

10301.

116

Epl.

1835-6. (2: April 1836)

1st Tryk:

H C Andersen	88.
F F Hansen	- 48. 123.
J G Horrad	- ".
F. Sal. Müller	- 100.
↑ Frøk Müller	- 116

Poetisk Læsebog

for

Børn og barnlige Sjæle,

Nytaarsgave for 1836.

Samlet, udgivet og forlagt af A. S.

Selges til Fordeel for det forenede Belgjørenheds-Selskabs Skoler og kostér, — hæftet og med Omslag,
— 1 Rbdlr.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Bianco Uno & Schneider.

Poetisk Læsebog

for

Børn og barnlige Sjæle,

til Brug saavel i Skolen som i Huset.

Samlet, udgivet og forlagt af A. S.

Fordeel

Selges til Fordeel for det forenede Belgjørenheds-Selskabs Skoler og kostér, — hæftet og med Omslag,
— 1 Rbdlr.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Bianco Uno & Schneider.

1835 og 1836.

Motto:

Uden Frygt for Davel, som uden Higen efter Nos, —
aabten og ørlig mod Enhver og saa kjærlig, som muligt,
men kun ørhodig mod Sandheden.

Odense
Universitetsbibliotek

70-22018

Fortale.

Er der en Fortale til en Bog, plejer jeg altid selv at læse den, for jeg tager sat paa den egentlige Bog. — Mit Haab som mit Ønske er det dersor, at det Samme maa være Tilsfelder med idetmindste nogle af denne Bogs Læsere: Dog — for at kjede saa saa som muligt, vil jeg satte mig i al Borthed.

Hensigten med denne Samling er vel tydelig nok angivet paa Tittelbladet. — Jeg vilde slappe Penge tilveje til en Stiftelse, som jeg har inderlig Hjer, og det uden at tigge; — hvorvidt det nu maa lykkes mig, vil Tiden vise. Det kunde saa dog ogsaa være, at, nu jeg har gjort Begyndelsen, en Anden med flere Evner og bedre Lykke kunde fortsætte, og det var da allensfals ikke den mindste eller mindst ønskelige Virkning af mit Foretagende.

Maalet, som jeg foresatte mig at naae, var at tilvejebringe en Samling, der paa eengang kunde være underholdende, beraende og vækkende for Børn, forstaelig og tilstrekende for dem, der manglade den højere Dannelse, selv for vor til en flig Samling saa træn-

gende Almoe, og som dog tillige, ved de enkelte Stykkers Værd, kunde tiltale Enhver, selv den meest Dannede, der Kun ikke med Barnet har bortkastet al Sjælens Barnlighed. Det Umoralske som det Usædelige blev det mig dersor en Pligt at undlukke, men derhos ogsaa den bidende Satire, det Mystiske og det egentlig Erotiske. Disse Fordringer vare nu vel ikke saa vanskelige at opfylde; — om jeg imidlertid har opfyldt dem og tillige den noget føvere, men ikke mindre billige, at fjerne alt Upoerisk, — ja, derover maa nu enhver Læser først selv tenke og siden domme. — Erlig talt, — i det Kapittel er jeg selv noget i Vinden.

Hensigtsmæssigheden af mit Foretagende kan jeg naturligvis heller ikke afgjøre. Vi have allerede andre Samlinger, der i flere Henseender staae joensteds med denne, og af hvilke hver enkelt, som min, har sine Fortryg og sine Mangler. Man kunde altsaa, mildest talt, ansee min for overslodig, — og dog var det vel muligt, at denne Anskuelse ikke var saa ganske rigtig. Er den mindre god end de tidligere, — ja vel, saa er den overslodig, og saa har jeg tildeels spilte min Tid; — og lider den af den væsentlige Mangel, Ubrugelighed, saa har jeg ganske spilte den. Men det frygter jeg da heller ikke for.

Og nu Prisen; — i dette Kapittel har jeg næppe gjort for store Fordringer, uden forsaavidt, som den rigtignok er beregnet paa en meget betydelig Subskription, inden Omkostningerne ere døkkede. Dette er endnu langt fra at være Skeet, men jeg har det bedste Haab til Tiden og til den Dished, at Bogen virkelig, — i

Sammenligning med andre Bøger og deres Priser, — maatte være meget maadelig, for ej at være sin Daler værd. Med Hensyn til sin Tykkelse er den det visstnok, og jeg gad vide, hvormange Bøger der vel endnu paa Danmark ere udkomne til under halvtredie Skilling Arket. Boghandlerne, der skulle give Honorar, ville naturligvis vanskelig kunne levere deres Artikler til den Pris.

Svad Lovligheden angaaer, da veed jeg meget vel, at jeg, — eftersom Skit og Misbrug hidtil har voeret, — ikke behøvede, at spørge Nogen om Forlov, for jeg optog af hans Digte; — men jeg har ikke desmindre dog gjort det, saavidt det var mig muligt, fordi jeg ansaae det for en simpel Følsomhedspligt; og jeg vil raade Enhver, der herefter vil udgive en saadan Samling, til det Samme. Jeg har haft megen Gavn deraf, idet man velvillig tillod mig at foretage enkelte Smaaforandringer, hvor de syntes nødvendige, — idet man endog stundum viste mig den Artighed, selv at foretage Slige, ja et Par Gange paa min Anmodning omstrev enkelte Linier eller Vers. Medens jeg altsaa glæder mig over at være gaaet saaledes frem, kan jeg ikke Andet, end paa det Forbindeligtst aflagge alle de cerede Forsattere, til hvem jeg hen vendte mig, og som næsten uden Uudtagelse Alle saa smukt kom mig imode, min hjerteligste, uskromtede TakSigelse, idet jeg tillige maa anmeldte Enhelte, hvis Tilladelse jeg af en eller anden Grund — f. Ex. deres Anonymitet, eller det Tilfælde, at jeg maa ikke først sag-godesom i samme Øjeblik de skulde trykkes, har truffet paa de af dem optagne Digte, i hvilket Tilfælde det

syntes mig Snerperi eller et nøselt Samvittigheds-Roketteri at afslade med Optagelsen, naar jeg ellers derved troede at kunne gavne Samlingen — hvis Tilladelse jeg altsaa ikke har funnet ubbede mig, om deres Tilgivelse og Overbaerelse. At det Samme ogsaa i Et og Alt gjelder om de Herrer Forleggere, er naturligt. Manges velvillige Tilladelse har jeg erholdt, men jeg har sagtens ogsaa her glemt En og Anden.

Med Hensyn til min Fremgangsmaade under Samlingen, da har jeg gjennemgaet, og som oftest et Par Gange, ethvert eneste Verk, af hvilket noget Digt er optaget, og vel idetmindste dobbelt saa stort et Antal, af hvilke jeg Intet har optaget. — Hvad jeg sidst gjennemgik, var de Samlinger, der havde samme Maal som min egen. — Jeg vilde derved opnaae, at min blev saa uafhængig af disse, som muligt. Slid har jeg ikke sparet, hvor trættende Arbejdet end tit har voeret, og hvor mangen gold Hede jeg end har maatte gjennempløje; — men desverre har tilstrækkelig Tid Skortet mig. Jeg er langt fra at være blind for, hvad Indsydelse det har haft paa Samlingen, men det var nu forsilde, denne gang at cendre det.

Og nu; — jeg har optaget Digte af en heel Mengde Forfattere: — Er her da, kunde maaskee En og Anden falde paa at spørge, ogsaa Digte af alle danske og norske Digtere? — Nej! — naar her hverken er Noget af Mester Mikkel eller Broder Niels eller Arrebo eller Bording eller Lunets og Vittighedens undtommelige Guldgrube, vort Sprogs uvurdeelige Urtegaardsmand

den udodelige Holberg, — naar der hverken af dem, siger jeg, eller af mange flere, lige til i vores Dage den Kraftigoriginale Bredahl, er Noget optaget, — saa er vel det Spørgsmaal besvaret. — Et andet Spørgsmaal: Om alle de, der er optaget Noget af, nu ogsaa virkelig ere Digtere, — vil jeg ligeledes besvare med et: Nej desverre, det er endnu meget længere fra, at det er Tilfælter. Der er stor Forskjel paa at være Digter og at have skrevet et eller andet endogsaa godt Digt, — samme Forskjel, som paa det høje Fjeld og den Banke, der ogsaa gjemmer en enkelt Flintestein med Ild i. — Navnene paa vores Digtere er det vel meget lettere at opregne, end Navnene paa dem, der hverken vare, eller ere, eller nogensinde ville blive Digtere, hvor mange Vers de saa have skrevet, skrive og ville skrive; — og forat denne Dom, udtalt netop i Anledning af denne Samling, ikke skal synes for streng eller overmodig — thi der er jo ogsaa Digte i Samlingen af mig: — saa erklaerer jeg herved villig, at jeg selv henhører til den Klasse, for hvem Digternavnet halvt vilde være en usordelig Smiger, halvt en endnu usordeligt bidende — Satire.

Min Plan med Hensyn til det hele Arbejde maatte naturligvis under selve Arbejdet deels betydelig modificere sig, deels endnu kærpere betegne sig. Dette har maaskee især vores Tilfælter med den Deel, i hvilken min Selvvirkomhed har voeret den betydeligste, nemlig den biografiske. I Forstningen tenkte jeg, at ville gjøre Skitserne meget kortere, end de nu ere blevne, men jeg

maa tilstaae, at det har kostet mig megen Overvindelse, ej at gjør de fleste af dem endnu langt fuldstændigere og alt-sag længere. Imidlertid har man vel ingen stor Grund til at see suurt til Levnetsbeskrivelsernes Længde, — især naar man betunker, at Prisen er forbleven usforhojet. En anden Dispyt kunde de snarere give Anledning til, idet jeg har behandlet de Forsfattere, om hvilke jeg maatte antage, at Almeenheten maaſkee vidste mindst, — forudsat at jeg selv vidste Noget om dem, — idemindste ligesaa videløftig, som f. Ex. Wessel, Ewald og Baggesen. Men Grunden var ligefrem, at jeg her troede forholdsvis at udrette Meest; thi naar, som hos Wessel og Ewald, Grundideen i deres Historie er saa almeenbekjendt, hvad Sønderligt skulde jeg saa vel udrette. Imidlertid kom der rigtignok stundum den stemme Streg i Regningien, at om somme af disse Forsfattere vidste hverken Almeenheten; eller jeg, eller de Lærde Noget af Betydenhed at sige; saa at der opstod unegætelig tit et vist Misforhold. Alle de almindelige Bilder har jeg imidlertid gjennemgaaet, og foruden enkelte, som ikke erz saa almindelige, ogsaa tager imod mundlig og skriftlig Underretning.

Den valgte Beskrivning ville vel de fleste ogsaa have et Par Ord om, og det er nu vistnok, at den har kostet mig Hovedbrud nok. — Der er nu skrevet Danse i saa mange hundrede Aar, og dog gad jeg see de to Forsfattere, som skrive det eens; — ja jeg gad hartad see den Forsfatter, der selv med Konsekvens skriver det allevegne eens. Jeg hænder vel et, enten man nu vil kalde det det yngre, eller snarere det ældste, Parti, som er al-

deles konsekvent, men dettes Beskrivning vil Maengden jo paa ingen Maade se, og altsaa maatte jeg følge en anden, den almindelige, dog med saadanne Modifikationer, at jeg bortkastede Alt, hvad der enten absolut er forældet, eller er ifoerd med at blive det. Fuldkommen Konsekvens seer jeg dersor vel, at jeg ikke har funnet opnaae, men dog maaſkee en ikke ganske ubetydelig Grad af samme, og dermed maatte jeg her lade mig noje. Kunde jeg have fulgt min egen Beskrivning, da, det tilstaaer jeg ligefrem, var den ikke bleven saaledes, men således.

Og nu om Brugen af Bogen et Par Ord til dens Læsere. — Jeg har kun et Ønske her, men det er stort: — Fromhed, Livlighed og Kraft! — dette Ønske gjelder Lærlinger, Læxere, og samlige andre Læsere. — Uden Fromhed føler man Inter, uden Livlighed grüber man Inter, uden Kraft gjemmer man Inter. Var en Bog saa skrevet heelt med Engles Maal, — den var dog ligesaagdigt uſkrevet, naar den aldrig skulle mødes af hine tre Genier. Det vilde gaae med den, som med Vijnranken, der blev lagt paa et Jisfield, hvorhen Dug, Lys og Varme aldrig naaede. — Men at give Negler for min Bogs Brug, synes mig lige upassende og unyttigt.

Svad derimod dens Pommer, dens Læsensent, angaaer, isald den, som jeg ønsker, maatte finde en saadan, — da kan jeg kun henvisse til dens Morto. Var end dette Arbejde mit sidste, — saavist som det er mit første, — saa vilde det dog voøre mig en Fesdag, naar jeg saa en uheldet, sandhedskjærlig Mand med Aand og Liv at droſte Virkningen af et ikke ubetydeligt Tidsrumms ørlige

Bestræbelser. Vel kan jeg ikke tenke mig, hvorledes en saadan Resension skulde være affaret, der vilde vække mig til Gjensvar; — men det var jo dog ikke umuligt, at jeg engang i Tiden kunde komme til at leve et anden Udgave af min Samling, og det veed jeg tilvisse, at Ingen isaaftald villigere skulde bestrebe sig for at tage et godt Raad tilfølge. Og selv hvis denne Udgave blev den eneste, vilde mit Hjerte dog være inderlig taknemmeligt imod hver den, der virkelig aabnede Øjnene enten paa Publikum eller paa mig. — Ad usortjent Ros vilde jeg derimod smile; — jeg veed saa dog alt for vel, hvad Ros jeg fortjener, og hvad forskjel der er paa at skabe en Jakon Jarl og et sammenplukke saadant et Par Snese Ark som disse, — en dygtig Kontrast skader slet Intet! — og ad usortjent Dadel vilde jeg atter smile, men tøjs skrive mig Sandheden bag Øret.

Min næste Pligt, og derhos den hjørreste, er nu at afskægge alle dem min hjerteligste Takstigelser, som med Raad og Daad have gaaet mig tilhaaande, og hvis Hjælp saa betydelig har formindsket mit Arbejde. Jeg nævner her intet Navn; thi Enhver vil saa dog let gjenkende sig selv, og ønsker vel ikke at være kjendt af Andre; — men Saas var det ikke, som med Hjerlig Beredvillighed kom mig imode, og ostrede med mig Tid og Slid for det selles Øjemed. Den, som veed, hvad en Haandsrekning med Hjerlighed har at betyde, vil visselegten føle, at denne deres ikke har funnet være uden stor og herlig Betydning for mig her. Sid Ingen af dem maa savne en lignende Hjælp, naar engang et lignende Øjeblik kommer for dem! —

Og nu er det vel paa høj Tid, at ende dette Sende-brev; — kun endnu et Par Ord til Eder, I Kjære, hvem denne Samling dog egentlig er tilegnet! — Et fromt, livligt og Kraftigt Barn er en Øjenlyst og en Hjertelyst, som intet andet Skue, ingen Ejendom kan opveje. Jeg var hartad selv et Barn, kun femten Aar, da jeg begyndte at være Lærer; — en stor Deel af mine senere Aar er henrunden imellem Eder, og saavist som den stundum har voeret mig mindre behagelig, saa har den dog ogsaa skjenket mig mangen sand og reen og ubetaelig Fryd; — jeg elster Eder Alle som en Ven og Broder! — Saa modtager da med Glæde denne Jule- og Nytaarsgave af min Haand; — Skulde der voere et eller andet Digt, som I end ej forstaae, saa kommer Tiden dertil vel, naar I kun stroebe. I Levnetsbestræbelserne vil der maastee endnu voere flere Begreber, — Kunstudryk, Foretagender, Embeder og Titler, — som ere Eder fremmede, men den egentlige Historie og Aanden i den vil næppe voere det. Det Andet kommer med Tiden. Jeg vilde kun gjøre Eder noget mere bekjendte med det Skjenne, det Høje og Edle og give Eder en Anskuelse af de gjoeve, hedensfarne Dannemænd, der have tænkt og felt og nedskrevet det; — hvad I end ikke ret kunne griebe, lad det voere de Eldre hjemfalder, og den Tid, da I selv komme imellem disse.

A. D., den 27de Novbr. 1835.

A. S.

Efterskrift.

Af flere forskjellige Aarsager kommer denne Samling betydelig senere, end den havde skulde; men jeg har dog derfor ikke fundet det nødvendigt at forandre Titlen, skjont den rigtignok nu kommer lovlige til at hedde en Nytaarsgave. — Grundene kunde jeg gjerne opgive, hvis det syntes mig fornødent, uden at skamme mig ved dem; — men jeg haaber, at Publikum vil bære over med mig, naar jeg erklærer, at de ikke ere at sege hos nogen anden Person end mig selv, — mindst hos Bogtrykkeren, der har behandlet mig med en saadan Nejagtighed og Ordholdenhed, at jeg vilde ønske, at jeg kunde rose mig af den samme. Dette skylder jeg baade ham og mig, her at erfløre.

S. D., den 28de Januar 1836.

A. S.

Indholdsfortegnelse.

A. Den poetiske Deel. . . . . S. 1 til S. 422.

Morgenben, af P. E. Foersom	1.
Aftenben, af P. E. Foersom	2.
Bon for Konge og Fædreland, af A. Stub	2.
Børns Tak for gode Foralbre, af B. R. Hjort	2.
Aftensang, af B. R. Hjort	4.
Karstiderne, af J. S. Schaldemose	6.
Fingrene, af N. U. Krossing	7.
Hunden og Bulken, efter Speltek af K. Winther	8.
Bjernen, efter Speltek af K. Winther	9.
Gaade, efter Gaffo af E. K. Sagen	10.
Morgenbøn, af D. C. Monrad	10.
Fattig Barns Sang, af Udgiveren	11.
Da jeg var lille, af J. J. Baggesen	12.
Den Blindsighte, af E. Thaarup	14.
Hvad Begetreet sang, af H. R. Andersen	15.
Isbedrenge, af U. G. Ohlenschläger	16.
Kammet, efter Speltek af K. Winther	17.
Godgjorenhed, af E. Thaarup	17.
Fiskerinderne, af F. Paludan-Müller	19.
Den døende Bonbedreng til sine Plejeforældre, af N. Andersen	19.
Den norske Bondes Sang, af J. Zetlitz	20.

	Side.
22. Hundenordet, af J. H. Wessel	23.
23. Bon for Kongen, af J. E. Hejberg	25.
24. Westet og Hyrbinden, af A. G. Dohleenschläger . . .	25.
25. Manden og Bjsernen, af P. K. Troye	25.
26. De to Skaldeede, efter Florian af K. E. Rahbek . .	26.
27. Winteren, af N. U. Kroesing	27.
28. Fuglenes Sang, af A. G. Dohleenschläger	27.
29. Goen, efter Spekter af K. Winther	28.
30. Glanten og Skovmosen, af F. J. Schaldemose . .	29.
31. Beslutningen, af A. G. Dohleenschläger	29.
32. Vensteb, efter Herder af P. E. Foersom	30.
33. Fiskersang, af J. E. Hejberg	30.
34. Edderfuglen, af J. Ewald	31.
35. Snemanden efter Spekter af K. Winther	32.
36. Den gamle Lirendrejer og Kildemanden, af P. J. Friis .	32.
37. Pigen og Svalen, af K. F. Wilster	34.
38. Opmuntring, af K. A. Lund	35.
39. Bugesang, af P. H. Haste	36.
40. Hostsalme, af F. Høegh-Guldberg	37.
41. Vandringssmanden og Lærken, efter Spekter af K. Winther	38.
42. Blomsterne om Winteren, efter Spekter af Forfatteren til Grobe Fredegod	38.
43. Hyttevisse, af K. F. Wilster	39.
44. Hørrens Lævetslob, af K. Winther	41.
45. Gammel Majvise, af en ubekjendt Forfatter . . .	44.
46. Samandsang, af J. K. Tode	43.
47. Karstiderne, af P. J. Friis	46.
48. I Aftensolen, af F. J. Hansen	47.
49. De hellige tre Konger, af N. F. S. Grundtvig . .	48.
50. Dind og Gott i alle Lande, af J. H. Wessel . .	53.
51. Kirschbæret og Jordbæret, af Udgiveren	57.
52. Krigen, af S. G. Blicher	58.

	Side.
53. Baarsang, af K. Rosenhoff	59.
54. Fuglereden, af A. B. G. Staffeldt	61.
55. Gud, vor Ledfager, af N. F. S. Grundtvig . .	63.
56. Synden i Hjertet, af N. F. S. Grundtvig . .	63.
57. Esteraartsstormene, af K. F. Wilster	63.
58. Esteraartsang, af Forfatteren til Grode Fredegod .	66.
59. Torbisten og Fluen, af P. M. Møller	67.
60. Praasen og Ensekronen, af P. M. Trojel	70.
61. Den unge og den gamle Rype, af J. K. Tode .	71.
62. Skabelsen, af H. A. Brorson	73.
63. Vensteb, J. F. Baggesen	76.
64. Den blinde Mand, af A. G. Dohleenschläger . .	77.
65. Fisseren, af J. M. Thiele	78.
66. Hjemmet, H. D. Brinck-Sejdelin	81.
67. Esteraartsalme, af K. J. Boye	83.
68. Dødens Smerte, af P. H. Haste	85.
69. Grit Mod, af Udgiveren	85.
70. Haabet, af K. J. Boye	86.
71. Draaben, af F. J. Schaldemose	86.
72. Snellokkon, af S. G. Blicher	87.
73. Tillid til Gud, af Udgiveren	88.
74. Den norske Hyrdebrenge Sang, af K. Grimann .	90.
75. Barnets Hjem, af F. J. Schaldemose	90.
76. Da Lærken sang, af K. B. Tullin	93.
77. Hvorfør jeg synger, af F. J. Schaldemose . . .	94.
78. Liggerpigens Sang, af N. Winther	94.
79. Bondekarlens Sang, af J. Zettli	95.
80. Samandsang, af J. Ewald	96.
81. Landsbykirkegården, af K. A. Lund	97.
82. Hjemmets Have, af N. F. S. Grundtvig . . .	101.
83. Wedderkoppen's Sang for den Ulykkelige, af A. G. Dohleenschläger	103.
84. Bon, af Udgiveren	104.

	Side.
85. Fæstefalme, af K. J. Boye	105.
86. Hjærlighed til Fædrelandet, af S. G. Blicher	107.
87. Velkomst til Dankongen, af N. F. S. Grundtvig	108.
88. Sommervise, af H. K. Andersen	109.
89. Det Vigtigste, J. Zetlitz	110.
90. Livets Sejlabd, af A. Stub	111.
91. Frygten for Døden, af Udgiveren	112.
92. En brav Mans Estermale, af J. Ewald	113.
93. Vaaren, af F. J. Schalbemose	113.
94. Ellid til Gub, af S. G. Blicher	115.
95. David og Goliat, af H. A. Brorson	116.
96. Eaternen og Fyret, af S. G. Blicher	118.
97. Julefesten, af N. F. S. Grundtvig	121.
98. Fortid og Nutid, Sang til Kongens Fødselsfest, af D. E. Bang	123.
99. Solnedgang, af F. J. Hansen	126.
100. Vaaren, F. Paludan-Müller	127.
101. Vennen, af P. E. Foersom	128.
102. Begeistring for Fædrelandet, af F. Paludan-Müller .	128.
103. Danmarks Skønhed, af K. J. Boye	129.
104. Vaarsalmie, af K. J. Boye	131.
105. Rattergal og Ugle, af F. G. Birch	133.
106. Klippen og Bolgen, af Udgiveren	135.
107. Den hvide og den blaa Fiol, af A. G. Dehleßläger .	138.
108. Kraft og Eksjøhed, af N. F. S. Grundtvig	139.
109. Haab og Længsel, af S. P. B. Birchedahl	139.
110. Til Sorgen, af S. G. Blicher	140.
111. Til Glæden, af S. G. Blicher	141.
112. Menneskets Skytsaanh, af H. D. Brinck-Sejdelin	143.
113. Tilbedelse, af K. B. Tullin	144.
114. Beroligelse ved Tanken om Døden, af F. Hægh- Guldberg	145.
115. Salme, af K. J. Boye	146.

	Side.
116. Glæde over Danmark, af P. M. Møller	149.
117. Bon for Danmark og dets Konge, af K. J. Boye . .	152.
118. Min Engel, efter Harms af S. P. B. Birchedahl .	153.
119. Den evige Blomst, af F. Schmidt	154.
120. Morgensalme, af T. Kingo	155.
121. Salme, af K. J. Boye	159.
122. Hyrden, af F. H. Guldberg	160.
123. Troens Lys, af F. J. Hansen	161.
124. Eremittens Sang, af A. G. Dehleßläger	162.
125. Den Døde, af J. K. Hauch	163.
126. Tab og Binding, af K. F. Wilster	165.
127. Boreas og Føbos, af C. Storm	167.
128. Vær ogsaa hjærlig mod den Falbane, af K. J. Boye .	170.
129. Tilgiv gjerne, af K. J. Boye	170.
130. Manden i Brønden, efter Rückert af A. G. Deh- leßläger	172.
131. Tanker ved en Flod, af P. H. Frimann	176.
132. Haab, af F. G. Birch	179.
133. Glæden, af B. G. Ingemann	182.
134. Til Ungdommen, efter Horats af K. A. Lund .	184.
135. Lærebogen, af K. F. Wilster	187.
136. Det døende Barn, af H. K. Andersen	188.
137. Dødsøjeblikket, af H. K. Andersen	190.
138. Dødens Buggevise, E. K. Sander	191.
139. Til de Døde, af K. B. G. Staffeldt	192.
140. Haab og Minde, af Udgiveren	193.
141. Sang ved Solens Nedgang, af J. Rejn	195.
142. Alnatures Glæde, af J. Ewald	196.
143. Mørgenlovsang, af A. G. Dehleßläger	197.
144. Aftenbon, af A. G. Dehleßläger	199.
145. Sommervise, af A. Stub	200.
146. Winteraften ved Kaminen, af F. Schmidt . .	203.
147. Salme af K. J. Boye	204.

148. Morgenvandring, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 206.
 149. I Skoven, af M. Winther . . . . . 211.
 150. Havet, af F. S. Hansen . . . . . 212.
 151. Tordenvejret, af F. S. Schaldemose . . . . . 215.
 152. Gefyr fortæller, hvorledes han knuste et Skib, af
F. Valudan-Müller . . . . . 216.
 153. Hymne, af E. Storm . . . . . 218.
 154. Baatsang, af B. G. Ingemann . . . . . 220.
 155. Ved en Høstfest, af H. D. Brinck-Sejbelin . . . . . 222.
 156. Frihed, af K. H. Bram . . . . . 223.
 157. Glæden, af F. S. Baggesen . . . . . 224.
 158. Det store Haab, af K. Lund . . . . . 225.
 159. Smaating, af forskellige Forfattere; 1, 2 og 28 af
F. S. Baggesen; 3 og 4, efter det Græsste, ved E. K.
Sægen; 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 21 og 27, af K.
Rosenhoff; 12, 16 og 23, F. K. Neenberg; 13, af H.
B. Niber; 18, 19, 20 og 22, af P. E. Foersom; 24,
af A. G. Dohleñschläger; 25, af en ubekjendt For-
fatter, og 26, af K. Winther . . . . . 225.
 160. Buggevise, af F. S. Birch . . . . . 231.
 161. Flugten til Amerika, af K. Winther . . . . . 233.
 162. St. Laurentius, et Sagn, af P. M. Müller . . . . . 238.
 163. Fru Martes Kilbe, af B. G. Ingemann . . . . . 242.
 164. Fjolerne, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 244.
 165. Bortrejsen fra mit Hjem, af L. S. . . . . 245.
 166. Savojarden og Børneungen, af L. Overton . . . . . 248.
 167. Eiden Harpepiges Klage, af B. G. Ingemann . . . . . 254.
 168. Aftensang, af B. G. Ingemann . . . . . 255.
 169. De fire Wedelstene, af F. S. Birch . . . . . 256.
 170. Tidens Perspektiv, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 258.
 171. Samandsang, af J. Evald . . . . . 262.
 172. Matrosen, af K. Winther . . . . . 263.
 173. Til Dannebrog, af B. G. Ingemann . . . . . 266.

174. Salme paa Kristenommens Tusinbaarsfest, efter
en ubekjendt Forfatter af N. F. S. Grundtvig . 269.
 175. Fædrelandskærlighed, af L. Thaarup . . . . . 272.
 176. Fædrelandsang, af H. H. Blache . . . . . 276.
 177. Fædrelandsang, af J. Tegmark . . . . . 278.
 178. Danmarks Pris, af N. F. S. Grundtvig . . . . . 279.
 179. Hjemme, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 282.
 180. Ordsprog, Tantlesprog, Mundhæld og Leveregler,
af forskellige Forfattere, især P. Kaale og P. Syv . 285.
 181. Vignet til de historiske Digte, af J. G. F. Gar-
brecht . . . . . 292.
 182. Thor og Trubvang, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 292.
 183. Folkvang, Frejas Gal, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 294.
 184. Thor og Loke hjøre sammen, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 296.
 185. Tyr og Fenrisulven, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 298.
 186. Den doende Earl, af F. S. Schaldemose . . . . . 299.
 187. Den doende Kjæmpe, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 302.
 188. Kong Frode og Gubben, af A. B. G. Staffeldt . . . . . 303.
 189. Da Hjalte kom til Lejre, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 305.
 190. Visen om Wiggo, af B. K. Boje . . . . . 308.
 191. Tyre Dannebods Vise af E. O. Kok . . . . . 310.
 192. Hakon Abelsteens Vise, af L. Thaarup . . . . . 315.
 193. Sigurd Syr og hans Sonner, af Udgiveren . . . . . 317.
 194. Svend Estridsen og Bisshop Vilhelm, af N. F. S.
Grundtvig . . . . . 319.
 195. Perspektivet, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 325.
 196. Snorre Sturlesen, af G. S. Blæder . . . . . 326.
 197. Anders-Skov, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 328.
 198. Niels Ebbesens Vise, af Kjæmpeviserne . . . . . 332.
 199. Ridder Kalv, af K. Winther . . . . . 341.
 200. Dronning Margrethes Vise, af Kjæmpeviserne . . . . . 345.
 201. Dronning Margrethes Bon, ved Efterretningen om
Sejren, af A. G. Dohleñschläger . . . . . 351.

Side.

202. Iver Urelsen, af F. G. Birch . . . . . 353.
 203. Kristian den andens Visse, efter Kjæmpeviserne ved
Udgiveren . . . . . 358.
 204. Mindesang over Morten Luther, af S. Zahle . . . . . 360.
 205. Kjøbenhavns Universitets Stiftelse, af P. M. Møller 363.
 206. Daniel Ranzau, af A. G. Dohleßchläger . . . . . 365.
 207. Magnus Hejneisen, af Udgiveren . . . . . 367.
 208. Enge Bræhes Stjernehørn, af Udgiveren . . . . . 370.
 209. Sankt Lars Visse, af E. Storm . . . . . 372.
 210. Eleonore Kristine Ulfselb, af K. F. Wilsler . . . . . 375.
 211. Romanse, af A. G. Dohleßchläger . . . . . 379.
 212. Kjøbenhavns Veteiring, af N. F. G. Grundtvig 380.
 213. Griffenfeld, af G. G. Blücher . . . . . 382.
 214. Kort Adeler, af B. S. Ingemann . . . . . 384.
 215. Niels og Jens, af G. G. Blücher . . . . . 386.
 216. Hvitfelds Visse af K. L. Rahbek . . . . . 388.
 217. Norderhovs Prestegaard af A. G. Dohleßchläger 391.
 218. Hans Egede, af B. S. Ingemann . . . . . 393.
 219. Skjelderup, af G. G. Blücher . . . . . 396.
 220. Sørgekantate over Frederik den 5te, af J. Ewald 399.
 221. Visse om Hr. Henrik, af H. R. Sneedorff . . . . . 400.
 222. Bernstorff, af G. G. Blücher . . . . . 404.
 223. Visse om Karl Jessen, af F. Schmidt . . . . . 406.
 224. Wahl, af A. G. Dohleßchläger . . . . . 407.
 225. Den engelske Kaptein, K. R. Bagger . . . . . 409.
 226. Willemoes, af N. F. G. Grundtvig . . . . . 413.
 227. Pfingsten, af G. G. Blücher . . . . . 419.
 228. Slutningsdigts, af N. F. G. Grundtvig . . . . . 421.

B. Den prosaiske Deel. . . Side 423 til 608.

1. Anmerkninger . . . . . fra Side 423 til Side 442.
  2. Biografiske Småting om Forfatterne
fra Side 443 til Side 604.
- Andersen, H. K.; Andersen, N.; Bagger, R. R. . . . . 443.
 Baggesen, J. J. . . . . 443.
 Bang, D. L.; Birch, F. G. . . . . 448.
 Birchdahl, B.; Blache, H. H.; Blücher, G. G. . . . . 449.
 Bone, B. R. . . . . 449.
 Bone, K. J. . . . . 453.
 Brinck-Sejdelin, H. D. de . . . . . 453.
 Brorson, H. A. . . . . 455.
 Ewald, J. . . . . 458.
 Foersom, P. E. . . . . 466.
 Forfatteren til Frode Fredegod; Friis, P. F. . . . . 471.
 Grimann, K. . . . . 471.
 Grimann, P. H.; Garbrecht, J. G. F.; Grundtvig, N. F. G. 474.
 Hansen, F. J. . . . . 475.
 Haste, P. H. . . . . 475.
 Hauch, J. R., von; Hejberg, J. E. . . . . 477.
 Hjort, B. R. . . . . 477.
 Høegh-Guldberg, F.; Ingemann, B. S. . . . . 480.
 Ichmark, J. . . . . 481.
 Kingo, E. H. . . . . 481.
 Kok, E. H. . . . . 487.
 Krossing, N. U. . . . . 488.
 Lund, K. A. . . . . 488.
 Laale, P. . . . . 493.
 Monrad, O. G.; Møller, P. M.; Dohleßchläger, A. G. 495.
 Overstou, T.; Valudan-Müller, F. . . . . 496.
 Pram, K. H. . . . . 497.
 Rahbek, K. L. . . . . 502.
 Reenberg, E. R. . . . . 511.

	Side.
Rejn, J.	514.
Riber, H. B.	518.
Rosenhoff, R.; Sagen, E. R.; Gander, E. R.	522.
Schaldemose, F. I.; Schmidt, F.	526.
S. T.; Sneedorff, H. R.	527.
Staffeldt, L. B. G.	532.
Storm, G.	536.
Stub, A.	544.
Syv, P. P.	548.
Thiele, J. M.; Thaarup, T.	553.
Tode, J. R.	561.
Trojel, P. R.	571.
Trojel, P. M.	575.
Tullin, R. B.	580.
Wessel, J. H.	584.
Wilster, R. J.	592.
Winther, M.	593.
Winther, N. W. R. F.; Zahle, E. G. B.	598.
Zetlitz, J.	598.
Ubekendte Forfattere	601.
Tidsordningen af de navngivne Forfattere, af hvem Digte ere optagne i Samlingen	603.
Tillæg og Nottelser	605.
Trykfejl	608.

---

1. Morgenbon.

Ge! Matten er forsvunden,
Dg Morgenens oprunden;
Højt straaler den paa Himlens Blaa.
Fra Bjerg, fra Dal, fra Bangen
Opstiger Frydesangen
Til dig, som lob din Sol opgaae!

Hvor end idag jeg stedes,
Feg mindes vil, og glædes,
At du, o Fader! grant mig seer.
Hvad Fare kan mig true,
Hvad Nød kan mig vel kue,
Maar mig min Gud og Ven er nær?

2. Aftenbøn.

Nu lukker sig mit Øje,
 O Fader i det Høje!
 I Varetægt mig tag!
 Fra Synd, fra Sorg og Fare
 Din Engel mig bevare,
 Som ledet har min Fod idag!

3. Bøn for Konge og Fædreland.¹

Kongen opnaa snehvid Ulber!
 Tronen staa, til Verden falder!
 Kronen blive Sonnearv!
 Sværdet hvile! Pennen skride!
 Ploven gaa, og Kjølen glide!
 O saa fremmies Hvermands Farv!

4. Børns Tak for gode Forældre.

O gode Gud, jeg takker dig!
 En høerlig Møder gav du mig,
 En god og trofast Fader.
 Jeg kjender ikke Livets Besj,
 Men deres Raad og Lærdom ej
 Vaag Besjen mig forlader.

O Gud! lad mig betænke ret,
 Hvad fra mit første Aanbedræt
 Jeg deres Omhu skylder!
 Da roses jeg saa inderlig,
 Og Kjærelighed til dem og dig.
 Min hele Sjæl opfylder.

Mit sorte Hjerte bryder ud
 I Bøn til dig, algode Gud!
 Den Svage kan du styrke:
 Giv, jeg dem lyder redelig!
 De lære mig at kjende dig
 Og trofast dig at dyrke.

Lor du dem selv med Misundhed,
 Og din Befsigelse udbred
 Til hvad de foretage!
 Og lad dem finde Trost hos dig,
 Maar Ulberdommen nærmner sig
 Med skæbelige Dage!

Lad Dydens Glæde, Haab og No
 I deres Hjertet altid boe!
 Du stedse hos dem være!

Dg naar fra mig du kalder dem
Til gode Sjæles rette Hjem,
Som dem med evig Ære!

5. Aftensang.

Nær jeg en Dag fuldender,
Hvilestunden nærmer sig.
Gode Gud! mit Sind jeg vender
Nu med Tak og Ven til dig.
Du min svage Lov modtag
Med en Faders Velbehag!
Paa din Maade, misse Fader!
Jeg mig tryggelig forlader.

Du idag har mig bevaret
Bud din hulde Mislundhed;
Intet er mig vederfaret,
Som ej tjente til min Fred.
Kraft og frejdig Wirkelyst
Har ved dig opfylbt mit Bryst,
Dg din Maade har ledsgaget
Alt, hvad jeg har foretaget.

Bed Samvittighedens Stemme
Har du kjærlig mindet mig,

At jeg ikke skalde glemme
Barnlig Lydighed mod dig.
Jeg ved dig har vandret trygt,
Uden Sorrig eller Grøgt;
Kørst jeg ned de Livets Glæder,
Som din Godhed os tilstredet.

Jeg i dig saa trøstig hviler,
Herre! bygger fast paa dig,
Enten Dagen venlig smiler,
Eller Mulin omgiver mig.
Stedse du min Fader er,
Lige moegtig, lige nærlig!
Aldrig vil du mig forglemme,
Bedst du ved mit Vel at fremme.

Tryg jeg da vil overgive
Mig til Sovn og Roslighed.
Du, o Gud! mit Barn skal blive,
Hvile skal jeg i din Fred.
Dg, naar Mørket svinder hen,
Vækkes jeg ved dig igjen;
Dg fra Lejet skal jeg træde
Frem til Arbejd og til Glæde.

6. Værstiderne.

Vor Herre sagde til Vaaren: Dæk,
Liden Ørm dit Bord!
Da spred' Bladet paa Busk og Hæk
Og af negne Jord.
Den liden Ørm kroab af Væget ud
Og spiste sig møet og takkede Gud.

Og Herren sagde til Sommeren: Dæk,
Liden Bi dit Bord!
Da dufted' Blomster, paa Busk og Hæk
Og paa grønne Jord.
Den liden Bi kroab af Kuben ud
Og spiste sig møet og takkede Gud.

End sagde vor Herre til Høsten: Dæk,
Liden Spurv dit Bord!
Da rødmede Vær paa Busk og Hæk
Og paa grønne Jord,
Og Spurven flagred' saa lystig ud
Og spiste sig møet og takkede Gud.

Sidst sagde vor Herre til Vinteren: Se!
Enhver er nu møet;

Nu rede du, Vinter! dit Leje af Sne
For den, som er træt.
Da sendte Vintren sin Frost fra Nord,
Og strax indslummed' den trætte Jord.

7. Fingrene.

Goskende jeg kjender dem;
Stakkel, som ej kjender dem:
Beg hinandens Side sat,
Blev de Mennesket en Skat.

Tommelrot er Patriark,
Lille, buttet, rørig Knark;
Styrer Flokken som Regent;
Ellers var det slet bevendt.

Slikkepot har Tyvs Natur,
Sidder fremmest og paa Luut;
Han er Barnets Pegepind,
Maar det faaer sin Bibel ind.

Langemand højt rekker op,
Midt i Klyngen, med sin Krop;
Maar tilvæds man trekker Krogs,
Gavner godt det store Skrog.

Guldbrand har den soede Rang,
Bærer Ringen, gyldentrangen;
Ova hans Lykke tør Gang;
Ellens Wisen blev for lang.

Lille Peter Spillemann,
Ikke meget hørner han;
Morer sig saa røvnt og godt,
Som en stakkels Uskepot.

Rækker jeg dig alle frem,
Giver du mig dine fem,
Er et Tryk: Farvel, min Ven!
Dg til Velkomst et igjen.

8. Hunden og Bunken.

- H. Jeg bider dig, Buk! forsvar dig nu!
- P. Jeg støder dig, Hund! forvar dig nu!
- H. Jeg har saa skarp en Tand i Mundet!
- P. Med mine Horn jeg stede kunde!
- H. Nej, Buk! jeg mener det ej saa ilde,
Vær god igjen, jeg kun lege vilde,
- Dg saadatt, løb de den hele Dag,
- Den Enes for, den Ander bag;

Hunden den gis'de med Tynd og Klem,
Bunken den visse Hornene frem;
De rendte omkap sat flink afsted, —
Hvem der dog ogsaa havde været med!

9. Bjørnen.

Se her en Dansemester, Bjørn!
Velkommen, velkommen du kjære Bjørn!
Hvormange Kunster du maa forstaas!
Hvor poent kan du paa Bagbeen gaae!
Kun Skade, Bjørn, du brugmer dertil;
Du siber nok ej den Dans og Spil?

Bjørnen langt hellere græd end lo,
Han maatte danse og gaae paa to;
Langt heller han git i vilden Skov,
Dg laa paa Hø i Hulen og sov.
Her maa han nu sulde den halve Dag;
Eidt Honning var meer efter hans Behag.

10. Gaade.²

Kjende I en Moder, som frembringer
Mange stumme Born, som dog kan tale,
Og hvis Ord, naar man blot vil, sig svinger
Over Hav og over Bjerg og Dale?
Selv den Ørveste kan grant fornæmme
Disse tavse Børns den tavse Stemme.

11. Morgenbon.

Min Gud! vær takket for din Ro,
Din Fred i dette unge Hjerte!
Her boer det trygt i Ufylds Bo,
Og kjender ej til Livets Smerte.

Dig ene kjender det, min Gud!
Din Ande visiter gjennem Skoven,
I Blomstens Øje staær dit Bud,
Højt taler du fra Kildeovnen.

O, gid du ogsaa i min Sjæl
Maa stedse boe, du Evighøje!
Da fled mit Liv som Kildens Voeld,
Som Blomstens smilte da mit Øje:

12. Fattig Barns Sang.

Min Fader død, min Moder død,
I Graven blev de gjemt; —
Selv led jeg Arme Hungers Nød,
Som var af Gud jeg glemmt.
Fra By til By, fra Hus til Huus;
Teg maa nu gaae i Sternens Suus;
Giv mig en Bid, med venligt Blik,
Og saa en Læssedrik!

Paa Wolstret kan, blandt bløde Duun,
Du knap min Kval Forstaae;
Din Sal, den er jo varm og luun,
Mit Telt er Himlen blåa!
Og staær jeg saa med Lærken op,
Da bœver Barnets spæde Krop;
I Kveld han legger træt sig ned
Med Hungrens matte Sved.

Teg er dog Menneske, som du,
Teg er din Broder jo;
Teg har en god, en ørlig Hu,
Skønt jeg er lidet fro;
Et Hjerte har jeg og en Sang; —
Saa hør min Nød, og hør min Trang!

Giv mig en Bid, en Læskedris,
Men giv med venligt Blif!

13. Da jeg var lille.

Der var en Tid, da jeg var meget lille,
Min hele Krop var knap en ALEN lang;
Sædt, naar jeg denne tænker, Zaarer trille,
Og derfor tænker jeg den mangen Gang.

Jeg spøged i min omme Moders Arme
Og sad tilhest paa bedste Fader's Knæ
Og kendte Fejgt og Grubten; Sorg og Harme,
Saalidt som Penge, Græss og Galathe.

Da syntes mig, vor Jord var meget mindre,
Men og tillige meget mindre stem;
Da saae jeg Stjernerne som Priller tindre
Og ønskte Vinzer for at fange dem.

Da saae jeg Maanen ned bag Højens glide
Og tænkte: Gib jeg var paa Højens bort! —
Saa kunde jeg dog rigtig saae at vide,
Hvoraf, hvor stor, hvor rund, hvot kjoen er!

Da saae jeg undrende Guds Sol at dale
Mod Vesten ned i Havets gyldne Skjæb,
Og dog om Mornnen tidlig efter male
Den hele Himmellegn i Østen rød.

Og tænkte paa den naadige Gud Fader,
Som støbte mig og denne smukke Sol
Og alle disse Nattens Verlader,
Som kranse Himmelbuen Pol til Pol.

Med barnlig Andagt bad min unge Læbe
Den Bon, min fromme Moder lære mig:
O gode Gud! o lad mig altid stroebe
At blive viis og god og lyde dig!

Saa bad jeg for min Fader og min Moder
Og for min Søster og den hele By
Og for ukjendte Konge og den Stodder,
Som gik mig krum og suffkende forbi.

De svandt, de svandt, de blide Barndoms Dage!
Min Roslighed, min Fryd med dem svandt hen;
Jeg kun Erindringen har nu tilbage, —
Gud! lad mig aldrig, aldrig tæbe den!

14. Den Blindfødte.³

Ej saae mit Øje Morgensodens Glæder,
Jeg følte blot en kærlig Mødters Gavn;
I Malm jeg end paa Livets Bane træber
Dg hænder Dag og Sol ikun af Mavn.

Men Solens Varme dog mig vederkæger,
Jeg fryder mig i Vaarens milde Luft;
Seer jeg end ikke Rosens Purpurbæger,
Jeg dog indaander glad dens sode Duft.

Mig Mættergals og Lærkers Stemmer fryde,
Endført med Øjet jeg dem ikke seer;
Jeg hører Strengeleg og Sange lyde
Og deres milde Rost, som har mig kæser.

Af Landets Grøde jeg min Deel modtager,
Som Jordens, Alles Moder, bringer frem;
Og, naar jeg Hostens runde Gaver smager,
Belsigner jeg den Haand, som gav mig dem.

Hat end Guds Viisdom nægtet mig den Lykke
At skue dem; som med en ødel Vand
Har sørget for mit Vel, — jeg kan dog trykke,
Jeg kan dog kysse min Belgjøters Haand.

O Gud! du er den Blindes Ven og Fader,
Dg Alles, som paa Jordens røre sig;
Mørk er min Bes; — men du mig ej forlader,
Jeg er dit Barn; — jeg ved, du elsker mig!

15. Hvad Vogetræet sang.⁴

Høi og stolt jeg Kronen bar;
Ægte jo min Stamme var.

Mine Børn, de stolte Grene,
Havde Alting paa det Nene;
Sik ej Skænd og sik ej Hug,
Drak kun Sol og Morgendug.
Alt har jeg som Moder gjort;

— De maa blive noget Stort
Tenkte jeg — det kan ej seje; —
Som en Skibsmast hver skal seje
Lyttig over salte Vandene,
See og sees i fjerne Landes
Men af tretten; jeg har hast,
Bled kun een et Kostefast;
Gjørdestave blev de tre;
Men de ni — o bitre Be! —
De sik dog den værste Ende,
De blev kun til Pindebrønde!

16. Isbedrengen.⁵

Dejlige Piskebaand! røde, blaa;
Gule, grønne, fiolette, graa.
Lad mig nu ikke for lange løbe!
Kommer at kjøbe! kommer at kjøbe!
Røde, gule, grønne, blaa iflæng!
Jeg er en god lille Isbedreng!

Min Moder er syg, min Søster er død;
Hun forhente til mig og min Moder Brod.
Jeg tiggede sammen et Par Markes Penge,
Saa kiste jeg Baand og løb saa længe
At følge dem her til godt Folk iflæng;
Jeg er en god lille Isbedreng.

Kommer at kjøbe! kommer at kjøbe!
Lad mig nu ikke for lange løbe!
De Penge, jeg vinder her, som jeg haaber,
For dem jeg kjøber min Moder Draaber;
Saa reiser hun sig igjen af sin Seng.
Jeg er en god lille Isbedreng.

17. Lammet.

Hvi skriger du, Lam? du lille Gjæl!

- L. Min Kjære Moder er gaat væk!
Jeg kan vel tænke, at du er ræd,
At Nogen skal gjøre dig Fortred?
L. Bange? Nej, hvorfor? du Kjære!
Jeg vilde kun gjerne hos Moder være.

Og da nu Moderen Skriget fornam,
Saa kom hun strax til sit lille Lam
Og kaldte kun een Gang med sagte Stemme,
Det kunde Lammet strax fornæmme.
Da blev det glad og løb med Hast
Og trykked' sig op til Moderen fast.

18. Godgivrenhed.

S Dalens Skjod en Hytte laa
Beb Bredden af en Kilde;
Dens Væg var Leer, dens Tag var. Straa,
Dens Hegen var Roser vilde;
Dens Ejers Lod var Fattigdom,
Dog var han glad, thi han var from.

Kun ringe var hans Hjord og Land,
Hans Brud ej aatte Frænde.⁶
Hun var saa arm, saa god, som han,
Og derfor tog han hende.
Kun Tak til Gud, ej Klage lød
Bed Kildevand og sparsomt Brød.

En Føraarsaften Hyrden sad
Bed Hytten med sin Kvinde.
"Nu Kone!" sagde han saa glad,
"Nu veed jeg Maad at finde,
Og vi kan lindre Brødres Nød,
Endført Gud gav os sparsomt Brød.

Se hifst den Ves i øde Sand
Og trindtom nogen Hede;
Der maa den trætte Vandringemand
Om Ly forgjøves lede.
Om vi kun plante der, hvert År,
Et gavnligt Træ hver Høst og Vaar."

Knap gryer den næste Morgenkund,
De fro til Arbejd ile.
Nu staaer én soval og løvrig Lund
Til trætte Vandret. Hvile;
Der lagde man og deres Been,
Men der er ingen Mindesteen.

19. Fiskerinderne.

Nu til Arbejd atter, hvor den friske
Vølge summer i den dybe Strand;
For at hale op de lette Fiske
Atter Net og Angel ud fra Land!
Andre Ørme sætte vi paa Krogen,
Stramme Garnet fastere og tæt,
At ej af de fangne Fiske nogen
Gjennembryde skal det løse Net.
Ja, til Arbejd atter, hvor den friske
Vølge summer i den dybe Strand;
For at hale op de lette Fiske
Atter Net og Angel ud fra Land!

20. Den dsende Bondedreng til sine Plejeforældre.⁷

Livets Herre, Godheds Fader,
Kalber mig til Evighed;
Jordens Møje jeg forlader,
Vender hjem til Himmelens Fred.

I som sørget' for min Pleje,
Medens jeg hernede gif;

J, som ved mit Sygeleje
Rakte mig hver Laesfedrik;

J, som hærlig mig Forladte
Rakte trofast Vennehaand;
J, som gav mig Himlens Skatte
For min barnligsvage Haand;

J, som trøstet' mig i Nøden
Til det sidste Djeblit;
J, som lindred' mig i Døden,
Da jeg til min Frelser gik;

O jeg hilser, takker Eder!
Byder Eder mit: Guds Fred!
Godheds Gud bølsonne Eder,
Samle os i Himlens Fred!

21. Den norske Bondes Sang.⁸

Jeg er saa fro, jeg er saa glad,
Jeg er min egen Herre;
Jeg Fogdeh ej skal spørge ab,
Om jeg tilfreds maa være:
Jeg streebe kan og vil, og Held
Skal møde mig fra Dal og Fjeld;

Jeg gør min Skat, gjør Ret og Skjel
Dg er min egen Herre.

Mit Huus er lavt, men mit det er,
Min egen Dont det bører;
Dg aabent staer det for Enhver,
Som Gud og Rosigen ører;
Kom Bonde, bød jeg ham min Haand,
Kom Ridder, bød jeg ham min Haand;
Jeg frygter Gud men ingen Mand;
Jeg er min egen Herre,

Min Kost er simpel, og min Drif
Ned over Klippen flyder;
Men mon han mere Styrke fis,
Som Snese Retter nyder?
Mon den er mere glad end jeg,
Som henter paa en farlig Vej
Sin rare Viin? jeg mener nej;
Vand løffer, styrker, fryder.

Mit Leje Ingen spotte maa,
Jeg holder det i Are!
Jeg veed, at Sovn paa bare Straa
Kan tryg og kvægsom være.

Naar Sol førgylber Mørgetop,
Jeg med fornæt Sjæl og Krop
Til Dagens Arbejd stiger op,
Og saadan hør det være.

Af Klæder Andet bryste sig
Med meget mindre Føje;
Den Hjord, jeg føder, skenkte mig
Min simple Vadmels Etage;
Men den er vært og heel og reen;
Og spunden af min Datters Egen;
Min Kones Fingre sommed' den;
Kjær er mig denne Etage.

Min Son voer fro, som jeg, og glad,
Som jeg, din egen Herte;
Som jeg, du Ingen spørge ab,
Om du tilfreds maa være;
Strebd, som din Far har strebt, og Hebd
Skal mose dig fra Dal og Fjeld;
Betal din Skat, gør Ret og Skel
Og voer din egen Herte!

22. Hundemordet.

Der var engang en Lommersvend,
Mod ham en Slagterhund, sig visse ej som Ven;
Han vilde bide ham, og, som nu let kan vides,
En Lommersvend ej meer end du og jeg vil bides.
Han derfor hervede sin Dra. væk
Og kloede sin Uvens Vandebraaf.
Nu skulde det til Uheld træffe,
At Hundens Ejre kom
I Øjeblikket, som
Hans Hund var ud af Stand at bjæsse;
Han bjæffede, for ham...
Jeg holder det, for Skam
For Læseret at repetere,
Hvad Skjeldsbord, Trusler, Ed, han bjæffede, med mere.
Omsonst den kjære Mand, som havde Panden deelt,
Ham vilde forestille:
To halve Hoveder udgjør et heelt;
Den Anden mod Ræson ej tage vilde;
Og, sjont han fandt sig noget slagen
Ved et saa syndigt Argument,
Han foranstalte dog næste Dagen
Den Lommersvend en Stævning sendt.
Ei denne lod sig forelegge:
For Dommeren de medte begge.

Citanten mælede da først:

„Han kunde jaget bort min Hund med nogle Børst;
Jeg selv da skulde sagt, han gjorde vel;
Men, saa mig Hunden reent ihjel
Og med sin Øre Vandten paa ham kløve!
Og mig min bedste Skat berøve!
Det troer jeg vist, Hr. Dommer!“ straffes bor.“
Hr. Dommer tog til Ords: „Svar mig paa hvad jeg spør,
Du Sommersvend, hvorfor ej Skafset tage
Og dermed Hunden fra dig jage?“
Han svarede (først rømmende) med Tugt:
„Isfald han havde mig med Halen villet bide,
Jeg Skafset ej engang imod ham havde brugt
Men jaget ham med bare Hænder;
Men Bæstet faldt mig an med skarpe Tænder.“
Da hørte Dommeren, saa snart han hørte det:
„Skæpt imod Skæpt! den Sommersvend har Ret; —
Du Slagter! som har yppet Trætten,
To Mark erlægger her i Retten.“

Moralen her skal kort, dog noget syndig, gives:
Man ej om Bagatel maa med sin Næste lives.

23. Bon for Kongen.

Beskjerm vor Konge, store Gud!
Beskjerm hans Slægt!
Lad Skjoldungstammen, høj og prud,
Bestandig skyde friske Skud!
Beskjerm vor Konge, store Gud!
Beskjerm hans Slægt!
Med Blomster i sit Selverhaar
Han bære, styrket Lar for Lar,
Saa let, som i sin Ungdoms Baar,
Sin Krones Vægt!

24. Weslet og Hyrdinden.

Et Wesel tygged' Læller, Hyrdinden fletted' Roser;
Af Dyret maatte Pigen da døje mange Skosser:
„Hvad nytte dine Blomster, naar man dem ej kan spise?“

Hvor ofte maa vi høre den gamle Wesels-Wise?

25. Manden og Bjørnen.⁹

En temmet Bjørn var for Arist
Hans Selskabsbroder, hvor han gik.

Engang, Arfst i Gressetsov,
 En næsviis Mvg sig satte paa
 Hans Næse. Bjørnen blev den vaer;
 Af Vensteb, Midkærhed opvakt
 Han høver frugtelige Lab,
 Slaaer til, og — frelser Manden for
 Et Myggestik, med Næsens Lab.
 „Fordomt!“ ubredt Arfst, idet
 Han vaagned, „din Oprigtighed
 Er vørre end min Fiendes Had!“

26. De to Skaldeede.

En Dag to Skalbede tilsammen staae;
 Et Stykke Elsenbeen de skinne saae;
 Det begge have vil; thi blev der Troette;
 Tilsidst til Slagsmaal selv det gaaer;
 Og Seferherren, som man let kan gjette,
 Afrives der sin sidste Haandfuld Haar.
 Og hvad var da den Skat, som tilfaldt ham
 Til Sejrens Lon og Priis? — En Kam!

27. Vinteren.¹⁰

Nu ligger Marken ganske tom,
 Og Sneen ned fra Skyen kom,
 Og Ingenting kan mere groe.
 Da gjælder det, om Bondens Lo
 Er ledig, eller den er fuld,
 At modstaae Vintrens strænge Kuld.

Det ligner jo vor Alberdom:
 Den Gamle sidder svag og from,
 Kan næppe staae, langt mindre gaae,
 Og Haanden ej til Arbejd faae.
 Sa, fulste maatte sikkert han,
 Den stakkels, svage, gamle Mand,
 Naar han i Høsten havde glemt
 At faae sit lille Forraad gjemt;
 Naar han i Vaar, mens det var Eid,
 Ej havde vist den sterste Eid.
 Forside vil han angre det; —
 — Saa bruger Eders Eid da ret!

28. Fuglenes Sang.

S Maanestkin titter
 Vi Fugle saa smaa,

Bag Grenenes Gitter,
Til hinanden og slæae.
Gudskejov vi er ene
Paa vores Smaagrene!
Maar kun vi har No
Til at hoppe frit,
O, da er vi saa fro!
Saa fro! saa fro!
Kvirlit! Kvirlit!

---

29. Søen.

Børn! saa taler Mutter,
Hører paa mig, mine Glætter!
J' maa være propre og pene,
Altid holde Jør nette og rene,
Jætte overalt Jør vælte,
Jætte i Snavset ligge og ølte.

Men, som hun selv nu gik og laa,
Og som nu Børnene hende saae,
Saa spared' de ingen Tid og Kraftter,
Men gjorde hende Alting efter;
Og Ingen blandt dem det højere drev,
Ehi Svæin de var, og Svæin de blev.

---

30. Glenten og Skovmusen.¹¹

Fangen i en Fægers Net,
Glenten vilde Skrig udsteder;
Lille Skovmus hører det,
Og dens smme Hjerte bloder.

Hurtig af dens skarpe Tand
Garnet sondergnavet bliver;
Men den freste Glen' påastand
Sin Beskrier sonderriver.

---

31. Beslutningen.¹²

Det er i Dag et herligt Var;
Binden visiter i Boldens Træ'r.
Der er ej Sky paa Himlen at see,
I Bindvet mine Blomster lee.
Det er dog saa tungt med en Urtegaardb,
Som indsluttes kun af et Potteskaar!
Om Sommeren er man kun lidet glad
Med at sidde midt i den lumre Stad;
Maar Djet standser paa snoevre Muur,
Da længes man efter viden Natur.
Grænt overalt og fuglesang,

Hoppende Bildt og Baldhornklang,
Biden Udsigt og svale Blind, —
Det gjør et let og fornøjet Sind!

Jeg troer vist ej jeg gjorde ilde,
Hvis idag jeg drog til Kirstens Kilde!

55

32. Vensteb.

Gom Skyggen aarle Morgen
Er Vensteb med den Onde:
Hver Stund formindses det;
Men Vensteb med den Gode
Lig Aftenskyggen voxer,
Til Livens Sol gaaer ned.

---

33. Fiskersang.

Mattens Dunkelhed er svunden,
Morgensolen alt oprunden
Herlig over Østerhav.
Glade vi fra Soen drage
Til vojt stille Hjem tilbage
Med den Gangst, os Lykken gav.

Hav! som rigelig belemmer
Alle dine kjære Sonner,
Og dem skenker Liv og Lyst;
Rige Hav, vor føelles Moder!
Lad beständig dine Goder
Strømme til den danske Kyf!

---

34. Edderfuglen.

En Edderfugl var haardt i Klemme
Og skreg om Hjælp til Himmelnen.
En Fisker hørte Fuglens Stemme
Og skyndte sig og frelste den.
„Ak, smukke Fugl, Nordhavets Ere!
Hvor glad er jeg, som frelste dig!
Hvor hvide, flønne, bløde Hjere!
De skal herefter varme mig.“
Saa plukkede han griff den Arme,
Og halvuds klager den med Net:
„Ha, grumme Haand, som tog min Varme!
Hvi gav du mig mit Handedræt?“

---

35. Snemanden.

Se den Mand! ak, hvor jeg gruer!
Med sin Stok han staer og truer;
Der han staer nu fra igaar,
Med sin Stav han dog ej slaer.
Snemand! Snemand! jeg ta'r dig!
Har du en Stok, saa var dig!

Nej, det er en ussel Mand!
Han ej slae, ej løbe kan;
Kridhvidt er hans Løk, hans Kind.
Røvere Sol! kom ej og skin,
Blod som Smør da bliver han,
Og til sidst det bare Vand.

36. Den gamle Lirendrejer og Kildemanden.

Alt ruger Matten i Skoven,
Hver ganger hjem til Sit; —
Jeg kan ej gange til Mit, —
Bliver her ved Kildenvoven.

„Fordi jeg synger for Pengen,
„Synger jeg længer ej glad. —
„Ingen vil høre mit Kvad.
„Bidste de, hvor jeg maa trænge!

„Aldrig jeg lærer at tigge!
„Gud mig vil skærme for Mod!
„End har min Lomme lidt Brød.
„Kildemand! giv du mig Drikke!“

„Ja, har du Pengen i Lomme,
„Perler det strax i Krystal! —
„Men, — Gamle! Aftnen er svæl;
„Det kunde slet dig bekomme!

„Stakkel! Kun smal er din Lykke!
„Derfor jeg nøgter dig Vand; —
„Thi Vill jeg give dig kan
„Og af min Madver et Stykke.

„Dagen du mig forlysted'
„Uden at tænke derpaa;
„Derfor jeg tænkte som sga:
„Han skal ej blive utrosset!

„Seer du, jeg misted' min Kone;
„Gid hun maa slumre saa sødt! —

„Hjertet er endnu lidt blødt;
Derfor mig trostet' hver Tone.

„Hist staer i Skoven min Hytte;
Der du et Leje skal faae,
Dg mine Rollinger smaa
Gjerne til Liren vil lytte.

„Saa ved den kommende Morgen
Uller vi gaae til vor Plads; —
Jeg langer Band rundt i Glas,
Mens du bortsynger mig Sorgen.”

37. Pigen og Svalen.

Lille Svale! du, som Fører bringer!
Neissen fra det Fjerne var saa lang.
Hvor vil du nu hvile dine Vinger?
Hvem vil du forlyste med din Sang?

Wildsom flyver du henover Enge,
Hvor de unge Blomster bryde frem,
Ved ej, hvor du skal din Nede hænge,
Er halv fremmed i dit eget Hjem.

Eer du hist, hvor Linden staer til Skygge
Foran Hyttedøren, lav og trang?
Der, ja der skal du din Nede bygge,
Der du synge skal din blide Sang!

Jeg har hørt som Barn en gammel Lære:
Hvor en Svale bygger, kommer Held.
Ja, som Sagnet gaaer, maa vist det være,
Svalen er jo blid og from af Sjæl.

Skynd dig, skynd dig da paa lette Vinger
Til den Hytte hen, jeg viser dig!
Og naar det du Held og Glæde bringer,
O hvor skal jeg da velsigne dig!

38. Opmuntring.

Nyd hver Glæde, Hinsen gav!
Rosen blomstrer nu;
Snarlig, for du veed deraf,
Visner den og du.

Ov det Gode, mens du kan,
Glæd hver Broder nu!
Snarlig til et bedre Land
Kommer han og du.

Mangen Glede Himmel bød
Blomstre paa vor Vej; —
Mangen Broder liber Nod,
O forsemm ham ej! —

---

39. Buggesang.

Stille Sovn du nyder;
O hvor den er sjøn!
Knap din Aande lyder,
Du mit Hjertes Son!
Du har lært at smile
Bed din Moders Bryst,
Lullet ind til Hvile
Bed min egen Kost.

Sov Kun, lille Gode!
Kroefter sanke du!
Paa vor Herres Klode
Skal du leve nu.
Han er huld, du Kjære!
Gjør ham ej imod.
Her er godt at være,
Maar man selv er god.

---

40. Høftsalme. 13.

Templet vi med Anbagt mode,
Og glade Jubler heve sig!
Gud! du har signet Aarets Grøde;
Thi Regn og Sol adløde dig.
Den Rige Vinteren seer med Nø,
Den Arme selv er træg og fro.

Vor Fader! hvje du vort Hjerte!
For vore Brødre huldt det slaa!
Med skuffet Haab i bitter Smerte
Ej Nogen fra vor Hytte gaa!
Du gav os selv dit rige Dord,
Lad os da lindre Brødres Nød!

Saa ter, naar Vaaren atter smiler,
Til dig med Tilled vi see hen.
Maar Ploven let ud Furen iles,
Du sender Regn og Sol igjen,
At Alt, hvad aander paa vor Jord,
Kan stedse møttes ved dit Bord!

41. Vandringsmanden og Lærken.

V. Lærke, hvor tidlig du løster din Krop.
Kvidrende højt mod Solen op!
E. Med Sang maa jeg jo Vorherre prise,
Som giver mig Liv og Drik og Spise;
Det gør jeg nu i al Evighed,
Og, Vandringsmand! du gør det vel med?

Og alt, som den højt i Luften sang,
Og alt, som han gik med munter Gang,
Saa liffig klar neb til de to
Den hære Sol fra Himlen so.
Og Herren, som hisst i Himlen boer,
Med Maade herte deres Takkekort.

42. Blomsterne om Vinteren.

„Hvor er alle de Blomster smaa?“ —

Tys! de slumre i Jordens Skjød.
Sneen dækker dem, hvid og blød;
Stille! dem Ingen vække maa!
Gove lad dem en stakket Bid,
Da kommer Føraar med Solskin blid;

Nærmer sig sagte den Vintereng,
Tager det hvide Tæppe fra Seng.
Blaa da hvælver sig Himlen sfjøn;
Jorden klæder sig lysgrøn.
Og da kommer den hære Gud,
Mægtigt lyder hans Faderbud:

„Baagner, alle Smaablomster! op;
„Solen skinner paa Bjergets Top.
„Solen skinner paa Busk og Bjørn;
„Baagner, alle I hære Børn!“ —

Se! da spire de Blomster smaa,
Uabne de smilende Nine blaa.

43. Hyttevise.

Seg har en Hytte, hvor jeg boer,
Der er ej sjøn, den er ej stor;
Men dog jeg vilde ikke bytte
Mod Kongens Slot min simple Hytte.

I denne Hytte er jeg fød;
Hver venlig Fryd, jeg fordum nød,
Saa levende endnu staar preget,
Hvor Barnet i sin Uskyld leged'.

Hver Dag svandt hen i stille; Øyst,
Dg Sorger kændte ej mit Øyst;
Min Fader elskte mig saa saare,
Min Moders Graad var Glædestaare.

De læerte mig Algodheds Bud,
Teg bad saa inderlig til Gud,
Dg, naar jeg i min Bugge hvilte,
Guds Engle huldt i Drommenen smilte.

Saa glad jeg om i Mørken sprang
Dg nynnede til Fuglens Sang
Dg plukked' tuftud Blomster spæde;
Thi Blomster var min Moders Glæde.

End staae de her, de Blomster smea,
Dg daglig jeg dem stue knaa;
Thi Dyd og Godhed de mig glæde
Dg blive altid, Hjertet, hjere.

Min Hytte er vel ikke stor,
Men Uskyldsbliomsten her end groer;
Se! dersor kan jeg ikke hytte
Mod Kongens Slot min simple Hytte.

44. Sorrens Levnetslob.

Teg var en Tomfro sag rank og stjen,
Min Skortel var af Silke grøn.
Regnshyen mon over mit Hoved gaae,
Med lyseblad Øyne jeg saa derpaa;
Teg var saa glad alt paa min Vis;
Men hvorteng var Adam i Paradis? —
En Slot af Piger med lystig Gang
En Dag kom ud i min grønne Wang;
De redte mig strax stor Sorg og Bø,
For sidste Gang sik jeg Himmelnen see;
Thi de rusled' og rev mig fra mit Stade;
Mit unge Liv jeg maatte lade.

De sænke mig ned i dyben Sø,
Teg spredes og vejres saa tot som Hø;
Saa lægges jeg paa den glædende Rist,
Af Ildeñ sñdes min Krop forvist;
Saa brydes og bruges mine Lemmer spæde;
Deraf de fange stor Hjertens Glæde.
De føre mig til en Sværbedans
Dg slætte mit Krop i Knuds og Krahs.
Med hvæsse Lænder de hæmmer mig ret,
At jeg maa vorde subtil og net.
Teg tjener paa Rollens Hoved for Haar,
Til Tomfrenen Tinge i mig faaer.

Hun napper og snoer mig; jeg er ei seen,
Men synder mig ned paa den snelle Tæen.
Jeg haspes og koges, og, naar jeg er vundet,
Jeg bliver i Væren rendt og buntet;
Paa Spolen med Skjætten jeg løber omkøp,
Men fanger dog mangt et vældigt Rap.
Jeg lægges paa Græsset ved Sommertid,
At Solen kan farve mig mælkehvid.
Men tages jeg bort fra den grønne Eng,
Da pryder jeg snart en Brudeseng,
Snart Gradens Skæt jeg lærer kjende; —
Og saa er mit Levnetsløb tilende.

45. Gammel Majvise.¹⁴

All Verdens Skaber mild og blid!
Hør det, som vi bede!
Vi prise glade Marsens Tid;
Vær os Alle en naadig Gud med Glede!

Den Winter trang drevest du af Land, —
Hør det, som vi bede!
Land Somren blidt gaae os til Hand! —
Vær os Alle o. s. v.

Velkommen vær Majmaaneds Tid!
Hør det, som vi bede!
Gud glæde os med Sommer blid!
Vær os Alle o. s. v.

Fordi vi høre Maj i Gaard,
Hør det, som vi bede!
Belsigne os med frugtbart Aar!
Vær os Alle o. s. v.

Belsigne fersk og salten Vand —
Hør det, som vi bede!
Med Sild og Fisk for Kvinde og Mand!
Vær os Alle o. s. v.

Giv Korn og Kiærn paa Ageren —
Hør det, som vi bede!
Til Brod og Öl i Kjælderen!
Vær os Alle o. s. v.

Bevar o Gud! vor Konge vel!
Hør det, som vi bede!
Belsigne ham til Liv og Sjæl!
Vær os Alle o. s. v.

Vor Konge og voxt Landets Raab, —
Hør det, som vi bedes! —
Gud! vær med dem i Raab og Daab!
Vær os Alle o.s.v.

46. Sømandssang.

Vi Sømænd gjør ej mange Deb,
Ej hylle eller prale;
Om hvad der i vort Hjerte boer
Vor Daad, ej Mundens tale.
For fleste Kys og Gavnetag
Vi altid ta'r os vare;
Thi under dette falske Flag
De største Skjelmer fare.

I Stilhed gaaer enhver sin Gang
Og gjør, hvad Chæsen hyder;
Endog ved lystig Sømandssang
Foragte vi hver Skyder;
Thi mandig Lavshed folger med
De Kjelke og de Gjøvere; —
Hurra! er vor Weltalenhed,
Hurra! vor Konge leve!

En Ven vi søger tro og huld,
Og somt har staart sin Prove,
I Dmgang viist sig tro som Guld,
I Striden som en Løve.
Og hvad En gjør for saadan Ven,
Derom maa Ingen snakke,
At gjøre samme Skjel igjen
Er vor Maneer at takke.

Vor Kjærlighed er tro og varm,
Med Fjas den Ingen binder;
En Pige i en Sømands Arm
Oprigtig Elskov finder.
Dog, kalder Drøg os afsted,
Og stolten Wimpel vajer,
Saa haste vi fra Kjærlighed
Ombord til Kamp og Sejer.

Vi søger Fjenden uden Skraal;
Thi Skraal forstyrter Orden, —
Vi svare paa hans bange Braal
Med vore Stykkers Torden.
Og naar han gaaer til dyben Bund,
Hvor flere af dem bleve,
Vi raabe Alle med een Mund:
Hurra! vor Konge leve!

47. Marsstiderne.

Foraar.

Kildens Baarsang risler nu
Gjennem gronne Dale.
Flyv derud med barnlig Hu,
Som den unge Svale.
Mindste Spire smiler skøn;
Dræb den ej med Hoden;
Engang ofrer den til Len
Tuppen eller Roden.

Sommer.

O hvor skøn er Somrens Tid
Med sin Blomstervimmel,
Med sin Lustning, sval og blid,
Og den skyfri Himmel!
Morgensolens Perlekrans
Huld om Nosen gynger,
Og ved Aftenstjernens Glans
Nattergalen synger.

Ekstraar.

Maar du fuer Hostens Frugt
Modnet mellem Lovet;

Da er Skaberkraften brugt
Som Naturen sved.
Men, om Lovet end maa døe
For de barske Winde,
Spiren i hvert ødelt Frø
Livet skal gjenfinde!

Vinter.

Under hviden Vinterdragt
Jordens Kropper blunde;
Frosten alt sin Bro har lagt
Over Sø og Sunde.
I den lille Stue blid
Arbejdslampen blinker;
Snart den kjære Juletid
Med sin Glæde vinke.

48. I Aftensolen.

De Smaabørn lege i Aftensol
Med bare Been og med Tiggertøj;
De kjende til Verdens Sorg og Nød
Saa lidt, som til Klinten i deres Brød
Bejsignet er Barnets Time.

De kysser hverandre paa Mund og Kind —
Guds Himmel spejles i Barnets Sind;
Imellem slæaes de for Tidsfordriv;
Men Alt med Fver og Lyst og Liv:
Blessignet er Barnets Lime.

Der bygger en Stormand over de Smaa:
Han sidder i Salen og seer derpaa;
Han kunde dem klæde med Guldbets Glans,
Men ejer ej Barnets Sind og Sans:
Blessignet er Barnets Lime.

Han elsker Intet i Verden meer;
Der er saa farveløst, hvor han seer;
Guldgansen bændte ham Øjet mat;
Han maatte vel give sin hele Skat
For Barnets lyksalige Lime!

49. De hellige tre Konger.

Dejlig er den Himmel blaa;
Lyst det er at see derpaa,
Hvor de gyldne Stjerner blinker,
Hvor de smile, hvor de vinke
Os fra Jordens op til sig.

Kommer, Smaa! og hører til:
Teg for Eder synge vil
Om saa lys og mild en Stjerne.
Teg det veed, I høre gjernar:
Himlen hører Eder til.

Det var midt i Julenat;
Over en Stjerne glimted' mat;
Men med Et der blev at flue
En saa klar paa Himlens Bue,
Som en lille Stjernesol.

Langt herfra, i Østerland,
Stod en gammel Stjernemand,
Saae fra Taarnet vist paa Himlen,
Saae det Lys i Stjernevrimlen,
Blev i Sind saa barneglads.

Naar den Stjerne, lys og blid,
Lod sig see ved Midnatstid,
Var det Sagn fra gamle Dage,
At en Konge uden Mage
Skulde fødes paa vor Jord.

Derfor blev i Østerland
Nu saa glad den gamle Mand;

Thi han vilde dog saa gjerne
See den lyse Kongestjerne,
For han lagdes i sin Grav.

Han gik til sin Konges Slot;
Kongen kendte ham saa godt,
Hørte og med Hjertensglede,
At det Lys var nu tilstede,
Hvorom gamle Spaadom lod.

Han med Son og Stjernemand
Strap uddrog af Østerland
For den Konge at oplede,
For den Konge at tilbede,
Som var født i samme Stund.

Klare Stjerne ledte dem
Lige til Jerusalem.
Kongens Slot de gik at finde,
Der var vel op Konge inde,
Men ej den, de ledte om.

Klare Stjerne hasted' frem,
Ledte dem til Bethlehem.
Over Hytten, lav og lille,

Stod saa pludselig den stille,
Straalede saa lyst og milde.

Glade udi Sjæl og Sind
Gik de da i Hytten ind.
Der var ingen Kongetrone,
Der kun sad en fattig Kone,
Bugged' Barnet i sit Skjød.

Østerlands de vise Mænd
Fandt dog Stjernen der igjen,
Som de skued' i det Høje;
Thi i Barnets milde Øje
Kunklende og klar den sad.

Den var dem et Tegn saa vist,
At de saae den sande Krist;
Derfor nejed' de sig glade,
Øfrede paa guldne Fadé
Nøgelse med føden Lugt.

Vil G Smaa ej også gjerne
See den lyse, milde Stjerne?
For den Konge dybt Fer neje
Som Guds Rige har i Eje,
Og vil lukke Fer berind?

Seer I til den Himmel blaa
Med de gyldne Stjerner paa;
Der den Stjerne ej I finde;
Men den er dog vist derinde:
Over Jesu Kongestol!

Chi det Barn, som var paa Jord,
Blevet er en Konge stor,
Og han sidder nu deroppe,
Over alle Stjernetoppe,
Hos Gud Faders højre Haand.

Nejer Eder kun, I Smaa!
Han fra Himlen seer derpaa.
Sender ham med Hjertensglede
Lov og Priis til høje Sæde!
Det er Rosgelse for ham.

Stjernen ledte vise Maend
Til nysdte Konge hen;
I har og en saadan Stjerne,
Og naar den I folge gjerne,
Komme I til Jesum vist.

Denne Stjerne, lys og mild,
Som kan aldrig lede vild,

Er hans Guddomsorb, det klare,
Som han lod os aabenbare
Til at lyse for vor God.

50. Ondt og Godt i alle Lande.¹⁵

Ondt og Godt i alle Lande;
Roser sig med Torné blande
Andensleds, saavel som her.
Landsmand! Roserne du tage,
Og af dem du Honning drage!
Men for Uting agtsom vær,
Kom ej Tornene for nær!

Maar en Tyffer dig vil lære
Urlig, grundig, kæk at være,
Du lærvillig følge ham!
Men naar En dig Stort fortæller
Om Dakausens Bagateller,
Var det sandelig en Skam,
Om du blindthen tro'de ham.

Maar en Franskemand dig vil lære
Altid glad og munter være,
Bed til Gud, du ligne ham!

Men, adlyde ham som Kongen
For hver Mode og for Tongen —
Det var sandelig en Skam! —
Vi bør ikke hylde ham! —

Som en Britte, lad dig være
Patriotens Pligter hjere!
Elle-Frihed lært af ham!
Men, hvis du seer En og Ander
Overmodig, vilb som Fanden, —
Det var følt at ligné ham;
Bukke for ham var en Skam.

Paa Spanjolens Blin og Pjaster
Jeg Foragt ej-daarlig kastér,
Gjerne deler dem med ham;
Men, saalenge jeg kan løse
Uden Briller paa min Næse;
Jeg den Stads vil unde ham;
Kunne see gjør mig ej Skam.

Han, som boer lidt under Havet
Og med Guld er sterkst begavet,
Spare er en Dyb hos ham;
Men, naar han, tung af Dufater,
Spiser evige Salater,

Saa giv jeg face. Laft og Skam,
Om jeg spise vil med ham!

Du, som dine Aar glemmer,
Og al Pragt bag Ploven gjemmer,
Du ej nok beundres kan;
Polak! du skal Verden lære,
Om lærvillig den vil være:
Det er under Ingens Stånd,
At han plojer eget Land.

Men at du din Dont forlader
Og med Glavind dig områder,
Naar du seer en Vandringmand,
Snurwigt synes dem, som mene,
(Chi hij mener ej alene)
At man gjerne sige kan
Uden Socerb: God Dag, min Mand!

Svensken jeg slet intet ønser,
Han for nær er vore Grændser,
Og det kunde stikke ham,
Hvis jeg gav ham mindste Lyde;
At han Freden torde bryde;
Sik da Landet Krig med ham,
Hvis var Skammen? Avtors Skam!

Jeg den elste Danske priser,
At Beskedenhed han viser,
Sjeldent Dyd i fremmed Land!
Men, naar han for vidt den driver
Og alt Fremmed Fortuin giver;
Den en Dyd ej nævnes kan
Og fornederer danske Mand.

Jeg hos Ejette Normand priser,
At han sedse vortig viser;
Hans sit Godeland har kører;
Men jeg troer, han gjorde ilde,
Om han vilde sig indbilde,
At der findes Mennesker
Kun i Engelland og der.

Hædre alle Nationer,
Hade Fejl, men ej Personer,
Er vort Seskabs Lov og Hest;
Hellig Pligt og største Vir
Er vor Konge tro at væriz;
Statens Ønske er vor Lyt:
Glæden bo i Kongens Bryst!

51. Kirsebærret og Jordbærret.

Kirsebærret.

Ei stille, du Jordbær! du smaa, bitte Ting!
Dg svob dig kun ydmygt i Græsset omkring; —
Det Røde paa Kinden, det sommer dig ej; —
Pas paa kun, naar Solen staer op høst i Østen,
Hvor strax den at hilse mig isler saa lysten; —
Dg Sefyr, — mon ogsaa han leger med dig?

Jordbærret.

Ej Solen foragter den blysomme Lille,
Dg Sefyr tit kjedes ved susende Karm;
Da lege de med mig saa tyft og saa stille;
I Legen er Fryd kun, — ej Usred og Harm.
Men, Kirsebær! Stormen jeg lader dig gjerne,
Mens Græsset og Blade om Småapigen værne.

Kirsebærret.

Ha! lyftigt at danse med Stormen i Takt!
Den Sefyr, han leger saa kjælent og spagt.
Naar Bindens Orgeler susende høeve
De røffe Akkorder, hvor lyftigt at svæve
I hvirvlende Vals paa de dristige Winger!
Mon saadanne Glæder din Sefyr dig bringer?

Og Stormene ginge til Wassen den vilde;
Men Kirsebaerfrøken var med til det Gilde.
Det yndige Jordbær sig skjulte i Vraa,
Mens hine sig hyllede' i luflige Blaa.

Saa stelingeb' Trompeten og peb Klarnetten
Og hyslede Trommen, og — jo det var ret en
Musik for den Frøken, der længtes mod Wals;
Kun Skade, den Stakkel! — hun brækled' sin Hals!

Bed Jordbæret saldt hun, i Busken den smaa,
Da gik hendes Slabber saa ganske i Staa;
Hun kunde ej rejse sit Hoved iværret;
I Dydnet, der laa hun og blegned' hentørret.

Da stod endnu Jordbæret, yndigt og godt,
Og bly beskedent det smiled' saa godt.

Ej Altting er herligt, ej Altting er godt,
Hvor Stolthed sig bygger i knejsende Slot!

52. Krigens.¹⁶

Din Levetid
Du Strid paa Strib,
O Menneske! vil finde, —

Stort Tab heel tit,
Men ofte lidt
Paa Kampens Mark at vinde.

Der Hjæmpes vist
Mod Bold og List,
Mod Armod, Sygdom, Smerte;
Men værste Kiv
I dette Liv
Er den mod eget Hjerte.

Hold Fred og No
I egen Bo,
Og — hvis du kan — med Andre!
Med trostigt Sind
Du derved ind
Til evig Fred skal vandre!

53. Vaarsang.

Vaaren er kommen,
Winter maa flye;
Alle Smalblomster
Opstives paam.

Fuglen sig svinger
I renere Sky;
Haabet den bringer;
Mismod maa flye.

Hjerte, o Hjerte!
Hvad vil du meer?
Altting omkring dig
Venligere.
Fuglen paa Grene
Sgynger sig fro —
Skal du da ene
Sukke om No?

Stands dine Saarer!
Himlen er blaa —
Alle Smaablomster
Myfodte staae.
Hjerte, o Hjerte!
Haab blev dig sendt:
Ogsaa din Smerte
Snart vorder endt!

---

54. Fuglereden.*¹⁷

Paa Unger sidder
En hjaerlig Hun,
Bred Hannens Kvidder,
Saa mangen Stund.

Da kom mod Kvelde
Fra Milers Rosg
Tre Maend at fælde
Den ranke Rosg.

Og Lundten brager
Af Dreslag,
Og Fuglen klager
Bred hvert et Drag.

Men for de Eggie
Er Bullen haard;
Thi Glad de legge
I Treets Saar.

Da Winden vender
Saa hastig sig,
Og Luen brænder
Ustandselig.

Paa Unger sidder
Den Æmme der;
Men Hannens Kvædder
Ej høres meer.

Om elsket Nede,
Om spede Kuld,
Han sig vil brede
Saa rædselsfuld.

Forgjøeves klynker
Den ømme Han;
Snart brændt han synker
Fra Nebens Rand.

Da Hunnen giver
Et Skrig — og saa
End Offer bliver.
For sine Småa.

Den Sild fortærtte
Det hele Kuld; —
Og ak! af Smerte
Min Barm blev fuld.

55. Gud, vor Ledfager.¹⁸

Trang og vildsom er vor Vej
Gjennem Verdens Ørke;
Guld og Sølv os hjælper ej,
Ej vor Klægt og Styrke; —
Aldrig hjem til Fædreland
Kommer trette Vandringemand,
Om ej Gud ledfager!

56. Synden i Hjertet.¹⁹

En giftig Urt maa rykkes op med Rod;
Det nytter ej, at Bladé man afsriver
Og bojer Tøppen; — snart igjen
Den reiser sig og vildt sit Grø udspredet;
De spede Hjertets Blomster visne hen
For Dunsten, — og de kvæles! —

57. Efteraarsstormene.

Saa vilde vi larme
I Mark og i Skov,
Med fnysende Harme
Vi hente vort Nov;

Der skal ikke blive
Paa Træet et Blad;
Vi vil dem afdrive
Og splitte dem ad.

Paa klaprende Vinger
Vi flyve med Lyst;
Som Liglokke klinger
Vor flingrende Røst;
Herned med dem alle!
Der levnes ej Blad!
Til Jord skal de falde,
Hvor højt de, end sad!

Saa enigt, saa kjærligt
Hang Bladet ved Blad;
De meente, ret herligt
Tilsammen de sad;
Om Moder i Lund
De fletted' en Krans;
Men nu kommer Stunden
Til larmende Dans.

Til længe Ser brysted',
Du Øsg og du Eg!

Nu har vi Ser ryset
I vildene Leg.
Den Stolte skal falde
Og miste sin Fryd; —
Til Dommen vi kalde
Med varslende Lyd.

Ta Ege, ja Øsg!
Vel sukke I maa, —
Som Gjenserd jo spøge
Nu Glutterne smaa.
I Gamle deroppe
Maa stønne af Kval,
Mens Bornene hoppe
I Lundenes Sal.

Saa vilde vi larme
Og rase i Skov,
Med fnysende Harne
Vi hente vort Rov;
Den Stolte skal falde
Og miste sin Fryd; —
Til Dommen vi kalde
Med varslende Lyd.

58. Efteraarssang.

Før barsten Norden vind vil snart forsvinde
 Det ejere Grønne, og som visnet Løv
 Vil det mig med sin sagte Kaslen minde,
 At jeg, som det, er kun en Haandfuld Stov.

Den kolde Winter snart sit hvide Lagen
 Vil brede over Skov og Mark og Eng;
 — For den, som virked' fri med Kraft om Dagen,
 Er Nattens Hvile sôd i stille Seng. —

Men, efter Vinternatten, efter Sorgen,
 Og efter Mørket her og stakket Død,
 Oprinder høst en yndig Føraarsmorgen;
 Den vækker atter Liv af Godheds Skjod.

Saa kom da, Winter! ej for dig jeg gruer,
 Og i din haarde, kolde Havn mig tag!
 Igjennem Jis og Slud mit Øje skuer
 En skøn, en evigfrodig Sommerdag.

---

59. Torbisten og Fluen.²⁰

Torbisten kraler af mørken Hul
 Med sine Binger saa prude;
 De to, de vare som sorten Kul,
 De to som Glar i en Nude.

Dem havde han pudset med megen Beskæb,
 Alt med sin bageste Kralle;
 At besle til Fluen saa stolt han red;
 Den elsked' han over alle.

Af Flødepotten sôber saa net
 Den liden og vævre Flue;
 Saal flyver hun rundt omkring Spejlet let,
 Hovmodig, ret som en Frue.

Torbisten sejler i Stuen ind,
 Alt paa sine fire Binger;
 Han klapper den Flue ved liden Kind,
 Og det med sin smudsige Finger.

„Skøn Tomfeu! imens J. kvæder saa blødt,
 „Net som Violenes Strenge,
 „Gift Jer med Bassen, saa ganger det sôdt,
 „Vi kunne da spille for Penge.“

Hun visker sin Kind med Fodderne smaa:
 „Jeg takker for flig en Hæder;
 „Skarnagere passer jeg lidet paa;
 „De hære saa sværtede Klæder!

„Du Skorsteensfejer ej komme mig nær!
 „Flyt til din Modding derude!
 „Hvor Meget du roder paa Krys og Krær,
 „Alt med din kullede Snude.

„Jeg kysser Tomfrenens Barm saa smin;
 „Jeg danser paa Kongernes Næser;
 „Jeg spiser Sukker og drinker Vin; —
 „Ud dig, du Stodder! jeg blæser!“

Bejleren tabte i Hast sit Vær;
 Han snurrer og summer og brummer;
 Den Spe han tog sig saa meget nær
 Og kæb ubi Jordens af Kummer.

Sommerfugl sidder paa Lilleen prud,
 Alt udi sin blommede Kjole;
 Da Gluen flyver i Haven ud,
 Hun vilde sit Ansigt sole.

Og da hun saae det pralende Dyr
 I de rige forgylde Klæder,
 Da brød hendes Hjerte strax i Fyr; —
 En Elsforsvise hun kvæder.

Den Spraglede slog med Raaben om God:
 „Hvad tænker du fattige Ærne?
 „Du Mælkeraner! — Jeg er for god
 „Til at stikke ned dig af en Kjerner.

„Du seber, som Katterne, Lævning af Gad,
 „Hvori de Skæget mon væde;
 „Dig folger Hvermands Foragt og Had,
 „De gierne med Skoen dig træde.

„Jeg drukker af det Alabasterbryst,
 „Som Liliens Hjerte omhvælver;
 „God Ruus jeg drukker af Draaben med Lyft,
 „Som aarle paa Roserne stjælver.

Gluen gik næsten fra sin Forstand;
 Hun maatte sig stansfuld bortliste:
 „Nu faaer jeg vist aldrig nogen Mand!
 „Hvi tog jeg ej den Torbisse!“

Vil Winteren var hun en Tomfri graa,
Som Alderen hæsligt rakked;
Da kunde hun Intet til Foden faae;
Hen til Vorbisten hun lakked.

Han ejer i Modding en Stue varm;
Luunt sad han der inden Vægge;
Da sagde den Glue ussel og arm:
„Her er vel Plads til os begge!

„Jeg elsker Her saare; — den Tale er sand; —
„Kan J. jer Kjærslighed mindes? ”
Vorbisten er en fornustig Mand,
Som saare sjælden forblindes!

Han sagde: „J. pakke Her fra min Dør,
„Eders Klæder ere saa pene!
„J. husker jo nok, hvad J. sagde mig før, —
„Jeg gjør dem saaist urene! ” —

60. Praasen og Lysekronen.²¹

Engang i grumme gammel Død,
Da alle Ting forstod at tale,
Fra Elefant til mindste Mid,

Fra Hoved af og intil Hale;
Da hændte det sig, at en Praas
Blev haaret af en Lysekrone,
Som i den højsornemme Tone
Udtrykte saa sit dumme Vaas:

„Foragtelige, usle Lys!
„Forsvind for mine stolte Straaler!
„Mod mig at lignes ej du taaler!
„Synk i det Muilm, hvorf man nys
„Udbrog dig.” — „Hør,” var Praasens Svar,
„Durchlaughtigste Fru Lysekrone!
„Huss, at jeg nys dig antændt har,
„Og tal i mindre opblest Tone! ”

61. Den unge og den gamle Nype.²²

Den unge Nype faae, ved Aarets værste Død,
Hans og hans Moders Pels fra mørkebruun blev hvid.
„Hvad,” raabte han, „kan Aarsag være,
„At vi nu skal en anden Farve bære?”
„Vor Skaber,” gav den gamle ham til Svar,
„Paa hvis Besafing vi de mørke Ejere bar,
„Vil nu, vi os i Hvidt skal klæde.”

„Da er,” blev Unzen ved, „os fligt til siden Glæde!
 „Her falder alt den samme Sne,
 „Som hisset højen Fjeld bedækker;
 „Maar dette Skjul sig overalt udstrekker,
 „Hvor skal vi da hinanden kunne see?
 „Der bliver vist en Søgen uden Ende;
 „Det kostet Moje Hvidt paa Hvidt at hænde;
 „Vi maatte heller blevne som vi var!”

„Holdt,” sagde Moderen, „du kædde Mar!
 „Bov ikke Himmelens eget Maab at vrage;
 „Maa skee du seer alt iinden nogle Dage,
 „Hvad Nytte du af byttet Kjole har.”

De tav. Den tykke Sne snart hele Marken dækked,
 Og som de begge vandred' frem,
 En vældig Drn saaes føeve over dem.
 Saa redsomt Syn den unge Rype skrækked',
 Og, bærende, paa uvis God,
 Med knækket Mod
 Og isnet Blod,
 Den unge Dadler dybt i Sneen stod.

Da Faren var forbi, den gamle vender
 Sig til sin Son: „Nu veed jeg, du bekjender,
 „Din hvide Pels alene frelste dig;

„Bud den i hviden Sne du blev ukjendelig.
 „Vi forhen ligned' nogen Jord saa noje,
 „At vi undgik hin Nøvers skarpe Øie;
 „Se nu, hvad Nytte den Forvandling har,
 „For hvilken du saa bange var;
 „Og tro ej, at Naturen lod os Farve skifte,
 „Hvis ikke viskest Gavn det skulde stifte.”

62. Skabelsen.²³

Op al den Ting, som Gud har gjort,
 Hans Herlighed at prise!
 Det Mindste, han har skabt, er stort
 Og kan hans Magt bevise.

Gik alle Konger frem paa Rad
 I deres Magt og Vælde,
 De magted' ej det mindste Blad
 At sætte paa en Nælde.

Ta, alle Engles store Kraft,
 Som Himmelsgætre føre,
 Har ingen Tid den Evne haft
 Det mindste Stov at gjøre!

Det mindste Gres jeg undres paa
I Skove og i Dale;
Hvor skulde jeg den Wiisdom faae
Om det kun ret at tale!

Hvad vil jeg da begynde, naar
Jeg lidet gjennemfiger,
Hvor mange Folk, der gik og gaaer
I alle Verdens Rige!

Hvad skal jeg sige, naar jeg seer,
At alle Skove vrinkle, —
De mange Fugle-Sving, der skeer
Op under Herrens Himle!

Hvad skal jeg sige, naar jeg gaaer
Blandt Blomsterne i Enge,
Naar Fuglesangen sammenblaer
Som tusind' Harpestrenge!

Hvad skal jeg sige, naar mit Sind
I Havets dybe Grunde
Kun dog saa lidt kan kige ind
Og seer paa mange Munde!

Hvad skal jeg sige, naar jeg vil
Saa højt, jeg kan, opkige
Og vende alle tanker til
Det blanke Solens Rige!

Hvad skal jeg sige, naar jeg seer,
Hvor Stjernesloffen blinker;
Hvor mildt enhver imod mig leir
Og op til Himlen vinker!

Hvad skal jeg sige, naar jeg op
Til Gud i Handen farer
Og seer den store Kjæmpetropp
Af blide Engleskarer!

Hvad skal jeg sige? — Mine Ord
Vil ikke meget sige!
O Gud! hvor er din Wiisdom stor,
Din Godhed, Kraft, dit Rige!

Alt det, som havre Hande, skal
Vor Skabere begegne;
Hans Lov skal fyldte Bjerg og Dal
Og alle Verdens Egne!

O priser Gud paa denne Jord
Hver, som har Sans og Tunge,
Og al den Deel, i Himmel boer,
Vor Skabers Lov skal sjunge!

Fa stemmer, alle Folk paa Jord!
Med Frydetoner sammen:
Halleluja! vor Gud er stor!
Og Himmel svare: „Amen!“

63. Vensteb. ²⁴

O du, som medsmilende leer,
Er jeg glad, — og medlidende græder,
Naar ingen Fryd mig tindrer meer,
Naar Død kun i Livet jeg seer: —
O Vensteb! din Skat er mig meer
End al Forderigs glimrende Glæder;
Med dig i min Lykke jeg leer,
Og med dig i min Kummer jeg græder!

64. Den blinde Mand. ²⁵

Giver den gamle, blinde Mand Lidt,
Som her under Bogen sidder og synger!
Hans Næst er saa svag, hans Haar saa hvidt,
Kummer hans matte Hjerte nedtynger.

Alt Gravens Taage sig tungt har lagt
Omkring hans udslukte, døde Blitze;
Han trylles ej meer ved Naturens Pragt,
Han hører kun Fryd, han føler den ikke.

En Hustru havde han, from og blid,
Ak! ogsaa hende skulde han miste!
Han hørte, hun raled' i Dødens Strid,
Men ej han saae hendes Øje krisse.

Fiolten var hans eneste Trost;
Den havde en Ven ham i Døden givet.
Naar Musmet han gjennembred med sin Næst,
Da kaldtes han som tilbage til Livet.

Men ak! i Winter, i haardeste Nød,
Da Ingen censem' hans Sang og Klage;
Da solgte han sin Fiol for Brod;
Nu har han Intet mere tilbage.

Snart trænger min Sjæl af det døde Leer,
Som, lig en Snegl, det maa med sig læbe.
Snart er jeg Ingen til Byrde meer;
Snart tier min folde, min blegte Lebe.

Skaffer mig min Fiol igjen,
At jeg kan tolke min stumme Smerte!
Den var min eneste, sidste Ven.
Skaffer mig min Fiol igjen!
Ellers brister mit fulde Hjerte.

65. Fiskeren.

Den Fisker sadler sin vingede Hest;
At være paa Dybet, det tykkes ham bedst.

Bølgen ruller paa hviden Strand;
Saa red han derud, den Fiskerman.

Og som han drager sin Medesnor,
Paa Krogen hang der en Guldfiske Kr.

Da lo han i Skoget: „Mange Fisk jeg saae,
„Men aldrig med Gyldenstyks-Kjortel paa!“

„Havde jeg en Væs for hvert guldfarvet Skjæl,
„Da var jeg vel hjulpen, jeg fattige Sjæl!“

Guldfissen slager i Bænk sin Svans,
Det tykkes den Fisker en underlig Dans.

„Ikke saa lyttig, du rige Mand!
„En fattig Fisker kan nok holde Stand.“

Guldfissen ligger og syder derpaa,
Begyndte den at tale og sige som saa:

„Fattige Fisker! du seer, jeg er rig,
„Jeg maegter vel at gjøre dig lykkelig!

„Ryster du mig atter i den hybe Strand,
„Da skal du vel blive en velholden Mand.

„Min Moder er Fiskenes Dronning sin,
„Hon skal give dig baade Bolster og Liin.

„Min Fader er Konning paa Havsens Bund,
„Han skal gjøre dig baade sterk og sund.

„Min Bejler han sørger for mig i det Blaa; —
„Min Gyldenstyks-Kjortel skal du ogsaa faae.“ —

— Stort jeg ikke agter en Fiskenes Drot;
„Det vilde være min gode Bro til Spot.

„Ej heller din Moders Bolster saa sunn;
„Min egen Dronning gør vel bedre Lün.

„Men gav du en Bejler din Utre og Kro,
„Da vil jeg ej forstyrre to Elskendes Ro.“

Saa slap han i Bolgen den Fisk saa angst:
„Hjælpe mig Gud for saa ussel en Fangst!

„Bider imorgen en Slig paa min Krog,
„Da faaer jeg vel sulte, jeg fattige Skrog!“

Saa sad han i Hytten den Aften hvær
Dg mælte ej Ord, der var Talen værd.

Næsste Morgen i sin Baad han sad
Dg spedes' paa Kroen en Løkkemad.

Dg ret som han kaster sin Medesnot,
Sank Floddet under, og dybt det foer.

Da lo han i Skoget og sagde som saa:
„Nu har jeg vel atter en Guldfisk paa!“

Saa drog han seendrægtig Snoren lang:
En gylben Skilling paa Snoren hang.

Dg kan jeg det sige for Sandt og Vill,
Han havde for Glæde ej Ro eller Rist.

Men saatit han herefter i Snoren drog
Der hang dog ret aldrig en Fisk paa hans Krog.

Men saatit han paa Kroen efter Fisken saa,
Da hang der ret altid en Guldsilling paa!

66. Hjemmet.²⁷

Af Lundén, i hvis grønne Skygge
Jeg vandred' ved min Moders Haand,
Den gjemte hele Livets Lykke
For min til Fryd henrevne Land.

Der saae jeg Baarens Sol at Klæde
Med Guld de fjerne Højes Krans;
Som Barn af Fryd jeg kunde groede,
Som Yngling knæle ved dens Glans.
Da hvelved' Himlens Ursurhlaa
Sig dobbelt reen omkring mit Øje,
Dg som et Billed af det Høje
Dens milde Stjernepragt jeg saae.

Og for mit Blit den hele Klode,
Som denne Plet, var ynderig;
Og alle Mennesker var gode;
Thi hver jeg tro'de ligné mig.
„Kun Lasten myrder Sjælens Fred,”
Saa lod mit mit fromme Moders Lære,
Og derfor lajstefuld at være
Mig syntes en Umulighed.

Af mange ynderige Egne
Mit Blit paa Jordens siden saae;
Men ingensteds, af ingenvegne,
Sin fordums Fryd det hvilte paa!
Det var, som Morgensolens Sld,
Som Aftensolens Purpurflamme
Var ej saa skjæn, var ej den samme,
Som den, der favnede Barnets Smil.

Og alle mine Ønsker sooved'
Kun om det elste Fødested,
Skjønt altid ørt mit Øje hæved'
Sig mod Naturens Hellighed.
Jeg saae vel hver en Jordens Ryst
Omarme mit sin Skabnings Lykke;
Men ak! een Piet dog kun at trykke
Ham underkærsligt til sit Bryst.

Ta, skjønt saalangt mit Hjerte slaaer,
Langt borte fra min Fædrebolig,
Skal jeg dens Billed følge trolig
Og signe den, hvor end jeg gaaer!

67. Efteraarssalmie.

Dybt hælder Varet i dets Gang;
Snart ødes Eng og Lund.
Farvel, med al din Lyst og Sang,
Du korte Sommerstund!

Snart sukker Vinterstormens Nøst:
„Alt visner og forgaaer!”
Lad viisne kun! jeg veed den Trost,
Som ligefuld bestaaer!

Lad Solen korte af sin Vej
Og Matten voxe til —
Guds Vældes Arm forkortes ej;
Hans Viisdom far ej vild!

Lad guulne hvert et Glad paa Kvist,
Lad falme alle Straa —

Guds Kjærlighed, jeg veed for vist,
Omstiftes ikke saa! —

Jeg veed, hvor Gleeden har sit hjem,
Naar øde Mark staer hvid;
Høit Frydekor fra Bethlehem
Forstummer ingentid.

Jeg veed, hvor Haabet grønnes da,
Naar Uting falmer her;
Min Frelsers Tro paa Golgata
En evig Krone bær!

Lad synke Kun med Lovets Falh
Hver Markens Blomst i Rad;
Min Tro paa ham bevare Fal
Sit friske Hjerteblad!"

Han lover mig en evig Vaar
Trods Vinterstorm og Død;
Thi Livet frem af Graven gnaer,
Som Kristus gjennembrød.

68. Dødens Smerte.²⁸

Naar jeg skuer Aftensøden,
Tænker jeg med stille Fryd paa Døden;
Og naar jeg en herlig Morgen seer,
Haaber jeg at vækkes af mit Leer.
Tabet af mit Liv kan ikke smerte,
Men at slettes ud af Godes Hjerte,
Denne Død er smerteligt!

69. Frit Mod.

Udfold dig, Sjæl! hæv frit din Flugt!
Spænd driftig ud din Vinge!
Se! Himlen smiler jo saa smukt,
Hvor kan da Sorg dig tvinge?
Hvi sorger du? — Hvad er din Nød?
Hvad drager dig mod Jordens?
En Himmelborger er du sed!
Naar er du Støvets vorden?

70. Haabet.²⁹

Det fromme Haab, som er bygget paa Gud
Dg flyver paa Bonnets Vinger,
Seg ligner ved Fuglen, der hælt flagrer ud
Dg frit sig mod Himmelens svinger.

Det bryder igjennem den mørke Sky
Dg kaster al Frygt og Klage;
Det hviler sig højt i Guds Kjærligheds Ly
Dg henter hans Løster tilbage.

71. Draaben.

En Draabe sank i Havet,
Dg undrende den saae
Sig pludselig begravet
I Oceanets Blaa.

Ah, raabte den, hvor lille
Er jeg, o Hav, mod dig!
Hvor solverklare trille
De følger over mig!

Hvad er min Glans at regne
Imod det Purpurstjær,

Som her mig allevegne
Omstraaler fiernt og nær.

Saa ydmyg Tale fører
Den fagre Draabelii;
Det Himlens Herre hører
Dg smiler huld til dertil.

En Musling slux han byder
At aabne den sit Skrin;
Derind den Draabe flyber
Dg bli'r en Perle fin.

72. Sneflokken.³⁰

Maar alle Blomster slumre i kolde Wintergrav,
Seg vaagner af min Dvale og kaster Dækket af;
Seg hører Læren synde højt udi Himlen blaa
Dg med sin klare Trille om Vaarens Glæder spaae.
Seg kan ej længer töve; jeg veed, min Tid er kort,
Seg nyde maa mit Liv, for det atten sler bort.
Men det er koldt deroppe, og gjennem Jis og Sne
Seg maa mig Vejen bryde, for jeg kan Solen see.
End Marken er saa øde, saa eensom staar jeg her;
Af mine Brødre ingen jeg finder hos mig nær:

Da bøjer jeg mit Hoved; i Ulid kom jeg frem,
Og, før de andre vaagne, jeg vender efter hjem.

73. Tillid til Gud.

Frisk op, min Sjæl! vær stærk og frisk!
Gud Herren staer dig naadig bi,
Hvor kan du da forsage?
Du skuor det jo klarligen,
At han dig ledte varligen
I alle Livets Dage.

Frisk op, min Sjæl! vær stærk og glad!
Hvad kan det øengste, om der sad
En Torn blandt Roser mange?
Frisk op, min Sjæl! sjung lystelig
Og sku kun fremad trøstelig
Paa Livets dunkle Gange!

Frisk op, min Sjæl! hos dig er Gud!
Og skyldfrei Glæde er hans Bud;
Sør dig Glædens Smykke!
Lad Haabets Kranse grønne sig!
Med Spot skal Haabet lønnes ej,
Run fast paa Gud du bygge!

Ta, byg paa ham, hvis Almagt staer
I Vintrens Kis, paa Rosens Vaar,
Med lige Klarhed tegnet;
Hvis Bisdom udgrundelig,
Hvis Maade saa misundelig
Er end, hvor Kraften blegned!

Ta byg paa ham i Fryd, i Sorg,
Og elst ham som din Trostens Borg;
Da skal du det bekjende:
At svag er Jordens Hærlighed,
Men frejdig er Guds Kjærlighed
Og salig uden Ende!

Frisk op, min Sjæl! vær ung og stærk!
Du skuor jo Guds hele Verf,
Du føler jo hans Maade!
Elst ham, og elst hans Skabninger!
I Kjærlighed ej Tabning er,
I Tillid er kun Vaade! —

74. Den norske Hyrdebrengs Sang.³¹

Hør mig Skov og Mark og Hjeld!
 Mig, som her sidder eensig og synger paa Luen;
 Endnu er det ikke Kveld,
 Endnu varm Skinner Solen, som Luen.
 Endnu, Lam! I trippe maa,
 Endnu lidt maa I, Kidlinger! danse og springe;
 Ind i mørke, muret Braa
 Var det Synd Eder tidlig at tvinge.
 Tvingsel gjør jo uglad og tung;
 Jeg, som selv endnu kun er ung,
 Frihed mig for Alt er hjer;
 Danser, Børn! mens jeg synger nu her!

Du, som hist af mørken Ur
 Riger frem, skuer ned fra de højeste Bjerge!
 Lig der længenok paa Luur,
 Baagen her seer du den, som skal værge;
 Vist dig, kom kun, om du tor!
 Jeg skal frige, saa Folket skal høre mig hjemme;
 Rislen hænger over Dør,
 Den og Trommen dig, Bamse! skal stremme.
 Taget over Bjerg, over Dal,
 Modig Lungen hænge du skal;

Ingen Bejgd dig give Ly; —
 Hen ad Hekkenfeld til skal du flye!

Du, som under Skyen vidt
 Flyver om for at finde til Ungerne Fede!
 For din sorte Klo saatit
 Maatte Lammene skyldlose blede;
 Hid du stirrer kun omsonst,
 Her kun Harm du maa høre, hvor Bjælderne klinge;
 Her forsjøves er din Kunst,
 Sæt kun andensteds hen med din Vinge!
 Rævens Unger — hold dig til dem!
 Den har mange — fire til fem —
 Lad dem døe, det lummekke Pak!
 Og med dem til din Hjeldrede gak!

Saa skal jeg og mine Faar
 Kunne vandre omkring her i Dalene trygge;
 Naar i Middag Solen stader,
 Under Buskene finde vi Skygge.
 Græsset vores som en Skov
 Der i Skyggen, hvor Draaben af Lovet det feder;
 Markens Skaber være Lov!
 Overalt han sin Godhed udbreder.
 Brænder Lørsten, Gnen er der,
 Hisset vores saftige Bær;

Myren staaer af Multer rød,
Tuen sortner, med Blaabæør bestro't.

75. Barnets Hjem.³²

Hist ved Höjen, hvor de ranke,
Lyse Linde staae,—
Hvor, blandt Roserne, de blanke
Sølverbolger gaae, —
Saae jeg Livets Morgenstund,
Hørte først i dunkle Lund
Mattergalen staae.

Munter sprang jeg om i Engen,
Som Naturen fri;
Da nedsvæved' du til Drengen,
Hulde Fantasi!
Og en broget Verden gif
Hrem for mit forbavste Blik
Med dit Trylleri.

Til min Barndoms kære Bolger
Tit jeg vandrer hen;
Drømmer Barnets Drøm og følger
Barnets Spor igjen.

Dersor har jeg dig saa kær,
Blanke Bæk ved Höjen der,
Som en gammel Ven!

76. Da Lærken sang.³³

Her sled i dette Djeblik
En Tonestrom i Luft og Dre,
Saa Alt, hvad Sjælen kunde røre,
Ieg her i denne Solo sit.
Ja rundtomkring blev tyft og tavst,
Da denne Virtuos iftemmed; —
Fornuftens hørte selv forbavst
Slig Sitarklang fra en Spædlemmet;

Hvor den med en saa let Umag
Sin Tunge drejed', trykked', hæved',
Og med det smalle Lufrør bæved',
Saa Dret dirred', Slag i Slag.
Dens kunstigblanded' Melodi
Nu Tonen løfted' op, nu synked',
Og i en yndig Symfoni
Nu fløjtede, nu lo, nu klyned'. —

Al Kunst og Færdighed forsvandt,
Saasnart jeg hørte denne Lille;

Ja, hvilken Mester turde spille
Mod denne fedte Musikant?
„O lille, sode Gløjtenist!
Hvo gav dig disse Egenskaber?“
Saa raabte jeg mod Bjerget hifst,
Og Ecko svarede: — en Skaber!

77. Hvorfor jeg synger.³⁴

Jeg synger saa gjerne; thi Sangen gjer fro,
Gjer Stodderens Hytte til Munterheds Bo;
Smaafuglene synge i Skov og i Dal
Og alle Guds Engle i Himmelens Sal.
Naar Læben istemmer
Sin Lovsang, forglemmer
Det libende Hjerte sin. Kval.

78. Tiggerpigens Sang.³⁵

Min Moder ligger hjemme paa det kolde, nøgne Straa,
Min Søster sidder her, hun kan end ikke gaae,
Og det er loenge siden, de bar min Fader bort;
Ak Gud! da blev vor Skjæbne saa tung og saa fort!
Hon tjente dog imellem det daglige Brod,
Men siden har vi lidt baade Hunger og Ned.

Det er dog tungt at være saa fattig og forladt
Og ingen Glæder have hverken Dag eller Nat.
Man figer, at en Fattig er som Himmelens vilde Fugl;
Men det er ikke sandt, thi saa havde han dog Skjul,
Saa fros han ej paa Stenen, saa laa han ej paa Straa,
Saa sloj han langt fra Jorden op til det Himmelblaa.

79. Bondekarlens Sang.³⁶

At Ladhed er parret med Smerte,
At Arbejd Velsignelse er,
Det tidlig min Fader mig lærtet,
Den Lære den er mig saa kær.
Sundt Blodet om Hjertet mig strømmer,
Og Styrke jeg har i min Arm,
Jeg Natten ej øengstlig bortdrømmer,
Og Kummer ej nager min Barm.

Jeg veed ej, — det Andre maa lære —
Om mellem de øvrige Land'
Der noget meer frugtbart kan være;
Det gaaer mig desuden ej an; —
Jeg veed, paa den Jord, jeg skal dyrke,
Min Fader fandt Føde for sig;
Og, løvnes mig Helbred og Styrke,
Jeg finder nok Føde for mig.

Plon veed jeg behændig at fjsere,
 Og Leen er let i min Haand,
 Min Segl kan jeg mesterlig føre
 Og nemt twinge Året i Baand;
 Og Plejen forstaaer jeg at flynge
 Og Kornet at kaste i Lo,
 Og veed jeg, ved Viser at synge,
 At gjøre een Time af to.

Saa veed jeg, hvad Fødeland kræver,
 Og helligt er Fødelands Krav; -
 Gud gav mig to kraftfulde Nøver,
 Og Kongen jo Vaaben mig gav.
 Paa ingen af dem bor jeg spare,
 Og kommer mit Land udi Ned,
 Jeg seer kun mit Fødelands Fare
 Og frygter ej Krigerens Dod.

80. Sømandssang.

Gn Sømand med et modigt Bryst
 Kan aldrig flettes Penge,
 Cab skærper kun hans Bindelyst,
 Og Armod er ham som en Dyst,
 Det ej kan vare længe.

Maar Søen plyndrer fra sin Ven
 Og sætter ham paa Prøve,
 Da leer han kun og twinger den
 At bringe tifold det igjen,
 Som den har turdet røve.

Han sadler dristig Havet op,
 Saasnart hans Hjerte lyster,
 Og rider, højt paa Bolgens Top,
 I Trav og susende Gallop
 Til guldbestrs'de Kyster.

Strax er han der saa rig, han vil,
 Og lystig som den Rige,
 Og sætter Boven-Bramsejl til
 Og flyver glad, med Sang og Spil,
 Tilbage til sin Pige.

81. Landsbykirkegaarden. 37

Højt lyder Bedeklokvens Slag
 I Aftenskumringen,
 Og Bonden fra en mørk som Dag
 Till Hvile hastet hen;

Den muntre Fugl har Djæt lukt,
Hver Skabning tier nu; —
Kun Aftenbakkens lette Flugt
Dmsikler mig endnu.

Til tanker du indbyder mig,
Du stille Sovested!
Her, hvor den trætte Landmand sig
Til Hvile legger ned;
Her Dagens Verk han fuldendt seer,
Og ham er Sovnen sod;
Ej vaagner han til Møje meer
Og ej til Jordens Nod.

Ej kunstigt Marmorbilled her
Begræder end hans Savn;
Det sorte Kistetree Kun hør
Hans überomte Navn;
Vantrevne Hylde sig bojer ned
Om skumle Kirkegaard,
Og blomstrende Kun Eislen ved
De sjunkne Grave staer.

Og hviler her vel mangen Mand,
Som mere ødel var,
Meer stræng i Øyd og Pligt, end han,

Der Ordensbaandet var;
Maaskee en bedre Taare neh
Paa simple Grav har flydt,
End i sit Marmorlejested
Den Mægtige har mydt.

Og mangen Mo henlumred' her,
Som Egnens Smykke var,
Meer skøn end den, der Prydelsær
Af Guld og Purpur var;
I hendes Smil var Himlens Fred
Og blid ukunstlet Øyd;
End groeder hendes Brudgom ved
Den Grav, der tog hans Fryd.

O naar og mine Been engang
Nedsoenkes her i Muld,
Og naar ved Sang og Klokkelang
Man øser Graven fuld:
Da græder' og en Hørlig Ben
Her ved mit Hvilested,
Og ofte mindes jeg igjen
Med stum Bemodighed.

Og ofte Landsbygigerne,
Bed Aftenroden her,

Skal glæde samles, snakkende
Om gamle Hændelser;
De tale da om Kærtighed,
Dens bitre, søde Fryd,
Og hver fortæller, hvad hun veed
Om elskete Brudgoms Dyd.

Da sige de: O! nær herved
En Digter jordet blev,
Der gjorde ingen Mand Fortred
Og mange Viser skrev.
Da hædre de endnu min Grav
Med skyldfri Glædes Klang,
Og Egnen giver Ejendom af
Min Ungdoms bedste Sang.

Naar Maanen da gaaer rødmende
Bag Kirketaarnet frem,
Og naar de muntre, syngende,
Fra Graven vandre hjem, —
Da sige de: Gud glæde dig
I hoje Himmelbo!
Sov, gode Digter! sødelig
Til Dømmedag i No!

SB. Hjemmets Have.³⁸

Have! du, som vidt dig breder
Rundtomkring den gamle Gaard,
Venligten du mig hjemleder
I de flønne Barneaar.
Dette Vilnus, disse Gange
Bleve tidlig mig fortænge; —

Da jeg var en lille Dreng,
— Mens end maatte for mit Øje
Dine Gjærder tykkes høje, —
Laa jeg i den grønne Eng,
Saae til Himmel, grunded' paa,
Hvordan Gud dog kunde gaae
Oppe paa de tynde Skyer. —
Det var mig en Lyst at see,
Hvor de Skyer kunde drive,
Og saa underlig sig tee,
Net som om de var ilive. —
Naar jeg stundom 'ene laa,
Meget jeg afbildet saae
Paa den Himmel, rød og blaa,
Som end dunkelt jeg kan mindes. —

Siden da jeg vorte lidt,
Laa jeg ogsaa her saattit;
Men jeg laa med Bog ihænde;
Kronniken mig var saa kær, —
Lystig var i den min Herd
Hen til Tids og Verdens Ende.

Kjære Have! nu igjen
Seer du mig som Ungersvend;
Fra din stolte Bøggegang
Wil jeg stirre hen paa Skoven,
Paa det grønne Bjerg med Lyst; —
Wil jeg stirre ud paa Boven,
Som beskyller Sjællands Kyst; —
Wil jeg over blanke Sø
Stirre paa den fjerne Ø!
Her det Grønne, — der det Blaa, —
Et jo sundt at stirre paa.
Den har saamangt et Minde,
Som til den kan Øjet binde,
Som det stille, glade Sind
Ell en ivrig Bon kan røre
Dg fra Jord til Himmel føre.

SS. Edderkoppens Sang for den Ulykkelige.

Betragt mit svage Spind,
Hvor Traadene sig flette!
Den allermindste Bind
Kan Alt i Hast udslette.
Et ringe Billed Kun
Paa Almagts Bølde stor; —
Hør i den bitre Stund
Mit stille Trostensord.

Giv paa min Gjerning Agt!
Saa sidder' hist den Hoje,
I Midten af sin Magt,
Med et opmærksomt Øje;
Han drager, som han vil,
Snart Traaden ud, snact ind;
Han lægger Mørke til
Det allermindste Spind.

84. Bon. 39

„Giv noje Agt, at Lampen ikke slukkes,
„At Syndens Skær ej om Sjælen lukkes;
„Men, falber du, staa straxen op igjen
„Dg fly til Gud, som til din bedste Ven!“

Giv noje Agt! — ja lær mig det, o Herre!
At jeg er svag, jeg fandt saa tit desværre;
Tit glemte jeg din Kjærlighed, det Bud,
Du gav som Fader os, da mitte Gud!

Tit snubled' jeg; — det saae jeg, og mit Hjerte
Blev fyldt med bitter Sorg og bitter Smerte;
Og dog, o Gud! du veed det kun, ei jeg,
Hvor dybt jeg snubled'; du kan reisse mig.

Lad stedse Kjærlighed mit Hjerte hende,
Lad bort fra dig sig ingenstund det vende,
Opfyld det med din Varme, med din Tro,
Lad hellig Andagt i mit Indre boe!

Rundt om mig hører Saltere jeg sjunge,
Din Lov isstemer lydt al Verdens Lunge;
O jeg vil ogsaa sjunge, Gud! din Pris!
Giv mig en barnlig Sang, smelt Varmens Kis!

Da, naar paa Toners Vinge Hjertet stiger,
Da, naar fra Sjælen Stovets Svaghed viger,
Da lærer jeg vel og at elskke dig,
Og Hjertets vilde Storm skal mildne sig.

Da skal ad Livets Vej jeg vandre rolig
Og tengtes ej for Gravens tavse Bolig!
Og giv mit Hjerte Andagt, giv det Tro,
Og jeg skal vandre glad mod Himlens Bo!

85. Fastesalme.

O Kjærlighedens Fader!
Vi kñnde vel dit Ord:
At hvær, som Næsten hader,
Han over Brodermord;
Dit Bud er Fred, o Herre! —
Men let gjør Vreden blind;
Vi udsaae Storm, desværre!
Og høste Hvitvelvitald.

Som Blomsten Ormen glemmer,
Der gjør dens Glæde kort, —
Heelt ofte Hjertet glemmer,
At drive Hadet bort.

Den værre Kristi kommer,
Dg Henvnen bli'r os sed; —
Da høre vi, o Dommer!
Din Røst om Synd og Død.

Som Blus i terre Kviste,
Saa flammer strax vort Sind;
Naar Svaghed kan sig lide
I Andes Tanker ind;
Vi strængt la'r Næsten bøde,
Skjont selv ej, som vi bør;
Dg, ak! for egen Brøde
Tillukke Maadens Øst!

Men Kristus! du skal lære
Vor Sjæl Sagtmobighed;
Gethsemane skal være
Vort rette Stykested!
Hos ham, der vil forraade,
Du staarer med himmelsk Ro;
Bortkaster ej din Maade,
Skjont Ingen blev dig tro.

Ia Trelser! jeg besvuer
Din Kraft paa Smertens Sted;
Ved Hadets Fakkelluer

Teg seer din Kjærlighed!
O hold os den for Øje!
Dg, faae vi Magt i Haand,
Dit blide Ord skal høje
Den stolte Henvnens Aand!

86. Kjærlighed til Fædrelandet.⁴⁰

Kjær est du, Fædeland! sedt er dit Navn!
Til dig staarer altid dine Børns Fælængsel.
Med lønlig Magt du drager til din Favn;
Hvert andet Land mod dig er som et Fængsel.
Kun der er Baaren i sin fulde Pragt;
Kun der i al sin Unde Somren smiler;
Dg skjont er selve Vintrens blege Dragt,
Naar den paa vore Barndomsegne hviler.
Ja! skjont er Fjeldet med sin Top af Iis;
Skjont er den Eng, som Ungdomshøjet veder;
Den gule Urken er et Paradis,
Naar den har skuet Børnets første Glæder.

Min Fædestavn er Lyngens brune Land;
Min Barndomsol har smilt paa mørken Hede;
Min spedte Job har traadt den gule Sand;
Blandt sorte Høje boer min Ungdomsglæde.

Sjøn er for mig den yndelose Bang;
 Min' brune Hede er en Edens Have; —
 Der hvile ogsaa mine Been engang
 Blandt mine Fædres lyngbegro'de Grave!

87. Velkomst til Danskongen.⁴¹

Held den Konge, hvem Folket ledsgager
 Stille, vembdig af By!
 Ham med Jubel det atter mødtager,
 Sangen sig løfter i Sky;
 Saa og med Sol daler Fuglenes Røst,
 Hœver sig klar, naar det rødmer i Øst.

Held dig! Komning i Dannemarks Bange!
 Det er din Arvegangsret:
 Fulgt med Zaarer og hilstet med Sange,
 Færdes vor Konningeet;
 Folket i Skoven har Fuglenes Viis,
 Zaaren og Sangen er Straalernes Priis.

Eron da, Konge! paa Fædreneborgen
 Længe til Dannemarks Held!
 Sid lykselig, med Bod for al Sorgen,
 Baagen for Dannemarks Bel!

Silbe, med Zaarer, vi føle dit Savn!
 Silbigste Sloegter velsigne dit Navn!

88. Sommervise.

Den friske, varme Sommerluft
 Beaander Danmarks Sletter;
 Nu hvort et Blad er fyldt med Duft,
 Vi har de lyse Nætter;
 Drangelandets Ulfehær
 Besøger Nordens Bøgetræ'r;
 Ja her er sjønt at være!

De vinke os fra Byens Muur,
 Og gierne Hjertet kommer;
 Thi sjønest er dog Guds Natur,
 Og sjøn vor forte Sommer;
 Brat hovsler den i Lidens Strom;
 Thi nyde vi den smukke Drøm,
 Hos den er godt at være!

Vi svæve hen i Dansens Rab,
 Os Toner gjennemstrømme; —
 Det Hjerte føler sig saa glad,
 Som fun har Ungdoms Drømme;

Det føler just: vort Liv er smukt,
Det griber Glæden i dens Flugt, —
Hos den er godt at være!

De lyse Sommernætter døe; —
Alt veksler, som vor Lykke!
Vi spredes selv paa Verdens Ø
I Solskin og i Skygge;
Men hver en skyldsfri Glæde her
Er ved Erindringen os nær,
I hvor vi monne være!

89. Det Vigtigste.⁴²

Guld har sin Glands, og Magt sit Værd,
Og Mang vancerer Ingen;
Det er ret smukt at være lerd,
Men det er ikke Ting'en.
Nej, — skjælve ej for Daarens Dom,
Og tage Dagen, som den kom,
Er meer end Guld og Wre værd,
Og det dig røver Ingen!

90. Livets Sejlads.

Hvad vindes paa Verdens vidtløftige Hav?
O tusinde Farer i skummende Trav!
Man veed kun to Havn'e,
Bekjendte af Navne, —
Den ene vor Bugge, den anden vor Grav.

Fra Buggen til Graven maa krysses omkring
Blandt Haabets og Frygtens de stridige Ting.
Snart vippe vi oppe
Paa Bolgernes Toppe,
Snart nærmes vi Grunden i flyvende Spring.

Her fristes Ustadigheds Ebbe og Flod,
En Dagt er saa ond, som en anden er god;
Hver Time i Glasset,
Hver Streg paa Kompasset
Forandrer, forhøjer, fornederer vort Mod.

Snart hibser en Medbor det ængstede Sind
Og pusler i Hjertet Dumdriffighed ind;
Vil Farten kun fåje
Vor Altraa, vort Hje,
Strax blæses vi op af en ontfelig Wind.

Snart slipper Klejnmodighed Moret i Hast,
 Naar Forstavnens dukker for Vølgernes Rast;
 Naar Windene suse,
 Og Vandene bruse,
 Da færekkes vi strax for en knagende Mast.

Dit Forsyn, o Fader! det fører os hjem;
 Det styrer saa sikkert, hvor Søen er frem.
 Vor Gisning kan sejle;
 Hvor vi end vil sejle,
 Selv stavne vi mere tilbage end frem.

91. Frygten for Døden.

Frygter du? Sjæl! — O nej! — du slukker Lyset
 og lægger
 Moligt dig flumrende hen, ventende Morgenens Gry. —
 Hvorfør frygter du da? — For Dødens Nat og dens
 Nædssler? —
 Svage! tæt bag din Grav staaer jo den smilende Dag!

92. En brav Mands Eftermæle.⁴³

Høj var hans Sjæl og rolig og fornøjet,
 I Fare kjeft, i Modgang milb,
 I Modgang stærk, i Skygge og i Flamme,
 I Banners og i Dødens Arm den samme.
 Saal stod hans Dyb, som Klippen staaer ubejtet
 I Storm og smelter ej ved Solens Glb.

Og ædel var han, — om ved fremmed Smerte,
 Betænkt paa Ubekendtes Bel,
 Til Trøst, til Raad, til Redning altid færdig,
 Og aldrig haard af Dyb mod en Inkvoerdig,
 Selv Svages Fejl fandt Medynk i hans Hjerte;
 Men Dyb var ene mægtig i hans Sjæl.

93. Vaaren.

Jordens kolde Skjæd
 Kabner sig for Solens milde Gled;
 Sefyr aander Dødens Uske hen,
 Livets Glægnist blusser op igjen.
 Jorden er ej længer tom og øde,
 Atter er den oprejsjt fra de Døde.

Bintrens kolde Haand
Længe fængsled' den med stærke Baand.
Paa den nogene Green saa sorrigfuld
Fuglen klynded' over sorten Muld;
Men nu rejste sig de kolde Lemmer
Under tusind høje Jubelstemmer.

Fra det lyse Blaa
Solen blidt til den Gjenvakte saae.
Balsam drypped' fra den varme Sky,
Livets Pulse bankede paany,
Kjærlighedens milde Aande fused',
Livets Strom i fulde Aarer brused'! —

Som det visne Lov,
Saa skal og vort jordbedækte Stov
Resse sig i evig Foraarsglans
Med en ny og teen og himmelfe Sans,
Og, gjenvakt ved Livets Morgenrøde,
Herlig og forklaret Aanden mede.

Ta, fra Livets Gud
Eplet, Kraften, Livet vælber ud,
Utemt strømmende fra Sol til Sol,
Utemt strømmende fra Pol til Pol; —

Mellem Varets Skifte ruller Jorden,
Evig er den Evigvises Orden!

94. Tillid til Gud.

Almagts store Werk kan aldrig standse;
Om ej du dets stille Gang kan sanse,
Gaaer det dersor lige stadigt frem.
Kan din Aand ej roligt Herberg finde,
Kan fuldkommen Klæthed den ej vinde,
Tænk, o Vandrer! her er ej dens Hjem.

Dig blev ikke givet her at vide,
Naar det for Alsfader er paatide;
Fremtids Sler bortdrager ikke du.
Noget skjult i Viisdoms Raad maa være,
Som du ikke mægter her at bære;
Sorg ej for Herefter! — Glæd dig nu!

Tænk og ej, du ene trygt besejler
Tankens Hav! — og dom ej den, som fejler!
Har ej Hyrden mangen anden Sti?
Kan ej den, som over Himle troner,
Samle disse mange Mislydstoner
I livsafsig, hellig' Harmoni? —

Priis i Ældmyghed den Lysets Fader,
 Som dit svage Øje her oplader
 For et Gjenskin af sin Herlighed!
 Først naar alle Dages Aften kommer,
 Skal du i en ubegrændset Sommer
 See den Sol, som aldrig meer gaaer ned!

95. David og Goliat; bibelhistorie Digt.⁴⁴

Goliat drog fra Gat,
 For paa Savl at lægge Skat;
 Stamped' mod Sjeld og Flod
 Med sin alenlange Tod.

To Mand høj, sur' Mand droj,
 Op paa Sokotop han flog.
 Skoldet var, som han bat,
 Synes mig, Kamel for svart.

Han tog paa: „O J Små
 Bedre bag Jer Stude laa,
 End gaae her i Gevær
 De Filisters Helt saa nær!

Har J Lyst, Mod i Bryst
 Til at vore Kjempedyst?
 Hid en Mand! at vi kan
 Trækkes om hverandres Land!

To Gang tre Uger, se!
 Har J dojet nu min Spe!
 Savl og Hver i hans Hær
 Ryster jo, som Lev paa Træt!

Seer du vel, Israel!
 Du er de Filisters Træ! —

David kom, saae sig om:
 „Hvad vil denne store Bon?
 Teg du, Drot! bruge Spot
 Mod den store Sebaot?

Trods din Bram, Jette gram!
 Jeg dig snart vil gjøre tam!
 Ravnetropl' hid! ted op
 Denne Gudsbespotters Krop! ”

Kjæmpen vred om sig heb,
 Fraaden flog i Skjæget ned:
 „Er jeg en Gnavebeen,
 Mens du bruger Stok og Steen!

David bad: „Herre! lad
Det nu lykkes!“ — dermed glad
Gjør et hvast Slyngekast; —
Stenen sad i Panden fast!

Kjæmpen faldt; — Slaget gialbt,
Som om Tjuende var kvalt!
Forberig glæded sig
Beg Guds Folkes Frendeskrig.

Seer du vel, stolte Hell!
Med os er Immanuel!

96. Laterne og Fyret.

Mørk er Natten; Blæsten tuder
Gjennem Takkel og Lov;
Havet broler, Bolgen sprudrer,
Fraade henover den gyngende Lov.

Gamle Skipper stander rolig,
Rynner trøstig en Sang;
Over Hvalens skumle Bolig
Beg han at finde sin' vanlige Gang.

Sandet rinder ned i Glasset:
Nu skal Sønnen paa Vagt —
„Se til Fyret og Kompasset!
Saa du for Riffet dig tager lagt.“

Unge Styrmand grüber gjerne
Koret, modig i Sind.
„Har vi ikke selv Laterne?
Trænge vi da til det fremmøde Skin?“

„Se til Fyret, hvo som lyster!
„Har vi ej Lys ombord?
„Fyr, Kompas — er for en Kryster;
„Kun paa sig selv den Dristige troer.“

Gallionen Lampen bærer;
Ene han efter den seer,
Blusset ud! Djet skærer,
Lyser vel lidet, men blænder end meer.

Fyret er en Ledestjerne
Over det vilde Hav;
Mædens knuffende Laterne
Lyser kun til den bundløse Grav.

Stormen hviner, Stormen stiger,

Søen højere gaaer:

Styrmand af sin Kurs ubrigter,

Ind mod Riffet uvidende staer.

Lampen slukkes. Det blit' Merke:

"Frels dig nu selv, om du kan!"

Men nu svinder Mod og Styrke;

Bændingen tordner paa mordiske Strand.

Styrmand efter Tyret stirrer,

Kan ej opdage det meer.

Sjælen raadvild sig forvirrer,

Sekun sin Død udi Afgrunden seer.

Gamle Skipper op paa Dække

Sler med faste Trin.

Ingen Fare ham kan skække;

Han kan sjne det ledende Skin.

Noret knager; Skibet vender

Uter, lydig sin Stavn,

Gennem Storm og Brænding render

Sikkert og snart i den følsende Havn.

97. Julefesten.

Velkommen igjen Guds Engle smaa

Fra høje Himmelstale,

Med deilige Solskins-Klæder paa

I Jordens Skyggedale!

Trots klængende Frost godt Aar I spae

Før Fugl og Sæd i Dvale.

Vel modt, under Sky paa Kirkesti,

Paa Sne ved Midnatstide!

Udbære vor Juul ej nænner I,

Derpaa ter vi vel lide!

O ganger dog ej vor Dør forbi,

Os volder ej den kvide!

Vor Hytte et lav, og saa vor Dør,

Kun Armod er derinde;

Men giesset I har en Hytte for,

Det drages vi til Minde;

Er Kruset af Leer og Skagen ter,

Deri sig Engle finde!

Med venlige Djne himmelblaa,

I Bugger og i Senge,

Vi Puslinger har i hver en Brag,
Som Blomster groe i Enge;
O synger for dem, som Lærker Plæe,
Som hørt de har ej længel.

Saa drømme de født om Betlehem,
Og, er det end forblummet,
De drømme dog Sandt om Barnets Hjem
Som laa i Krybberummet.
De drømme: de lege Juul med dem,
Hvis Sang de har fornummet!

Da vaagne de mildt i Morgengrø:
Og tælle meer ej Timer;
Da høre vi Salmen, som paany
Sig ret med Hjertet timer;
Da klinger det født i højen Sky,
Naar Juleklokken kimer!

Da vandre Guds Engle op og ned
Paa Salmens Tonestige,
Da byder vor Herre selv Guds Fred
Til dem, den efterhige;
Da aabner sig Himlens Borgeled,
Da kommer ret Guds Rige!

O maatte vi kun den Glæde see,
Før vore Djne lukkes,
Da skal, som en Barnemoders Be,
Vor Smerte født bortvugges!
Vor Fader i Himlen, lad det skee!
Lad Julesorgen slukkes!

98. Fortid og Nutid, — Sang til Kongens Fødselsdag. '45

Dannerfolk! ej læser du
I de gamle Skrifter,
Uden Stolthed, uden Gru,
Fædrenes Bedrifter;
Djærv i Daad og stærk i Dyst,
Uforsagt i Fare,
Hærgende fra Kyft til Kyft,
Drog din Helteffare.

Aaren slog det vilde Hav,
Sejlet sloj for Viinden,
Sverdet skar en Kjæmpegrav,
Hvor det traf paa Fienden;
Seinens Munding, Themsns Bred:
Har det løngebundet;

Aldrig deer dets Minde ved
Dardanellersundet.

Der hvor Matten luer rød,
Over frogne Rose, —
Bag Drangens Purpurglød,
I de dunkle Skove, —
Paa den nogene Klippestrand, —
Under Sedrens Skygge, —
Finder du den danske Mand
Herske, Haæ og bygge.

Dannerfolk! ej saadane Navn
End du har i Eje;
Graadig Ulv og høse Navn
Folger ej dets Veje;
Og ej kan du nogen Plet
Meer paa Jorden finde,
Hvor man, ved at nævne det,
Skremmer Barn og Kvinde.

Men det Kors, din Snekke bør,
Knejser end paa Vandet;
Færdigt er dit skarpe Sværd
Til at veerne Landet;
Hjemme sig om Strand og Skov,

Om de gyldne Sletter,
I et Havn af Ret og Lov
Fredens Palme fletter.

Meget svandt i svundne Aar;
Meget er tilbage:
Tro og ærligt Hjertet Haær,
Som i gamle Dage;
Og, hvor ser din Kjæmpehaand
Tit har maattet standse,
Skal du see din stærke Aand
Vinde Sejerskrænse!

I det Land, hvorfor du stred
Og end dør med Glede,
Bygget paa din Trofasthed,
Haær et Kongesæde,
Uden Taarer, uden Blod,
Uden Rust af Tiden,
Og paa det — din Ejegod,
Som for Sekler siden.

Dannerfolk! rej s Koden rundt!
Læs i Kronnikbogen!
Wil du — blev det dig forundt —
Bytte Lod med Nogen?

„Nej!“ gjenlyber i dit Svar,
Dg idag din Stemme
Toner dobbelt høj og klar:
„Der er bedst herhjemme!“

99. Solnedgang.⁴⁶

Det spredes meer og meer, det dunkle Graa.
Mildt Aftensolen seer paa gronne Strandee;
Havsladen samler op det smukke Blaa,
Som svømmmed' Himlen paa de stille Vandee.

Der er saa roligt over Land og Hav;
Men Græsset groer iløn, og Blomster vorde;
Han, som gav Blomsten Vaert, ej Rest den gav,
For at fortælle Verden, hvad han gjorde.

Hvor dejlig skinner Vesten over Muld!
Det er, som Himlen hist i Aftenstille
Opsamled' i sit Skjod alt Jordens Gulb,
At ej det skulde Brødres Hjarter fælle.

Fred mellem Mennesker! — Guds Fred paa Jord!
Hans Dug paa hver uskyldig Blomst hernede!
Du gyldne Sol, som daler mild og stor,
O dal ej over nogen Broders Vrede! —

100. Baaren.

Åtter brister Jordens kolde Bælte,
Af dens Moderskjod nu atter vælte
Blomster frem i Millionervis;
Åtter i de løvbedekte, svale,
Høje, lyse, øterfylde Sale
Klinger Fuglens Sang til Baarens Pris.

Bækken frem i løste Bølger danser,
Solens Billed, som en Sky bekranser,
Svømmer stoltelig paa Bølgens Bryst;
Let, som Tænken, Luftten svæver over
Havet, der med skumbedekte Bover
Bryder susende mod Landets Kyst.

Ogsaa Mennesket er løst fra Smerte;
Og fra Spiren dybest i hans Hjerte
Fredens duftelige Lilje groer.
Som en Puppe brister Sjælens Kummer,
Som en Sommerfugl, af Dødens Slummer,
Baagner Glæden med de sode Ord:

Se! med Morgenrødens Krans om Vandene
Er den unge Genius opstanden,

Slaer sin Vinge jublende og glad.
Opad, opad vil den Lette stige,
Hente Mennesket fra Lysets Rige
Kjærlighedens røde Nosenblad.

101. *Bennen.*

Dg ejed' du end Moguls store Rige,
Dg ej med Haand paa Brystet kunde sige:
„Jeg fandt en Ven med trofast Sind og Hu!“
Var mangen Tigger rigere end du. —
Dg ejed' du end alle Verdens Riger,
Dg ej foruden Offer frejdig siger:
„Jeg for min Ven dem gjerne giver hen!“
Du var ej værd og aldrig fandt en Ven!

102. *Begejstring for Fædrelandet.*

Het er mit Hjem, mit kjære Fædreland!
Af denne Jord min Glæde vorste; Haabet
Fra denne Himmel steg; hver Nydelse,
Hvert Savn, hver Smerte fyldte her mit Bryst.
Mit Liv er kun en Frugt af dette Land,
Af disse Folk, af hver Omgivelse,
Som fyldte her min Sjæl; — Alt, hvad jeg er,

Om nok saa ringe kun, det er jeg her.
Riv her mig fra — men grav mig først en Grav;
Thi Livet, Vensteb, Kjærlighed og Glæde
Wil visne, som en Blomst i fremmed Jord.

103. *Danmarks Skønhed.*

Der er et Land; dets Sted er højt mod Norden;
Dg Polens Bjerge svomme nær dets Havn;
Men skøn, som det, er ingen Plet af Jorden,
Dg Danmark nævner man dets fabre Navn!
I soltblaa Vesterhav en dejlig Have
Med Bøgehegn, hvor Mattergale boe!
Dg hver en Deel gav Himmelens sin Gave;
Paa hver en Plet Velsignelserne groe!

Fra Ejdrens Strøm til Skagens hvide Bunker
Den jydse Halvs krummer sig mod Nord.
Et helligt Land! dets Folk sig Velstand banker;
Paa fremmed Strand det henter Guld ombord.
Den muntre Stridshengst over Engen vanker,
Dg Stimer mylre i den dybe Fjord;
Til Stavn og Nor har Skoven Egeplanker;
Dets Sonner Kraft, og Snildhed deres Ord!

Mod Øst for denne twende Have steide
 Mod Sjolunds Bred og Odins gamle Ø;
 Nær Laaland, Falster staer, i Klæder hvide,
 Med Lov om Haaret, Volgens tanke Ms.
 Det røske Folk kan ingen Mangel lide,
 Thi Agren bølger her sig som en Sø;
 Om favre Blomstereng staar Lunde blide; —
 Her er det smukt at leve, tungt at dse!

Og dybt mod Syd, hvor Elbens Völge gynger
 Bel tusind Snekker langs den grønne Kyst,
 I fedte Marsk, imellem gylbne Dynger,
 De røde Hjørde hvile sig med Lyst.
 I østlig Sø, hvor vrede Storfugl synger,
 Bornholm staer kraftig med sit Klippebryss;
 Og dybt i Stenen er Karfunkelslynger,
 Og det har Mænd, som lee ad Kampens Øyst!

Saa skille Strom og Sunde — Mark og Stæder;
 Men eet er Danmark, trofast er deis Magt;
 En Bro af Malm Samdrægtigheden smeder
 Fra Bred til Bred, — og Erlighed staer Vagt.
 Vor Held er eet, og fælles er vor Hæder;
 (Den vogter Sværdet med sin Varetægt!)
 Og een, — den danske, — Bon hvert Hjerte beder:
 „Gud sjørme Kongen og hans hele Slægt!“

104. Baarsalme.⁴⁷

Hvor dejlig er den unge Baar!
 I Brudeklæder Höjen staer,
 Og Markerne sig prydé!
 Hvor er Guds Jord dog lys og smuk!
 Jeg treen herud med Sorg og Suk,
 Og dog maa jeg mig fryde!

Den Blomsterhør — (Hvo tæller dem?)
 Som Herrens Bidne træder frem;
 O! hvis den kunde tale;
 Da brød den ud i Lov og Pris
 Om ham, der lod paa tusindvis
 De mange Blæde male!

Den bær jo dog, sjovnt den er stum,
 Guds Maades Evangelium,
 Maat du besør den noje.
 Hvor front, naar Dagen rinder ud,
 Den stirrer, morgenfro, mod Gud
 Med Duggen i sit Øje.

Hvor lystelig det stolte Tre
 Sin nye Toraarsdragt la'r see!
 O! hvis det kunde sjunge,

Hvert Lov, der groer i Lund og Skov,
I stemte lydt sin Skabers Lov
Med liggig Salmetunge.

Mod Himlen hoever det sin Top;
Til ham det løfter Kronen op,
Som gav det den at bære;
Med stumme Kvist, du seer det nok,
Det vinkler hid en Hugleslot
At hvidre til hans Kre.

Med Salmekor af Trælesslag,
Med Stotter og med hyselvet Tag,
Staaer Skoven, som en Kirke;
O Skaber! i dens Helligdom
Hver brussten Knop forteller om,
Hvad du formaaer at virke!

Fra Green til Green gaaer Vaarens Wind
Og svaler mildt min hede Kind,
Net som med Englevinger!
Sæg vil ej græde ved mit Savn,
Mens al Naturen Herrens Navn
Sin Priis med Jubel bringer!

Vel mangt et Haab, som Verden gav,
Blandt Verdens Sørgel fandt sin Grav,
Lod mig beholde Taaren;
Men trostig vil jeg lide paa:
Min dode Glede kan opstaae,
Som Blomsterne i Vaaren.

Og dooeler denfea Stund til Stund,
Hvor længe stod ej nogen Lund
Foruden Lov og Tone!
Paa Gud jeg bie vil, som den, —
Min Lykke grønnes vel igjen
Og synder atter Krone!

105. Nattergal og Ugle.^{*48}

Mørk hviler Natten paa Skov og Bang,
Og Stjernerne blinker forøven;
Den Nattergal sløjter bag Lovets Hang,
Det syder sua sedt gjennem Skoven.

Men Uglen han er den grimmeste Fugl,
I Taarnet sin Nedre han bygger;
For Solens Straaler han kryber i Skul
Og elsker de natlige Skygger.

I Neben ligger hans Mage gråa i, —
Bag Kirkens sondrede Rude; —
Dg naar hende selv vil Mælet forgage,
Hun lører de Unger øt tyde,

„Bort, pak dig afsted, du elendige Svend!“
Saa hoinede høeslig den Ugle
Dg flosj til den nattige Sanger hen,
Som bange monne sig sjule.

„Hvad gavner din Klynken bag Lovets Sal?
Hos mig skal du gaae i Skole; —
Thi jeg, jeg er den dygtigste Karl.
Skjont smudsig og graa er min Kjole.

Teg bider Rotten og Musen ihjel,
Som graver i Jordens sin Hule; —
Hvad gjør din Flæben for Nyttre vel?
Du meest forhadte blandt fugle!“

Sangfuglen flygter, hvor Skovens Krans
Med tættere Skygge sig hvælver,
Hvor gjennem Bladene Maarens Glans,
Kun sparsomt blinkende stjælver.

Fra klangfulde Bryst, bag fjærmede Tre'er,
Bemodigt dens Sukke stige:
„At har det Skjonne set intet Værd?
Skal Alt for det Nyttige vige?“

Vel stundum flojter en Matsergal,
Mens Uglerne tuder, i Livet:
Men hin skal boe udi Lovets Sal,
Og disse blev Daarnet givet.

106. Klippen og Bolgen.

Efteds i Havet en Klippe stod,
Og Bolgen skyld' dens Sider.
Den tykkes sig sikker paa breden God
Og kvad saalunde med drøftigt Mod
Til Bolgen, som rastlös henglider:
„Hvad hjälper det dig, skjem Bolgen!“
„Hvormegs! du häster og bruser?
„Det er jo dog et forgjæves Spil; —
„Nej se kan paa mig, — hvor siv og sif!
„Jeg staar, medens Stormen den fører,
„Lad Lynet kun hvise i Sil og Sak; —
„Lad Tordnen kun farde og buldre; —

„Hvad skjætter mig alt det, hele Vand!

„Med Hvissten og Bulvren og Snik og Snat

„Man bojer ej Klippens Skudre!

„Og du, Frøken Bolge! hvad er din Agt?

„Hvad er det, hvorefter du higer?

„Har ogsaa mod Klippen du sluttet Vagt? —

„Det blev mig end aldrig i Sinde bragt

„At kæmpe mod Børn og mod Piger!

„Nej, vil du prøve den Leg engang

„At brydes ned mig, du Lille!

„Det raa'r jeg dig, sank da hver Draabe i Wang

„Og stabi dig op til en Kæmpe saa lang,

„At Nakken kan Skytte flille.

„Og da skal jeg mude med Sang og med Klang

„Og hilse dit Angreb med Latter; —

„Ej Glynge jeg bruger, ej Staal og ej Stang,

„Men, inden du gjæs mig det mindste Forsang,

„Pas paa lun, hvor dejlig du deater!“

Men det var Bolgen, — med utrattet Mod
Den skylled' om Fjeldets Sider; —

Kun langsomt rokkes den brede God. —

— Det svive Sind vil jo staae, hvor det sbo,

Og seer ej, hvor Tiden ben glidder. —

Og det var Simabolgen — den skylled' fast
Mod Fjeldets de haarde Stene.

Uuercerkligt hartab, men uben Raft; —

— Det evige Liv har ej øengstelig Hast,
Som Daaren paa Jordlivets Scene. —

Men smallere blev den brede God,

Og smallere atter og atter; —

Hvormange Fevndsgn vel paa det stob,

Teg mindes ej grant, — men i dyben Glob

Den stolte Klippe neddratter! —

Der ligger den end og sover trygt

Dødssonnen, den aldeig endte; —

Et kraftigt Beviis paa daartig Klokt,

Hvis Blindhed — saa god som den Fejgestes Frygt —

Til Undergangs Rædsel sig vendte.

Men end ruller Bolgen, hvot Klippen stod,

Utrættelig, frisk og vøver; —

Thi den, hvem Hittilen gav udholdent Mod,

Af Tidens ustädige Ebbe og Glob

Sig stedse dog sejrende hæver.

Og gaaer det med Mennesket mangentid,
Som her med Klippe og Bolge:

Den Stolte forægter den Rastløses Ib,
Men bukker til sidst i den ulige Strid.
Dg maa sig i Skoendsel dolge.

107. Den hvide og den blaa Tiol.

S Vaarens varme Sol
Stod hvid hos blaa Tiol.
Vi, Søster! sang den hvide,
Vil ej om Hængen stride;
Dog viser jeg mig meer
Beskeden, som du seer,
Skjont du vil ydmgs lade;
Har du blaarøde Blæde;
Jeg her i kjølig Luft
Forsmaer hver broget Larve;
Jeg lefser ej med Farve
Dg heller ej med Dust.

Nu, — sang den anden blidt,
Du maa dig Fortrin give;
Dog troet jeg: Man kan drive
Beskedenhed for vidt.

108. Kraft og Skønhed. 49

Er Treet ypperst, naar om Winter
Det staer i mørke, kolde Styrke,
Hvad eller naar det, kledt og grønt,
I al sin Kraft med Blomsten pranger?
Er Blomsten yoenest, naar dens Top.
Nedluder, eller naar den løfter?
Sit lille fagre Hoved Eje?

Kan du da twile om, at Manden
Er ypperst, naar sig Kraften blander
Med Mildhed? — og at Kvinden sagrest er,
Naar hendes Skønhed blander sig med Kraft? —

109. Haab og Løngsel.

Der staer en Rose hist paa Østens Himmel,
Den tryller Haabet i vort glade Bryst.
Dg straaler over Jordens Blomstervimmel:
O Morgenrøde, du er Jordens Lyst!

Der staer en Rose hist i Vestens Stromme,
Den dusker sode Himmel luftे ned;
Den vækker Løngslens dybe Vandbedromme: —
O Aftenrøde, du er Himmelens Fred!

Paa samme Himmel begge Roser glede
Og sprede Livets bedste Flammer ud; —
Held den, hvis Ejend en Morgen-Aftenrode
Forener fast med Jordens og med Gud! —

Der blusser Haabet i sin Kæsfeo Vue
Og lokker mangen Blomst af Jordens frem; —
Der flyver Længslen imod Himmelens Vue
Og minder om et andet bedre Hjem.

110. Til Sorgen.

Du, som tøvs med stenkert Hoved staar,
Litig en Lilje, knækket paa sin Stængel,
— Tornekransen om det sorte Haar,
Glædens stille, blege Søsterengel!

Kommer ogsaa du fra Himmel ud?
Kommer du som Regn og Storm og Jordens?
Kommer ogsaa du fra Skæbens Gud,
Som en Sky for Sølen over Jordens?

Har du i din Smerte ingen Trost?
Har du ingen Lindring i din Daare?
Bækker du kun Sukke i mit Bryst?
Rører du kun Hjertet for at saare?

Jo! du styrker, sjænt du bojer mig;
Ej forgjæves skal min Daare rinde.
Jo, jeg elsker, sjænt jeg frygter dig,
Du min Sjæls tungfndige Veninde!

Jo, jeg elsker dig, mit blege Brud!
Esker dig, som Matrens Skygger dunkle;
Af din Sky gaae Glædens Straaler ud,
Haabets Stjerner i din Skygge funkle.

Kom da, Himmelens Datter, naar du vil!
Ej skal Hjertet briste, sjænt det hæver!
Mod det Lys, min Længsel stunder til,
Du mit Øje fra dit Merke hæver.

111. Til Glæden.

Hulde Engel! du min Barndoms Ven!
Tro Ledsgær i de svundne Dage!
Siiig mig da: hvor est du flygtet hen?
Siiig mig: naar — naar kommer du tilbage?

Sjænt ukjendt — du engang fulgte mig,
Da min Sjæl var fri for Sorg og Smerte;
Nu — jeg kjender, nu — jeg sjunger dig,
Ae! hvil flygter nu du fra mit Hjerte!

Ukaldt var du Dengang altid nær,
Leged' med mig, vaagen og i Drømme;
Nu, jeg kalder dig, o Ven saa kjær!
Ubønhtet jeg maa i Zaarer svømme.

Boer du i det Huus, hvor førstegang
Du har mine Læber lært at smile?
Boer du paa den løvbekræste Bang,
Hvor du saae min Morgenstund henile?

Blev du i den Lund, som jeg forlod,
Da mig Skjæbnen ud i Stormen fæstet?
Hos den Kilde, som fra Vækkens Gud
Mellem Blomsterne forbi mig hastet?

Boer du højt blandt hine Stjerners Hår,
Som jeg saae paa Himmelbuen tindre?
Har ej Himlen nu det samme Skær?
Er dens høje Stjernehvælv mindre?

Ej ej nu, som foedum, Lundens grøn?
Kilden klar udi sin Blomsterramme?
Er min Ungdoms Dal ej længer sjøn?
Eller — er jeg selv ej meer den samme?

Milde Engel! kom endnu engang!
Fyld min Varm med hine Længsler føde!
Tryl mit Hjerte med din Seraffang!
Kvæg mit Blit med Haabets Morgenröde!

Sé! jeg søger dig — o kom igjen!
Hør! jeg kalder — kom igjen tilbage!
Hør mig til mit gamle Eden hen!
Eller til det ny du snart mig drage!

112. Menneskets Skytsaand.⁵⁰

En hellig Skytsaand svæver over Livet;
Keen steg den ned fra alle Væsners Gud;
Den som et Pant blev Dødelige givet,
At evigt Held er Viisdoms Faderbud;

Tro leder den fra Wuggen og til Graven
I Ve og Vel sin kaarne Undlings Fied, —
Og — væller han — da rækker den ham Staven,
Som Dyden evig fast sig støtter ved.

En Liljekrans den synger rundt om Jordens;
Fred er dens Bud og Salighed dens Røst;
Den smiler huld, trods hver en Skjæbnens Torden,
Og hellig Kraft den gyder i vort Bryst.

Hvad er den Skybsaunds Navn? — Dybt i vort Hjerte
 Dens Bølde boer, men og dens Salighed. —
 Religion! dig er det, som os lærte
 Den himmelfendte Bes til Sjælens Fred!

113. Tilbedelse.⁵¹

Du er den samme Gud i Engle og i Orme,
 Alt er dig lige dyrt, en Verden og et Lov;
 Ved dig, bli'r Havet stil, ved dig opreises Storme,
 Af dig faaer Kroner Glans, ved dig bli'r Troner Stov.

Du twinger Laster selv at knæle for dinrone
 Og føre herligt ud din Viisdoms skjulte Raad;
 Du gjor, at engang hist Hallelujaers Tone
 De Scener qabne skal, som endtes her med Graab.

Dit Forsyn er det, som utørnte Lyster tømmer.
 Den dæmper dem vel ej, men syrer deres Fart;
 Maaskee Tyranners Sværd med Blod din Vilje fremmer!
 Maaskee —? men dette gjor din Evighed vel klart.

Lad Onskab rase fort! — Fornuftens skal dog lære,
 At du, Almægtigste! er i din Viisdom god;
 Den Sjæl, som sukked' her, skal hist dit Godspor øre
 Og see, at du var der, hvor Grumhed tappet' Blod.

114. Beroligelse ved Tanken om
 Øden.⁵²

Naar engang min Time staer,
 Naar det brustne Blik ej Vennen Hjender;
 Naar ved Lejet Englen staer
 Og til Jordens ned sin Fackel vender:
 Da skal jo mit Stov afmægtigt segne
 Mod det Stov, hvorfaf det rejste sig,
 Og, min Hånd! du vandre til de Egne,
 Ingen Haand har skildret dig.

Af mon der, hvor du gaaer hen,
 Lunde grønnes, Blomsterenge dusfe?
 Mon du føler der igjen
 Aftenwind om Klare Kilder luftfe?
 Lyde Rote der af Matternale?
 Hilsen Lærken Morgenrødens Bud?
 Spredes over Bolger, Skove, Dale
 Der og Maanens Søvglans ub?

Hvor er Stedet, du skal boe?
 Er det hist? en klar, en venlig Sjærne?
 Skimtes det i Matterns No?
 Er det sjüst i det usete Sjærne?

Border Gledet dig et evigt Længsel? —
 Maaer du strax dit fordums Kære Hjem?
 Mon du martres meer af hellig Længsel?
 Mon du stunder længer frem?

Lukket er det tætte Slør:
 Ingen løser mig de mørke Gaader; —
 Dog med roligt Haab, jeg dører;
 Fader er den Gud, som ene raader.
 Han, min Fader, hvor han vil, mig kalde!
 Det min faste Tro, min Tryghed er:
 Hjst jeg savner Ingen af dem Alle,
 Som han saae mig elste her!

115 Salme.

Gak ud, min Sjæl, og se dig om.
 Hvad helst du vilde have
 Af Lykkens store Ejendom,
 Af Verdens megen Gave!
 Saa mange Navn'
 Har dine Savn,
 Og mangenstund du sørger;
 Thi vej og prov
 Det Glimmerstøv,
 Hvorefster Jorden spørger!

Det røde Guld heel prægtigt er,
 Med Troldomskraft begavet;
 Det er dog kun et Stjerneskær,
 Som blinker op fra Havet!
 Af Bolgebrud
 Det flettes ud,
 Naar allerbedst det funker.
 En bedre Skat
 Jeg faaer vel fat,
 Som ingen Sky fordunder.

Dg hvad er Wrens Pynt og Tant,
 Hvorefster Daarer lede?
 En Kornblomst kun, som prunker blandt
 Den gode, grenne Hvede!
 For højt i Priis,
 Paa Bornevüss,
 Jeg Klænten ej vil holde;
 Den gode Sæd
 Kan kues ned
 Og Hjertesorg mig volde.

Til Leg og Lyst din Tanke staaer?
 Og altid vil du sjunge?
 Hvad haadeb' da en evig Vaar
 Med Glædens Fugletunge?

Det grønne Straa
Maa Kraften faae
Bud Sommerregn og Torden;
I Savn og Ve
Vil Herren see
Dig høre Frugt paa Jordens.

Vær stille, Sjæl, med din Begier
Om Verdens megen Lykke!
Min rette Rigdom Kristus er,
Hans Navn mit Cresmykke!
En jordisk Krans
Med stakket Glans
Kan Guld og Hæder skjenke;
Den Hjertesred,
Han lønner med,
Kan Verden ej forkænke.

Lad Alvor komme til mit Sind,
Naar bedst jeg mig forlyster!
Det baader just, at Vaarens Wind
Heel mangen Blomst afryster;
Den bedste Green
Ej uden Meen
Dem alle kunde høre.

Bed Modgangs Bud
La'r du, min Gud,
Mig Ven og Blæsdom lære.

116. Glæde over Danmark.

Nosen blusser alt i Danas Have,
Liflig flojter vist den sorte Stør,
Bier deres brune Nektar lave,
Hengsten græsser stolt paa Fædres Gravé,
Drenge plukker af de røde Vær.

Her imellem Havets dybe Kloster
Gives aldrig Vaar og Blomsterpragt;
Hvalen, kold og dum, ved Skibet snoester,
Tavse fugl de brede Vinger løfter
Med sit Bytte fra den vaade Jagt.

Mine Venner i den danske Sommer!
Mindes I den vidtforrejste Mand,
Som, saa langt fra Danas favre Blommer,
Her, hvor Sydens Øcest paa Sejlet trommer,
Flakker fra sit elskete Fædeland?

Udi Øst og Vest og hvor jeg vanker,
Drømmer jeg om Jer ved Danmarks Synd.

Selv iblandt Konstantias fulde Munker
Mindes jeg med længselsfulde tanker
Løvet i Charlottes Bøgelund.

Klerken raaber i Manillas Ronner:
"Danmark er et lidet, fattigt Land;"
Det forsikre Savas rige Sonner;
Selv Batavias strantne Kræmmer stønner:
"Danmark er et lidet, fattigt Land."

Morgenlandets Son, i Raaber lange,
Bag sin Bifte gisper efter Lust.
Han har spraglet Fugl men ingen Sange,
Hjerteløse Nør med gyldne Spange,
Store Glimmerblomster uden Dufst.

Kunde du, ved Guld og Sølv at love,
Kjøbe dig en nordisk Kvindes Tro,
Kjøbe dig et Pust fra Seens Bone,
Kjøbe dig et Ly af Thules Skove,
Dg en Klovermark til Middagsro?

Fattig Mand, som plojer danske Lande,
Ryster Webler af sit eget Tre,
Har en kraftig Arm, en kløgtig Vandt,

Korn paa Marken, Mælk i sine Spandez
Kvien staer i Græset over Knæ.

Ta! vor danske Jord er sommerstodig;
Der er Krester ved det danske Brød.
Derfor er den danske Mand saa modig;
Derfor var Normannens Kniv saa blodig;
Derfor er den danske Klub saa esp.

Lad kun Østens Drot blandt Kjøbte Triller
Døsig strække sig paa Purpur ud,
Lytte til den sorte Halsymands Triller,
Mellem Salens tempelhøje Pillar,
Kold og gusten som en Marmorgud!

Under lyse Bøg den danske Bejler
Med sin hærligvorne Pige gaaer;
Over deres Hoved Maanen sejler,
Svanen i det klare Vand sig spejler,
Nattergalen højt i Busken staaer!

Dersom Sligt for Fattigdom du tyder,
Østens atlasklædte, rige Mand!
Glad mit sorte danske Brød jeg bryder,
Takker Gud, mens fra min Læbe lyder:
"Danmark er et lidet, fattigt Land."

**117. Bon for Danmark og
dets Konge.**

Den kolde Nat er flyget med sin Skygge,
Og Dagen lyser over Hab og Strand; —
Pris være dig, som lob din Hær betrygge
Mod Mørkets Fæder Hytte, Borg og Land!
Til dig det fromme Hjertes Tak opstiger
Fra Armodss Son og ham, der styrer Riger.

Sku mildt til Danmark med dit Fadersje
Og rok din Almagts Arm fra Skyen ned;
Dets stolte Fjenders Overmod du bøje,
At Sværdet etter hvile maa i Fred.
Belsign du Folket, at dets Kraft oplives,
Belsign dit Land og lad dets Velstand trives!

Styrk Kongens Arm, at han maa kraftig bære
Det tunge Spær, du lagde i hans Haand.
Lad hver hans Gjerning vorde dig til Gre!
Opliv med Fredens Himmelkraft hans Hand!
Min Bon for ham, paa Morgensdens Vinge,
Skal Kongers Skytsaand til din Drone bringe!

118. Min Engel.

Min Engel, bliv hos mig,
Naar Solen Dag forkynder,
Og jeg paa Herrens Bud
Mit Dagverk glad begynder;
Lad Hjertet steds til ham,
Til Pligten knytte sig!
Seg følger fro dit Vink: —
Min Engel, bliv hos mig!

Min Engel, bliv hos mig
I Nattens stille Slummer;
Bred dine Vinger ud,
At Mørkets Magt ej kommer;
Bortstraal hvad Ondt og Mørkt
I Drømme nærmer sig,
At Sjælen bliver reen: —
Min Engel, bliv hos mig!

Min Engel, bliv hos mig
I Kummers dunkle Dage;
Om end den tynger neb;
Lad mig dog ej forsage;
Bortter med hjaerlig Haand
Fra Panden Sveden mig,

Dg styrk den svage Vand:
Min Engel, bliv hos mig!

Min Engel, bliv hos mig,
Maar jeg gaaer bort henvede
Fra Eiske, Mv og Ven,
At jeg det gør med Glede;
Omsvæv de Kjære da,
Bliv deres Skytsand her,
Maar du har føet min Sjæl
Til Himmelens Purpurstiger!

119. Den evige Blomst.

Venlig smile dine Blomster smaa,
Hulde Moderjord! og lilstig duske,
Under Majens blide Horaaluste,
Dugbesprængte, under Himmelens Blaa;

Hver din Blomst dog visner for vor God;
— Den, som Vandens Lys og Hjertets Lue
Lokked' frem, kan ingen Winter lue;
Evig blomstreter den med evig Nod.

120. Morgenpsalm.⁵⁴

Nu rinder Solen op
Af Østerlide,
Forgylder Klippens Top
Og Bjergets Side;
Vær glad, min Sjæl! og lad din Stemme klinge,
Stig op fra Jordens Bo,
Og med din Tak og Tro
Til Himmel svinge!

Utallig, saasom Sand,
Og uden Maade,
Som Havets dybe Vand,
Er Herrens Maade,
Som han mit Hoved daglig overgyder;
Hver Morgen i min Skaal
En Maade uden Maal
Til mig nedfryder.

Han har i denne Nat,
Med Engleskare,
Mit Huus og Hjem omsat,
At ingen Fare
Har rammet mig og Min' i nogen Maade;
Men jeg er frelst og fri

Era Døbens merke Sti
Og Sjælevaade.

Min Sjæl! vær fris og glad,
Lad Sorgen fare!
Dit Legems Blomsterblad
Skal Gud bevare!
Han skal i Dag mig give Kraft og Styrke,
At jeg i Kald og Stand
Min Gud og Fader kan
Ulbørlig dyrke.

Lad Synden mig i Dag
Ej slet forblinde,
At jeg min Guds Behag
Kan ret besfinde!
Men om min God gaaer vild og sig mon støde,
Da vend, o God! mig om
Og gak ei straf til Dom
For Svagheds Brøde!

Du bedst min Farv og Trang,
O Herre! Hender;
Tilmeld er Lykkens Gang
I dine Hænder;
Og hvad mig tjener bedst i alle Maade,

Du det tilforne seer!
Min Sjæl! Hvad vil Du meer?
Lad Gud kun raade!

Skal jeg paa Jord og Land
For Brødet sveede, —
Skal jeg paa vilden Strand
Mit Brød oplede, —
Skal jeg mit Sverd for Gud og Brød omspønde:
Dog er jeg vis nok paa,
Min Gud med mig skal gaae,
Min Farv at sende.

Gud! lad mig denne Dag
I Dyb opstige;
Lad Ejelen faae en Smag
Paa Himmerige;
Lad mig min Hu til Verden aldrig bøje; —
Gid jeg hver Dag og Tid
I Gud og i min Flid
Mig lader noje!

O Gud! bær Omsorg for
Din Kirkes Gode,
Og giv den glade Saar, —
Sæt den paa Gode!

Lad Herrens Hænd i os sit Vidne give,
 At Hver Guds hære Son,
 Formedelst Kristi Bon,
 Maa stedsse blive!

Lad Kongen glæde sig
 I Gud alene,
 Og hvad han beder dig
 Du ej formene!
 Giv Kongens Huus mangfoldig Kr' og Lykke!
 Og sæt ham paa din Haand,
 Med Kjærlighedens Baand
 Som gyldent Smykke!

Lad Landet dejligt staae
 Med Frugt og Grøde!
 Lad Sandhed Fremgang faae
 Og Rettens mode!
 Gud give mig min Deel med alle Andre,
 Indtil jeg hos min Grav
 Nedlægge skal min Stav
 Og heden vandre!

Saa skal jeg gode Nat
 Med Glæde sige;
 Min Gud mig tager fat,

Naar jeg skal sige
 Ned ubi Dødens Dal og Gravens Gjemme;—
 Da faaer jeg Trøst og Raab,
 Da endes Suk og Graad
 Med Englestemme!

121. Salme.

Seg er din Sædemand, o Gud!
 Du skikked' mig paa Jordens ud
 Til Gjerning for dit Rige!
 I Hjertets Grund du lagde ned
 Mit Sædekorn, — den Kjærlighed,
 Der skal min Sjæl berige!

Du gav mig Jesu Kristi Tro,
 Der frødig kan i Stormen groe.
 Og trodse Verdens Farer!
 Du gav mig Haabets Himmelros,
 Med Spirekraft, som ej kan døe,
 Naar selv jeg det bevarer!

Vi dine Høstmænd er, o Gud!
 Du skikked' os paa Jordens ud
 Belsignelser at fanke!

Hver trofast Gjerning faaer sin Høst
Af Sjælefred og Hjertetrost; —
Og hver retsædigt Tanke!

Og, saae vi Daarer mangengang,
Du la'r os høste Frydesang,
Maar vi taalmobig bede!
Men, er end Verden stundom gølb,
Du gjemmer til os mange Guld
Af Himmeriges Glæde!

122. Hyrden.⁵⁵

Den Hyrde, jeg følger, er dig, min Gud;
Thi skal mig ej lejede Hyrder forvilde!
Hvor Engene grønnes, du leder mig ud,
Og jeg finder den lækkende Kilde.
Paa Sletter og Fjelde der aander da No,
Der trygt er at bygge, som venligt at boe.

Saa skulde jeg vandre, selv hvis du bod
Mit Skyggernes Egne, de skumle, betræde.
Du fulgte mig; — svunden var Erengsel og Ned,
Og med dig var og Lyset tilstede.
Gak foran, min Hyrde! jeg følger din Stab,
Hvorhen den saa fører, til Liv eller Grav.

123. Trovens Lys.

Saa lys er mig den hele Jord,
Og Solen skinner, hvor jeg boer,
Og hvor jeg hen mig vender;
Jeg kjender ej til Malm og Mat,
Paa øde Øyst, i sorte Krat
Min Sol sin Lue tænder.

Og bo'de jeg dybt under Musb,
Hos Diamant og røden Guld,
Alt i det mørke Leje, —
Og bo'de jeg bag Nordan's Fjeld, —
Den lyste mig alligevel
Paa alle mine Beje.

Planeter flokke sig omkring
Hver Sol paa Himlens Billedring:
Langt flere min dog ejer;
Thi hver en Tanke sødt og tyft
Om Solens Billed i mit Bryst
Som en Planet sig drejer.

Gak kun tilsgangs bag Boer smaa,
Du gyldne Sol i Himmelblaal.

Det skal mig ikke smerte.
Jeg frejdig ind i Skyggen gaaer;
Thi paa min Himmel Solen staer
Dg flinner i mit Hjerte!

124. Eremittens Sang.

Lær mig, o Skov! at visne glad,
Som seent i Host dit gule Blad;
Et bedre Føraar kommer,
Hvor grønt mit Ere skal herligt staae
Dg sine dybe Rødder staae
I Evighedens Sommer.

Lær mig, o lille Erekfugl, du!
At svinge mig med frejdig Hu
Til ubekjendte Steande!
Maar Alt er Vinter her og Sis,
Da skal et yndigt Paradis
Mig hisset aabent stande.

Lær mig, du muntre Sommerfugl!
At sonderbryde tunge Skjul,
Som nu min Frshed twinger.
En Dørn jeg kryber her paa Jord,

Snart flagre højt, som lette Flor,
De stærke Purpuryinger.

Du, som fra Skyen smiler hist,
Min Mester, Lærer, Jesu Krist!
Lær mig at twinge Sorgen;
Sving for mig Haabets grønne Flag!
Langfredag var en bitter Dag,
Men sjæn var Paaskemorgen.

Nu sætter mig ved Gravens Læ
Endnu det lille Kors af Ere
Til kjærligt Venstabs Minde;
At mine Børn, isald de kom
Dg fandt den gamle Hytte tom,
Dog kan mit Gravsted finde.

125. Den Døde.

Stirrer ej i Graven ned
Med de taarefyldte Bliske!
Thi i Graven er han ikke,
Han er hist i Evighed.

Hisset har en kjærlig Fader
Mangen Bolig, fjern og nær;

Venlig staer hans Stjernehoer,
Sine Born han ej forlader.

Bugger han dig blidt i Aern,
Læg dig rolig hen til Hvile!
Dobbelts venlig vil du smile,
Maar du vaagner ved hans Barm.

Giv ham da din gamle Dragt!
Mens du slumer under Lovet,
Mens vi stirre ned paa Stovet,
Birker han en ny med Pragt.

Taager over Graven gaaer,
Vi bevare dunkle Minder,
Men vi see kun, hvad der svinder,
Ikke hvad der forestaaer.

Ej ved Døden at betragte
Kan vi granske Livet ud, —
Men hvo slaer sin Lid til Gud,
Han kan Døden vel foragte.

126. Tab og Binding.

Smellem-Tab og Binding gager paa Jord
Vor Vej fra Vuggens Blund til Gravens Slummer;
O Menneskenes Haand er ikke stor;
Paa eengang ej den mange Skatte rummer;
Og knap har et Klenodie vi fundet,
Saa er det andet pludselig forsvundet.

Maar Barnet skylfset plukker Blomster smaa,
Og samlet har et yndigt lille Knippe,
Da seer med Et han rode Blomster staae,
Vil have dem og maa de hvide Slippe;
Og endnu er den Vægtstaal ikke funden,
Som veje kan, om han har tabt, om vunden.

Og Drømmene fra vore første Aar —
Og Englene fra vore Børnelege, —
Paa knuste Legetsj forladt' de staer,
For næppe nærme sig; — betragte blege
De store Legebørn, vi nu har fundet,
Og spørge, om vi har ved. Byttet vundet.

Maar Rosen springer ud saa fyldig, rod,
Hvor er da Knoppen med het smukke Dje?
Og Barnesmøl paa kjærlig Moders Skjed,

Hvor blev det af, da Glitterne blev heje?
Beb Knøppens Tab blev Rosenthalsten vunden, —
En Binding vel, — men vist et Tab i grunden.

Ia mellem Tab og Binding gaaer ben Sti,
Som gjennem Livets Labyrint sig slunger;
Umørkt er glemt den gamle Metodi,
Naar Læren henrykt nye Viser synger.
Det Gamle svinder, og det Ny er fundet, —
Hvor Glæder tabes, er Grindring vundet.

O ja, Grindring, saa er jo dit Navn,
Du Englebarn, højs Blit i Lærer-flammer!
Du fulgte mig saa tro fra Buggens Havn
I Verdens Larm og mit stille Kammer;
Dit Blit har Morgenlys i Aftenstunden,
Din Lære Foraarssang i Vinterlunden.

Du samler mine tabte Blomster smaa
Og binder dem saa trørlig i et Knippe;
Du seer du hist end rede Blomster staac,
Du derfor ikke vil de hvide Slippe;
Saameget tabt har jeg ved dig gienfunder,
Hvad du igjemme hat, er et fødevindet!

Vel manger Blomst gift tabt i Livets Strom, —
Den lille Haand kan ej deni alle rumme;
Men der er mangen sob, uskølig Drøm,
Hvorom din Lære aldrig skal forstyrres;
Dem skal du synge mig til Aftenstunden,
Saa har jeg vist ej tabt, men sikkert vundet.

127. Boreas og Fobos.⁵⁶

Blandt Kuld og Sis, soet under Norden's Pol,
Sad Boreas en Dag uhi sin Lænestol
Med grusom Stolhed i de barske Miner.
Mild Fobos i det samme triner
Af Østens Porte frem, og Lys og Varme gib
Med ham paa Jorden ud. Det stemme Indfaldt sic
Strax Boreas at oppe Kiv og Etvette;
Thi Fred er ham forhadt. — Han springer ud
Og raaber spodsl: O svage Gud!
Hvad bilder du dig ind? jo, jo! du er den Mette!
Du sleger for den hære Mark og Eng,
Som taarefulde staae, saashart du gaaer i Geng,
Og sjuler dig for dine stakkels Planter.
Du ej formaer en Fier at løste fra sit Sted;
Men se, hvor Alting skalver ved,
Min blotte Hände. — Huij bli'r jeg retskaffen vred,

Da raser Undergang i alle Verdens Kanter; —
 Naturen blandes, Jord bli'r Hav,
 Og Bjerger rejsre sig af. Sømands Grav;
 Du selv ta'r Flugten bag Måhnattens Dække,
 Og Egen rykkes op med Nod,
 Og Ørkogn skæbes der, hvor Paradiser stod,
 Utidig Winter skykner Hjældens Blod,
 Hvert Blomster dører, sommagine Smil udskætter.

Se hist en foret Vandringemand; —
 Gørseg nu, Stypper! om du kan
 Med al din Magt den Kappe fra ham trive,
 Hvori han hyller sig af Skræk for mig!
 Dog hvad? du vil omsonst ubmatte dig;
 Det er jo ligefrem. Om end Saturni Son
 Sin Torden og sin Lynild vilde give
 Dig for saa kjek en Daad til Hædersløn,
 Saa blev endda du ligener. —
 Men se, hvor let en Sag for Boreas det er.
 Han derpaa hidsig falder an
 Den Rejsende, som til sin Lykke er en Mand,
 Der vedt at holde fast paa hvad han ej vil miste.
 Kort, denne sørber sig saa tot vigtig
 I Kappen, at — Hr. Boreas bli'r træt
 Og færdig er af Haem og Skamfuldhed at bræsse. —

Hvorledes er det sat, min tapre Gud!
 — Brod Fobos, fulb af Latter, ud, —
 Mon dette Grændsen for din Almægt være?
 Velan, Storpraler! nu vil jeg dig lære,
 At mine blide Smil skal mere virke,
 End al din Voldsomhed og Styrke.

Saa talede' Fobos og udskønne;
 Paa vores Vandringemand en Straaleslob; —
 I faa Minutter koste' alt hans Blod,
 Og — seen han ikke var, før han frivillig skilte
 Sig ved den Kappe, som han nys ej slippe vilde.

Hvad! sagde Boreas, og næstede' fine Løkker,
 Saa Fobos blev med Jis og Sne bestenket,
 Og mumslede i Skæget: Ej for Høffer!
 Hvo skulde saadant tænk?

Til Maaleet nager man bedst dog med det Gode;
 Et trodsigt Nej den Stolte maa formode;

**128. Vær ogsaa Fjærlig mod
den Falgne.**

Hvi seer du, kold og stolt og vred,
Med Strenghed til den Falgne ned?
Hans Sjæl du frelse skal og troesse!
I Herrens Navn det skrevet staar:
At hvo, som fromt med Taarer søger,
Forvist med Frydesang, skal hoste!
Din Broders Fejl med Gul begræd!
Den Taare, bli'r en frugthar Ged!

Lad Syndens Barn din Taare see!
Da tænker han paa Syndens Ve,
Da aabner Hjertet sig og sukker.
Om Knoppen tæt er lukket til,
Maar Foraarsregn falder mild,
Sin haarde Skal den strax oplukker;
Den springer ud og blomstreer smukt,
Og Himmel modner selv dens Frugt!

129. Tilgiv gierne.

Guds Vilje jeg veed:
Ej over min Brede skal Solen gaae ned.
Tilskit mig din Vand og forhjælp mig, o Gud!

Af ret jeg betenker og holder dit Bud!
Som Rose paa Rose; saa følger i Rad
Bekymring paa Had!

Guds venlige Sol
Forlader i Østen sin Kongelig Stol,
At gjøre med Straaler sin Kjærligheds Gang
Vidt hen over Menneskens Hytter og Bang;
Til Dnde som Godt deh ligesig seer
Og hilser og leer!

Og skulde da jeg
Bortbrage min God fra Varmhjertigheds Vej?
Saaat jeg end fejled', dog stedse jeg saae
Guds skinnende Maade; det tænker jeg paa
Og hilser min Uven, for Solen gaaer ned,
Med Haandslag og Fred!

Og fjendtlige Sky,
Den modter paa Vejen, og ikke vil flye;
Beg Nebgang i Vesten, saa Kjærlighedsfuld,
Den farver dog Skyen med Ruepur og Gulb.
Saa vil jeg betale, trods Daarerernes Spot,
Det Dnde med Godt!

Bed Aftensens Skjær
Tilsmiler fra Himmeln mig Englenes Hær;
Den synger om Freden, som venter mig hifst,
Naar Hjertet har sejret mod Fristersens List;
Jeg sjner bag Skyen en Salighedsdag
Dg glemmer mit Nag! —

130. Manden i Brønden.

En Pilgrim i Ørken drog;
Han sin Kamel ved Kommen tog;
Sel da blev Dyret løbst og fly,
Saa Manden for det maaatte fly.
Det gav sig voldsomt til at snoeste
Dg Venene mod ham at løste.

I Angsten til en Brønd han leb
Dg hurtig op paa Randen krob;
Men Dyret ham i Raseri
Forfulgte brat ad vilben Sti.
Han tabte sin Besindighed,
Lod sig i Brønden falde ned.

Dog — som han slap den løse Steen,
Da hang han ved en Brombærgreen,

Hvis friske, grønne, tykke Hække
Var voret gjennem Murens Sprække.

Der sovved' nu den arme Mand!
Sin Tilstand stærkt bejamred' han,
Han løsteb' Hjet op og saae
Kamelens Trusleshoved staae,
Som om det vilde vilst ham bide;
Men — lod han Hjnene nedglide,
Saae han paa Brøndens dybe Bund
En Drage med opspilet Mund,
Som vilde den ham sluge brat,
Isfald han faldt fra svage Krat.

I denne grøsselige Sveven
Saae han det tredje Syn med Hœven:
Ehi der hvor Hækvens Stamme stod,
I Sprækken med halvskjulte Nod,
Der sad, i Stenens løse Gruus,
Den sorte med den hvide Muus,
Dg filede med skarpén Tand
Paa Noden gjennem Barkens Rand.

De krabbed', revé, Gubbed', graved'
Dg verelvis paa Noden gnaved'.
Fra Drævlen øste Muldet gled

Dg risled' dybt i Brønden ned;
 Og alt som Gruset fuldet var,
 Slog Dragen op sit Njenpar,
 At see, om Hækken med sin Gyde
 Snart faldt med den; han vilde mynde.

Den stakkels Mand, af Angst og Ned
 Omspændt, i Svælg af visse Dod,
 I denne frugtelige Braa
 Førgjæves efter Redning saae;
 Men som han ængstelig arbejded
 Og rundt omkring med Øjet spejded,
 Da vinkte ham en Green saa huld,
 Af sode, sjønne Bromber fuld.

Nu sik han Lyst, med saant sin Klage,
 Den nære, modne Frugt at smage;
 Kamelen Raseri han glemte,
 Ej Dragesynet ham beklemte,
 Ja Nydelsen ham gjorde fri
 For Musparrets Drilleri.
 Han Dyret bresle lod paa Muren
 Og føjelved' ej for Dragens Luren;
 Han Musene lod Noden gnave,
 Henrykt af Hækkens rige Gave.

De Bromber smagte ham saa sedt,
 At ej den Nod, ham havde modt,
 Meer havde noget at betyde,
 Naar blot den Frugt han kunde nyde.

Du spørger: Hvo var denne Gjæs,
 Der glemme kunde reent sin Skæck?
 Saa vid, min Ven! den Mand est du!
 Hør Gabelens Udtydning nu.

Se: Dragen hist paa Brøndens Bund
 Er Døden med udspilet Mund.
 Kamelen hist, hvis Harm udbred,
 Er Livets Angst og Livets Nod.
 Paa svage Green, som dig er givet,
 Du sværer mellem Død og Livet.
 De to, som Hækkens Nodder gnave,
 Som dig i Brønden vil begrave,
 At Døden snart kan saae dig sat —
 De Muus, min Ven! er Dag og Nat.
 Den sorte nager, halv forborgen,
 Dit Træ fra Aften indtil Morgen;
 Fra Morgen indtil Aftentide
 Arbejder ligeviis den Gyde.
 Og midt i denne Kval og Brest
 Dig lokker Livets korte Lyst;

At du Komesen, Livets Mad,
Dg at du ikke Dragen, Død,
At Museparret, Dag og Nat,
Du censer ej; — naar fun du fat
Kan face de Vær, som Kvisten dække,
Der voxer ud af Gravens Sprælle! —

131. Tanker ved en Flod.⁵⁸

Du stille Bæk, som solsklar vælber
Blandt Lisher op og rolig gaaer
Blandt Dalens Roser og dens Nelder
Dg Anstod i dit Løb ej faær;
Blandt disse lige klar du rinder,
Af dig de vandes lige fri,
Gør Kiselstenen dig end Hinder,
Saa gaaer du lydig den forbi.

Men naar en Nabobæk sig syder
I dit Krystal, du skummende
Dg nu ej meer saa rolig flyder,
Som før du fæd blandt Lisherne.
Du Vælde faær af tusind Kilder,
Som flynge ned til dig sit Vand;
Affindig du dig nu forvilder
Blandt Ørner, Skove, Bjerg og Sand.

Du edeleggende nedrinder
Dg river Egen fra sin Nød;
Elt, hvor du drog, ej Hyrden finder
Det Sted, hvor før hans Hytte stod;
Du styrter ned til Havets Bredde,
Dg her jeg seer din aabne Grav —
Din Magt og Brusen dig ej redde,
Du bl'r til Intet i et Hav!

O klare Billed paa min Alder!
Du viser mine Skikkeler
Fra Buggen af, indtil jeg falder
Tilbage til mit første Leet:
Mit Uasyn og mit Livets Dage
I dig jeg sku'r lige klar;
Kornuft og Syn sig ej bebrage,
Naar du et Spejl for begge var.

Hvor stille fæd min Barndoms Dage
Ej bort i Videns Ocean!
Hvo giver mig den No tilbage,
Som da paa Intet stedte an?
Hvo siger mig, hvor jeg skal finde
Min Ungdoms blomsterstrøde Vej?
Forsvunden er den — og i Blinde
Jeg søger den, men seer den ej!

Let blev mit Hjerte da' fornsjet,
Og let at lede var mit Sind:
Fled end en Taare ned af Øjet;
Jeg den ej Majen af min Kind;
Stak Melden mig, jeg Smerten glemte,
Jeg tavd forlod min Unstodssteen;
Men skenkte Frugt jeg troelig glemte
Til Deling med min Alders Ven.

Min Barndom bort med Eden romte,
Men med hver Time sloj min Ro;
Sindslidelserne strax indstrømte
Og fæstet i mit Hjerte. Vo;
Min Barndoms Purpursky fordreves
Af deres Storm, og villsige
Af Stormen tankerne henterves;
Thi Hjertet fulgte tankerne.

Jeg ved Minutter, hin ved Kilder,
Usynlig Veert og Styrke fik;
Bud hvert Minut jeg mig forvildet
Langt fra det Eden, hvor jeg gik;
Hvo standser mig, hvo kan mig redde
Fra Hvirvlen, som mig er bered?
Jeg forudseer min Livets Bredde,
Jeg raver, hælder, falder ned!

132. Haab.

Gengang skal vi heden vandre
Vort fra Jordens lave Dal,
Samles atten med hverandre
I den lyse Himmelhal;
Endt er Jordelivets Kummer,
Øjet lukker sig til Slummer,
Og et Hav af salig Lyst
Bølger i det fulde Bryst.

Man mit Stov i Graven sørker,
Dybt i Jordens Moderskød;
O men gjennem Vaand og Lænker
Aanden fri og kraftig brød!
Ned jeg Vandringsslaven lægger;
Fader! du til Liv mig vækker!
Livet du forsjætted' mig,
Trygt jeg lide vil paa dig.

Ingensinde kan jeg glemme,
Hvad du omst tilhvisked' mig;
For mit Øre løb din Stemme:
"Aldrig jeg forlader dig."
Ja du bød mig dit at skue
Mod din hvalte Himmelbue,

Maar ved Vanens Maal jeg staaer,
Og mit Hjerte mat Kun staaer.

Rolig Blikket mod det Høje
Skuer over Sid og Grav,
Vemodsbuggen i mit Øje
Visiter Haabets Gespr af;
Gjennem Dødens Tempelbuer
Did, hvor Livets Hjerte luer,
Vandrer jeg med frejdigt Mod:
Gud end aldrig mig forlod.

Og af Himlens Glans omgivet,
Vort med rene Toners Strom,
Flygter jeg fra Jordelivet —
O hvad er det? Kun en Drøm!
Kun en Drøm om Himlens Glæder,
Hvor i Englekor jeg kvæder,
Hvor jeg synker til din Barm,
Gud! af hellig Glæde varm.

Her jeg skimter i det Dunkle,
Hjist skal Øjet skue nær,
Hjist, hvor Mattens Scherner funkle
I forklaret Sølvskjær;

Maalet fundt ej Hjertets Længsel
Her i Jordens trange Fængsel;
Gaaden, vi ej her forstaae;
Hjist skal løses i det Blaa.

Hvad er Maanens hvide Straaler
Vei mod Solens gyldne Skær?
Ej dit Øje Hammens taaler,
Dog en Asglans Kun den er!
Kun et Gjenskin af den Høje,
Ham, hvis milde Fadersje
Hisset skuer nær din Land,
Løst af Stovets tunge Baand!

Livets bedste Rose visned', —
Ormen gnaver ved dens Nod;
Sorg vort Hjerte gjennemisned', —
Mangen Elsket os forlod;
Her er deres Spot udslettet,
Men liig Blomster blev de fletted'
Ind i Himlens milde Krans,
Straalende i evig Glans.

Under Fredens Palmer vandre,
Elske! i et bedre Hem,
Skal vi engang med hverandre,

Hist, hvor Lyset strænder frem;
Glad vi bryde Støvets Larve;
Hist et evigt Liv vi arbe,
Hvor i lune Himmelbo.
Hjertet aander salig No.

Fuglen i de Dodes Have,
Mellem Laarepilens Løv,
Klirrer over sorte Grave:
„Fred med alle Godes Stov!“
Salig hvo i Herren døde!
Engle række ham imøde
Sejrens Krans; og hvæt et Savn
Stilles hist i Fredens Havn.

133. Glæden. ^{*59}

I Ebens Have der bleo jeg fød;
I Livsens Kra var min Nede,
Mine Fjer vare gyldne som Morgenred,
Mit Navn var den evige Glæde.

Seg leved' der i lyksalig Fred,
Mine Sange gjensøde saa vibe,
Min Mage kaldtes Skyldighed,
Hans Duun vare Littleholder.

Og Børn vi havde i Tusindetal;
Ud i Verden vi sendte dem Alle;
De flagre endnu over Bjerg og Dal,
Spog, Munterhed, Smil de sig kalde.

Men Mennesket drogte min Mage hvid,
Og jeg maaatte fly af min Nede,
Og rastless jeg soermer, nu hid nu hid,
Og kaldes den stakkede Glæde.

Og Guldet er falbet af mine Fjer,
Og let er min Vinge nu vorden;
Men Mennesket haver jeg dog saa Fær,
Og vil ikke flygte fra Jordnen.

Dog blandet er nu min Harmoni
Med enkelte fremmede Toner;
Og aldrig jeg dyuler, men flyver forbi,
Fra Morgnens til Aftenens Soner.

Tid Ynglingen rækker sin Haand efter mig,
Men kan dog ej holde mig fangen:
Idag jeg sjunger saa blidelig,
Imorgen er jeg bortgangen.

Eft fanger han dog mine Unger smaa,
Dem kan jeg ej alle mebtige;
Og dem kan Mennesket høre paa,
Indtil jeg kommer tilbage.

134. Til Ungdommen.⁶⁰

Du muntre Ungling! som endnu
Kan føle Dydens Lyst,
Med aabent Hjerte høre du
Den unge Vardes Rost.

Din Skaber bød dig varigt Held
At ile fro imod,
Gav milde Glæder i din Sjæl
Og Sundhed i dit Blod.

Dit skyldfri Hjerte føler Frejd
Bed Morgenstørkens Gang,
Du hører henrykt Vækkens Lyd
Og Vælgens sagte Gang.

Før dig Naturen kleder sig
I Vaarens bedste Dragt,
Og Salighed omringer dig
I Vinternattens Pragt.

Af! aldrig kjendte Lastens Etel.
Den himmelrene Lyst:
Dov er hans følesløse Sjæl
For Glædens milde Rost!

Hav Medvynk med ham, om han bør
End Septret i sin Haand;
Ej Slavens haarde Lænke er
Saa tung som Lastens Baand.

Kun den, som kæmper modig mod
Enhver forbuden Lyst,
Som styrer Heden i sit Blod
Og Ondskab i sit Bryst; —

Kun den, som vil hver Skabning vel
Og føler Andres Nød
Og til sin arme Broders Held
Vil dele glad sit Brød; —

Kun den, som kan med rolig Hånd
Op mod Guds Himmel se
Og haabe tor paa Herrens Haand
I Velstand og i Ve; —

Kun han kan føle Glædens Værde,
Og Livets Salighed!
Ej Modgang, ej Tyrannens Sværd
Skal røve ham hans Fred!

Han gaaer i Død for Fædeland,
I Fare for sin Ven,
Og højt, som Fader, Ven og Mand,
Han elses da igjen.

Med roligt Haab han synker ned
I Gravens Kolde Skjold,
Og Landets Edle græde ved
Den gode Borgers Død.

Du Himmelens Yndling! vaang og strid!
Thi herlig Palmen er;
O sjælv, naar Lasten smiler blid!
Da er din Fare nær.

Haard er den Kamp, du kædes til;
Men modig frem du gaa!
Thi Dydens store Fader vil
Selv ved din Side staael.

Da skal og du Lykkelighed
Og blide Dage see
Og gaae til dine Fædres Fred,
Begrebet af Dydige.

Og tav end Klagens høje Lyd,
Sank du end mishændt hen,
Han, som er evig, seer din Dyd
Og evig lønner den.

135. Lærebogen. *61

Barnet vorer tidlig fra sin Skammel,
Bliver snart til Dukketøj for klog;
Ingen, — blev han nok saa hei og gammel,
Vorer fra sin lille Lærebog.

Den er simpel, — ja det maa den være:
Simpel er til Barnet Faders Ross,
Simpelt er jo Smilet til den kjære,
Spæde Slut ved Hørsligt Møderbryst.

Simpel er hver Blomst, som Engen blæder,
Simpel Fuglens Sang i Mark og Lund,
Simple ere Barnets skyldsti Glæder
Og dets fromme Drøm i Dødens Blund.

Alt hvad Hjertet elsker ret og erer,
Sandt og Godt, seer altid simpelt ud;
Dersor samme Præg og Stempel bærer
Lærebogen og dens Ord om Gud.

Læg de Ord blot dybt i Hjertets Gjemme,
Saa har Goden Lys paa Livets Stit
Lad det lyde gjennem Broderstemme:
„Vær et Barn, og sæt din Frøb deri!“

Gjem saa Bogens Ord! o lad dem være
Nok saa simple! — kør du elsker dem! —
Store Kæ'r, som rige Frugter bære,
Vorte af en lille Kjærne frem.

Og som af en lille Kilde flyder
Mægtig Flod med mange Arme smaa,
Spire alle Kjonne, milde Dyder
Af et helligt Frø i Hjertets Bræ.

136. Det hvende Barn.

Moder! jeg er træt, nu vil jeg sove,
Lad mig ved dit Hjerte slumre ind!
Greder dog ej, det maa du forst mig love,
Thi din Daare brenner på min Kind.

Her er soldt ogude Stormen truer;
Men i Drømmen der er Alt saa smukt,
Og de søde Engleborn jeg fuer,
Naar jeg har det trætte Djæ lukt.

Moder! seer du Englen ved min Side?
Hører du den dejlige Musik?
Se! han har to Vinger, smukke, hvise,
Dem han sikkert af Vorherre fil.
Gront og Guult og Rødt for Djæt sover:
Det er Blomster, Englene udstrøer.
Haær jeg ogsaa Vinger, mens jeg lever?
Eller, Moder! haær jeg, naar jeg dør?

Hvorfor trykker saa du mitte Hænder?
Hvorfor lægger du din Kind paa min?
Den er vaad, og dog som Ild den brenner;
Moder! jeg vil alder være din.
Men saa maa du ikke længer suffe;
Greder du, saa greder jeg med dig.
O! jeg er saa træt! — maa Djæt lukke!
Moder! — se! — nu kysser Englen mig!

137. Dødsøjeblikket.

Hvad er det dog, som lyser? det lutes for min Sams!
 Jeg føler Diet briske i denne Straaleglans.
 Mit Hoved mat sig bøjer for Kraften i min Aand,
 Og mildt om Hjertet løsne sig alle snoevre Baand.
 I Døden faae vi Vinger, det troe vi jo som Smaa;
 Ja, Aanden den faae Vinger, som Tankens overgaae!

I Stjernernes Systemer; i Midten paa vor Jord,
 Jeg seer en Guddoms Hylde, hvortil jeg ej har Ord.
 En Evighed jeg fuer i Alt, selv i mit Bryst,
 Og alle Zaarer synke bag Jordens kjendte Kyst.
 O mine Brodres Hjerte nu først jeg løser ret:
 Vel er vi Alle svage, men Ingen ganske slet.

O kunde vi herneden faa klart i Andre see,
 Som i vort eget Indre, vi gjorde dem ej Ve.
 I Hver jeg mig gjenkender, i Store som i Smaa;
 O skal vi da i Døden hinanden først forstaae?
 Jeg er saa let, saa salig, saa lutret i min Kro,
 Jeg føler Kamp og Streben og dog en himmelske Ro.

138. Dødens Buggevisse.

Jeg haver en Bugge, saa varm og saa tæt,
 Jeg haver en Bugge, saa øen og saa net.
 Se Vaaren i Himmelens Smykke fremtroede!
 Den strør paa min Bugge de Lilier spæde;
 Og Lundenes Mættagal sjunger for dig:
 Sov sødelig!.

Jeg haver en Bugge, saa øen og saa net,
 Jeg haver en Bugge, saa varm og saa tæt.
 Se Vinterens Skyer, der brydes med Dagen,
 Bedække min Bugge med hvideste Lagen.
 Fugt aldrig for Vinterens mørkeste Sky,
 Du slumer i Ly!

Paa Jordens miskjendes den reneste Dyb;
 Paa Jordens ej blomstrer den sandere Fryd;
 Der Haabet dig skuffer, der Veneskab dig saarer,
 Og Elskov dig Begeget fylder med Zaarer.
 Her smiler din Engel, den venlige Død:
 Glem Jordberigs Nød!

Kom, elskede Vandrer! du est jo saa træt!
 Dig favner min Bugge, saa varm og saa tæt.

Teg tager din Bynde, bortaander din Kummer
 Og dysser dig ind i den fødeste Slummer.
 Saas kom da, jeg lægger i Buggen dig ned
 Til Sallighed.

139. Til de Døde.

Sover godt i hellig Fred!
 Blomsten sig om Graven slynger,
 Eden Fugl i Kunden synger,
 Maanen seer saa venlig ned.

Sover godt i hellig Fred!
 Blomsten visner, Lovet falder,
 Hostens Storm Naturen falder
 Til den dybe Hvile ned.

Sover godt i hellig Fred!
 Alt, hvad over Eder bølger,
 Tidlig eller sildig følger
 Til den dybe, Hvile ned.

Sover godt i hellig Fred!

140. Saab og Minde.

Der flagrer en Fugl gjennem luftklare Blaa
 Med Vinger saa sterke som lette;
 Net aldrig saa dristig en Wildgraa
 Foer hen over Forderigs Slette.
 Jo højere Hjeld og jo stædere Veind,
 Des stoltere spander den Bingerne flink
 Og flyver dem aldrig trætte.

Og aldrig saasnart en Bugge gaaer,
 For Fuglen til Barnet henisler;
 Med skalde Esse mens Gubben staar,
 End stedse ham Fuglen dog smiler;
 Den gribet ham let, mens hans folder sin Haand,
 Og flyver fra Stov med en frigjort Aand,
 At salig hos Herren den hviler.

Os alle den laaer et Wingepar,
 Men meest dog den glæder de Unge:
 Maar Ynglingen stirrer i Volgens Glar,
 Sin Kjærlighed henrykt at sjunge;
 Maar Pigen sukter mod Hæmlens Blaa,
 Hvor Maanen med alle de Sterner staar,
 Den høver de Hjarter tunge.

Dg kunne vi følge den Fugl i Flugt
Med Vingerne sterke som snare?
Vi fange først Vinger, naar Djet er lukt,
At svæve blandt Englenes Skare!
Dg kunne vi flyve med Fugl om Ø,
Hjst, fiernt, gjennem Luft, over fraadende Sø?
Øs tynde de Lænker svare!

Der risler en Bæk mellem Urter og Steen,
Med Bolger saa blanke, saa klare;
Der hjælper ej Dæmning af Muld og af Green,
Dg Diger — dem kan man vel spare.
Men trænger dit Øje dybt ned i dens Vand,
Da vorder det Dunkle dig lyft forsand,
Da fanger du Vinger snare!

Sa gjemmer du tro i din rene Sjæl
Det evigtgrønnende Minde,
Dg dukker du let i det klare Væld,
Hvis Bolger dog aldrig bortrinde, —
Da flagrer du højt mod Himlens Blaa,
Med Fuglen, det vingede Haab, at gaae,
Hvor Stjerner i Krans sig vinde!

141. Sang ved Solens Nedgang.^{*62}

Himlenes Dronning, o herlige Sol!
Skarpeste Øje din Glans ej kan taale,
Højeste Land ej din Bane udmaale;
O hvilke Under opdaged' dit Blik,
Mens du blandt Verden lysende gif?
Seklerne saae du fremkomme, henvandre,
Sægterne Idret og Skitke forandre;
Evig den samme, du herlige Sol!

Himlenes Prydelse, dejlige Sol!
Du i din Skønhed fremtræder og smiler,
Og dig imøde alt Levende iler,
Brægende Hjorder med Længsel dig see,
Fuglen dig hilser fra grønnende Træ,
Fiskenes Skarer sin Ufgrund forlade,
For i din Glans sig at holtre og bade, —
Himlenes Prydelse, dejlige Sol!

Jorderigs Glæde, fortryllende Sol!
Sommer og Vær af dit Skjæd sig ubgyder;
Jorden med mangefold Skønhed sig pryder;
Laant er dens Skønhed, din Pragt kun den har; —
Planterne aabne usynlige Kar,
Møttes med Lys, dine Straaler indsue,

Spille med tusinde Farver og Lue.
Forderigs Glede, fortryllende Sol!

Berdeners Trost, o velgjørende Sol!

Gra dig gaaer Lyset, dig Livet ledsgarer,
Frugtbarched, vaagnet, imøde dig gaaer;
Bækken oploser sit Klare Krystal;
Gyder sig fro over Slette og Dal.
Løkket af Dig med ufattelig Vælde.
Spirer fretbryde fra glinsende Fjelde; —
Berdeners Trost, o velgjørende Sol!

Herlige, skjonne, velgjørende Sol!
Stolt, naar du stiger, og blid, naar du daler!
Aftenens Lustning nu visiter og sovler,
Venlig, du viger for kvægende Fred;
Sagtelig Natten ganer frem i dit Hjed;
Snart du opstiger fra fremmede Soner,
Uter modtages med jublende Toner; —
Herlige, skjonne, velgjørende Sol!

142. Alnaturens Glede.⁶³

Mu smiler Solen stolt bag aqgne Himle,
Naturen føder, unge Glede, vrindse
Omkring dens Bryst;

Den blev befrugtet under Almagts Binger;
Nu føder den, og af dens Skjed udspinger
Myrkabtes Lyst.

Vel Mennesket kun seer de store Skygger
Af Skabereit, som trindtombring ham bygger
Sit Paradis;
Men Spurven selv opflagret mod sin Skaber
Dg priser ham, og al Naturen taber
Sig i hans Pris.

Den Svageste udruster sig; — den Speede
Udvider selv sit lille Bryst til Glede,
Som Himmel spaer.
Et Sødt, jeg veed ei hyad, — en kjelen Smerte,
En salig Længsel soulmer i mit Hjerte,
Der næppe slaer.

143. Morgenlovsang.

Forsvunden, er den merke Nat,
Nu lyser over Mask og Keat,
Den rode Morgenlue.
Den blege Stjernehær forsvandt,
Dg Duggen staer som Diamant
Mod blaaktig Himmelbue.

Skoven,
Boven,
Mark og Enge,
Harpesstreng,
Til Guds Ere,
Højt hans Lovsang ham frembære!

I Aftes kvad i Skyggedal
Den vemoedsfulde Nattergal
Om Graven og om Døden;
Men Maanen svandt med blege Horn; —
Nu synger Lærken i sit Korn
Saa frist i Morgenrosden.
Mægtig,
Prægtig,
Lyder Rossten;
Haabet, Trosten
Den os bringer
Tro paa sine Fuglevinger.

Dg slaer engang min sidste Stund,
Skal dog til sidste Time sund
Min Sjæl Guds Godhed love.
Teg stiger af mit mørke Skjal,
Som af sin Nede Hække Fugl;
Højt over alle Skove.

Modig,
Frodig,
Uden Smerte,
Lad mit Hjerte,
Jesu Kristel!
Kraftig end i Døden briste!

144. Aftenbon.

Se ned i Maade, Himmelens Fader,
Til denne lille Hyttes Tag!
Endt atter er en Livets Dag,
Din skønne Sol vor Jord forlader.
Men ej, fordi sig Dagen fjerner,
Har Haabet dog min Sjæl forladt;
Teg veed, at gennem Tidens Nat
Medblinke Erighedens Stjerner.

Hvo stager vel reen for Herrrens Trone?
Hwo synker ej for Maabens God?
Dog ørlig Anger, kraftigt Mod
Kan Alretfærdighed forsoner.
Blæs, vilde Storm paa Livets Bøve!
Vor, skarpe Torn paa Tidens Vej!
Barmhertigheden slumer ej,
Den vaager — jeg vil rolig sove.

145. Sommervise.⁶⁴

Den kjedsom Winter gik sin Gang,
Den Dag saa kort, den Nat saa lang;
Forandrer sig — saa lempelig;
Den barske Wind, den træde Sky — maa flye;
Vor Kækkelovn saa ene staer,
Og hverdags Koldefyge saare;
Den tykke Vams og foret Dragt
Er alt hengt hen og reent forågt,
Og Muffen er tillige gjemt — og glemt;
Man frygter ej, at Sne og Slud
Skal møde dem, som vil gaae ud;
Thi lad os gaae — at stue paa,
Hvor smukt Naturen sig beteet — og leer!

Af se, hvor pyntet Solen gaaer
Med lange Straaler i sit Haar!
Den varme Krans — er rette Rands
For alle Ting, som nu maa grye — paa ny;
Det klare Himmelblaa
Er vaerd at kasse Øje paa;
Se Fuglene i Gloketal,
I Lustens vide Sommersal
De holde snart hvært Djeblis — Musik;
De kappes daglig, to og to,

At bygge, Host de bedst kan bøe;
Her flagrer en — jo med sit Grethr;
En Anden sanker Haar og Straa — saa smaa.

Af se, hvor tegner Marken vel
For Bonden, hele Verdens Troel;
Han leer, fordi — hans Glæder
Skal ende sig med Frugtbarheds — i Fred.
Hist gaae de kaade Lam i skæng
Og spørger i den grønne Eng;
De knæle med en Hjerteklyst
For Moders melkefulde Bryst;
De kvægnes ved den sove Taar — de saer,
Hist vogter Hyrden Kvæg og Koenj;
Et Hundebsel, en Lys af Horn
Er alt hans Spil; — maa høre til,
Hvor smukt den Skov ham svare maa — derpaa!

Af se, et meget yndige Syn
Paa Skovens grønne Dienbryn!
Den hoje Top — skal klædes op,
Og Vaaren pynter Høgen lid — til Grub.
Maar Salen brenner som en Glass
Og stikker Sid i Barm og Skob,
Da har man jo bag hvært et Blad
Et Skyggeskul mod Straalers Vand.

Her smager Æde og et Glas Vin — fra Rhin;
 Imidlertid man faaer at see En ret natuelig Assembly;
 Hver Fugl har stemt — sit Instrument,
 De rafte Dyr vil danse net — og let.

Af se, hvor spejleklar og glat
 Den Sø bog er i Lave sat!
 Det er jo som — om Solen kom,
 Kun for at see sit Skilderi — deri;
 Den Fis, som stak i Dynd og Skarn,
 Men slap fra Frost og Fangegarn,
 Han faaer nu etter Mod og Liv
 Og spøger frit i Nør og Siv;
 Se hilst, hvor stolt hans Finner gaaer — og faaer!
 Og Fosen lirrer med sin Mund
 Imod den sovning Aftenstund; —
 Jeg tænker paa — mit Hvilestraa
 Og ender min Spadseregang — i Sang.

 Saa er da Himmel, Jord og Vand
 Opmuntret ved min Skabermand!
 Jeg gik omkring — blandt tusind Ting;
 Guds Forsyn spores ved enhver — især
 Bekymret Sjæl! saa seer Dix-dog,
 At Alting staer i Herrens Bog!

Ihvor det gaaer, saa veed jeg grænt,
 Mit Navn staer tegnet beriblandt;
 Gud kommer vist min Farv-ihu — endnu!
 Han rammer nok den rette Tid,
 Da Himlen den skal vorde blid;
 Jeg tor maafee — vel faae at see
 Min Winter blive til en Vaar — i Aar!

146. Vinteraftenen ved Kaminen.

Jeg sidder ved gnistrende Jlb,
 Det pisker paa tilfrosne Ruder,
 Og Nordenvinden, rasende, vild,
 I Snehvirveler jager og tudre.

Jeg tænker: af om du paa Straa,
 Med syge og sitrende Lemmer,
 Nu eensom og hjælpelos laa,
 Omsuset af hvinende Stemmer,

Og Livets svage Udmende. Gnist
 Snart sluktes af isnende Taare,
 Og Leberne stammed': o brist,
 Du Hjerte, som lidet saa saare!

Om midt på det vildene Haab,
Ombruset af blyføle Bolger,
Du stikke i bundlos Grab,
Hvor Stormenes Eigstang dig bølger; —

Om — vildet i kensomme Skov,
Du hørte de tædende Stemmer,
Af Ulve, der, griske paa Rob,
Fremstyrte af natlige Gjemmer; —

Og sank saa, udmattet og svv,
Dybt under snehulblede Høje,
Og, langt fra dit Heim og din Bro,
Du lukte dit bristende Øje.

Hu Mattem er skummel og sel; —
Lad Idien opstående blændel!
Gud trøste hør angestfuld Sjæl,
Som Nod og Ulykke opspænde!

147. Salme

Den vide Høstmark staaer nu tott,
Der er ej Kr at sætte!
Men godt ud og se dig din
Med Fromhed i din Tanke!

Hvor nylig Trapen stod,
Med gylden Overflod,
En saare herlig Høst
Af Haab og Kraft og Troest
Du kan dig endnu sanke,

Med Tak du saae de unge Kr
Henlagt i Landens Gjemme;
Og vil dog Herrens Maade strax
I Modgangs Stund forglemme!?
Er nu din Kummer svær,
Du Glæden hostet har;
Hver Fred, der kom og veg,
Sank dem i Tanke-Neg
For Savnets Vinterdage!

Du veed, at Marken ej er død,
Endskjent den, mædig, hviler;
Og vil dog ej i hver din Nod
See til, hvor Haabet smiler!?
I Sorgens Efteraar,
Maare Livet øde staar,
Hold fast ved Bon og Tro!
Og acter, foraarsfro,
Din Fremtid dig tilsmiler!

Du skuer kun med lidt Behag

Alt paa de øde Steder!?

O Livets stille Alvor dag

Hør Evighedens Glede!

Er Jordens Smykke lagt,

Du gi'r paa Himmel Agt.

Med Alvor i dit Sind

Du seer i Himmel ind

Og seer dens mange Glede!

Hav Tak, o Gud! for gavmild Høst

Rundt om paa Eng og Ager!

Hav Tak for Lærdom og for Trost,

Maar Verden os mishager!

Din Mislundhed vi saae,

Bor Tillid skal bestaae!

Mod Verdens Nød og Frygt

Vort Haab paa dig er bygt;

Ret aldrig det bedrager!

148. Morgenvandring.

Saa huldt til den venlige Bogeskov

Det vinkte mig,

O Jord! hvor end aldrig den tunge Plov

Havde furet dig;

De hulde Smaablomster saa venlige stod'

I dunkle Ly,

De smilte saa inderlig ved min God

Mod Himmelens Sky.

Til Skoven jeg gjennem en Mark monne gaae;

Da sit jeg see

En Steenhouv vældig paa Marken staae

Mellem Høje tre;

Den stod saa ærverdig, græsighvid,

En afslang King;

Her holdtes der vist i gammel Tid

Et Kongeting.

Paa Kampestenen, som hisset staaer,

Stolkongen sad

Med Krone, Spiir, i Sobel og Maar,

Saa faderglad;

Og hver en Kriger alvorlig treen,

Fredsøl i Haand,

Og satte sig rolig paa sin Steen.

Uden Sværd i Haand.

Paa Højen hisset stod Kongens Gaard

Med sterken Muur;

Hist havde hans Datter, den vænne Maar,
Sit Tomstubbur;
Dg paa den tredie Templet stod,
Berømt i Nord,
Der ofredes rygende Bulkeblod
Til Asathor.

O venlige Mark, o Lund, saa prud,
Græskjøne Væng!
Overalt havde Freja pyntet ud
Sin Brudeseng.
Paa Marken knejste de røde, blaa
Kornblomster frem.
Jeg maatte standse, jeg maatte staae,
Dg hilse dem.

„Velkommen attre igjen i Aar,
„Paa grønne Jord!
„Hvor liffig I op i den grønne Paat
„Blandt Kornet groer!
„Som Stjerner I blinke, blaat og rødt,
„Blandt gule Lyd;
„O hvor fortryller mig barnligsødt
„Fert Sommersyn!“ —

„Uk Digter! du har kun lidt Forstand!
„Uk Herregud!
„Du skulde kun see vor Ejemand,
„Hvor han seer ud!
„Hvergang han seer os, han kalber os Tanit,
„I Djæt en Torn;
„Han kalber os Helvedes Klint iblandt
„Det velsignede Korn.

„Den største Maade, han viist os har
„I dette Liv,
„Er det, at han stundom af Kommen ta'r
„Sin Golbekniv
„Og skær sig en Haandfuld, stor og tung,
„Under vranten Snak,
„Og blander os i en Sælhundspung
„Blandt Røgtobak.

„Han siger, at smøget paa den Maneer
„Vi arme Skrog
„Efter fattig Lejlighed Verden teer
„Nogen Nyttte dog;
„Forresten vor Skønhed, rød og blaa,
„Et Hap som Hip; —
„Alt Nyttigt bør gennem Munden gaae,
„Det er hans Princip.“ —

„Arme Stakkér, den arme Mand,
„De arme Mænd!
„Som uden salige Glæder kan
„Gaae Livet hen;
„Som ej begribe, hvad Gud har gjort,
„Som ene veed,
„At Munden er den nærmeste Port
„Til Salighed.

„Smaablomster! ak, som Eder det gaaer,
„Saa gaaer det mig:
„En stakkels Poet som en Kornblomst staaer
„Og græmmer sig.
„Det nærende Korn i Vejen han er;
„Hvad retter han ud?
„Han høyer sit barnlige Færvestjær
„Kun fromt til Gud.

„Kom Blomster! vi høre tilsammen, vi,
„Kom valke Glut!
„Og flyng dig med trylende Sympati
„Om denne Lut,
„Og boev, som om Gefyr bevægedt dit Blad
„Under Strengenes Klang;
„Saa synge vi hver vor Skaber glad
„En Morgensang!"

149. I Skoven.⁶⁵

Hvad er det for en følsom Lyst,
Som mig til Skoven trækker?
Jeg kan ej dæmpe i mit Bryst
Hver Længsel, som den vækker.

Før Fuglesang
Bag Bogehæng
Hver Livets Mismod viger,
Naar Morgenrodens Rosenvang
Paa Himmelbuen stiger.

O sode Uro i min Varm,
Jeg kan dig ikke dæmpe!
Nu flygter al den vilde Harm
Og Sorgens mørke Kjempe.

Hver mørk Begjer
Brat flygter her,
Tør ej til Kilden komme;
Thi der, hvor Blomsten vører nør,
Er hver Bekymring omme.

Ta under Lovet er der Skul,
Der vil jeg boe og bygge;
Der sidder hver en lidet Fugl
Glad kvidrende i Skygge.

Der vil jeg gaae,
Naar Duggen paa
De Anemoner falder,
Og naar de Nattergale staae,
Og Bagtakongen kalber.

O sode Fred! hvor gjør du godt,
Du dæmper hver en Smerte,
Og i det grønne Bøgeslot
Sig glæder saa mit Hjerte.

Jeg har saa kær
Hver Broder her,
Selv den, som Had mig bragte;
Og, hvis de nu var alle her,
Jeg strax dem Haanden rakte.

150. Savet.

Underlige, dybe Stromme!
Verleklare, himmelblaau!
Sliig, hvorfor i stille Dromme
I mit Hjerte vugge saa?
Hvorfor kan jeg Timer staae
Bed din Bred, du sode Bølge!
Stirre tavs i Østens Guld,
Underlig og loengselsfuld —

Vonste Vinger for at følge
Dig fra Land, du sode Bølge!?

Hvorfor mon sig Hjertet rose
Fuld og sonligt i mit Bryst,
Naar jeg Bølgesang kan høre,
Tonende fra Danas Kyss?
Hvorfor blusser jeg af Lyst,
Seer jeg Sejers Snekket glide
Ticent med vide Wingefang,
Paa fiolklaa Bølgevang,
Hvor i Sol, fra Bovens Side,
Lijser springe, solverhvide? —

Hvad er dejligt under Himmel,
Som at see den stolte Strand
Trykke sig om Blomstervimlen
Over Hertas Sommerland?
Hvad i Verden lignes kan
Med den grønne Baar, omgivet
Af det store Mørkeblaau,
Som, i tusind Folder smaa,
Kruset ind imellem Sivet,
Bugter sig om Blomsterlivet?

Hvad var Jord med stolte Hjelde,
Eaa den ej i Bølgehær?
Hvad var Havet i sin Bælde,
Var den grønne Skånd ej nær?
Hele Malediet her! —
Sisig: hvad var det uden Rammen?
Uadskillelige Zo!
Hoj Begeistring, himmelsk Ro,
Smeltende, som Lys og Flammen,
Skjont i Verdenstanken sammen!

O! saalønge Blæket luer,
Maa det sege Bølget blaa!
Alt, hvad Danskens Øje skuer
Aldrig dog saa hært han saae;
Derfor kan han timer staae
Bud din Bred, du rasse Bøve!
Og, naar Øjet lukkes til,
Maa han høre Bølgeliil
Synge sot om Danesføve —
Ellers kan han ikke føve!

151. Tordenvejret.

Lynet knitter, Tordenen ruller,
Tordnen ruller, og den Svage stirrer,
Som ej hæder Herrens Missundhed;
Som ej veid, at han, som Lynet tænder,
Selv mens Lynet flammer, naadig sender
Sin Bessegne til Jordens ned.

Kraftlos nikket
Liljen paa sin Sæl, og Kveget slapper
Ester Motgendug den nogne Jord;
Herren yntes; Tordenvejret bruser;
Regnen skyter ned af Himmelens Sluser,
Og det læsses, som paa Jordens boer.

Ta den samme Stund, da den blide Morgen
Er vor Gud, vaar, fulge af Lynets Flamme,
Over os hans Vorven koller hen;
Og naar Solen venlig fra hans Himmel
Smiler Batnæ til den glade Vorstæpiel;
Der med vorte Hjerte hilser den. —
Derfor prisè
Du, min Sang! din Mægtige, den Wise;
Der Naturen sine Løe gav!

Ham, som under Jordmens Jubessange
Mætter med Belsignelse de Mange,
Der besolke Jord og Luft og Hav. —

**152. Gefsyr fortæller, hvorledes han
knusie et Skib.**

Seg over Søen jog og vælted' Balgerne,
De vildreste, fra Dybets fjerne Afsgrund,
Og spredted' imod Stjernen Skummets Brusen,
Mens Skibet, som en Fjer, paa Dybet drev,
Og Folket satte Haabet kun i Sejlet;
Thi fiernt i Horisonten Havnæ laae.
Da sørderrev jeg Sejlet; — over Bord,
Som splittet af et Lyn, der gik med Masten.
Og hvide Bolger over Dækket rulled'.
Til Aarerne nu alle greb; men Søen
Hver Aare knuste, som det lette Ør,
Og ud de kastede det sidste Ankær.
Dog Ankertovet brast, og Nædse greb
Paa Skibet hver en Sjæl, og slege stod de,
Og skjælvende de styrted' ned paa Dækket,
Mens Rummets Hæveling syistes meer og meer;
Thi gjennem Plankerne brød havets Vand.
— Da blev det stille paa de store Hav,
Og hver en Lustning tav, mens op til Stavn'en,

Det højeste af Skibet, Alle styrted';
Men kun den halve Glok fandt Rum paa denne,
Den halve sprængtes over Bord i Bolgen.
I Tavshed stod de nu og vented' Døden;
Thi Skibet langtsomt sank, og Bandet steg
Ell knæet alt, — til Hosten — og til Brystet, —
Og alle faldt omkuld; — kun een Mand stod
Endnu paa Randen af den brede Stavn; —
Den højeste han var og Skibets Fører.
Han holdt sin unge Son paa Skulden af sig,
Og bleg som Marmor Drengen sad og knuged'
De spæde Hænder om sin Faders Vand'e,
Hvis Kolde Læber Bandet alt berortte.
Da greb han Drengen med de sterke Hænder
Og løfted' ham fra Skulden højt i Vejret,
Mens Bolgen dækkede hans eget Hoved.
Saa stod han et Minut, — og Alt var stille;
Thi Skællen havde Drengens Øje lukket; —
Endnu han stod; — da sank den ene Arm, —
Den anden sank, — og intet Liv var mere; —
Men tav sab Døden paa de tavse Vand'e!

153. Hymne.

Gud! du er stor; din Magt og Kære
Forkynde alle Himmelens Hære; —

Hvo er dig, Gud! bladte Engle klig?

Men intet Skabt dit Væsen fatter,

Forgæves Lanken sig udmatter;

Maaer den vil streebe op til dig.

Dinrone kuler sig i Straaler,
Som ej Serafers Øje traarer;

Hvad kan da Menneskets Forstand?

Beundre, kneele og tilbede

Dg tage sig i hellig Glæde,

Er alt, o! Skaber, hvad den kan.

Iehova er dit Navn, o Herrel!

Du var, du er, og du skal være

Fra Evighed til Evighed.

Almægtig, alolis, stor og Hærlig,

Velgjærende og from og Hærlig,

Fra Evighed til Evighed.

Du bød, og Himmelens og Jordens
Blev til; og Skønhed, Pragt og Orden
Blev til ved samme Almagts Bud.

Du bød, og Stovet sic den Eyne
At tænke, skjonne, føle, nævne

Dg prise Skaberen, sin Gud.

Usynlig styrer du dit Rige,

Selv holder du dit Werk vedlige,

Et Solegran forkommer ej.

Din Haand, ved hvilken Alt er blevet,

Har Demens Bane foreskrevet

Dg lært Kometer deres Wej.

Din Magten er. Du ikun' vinker,

Dg Jordens bræger, Lynild blinker;

Flux lydes du; thi du est Gud.

Du truer, Jordens Indvold ryger,

Dg Hunger, Krig og fulle Syge

Udrette dine Almagts Bud.

Du vinker etter, Himmel smiler,

Dg Solen i sin Glans fremstiller,

Dg Alting frydes, fiernt og nær.

Du kalder Hælbred, glade Dage

Dg Fred og Frugtbærhed tilbage,

Dg Alting blomstret, fiernt og nær.

Gud! du est stor! din Magt og Ere,
Forkynde alle Himsens Hære,
Serafers Kor besjunger dig;
Men Støvets Sang du og annammer,
Maar det sin Fryd og Tak udstammer!
Hvo er dig, Gud! blandt Engle siig?

154. Værsang.

Op! sjung og glæd dig, Danmarks Søn!
Vor Sø er blank, vor Skov er grøn,
Og blomsterrig vor Dal.
Med Majestætskransen i sit Haar
Hun kommen er, den unge Vær,
Hun pyntet har sin Sal.

Den Sal er høj og lys og stor:
Ej paa den hele, vide Jord
Er Mark og Eng saa grøn;
Ej paa den hele Verdens Ø
Er Dal og Høj og Skov og Sø
Og Luft og Sky saa fion.

Se! Himsens Fugle det forstaae:
De Sydens Hærlighed forsmaae,
Og rejse glad' mod Nord,

Her høyer sig det frie Bryst,
Her føge de med frejdigt Lyst
De gamle Glæders Spor,

Her luster det fra dybe Hav,
Her toner det fra Oldtids Grav
Om store Kæmpers Ød;
Her sjunger end den danske Mand
Om Skjolds og Frodes Fædeland
Og om den gamle Edb.

Her sjunger end den mindste Dreng
Om Danmark, dejligst Vand og Væng,
Om Skjoldungætten bold,
Her sjunger end den mindste Mo
Om Wrens Vej paa stolte Se,
Om Fuel og Tordenskjold.

Her bruser Verdens store Væld;
I Skyen flyver Bjerg og Fjeld,
Og Sjælen over Jord.
Op! sjung og glæd dig, Danmarks Søn!
Din Bugge og din Grav er skien,
Din Himmel høj og stor!

155. Bed en Høstfest.

O hulde Datter af den blide Waar,
 Guldsagre Høst! — din Fest det er, vi fejre;
 Din Moders Blomsterkrans du har forvandlet
 For Jordens Son til Hvidens gyldne Frugt.
 Se, rett og taffuld han mod Himlen hæver
 Den Haand, hvis glade Stræben du har lønnet!
 Omslynget af din eige Apekrans,
 Udbryder han i Kor med Millioner:
 Lov, Preis, og Ere være Gud!

Hvor sejen er dog din Lov, Naturens Son!
 O du, som vanderer tro dit Maal imode!
 Neen, som den Væk, der, klar og mild, sig flynger
 Igjennem frugtbart Eng, dit Liv henrinder,
 Ukjendt med Hjertets Storme, mod sin Høst.

Dig funkler Regnbu'straalens Glans, naar Himlen
 Ved den har frugtbargjort dit Arbejds Haab;
 Dig straaler Solens Glammer, naar den modoc
 Det Ax, hvis Spire du i Jordan lagde;
 I Mark og Dal og Lund omkranset staær du
 Af Godheds Under i dit Paradis

Modtag hvert Held, som Skæbnens Haand dig giver,
 Med sejnsom Fryd og med et dydigt Hjerte!
 Erkjend, at først dets Frugt til Deel dig blive,
 Maar ødel, from, dets sande Brug du vælte!
 En er vor Gud! — O fol, — din arme Broder
 Har ogsaa Krav, som du, paa Livets Goder.

156. Frihed.

Hvis Frihed skal bestaae heri:
 Ej Lov og Pligt at lyde; —
 Da giv vi aldrig blive fri
 Og aldrig Aget bryde! —

Den Mand er fri, som strebe kan
 Til sin og Sines Lykke
 Og hænde Net; trods Gang og Stund,
 Mod hvo ham vil nedtrykke

Og som, naar han gjor Net og Skjel,
 Adspørger ingen Herre; —
 Den Mand er fri, som Kongen selv,
 Og saa bor Hvermand være.

157. Glæden.

Hvor er du, o salige Lyst?
 Hvor er du, o himmelske Glæde?
 Kom hid til mit Bryst!
 Tag tæt ved mit Hjerte dit Sæde!

„Her er jeg! modtag mig og le!“
 Saa vinked' Gudinden for Latter;
 Jeg lo; — men, o Be!
 Det ikke var Himmelens Datter,

„Kom! favn mig! omswing mig og larm!“
 Saa hopped' en Anden og spøgte;
 Jeg sprang; — men, o Harm!
 Det ikke var hende, jeg sagte,

„Kom! kys mig! og smelt i min Lyst!“
 Saa toned' den tredje Gudinde;
 Jeg sang; — men mit Bryst
 Blev tomt; — det var ej min Veninde!

Da tav det; — en Perle nedrandt; —
 Det smilte, som Englene grøde;
 Jeg græd; — men jeg fandt
 Min sagte, min himmelske Glæde!

158. Det store Haab.⁶⁸

Naar vi ske, hvortit, blændet af Daagers Mulin,
 Vor uagtsomme God gik paa en Afgrunds Breb, —
 Naar vort skarpere Øje
 Skuer Forsynets skjulte Vej:

Ta, naar engang vi føl ned fra det bedre Land,
 See den fæltige Sti, som vi har vandret paa,
 Da skal Ewigheids Glæde,
 Salig Glæde henribe os!

O den salige Fred, evig at see sig frelst!
 At betragte hvort Svælg, som vi er draget fra,
 Og i evige Jubler
 Prise ham, der har frelst os saa!

159. Smaating.⁶⁹

1. En Fader til sin Son.

Gaa din Samvittigheds Vej, hvor Hindring imod,
 Stedse for Øje dit Maal, det fjerneste, bedste!
 Men med varlige Trin fremskride din God,
 Og, i din Væksomhed, stræb kun efter det næste!

2. Hjemmet.

Af ingensteds er Roserne saa roede,
Og ingensteds er Tornene saa smaa,
Og ingensteds er Dunene saa blode,
Som de, vor Barndoms Uskyld hvilte paa!

3. Livets Sejlads.

Naar Stormen bruser, Bolgen Skummet banker
Mod Skibets Stavn, — synk ej i Modlesched!
Lad Dyden være Nor og Haabet Anker,
Trygt de dig lede skal til Havnens Fred.

4. Skjæbnen.

Hvis du din Fremtids Sorrig kunde vide
Og undslape den; — at leve var da let; —
Hvis, hvad du vidste, dog du skulde lide,
Hvad Nutte da at vide det?

5. Sorg og Glæde.

Før Jordens Sorg kun gives Djæbliske,
Før Himmelens Fryd der er en Evighed.

6. Livet.

Har blot eet oedelt Hjerte dig fjer,
Ej har du levet forgjøves her.

7.

Sku Maalst for din Id i stiftet Gavn,
Foragt den Glimmertant, som Daarer hylde!
Din Rang, dit Borgervoerd, dit Hædersnavn
Ej Mængdens Dom, men kun dig selv du skylder!

8.

Kryb ej for Stormænd, ej foragt de Små;
Vær aaben; men lad Lungen ikke løbe;
Hvad ej du ved Fortjeneste kan nære,
Du med dit bedre Seg skal ikke kjøbe!

9. Gud og Kongen.

Din Konge frygt, dog Kongers' Konge meer;
Hin kun din Daad, men denne Tanken seer.

10. Livet.

Mogle kalde sig Herrer,
Andre tjene dem man;
Gaa kan tjene, — og Førre
Net at regere forstaae.

11.

Spil ikke høje Spil med højen Herre;
Slemmt, naar du taber; — naar du vinder, — værre!

12

En Drossel kjendes paa sin Sang,
Og Fisken paa sin Hale;
En Klokke paa sin Lyd og Klang,
Men Manden paa sin Tale.

13. Spørgsmaal og Svar.

Kan Legnen Sandheds Sprog ej lære?
Og Danskab krenke Dydens Son?

Men Tiden hævder Sandheds Ere!
Og luetret Dyd er dobbelt skøn!

14. Glæden.

Nyd Glæden, men vær varsom i dit Valg;
Ej Alt er godt, hvad dig som Godt afmales;
Thi daarligt er det Kjed og slet det Salg,
Hvor flygtig Fryd med evigt Nag betales.

15. Haabet.

Haab er et Anker. — Dog du huske paa,
At Haabet gjorde mangen Viis til Zaabe,
At mangen Mand som Betler nu maa gaae,
Fordi han brugte Tiden til at haabe.

16. Predagtighed.

Før ringe Sag at blive vred
Er kun umyttig Harme;
Thi Trostab, Frygt og Kjærlighed
Ej vindes ved at larme.

17. Setsind.

Øvelæg ej kaad i Vaaren
Spæde Kvist, — men giv den Læ!
Bed du, om den er udkaaren
Til din Alders Skyggetræ?

18. Ønsker.

Havde Katzene Blinger, var ingen Spurv meer i Luften; —
Havde Enhver, hvad han vil: hvo havde Noget da end? —

19. Stolthed og Godhed.

God er den bedste Drej, velgjorende Godhed dig rækker;
Bedst er den sødeste Viin, knærende Stolhed os gav.

20. Herkomst.

Bryst dig ej stolt af den Et, hvis Natur du ej mere
besidder:
Hvad der nedstammer fra Sid, kalder man Aste, min
Ven!

21. Forsigtighed.

Bedre sig bukke, end Hovedet slæe;
Dog kryb ej længer, naar du kan gaae.

22. Videnskab uden Anvendelse.

Lægger du dig efter Wiisdom og ej anvender din Wiisdom,
Pløjer du Jorden, mün Ben! men du forglemmer at saae.

23.

Maar Falsk har vundet Herregunst,
Skal Hvermand ta' sig vare;
Thi Welighed er da omsonst,
Ufkyldighed i Fare.

24.

Før een lille Fugl, som synger i Dal,
Findes der ti, som hæstig pipe:
Rundtom kvidre Spurv og Vibre,
Sjælden fløjter en Matternal.

25.

Viben vil værge for hver den Sted,
Som udi Marken mon staae; —
Hun kan ikke værge den lidte Tue,
Som hun skal bygge paa.

26. Paafuglen.

Den Paafugl mon spanke,
En strunk Ravaller,
I Rustning den blanke,
Med prægtige Fjer; —
Men Hjernen er saa lille; —
Det hændes vel Fleer,
Som gjerne gjelde vilde
For en stolt Ravaller.

27. Den ørste Trældom.

Vil ikke Trællenavn du have,
Vær ej dit eget Hjertes Slave!

28.

Maar nedad vore Dage vinde,
Bli'r Mindet Haab og Haabet Minde.

160. Buggevisse.

Stille nu, Barnslil!
Luk dit Øje til!
Regnen plæster; — stille, hør
Nabohunden, hvor den gjør!

Bange høst den gamle Tigger
Gjennem Dørens Sprække ligger;
Hunden bider; — tys, Barnlit!
Luk, dit Øje till!

Sov kun, visselv!
Hvor det stormer. — hu!
Haren spidser Drets Lap,
Skjuler sig i Græsset rap;
Skytten med den grønne Kjole
Jager op den stakkels Ole,
Vort han flyer med bange Hu; —
Sov kun, visselv!

Døm med sorgfrit Sind!
Sov dig rod din Kind!
Duen sloj af dunet Seng
Efter Korn paa Mark og Eng,
Og de Smaa i Neden klage:
Kommer Moder snart tilbage?
Kjælig fuser Nattens vind;
Døm med sorgfrit Sind!

Vær kun rolig, Glut!
Haren bli'r ej skudt,

Duen mader Ungen tro,
Hver en Skabning gaaer til Ro,
Haren luunt i Græsset ligger,
Ind i Huus kom gamle Tigger;
Tryg da Djelaaget slut,
Sov, min lille Glut!

161. Flugten til Amerika.

Dengang jeg var en lille En
Og havde begyndt min Skole,
Og havde faaet Storler paa begge Been
Og kastet min Bluse-Kjole;

Da var jeg ikke saa from som nu,
Da havde jeg Been i Panden;
Mit Blod var heft og ilter min Hu,
Jeg forstod mig kun lidt paa Forstanden.

En Middagstid mellem Tolv og Et
Engang var jeg rigtig i Binden;
Med Noeven knykket og Hjertet heft
Jeg stod, og med Lager paa Kinden.

I Skolen jeg havde faae et Nut
For de første Deklinationer;
Mama havde skænt for et lille Hul
Paa de Kassimirs Permisioner.

Dg Bagerens Nisse, som før var saa sed,
Hun stod nu og lo ved Porten;
Hun havde mig lovet et Hjerte-Brod,
Det, faae jeg; hun gav til Morten.

„Nej,” tænkte jeg da, „det er for galt!
Langt mere, end jeg kan udholde; —
Det skal de Alle faae dyrt betalt,
Som mig denne Tort forvolde.

Nu flygter jeg bort til Amerika!
Dg naar man saa er forlegen,
Hvor atter man faae en Peter fra,
Ja — saa er Peter af Vejen.”

Forbavset min yngre Broder, Emil,
Gav Slip paa Niss og paa Sloede;
Paa Unsigtet stod et usikket Smil
Omtrent mellem Lee og Grede.

Ta her du, Emil! du skal gaae med;
Som Brodre vi bør holde sammen;
Her er ej længer vort blivende Sted;
Hilst finde vi Trøst og Gammel.

Den Lille hán saa paa de nye Sko,
Dg glatted’ sin Bluses Folder!
„Hvor lang er Vejen, skal jeg vel troe?
Dg mener du, Skoene holder?”

„Ja, længer der er til Amerika
End til Tante Else paa Landet;
Men for at komme dithen herfra,
Man sejle maa over Vandet.

Men hvis man saa Farten overstaar,
Fortryder man aldrig Lovbet:
Man faae til Foræring en Herregaard
Dg Penge ovenikjøbet.

Med Sølv er Hestens Hov besødt
Dg Wognens Hjul beslaaet;
Guldet det ligger dig for din God,
Du bukker dig kun for at faa’et.

Konfektrosiner og Mandler der groe,
I store Duske de hænge
Paa Treerne sammen, to og to,
Dg koste slet ingen Penge.

Bryssukker du som Erebakker seer,
Som Rugbrod Chokolade;
Med Sukkerkringler det hægler og sneer
Dg regner med Lemonade.

Dg Frihed har man endnu dertil
Fra Morgen til Aftens Ende;
Man spytter paa Gulvet, hvor man vil,
Dg lader Sigarerne brænde.

Man gynger den hele udslagne Dag
I dejlige Buggestole,
Dg det kommer an paa hvers Behag,
Om han gider gaaet i Skole!“

„Ja saa,“ sa' den Lille, „saa er det et Ord!
Nu er da min Rejse besluttet;
Min Appetit er just ikke stor
Til at komme i Instituttet.

Min Krydderkingle jeg henter endnu, —
Den skal gjøre godt paa Bejen; —
Dg saa den store Bibel, du!
Den, veed du jo, er vor egen!“

Med Billedebiblen i Havn han kom,
Mens Kringlen han bar i Munden; —
Saa stod vi lidt stille, og tænkte os om; —
Dhi bitter var Afskedsstunden.

Vort kjære, vologe Fædrehjem
Vi fulde for evig savne; —
Da aabned Mama sit vindve paa Klem,
Dg raachte paa vore Navne:

„Emil og Peter! hvor skal I hen?
Hvad gjør I med Bogen paa Gaden?
Skynd Jer nu strax herind igjen,
Nu kommer Dorte med Maden!“

Betuttede begge to vi stod,
Vor Rejse gik reent i Glemme,
Dg uvilkærlig lystrede vor Job
Den moderlig myndige Stemme:

Min Brede nedslag hædes blide Røst,
Som Lynstraalen Egestubben; —
Ieg drukned' min Sorg og fandt min Trest
Paa Bunden af Sagosuppen.

162. St. Laurentius, et Sagn.⁷⁰

Bonden beber med lidten Ro, naar Regnen staer paa
hans Hue;
Naar Taaren er kold og Ryggen er vaad, kun lidet hans
Tanker due.
Det var St. Laurentius, han agter en Kirke at bygge;
Thi ganger han ud paa den brede Vej med Tiggerposen
paa Rygge;
Ganger han ud paa den brede Vej alt med sin Fattig-
mands Pose;
Hans Øyne de vare som Altarlys, hans Kind den var
som en Rose.
Det var den hellige Herrens Mand, han sankede Gul-
det rede.
Hans Sko var reven, hans Hob var hoven, det gjorde
ham megen Møde.
Han samlede mogle Guld og Sølv alt paa de Riges
Trapper;
Men aldrig han ejer en Kjortel ny, han gaaer i de
gamle Kapper.

Han drinker steds det klare Vand, og aldrig Vinen saa rød;
Thi bedsten Eddike Kristus drak i sin uskyldige Død.
Og aldrig han tager ved anden Mad end Stodderbrod
det sorte;
Hunden riber hans bare Skind alt for de rige Mænds
Porte.
Men da han langer til Lundeby, hans Tiggerpose var
fuld;
Og aldrig et Lem han røre funde, saa mødig han fal-
der omkuld.
Han tingede kunstige Mestere, de skulde den Kirke rejse;
Muren skulde være rød og tyk, med Taarne skulde den
knejse.
Drønen flyver i vildene Sky, han kan sine Vinger strække;
Det meente han St. Laurentius, de Taarne skulde ham
strække.
Den Muldvarp kravler i dyben Muld, hvor Snuden
den kan bunde;
Der vilde han St. Laurentius, den Steen skulde Kirken
grunde.
De Mestere mure den lange Dag alt ubi den bare Skorte;
Men hver den Steen, de mure ved Dag, den var om
Natten borte.
Om Morgenens laa haade Kalk og Steen vidt om paa
den grønne Hede,

Sligt gjordes af alle de Trolde smaa og alle de Kjæmper lede.

Lavrentius vdaaer ved Midienat, hans Tanker Isbe saa vide:

Det var da den sorte Trolde, han stander ved Munkens Side:

„Hør du mig, St. Lavrentius! den Kirke jeg bygger paa Slette;

„Bil du mig goden Murerløn med Haand og Mund forsjætte.

„Og du skal give mig Sol og Maane, dertil dine Hjne baade,

„Eller du skal fuge mig, hvo jeg er; mit Navn det være din Gaade.“

Det var St. Lavrentius, han nikker med Hovedet brat;

Det var da den sorte Trolde, han bygger en Kirke ved Nat.

Tor St. Lavrentii venstre Hje, tilmed for hviden Maane,

Han bygger et langt og prektigt Taarn, det synes i

hele Skaane.

Tor St. Lavrentii højre Syn og for den røde Sol

Han bygger et andet Kjæmptaarn, det synes ved Norrepol.

Lavrentius den Morgenstund staer glad for gylden Alter,

Det drinker han af den hellige Kaaf og synger en dejlig

Salter.

Men dengang Solen han gik ned, og Mørket det drev paa,

Da maatte den Herre saa sorgende paa Marken ene gaae.

„Hvor skulde jeg hitte det Troldenavn, naar jeg det aldrig vidste;

„Teg visseelig maa mine Hjne to inat til Troldeene miste.

„O Skade for mit gamle Syn, som ej jeg kan bevare;

„Men allermeest for Sol og Maane, de skinne begge

saa klare.“

Den Herre lagde sig ned og bad alt paa den grønne Høj,

Da hørte han i Højten brat en Puslen og en Støj.

Det var det arrige Troldebarn, saa saare hans Hjne runde,

Og Moderen ganger op og ned og tysser ham, som

hun kunde.

„Slaa dig til Taals, min rare Glut! du lade Graaden fare,

Nu kommer Find med Sol og Maane, med Kristmands

Hjne klare.“

Og det var St. Lavrentius, han bliver saa glad tilmode,

Frelst var Sol og frelst var Maane, dertil hans Hjne gode.

og

Thi da den lede Trolbmand after ab Hjemmet monne lække,

Han siger: „du være velkommen, Find! alt i din egen

Bakke!“

Og det var da den lede Trolde, han streg i Højten inde,

Og skrige gjorde det lidet Barn, tilmed den lede Kvinde.

163. Fru Martes Kilde.

Fru Marte sad paa Karisegaard,
Hun var saa god og saa from;
Var Vinteren stroeng og den rige Mand haard,
Til hende de Fattige kom.

Den Hungrige mætted' hun af sin Haand,
Den Syge husvaled' han fro,
Den Fangne losste hun af sit Vaand
Dg bad for Synderens Ro.

Men stor var Rosden i Danmarks Land:
Trindt Svensken brændte og slog;
Fru Martes Borg de tændte i Brand;
Til Kirken den Fromme hendrog.

I Laarnet boede han Mat og Dag;
Der Ingen til hende kom;
Kun Uglen sad under Kirketag
Dg saae paa den Frue saa from.

Dg trygt bun boede i Herrens Huus,
Til Fjenden maatte bortflye;
Da gik hun tilbage til Borgens Gruus
Dg led den oprejse paany.

Da fandt den Hauusvilde atter Ly,
Da fandt den Hungrige Brod; —
Men hver Mand græd i Karise By,
Dengang Fru Marte var død.

Dg der den Frue i Kisten laa
Dg smiled' med blegen Kind, —
Da var der fast ingen Born saa smaa,
De bares jo til hende ind.

Da Klokk'en led paa den Jordfærds Dag,
Dg Unge og Gamle de græd, —
Da var der ingen Gubbe saa svag,
Han løfted' jo Baaren ned.

Dg der de satte de satte den Lighør ned
Dg hviled' paa Kirkesti,
Da sprang der en Kilde paa samme Sted;
Den ganger man end forbi.

Gud glæde evig den fromme Sjæl!
Saamange glædede hun:
Et den, som drak af Fru Martes Væld,
Blev karst i den samme Stund.

End Taarnet staer med den dunkle Braa,
Hvor forдум Fru Marteil sad;
Tit kommer en Fremmed og seer derpaa
Og hører det Sagn saa glad.

164. Tiolerne.

Tmaa Tioler, o hvor født,
Mellem Græset ungt og blødt,
Frem I blaane!
Solen varmer Eders Luft,
Vemod fuger Eders Duft
Af den blege Maane.

Tæt I ved hverandre staae,
Rødmen i det stærke Blaa
Mat henviger.
Herlig i den unge Lund
Spætter I den grønne Bund,
Binker Dalens Piger.

O men koldt er spæde Straal!
Sammenlynget tæt I staae;
Hvor I sjælve!
Magteslest paa frosne Mulb

Vil sig Urten medynksfuld
Luunt om Eder hvælve.

Småa Tioler! nej, o nej,
Grumme Storm skal længer ej
Ter nedtynge.
Her I ej skal staae forladt;
Hurtig om min Emmas Hat
Vil jeg Eder flynge!

Om den lysegule Bund
I en yndig Krans saa rund
Eder boje!
O hvor vil det svage Skin
Hæve hendes Purpurkind
Og det sorte Øje!

165. Vortrejsen fra mit Hjem.⁷¹

Derhenne bag den gamle Kirkemur
Gaaer Solen nu til No. Hvor smukt og venligt!
Den Taarnets mosbegro'de Tag forghylde
Og kaster ligesom en Regn af Guld
Ind i Kastanjens dunkelgronne Løv
Og titter ind fortrolig gjennem Hækken,

Som om den hvisede: Farvel! thi her
Skal du ej længer see min Aftenstraale!

Dg Treæt rysler susende sin Krone,
Dg i Kanalen risler Bolgen sagte,
Dg Afting er saa vemondsfuldt og venligt,
Som lod det overalt: Farvel! thi her
Du ingen Aften mere faaer at see.
Dg Hjertet banker, mens jeg grunder paa:
Nu gaar jeg bort fra dette Sted, hvor jeg
Saamangen dejlig Føraarsdag har vandret,
Saamangen Aften stod og saae i Solen,
Til Øjet blev beruust af Sibdens Glans.
Dg syntes, Jord og Himmel løb i Eet
Dg smeltes' sammen i et Hav af Farver;
Nu gaar jeg bort fra denne Barndomshave,
Hvor hvert et Bed, hver lille Bust jeg kender,
Hvert Siv dernede ved Kanalens Mand,
Hvert Green i Espen og Kastanjtoppen!

Men hør! min Østeer for sidstegang mig synger
Sin Aftensang i klare Fløjsteroner
Fra Hullet i det gamle Ebbletræ.
Der sidder den i stille huslig Ro.
Dg rækker Halsen ud, saalangt den kan,
Den kloge, sorte Fugl og seer omkring sig

Dg nikker estertænk som, mens den fløster;
D Tak for al din Sang, du kjære Fugl!
Mens jeg var her, da vogtede jeg trofast,
At ingen Haand forstyrrede din Bolig;
Hvis Nogen er saa grusom nu, da flygt
Dg flyv mod Øst, saalangt din Binge bærer,
Flyv over Landet og det store Hav
Dg byg din Nede nær hos mig og fløjt
Paany saa sødt for mig i Aftenstunden! —

Ja, Ejelen elsker dybt og inderlig
Det lønje Bante, det Grindringssulde;
Io øldre Eider Stedet varsler om,
Des kjærere, des skønnere det synes.
Her spørges ej om Udsigt, Storhed, Skønhed,
Men det er aandeligt, det Skønne her,
Dg Glansen kommer fra dit eget Hjerte,
Fortryllelsen ombølger hver en Green,
Hvert ringe Mælke fra en herlig Eib.
Der hvor jeg vandred' til med Mennesker,
Hvis Ørd jeg lytted' til med Kjærlighed,
Til hvem jeg talte venlig og fortrolig, —
Der er det ligesom der stille svæved'
Beslægtede og gode Mandar om mig
Dg talte gjennem Aftenvindens Susen
Dg indgjod Fred og Kjærlighed i Hjertet.

Jeg elsker dig, du lille Plej af Jord,
Her ved Kanalens lave, grønne Bred,
Hvor Nækken af de gamle, graa Kastanjer
Dg ligeoversor Mørelalleen,
Med hvide Blomster smykket rigt i Maj,
Sig spejle dybt i Bandet mod hinanden
Dg blande Blomstertoppene saa smukt.
Men bagved Popleerne, der ligger Kirken,
Hvor Mindet sidder sorgende paa Graven,
Hvor Solen synker ned, i Aftenstunden,
Midt i de Døbes Ro og dhøje Fred.
I Midten af sin Landsby ligger Kirken,
Som mellem sin Born en gammel Fader
Med iisgraat Haar, men fuld af Kraft endnu!

Farvel, du gamle alvorsfulde Kirke!
I Vaaren grønnes nu de sorte Grave;
Farvel, du Plej af Jord, jeg har saa kær!
Gid Himmelens milde Dug maa kvege dig!
Farvel, nu svandt den sidste Aftenstraale! —

166. Savojarden og Bjørneungen.

Hvor Boulevardens Brimmel tettest bolger
Til en forvirret Støj af Toners Klang,

Hvor Armod tit sin bitre Laare bølger,
Imens den søger Brød ved munter Sang, —
Der staaer en Pog, som fra Savojens Dale
Drog til Paris med sin Fiol og Stav,
For fattige Forældre at husevale
Bed Skjærvær, som Medlidshed ham gav.

Blandt fire Stumper Lys, som fast han cliner
Omkring sig paa den platte Jord, han staaer;
En barnlig Ussyld straaler i hans Miner,
Om Skuldrer bolge sig de brune Haar;
Han synger lystig Viserne fra Hjemmet
Dg demper Længsten ved sin Bues Streng,
Imens en Bjørneunge, han har tømmet,
Dyvækker Latter ved sin Dans og Spøg.

Ej plump den hæver sine lobne Lapper; —
Paa sine Vægbeen svinger den sig let; —
Forundret ved dens Kunster Mengden klapper,
Dg hvergang bukker Bjørnen nok saa net.
Pa Drengen den med Laarer glad omslynger,
Den sorte Mund han trækker om til sin,
Dg Gruppen tit afsløkker Folkets Klynger
Snart Bemodsmil, snart heftigt Bisaldsgriin.

O Gud!“ den Lille raaber mens han hæler
For Bjørnen, som han knuger til sin Havn:
„Du Stakkel tro min tunge Byrde deler
Dg. bringer Glæde i min Fædrestavn!
Jeg elsker dig saa hærligt som en Broder;
Thi dit er jo det halve af den Løn,
Hvormed jeg kærget har min arme Moder; —
Hun beer til Gud for dig, som for sin Søn.

„Din Dans, som Boulevardens Latter vælter,
I Moders fjerne Hjem skal bringe Brod,
Og hver en Skjærer, som Godhed her os rækker,
Skal i Savojen lindre Ustykks Ned.
Hallo! min Bro'r! dans lystig for de Smukke! —
Læg, mine Herrer! Lidt i denne Hat,
De med en Sous kan dempe mange Sukke;
Thi Armod skal bespises med min Skat!“

En Taare ditter i den Lilles Øje,
Og mangen Kobbermynt i Hatten Klang;
Det syntes ogsaa Bjørnen at fornøje;
Thi for hver Sous han dobbelt lystig sprang.
Kast gnider Knøsen paa Violens Strengে,
Med Bjørnen danser han en Pas de deux;
Sig Smaa og Store frem til Gruppen trænge
Og er af Latter færdige at døe.

En strunk Pariserfyr, som Intet kasted'
I Drengens Hat, greb til sit Brilleglas
Og plump igjennem Folkehoben hasted',
For gratis at forståsse sig den Spas.
Som ægte Kritikus han støtter Stokken,
Som han til Stads, men ej til Stotte, bar,
Mod Leben og bestuer haanlig Klokk'en,
Der ved en Bjørnedans saa hentykt var.

„Den Bjørn er jo en lumpen lille Unge,
Den viser sig for tidlig som Aktør! —
Dens Hop er ej groteske eller tunge; —
En Bjørn med mere Plumphed træde dor!“
Men næppe har han paa dens Lethed klaget,
Saa sætter Bjørnen Lappen paa hans Taa,
Som af hans snævre Støvler skrat blev plager; —
„Av!“ brøler Gyren og kan næppe staae!

Men Smerten strax for Niedens Ild bortdunster;
Han løste rask en knyttet Næve op:
„Holdomme Kræ med din Dansekunst,
Jeg smøre skal din plumppe Bjørnekrop!“
Og han slaer til — men næppe hører Knøsen!,
At Bjørnen hyler ved det svære Døff,
Saa farer han forbiritet ind paa Glassen
Og slaer Violen i hans Vandekræs.

Den lille Knægt og Bjørnen fælt sig knuse
 I Tyren, som forbavset om sig slaaer;
 Han al sin Kraft måa mod dem begge bruge,
 Og Hoben leende omkring dem slaaer!
 Mod Bjørnen var især hans Brede bitter,
 Han mod dens Hoved hugger heftig ud; —
 Det falder, — og en løklet Knos fremstuer
 Til hans Forundring af den sorte Hud!

„Ha! hvad er det! vil Knægten os bedrage!“
 Han frirger højt og Klyngen strømmer til,
 For blodig Hævn paa den Krabat at tage,
 Som drev med Publikum fligt Abesplil.
 „Ak!“ raaber han og vrider sine Hænder,
 „Vær dog medlidende — o hør mig! hør!
 Naar Grunden til Bedraget jeg besjender,
 Saa veed jeg vist, De intet Ondt mig gjør!“

Han læser sig paa Kne med Smerte
 Og trykker Lokkehødet i den sorte Hud
 Med Angst og Omhed til sit lille Hjerte,
 I det han raaber: „Frels os milde Gud!
 Den stakkels Bjørn, det er min lille Broder;
 Men straf kun mig, hvis De til Hævn har Øyst!
 Ej meer vi Brodet skenke skal vor Moder, —
 Riv ikke Josef med fra hendes Øyst!“

„Fra hendes Savn vi drog at fæge Lykke,
 Vor hele Rigdom var en Abekat:
 Men den — den var Naturens Mestersytte,
 Og i dens Kunster ejed' vi en Skat;
 Dog — ak — af Rejsens lange Savn og Moje
 Den lille Stakkel i en Feber falbt; —
 Vi under Laarer lukkede dens Øje,
 Begrov den pænt; — med den vi tabte Alt!

Vi tavse laa paa Jorden, hvor til Slummer
 Vi havde lagt vort Haab, vor Moders Trøst, —
 Da raabte Josef: Broder! hendes Kummer
 Med bitter Smerte har opfyldt mit Øyst:
 Jeg gjør, hvad Abekatten skulde gjøre,
 Kjøb for vor sidste Sous en Bjørnehud,
 Jeg kryber i den, og du skal mig føre; —
 Vor Daad er god, — det Gode signer Gud!

Den lille Stakkel tit har Dem fornøjet,
 Mens Svedens Perle fra hans Pande ranted!
 Men kjæt igjennem Huden glødeb' Øjet,
 Naar han en Sous ved sine Kunster vandt!
 O slaa ham ej! — o slaa dog ej min Broder!
 O tenk dog paa, om vi var Deres Born!
 Jeg Dem bedrog for Brodet til mit Moder,
 Og barnslig Omhed gjorde ham til Bjørn!“

Fra Folkets Klynger Bisaldstaab opstiger,
Halvt dempet af Medlidshedens Graad,
Selv Armodss Son de Hjere Smaa beriger;
Chi Ulls Hjertet vorer deres Daad; —
Dg hver en Aften, naar de gode Sonner
Nu synge Viser paa det vante Sted;
Alt strommer til, og rige Gaver lønner
Den lille Bjørn af barnlig Kjærlighed!

167. Liden Harpepiges Klage.

Faderlos og moderlos, af Brodrene forladt, —
Alle smaa Søstre i Graven nebsat, —
Alle tilsammen i Hungerskval død, —
Tungere Laare paa Jorden ej fæd.

Fændelos og vennelos i Verden om at gaae, —
Synge, mens Laarer i Djinene staae, —
Smile med Kummer og synge for Brød, —
Tungere Laare paa Jorden ej fæd.

Harpeklang og Glædlessang ved fremmed Dør og Bord, —
Ingen, som hører de boevende Ord, —
Ingen, som veed, hvorfor Kinden er død, —
Tungere Laare paa Jorden ej fæd.

Spagende og similende med stille, krenket Sind, —
Klappes af fremmede Herre paa Kind, —
Betle om Livet og ønske sig død, —
Tungere Laare paa Jorden ej fæd.

168. Aftensang.

Fred hviler over Land og By,
Ej Verden larmer meer;
Fra smiler Maanen til sin Eke,
Til Stjerne Stjerne seer.

Dg Søen blank og rolig staar
Med Himlen i sin Favn;
Paa Dammen fjerne Vægter gaaer
Dg lover Herrens Navn.

Det er saa fredeligt, saa tyft,
I Himmel og paa Jord;
Vær ogsaa stille i mit Bryst,
Du Flygtning, som der boer!

Slut Fred, o Hjerte, med hver Sjæl,
Som her dig ej forstaar!
Sel over By og Dal i Aveld
Nu Fredens Engel gaaer.

Som du, han er en Fremmed her:
Til Himmel staer hans Hu;
Dog i det stille Stjerneskær
Han døeler her, som du.

D lært af ham din Aftensang!
Fred med hver Sjæl paa Jord!
Til samme Himmel gaaer vor Gang,
Abskilles end vort Spor!

Fred med hvert Hjerte, fiernt og nært,
Som uden No mon slae!
Fred med de Gaa, som mig har fær,
Og dem, jeg aldrig saae!

Fred med hver Land, som hader mig!
Den skal mig elskke vist,
Naar samles' i Guds Himmerig
Vi ham lovpriise hist!

169. De fire Ædelstene.

Fire Ædelstene mig henrykke;
Kunde jeg med dem min Tinding smykke,
Salig da jeg vilde prisne mig. —
Jordens, Himmels Farver de forene; —

Maaatte deres Glans, den milde, rene,
Stedse her, uplettet, kvæge dig!

Grent det høje Græs for Winden bølger,
Naar dit Øje henad Marken følger;
Grøn er Somrens lyse Højtidsdragt;
Selv naar Vintrens Lagen Alt omhyller,
Sødt det Eviggrenne Blikket træller, —
Grøn er Haabets funklende Smaragd.

Rød er Solen, naar i Kveld den dukker
Ned bag Skyen og sin Fakkel slukker;
Pigens friske Kinder er Karmin;
Rosen blusser rød, naar den i Vaaren
Fra sit Glad nedrystter Himmelstaaren, —
Rød er Glædens luende Rubin.

Blaat sig Himmels hvalte Telt udspænder,
Hvor den lyse Dagens Kugle brænder;
Klæde' i Blaa de bly Kjærminder staae;
Sølvblaas mod Strandens Bølgen gynger,
Som om djærvæ Fredres Hæder synger, —
Mindets blinkende Safir er blaa.

Hvid er Svanens Vinge, Alpens Linde,
Hvide Klokker vi bag Sneen finde,

Hvæld er Diamantens klare Skær; —
Hvad er Livets bedste Fryd herneden,
Maar ej Sjælens Neenhed, Hjertesreden,
Uskyldes hvide Seraf, staar os ner?

Søger du forgivnes i det Hoje
Trostsens Stierne, — o da fest dit Dje
Paa dit Hjertes hvide Diamant!
Entret vil det Grønne, Blaa og Røde,
Hele Gimlen, straale dig imode,
Huldt korenet, fra den siebne Kant.

170. Tidens Perspektiv.

Sden store, snoevre Stad
Gik en Yngling libet glad;
Aftenen var taaget, mørk,
Byen tyktes ham en Dic.
Fra sin Barndom var han vant,
Højt paa Fjeldets stejle Kant,
I en gammel Borg at boe,
Hvor ham Solen aarle lo,
Dg hvor langsomt ned den gik
. Med sit fænne Purpurlyk.

Ynglingen var from og klog,
Vel belæst i mangen Bog,
Leved' med sin Fantasi
I den Tid, som var forbi;
Kjendte vel af gamle Skrift
Mangen Helt og hans Bedrift;
Danskte sig paa Livets Vej,
Heltelivet, fandt det ej;
Derfor fasted' han Foragt
Paa sin Tid, som uden Magt.

Mylig han til Staden kom;
Utilfreds han seer sig om.
Nu, da Solen daler ned,
Boxer hans Urolighed.
Hist i Gaden lang og stor,
Staaer han, harmfuld, uden Ord;
Sticer ned ad Huses Rad,
Hjertet svulmer fast med Had:
„Hvilken Rede! Hvilket Skul!
Kjerneloss, ormstukken, huul!”

Som han monne saadan staae,
Ham en kraftig Olding saae,
Hørte, hvordan han uddrød,
Heftig, over Nutids Død,

Stolt af Oldels Helteliv,
Fantasiens Elbsfordriv;
Sammenligned' tusind Aar
Med Smorges og Igaar, —
Noas Ark og Paradis
Med et Skur, et Bickeriis.

Oldingen, som snart indsaae
Hvad den Unge tænkte paa,
Hilsed' ham og yrede: „D
Teg er af den samme Tro!
Har, som du, det Svundne Ejær.
Hvad er imod Hisset Her?
Maar for Kronniken man staaer,
Skuer paa de svundne Aar,
Paa sit eget Djeblik:
Hvilken bitter Malurtdrik!

Hvilken Forskjel! — Hjist en Krans,
Af Bedrifsters Stjerneglans; —
Alt som Tiden kommer noer,
Lader sig det sjonne Ejær; —
Vidt adskilt i taaget Nat,
Brænder enkelt Stjerne mat,
Nogindhyllet, kummerlig,
Magtlos at begejstre mig.

Fuldbelsg, som naar vi see
Ned i Gadens Lysallee."

Ynglingen gav Manden Net:
Ha, hvo vilde nægte det?
Oldingen med Værdighed
Gik med ham ad Gaden ned;
Og, da endelig de vandt
Langsomt mod den andet Rant,
Tog den Gamle, mild i Aand,
Unge Sværmer ved sin Haand,
Vendte ham og sagde: „Nu
Staaer i Stjernekansen Du."

Og den Unge: „Nej, o nej!
Kransen er der længer ej.
Vidtdspredt i taaget Nat
Brænder enkelt Lygte mat.
Hjist, hvor jeg udgjod mit Had,
Funkler nu den lyse Nad." —
„Skade, vi ej saa formaae
Tiden at tilbagegaae!" —
Svared', med et venligt Blif,
Gubben, hilsed' ham og gif.

171. Sømandssang.

Kong Kristian stod ved højen Mast
I Ros og Damp;
Hans Værge hamrede saa fast,
At Gotens Hjelm og Hjerne brast;
Da sank hver fjendlig Spejl og Mast
I Ros og Damp.

Fly! skreg de; fly, hvad flygte kan!
Hvo staar mod Danmarks Kristian
I Kamp?

Niels Juel gav Agt paa Stormens Brag;
Nu er det Ejd!
Han hejsede det røde Flag
Dg slog paa Hjenden Slag i Slag;
Da skreg de højt blandt Stormens Brag:
Nu er det Ejd!

Fly! skreg de, hver, som veed et Skjul!
Hvo kan bestaae mod Danmarks Juel,
I Strid?

O Nordhav! Glimt af Wessel brød
Din tykke Sky;
Da tyde Kjemper til dit Skjøb;

Thi med ham lynte Skæk og Død;
Fra Valen hørtes Braal, som brød
Den tykke Sky:
„Fra Danmark lyner Tordenskjold;
„Hver give sig i Himmelens Bold
Dg fly!“

Du Danskes Vej til Ros og Magt,
Sortladne Hav!
Modtag din Ven, som uforlægt
Tør møde Faren med Foragt,
Saa stolt, som du, mod Stormens Magt,
Sortladne Hav!
Dg ræst igjennem Larm og Spil
Dg Kamp og Sejer før mig til
Min Grav!

172. Matrosen.⁷²

Bed Toldboden steg en Matros i Land,
Hans Haar de vare saa hvide;
Han havde ej seet sin Fædrestrand
I mange Herrens Tide.

Han havde ej seet, at Byen faldt
For engelske Blus og Branded;

Ham Skæbnen havde fra Hjemmet kaldt
Langt bort til fremmede Lande.

Der stod han da, med Haanden i Barm,
Og Øjet saa mørkt i Bræde;
Og stirrede, med vemondig Harm,
Paa den tomme Svanerede.

Da torrer han sig om Skæget brat,
Mens Laaren paa Kinden brænder;
Han knuger den gamle, hegede Hat
I mellem de sitrende Haender.

„Hvor er I henne, store og smaa,
I Havets stærke Svaner,
Som smykkede her i Dammet laa?
Med Dannebroggs røde Faner?

Søger I end den gamle Færd
Paa sierne hændelige Kyster?
Viser I Fienden, hvor stolt I boer?
De egeplankede Bryster?

Nej! — I har glemt den gamle Sang,
De danske, jublende Toner;

Nu stemmer I op den Sejerssang,
Der tordner fra Brittens Randner.

Vel har jeg temt saa mangen Skaal;
Men ingen bedst, som den sidste:
Den var ifshenket til bredfuldt Maal;
Nu vil mit Hjerte briste!

Naar snart, Kammerater! mit gamle Skrog
Ieg i sidste Havn skal fortøje,
I soeve en Flig af Dannebrog
Omkring min snoevre Keje.

Naar da den store Baabsmandsmat
Paa Dækket kalder de Døde,
Da skal jeg ogsaa være parat
Til Mønstring hisset at møde.

Og Chesens selv, kan I tro mig, Børn!
Mig beder frem for sig træde:
„Naa er du der, du gamle Ørn!
Gak ind til din Herres Glæde!“

Saa faaer jeg Lov at gaae agter ud
Til Chesens Rahyt, den høje;

Der møder jeg Wessel, Fjuel. og Rud
Og Ham med det ene Øje."

Saa talte han og lagde sig træt, —
De tro'de, han faldt i Tænker; —
Da var han død; — hans Død var let,
Hans Hoved laa paa et Anter.

173. Til Dannebrog.

Nist stolt paa Rodans Bølge,
Blodrøde Dannebrog!
Din Glans ej Mat skal dølge,
Ej Lynet dig nedslag.
Du over Helte svæved',
Som sang i Dødens Favn;
Dit lyse Kors har hævet
Til Himlen Danmarks Navn.

Fra Himlen er du falset,
Du Danmarks Helligdom!
Dit har du Kjæmper kædet,
Som Verden leder om.
Saalænge Rygtet svinger
Sig over Land og Sø,

Mens Nordens Harpe klinger,
Din Ros skal ej udøe.

Suuß højt i Kampens Bulder
Om Fjuel, din Kjæmpe bold!
Naar Tordnen om dig ruller,
Du sjunge Tordenkjold!
Og flyver du mod Himlen,
I stolte Luers Favn,
Da nævn for Stjernevrimlen
Din høje Hvitfelds Navn!

Hvergang en Stjerne funkler,
En Helt du nævne kan;
Men ingen, som forbunkler
Din store Kristian;
Paa Lysets Kyst han stander
I Sejerskædebon,
Hvergang en Kjæmpe lander
Hos Rud og Absalon.

Med Palmen Kristian vinker,
Naar, Dannebrog! han seer
Dit hvide Kors, som blinker
I Kampens Glammefjær.

Vist højt for alle Winde!
Kald dine Sonner frem!
Mens Havets Bolger rinde,
Din Glans omstraale dem!

Vaj stolt ved Danmarks Strandé!
Vaj stolt ved indiss Kyst!
Dg ved Barberers Lande
Lyk stolt til Bolgens Rost!
Den toner om din Hæder,
Om dine Kjempers Pris,
Dg Hæltene det glæder
I deres Paradis.

Se dem, du har tilbage!
De blusse ved dit Navn,
Bil for for din Hæder drage
Med Lyk i Dødens Favn.
Upletter skal du svinge
Dig over Verdens Sø,
Til Norden Brynjec springe,
Dg Danmarks Hjerter døe.

**174. Salme paa Kristendommens
Tusindaaarsfest. 73**

Den signede Dag med Fred vi seer
Af Havet til os opkomme;
Den lyse paa Himlen, meer og meer,
Os alle til Lyk og Froemme!
Det kjendes paa os, som Lysets Børn,
At Matten hun er nu omme!

Den signede Stund, den Midnatstid,
Vor Herre han lod sig føde,
Da klared' det op i Østerlid
Til dejsigste Morgenrøde:
Då Lyset oprandt, som Jordens Bold
Skal lygne udi og glæde!

Om levende blev hvert Træ i Skov,
Og var saa hvert Blad en Lunge,
De kunde dog ej Guds Maades Lov
Med verdelig Rest udhjunge;
Thi evig nu skinner Livets Lys,
For Gamle og saa for Unge!

Ta havde end Maal hvert Straa i Vand,
Over Urt udi Mark og Lunde,

Glet ikke for os den Takkesang.
Opstemme tilgavns de kunde,
Som Dagen hør til for Lys og Liv,
Mens tusinde Åar henrunde!

Forgjøves det er, med lidten Magt,
At ville mod Bjerg opspringe,
Men Drnen er snild, han naær sin Agt,
Maar Bejret ham bør paa Binge;
Og Lærken, hun er en lille Fugl,
Kan lystig i Sky sig svinge!

Med Sunus og med Bruus den stride Aa
Medfuser fra Klippetinde,
Ej mæle saa lydt de Bække smaa,
Dog rølle de fort og rinde,
Saa frysdelig snoe de sig fra Eng
Op under de grønne Linde!

Saa takke vi Gud, vor Fader god,
Som Lærken i Morgenrøde,
For Dagen, han os oprinde lød,
For Livet, han gav af Døde,
For Alt, hvad paa Mark, i tusind Åar,
Der groed' til Ejolefsde!

Saaalenge vi see den gyldne Sol,
Og Skoven er Daners Have,
Da plante vi Maj i Kirkestol
Og Blomster paa Fædres Gravé,
Til glædelig Fest, med Liv og Lyst,
Til mindelig Vinsegave!

Da rinde vel og, som Bække smaa,
Fra Djne os Zaarer milde,
Og Bække i Flod de gør en Aa,
Den higer mod Lystets Kilde,
Den stiger i Len, som Hjertesuk,
Alt aarle og dog end filde!

Som aldrig saa lang er nogen Dag,
At Aften er jo i Vente,
Saa haver det Lys og Solbjergslag,
Som Gud udi Kirken tændte;
Men immer det dages dog paany,
Hvor Hjerterne Morgen vente!

Nu sagtelig stid, du Vinsegdag!
Med Straaler i Krans om Linde!
Hver Time til Herrens Belbehag,
Som Bækken i Eng, henrinde!

Saa frydelig sig den sidste snoer
Op under de grønne Linde!

Som Guld er den aarle Morgenstund,
Maar Dagen opstaer af Døde;
Dog kysser os og med Guld i Mund
Den lifflige Aftenrøde,
Saa tindre end maa det matte Blit,
De blegnende Kinder gløde!

Saa rejse vi til vort Fædreland,
Der ligger ej Dag i Dvale,
Der stander en Borg, saa prub og grand,
Med Gammel i gyldne Sale;
Saa frydelig der til evig Lid
Med Benner i Lys vi tale.

175. Fædrelandskjærighed.

Du Plej af Jord, hvor Livets Stemme
Steg første Gang fra spedte Bryst;
Hvor Himlen gav mig at fornemme
Det første Glint af Livets Lyft;
Der, hvor jeg læerte Moder stamme
Dg første Fjed ved hendes Haand:
Der kendtes Gnisten til den Flamme,
Som brænder for mit Fædeland.

Og naar i Barndoms blide Dage
Til fremmed Egn vi løbe hen,
Med Længsel silte vi tilbage
Til moderlige Hjem igjen;
Hver Høj, hver Dal, som gav os Glede,
Den blev vort Minde dyrebar,
Og henrykt Manden seer de Steder,
Hvor han som Barn lykselig var.

Fra Øst, fra Vest, mod Polers Ende,
Hvor en fornuftig Stemme led,
De samme Luer varigt brænde,
Som Himlen, som Fornusten hed.
Ej Grønlands arme Søn vil bytte
Sit golde Fjeld med fornrigt Land:
Et Marmorslot er ham hans Hytte,
Og Fjeldet er hans Kanaan.

Af denne edle Lue brændte
De fordums Helte af vort Land;
Skjont de kun twende Pligter kjendte:
At effe og at dse som Mand.
Saa glemtte Hjalte Elskeinde
Og Fædelandet ene saae
Og faldt for det; — hans Trostsabs Minde
Som Bartsstenen varigt staae! —

Den bød dig, Absalon! at lægge
 Din Stav og gribe Sværd til Strid,
 At bytte Klosters lune Voegge
 Med Telt i Landets Trængselstid;
 Ej Storm ham frækker, Mulin ham blinder;
 Arkona følte Danmarks Ven,
 Med Skjølven saae sin Overbinder,
 Med Glæde Mennesket igjen.

De danske Sletter, Norges Fjelde
 Har Minder af den Kjærlighed,
 Hvorpaas Monarkers sande Bælte
 Staarer fast i Fjelde og i Fred.
 Kjær har vi Fædre, Ven og Pige,
 Og Frugten af arbejdsmæn Haand;
 Men over Alt skal Flammen stige,
 Som brænder for vort Fædeland.

Du Trofaksminde i vort Norden,
 Urokkelige Frederikshald!
 Du trodsed' Karls gjentagne Torden
 Og tændte Lynet til hans Falb;
 Paal Klippen, som et Altar, brændte
 Et Offer for vort Fædeland,
 Da Borgerkjærligheden tændte
 For Landets Vel sin By i Brand.

O Kongestad! din Sejers Minde
 Til Danmarkes sidste Slægt skal staae; —
 Det Land, som Gustav vilde vinde,
 Bag dine svage Bolde laa;
 Men Borgerkjærligheden vinder,
 Og Gustav sjælver for sit Navn;
 Hans Haab og Helte Gravsted finder
 Omkring det freste Kjøbenhavn,

Hver Dannemarks og Norges Pige
 Skal henrykt synge deres Navn;
 Hver Moder ofte Sonnen sig
 Om Fredrikshald og Kjøbenhavn;
 Og, mens han lærer stamme Moder,
 Han lærer stamme Fædeland,
 At else Mennesket som Broder,
 Men Fædelandet som en Mand.

Vi ville ligne vore Fædre,
 Som Mand i Fjelde og i Fred;
 Vort Navn skal Esterlægten hædre
 For Fædelandets Kjærlighed:
 Hans Minde Tidens Land ej slader,
 Naar tvivsløst Marmortegn forgaaer,
 Som sig den Gravskrift efterlader,
 At han en nyttig Borger var.

Brenn varigt i vort Dan og Norden,
 Du Fødelandets Kjærlighed!
 Gjør Manden kjek i Slagets Orden
 Og nyttig i den gyldne Fred!
 Ver Attraa Viisdoms Born skal være,
 Alfader give Bisfalds Smil!
 Den gode Borgers Mavn at bære,
 Et Maalest som vi streebe til.

176. Fædrelandssang.

Dyb under Norden Himmel.
 Et Folk paa Sletten boer;
 Kun liden er dets Brimmel,
 Dog er dets Lykke stor:
 I dunkle Bøgetelte
 Det hilsner Vaarens Lyft,
 Og hvide Bolger vælte
 Sig mod dets gronne Kyst.

Fra Hjelbets dunkle Kammer
 Ej hentes røden Guld,
 Men gylden Høsten brammer
 Paa Ugræns' rige Midd;

Den sterke Eg fra Skoven
 Nedstiger til dets Strand,
 Og, vingeklædt, paa Boven
 Den gaaer fra Land til Land.

Højt taler Sagas Tunge
 Om den forsvundne Id,
 Og sierne Bolger sjunge
 Om gjøve Fædres Id.
 I Aar gik deres Hæder
 Som Solen blank og reen,
 Og stolt den Unge træder
 Til Fædres Bartasteen.

Af gammel Aet oprunden,
 En Drot i Fædres Land
 Til Folket fast er bunden
 Ved Omheds sterke Baand:
 Hans Mavn med Frejd vi sige,
 Og Fredrik nævnes han,
 Og Danmark er hans Rige,
 Vort elskete Fødeland.

Stig højt, du sterke Flamme!
 Lyd Sang fra Strand til Strand.

Held Kongen! Held hans Stamme!
 Og Held vort Fodeland!
 For dem i Fryd, i Noden,
 Paa Land, paa Bolgen blaa,
 I Livet og i Doden,
 Skal danske Hjerter slae.

177. Fædrelandssang.

Dufstende Enge og kornrige Vange,
 Sølverblaau Vover om fækranste Kyst,
 Gyngende Snekkær og jublende Gange,
 Det er vort Fædrelands Bælde og Lyst.

Tid pløjer Dansken de sierneste Bolger,
 Stundom han førdes i fremmede Land;
 Stedse dog Mindet om Danmark ham følger,
 Tryller ham sot til den elskede Strand.

Het var det Kæmper, paa Wang og i Lunde,
 Bærned' om Usyld og knusede Bold.
 Knejsende Høje, højt Fædrene blunde,
 Vidne om Kæsten og Frihedens Old.

Højt have Konger ved store Bedrifter,
 Helte ved kiel og berommelig Færd,
 Skalde ved Sange og Vise ved Skrifter
 Hævdet vort Danriges aldyamle Verd.

End troner Kæsten i Egenes Skygger,
 Frihed end boer under Nordboens Tag,
 Mætten af Kæmper vor Arne betrygger,
 Retsfærd omsværer vort Banner og Flag.

Retsfærd og Frihed vort Løsen mon være!
 Dem ikun hylder den nordiske Mand,
 Fred om vor Hytte og Skjold om vor Are!
 Himlen velsigne vor Drot og vort Land!

178. Danmarks Priis.

Lagt højere Bjerge saa vide paa Jord
 Man har, end hvor Bjerg kun er Bakke;
 Men gjerne med Gætte og Grønhei i Nord
 Vi Dannemænd tage til takke;
 Vi er ikke skabte til Høihed og Blæst;
 Ved Jorden at blive, det tjener os bedst!

Langt højnere Egne, vil gjerne vi troe,
 Kan Fremmede udenlands finde,

Men Dancken har hjemme, hvor Vogene groe
Bed Strand med den sagre Kjærminde;
Og dejligst vi finde, ved Vugge og Grav,
Den blommende Mark i det bølgende Hav!

Langt større Bedrifter, for Wre og Søld,
Maaskee saae man Udsending øve;
Omsonst dog ej Dannemænd forte i Skjold
Med Hjerterne Lové ved Lové;
Lad Ørne kun rives om Torderigs Bold!
Vi bytte ej Banner, vi skifte ej Skjold!

Langt klugere Folk er der sagtens om Land,
End her mellem Bælte og Sunde;
Til Huusbehov vi dog har Bid og Forstand,
Vi vil os til Guder ej grunde;
Og brænder kun Hjertet for Sandhed og Ret,
Skal Tiden nok vise: vi tænke ej slæt!

Langt højere, ædlere, finere Sprøg
Skal findes paa Fremmedes Ærke;
Om Højhed og Dejlighed Dannemænd dog
Med Sandhed kan tale og sjutge;
Og træffer vort Modersmaal ej paa et Haar,
Det smelter dog mere end Fremmedes Plante!

Langt mere af Malmen, saa hvid og saa red,
Fik Andre i Bjerg og i Bytte,
Hos Danske dog findes det daglige Brød
Ej mindre i Fattigmands Hytte;
Og da har i Rigdom vi drevet det vist,
Naar Gaa har for Meget og Førre for Lidt.

Langt ædlere Konger med Landsfader-Navn
Maaskee kan engang man opdage,
Men Etten i Lejre og i Kjøbenhavn
Dog spørger endnu om sin Mage;
Thi prise vi Stammen af Skjold og af Dan,
Gid immer den blomstre i Fædreneres Land!

Langt højere Ros over hækende Drot
Man hørte fra Fremmedes Ærke;
Men Spørgsmål, om altid det meentes saa godt,
Som her, naar hver Dannemand sjunger:
Vor Fredrik, han vorde som Duen saa hvid!
Hans Alver højloves som Fredegods Eid!

179. Hjemve.

Underlige Astenluste!
Hvorfor vinker I min Hu?
Svage, milde Blomsterduft!
Slig, hvorhen I bølge nu?
Gaaer I over viden Strand
Til mit elskete Fædeland?
Vil I der med eders Völger
Tolke, hvad mit Hjerte dolger?

Matte Sol! bag Bjergets Stene
Kuersd du synker ned;
Og nu sidder jeg alene
I en dunkel Ensomhed.
Hjemme var der intet Fjeld!
Ik, saa er jeg ude vel?
Skal i Mat ej barnlig blunde
Bag min Hertas grønne Lunde.

Norges Søn! jeg kan vel mindes,
Du har sagt med smeltet Rosf,
At i Hjemmet ene findes
Rolighedens sande Lyst.
Svejser, som paa Klippen boer,
Du har talt de samme Ord;

Hellig Eengsel drev med Wælde
Begge til de vante Fjelde.

Eroer I da, Kun Klippen ene
Præger sig i Hjertet ind?
Ak! fra disse nogene Stene
Vender sig mit mørke Sind.
Synger Granens, Førrens Lov!
Hvor er Danmarks Øsgefjord?
Gustne Flod, sona her sig krummer,
Dysser ej min Sjæl i Slummer.

Hjemme rinder ingen Floder
I en sid og leret Grav:
Livets Kilde, Glædens Modet
Breder sig det solvblaue Hav,
Slynger sig, med venlig Arm,
Om sin Datters fulde Barm
Og ved Blomsteren sig forlyster
Paa Sjælundai's unge Bryster.

Stille, Stille! Vaaden gynger
Hisset mellem Siv og Krat;
Hoit en Mo ved Sittren synger
I den tanse Gammelmaak.

Nene Toner! milde Lyst!
Hvor du strømmer i mit Bryst.
Men hvad savner jeg og græder,
Da hun dog saa vensig kvæder?

Det er ej den danske Lunge,
Det er ej de vante Ord!
Ikke dem, jeg hørte sjunge,
Hvor ved Hytten Erret groer;
Bedre, skønnere maaskee,
Af, men det er ikke del.
Bedre, troer jeg vist, hun kvæder,
Men tilgiver, at jeg græder!

Lager ej min Sang for Andet,
End et ufrivilligt Suk;
Længelsfuldt heniler Vandet,
Aftnen er saa blid og smuk.
Mangen saadan Aftenstund
Ned jeg i min Hære Lund!
Mindet vender nu tilbage:
Det er Marsag i min Klage.

Eldlig misted, jeg min Moder,
Af, det gjorde mig saa Vel!

Danmark er min anden Moder,
Skal jeg meer min Moder see?
Livet er kun svagt og kort,
Skjæbnen vinker længér bort;
Skal jeg med den sidste Varme
Trykke mig i hendes Arme?

180. Ordsprog, Dankesprog, Mundhæld og Leveregler. ⁷⁴

1. Af sed Biin kan blive suur Eddike.
2. Anger er god, men bedre uden Anger.
3. Arbejd, mens du er frisk og ung; det gavnner, naar du bli'r gammel og tung.
4. At give Godt for Godt er Retfærdighed; at give Godt for Ondt er Kærlighed.
5. Bedre at have Forsorg end Eftersorg.
6. Bedre er tynde Öl end tomt Kar.
7. Busken er Skovens Moderator.
8. Den er Mand, som gjør Mands Gjerning.
9. Den er rig, som Intet begjærer.
10. Den giver dobbelt, som giver snart.
11. Den gjør Ondt nok, som gjør intet Godt.
12. Den Intet har af Blygden, har ej Meget af Dygden,

13. Den, som vil ind i Krens Tempel, maa først igjennem Dybens.
14. Der er ingen Lov saa god som Sandhed.
15. Der er ingen Mand stor for sin egen Kammer-tjener.
16. Der løber meget Vand, imedens Møller'en sover.
17. Der Musene bleve eens at hjelde Katten graa, da vilde Ingen frem at hænge Bjælden paa.
18. Der skal sterke Been til at bære gode Dage.
19. Det er ej Alt Guld, som glimter, og ej Alt Flis-been, som Skinner.
20. Det er ej Alt Sandhed, som er Sandhed ligt.
21. Det er snart gjort, som kan længe skade.
22. Det kommer op i Es, som man skjuler i Sns.
23. Det stille Vand har den dybe Grund.
24. Druen modnes ej ved Maanestin.
25. Dyd vil have reent Herberg.
26. Daaren begynder Meget og ender Intet.
27. Egennyttig — Ingen nyttig.
28. En god Samvittighed er den blodeste Hovedpude.
29. En lidet Tue kan vælte et stort Los.
30. En Tomme af Guld gør ikke Hesten bedre, og en Guldsænke heller ikke Manden.
31. Er du ene, saa husk, at Gud og din Samvit-tighed ere hos dig.
32. Et er Net, et andet er Sæt.

33. Et godt Deb finder et godt Sted.
34. Flittighed giver Ørød, men Fromhed giver det Smag.
35. Fordi man sværter Andre, er man ikke selv hvit.
36. Forsøgt Sandheden indtil Døden, og Gud vil stride for dig og beskynde dig.
37. Forstand skal til Raad, — Lykke og Hjerte til Daad.
38. Frit Mod er et godt Harniss.
39. Frygt Gud og ær Kongen!
40. Fuglefængeren viser vel Frejet, men skjuler Garnet.
41. Gassen gaaer saalenge i Stegerset, at han hænges ved Spiddet.
42. Gjerrig Mand er Ingen god men sig selv værst.
43. God Krogs skal tidlig frøges.
44. God Sag kan ikke drives.
45. God Vane er bedre end ond Lov.
46. Godt Mod gør godt Blod.
47. Greed sagelig over en Død, men greed over en Daare.
48. Gud bedre Faarene, naar Ulven er Dommer.
49. Han kan ikke kjøre, som ikke kan vende.
50. Hejren laster Vandet, for han kan ikke svømme.
51. Herregunk og Fuglefang klinger vel, men er ej lang.

52. Himmelén er dog blaa, om end den Blinde seer det ej.
53. Hofmands Hest kommer og til at harve.
54. Hold dine Øyne fra fremmede Breve, Dren fra fremmed Tale og Hænder fra fremmede Lommer.
55. Hovmodig Lykke staer aldrig paa faste Been.
56. Hvad duer det, at Koen marker vel og vælter Spanden.
57. Hvad man i Ungdommen næmmer, man ikke i Alderdommen glemmer.
58. Hvad man saaer, det høster man.
59. Hvad med Synden kommer, med Sorgen gaaer.
60. Hvo der lever som de Flesse, ham spottet de Førreste.
61. Hvo der vil øde Kjernen, saaer knække Nodden.
62. Hvo ej vil lide Paamindelse af sin Ven, er værd at lide Straf af sin Fjende.
63. Hvo ej vil lide, skal lyde.
64. Hvo Honning vil slikke, maa ikke ræddes for Bier.
65. Hvo ikke vil lyde, kan ikke byde.
66. Hvo som gjør det, han ej skulde, maa lide det, han ej vilde.
67. Hvo som stammer sig ved at spørge, stammer sig ved at lære.
68. Haab altid det bedste.
69. I Nabotætte bære Flere Sib til end Vand.

70. Ingen Lov er saa god at følge som Sandheden.
71. Jo mere Manddom, des mere Lykke.
72. Kor, før du flyver.
73. Kroget Fern kan Hammeren rette.
74. Lad ikke din Haand være udstræk til at tage og sammenknæt til at give.
75. Lediggang er Fandens Hovedpude.
76. Lejer du med Narren i Huset, saa lejer han med dig paa Gaden.
77. Liden Byrde er langvejs tung.
78. Liden Gnist gjor stor Sib, og siden Tue vælter stort Ees.
79. Lige lege bedst.
80. Lugtede Hoffærdighed godt, da var Desmer ej saa dyr.
81. Månen troer kun en Legner een Gang.
82. Man træber Katten saalænge paa Hassen, at den vender Klærne igjen.
83. Mands Ord, Mands Gre.
84. Mange Brække smaa gjor en stor Aa.
85. Mange Hunde er Harens Dob.
86. Mangen stjæler Dren og giver Kallunet til de Fattige.
87. Mangen vil bygge et Pallads og har kun en Hytte i Pungen.
88. Med Lov skal Land bygges.

89. Nej og Ja gjøre lang Tætte, men Bevis gjør Ende derpaa.
90. Maar den Blinde bører Krebsingen, komme de begge frem.
91. Maar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest.
92. Maar Sandhed kommer frem, saaer Lognen Skam.
93. Maar Stymperen giver Stakkelen, er der Glæde i Himmelnen.
94. Maar Tranen lover for Wildgaasen, flyve de begge bort.
95. Nød lærer nogen Kone at spinde.
96. Onde Tunger og onde Øren, — det Ene er saa godt som det Undet.
97. Peder! sagde Gaasen, jeg agert! — da Raven løb ad Skov med hende.
98. Rigdom forgaær, men Kunst bestaaer.
99. Niis gjør Daaren viis.
100. Se mere paa Giverens Willie end paa Gavens Storhed.
101. Skaden flyver aldrig saa langt, at jo Halen flyver med.
102. Spart Penge er saa god som arvet Penge.
103. Spot ikke Alderdommen; thi du haaber jo dog selv at blive gammel.
104. Stedse spørger Vinteren, hvad Sommeren avlebe.

105. Stæm Dækken; — det er ikke sagt, at du stæmmer Naen.
106. Søg ikke Faren, at du ikke skal omkomme i den; — men kan du ikke undgaae den, saa med den med Mob.
107. Tomme Vogne buldre meest.
108. Taalmodighed overvinder Ulykken, — Fornuft forekommer den.
109. Tæm din Tunge og vogt dig for Sladder, saa fries du for meget Ondt.
110. Tærning er ond Bærning.
111. Uvillig Øre gjør Kroget Gure.
112. Ve dig, saa sort du er, sagde Gryden til Sydes potten.
113. Ven kjendes i Nød og ej i Springdans.
114. Vil du forsoné dig med din Uven, saa giv ham Lyrlighed til at gjøre dig en Tjeneste.
115. Vær aldrig ledig, saa falder Tiden dig aldrig lang.
116. Vær ej hovmodig i Medgang; thi det gjør dig utealmodig i Modgang.
117. Vær snar til at høre, men vær langsom til at domme.
118. Vér din Overmand, om du vil øres af din Undermand.

119. Gren er det fejreste Træ i Skoven,
120. Værlighed varer længst.

181. Vignet til de historiske Digte.⁷⁵

O Danmark! glem ej dine Helte,
Hvis Hjerteblo d paa Valen flod!
Der værned' om dit Sund og Bælte
Dg var dig tro i Liv og Død!
Tag Egens Blad fra dine Skove
Dg bind en Krans for Helten brav!
Hent Flaget fra din dunkle Bove
Dg plant det højt paa Heltens Grav!

182. Thor og Trudvang.⁷⁶

Saa mælder en gammel Sanger,
Hvad nu I høre faær:
Et Land er nævnet Trudvanger,
Deri en Hofgaard staær;
Dens Lofte paa Piller ruge,
Af Sale er Huset fuld:
Gemhundred fyrgetjuge,
Dg velbeklædt med Guld,

Eser og grønne Bolde
Er trænt om Gaarden lagt;
Med kobberrode Skjolde
Er hele Huset takt.
Det Kobber kan man seue
Fra Jordens dybe Dal;
Højt straaler i sin Rue
Den lyse Kæmpesal.

Der boer den Gud for Krig,
Den stærke Usa Thot.
Næst Odin, kan man sige,
Er han meest høj og stor.
Han styrker bolde Helte
Alt med sin Manddoms Land;
Om Lænd han har et Bælte,
Staalhandske paa sin Haand.

Mjølner, hans tunge Hammer,
Er dog den bedste Skat:
Hvor helst med den han rammer,
Der følger Døden brat.
Maar Bæltet han griber efter
Dg gjørder om sin Lænd,
Da vore svart hans Kæster,
Vel fremfor alle Mænd.

Den asianse Herre,
Med staalbelædte Bryst,
Lit spønder for sin Kjærre,
Har til at age Lyft;
De Bukke frem han kalder
Ud af den lune Stalb.
Maar Kjærren vældig gjalber,
Det kaldes Dordenstalb.

183. Folkvang, Frejas Sal.⁷⁶

Blaat Edelstenen dækker
Den sjonne Frejas Sal,
Blandt høje Rosenhækker
Den stander i en Dal;
Saa snehvid Swanen sejler
Rundtom i Borgens Ss.
Der kommer hver trofast Bejler,
Dertil hver trofast Mo.

Folkvanguers bedste Eje
Er hun, den Drotning blid:
Migt paa et Blomsterleje
Hun blusser rank og hvid;
Saa smækker som en Bjde,
Hun aander elskovsvarm;

Hun er saa smal i Midje,
Hun er saa rund om Barm.

Hun har to skjere Hænder,
En Nose vel i hver,
De twende Roser brænder
Med et livsaligt Skjær,
De lugter altid sebe
I hendes klare Hjem;
Aften og Morgenrøde
Gaae deres Lys fra dem.

Hun læger alskens Vaande,
Saa huld i Sjæl og Sind;
Hendes varme Nande
Er Jordens Foraars vind.
Hver Morgen hendes Øje
Man seer i Zaarer staae,
De synke fra det Høje,
Som Dug paa Blomster smaa.

Hun har to Østre hlide,
Sjofna, dertil vel Hnos,
Ab deres Skuldre hvide
Medstyrter Jessens Fos.

Blandt Bern har ej sin Eige
Ung Hnos, det klare Lys;
Sjofna, den sjonne Pige,
Er Sovnans milde Døs.

184. Thor og Loke kjøre sammen.⁷⁶

Med Sørn han fast men nagle
Guldko til haarden Hov;
Selen fra lette Skagle
Han fæstet' om stærken Bov,
Tog saa i Haand sin Hammer,
Bød Loke fare med; —
Der gnistred' Ild og Flammer,
Saa hardt de foer affsted.

Ned ad den hvalte Bue
Da kjørte Arka-Thor;
Der stod en Rosenlue
Langs med de brede Spor.
Hejndal i Hornet stodte,
Da Kjærren forbi ham gik;
Der syv Tomfeuer mødte
Gud Thor med milde Blit:

Da saae man dybt fra Jordens
Et svart og bister Syn:

Det buldrede med Torden,
Det glimtede med Lyn;

Guldkjærren som en Svane
Da skilte Skyen ad.

Den høje Totunbane
Deri med Loke sad.

Kjørte den holde Herre,
Den sterke Usathor,
Med Loke paa sin Kjærre
Ned ad den grønne Jord.
Smagfugle sang paa Kviste,
Sig bojed' de smekre Træ'r,
Net ligesom de vidste,
At Valhals Gud var nær.

Roset og smaa Fioler
Da salmed' for hans Blit;
Den spede Blomst ej taaler
Saa svar en Luedrik.
Sig deres Kalle lukked'
Langs ad den stolte Bjæjj;
Det var ret som de sukked',
Fordi han saae dem ej.

185. Týr og Fenrisulven.⁷⁶

Týr raabte højt: Kom Ulo! min Haand
 Skal være Borgen for dit Vaand!
 Jeg lægger Haanden dig i Munden,
 Imens du vorber lænkebunden,
 Og mærker du da Svigen her,
 Saa har du jo en Gissel der.

Førundret alle Guder saae
 Paa Týr, som monne rolig staae;
 Selv Asathor gik til ham hen
 Og hvisked': „Her, min unge Ven!
 Det skulde du dog ikke vove!
 Jeg maa dit bolde Forsæt love,
 Men Hesten trænger til sin Haand.“
 Da svared' Týr med opbragt Aand:
 „Du Kloger der, lad mig i Ro!
 Vel mulig, du behøver to,
 Men Asatyr er mindre seen,
 Og han kan nøjes blot med een.“

Oerpaa han stak, med Blus paa Kind,
 Sin højre Haand til Leddet ind
 I Ulvens hede, rode Strube,
 Der gabed' som en Mordergrube.

Da Ulven nu var bunden ret
 Og prøved', med afmægtigt Spræt,
 At sønderlide Dværges Lønke; —
 Da paa de bløde Hynde-Wenke
 Hver Gud belo det bundne Dyr;
 Hver lo, undtagen Asatyr;
 Thi han betalte Ulvens Vaand
 Med Tabet af sin højre Haand.

Men kraftig stak den unge Mand
 Armfumpen i en Bunke Sand,
 Og strakte Armen højt i Veer
 Og raabte: „Ved mit gode Sværd,
 Nu føler jeg først ret mit Mod;
 Sterk Præyen var, men den var god.
 Jeg gaaer til Volunds Esse fjern,
 Og han skal smedde mig af Fjern
 En Handskehaand, som klemme kan
 Det lange Slagsvoerd med Forstand.
 Naar Haand og Sværd slaae lige godt,
 Da frygter man først Kampens Drot!“

186. Den døende Jarl.⁷⁷

Jarlen ligger paa Sotteseng;
 Kjempe var han saa bold:

Bjørnen, den sterke, han vog som Dreng,
Fængsled' som Mand paa Kampens Eng
Sejren med Glavind og Skjold.

Jarlen ligger i Hu saa mod,
Kender skærer han grain:
Et blandt lyndende Sværd han stod,
Aldrig i Kampen dog randt hans Blod;
Balhal er lukket for ham.

Sonnen bøder han for sig staae:
Drage du, Alf, dit Sværd!
Hela lurter i skumle Braa,
Ej skal den gustne Her mig faae;
Kjæmpen er Balhal voerb.

Ynglingen blegner ved Jarlens Ord:
Hjælpe mig Baldur og Frej!
Kjær, som dig, har jeg Ingen paa Jord,
Gyseligt dog er Brodermord;
Fader jeg myrder dig ej!

Broderen byder han for sig staate:
Drage du, Drem, dit Sværd!
Hela lurter i skumle Braa;

Ej skal den gustne Her mig faae;
Kjæmpen er Balhal voerb.

Broderen blegner ved Jarlens Ord:
Hjælpe mig Balbur og Frej!
Kjær, som dig, har jeg Ingen paa Jord,
Gyseligt dog er Brodermord,
Broder, jeg myrder dig ej!

Jarlen fortvivlet Hænderne vred;
Døren sloj op, saa det klang.
Ind i Salen en Kjæmpe stred;
Kaaben var blaa og Hatten bred,
Ensjet var han og lang.

Frem han træder for Jarlen hvid:
Mærke du, Jarl, mit Ord!
Mine Frænder du slog i Strid;
Kommen er Hævnens blodige Tid:
Mord kun sones ved Mord!

Glad fra Lejet Jarlen opsprang,
Let som i Ungdommens Tid;
Sværdet med øvet Haand han svang,
Vældig igjennem Salen klang
Braget af Hæltene Strib.

Solen daled' og Solen steg;
Faste som Fjelde de stod;
Men da tredie Dagen veg,
Lakkeb' ad Ende den grusomme Leg,
Strømmede Jarlens Blod.

Og den Fremmede talte saa:
Gjemme du, Jarl, dit Sværd!
Jeg er Odin, — din Nød jeg saae;
Ej skal den gustne Hex dig saar!
Kjempen er Valhal voerb!

187. Den doende Kjæmpe.⁷⁸

Min Hjelm er mig for blank og tung,
Mit Skjold kun slet beskjærmer;
Jeg føler det, skjont jeg er ung,
At snart sig Døden nærmer.

Jeg Livets bedste Rose bred,
Og Freja være lovet!
Kom, hære Død! nu i dit Skjold
Nedlægger jeg mit Hoved.

Flyv, rafse Tugl! frugt Rejsen ej,
Streak ud de Vinger spæde.
Du soevers til en evig Maj
Og til en evig Glæde.

188. Kong Frode og Gubben.

Kong Frode højt ved Gilde sad,
Kong Frode djærv og snild;
Ved gammel Mjød og Skaldekvad
Han blev saa huld og mild.

„Nu siger frem, I Dannemænd!
„Nu siger uden Blu:
„Hvo te'de sig min bedste Ben
„Med kæk og sindig Hu?

„Og den, som meest har gavnet mig, —
„Det sværger jeg ved Thor! —
„Af dette Horn skal læsse sig
„Her overst ved mit Bord!“

Flux mange Kjæmper traadte nær
Og priste deres Daad;
En talte om sit hvasse Sværd,
En om sit snilde Raad.

Dg Lejreborgen rundt gienlang
Af Mod og Snedighed,
Dg Kongen fra sit Leje sprang,
Saa glad han blev derved.

Da saae han, at en Gubbe sad
Heel nederst ved hans Bord,
Dg ikke mod, ej heller glad,
Ej mælede et Ord.

Hans Brynje bar saa mangt et Skaar
Af fordums Hug og Stod;
Som Vandfalseskum hans hvide Haar
Ned paa hans Rustning fæd.

„Dg er du, Gubbe! uden Daad,
„Saa gak, hvorfra du kom:
„Saa gak og end i Kvindegraad
„Din usle Alderdom!“ —

„Ej Skjøndsel blegede mit Haar,
„Thi Netsind var mit Navn;
„Dg ej jeg for min Konge staaer
„Foruden Daad og Gavn.

„Da Gullands Hyllekonge sig
„Mindst ventede sin Død,
„Mod ham, din Gjæst, du øved' Svig
„Dg ham at dæbte bød.

„Men jeg til Højbords satte ham
„Dg lod i Fred ham gaae, —
„At Fredegod ej Meen og Skam
„Af Manddrab monne faae.“

„Nej ikke, er du uden Daad! —
„Kom hid, kom hid! — thi den,
„Som styrer Kongens onde Raad,
„Er Kongens bedste Ven!“

189. Da Hjalte kom til Lejre.⁷⁹

Trostig han treen i Hallen, hvor stærke Kjæmper sad:
Ha hvilket mægtigt Bolverk, hvilken Helterad!
Paa Gaffelbænken, højest, Nolf Dannerkonge god,
Gulbhaaret over Skulden fæd i en flammet Flod;
Bag ham, paa Bjælken over hans Hoved, Hjelmen hang,
Sverdet Gyldenhjalte, som skjont i Striden klang,
Dg Skjoldet blankt ved Siden; — det gav et liffligt Syn.
Han støtted' Haand paa Kinden, sørkte sine Bryn.

Han var ej fro i Sindet, ej muntred' Mæd og Mjød;
 I Stilhed tit begraed han den skjonne Drifas Dod.
 Nest ham, paa Bolstretnede, Svipdag i Pansertroje;
 Han stirked' stolt i Salen med det ene Øje;
 Det andet snelt Pilen fra Vandens Hvoelving rev,
 Da sidste Gang i Upsal for Abils Kæmpet blev.
 Han signed' vreden Jette, eensjet, grim, føl, —
 Men i det ene Øje stod dog en ørlig Sjæl!
 Og saae man paa hans Legem, beundred' man med Lyst
 Det ranke Liv, Bredskuldren, det hvoelværsteke Bryst.
 Hos ham hans Broder Bejgal var Kloedt i Dyrehuder;
 Paa Hænder og paa Halsen han havde hvide Knuder
 Af dybe Sværdeskammer, der alle-vel var lægt.
 Hos ham Hvitstærk hin rafse, samme Broderslægt;
 Han løb omkaps med Hjorten, i Krigen, som en Piił,
 Han fremmest var mod Fjenden, stedse med et Smil.
 Ham nær hans Frende Romund hin haarde. Sværdet bed
 Ej paa hans stolte Vande, lav, krothhaaret, bred.
 Paa Kongens anden Side man Hake saae, den modige,
 Hakklang, Bott hin stærke, Hardrefil den blodige.
 Hvo nøvner dennem alle? Hvo beskriver klart
 De stærke Nordens Kjæmper, deres Wasyn og Art?
 Du skued' deres Eige, Marius! dengang
 De dig forgjøves fordred' til Kamp med Skjoldklang.
 Forsørget dinne Kommere de høje Helte saae,
 Med barnligt Ansigt, guulst Haar, Øyne store, blaue.

Saa lystelig de smilte; lange Haar nedflød
 Glat over Fernbrynjnen; Sværdet lynte Dob.
 Med Magten dem at følde du mægted' ej; til sidst
 Dog sejred' dine Kunster, du dem dræbte ved Læst.
 Her sad nu deres Aftom. Einheriar hos Thor
 Ej nyde bedre Pleje; hver ved sit eget Bord,
 Med Vaabnet over Bjælken; og bag et linnet Høeng
 Fandtes haarde Bolstre, de bolde Kjæmpers Seng.
 Om Trællene bar Maden, det var en lidet Slægt;
 Den stammed' ej fra Odin; en flækkelig Bægt
 Dog kunde Skuldrene bære; men Benene var smaa;
 Fast som Grævlinghunden i Hal de monne gaae.
 Hulbeen, tynde Lægge man paa de fleste fandt,
 Uskegrat Haar om Tjæn; til Stavn dem Vaandet bandt.
 De stammed' ned fra Fimmers ældste Slægt i Nord,
 Hvis Skarer ødelagdes af Odin, Frejr og Thor;
 Da flygteb' de til Hulerne, Bjergets mørke Bold;
 I Borgestuen Viser man sang om Dværg og Trøld.
 Endel blev dog tilbage, kom fra fjerne Skov,
 Ejente Kjæmper i Huset, kjørte Hær og Plov.
 Her Dannerkongens Trælle gif om i Træjen graa;
 Med Flek paa glatte Bakker af Træ de monne staar
 For Kjæmpen i Hallen; og Ol og Mjød de bar
 I Horn og skarne Bægre; den Drlik var sot og klar.

190. Bisen om Wiggo.⁸⁰

Rolfs Skattekonge fejg og ræd
 Ved Skatten stod,
 Da Skulda svor: Jeg følger med
 Og kræver Blod!
 Og fejge Hjartvar tog sin Skat
 Og gik ombord
 Og lagde ind, ved Muim og Mat,
 I Issefjord.
 Men Wiggo han hævned' sin Konge!

Dankongen aabned', glad og bold,
 Sit Lære brat;
 Torræderhæren, myg og kold,
 Bar Hjartvars Skat.
 Rolf mødte dem saa gjestefri
 Med Vin og Mjød,
 Og sjenked', — indtil Døden i
 Hans Bæger stod.
 Men Wiggo han hævned' sin Konge.

Da hvilkeb' Skulda hjertegram:
 Ha Hjartvar! Mod!
 Rolf fordrer Skat! — Afsvaret den Skam
 I Danskes Blod!

Og Hjartvar svor — men gruede
 Ved Tænken blot,
 Og drobte lumsk den sovende
 Bersmte Drot.
 Men Wiggo han hævned' sin Konge.

Da vaagnede de danske Mænd
 Forsærded' op
 Og slog, — men der var ti mod een
 Halvogen Krop;
 De hug og vidste næppe, hvem
 De hug imod,
 Og faldt, — men Andre vaded' frem
 I deres Blod.
 Men Wiggo han hævned' sin Konge.

Nu laa de der, og Hjartvar stod
 Paa danske Lig
 Og sukked': Rolf! her strammer Blod,
 Som elskte dig!
 O var der een — kun een — igjen
 Spa tro mod mig,
 O Rolf! som hver blandt disse Mænd
 Bar tro mod dig!
 Men Wiggo han hævned' sin Konge.

Ha Hjartvar! raabte Wiggo, se
 Jo jeg er her!
 Og jeg er tro, som alle de!
 Ræk mig dit Sværd!
 Og Hjartvar jubled': Du endnu!
 Saa sværger mig da!
 Det er mit Sværd! — men sværger du?
 Jeg sværger! — Ja!
 Men Wiggo han høvned' sin Konge.

Jeg sværger! — Hjartvars Mænd! I staaer
 Tolv Gange tolv!
 Jeg sværger! — hører det! — jeg staaer —
 Og høvner Rolf! —
 Og Sværdet gjennem Hjartvar git.
 Ha lummst Flok!
 Saa raabte Wiggo, — staa og stik!
 Nu har jeg nok,
 Thi Wiggo har høvnet sin Konge!

191. Thre Dannebods Duse.⁸¹

Danmark! dejligst Vand og Voenge,
 Lukt med Bolgen blaa,
 Hvor de vakre, vorne Dreng
 Kan i Leding gaae,

Alt mod Tyske, Slaver, Bender,
 Hvor dem Gud og Kongen sender; —
 En Ting mangler ved den Have: —
 Leddet er afslave.

Bed Guds naabig' Forsyn hegnes
 Dog det meste Land;
 Og hvad under Danmark regnes
 Nyder Voern af Vand.
 Ingen Nabo skal iblinde
 Gaae mod Danmark og dog vinde; —
 Blev kun Leddet hoengt tilrette,
 Skulde vel det tætte!

Mejlfarsund os Hyn beskytter
 Samt den høje Klint; —
 Ind til Gjedse ingen Ryttet
 Ride skal for svindt; —
 Guldborgsund for Laaland varer; —
 Sjælland Dresund forsvarer; —
 Hvert Land har sit eget Lukke, —
 Sylland kun maa sulke.

Holster, Vagrer, Lyneborger,
 Som en giftig Flod,

Bosde Syden mange Søger;
 Øde meget Blod; —
 Men hvo hæmmer slig Uvan? —
 Skam det er at lade rane,
 Medens Væl vi har og Bue,
 Saa vort Lands Formue! —

Saadan talte Dronning Tyre,
 Det kaldt Dannebod: —
 „I, som staae for Danmarks Styre,
 Fatter frejdigt Mod!
 Gabet kan vi vel tillukke,
 Saa vi ej os lade pukke
 Af hver fremmed Løbeskytte,
 Der faaer Lyst til Bytte.

Fra Moradset vest ved Strandet,
 Øst til Sliensund,
 Vil en Bold vi vel bemande,
 Sikker allenstund.
 Om Forlov skal Hvermand bede,
 Hvis han agter ind at træde;
 Nødig skal han atter fare
 Hjem med stjaalne Ware!“

Tyres Ord i Hvermands Dre
 Faldt som Dug paa Straa; —
 Konning Harald sik dem høre,
 Lod et Bud udgaae:
 „Hvo sig for en Dansk vil fjende
 Og ej nævnes Danmarks Fjende,
 Møde hist med Vogn og Hestie,
 Volden at befæste!“

Men fra Danmarks østre Side
 Kom den Skaaning rap;
 Her vil Sjællandsfaren slide
 Gjerne med omkap; —
 Fynbo, Laaliken og Syden,
 — Han sag næst og værst ved Gryden,
 Sled' glad det Werk at fremme;
 Ingen lod sig glemme.

Dannebod sig frøstig glædde,
 Der hun Skaren saae:
 „Ja forsand, det tor jeg vædde,
 Nu skal Werket gaae!
 Syder! henter Øst og Kage,
 Mens de Andre Muldet age!
 Hvis den Gjerning kun maa være,
 Skal I siden spare!“

Glaaningen tog til at grave,
Først fra Kattegat
Trem til Hollingsted, og lave
Volden høj og brat.
Jem Gang sex God var den lavest,
Sex Gang aatte God som røvest,
Jem Gang aatte sommelunde,
Alt som gaae det kunde.

Sjællandsfar og Hynbo Nesten
Gjorde færdig snart;
Syden disked' op for Gjæsten,
Intet blev der spart.
En Port paa hvor hundred' Favne
Rejsste de, — lod Taarn ej savne; —
Maar som Fjenden der tog Stade,
Kom han slemt for Skade.

At disse narer færdes kunde
Verket med Behør,
Dronning Tyre lod fra Grunde
Rejse, — hvor man kør
Gjennem Volden, — sig en Bure,
Paa det Verk at have Kure; —
Bedst sig Alting dog vil soje
Under eget Øje.

Efter Duske vakte Volden,
Dannevirke kaldt,
Som har mangen Tørning holden,
For den slet forsalbt.
„Leddet, sagde Dronning Tyre,
Har vi hængt; — Gud Wangen hyre!
At den ingen Fremmed bryder
Eller Hofbud byder!“

Dannemark vi nu kan ligne
Bed en frugtbar Wang,
Hegnet trindtomring; — Gud signe
Den i Nod og Extrang!
Gid som Korn opvore Knægte,
Der kan frisk mod Fjenden fægte,
Dg om Dannebod end tale,
Maar hun er i Dvale!

192. Saxon Adelsteens Visse.

Ung Adelsteen paa Linge stod,
Til Konge skal han kaaret være:
„Hvis han er kjek og viis og god,
Da skal han Norges Krone bare;“

Saa mældte frit hver Kjæmpe bold
Og slog med Spyd paa stridvant Skold.

„Saavist jeg er af Kongeæt,
— Saa hørtes Adelsteen at sige, —
„Jeg holde skal ved Lov og Ret
„Saavel den Arme som den Rige;
„Og over hele Norges Land
„Er Bonden fri og Ødeismand.

De Trønders Lagmand rejste sig,
Som Snese Aar har Gubbens Isse;
„Til Netsærd du forpligter dig,
Den maa du holde os tilvisse;
„Frem den, da fremmer du dit Gavn;
„Jeg hilser dig med Kongenavn!“

Og „Konge!“ løb blandt Vaabengny,
Blandt Fryderaab, med Tordenvælde:
Det gjaldt saa højt i vilden Sky,
Det gjengjaldt mellem Norges Fjelde;
„Vær Konge i det frie Nord!
„Vær Konge for den hele Jord!“

193. Sigurd Syr og hans Sonner.⁸²

Det var Konning Sigurd Syr,
Han havde Sonner trende;
Sad han saa i Højenloft
Med alle sine Svende,

„Og siig mig, Guttorm, ældste du,
„At jeg din Id kan mærke: —
„Og hvilket huer dig vel bedst
„I Ringerig det stærke?“

„I Fjeldet er den gule Malm,
„Men Sæden staer i Vænge; —
„Mig huer Agren bedre dog
„End andet Gods og Penge.“

Det var Konning Sigurd Syr,
Han maled' Ord end hine:
„Og siig mig, Halvdan! ogsaa du:
„Hvor stunde Unster dine?“ —

„Heel skjont det Skue er forvist,
„Maar gylden Ager bølger;
„Men Kveget paa den sede Eng
„Mit Hjerte meer dog folger!“

Det var Konning Sigurd Syr,
 Hans næste Ord var dette:
 „Dg siig mig, Harald! lidén Pog!
 „Hvad staær dig bedst paa Slette?“ —

„I Bjærget er det blanke Staal,
 „Paa Sletten er der Drenge;
 „Huuskarle djupt i Pansermaal
 „Mig hue meer end Vænge!

„Giv Halfdan kun det sede Kvæg
 „Dg Guttorm dine Ugre!
 „Giv mig din Dre hist paa Væg
 „Dg dine Kjæmper sagre!“ —

Det var Konning Sigurd Syr,
 Sprang op fra Egesæde:
 „Hvormange Kjæmper vil du, Dreng!
 „Skal bag dit Banner træde?“

„Dg naør de tømme Halfdans Sti
 „Dg tømme Guttorms Lader
 „Dg herske Norrig — Hjeld og Li, —
 „Da har jeg nok, min Fader!“

Det var Konning Sigurd Syr,
 Hans Nine blevé vaade: —
 „Den Eid vil komme, lidén Pog!
 „At du skal Norrig raade!

„Dg har jeg kastet da min Brog,
 „Dg mine Bene smuldre, —
 „Jeg saae dog aarle kroges Krogs,
 „Som Dreng alt Kjæmpen buldre!“

194. Svend Estridsen og Bislop Wilhelm. .83

Alt nør ved Kirke stander Slot,
 Det sagtens kan sig soje;
 Men Haand i Haand man Bisپ og Drot
 Kun sjælden seer for Øje; —
 Dog Danmark saae som Ven hos Ven
 Wilhelmus Bisپ og Konning Svend.

De Venner ene lignes kan
 Med David og hans Jonatan.

Alt med de Venner Verden saae
 Saa underlig en Handel; —
 Hvad Verden albrig kan forstaae,
 Det er de Frømmes Vandel:

De tugte mest, hvem de har kjær, —
 Det kalder Verden Daaresfærd; —
 De følges ad i Død og Grav, —
 Det kalder Verden Galenskab.

Det var en hellig Julefest,
 Og Kongen gjorde Gilde;
 Velbaaren var hvet Julegjæst,
 Men mangen dsde ilde; —
 Hver Gjæst blev hed af Mjød og Vin, —
 Det bøded' mangen Ridder fin. —
 For Vin og Brede vogte sig
 Hver Kristendrot paa Jorderig! —

Det ringeb' efter hellig Skit;
 Det var en Nytaarsmorgen;
 Og Bispen ind i Kirken gik,
 Og gik derind med Sorgen.
 O Ne! en Lidende saa ond
 Han bar den aarle Morgenstund.
 Og Villum elsked' dog Kong Svend,
 Som Jonatan sin Hjertensven;

Kong Svend han axled og sit Skind,
 Han lod sit Sværd omspænde;
 Han agted' sig i Kirken ind

Med Riddere og Svende;
 Men Vilhelm løfted' Stav og Pig
 Mod Kongens Bryst saa dristelig.
 De Trommes Kjærlighed er sør,
 De tugte mest, hvem de har kjær.

Hvad vil du Ulv i Faarestof?
 Saa mælte Kristi Hyrde;
 Fil du af Blod endnu ej nok?
 Har end du Lust at mynde?
 Nej gak herska, du Ildverksmand!
 Og vid, du est i Kirkens Band!
 Men Villum elsked' dog Kong Svend,
 Som Jonatan sin Hjertensven.

De Hirdmænd git paa Bispen ind
 Alt med de dragne Sværd;
 Men Herrens Preest veg ej et Trin,
 Han var ej at forseerde;
 Guds Engle stod ham bi og nær
 Og døvede de hvæsse Sværd;
 Han tenkte kun paa Gud og Svend,
 Sin kjære faldne Hjertensven.

Alt som en Støtte, stiv og kold,
 Og bleg, som Lig i Sorde,

Saa stod en Stund den Konning bold; —
Dernest han tog til Ørde:
O vor ham ej, han staer i Gud,
Han staer paa Vagt for Kristi Brud.

Saa maatte, mod, den Herre bold
Fra Kirke gaae for Messehold.

Bisp Billum staer for Ulterbord,
Sit Kyrke han kvaader;
Kong Svend han kysser sorten Jord
I Ponitensklaeder;
Han skjalt for Gud, som haevner Blod,
Han skrifted' for den Herre god;
Og naar der skriftes saa paa Jord,
Da vorder Fryd i Englekor.

Du Angerstaarer har udøst,
— Saa monne Bispen tale, —
Af Kirkens Vand du er udloft,
Og Gud dit Sind husvale!
Saa tog han Kongen i sin Havn,
Belsigned' ham i Jesu Navn.
Og Billum elskedes af Svend,
Som David af sin Hjertensven.

Nu syngted' Svend af Hjertens Grund
Sin Gud og tog sig vase;
Og der nu kom hans Lid og Stund
Fra Verden at bortfare,
Et Tegn man paa de Venner saae,
Som Verden aldrig kan forstaae:
At folges ad i Dod og Grav,
Det kalder Verden Galenskab.

Bisp Billum stod i Kirkekor: —
Nu graver flink, I Svende!
Og graver bredt; — thi bredt i Jord
Skal senkes Kister tvende;
Og være vil jeg hos Kong Svend
I Graven end, som Ben hos Ben.
De Venner ene lignes kan
Bed David og ved Jonatan.

Og det var Nogens gode Mand,
De ginge med den Døde;
Den Bisp uddrog med Clerk og Svend
Det Konge-Lig at møde;
Det blev saa underlig en Færd,
Han mødtes med den Herre fær,
Alt som hos Gud man tænke kan,
At David mødte Jonatan.

Den Bispe udbrøg til Jordesærd
Med lærde Mænd og Clerke;
At Kongens Lig var brat heel nær,
Han kunde paa sig mørke:
Hold stille nu, du Kjøresvend!
Tilsføds jeg møde vil min Ven.
De mødtes, som man vide kan,
At David mødte Sonatan.

Han bredte ud sit Klædebøn
Og knælede med Smerte;
Mod Himlen løfted' han sin Haand,
Til Himmelens Gud sit Hjerte;
Han bad saa inderlig og tyft,
At Engle hørte det med Lyst; —
De Sjælen bar saa sagte hen; —
Hos Gud den sandt sin Hjertensven.

At nær ved Kirke stander Slot,
Det kan sig sagtens føje;
Men Haand i Haand man Bispe og Drot
Kun sjælden seer for Øje.
Dog Danmark saae som Ven hos Ven
Wilhelmus Bispe og Konning Svend; —
Det end har seet et andet Par
I Absalon og Baldemar.

195. Perspektivet.⁸⁴

Her seer I nu et gotisk Kammer!
Det svage Lys i Matten flammer;
Bed Bordet sidder en gejstlig Mand;
Med Haand til Kinden grubler han.
Pergamenter af Alder graa,
Gamle Skjolde med Skrifter paa,
Træbark, halvudslukte Siffer,
Stene med Runer og Hieroglyffer, —
Ting af mere Værd, end I troer,
Ligger omkring paa det store Bord.
Han stirrer i den vide Natur,
Fra vinduet paa den tykke Muur,
Han skuer i Naturen, den høje,
Den ødle Mand, med kraftigt Øje,
Og skuer til den straalende Top,
Hvorfra vi sank og igjen skal op.
Saa gribet han Pennen i sin Haand,
At indgyde Nutid Dstids Land!
De adsprede Sange han forvandler
Til et gotisk Epos, som lever og handler.
Tak være den gamle Kanonikus!
Han hedder Saxe Grammatikus.

196. Snorre Sturlesen.⁸⁵

Højt oppe mod Norden der ligger et Land,
Ombevæltet af brusende Vølger,
Med Bjerge bekranset; — den skovløse Strand
Bag Iis og bag Sne sig fordejrer.

Saa skalbet og bleg er den eensomme Ø, —
En Ølding blandt Jordklodens Riger; —
Saa kold og saa tørs af den larmende Ø
Den udekledte Fjeldmark opstiger.

Men under det Dække af Iis og af Sne
Der ulmer den mægtigste Flamme;
Den lønslige Ølb du heel ofte vil see
At bryde den steenhaarde Ramme.

Det sneklaedte Hekla vil spalte sin Top
Øg rødmme af Iilden hin varme;
Øg Krabla vil ryste sin iislagede Krop
Øg vildt op af Afgrunden larme;

Øg Geiser udsende sit sydende Væld
Øg sprudle, — et nordiske Kastale! —
Opvarme Fisbreken af styrhøje Fjeld
Øg smelte de snæakte Dale.

Hil være dig Island! — Hil være især
Dig første blandt Islands Skalde!
Som, — skjønt selv omgjordet med Forfædres Sværd,
Dog ej lod dig Harpen udfalde.

Dens Klang lyder sødt, gjennem Bulder og Larm
Af Tidens og Nordhavets Vølger,
Maar selv du en Kjempe, med Skjold paa din Arm,
De Kjemper i Sagerne følger.

Saalænge som Geiser udsender sit Væld,
Øg Hekla sin vældige Rue;
Saalænge vi Sneen paa Navdefjordesfjeld
Øg Isen paa Vestjokul ske:

O Snorre! dit Sagn og din herlige Sang
Blandt Norriges Bjerge gjenlyde!
I Svitjods Dale, paa Davniens Bang
Det nordiske Hjerte du fryde!

197. Anders-Skov.⁸⁶

Hist, hvor Højen grønlig kraaner,
 Hist, hvor Horisonten blaaner
 Og sin Glans af Solen laaner,
 Stod et gammelt Kloster trygt;
 Tæindkranset, venligstig,
 Rundt af Skovene fortrolig,
 Gudsfrugts farvelige Bolig,
 Af de store Træ'r omskygt.
 Mange et Aar var længst forsvunden,
 End det uskadt stod i Lunden,
 Hellig Fromhed lagde Grunden,
 Til Guds Ere blev det bygt.

Anders bort sit Dje vendte
 Fra den Pragt, som Hjertet blændte,
 Som med Fristelser omspændte
 Sjælen, Ondskabs svage Lov;
 Agted' ej de gyldne Kleder,
 Vandred' til de stille Steder,
 Hvor i Andagt Fuglen kvæder
 Salmer til Gud Herrens Lov;
 Der lod han i dunkle Skygge
 Sig et lille Kloster bygge,
 At de fromme Brodre, trygge,
 Kunde boe i lavsen Skov.

Ridderen med Falk og Hunde
 Blev nu fra de dunkle Lunde,
 At det rene Hjerte kunde
 Folge Fromheds høje Bud;
 Der, hvor Jægerhornets Toner
 Forhen klæng i Skovens Kroner,
 Hvor før Fuglen lumske Doner
 Sattes, — lod nu intet Skud.
 I de dæmringslorte Skove
 Turde ingen Larm sig vove,
 At de fromme Fædre love
 Uforstyrret kunde Gud.

Hele Vaarens Fugleskare,
 Ræd for Larm og Støj og Fare,
 Støj nu, paa de Vinger snare,
 Til den stille Munkebo;
 Hvor de loktes ej i Nøden,
 Hvor de, uden Frygt for Doden,
 Kunde slæe i Morgenrøden,
 Uforhindret, fædt i Mo.
 Hvergang Klosterklokken ringed',
 Nu hver Fugl, saa let bevinget,
 Højt sig op mod Himlen svinged',
 Sang saa lystlig og fro.

Fromme Bønder bid hendroge,
 Op de deres Hytter sloge
 Der, hvor Munkene forjoge
 Overlast og Boldsomhed.
 Ind de vel ej turde vove
 Sig i Anders's fromme Skove,
 Men ved Søens blanke Bøve
 Satte de sig hisset ned.
 Oldingen dem tit besøgte,
 Deres Tro han fromt forsøgte,
 Gavmild deres Kirke smykte
 Med det Kors, hvor Jesus led.

Hvergang nu en jordisk Smerte
 Engsted' deres syge Hjerte,
 Kloge Raad han venlig lerte,
 Skjenkte dem sin Lægedom;
 Hvergang Mismod, Kval og Kummer
 Gjorde Lusten kvalm og lummer,
 Vakte Sjælen af sin Slummer:
 Blev det godt, naat Anders kom;
 Hvergang til den sidste Hvile
 Trætte Legem' hen mon ile
 Lod han brustne Øje smile
 Uden Frygt for Herrens Dom.

Af forgjøves vil du søge,
 Vandrer! om de gamle Bøge,
 Som forbant sig at forsøge
 Kjælighed ved Klostrets God.
 Yngste Kvist, som da mon syde,
 Monne Storme længst nedbryde,
 Da fun lumfæ Orme ty'de
 Til den troskethule Rob.
 End vel i de grønne Dale
 Klostret staer; men gyldne Sale
 Paa de samme Steder prale
 Hvor de ringe Keller stod.

Hist, hvor Aret Jorden dølger,
 Hist, hvor Øjet gjerne folger
 Agrens tunge, gule Bolger,
 Sort et Kors paa Hojen staer,
 Hellig Anders rejst til Are,
 At hans Land kan altid være
 Egnen nær og Omsorg bære
 For sin Ager, Aar for Aar.
 Hvergang Blomsten Engen spætter,
 Naat det tunge Lov sig fletter
 Grønt i Maj, da først sig sætter
 Nattergalen der og staer.

198. Niels Ebbesens Bise.⁸⁷

Greven samler sine Mænd,
Han drager af Slesvig frem;
Og aldrig saae nogen flig en Hør,
Enten før eller siden dem.

Greven drog i Danmark ind,
Ham fulgte saa faver en Skare:
Hatte og tyve de Bannere,
Hvo turde vel mod hannem faré?

Grev Geert han vilde til Randers hen,
Og der tog han sit Stade;
Dog længe siden det var ham spaet,
Sit Liv han der skulde lade.

Greven sendte Niels Ebbesen Bud,
Han skulde til hannem ride;
Han sagde ham Fred og Hellig til,
Paa Lejden saa skulde han ride.

Greven mødte Niels Ebbesen
Net norden ved Randers Strandte:
„Du være velkommen, Niels Ebbesen!
„Hure mon Huen stande? —

„Hør du høre Niels Ebbesen!
„Du være velkommen her!
„Hure staer Huen i Nørrejylland?
„Hvad er der for lidende der? —

„Vel staer Huen i Nørrejylland,
„Hver Mand er trøst og fro.
„Kommer I, Herre! med Jesb' eller Fred?
„Hvad skulle vi lide paa? —

„Hør du høre Niels Ebbesen!
„Vil du mit Grinde vide?
„Hvormange Svende har du med dig,
„Som du tør vel paalide? —

„Alt haver jeg tredive Svende med mig,
„Saadan som de nu monne være,
„Hvad heller de ere flest eller færre,
„De ere mig alle heel kjære." —

„Dg haver du tredive Karle med dig,
„Da er det vel tilmaade!
„Igaar du holdt i Hr. Bugges Gård
„Med hundrede Heste i Plade." —

Niels Ebbesen svarede' saa overbrat,
 — Han trene en God tilbage: —
 „Og er det Ridder eller Svend,
 „Som mig den Legn paasagde?“ —

„Hør du høøre Niels Ebbesen!
 „Vi ville den Kiv ej volde;
 „Du ride hen til Hr Bugge, din Ven,
 „Om han vil Troskab holde.

„Hr Bugge han haver mig længe undsagt,
 „Ogsaa hin unge Povl Glob;
 „Hr. Anders Frost er og en af dem,
 „Og fremmest i deres Hob.

„Og selv haver du, Niels Ebbesen!
 „Mogle Hofmaend ridend' hos dig,
 „Og de have været udi mit Brød
 „Og ere nu rømte fra mig.“ —

„Det er saa Sæd i Dannemarke,
 „Haver været fra gamle Dage;
 „At hvilken Svend, som ej tjene vil,
 „Da maa han Drøv tage.

„Og der er Ingen tilsammenviet
 „Uden Munken og hans Kappe;
 „Hofmand rider, og Hofmand bier,
 „Hvor han kan tjene tiltakke.“

Ham svarede' da den Greve, Hr Geert,
 Hannem lysted' det ikke at høre:
 „Ingen maa fra sin Herre bortgaae
 „Naar han ham lyster at føre.

„Og hør du Hr. Niels Ebbesen!
 „Du snækker mig altfor længe:
 „Enten saa skal du af Danmark flye,
 „Eller og jeg lader dig hænge!“

„De Tyre i Galgen hænge I kan
 „Baade for Ravn og for Ørn!
 „Saa lettelig jeg ud af Dannemarke
 „Ej kommer fra Hustru og Børn.

„Men skal jeg romme af Landet ud
 „Fra Hustru og Børn saa smaa;
 „Uselig skal I vist sige deraf,
 „At I mig nogentid saae! —

„nid nu bort, Niels Ebbesen!
 „Jeg vil dig ingenlunde høre;
 „Eller jeg bryder din Brynje paa dig,
 „Som jeg ter fuldvel gjøre.“ —

„Aldrig saae Nogen mig end saa rød,
 „Jeg turde jo fuldvel føjæve;
 „Hør I, Grev Geert! I se vel til
 „Dg mandelig vogte Eder selve.“

Bort red Hr Niels Ebbesen,
 Slog op med hviden Haand:
 „Grev Geert! I lader Eder mindes vel,
 „Jeg kommer igjen forsand!“

Saa red han bort med snaren Færd,
 Kom hjem udi sin Gaard;
 Hon klaged' sig for sin Hustru fær,
 Spurgee hende om bedste Raad:

„Hil sidder I, kiereste Hustru min,
 „Hvad giver I vel for Raad?
 „Greven af Landet mig drive vil,
 „Hon selv mig undsagde igaar.

„To Kaar han lagde mig for uden Skjæmt,
 „Den tredje var ikke god:
 „Jeg skulde ham sværge, eller rømme af Land,
 „Eller hænges; — saa lode hans Ord.“

„De værste Raad ere nu de bedste,
 „Hvis vi dem ellers kan finde:
 „Enten den Grevet ihjel at slaae
 „Eller Huset over ham brænde!“

„I rede og drikke, mine Dannesvende
 „Over være nu fro og kry;
 „Den Svend, sin Herre er fast og tro,
 „Han maa nu ej fra hannem fly.“

De Hofmænd sovre saa høj en Ed,
 De vilde opsette der' Liv,
 Og ride med hannem saa driftelig frem,
 Hvor han vilde yppen den Kiv.

Saa rede de dem til Fruerlund,
 Der bunde de deres Heste;
 Saa ginge de dem til Randersby,
 Den fuldede Grevet at gjæste.

Dg det var Hr Niels Ebbesen,
Han kom til Randers Bro:
"Den Svend, som ikke vil følge med,
"Han tage sig Ørløv nu!"

Frem gik da den lidens Svend Trost,
Ham tro'de han allerbedst:
"Min Herre! Gi give mig Ørløv paa Stand,
"Dg bertil Saddel og Hest!"

Han Ørløv begjered' og flur den sit,
Bertil baade Saddel og Hest;
Den samme Dag, før Aften kom,
Han tjente sin Herre bedst.

Niels Ebbesen selv til Døren red,
Som han sit da isinde;
Han stodte derpaa med skarpen Spjub,
Hvor Greven han var inde.

Greven han ud af vinduet saae,
Han saae de blanke Spjude:
"Saa usæl jeg her til Dannemark kom,
Niels Ebbesen holder derude!"

"Du sidde hernen, Niels Ebbesen!
"Vi ville os bedre forlige;
"Sendt vi Bud til Hertug Henrik,
"Dg saa til Hr. Klavs Krummedige."

"Ikke sagde du Saabant igaar,
"Alt ud ved Randers Strand;
"Du vilde da enten lade mig hænge,
"Eller jeg skulde romme af Land."

Saa toge de da den Bovehals.
Udi sin gule Løk;
Saa hug de ham hans Hoved fra
Alt over den Sengestok.

Den Ebd da Greven var slagen ihjel,
Hr Niels vilde Byen romme;
Der mægte hannem Herr Dve Hals,
Han vilde ham det formene.

Niels Ebbesen kom til Randers Bro,
Der vanked' saa gode Hug;
Der fandt han da hin lidens Svend Trost,
Som fætre Ørløv tog.

Niels Ebbesen gaaer over Randers Bro; —
 De Holster efter ham hasted';
 Men det var ham, hin liben Svend Trost,
 Han Broen efter ham kasted'.

Vak have Niels Ebbesens Søsterson!
 Han var sin Morbroder tro; —
 Han kasted' i Fjorden de Fjælle brat,
 De Holster sandt ingen Bro.

Niels Ebbesen gjæsted' en Kjærling god,
 Hun havde ikkun to Leve;
 Det ene gav hun Niels Ebbesen, —
 Han slog den kullede Greve!

Gud signe din Sjæl, Niels Ebbesen!
 Du var en dannis Helt!
 Saa gjerne du havde dit Fædreneland
 Ved fremmede Gjæster skilt.

Krist signe og hver god Dannesvend,
 Som baade med Mund og Haand,
 Uden Skjent og Tånt, med Hlib og Tro,
 Vil tjene sit Fædreland!

199. Ridder Kalv."88

Kong Wolmer stod i Halle
 Og delte Borg og Land
 Til sine Hofmænd alle,
 Det bedste som han kan.
 Heel naadig Drotten bojer
 Sit Hoved al den Stund,
 Mens Skjelmeri og Lojer
 Ret spiller om hans Mund.

Han gav dem hver et Stykke
 Og lagde Skjent dertil;
 De priste deres Lykke
 Og takked' ham med Smil.
 Den nordre Stump af Landet
 Han gav til Eske Brok
 Han sagde: „Kryb i Sandet,
 Da har du Huusly nok."

Hvor Rør og Ulv skal bygge,
 Der trives sjælden Gaas,
 Og dersor skal I rykke
 Hver i sin egen Baas.

Men liben Morten Due!
Flyv hønt til Aalholm op,
Sid der paa grønne Due
Dg byg i Bøgens Top!

„Hvor skal vi Galten sætte?
I Krogen kan han boe!
I hedder Hsg med Rette,
I har saa hvas en Klo;
Sohauerne I grieve
Ud fra det sikre Næs!
Ell Kalv jeg giver Ribe,
Der kan han gaae paa Græs.

Men Ridder Kalv blev arrig,
Han smasched' med sin Mund:
„Den Mundfuld den var karrig,
Guds Død! er jeg en Hund?“
Han dækkede paa Sverdet,
Som slingred' ved hans Laar:
„Jeg springer over Gjærdet
Dg til de Lyske gaaer.“

Han svang sig paa sin Fole,
Dg lod til Holsteen staae;

Den hele Rideskole
Maa Horset gjennemgaae.
Der mældte sig den Gjæve
I Bredens vilde Huus:
„Hvad synes I, Hr Greve!
Om mig og Riberhuus?“

Grev Gerhard fra sit Sæde
Sig rejste da paa Stand;
Han tog med Hjertens Glæde
Imod den danske Mand.
Han gav ham twende Slotte,
Dertil det røde Guld,
Saa Ridderen vel maatte
Ham vorde tro og huld.

Men Breden svandt, og Anger
Tog Huus ud i hans Bryst; —
Hans Falk og Hest og Sanger
Var ham ej meer til Lyst.
Med Rynker over Vandene
Han sidder tøs og tør; —
Det Randerssl i Randen,
Det glider ej, som før.

Kong Volmer sad i Halle'
 En Kveld, paa Koldinghuus,
 Med sine Hofmaend alle,
 Og tomte gyldne Kruus;
 Da kraaler højt Drabanten,
 Som foran Salen staar:
 „Nu kommer saa min Sandten
 Hr Ridder Kalv i Gaard.“

Ind traadte han i Salen
 Med hjerteknuste Blik;
 Heel dirrende var Talen,
 Meer krob han, end han gik;
 Han nejed' sig med Smerte
 Og kyssed' Kongens Sloeb,
 Han var saa slob om Hjerte,
 Og han var bleg om Næb.

„Hr Konge, vor mig naadig!
 Min Daad den var jo fræk,
 Og jeg var altfor graadig;
 Derfor løb jeg jo væk;
 Men jeg har ikke sovet
 I Holsteen, skal I see;
 Jeg bringer; næst mit Hoved,
 Ter stolte Slotte tre.“

Sit Ansigt Drotten bøjer
 Og tier al den Stund,
 Mens Skjelmeri og Løjer
 Sig kruser om hans Mund.
 Han rakte Fredspokalen
 Ham med sin egen Haand;
 Saar treen han frem i Salen
 Og trak paa Smilebaand:

„Og hør, I Hofmaend kjære!
 Hvad jeg nu sige vil:
 Den Kalv er, paa min Ere!
 Dog værd at legge til.
 Som Kalv han løb fra Baasen,
 Men som en mægtig Ko
 Han hjemmad satte Raasen
 Med stærke Kalve to.“

200. Dronning Margrethes Vise.⁸⁹

Dronning Albreth sidder paa Axelvold,
 Han laber de Lønbreve skrive;
 Sender han dem til Helsingborg
 Dronning Margrete at overgive.

Det svared' Dronning Margrete,
Da hun de Fejdebreve saae:
"Nu raade Gud Fader i Himmerig!
"Mig haades, det bedre skal gaae."

"Og det forbyde den øverste Gud,
"Den Sorrig skulbe mig haende;
"Men vil Gud og de danske Mænd,
"Paa Vejen vi skulle ham vende."

Og det var Dronning Margrete, saa brat
Hun kalder paa Svende to:
"Den tyske Hr. Parow I tale til,
"Bede hannem for mig indgaae!"

"Og hør I, kære Hr. Parow!
"Wil I mig hjælpe af Vaande?
"Og vil I drage i Strid for mig,
"Udi mit Sted at stande?"

Det svared' han, den Hr. Parow,
Han var en Mand saa falso:
"Ei drager jeg ill Sverrig i Strid,
"Det kunde let koste min Hals."

Det var den ødle Dronning saa prud,
Hun lod det Lønbrev skrive;
Sendte hun det til Skanderborg,
Hr. Iver Lykke at give.

Strax kom han, Hr. Iver Lykke,
Og stædtes han for Bord:
"Wil I mig Noget, min naadigste Frue!
"Hvi sendte I mig Ord?"

"Og hør du, Hr. Iver Lykke!
"Saa venligt beder jeg dig,
"Og vil du fare til Sverrigs Land
"At stande i Strid for mig?"

Svared' Hr. Iver Lykke,
Han var en Mand uden Svig:
"Og jeg vil drage till Sverrig i War,
"Og skulde det koste mit Liv."

Skrev hun saa Kong Albrecht til,
Hverken mindre eller meer:
"For Axelbold i Westergylland
"Der mode yi med vor Hær."

Det svarede han, Konning Albrecht,
Han agted' den Sejer at vinde;
„Vilde hun ikun, den gode Frue,
„Sidde ved Nokken og spinde!“

Og taler han til sine Hofmaend,
Alt over breden Vorb,
Om Dronningen og de danske Mænd
Saa mangt et spottefuldt Ord:

„Vi ville forlove vor Klædesæd,
„Og Hatten vil vi ej bære,
„Før vi faaer vundet al Dannemark -
„Ell Sverrig med stor Kre.“

Og rede de ud af Axelvold
Med fire tusinde Heste;
De havde da stadig i Hu og Sind
De danske Mænd at gjæste.

Og rede de over de grønne Enge,
Bel atten tusind i Skare;
De hørte ej Messe den signede Søndag,
Saa ilde de monne fare,

De Danske sig hellerej somme lob;
De mødtes alt paa den Hede;
At stride og fægte mod Kong Albrecht,
Det var deres største Glæde.

Og rede over de skaanske Bjerge
Og over de grønne Enge;
Det var stor Lyst at see derpaa,
Hvorlunde de Heste mon springe.

Og de rede ind over Sverrigs Grændse,
De vare i Modet saa trost;

„Og der stode Folk og undred' derpaa,
At Jorden ej under dem bristed'.

Meldte Hr. Gille Olufsen,
Han saae de danske Mænd komme:
„Ej ville vi stride med dem idag;
„Det gaaer os lidet til Fromme.“

Meldte det Konning Albrecht,
Han red under grønne Eide:
„Est du saa ræd for danske Mænds Sværd,
„Saa rid du Kun til en Side.“

„Mdrig saae I mig være saa red,
„Jeg turde jo fuldvel sjælve;
„Kong Albrecht! I see vel til idag,
„I kan forvare Eder selve.“

„Dg ej skal det nogentid spørges om mig,
„Jeg turde jo yppé den Kiv;
„Den fremmeste Mand jeg være vil,
„Der først skal voye sit Liv.“

Dg mældte Hr. Iver Lykke,
Han saae de Svenske komme:
„I holdt fast sammen, I danske Hofmænd!
„De Svenske de skal for os komme.“

Det var Hr. Gikke Olufsen,
Sin Hest kunde han vel ride;
Saa dristelig red han de Danske imod,
Sit Glavind først at bryde.

De Vile stunge saa højt i Sky,
De Glavind ginge i Stykker:
„I træde nu frem, I danske Stridsmænd!“
Saa raabte Hr. Iver Lykke.

Det første Ridt, de sammen red,
De Helte var alle saa stærke;
De Svenske mon vige og give sig tabt,
De misted' der' Konges Mærke.

Mældte det Konning Albrecht:
„Jeg maa paa Stedet blive;
„Den første Mand i al den Hær
„Jeg vil mig fangen give.“

Saa blev han Fange; det var ej Skjent;
De spændte ham Vejen om God;
Saa førte de hannem til Helsingborg
Den danske Dronning imod.

201. Dronning Margrethes Bon ved Efterretningen om Sejren.

Herre! jeg takker dig,
Du har beskyttet mig,
Endt er min Sorg.
Stolt i lyksalig Stund
Fryder sig Dresund
Dg Vordingborg

Søs! din Høgeffov
 Kvidre til Herrens Lov
 Højt under Sky.
 Glæd dig, o Æsselfjord!
 Hæv dig ved Sejrens Ord
 Absalons By!

Skagen! dit Glyvesand
 Hvirle mod blaalig Strand;
 Bland dig med Lyn!
 Dvej ej med Bølgen mat,
 Brusende Kattegat!
 Sprudl imod Fyn!

Sverrige! fryd dig med,
 Ej ved dit Arnested.
 Lystens Foragt
 Spotter et ædelt Blod.
 Svenskens og Danskens Mod
 Besid deres Magt.

Norge! vær glad med os!
 Sarp! lad din stolte Gos
 Buldre med Lyft.
 Nu trykker Dolen snart
 Dansken, med Broderart,
 Fast til sit Bryst.

Herr! jeg priser dig,
 Du har beskyttet mig
 Dannemarks Flag!
 Hvad ej en Kongerab
 Mægted', — det mægter glad
 Kvinden idag.

202. Iver Axelsen. *⁹⁰

Det lakked' alt mod Nattetid,
 Og Duggen den drev paa,
 Og det var Iver Axelsen,
 Han ud af Bindvet saae.

Og det var Iver Axelsen,
 Han ud af Bindvet saae;
 I Gaarden red hans lidet Smaadrenge
 Paa Gangeren abildgraar.

I Gaarden red hans lidet Smaadrenge
 Paa Gangeren abildgraar:
 „Saa sterke ere de Lidender,
 Som Eder imode gaae.“

„Borreby er haardt belagte,
Og Helsingborg er brændt;
Alle de Skibe, i Havnene vare,
Dem havde Svensken antændt.“

„Alle de Skibe i Havnene vare,
Dem lode Svenskerne brændte;
Konning Karl nu agter sig op mod Lund,
Han er saa haard en Fjende.“

Og det var Iver Axelsen,
Kasted' Brynjen om hviden Hals:
„Thvo som ikke folger mig,
Han tjener sin Herre med Tals.“

Han drog de Bukkeskinsstøvler paa
Og spændte Sværdet ved Side:
Og gjorde selv sin gode Hest; —
Paa Svenden ej turde han ride.

Hesten render ad Marken ud,
Teg vil det ej forslge;
Det var Hr. Ivers liden Smaadreng,
Han kunde sin Herre ej følge.

Saa red han til Lunde-Bispegaard
Og klapped' paa Døren med Sværd:
„Vaagn op, vaagn op, Hr. Erkebisp!
Ej Tid til Sovn det er!“

Og det var Erkebisp Thue,
Han vaagned' af Sovnen brat:
„Hvem er den Gjæst, der banker saa
Udi den mørke Mat?“

Mældte da Bispenes liden Dreng,
— Han stod ved sin Herres Side: —
„Det var Hr. Iver Axelsen,
Som monne for Døren ride.“

Op stod Bispen med hviden Kind,
Han kaldte paa sine Svende:
„Hjælp mig Gud i Himmerig!
Hr. Iver han er min Fjende.“

Og det var Lunde-Erkebisp,
Han var i Hu saa mob;
Ude holdt Iver Axelsen,
Hans Gangen skrabel' med God.

Bisp'en føsbte sig saa i Skind
Og traadte ud paa Svale:
"Nu sig mig, Iver Axelsen!
Hvad har I med mig at tale?"

"Hil Eder, hil, Hr. Arkebisp!
I kalde paa Eders Svende,
Der er ej lidt at give bort,
Flug Sværdet ved Siden I spænde!"

"Borreby er saa haardt belagt,
Og Helsingborg er brændt;
Alle de Skibe, i Havnene vare,
Dem haver Svensken antændt."

Alle de Skibe, i Havnene vare,
Dem lode Svenskerne brændt;
Konning Karl nu agter sig op mod Lund,
Han er saa haard en Fjende."

"I veed vel, hure vi stånde sammen,
Men lad nu Saadant fare,
Og ruster Eder, det bedste I kan,
Thi Byen er stædt i Fare."

"Selv vil jeg kalde de Riddermænd
Og Bud om i Landet sende;
Saa ville vi møde den svenske Bjørn
Med vore samlede Svende."

"Hil Eder, hil, Hr. Axelsen!
I er en Dannemand;
I tænke ej meer paa den gamle Trost,
I række mig Eders Haand!"

Og det var Iver Axelsen,
Og han tog atter oppaa:
"Thvo som nu ikke følger os,
Han er sin Konge utro."

Og der var ingen Riddermand,
Som ej vilde dem nem fælge;
Snart blev der Brag og Baabengny,
Jeg vil det ej forståige.

Kong Karl han kom med sine Mænd,
Men Dansken var dem for haard;
Han maatte vige med Spot og Skam
Fra Lunde-Bispegaard.

„Krist signe hver god Dannesvend,
Som baade med Mund og Haand,
Uden Skjent og Tant, med Flid og Tro,
Vil tjene sit Fædreland.“

203. Kristian den andens Vise.⁹¹

Alle Smaafugle, i Skoven vare,
De gave paa Høgen stor Klage;
Han rev dem af baade Hjer og Duun
Og vilde dem af Skoven jage..

Saa flesj de hen i en Egetop
Et Raad at lægge paany,
Hvordan en Konge de skulde faae,
Som kunde fra Høgen dem frie.

Frem for Flokken en liden Fugl traad,
Hun var saa sorrigfuld:
„Og lader os kesse den gamle Ørn!
Jeg haaber, han vorde os huld!“

Alle de andre Fugle smaa,
De svarede Ja dertil:
„Nu Ørnen vor Konge vorden er,
Saalænge som Gud han vil!“

Det da svared' den stolte Høg,
„Det steder jeg ingenlund!
Naar Ørnen Fuglenes Konge bli'r,
Vi sdes i Bund og Grund!“

Den gamle Ørn han hørte det,
Han hverken smilte eller lo; —
Saa slog han ned den frække Høg,
Alt med sin skarpe Klo.

Derved glædtes de andre Smaafugle
Og sunge, hver med sin Stemme;
I Lund var Fryd og dejlig Sang,
Saalænge som Ørnen var hjemme.

Sankedes da den Høgehør,
Den skjulede Skov og Kjær;
„Og lader os fun til Lundens fare,
Vi gjør vel den Ørn Ufærd!“

Men det er sagt med Sandingen,
Og syntes det nu, desværre,
At Egen leger med mangen Storm,
Ellidst bli'r dog Stormen dens Herre.

Thi joge de hort den gamle Ørt
Alt med sine Unger smaa;
De andre Fugle de bleve saa vilde,
Slet ingen Raad de saae.

Nu sidder Hogen i Egetop,
Nu breder han ud sin Vinge;
De andre Smaafugle, i Skoven ere,
Dem maa vel Jammeren tvinge.

Nu er der Sorg i den hele Lund,
Hvorfor der var Fuglesang;
Og Hver maa vel ynges over de Smaa;
Den Tid er dem nu saa trang.

Den Wise den er ikke lagt om Fugle,
Den lagdes om Dannemarks Eg:
Kong Kristjern var den kongelig' Den,
Saa ilde ham Adelen sveg.

204. Mindesang over Morten Luther.⁹²

Sæ Betlehem var Lyset tændt,
Og klar var Himmelstraalen sendt

Til West fra Østerlide,
Men stakket Lid vi Lyset saae;
Det maatte under Skeppen staae,
Og mørkt det blev saa vide.
Matten klares, Schernen blinker,
Herren vinker:
Billig lyder
Herrens Mand, hvad Herren byder.

Og Lyset Morten Luther tog
Og aabnede den lukte Bog
For hele Verdens Wje.
Da sejred' veldig Herrens Ord;
Som Lyn fra Wittenberg det foer,
Som far fra Torsals Høje.
Jesus Kristus Ordet fører;
Verden hører;
Paven snyser; —
Albrig Morten Luther gyser.

„Bor Gud var ham saa fast en Borg;“
Paa ham han fasted' al sin Sorg,
Skjulv ej for Van og Kejser.
Staae Djævle end mod ham i Hær,
Han stoler fast paa Kroens Sværd
Og Kristi Banner rejser.

Mødig strider han og vinder;
Søger, finder:
Himlen vunden
Jorden har — og Freden funden.

Grant vidste han, den Bjergmandsen,
At Guld af Grubens dybe Brend
Ej hentes uden Fare.
Dog fik han grov og u forsagt,
Dg Skatten blev for Dagen bragt,
De Guldkorn dyrebare.
Forhen skultes Himmelguldet
Dybt i Muldet;
Nu vi have
Skatten, som ej Rust kan gnave.

Thi skal din Vre ej forgaae,
Dit Navn med Gyldenkrist skal staae
Paa Evighedens Rue.
Naar Jordens Wise straale skal
Som Stjernelys i Himlens Hal,
Skal du som Solen lue.
Tak dig ofre Stovets Sonner; —
Gud besommer;
Morten Luther
Kristus selv i Favnen slutter.

205. Kjøbenhavns Universitets Stiftelse.

Heel sjælben rørtes Pen og Bog
Af vore blonde Fædre;
Men frejdig de til Sværdet tog,
For Odins Land at hædre.
Mens Franken læste Nat og Dag,
Med Platoss Bog i Hænder,
De Danske sloge djeurve Slag
I blandt de grimme Bender.

Den maatte kjøbe Rejseskø,
Hvis Hu stod til Latinen;
Thi her var ingen Læsero,
For Buestrengens Hvinen.
Selv Saxe, som Berserkers Priis
Med vældig Rost basuner,
Har lært af Munken i Paris
At skrive vælste Runer.

Kong Kristjan kom, og han paa Stand
Sit ødle Hoped ryster:
„Mon os paa hjemmesædt Forstand
I vore Dale broster?

Et Vandens Armod het saa stor?
 Ej mine. Born med Kummer
 Skal snige sig til fremmed Bord
 Og tryggle franske Krummer."

Nu ved den brave Konges Skjens,
 I stolte Horesale,
 Studenten paa den danske Bænk
 Gav Agt paa Landsmænds Tale.
 Nu lode Hjemmets Alvorsord
 Fra danske Talerstole,
 Og aldrig mere Mænd af Nord
 Skal gaae i fremmed Skole.

Da klæng de svundne Tiders Lov
 Fra djærve danske Lungre.
 Og hver en Blomst i Mark og Skov
 Blev dobt af danske Lungre;
 Ja hver en Flugt af Himmelens Hær
 Fra Kristjans Daarn blev regnet
 Og for al Verdens Folkesærd
 Med klare Træk betegnet.

Saalenge derfor Gnist af Vand
 I Kristjans Skole findes,
 Den danske Lærdoms Skaberånd
 Med Jubel sang skal mindes;

Mens een Student ved Xrels Havn
 Et Bogstav veed at skrive,
 Saalenge skal Kong Kristjans Navn
 Med Hurra, hilset blive!

206. Daniel Manzau.⁹³

Hvi sjunges altid om Spartaner,
 Som gjorde Fjenden Passet trængt?
 Behøve vore kjække Daner
 I Tiden vel at gaae saa langt?
 Har Heltekraft ej sat sit Stømpel
 Paa egen Daad i egen Tid?
 Behøver Modet et Exempel
 Fra Grækenland i Leonid?

Teg sjunger om en Helt i Norden,
 Og Daniel Manzau er hans Navn,
 Saa stor, som nogen Helt paa Jordien,
 En Sparter fra min Fodestavn.
 Alt trued' Magten lumfisk i Huslen
 Og vilde mødtes af dit Blod;
 Men, Daniel i Løvekulen!
 Dig frelste Himmel og dit Mod.

Leonidas stod uforseendet
 Bag Bjerget med sin Klof og stred,

Og skyted' Perser ned med Sværdet,
Indtil han selv i Græsset bed.
Men Daniel stod paa en Hede,
Han intet ly bag Klippen fandt,
Men slog, til Svenske Græsset bede,
Og slog, indtil han overvandt.

O kunde Harpens svage Toner
Din Ros forkynde med en Klang
Af hine tredive Kanoner,
Som voeldig du fra Svensken tvang!
O dirred' Strengen med en Brusen,
Liig Skriget af den rødde Hær,
Der veg, skjønt fem og tyve tusind,
For fire tusind danske Sværd.

Jeg sjunger om en Helt i Norden,
Og Daniel Ranzau er hans Navn,
Saa stor, som nogen Helt paa Jorden,
En Sparter fra min Godeskavn.
Leonidas stod uforfærdet,
Han Hæltedes bag Klippen fandt;
Men Daniel Ranzau stod bag Sværdet
Og brugte Sværdet, til han vandt.

---

207. Magnus Hejnesen.⁹⁴

Og det var Magnus Hejnesen,
Han var en Kjempe god; —
Om Bølgen skummed' nok saa højt,
Han fast paa Dækket stod. —

Og det var Magnus Hejnesen,
Han var en Kjempe stærk;
Saa sikker i sit ladne Vadmel,
Som Helt i Pansersærk.

Og det var Magnus Hejnesen,
Skjønt mildt han ellers sage,
Hver Røver og hver Ufredsmænd,
Dem hug han Buler blaa.

Med baade Hænder hug han til
Og foer paa Dækket op,
Og det var ret et lyftigt Spil,
Men bleg faldt mangen Krop.

Og ikun isde hued' dem
De Hug med ørlig Hu; —
Skjønt den dem hued' mindst endnu,
Hvis Hals gik midt stu.

Dg. det var Magnus Hejnesen,
— Gaa trindt om Færøland:
Hver Klippe paa den Klippe
Hans Davia er forsand;

Hvert Hjerte er hans Mindebog,
Hver Læbe bær hans Kvab,
Dg. førend han paa Færø dør,
Skal Klippen splittes ad! —

Hvad er det da paa Gammeltorv?
De rejse jo en Blok; —
Dg trindt saa staaer, med spilte Blik,
En nyhedsgraadig Blok.

Sel Mænd der staae og Kvinder med
Dg Slojkjolbørn dertil; —
Hvi see de paa den røde Blok,
Som mod et Gjøglespil? —

— — Dg det var Magnus Hejnesen,
Paa Gammeltorv de hug
Den ødle Kjæmpes Hoved fra
Alt over den røde Blok.

Han var for stor, han var for høj,
I Djæt dem en Ejern; —
Dhi Biben — det er kvædet sandt —
Læd aldrig en Konningørn! —

Hans Hoved over den røde Blok
Det hug de Nidinger af;
Saa tænkte de, de grov vel og
Den Kjæmpe selv en Grav.

Men Eg kan visne, og Mand kan dse,
Men aldrig Mands Minde dør! —
Dg Magnus Hejnesen lever end
Saa stolt, som han leved' før.

Dhi se kun trindt i Færøsund,
Hvor Fisserne drage Dræt,
Hvor er vel nu den Nøverhund,
Gjør stakkels Fisker Uret?

Dg se kun trindt om Færøland,
Hvor Klipperne bugne stolt,
Hvor findes vel den Kvinde og Mand,
Hos hvem hans Minde blev holdt!

208. Tyge Brahes Stjerneborg.⁹⁵

Saa her var Sjærnebotgen! — et Vandhul seer jeg kun,
En Muur, ej meget gammel, og saa en leret Grund,
Omrodet, som af Kvoeget; — og her var Tyges Slot,
Hvorfra han snildt belured' det hele Himmelblaat?

Jeg seer jo intet Minde, ej nogen Borgruin,
Hvor Tid og Gjæstfriheden har glattet haarde Trin; —
Dg Rikkerten, Kvadranten og Sirklen, — hvor er det?
— Selv af den Døde bl'r dog tilbage et Skelet!

„Hvor bygged' da Niels Juel vel, den Tid han
Svensken slog?

„En mægtig Borg jo har ham, — paa Linden Dannebrog!
„Hvor stod hin Borg, den høje?“ — „Efteds i Østerø! —
„Nu ruller der kun Wølgen, den jublende, mod Ø!“ —

Dg ingen Haand har bygget en Borg, saa fast og stærk,
At Tiden skal jo knuse det matte Haandebe verk.
Et kan kun stedse leve, — kun det, som blev af Land!
Men Landens stærke Føstre besejre Tidens Vaand.

Du kan ej Stedet vise, hvor Juel slog til og vandt; —
Med Moje og Besvær kun de Sjærneborgen fandt; —

Men Juel og Brahe leve, saalænge Land har Liv,
Og det skal med dem leve, som blev ved deres Bliv!

Saa rul kun, Tid, din Wølge! Jeg maa det lide vel,
At Brahes Navn ej klæber til Steen hvad eller Fjuel;
Og såd hans Borg kun ligge, mens dog hvert Hjerte veed,
At om i det han bygger i takfuld Kjærlighed.

Ja det skal stedse mindes ved Danmarks Bogestrand:
Til Stjernen hæved' Brahe med sig sit elskete Land!
Og han var dansk af Hjerte og dansk af Id og Mod,
End da, — da, — dømp dig Harpe! hans Danmark ham forlod.

Hans Borg paa Hveen blev Sveas, — Prag sic hans
døde Mulb;
Men Muldet, det er smuldet, og Borgen faldt omkuld! —
Hvad end der blev tilbage, — hans Birken og hans Navn,
Det gjemmer Danmark trofast, erkendtlig ved sin Favn.

Ja rul kun, Tid, din Wølge! Jeg huer det dog godt!
Hvad skulde Svearika med Tyge Brahes Slot?
Grav ned i Stov alt det kun, som rejste sig af Stov;
Han selv er nok for os, — nok for ham er friske Løv!

209. Zinklars Vise.⁹⁶

Hr. Zinklar drog over salten Hav;
Til Norrig hans Kurs monne stande.
Blandt Guldbrands Klipper han fandt sin Grav;
Der vanked' saa blodig en Vand.

Hr. Zinklar drog over Bolgen blaa,
For svenske Penge at stride:
Hjælpe dig Gud! du viselig maa
I Græsset for Normanden bide.

Maanen skinner om Matten saa bleg,
De Wover saa sagtelig trille;
En Havfrue op af Vandet steg,
Hun spaade Hr. Zinklar ilde.

„Vend om, vend om, du skotske Mand!
„Det giveler dit Liv saa sage!
„Kommer du til Norrig, jeg siger forsand,
„Net aldrig du kommer tilbage.” —

„Læd er din Sang, du giftige Trold!
„Altidens du spaer om Ulykker.
„Fanger jeg dig engang i min Bold,
„Jeg lader dig hugge i Stykker.”

Han sejled' i Dage, han sejled' i tre,
Med alt sit hyrede Folge;
Den fjerds Morgen han Norge mon see,
Jeg vil det ikke forðolge.

Bed Romsbals Ryster han styred' i Land,
Erklærende sig for en Fjende;
Ham fulgte fjorten hundrede Mand,
Som alle havde Ondt i Sindet.

De skjænde og brændte, hvor de drog frem,
At Folkeret monne de krenke;
Oldingens Afmagt rørté ej dem,
De spotted' den grædende Enke.

Barnet blev dæbt i Moderens Skjæd,
Hvor mildelig det end smiled'; —
Men Nyget om denne Jammer og Mod
Til Kjernen af Landet ilde!

Bavnen lyste, og Budstikken løb
Fra Grande til nærmeste Grande;
Dalens Sonner i Skul ej krob,
Det maatte Hr. Zinklar sande.

„Soldaten er ude paa Kongens Tog,
„Vi maa selv Landet forsvarer;
„Forbanbet voere det Nidingsdrog,
„Som nu sit Blod vil spare.“

De Bonder af Vaage, Læsse og Lem,
Med skarpen Dre paa Nakke,
I Bredehsjgd til sammen kom;
Med Skotten vilde de snakke.

Eet under Eide der løber en Sti,
Som man monne Kringlen falde;
Lavgen skynder sig der forbi;
I den skal Hjenderne falde.

Riflen hænger ej meer paa Væg,
Hist sigter graahærdede Skytte;
Nokken oploster sit vaade Skjøg
Og venter med Længsel sit Bytte.

Det første Skud hr. Zinklar gjaldt;
Han brøled' og opgav sin Hænde;
Hver Skotte raabte, da Obersten faldt:
„Gud fri os fra denne Vaande!“

Frem Bonder! frem I norske Mænd!
Slaer ned, slaer ned for Fode:
Da ønsked' Skotten sig hjem igjen,
Han var ej ret lystig til mode.

Med røde Kroppe blev Kringlen størt;
De Ravne fik nok at ebe.
Det Ungdomsblood, som her udfød,
De skøffe Piger begræde.

Ei nogen levende Sjæl kom hjem,
Som kunde sin Landsmand fortælle,
Hvor farligt det er at besøge dem,
Som boe blandt Norriges Fjelde.

End knejser en Støtte paa samme Sted,
Som Norges Uvenner mon true!
Be hver en Normand, som ej bliver hed,
Saa tit hans Djue den stue!

210. Eleonore Kristine Ulfeld.

Lungt Kongedatrens Zaare flod
Bag Fængslets skumle Mure,
Og Alder, Kulde, Sult og Nød
Skar Pandens dybe Fure.

Hr. Korsfits og hans Sonner gaae
I Verden om saa vide,
Og intet Frændesje saae
Kong Kristjans Datter lide.

Og Eiden krobs med Sneglesjed,
— Den løber ej for Klage, —
Hun tænkte paa sin Herlighed
I længst forsvundne Dage.
Eit lod hun Lampen uteindt staae
Og grubled' helst i Mørke;
Chi alt som Natten den falde paa,
Vandt Tænken Lys og Styrke.

Ta! Lampen tit udsukte hun,
Den harske Etan at spare;
Til Slutteren, ved Morgenstund,
Hun falbed den som Bare;
Og hendes List var ej omsonst,
Han Kjøbet ej forsmaa'de,
Saa sik hun til Baldyrekunst
En Maal og Silketraade.

Til Arbejd nu den hvilte Haand
Hun flittig overlader;

Det livned' Kvindens store Land,
Hun tænkte paa sin Fader;
Maar forдум hun ved Arbejd sad,
Det husked' hun saa noje,
Da kyste han sit Barn saa glad,
Da funkled' Heltens Øje.

Nu sad hun der, med stille Sind,
Og Sorgen sig formilded',
Trak Maalen ud, stak Maalen ind
Og sysled' med et Billed;
Men da hun brod den sidste Traad,
Hun Øjet front oplader
Og stirrer paa sin Gangedaad
Og — seer sin elskete Fader.

Og kysser saa sin Fader god, —
Mildt Tænken sig forvilded',
Som om han hos sin Datter stod,
Som levede hans Billed,
Som havde Læben mangt et Ord
Til hendes Ørest at sige,
Som vendte Øjet sig fra Jord
Mod Gud i Himmerige.

En Sjælestyd var dette Syn;
 Hvert Træk stod der saa noje:
 Den brede Pande, tykke Bryn,
 Det stolte, lyse Øje,
 Og Hagekleft med Smilebaand
 Saa sanddru var fremstillet, —
 Og det var hendes Datterhaand,
 Som dannet Kristjans Billed.

Med sene Skridt hentrandt den Lid
 Bag kolde, skumle Mure;
 Den tynde Løk, saa solverhvid,
 Svagt skjulte Pandens Fure.
 Saa gik vel tre og tyve Aar,
 Da aabnes hendes Fængsel:
 Den gamle Fange atter staarer,
 Som fri, i Verdens Trængsel.

Førundret Øjet hun opstaaer,
 Slukt var dets forbunke Flammer;
 Saa langt som Væg fra Væggen staarer
 I Fangeburets Sammer;
 Saa langt kun hendes Syn kan nage;
 Men gjennem Taagens Mørke
 Klart Aanden i det Hjerne saae
 Sin Trost og Mod og Styrke.

Fra Fængselsdør til Klostertraa
 Den matte God hun vender,
 Og Trostsens Ord at læse staae
 I hvad hun selv bekjender:
 Min Husbond holdt jeg tro min Ed
 I Nød og svar Elende;
 Den Wid, hvis Sjæl er Kærlighed,
 Hun faaer en salig Ende.

211. Romanse.

Åd Sundet en truende Glaade gif
 For København' at befrige.
 Karl Gustav smilte med stolten Blik:
 „Snart ejer jeg Danmarks Rige!“

Men Fredrik den tredie rolig sad
 Midt i sin elskede Reude;
 Og hver en Borger i Axelstad
 Trak Sværdet tavs af sin Skebe.

Du arme, stolte, ørgjerrige Mand!
 Ved Gud! du er at beklage;
 Dreber du Freden i vort Land,
 Vor Tak dig næppe vil smage.

Men frem han stævner med vredelig Hu
Dg tænkte, vi skulde blegne; —
Da hvinede Sværdet med Dødens Gru; —
Endnu er vi vore egne!

212. Kjøbenhavns Belejring.⁹⁷

Hedningssjalde digtet har:
Gefion med Troldeplov
Pløjede, og Jernet skar
Sjølund bort fra Sveaskov; —

Gøste nu med Troldeplov
Pløjede i Øresund,
Dg fra gamle Daneskov
Skar han bort et fager Lund.

Dog han ej med al sin Møje
Kunde Sjølund til sig pløje;
Thi paa Kanten stod et Træ, —
Dybt laa Rødderne og brede,
Kongefuglen i dets Læ
Havde bygget sig en Nede;

Gøste brugte Ild og Staal,
Huggede saa hvast forneden,
Vilde med sit Svovelbaal
Røge Fuglen ud af Neden;

Kongefuglen frygted' Gud,
Vilde ej af Neden ud;
Tænkte: — det, som flytter Bjerge,
Kunde og hans Nede værge.

Gøste svor, at om den Nede
Under høje Himmelblaa
Hængte i en Stjernekæde,
Var han Karl for den at nære.

Grævlinger kæb ud af Noden,
Dg med hvasse Land de bed
Svenske Drot saa hardt i Goden,
At han glemte brat sin Ed;

Fattig Fugl fra Klosterbord
Sang saa skingrende et Kor,
Slog saa sterket med Klo og Vinge,
At hans Nren maatte klinge.

Gøste foer fra Axelstad; —
Fredrik i sin Nede sad; —
Gøstes Et er lagt i Jordens; —
Fredriks troner end i Norden!

213. Griffenfeld.

Som det Fros af ødel Art,
Man i skummelt Bildnis haster,
Opad med ustandet Fart
Over Ejern og Tissel haster,
Spreder sine stærke Grene
Vidtomkring og staer alene; —

Som en Gnist af Aften frem
Glimter, blusser op i Lue,
Føler, Hjernen er dens Hjem,
Stræber derfor mod dens Rue,
Over Ros og Damp sig hører, —
Selv et Lys mod Lyset svæver —;

Saa af Mørket du opsteg,
Baaren frem ved egne Kræfter;
Hoben trædt til side veg,
Undred' sig og stirred' efter.
Af, men over golde Ryster
Du din ødle Frugt nedryster.

Ærighed harer Mod og Kraft,
Lys er Gift for mørke Sjæle:
Ædle Trox med Marv og Saft!
Ukrudsynglen vil dig kæde;

Dine Frugter vil de have,
Medens dig de undergrave.

Dejlig Vand i Vøgen blaa!
Gamle Danmark, sjønne Have!
Du, som dyrt undgjælde maa,
At dit Led var tit af Lave! —
Hvo det løster i sin Hængsel,
Lennes grumt med Vand og Hængsel!

Arme Konge! af vil du
Havens Vogter udelukke?
Og i blind, forvildet Hu
Egen højre Haand afhugge?
Da den ødle Grif du stækkeb',
Du din egen Vinge knækked'.

Dybt i Norden staer et Fjeld,
Skummelt, nogen, midt i Havet, —
Der, o store Griffenfeld!
Blev du levende begravet.
Biisdom selv blev domt tilbøde;
Derfor maatte Danmark bløde.

Mangt et Aar skal svinde hen,
Skiftes øste Danmarks Krone,

Førend Griffenfeld igjen
Staaer ved Dannerkongens Trone;
Konger har et Sekel flere; —
Griffenfelder ingen mere!

214. Kort Adeler.

Kort Adeler var sig en Helt saa sterk,
Hans Ky foer saa vide om Lande,
Han sved' saa mangt et Kjæmpeverk
Alt ved de fremmede Strande.

I Myklegaard hørtes hans Navn med Skref,
De Tyrker kun lidet ham hued';
Han slog saa mange med Sværdet kje,
Gem tusind med Lænker han kued'.

Bed Tenedos toned' hans Sejerssang,
Mens enlige Snekke han boded';
Da kom Hr. Ibrahim; sterk og lang;
Af Harme den Muselman gløded'.

Med tusinde Mand han mod Helten foer,
Ham tyktes Sejren alt vunden;
Paa sondrede Snekke de sprang om bord
Og raabte paa Kristenhunden.

Paa Dækket der øves saa haard en Sværd,
Saamangen Kristenhelt bløder.
Kort Adeler svinger sit gode Sværd,
Han slur den Muselinand møder.

Hr. Ibrahim efter hans Hoved slog,
Men det vilde Helten ej slippe:
Med højre Haand han det Slag modtog;
Men nu vilde Styrken ham glippe.

Med venstre Haand tog han Sværdet fat,
Og nu foer han ikke med Lempe:
Paa Dækket der saldt et Hoved saa brat,
Det tabte den tyrkiske Kjæmpe.

Nu saldt hver Muselman Sværd og Mob,
Som Dyr de lode sig binde;
Fra Tenedos sejled' den Kjæmpe god
Med Sejer for flyvende Binde;

Kort Adeler frem for sin Konge stod;
Ej Helten's Hæder var ringe:
Et Banner han lagde for Kongens Fod
Og Ibrahim's vældige Klinge.

Nu ligger Hælten i sorten Muld,
Han kløver ei flere Vander;
Men Danmark gjemmer end, tro som Guld,
Hans Navn, hans Sværd og hans Banner.

215. Niels og Jens.⁹⁹

Niels Juel gav Agt paa Stormens Brag:

„Nu er det Tid!
„Hejs op, hejs op det røde Flag
„Og slaa paa Goten Slag i Slag!
„I Lusten spræng og senk i Kvag!
„Nu er det Tid!
„For Solen daler, den idag
„Skal ske Fjendens Nederlag
„I Strid!“

Jens Juel gav Agt paa Stormens Brag:

„Ej er det Tid;
„Forst op mod Binden dette Slag!
„Saa har du den og Solen bag;
„Da hesse du det røde Flag!
„Da er det Tid!
„Vel bier Solen, til idag
„Den skuer Gotens Nederlag
„I Strid.“

Niels Juel i Balgen stoder ind
Det blanke Sværd.
Af Kamplyst blusser Hæltens Kind;
Dog temmer han det rafte Sind
Og skyrer, op mod Sol og Wind,
Sin tunge Feerd.

Han lønlig seer mod Kjøge ind;
Thi Kongen paa dens Tempelstind
Er nær.

Jens Juel sig over Aplen saae
Mod Sjællands Kyst,
Hvor Fjendens stolte Snekker laa,
Alt som en Ekov paa Bølgen blaa:
„Nu, Niels! nu er det Tid at gaae
„I blodig Øyst.

„Nu lad du ned for Binden staae!
„Og alle disse Gutter slaae
„Med Lyft!“

Da slog Niels Juel saa haardt og fast
Paa Fædrebiis:
For Kugleskud og Bombekast
Nedstyrted' fjendlig Spejl og Mast;
Saamangt et dristigt Hjerte brast
Og blev til Fis.

Hjæl fly de bort i Huj og Haft, —
Her give de dig Skib og Last
Til Præs.

Den Tvillinggreen af Kjæmperod
Sejskransen bandt:
Besindighed og Hætemod
I Karen hos hverandre stod;
Skjønt strømmevis det ædle Blod
Paa Dæklet randt.
Men Broder fast hos Broder stod,
Med Sværd i Haand, og God ved God,
Dg vande! —

216. Hvitfelds Visse. ¹⁰⁰

Vort Fødeland var altid rigt
Paa rafse Ørlogshelte,
Der ansaae Tapperhed som Pligt
Dg sjælv ej, hvor det gjeldte.
Saa var vor Suel og Adeler,
Dg saa var han, vi synge her. —
Vort Fødeland var altid rigt
Paa rafse Ørlogshelte!

Hr. Hvitfeld var den Herres Navn,
Vi synge her til Ere;
Dg evig, evig dette Navn
I helligt Minde være!
Han døde for sit Fødeland,
Dg glad og villig døde han.
Vort Fødeland var stedse rigt
Paa rafse Ørlogshelte.

Saa haard en Kamp der monne staae,
De Hjender var saamange;
Men næst til dem Hr. Hvitfeld laa;
Den Helt var aldrig bange!
I hele Flaaden Ingen slog,
Som Hvitfeld med sin Dannebrog, —
Skjønt Dannemark var stedse rigt
Paa rafse Ørlogshelte.

Men som vor Hvitfeld mandig slog,
Dg Lag paa Lag udsendtes,
Hans gode Skib, hans Dannebrog,
Af egen Sjæl antændtes.
„Rap Ank, Hvitfeld! fly til Land!
Bud Flugt du Livet frølse kan!“ —
Men Dannemark var altid rigt
Paa rafse Ørlogshelte.

„Mej! var hans Svar: fly vi derhen,
Staaer Danmarks Glaade Fare;
Dg skulde Danske vove den
For eget Liv at spare?“
Døe skal vi, men vi hævnes maa;
„Eil sidste Undedrag vi slaae!“
Vort Fødeland var altid rigt
Paa række Drilogshelte!

„Eil sidste Undedrag vi slaae!“
Hans Sømænd kjælt gjentoge;
De Sib og Død rundt om sig saae,
Men usorsagt de sloge,
Eil Sibden ind i Kruddet bød,
Dg Alle døbe Hestedsd! —
Vort Fødeland var altid rigt
Paa række Drilogshelte! —

Dg aldrig udøser Hvitfels Ros,
Hans kjelke Sømænds Minde;
O maatte de i hver af os
En verdig Landsmand finde!
Maar Fædrelandet falder os,
Som de hver byde Doden Trods! —
Vort Fødeland var altid rigt
Paa række Drilogshelte! —

217. Norderhovgs Præstegaard.¹⁰¹

S Norderhovg sig hæved' en Gaard,
Som end den staaer, —
Der bo'de Kvinden med Præsten.
Han frygtsom var i sin geistlige Stand,
Men hun var Mand
Dg dygtig Kvinde forresten.

Da Svensken kom, han i Kjeldren kreb;
Men Blodet løb
Med Kraft i det kvindlige Hjerte.
At spildt blev Bondernes Ejendom,
Maar Ejenden kom,
Det stued' Anna med Smerte.

Den svenske Oberst i Stuen treen;
Hun var ej seen
Men bragte, hvad Huset formaade;
Med Pallask, Sporer og Knebelsbart,
Paa Rygterart,
Saa barsk, i Hallen han traadte.

Hr. Pastor øengstlig i Kjeldren gjoss,
Af Angst han fros; —
Men Anna lued' af Kraften;

Hun spared' ej Øl; hun spared' ej Mjøb,
 Saa sterk og sòd;
 Hun spared' ej Druesaften.

Drebt var hun nær af en svense Soldat,
 En vild Krabat; —
 „Og mon din Konning dig sendte,
 At myrde Kjærringer her i Nord?“
 Var Annas Ord;
 Da Svensken Spydet bortvendte.

En Pige hun havde, saa slu som hun:
 „Tillad mig kun,
 Hr. Oberst! at sende min Tørne!“
 Et libet Værdi han det tillod;
 Det kosted Blod;
 Normændene vare ej fjerne.

Og førend Svensken sit temt sit Maal
 Til denne Skaal,
 Skjød Rislerne gjennem Ruden.
 „Hr Oberst! førend du Bjørnen slog,
 Før du den vog,
 Mig tykkes, du folgte Huden!“ —

Der blev en Myrden i Preestens Sal,
 Saa sommersval,
 Og aaben ellers for Gjæsten:
 Man gjennem Winduet paa Gjenden skjød;
 I Blod han fled
 Og svang sig ej tiere paa Hesten.

End staer den ærværdige Preestesal,
 Saa sommersval,
 Saa gjæstfrei, med sine Risfer.
 Man viser Huller i Bjælken der,
 Man har dem hør;
 De vidne om Annas Bedrifter.

Stor er, o Norge! din Gjæstfrihed;
 Det Hvermand veed;
 Men Overmod ej du taaler.
 Den som paa Øren dig banker stolt,
 Du hyder Holdt!
 Og sjenker ham bedskere Skaaler.

218. Hans Egebe.

Et helligt Kors staer højt i Nord,
 Hvor ingen Sangfugl bygger;

I Sne det staer paa frosne Jord,
Og langt fra Lovsalskygger.
Har Lyset døde Jord forladt;
Og isner Himlen i sin Nat,
Hvor haablos Sjælen gyser:
Fra Bjergene af evig Jis
Henpeger mod Guds Paradis
Det Kors ved Nat og lyser.

Med Glans fra Livets Morgenland,
I Dødens Midnatssone
Det viser Vej fra Hvalens Strand
Til Palmetovens Krone;
Og Njet, blindt af evig Sne,
Kan Livets grønne Tre dog see,
Hvorom Guds Engle knæle;
Og gjennem Gravene af Jis
Gaae haabfuld til Guds Paradis
Med Tre de frelse Sjæle.

Hvo plantede saa højt i Nord
Den Green af Edens Have?
Hvo bar den tro i Hvalens Spor
Henover Dybets Grave?
Jispolens Son! hvo gav dig Fred?
Ej steg en Engel til dig ned; —

Gud en Apostel sendte!
I Mulin et Folk han saae forladt;
Ham Aanden viste Dag og Nat
Den Vej, kun Døde kjendte.

Og ej han havde Rast og Ro;
Den Vej han maatte følge;
Gik den saa over Dødens Bro
Og Fjeld af frosne Bølge.
Ham fulgte Børn og trofast Bir,
I Herrens Haand han gav sit Liv;
Men Aanden ham ledsgade'.
Den bar ham over store Grav,
Og fiernt i kolde Midnatshav
Han dunkle Kyst opdagede'.

I Nat foer blodige Harpun
Mod Hval ved røde Strande;
Paa Kysten stod en Fredspravlun
Med Lys fra sierne Lande.
Der hjalp en Kærlig Haand i Nød,
Der løb en salig Trost i Død,
Der Guds Apostel bo'de.
Did ty'de hver bedrovet Sjæl,
Til Lysets og til Livets Væld,
Og haabed', elsked', tro'de.

Hos Gud nu den Apostel boer,
 Hans Sjæl Krist evig glæde!
 Hans Mindekvad højt over Jord
 Fortolste Sjæle Kæde.
 Hans Bautasteen er Korset hist,
 Som leder til den Herre Krist,
 Hvor isnet Sjælen gyser;
 Fra Hjergene af evig Kis
 Det peger mod Guds Paradis
 Og gjennem Natten lyser.

219. Skjelderup.

Stolte Lavrbærtæ! som byder
 Helten dine Lev og Jesen pryder,
 Der omstraaledes af Sejrens Glans;
 Staa kun ursæt! dennesinde
 Kan jeg uden dine Blæde binde
 Kærens uforvisnelige Krans.

Men af dig, du Skovens Konge!
 Dine grønne Blæde, evig unge,
 Vil jeg plukke, gamle danske Eg!
 Sædt bevoget vil jeg vinde
 Dem omkring den ødle danske Linde,
 Som — af! længe — var i Graven bleg.

Skjelderup! — hør! Harpen klinger
 Som bevoget af usete Vinger; —
 Edle Skjelderup! er det din Land?
 Engel udi Himmerige!
 Hører du de Toner, som opstige
 Fra en uskylletet Bardes Haand?

Kan du skue fra det Høje
 Taarerne, som af et jordisk Øje
 Vælde frem i overjordisk Lyft?
 Salige! kan du fornemme
 I dit Paradis den Glædesstemme,
 Som ubryder af et dødligt Bryst?

Hvor den sorte Mand maa bukke
 Under hvide Bødlers Nag og sukke,
 For han Lyset kun til Trældom saae, —
 Hvor de løngebundne Hænder
 Han forgjøves til Tyrannen vender,
 Der ham slæber over Bolgen blaa;

Der, — i hine Smertens Egne, —
 Lever end velsignet allevegne
 Mindet om den ødle blanke Mand;
 Denne blodbestrælte Slette

Skal i Evigheder ej forgiætte
Navnet af din Søn, o Fødeland!

Som en Gubdom fra sin Himmel
Steg han ned blandt arme Slavers Brummel,
Sankede dem til sin Faderbarm.
Uden Lænke har han bunden
Orkens Søn, og uden Sværdslag vunden
Usordunklet Sejerherrenavn.

Sejerherre over Hjertet!
Ej af Blod den mindste Draabe færter
Din Eroblings østerrene Glans.
Taarerne, din Haand har stillet,
Taarerne, som ved din Baare trilled',
Ere Perler i din Hæderskrans.

Frygter ej, at Skjalden higer
Efter Sølv og Guld for hyklet Smiger;
Skjelderup er længe i sin Grav.
Intet Monument sig rejser,
Ingen prægtig Marmorstøtte knejser
Over hans nedlagte Vandringstav!

Men en ærlig Hærdes Stemme
Skal igjennem mange Stægter gjemme

Mindest om din Søn, mit Fødeland!
Slavekysten har hans Bene;
Disse Runer paa hans Bartastene
Ristes her paa gamle Danmarks Strand.

220. Sørgefantate over Frederik den femte.¹⁰²

Hold, Taare, op at trille,
Dg du, vor Sitar, stille!
Nu bæres Kongen bort
Til Graven.

Nu bæres Kongen bort til Graven.

Lad det forgrædte Nje
Sig end engang fornøje,
Vi see vor Frederik
Ej mere.

Vi see vor Frederik ej mere.

O Unk! saa bært da, Norden,
Din største Skat til Jorden!
Op Cimbrer, følger med
Dg Klager!

Op Cimbrer, følger med og Klager!

Niis, naadig og retfærdig!
Dig og dinrone værdig!
Tag disse Navne med
I Graven,

Tag disse Navne med i Graven.

Farevel vor døde Glæde!
Vi kan ej meer end græde;
Tag disse Tårer med
I Graven.

Tag disse Tårer med i Graven!

Hold, Taare, op at trælle,
Dg du, vor Sitar, stille!
Nu bæres Kongen bort
Til Graven.

Nu bæres Kongen bort til Graven.

221. Bise om Hr. Henrik.¹⁰³

Hr. Henrik han sidder saa tankefuld,
Hans Hoved til Jorden mon hælde;
Det gjør honnem Sjælen saa sorrigfuld,
At Skoldungens Stridsmænd mon trælle.

(Omtoæd.)

Nu snurre de Guldhjul for Gangerens Skridt,
Nu bruges kun Skoldungens Stridsmænd til Strid;
Hil være Hr. Henrik!

Hr. Henrik han stander i hviden Sand,
Der maler han Streger saamange,
Baade krumme og krused' som Møllebund,
Baade rette og sorte og lange.

Han kalber paa Sommermand, kalber paa Smed,
Han viser dem Stregerne sine,
De sige: Hr. Henrik! hvorfore den Sved?
Han sværer: For Brødre mine.

I to Gange tyve og fire Aar,
Hver Dannemand til stor Harme,
Af Skoldungens Flyhavn Vandet opgaae
Med trællende Somænds Arme.

Jeg bygged' saamangen en Mølle for
Tor Farer og Prester og Bønder;
Jeg tenkte: Gud lønner den Mand, der gjør
En Mølle, som Flyhavnen temmer.

Saa grubled' jeg baade ved Dag og ved Nat,
Jeg havde ej Tanker til Andet,
Indtil jeg sik see den Mølle saa brat
Opstaae ved min Haand udf Sandet.

Og hør nu, I Hammer- og Dremænd,
Nu mørker I paa min Dale,
For Binden den vifter de Streger hen,
Og forend at Sol monne dale.

Saa visste han dennem heel tydelig
I Sandet de Mollestykke;
Han maled' dem atten, hver for sig,
De vare vel tusinde Stykker.

Han talte de Sommermænd Ørehug til,
Bog Slaget af Smeddenes Hammer;
I tamle nu flus Eders Fern i Sid
Og slække Eders Egestermer!

Det vared' t Uger, det vared' ej meer,
End tyve øg een tilende; —
Da fejled' der ikke Stykker fleer
Af Flyhavns Mølle behende.

Det var Hr. Henrik, han blev saa let
I Sindet, saa veltilmode;
Af alle de Stykker gjorde han eet,
Og flus stander Møllen paafode.

Saa spændte han Gangere otte an
Den Flyhavn straxen at tømme;
Det gruer i Livet paa hver en Mand
At see, hvor det Vand mon udstrømme.

Det undrer hver Mand, som tenker derpaa,
I ikke eet Døgn tilende
Kan to Gange fire Ros mere formaae,
End femhundred Mand udi trende.

Nu stander den Mølle i Kongens Flyhavn;
Nu træller ej Skoldbungens Helte;
Men Møllen skal sjunge Hr. Henriks Navn,
Saalænge Skoldbungten har Helte.

Og Møllen skal sjunge det dobbelt engang,
Naar Kampens Flammer os vække;
Naar stolt den forener sin voeldige Sang
Med Dannemarks sejrende Snekke.

Nu saurre de Guldhjul for Gangerens Strid,
Nu bruges kun Skoldungens Stridsmaend til Strid;
Hil voere Hr. Henrik!

222. Bernstorff.

Før din Griffenfeld saa god
Maa du, Danmark! sørge længe,
Hør et Skud af fremmed Rød
Plantet bliver i dit Vand
Bedre nyttet, bedre fredet
Boxer Treet denne Gang; —
Bernstorff heldig hænger Leddet
Hør de Danskes sjonne Bang.

Oste Kampens røde Blod
Bilde Bangen oversvømme;
Bogteren ved Leddet stod,
Standsede de stærke Stromme.
Krigens brændte trindt paa Jorden;
Kun paa Danevangen ej;
Fredens Engel fra mit Norden
Altid visste Luen Vej;

Modte med urokket God
Luen, som foruden brændte;

Dæmpede det blinde Mod,
Som forinden sig antændte.
Kampens Skyer Jorden dække,
Jordnen ruller, Lynet slaer;
Intet Lyn kan Bangen række,
Hvor den vise Bernstorff staar.

Prægtig er den Lavrbækrans,
Som paa Erens Marker vindes;
Men i vilde Vaabendåns
Under Suk og Hyl den bindes.
Dødens Sved maa Lavren nære,
Kun paa blodig Gund den groer;
Dyr er Kjæmpegudens Ere,
Anger i hans Tempel boer.

Men naar Sandheds ødle Tolk
Prises frist af Ven og Fjende, —
Men naar baade Drot og Folk
For sin Undling Kransen binde:
Denne Krans, skal Verden kjende,
Bindes kun paa Fredens Vej;
Denne Krans før Tidens Ende
Halmer, plettes, celdes ej.

Den er din, du Danmarks Mand!
 Den skal grønnes paa din Kiste! —
 Sorg ej længer, Fædeland!
 For du Græskenfeld maa miste!
 Damp dit Suk! efter din Taare!
 Tag for Sorgen denne Trost!
 Ved den store Bernstorffs Vaare
 Du tilgive Fædres Brost!

223. Visse om Karl Jessen.

Dg det var Karl Jessen, den gjæve Mand,
 Han pløjed' atlantiske Bølge;
 Da kom to Britter og duved' ham an,
 Jeg vil det ret ikke forudsige.

De talte ham til med tordnende Røst,
 Men ej var han seen til at svare;
 Thi, ene mod to at prøve den Dyft,
 Det tyktes ham slet ingen Fare.

De bretlandske Svende gav Skud paa Skud,
 Men Karl holdt dem mandig fra Livet.
 Han sparerde ikke paa Lod og Krud,
 Men dygtige Lag blev dem givet.

Saa hejsed' han Sejl i højen Raa
 Og ønsked' St. Thomas at vinde;
 Han vidste at sejle og vidste at slaae,
 Det maatte vel Britten befinde.

Med blodige Vandet og huldebe Skrog
 De vendte med Skammen tilbage; —
 Men hædret og højt vajer Dannebrog;
 Ej Brætten det magted' at tage!

224. Wahl.

Dækker Graven, grønne Urter smaal!
 Eders Ven, som elskte Jer saa saare,
 Han er død; — o rygt fra Himmelens Blaa,
 Høje Gran, din tunge Vemodstaare!
 Hvide Rose med det blege Smil,
 Sødt indslýng dig med det friske Rose!
 Binder Eders Krans omkring den Døde,
 Duk dit Hoved dybt og græd, o Piil!

Smaa Fioler, hulde Born, som født,
 Medens Føraarsvinde venlig luste,
 Under Græsset, svalt og luunt og blædt,
 Staer og see saa fromt til Gud og dufte,

Gamler Eder ved hans Hovedsteen,
Lampen lig, som under Gravens Bue
Brænder for den Dødes trætte Been.
En dødligblaa, men hellig Lue.

Eders Undling havde intet Guld,
Uden Smykke var den sorte Lilje.
Gylbne Gyldentak, vær du da Gulb;
Vær hans Sølv, du sølverhvilde Lilje!
Slyng hans Navn! han var en Blomst som du:
Reen, uskyldig, elskovsfuld og stille;
Kraftig var hans Aand, og from hans Hu.
Hvide Lilje, lad din Laare trille!

Flora! du som hist i Østens Hjem
Hør din rigelige Blomsterbolig,
Drag fra Østen, gak for Graven frem;
Hvor din Ven i Norden slumrer solig;
I dit Fyldebhorn tag Urter med,
Fjern fra alle Jordens grønne Skove;
Strø dem oppigt paa hans Hvilested,
Smil og græd og ønsk ham godt at sove!

Hædre saa din Offerpræst! hans Vilje
Ene var at vorde Flora Kjær.

Gud, som klæder Markens forgri Lilje,
Klædte ham, imens han vandred' her.
Stille var hans Liv; kun Faa ham kjendte,
Skjønt Europa lydt gjentog hans Navn.
Trofast dog han sin Gudinde tjente; —
Flora! tryk din Eske i din Favn.

Ej til Mennesket, men kun til Eder,
Spæde Blomster! Skalden sig har vendt,
At hvært Foraar fromt I tilbereder
Eders Ven et helligt Monument:
Eviggrønt, o Wahl! og Granbar vinde
Hver en Winter om din Urne sig;
Men med Vaaren, Jordens Eskeinde,
Hundredtusind Blomster favne dig!

225. Den engelske Kaptein.¹⁰⁴

Fra Kullagunnarstorp de Svenske saae
I Kattegattet spredt en engelsk Gaade.
Hvorhen den stærke Semagt skulde gaae,
Det var for dem, det' var for os en Gaade.
Fra Kronborg saae man med forbavset Blid,
At ud for Sundet standsed' Sejlerskaren; —
En Anelse hen over Danmark gif,
Man skimted' nu, men frygted' ikke Far'en.

Der saa for Anker nu, med Reb om Sejl,
De tætbefolkede, de hule Masser;
Med Selvtilfredshed saae, i Havets Spejl,
Ufmalte sig de gyngende Pallader.
Ombord udefter Fjenden stirred' man,
Urolig te'de sig de blaa Matroser:
En Kommand er jo dog i hvert et Land
En Ven af Lavbær og de røde Roser.

Paa Ørlogsmanden, hvor det første Flag,
Storadmiralens, vajed' stolt fra Masten,
Der blev, dengang det gry'de blot ad Dag,
Blandt Øffisererne saa travl en Hesten.
De tætforseglte Ordre'r skulde nu
Af Chesen brydes; — spændt man vented' Talen; —
Lord Gambier brod dem med mysgerrig Hu,
Dg Alle stirred' hen mod Admiral'en.

„Sejl der,” saa lod det barske Kongebud, —
„Hvor Danmark har sin Glaade trygt i Neden!
„Hvad der I see, bring det af Havnen ud,
„Brug Krigen vel, dog tilbyd stedse Freden.
„De Danske tomret har saa fast en Borg; —
„For os en Anden mulig turde komme; —
„Grib raff kun til! — saa byder Kong Georg; —
„Belønning faaes, naar Slaget vel er omme!”

Højt løb nu fra det rummelige Dæk
Det hele Mandstabs vilde Hurraaben; —
I beget Fjoes saaes ikun glade Træk; —
Til Ry og Plyndring stod jo Alles Haaben.
— Kun En af alle hine Mænd ombord,
Kun En tog ikke Deel i Mængdens Glæde,
— En ung Kaptejn, — men bad med jævne Hæd
Om Lov, frem for sin Chef at turde træde.

„Hr. Admiral!” — saa tog tilorde han —
„Jeg var kun Purk, da jeg paa Dybet sejled’,
„Bød Abukir, paa Nelsons Ørlogsmand,
„Som Femtenaarig jeg til Wren bejled’;
„Hist i Vestindien mangen vild Korsar
„Jeg greb, og hang ham lystig op i Galgen;
„Man ridbed’ ved Trafalgar mig et Ar, —
„Men det er skjult af Ordner og Medaljen!”

„Hvad England virked' mod den franske Stat,
„Historien med Stolthed det opstårer;
„Hvad jeg har mod den listige Pirat
„Udsøvet, svæd' jeg med munter Sver; —
„Med Lyst jeg raabte: Gud og Kong Georg!
„Overgang jeg fyred' paa Napoleons Brigger; —
„Men her jeg næsten gredে maa af Sorg:
„Paa Røveri jo nu vor Glaade ligger!”

„Jeg svor at følge trolig Englands Flag,
„Til Dødens Sved omperler denne Vand; —
„Men jeg har meent: i aabent, ørligt Slag, —
„Ej loved' jeg at ville overmande!
„Falsk viser Politikkens Djeglas; —
„Matrosen ledes sikkert af Magneten;
„Han bruger Retsinds ørlige Kompas,
„Guds Scherner vise Længden ham og Breden!“

„Dog aldrig skal det siges, at jeg brod
„Den Ed, jeg svor, min Wimpel at forsvarer:
„Jeg har forsvarer den ørlig til min Psd! —
„Her er for Aeren, ej for Glaaden, Fare!
„Sejl I! jeg lyder ikke Kongens Bud
„Men gaaer paa andre Eventyr og Rejser; —
„Der staar i Skriften: Du skal lyde Gud
„Meer selv, end du skal lyde Romas Kejser!“ —

Dg dermed skyted' han sig overbord!

— Kald ham nu Sværmer, eller kald ham Drømmer —
Igjennem Vandets Masse hurtig foer
Tilbunds i Kattegat den bjærvæ Sværmer.
Der, — i det hemmelighedsfulde Dyb,
Hvor aldrig der af Stemmer høres Klangen, —
Blandt vaade Planter, mellem hevsligt Kryb,
Krampagtig boreb' han sig ned i Tangen!

Dg Glaaden skyrede mod Kjøbenhavn. —
— Fjernt fra det Sted, hvor Slaget skulde stande,
Kaa han, Kaptejn — ukjendt er hans Navn —
Et vanskoldt Lig, skult af de sorte Vand; —
Til Strommen drev ham op, og svenske Mænd
Paa Fiskertog i sjærnefulde Netter
Ham sandt, — bar ham i Baad til Strandens hen
Dg — rafled' om den Dødes Epoletter.

Paa Skaanes Ryft, lidt nord for Helsingborg,
Bed la Gardie's berymte Grevesæde,
Han jordet blev foruden Graad og Sorg; —
Paa en nedtrampet Grav nu Maager træde.
Dog stundom skal en luftig Skygge der
Fra Pletten stirre vildt udover Søen; —
Ham er det, som i hvide Maanessjør
Bil bort, vil hjem, vil hist til Steenkulssøen! —

226. Willemves.

Kommer hid, I Piger smaa!
Strenge vil jeg være,
Laarer skal i Diet staar,
Naar min Sang I høre;
Om saa bold en Ungersvend,
Alle sagre Pigers Ven,
Sørgelig jeg sjunger.

Vaaren er nu kommen nær,
Dagene sig længe;
Vaaren har I Piger Kjør,
Blomster groer i Enge;
Dog I skal i sene Aar
Mindes, at I saae en Vaar
Med bedrøvet Øje.

Ak, thi før sig op af Jord
Blomsten kunde trenge,
Falmede en Blomst i Nord,
Som skal mindes længe:
Willemoes var Blomstens Navn,
Og ej glemmes tunge Savn
Midt i Blomsterslokk'en.

Han var Dreng, men stod som Mand,
Medens I var spedte;
Staae og slaae for Fædreland
Var den Unges Glæde;
Strømmen gaaer mod Kjøbenhavn,
Kongedyb er Strømmens Navn,
Der blev Hælten viet.

Drengen vakte op til Mand;
Barnsig dog i Sinde

Maatte han, paa Os og Land,
Alle Hjarter vinde:
Somænd bare ham paa Haand,
Og den fagre Liljeaand
Gav ham sin at kyssé.

Gjerné han paa Haand og Mund
Hende kyssé vilde,
Lod sig og en lidet Stund
Vel i Snarer hilde!
Men han var og blev en Mand;
Kjek han drog til fremmed Land,
Manddoms Verk at sve.

Sælsomt i hans Hand det led:
Hører du, det doner!
Dannemark er stædt i Nøb,
Kalder sine Sonner.
Og som gamle Danmarks Son
Elsj han mod det høje Døn,
Fædreland at værge.

Ak, den Gjøve kom og saae!
Fædrelandet bløde. —
Hvor he siolte Snekker laa,
Var saa tomt og øde.

Disse Snekker var hans Hjem,
Han opvoxte mellem dem,
Stred i deres Skygge.

Dertil var fra Hedenold
Hid til sidste Dage
Disse Snekker Danmarks Bold,
Bold foruden Mage;
Sorg og Harm i Heltens Sind
Maatte da vel gange ind,
Følge ham til Graven.

Winter led, og Æsen bræst; —
Over brede Bande,
Kristjan med sin høje Mast
Lod fra Morrig stande;
Helsen stod saa rørt i Sind,
Store Baarer faldt paa Kind,
Der han Snekken skued'.

Hjære Snekke, hilset voer!
Saa tog han tilorde;
Sommelig er vist din Færd
Med de høje Borde;
Ak! men det er Hjertesorg,

At kun af den stolte Borg
Staaer et eenligt Kammer! —

Heje Magter, I som slog
Dannemark med Jammer,
Lad mig til min Afgang dog
Voe i dette Kammer!
Men, skal ogsaa det forgaae; —
Lad mig først da Bane faae
Paa dets røde Lilje! —

Snekken sejled' under Ø,
Kjæmper var omborde;
Vikinger laa trindt paa Ø,
Dog den sejle torde.
Vikinger sig flokked' brat,
Lejred' sig i dunkle Nat
Om den prude Snekke.

Hist i Nord gaaer Ødden ud
Mellemt høje Bolger;
Der blev Don af sterke Skud,
Kristjan ej sig bølger;
Men som gamle Kristian
Staaer han fast paa danske Strand,
Skjont hans Blod udrinder,

Bretlands Viking! har du Mod
 Til med mig at sande,
 At du maatte give Bod
 Til de danske Bande,
 Bod til gamle Dannebrog,
 Som du nys uhejset tog
 Med saa ringe Moje?

Snart ej saaes vel meer dit Flag,
 Om for dine Skibe,
 Hvad du gav for Kristjans Vrag.
 Prisen skulde blive;
 Ringe blev paa Hav din Ros,
 Om du fandt en Willemoes
 Paa hvert Skib, du borded'! —

Willemoes! du maatte gaae,
 Indet Hjem at finde;
 Zaarer i vort Dje staae,
 Men de tor ej rinde;
 Ne, thi vilde vi, at du
 Skulde vanke her endnu,
 Kristjan overleve? —

Herren var det, som til sig
 Kalde Livets Flammer;

Bed hans Tempel til dit Lig
 Lave vi et Kammer;
 Over dine Kjæmpebeen
 Rejse vi en Bautasteen,
 Give Stenen Mæle.

Hører det, I Piger smaa!
 I maa ikke græde;
 Men, naar over Eng I gaae
 Mellem Vaarens Spøde,
 Binder da af dem en Krans,
 Parrer Blomsterne med Sans
 Till den Faldnes Tre!

Hois det sorte Hjertes Sang
 Hjertet røre kunde,
 Sjunger den da mangengang
 I de stille Lunde;
 Sjunger den ved breden Strand,
 Naar henover hvilden Sand
 Noven sagte triller!

227. Pfingsten. *105

Der er en Dannemand i Nord:
 Ved Stiens Bredde Pfingsten hoer;

Han er en Ælding nu paa Gravens Bredde,
Med uudslettelige Skrift
Skal Saga tegne hans Bedrift
Og fra Forglemmelse hans Minde redde.

Som bag et Fængsels skumle Muur
Den Døves Sjel i Fangebuur
Maa efter sin Foxlesning sukke:
Han seer, men kan dog ej forstaae;
Han længes, kan dog ej opnaae;
Sit Hjerte med sit Dre maa han lukke.

Før ham er hele Verden stum;
Hans Baagen selv er kun en Slum,
Med dunkle, usforklarte Drømme.
Naturens sjælbeskrevede Blad
Hans Øje seer, men ved ej hvad;
Derfor det maa i tavse Taarer soemme.

Hans Sorg er tung; thi ene maa
Han bære, hvad paa Hjertet saa;
Sin Smerte kun med Suk han kan udſige.
Hans Fryd er flygtig som en Pil;
Er selv kun et vemondigt Smil,
Der dog for Kummerets Rynke brat maa vige.

Da nærmer sig saa huld en Ven
Og tørret Mismodts Zaare hen
Og vækker Haabets Smil paa blege Kinder.
Han trættes ej, forsager ej:
Om sider gjennem Øjet Vej
Til Sjælens merke Fangebuur han finder.

Nu tyder han, hvad Øjet saae,
Og lærer Hjertet at forstaae
Sin dunkle Drøm, sin dunkle Længsel.
Han viser Landen Landers Hjem;
Han fører den befriet frem
Til Lys, til Fryd, fra Mulin og Fængsel.

Naar hisset Almagts Faderhaand
Har løst den Stummes Tungebaand, —
Naar de, hvem før du ofred' dine Dage,
I stemme selv Halleluja! —
Da, tro og gode Ejener! da
Din rette Daglen skal du vist modtage!

228. Slutningsdigt. *106

Unge! det er Jer, jeg vil
Som en Fader tale til;
J er Landets Haab og Trost!

Naar J. Eders Øb betragte,
Kives da ej af den hen
Til Guds Øb at ringeagte,
Til at soige Drot og Ven!

Bogter Jer, at ej J taber,
Mens J dyrke Videnskaber,
Eders Tro og Eders Øyd!

Elfer altid Fædrelandet!
Mellem Eder skiller Vandet;
Sproget har adskillig Lyd; —

Eder Alle ligegodt
Kan dog samme Gud forstaae;
Til Jer Alle samme Drot
Lader samme Ørd udgaae:

Årer Kongen! stryger Gud!
Det er Herrrens eget Bud.

Anmerkninger.

*1. Formen i dette Vers kunde unægtelig være bedre, men Tanken er viselig god nok, og hvad Formen angaaer, saa kan det vel tjene til en Undslydning, at Verset er endnu ældre end Tullins Digterperiode. De første Vinter ere vistnok en usminket Udtalelse af vel næsten hele Danmarks Følselfor dets første Frederik. Se forresten Stubbs Biografi.

*2. Oplosningen er: et Bro. Denne Gaade, den eneste i hele Samlingen, havde jeg tilvisse ikke optaget, hvis jeg ikke havde vidst, at den er saa almindelig imellem alle Gaade-Elskere, uden at Zusindparten af dem kender dens Oprindelse. Den er nemlig forfattet af den græske, saa almeenberomte Digterinde Saffo, som levede omrent en 600 Aar før Kristi Fødsel.

*3. Dette Digt er et Brudstykke af en Epilog, fremsagt ved en af Blinde-Instituttet's Elever. Epilogens særlige Økonomi forbød mig naturligvis at optage den hele.

*4. ogsaa dette Stykke er et Brudstykke af et noget længere Digt, „Bogetræet“, som jeg ikke troede at kunne optage i sin Heelhed.

*5. Naar man finder dette Digt noget anderledes astrykt andre Steder, maa jeg kun gjøre opmærksom paa, at Forfatteren selv har foretaget disse smaa Foranbringer i den nyeste Udgave af sit St. Hansaftenspil. Denne Anmerkning maa tillige gjælde med Hensyn til en heel Deel andre Digte af samme og flere Forfattere.

*6. „aatte“ — ejede; — „han aatte ej Frænde“ — han havde ingen Slægt og Venner.

*7. Den eneste Grund, hvorför jeg optog dette Stykke, er den, at det virkelig er forfattet af en sjortenaarig Bonde-dreng paa hans Gygleje. Se Andersen (V.). Det forekom mig, at denne Situation var saa sjælden, at den vel kunde bøde paa Stykkets poetiske Mangler, — og, at den nødvendigvis maatte vække og interessere ethvert Barn, der kun var i stand til at vækkes.

*8. Den, der hører dette vakre Digt i sin Heelhed, vil vistnok let indse, hvorför jeg her kun har kunnet optage det i Brudstykke.

*9. Det samme er tilfældet med denne Fabel.

*10. Ekønt jo vel „Vinteren“ er et Digt for sig selv, maa man dog egentlig betragte den som et Brudstykke af et større Heel: Aarsbiderne. Afsløre Grunde optog jeg af disse fire forbundne Digte høst Vinteren; og at optage dem alle havde jeg saameget mindre Grund til, som de findes samlede i Forfatterens egen Læsebog.

*11. Nogle Exemplarer skulle tjene til Opmuntring, og andre til Advarsel; i denne Overbevisning optog jeg denne Fabel, uden dog at torde optage den i sin Heelhed.

*12. Umægtelig have disse Linier tabt Noget red at blive udrevne af deres Sammenhæng. Men er det Ironiske end gaaet bort, saa er det Friske dog blevet tilbage; og at det vil være hæremmert for ethvert livligt Barn, derom holder jeg mig overbevist. Kun det gav mig Skrupler, at de to sidste Linier maatte undergaae en Smule Foranbring, for at Stykket kunde danne et Heelst for sig; men dertil gav Forfatteren mig sin Tilladelse.

*13. Med Forfatterens venstabelige Tilladelse, og tildeels efter hans Anvisning, er der i denne Salme foretaget nogle Forandringer af den Form, i hvilken den forhen har været Almeenheden bekjendt.

*14. Udgiveren kunde ikke nægte sig den Forståelse, i sin Samling at optage dette ret ægte folkelige Digt, saaledes som det findes i Hr. Skuespiller Holst's „Majgilden“. Dets Forfatter er idetmindste mig ubekjendt, ligesom den Tidsalder,

fra hvilken det hører; men om dette Hjem kan der næppe være Spørgsmål. Den fromme, dybe og indertige Gyelse, der heelt gennemander det, er tilsværende sad danske, at det intet Under er, at det i mange Egne af Danmark lever paa enhver Bondes Månd, som i hans Hjerte; — at det snarere var et Under, om der sandtes noget ret danske Hjerte, der ikke gjen-nembævedes af de hjemlige Toner saa godt, som ved den Sang, der fra Moderens Læber omsøvbede hans Bugge. Hvor for-skellig fra, og dog hvor liig er den ikke med, vores Kjæmpe-viser, med vores hærlige fædrelandske Romanser og Ballader! Det er to Blomster, som den samme Lustning og samme Lys og Barne fremkalde; — men den ene blev en Rose, den anden en Fiol.

*15. Dette den lunefulde Wessels lunefulde Digt bærer naturligvis både i Form og Stof tydelig Præget af sin Tids-alter. At det er egentlig skrevet som en Sang for et ly-fligt Selskab, vil man let indse, saavel som at det er skrevet, for de tre Nabosøer opstugte det, endog i sin Grav stolt, men desværre endnu ikke gjenopstandne, Polen, — og før frem-med Vold overstår det Baand, som engang sad smukt knyttede Danmark og Norge til hinanden. At ethvert Folk har sine karakteristiske Svagheder saavel som Fortrin, kan næppe be-twivles, og vanfæligh vilde disse vel antydes med en mere uskyldig Jovialitet, end som her er skeet. At jeg imidlertid troede, i denne Samling at burde udelade et Par af Sangens Vers, vil maaske billiges. „Tongen“ — det franke ton o: Selskabstone. „Han, som boer lidt under Havet“ o: Hollænderen.

*16. Ogsaa dette Digt er et Brudstykke.

*17. „Miser“ o: Kulmiser; — „rædselsfuld“ er her brugt mindre rigtig som: betaget af Rædsel, istedenfor: indsigende Rædsel.

*18 og *19. Begge disse Digte ere Brudstykker, som jeg selv — bemhyndiget af Forfatteren — har givet Overflødt, ligesom jeg i det sidste har foretaget mig et Par ubetydelige Forandringer, som gjordes nødvendige, da det reves ud af sin Sammenhæng.

*20. Et Par i dette Digt foretagne Smaaforandringer ere ligeledes stæte med Forsatterens Billigelse.

*21. At denne Fabel her er forkortet, vil vel Enhver billige, som hænder den.

*22. Tilvise er den gamle, ærlige Tode mig hellig, — men om jeg har gjort uret i, dog at forandre enkelte Ting i denne hans Fabel, vil ester mit Skjøn beroe paa, om disse Forandringer ere foretagne med den sommelige Erbædighed, og ere virkelige Forbedringer; — isaafuld vilde vist den liberale Forsatter selv have billiget dem.

*23. Uden at følde nogen Dom om vor nujgældende Salmebog, vil jeg her kun føje min ringe Dom til saamange ældre Forsatteres og ubraabe: »Sandhed! det er en Salme!« At Mestersangeren Grundtvig dog nu kunde forbedre Absolutt ved den gamle Brorsons Salme, — hvor naturligt! Og næppe vil Nogen misbillige, at jeg for en stor Deel har optaget Grundtvigs Rettelser i mit Optryk; — men Salmen, som den her er, er dog Brorsons, og ingenlunde den ny Salmebogs.

*24. Et Brudstykke, — den ene Halvpart af et heelt Digt.

*25. Se Anmærkning *5.

*26. Den hist og her forstjønnde og forædlede Form, i hvilken dette Digt nu fremtræder, har Læseren Digterens egen smagfulde Ømhu at takke for.

*27. Dette Digt er et Brudstykke.

*28. Disse Linier ere ligeledes et Brudstykke af et, halvanden Linie længere, Stambogssvers.

*29. Ogsaa disse Linier ere et Brudstykke af Forsatterens vakte Digt »Bogs«.

*30. Atter et Brudstykke af Indledningsdigtet til Nytaarsgaven »Sneklokken«.

*31. »Ur« o: en Samling af nedstyrtede Fjeldmasser; — »Bomsen« o: Bjørnen; »Bojgb« o: en Samling af Gaarde; »Styldiese« i Originalen staar »meenloſe«, som man næppe

wilbe forstaae her; — »Myren« o: Mosen; — »Multer«, et Slags Bær.

*32. Et Brudstykke af Indledningsdigtet til »Digtinger af F. J. S. Schaldemose«.

*33. Et Brudstykke af Tullins hærlige og markværdige Mojbog. (Se Tullin.) Skulde man nu kunne finde meget at udsette paa Sproget endog i dette Par Vers, — saa vil man dog med Billighed mindes Tiden, i hvilken de blevet til.

*34. Ogsaa et Brudstykke af Forsatterens »Mine Syster«.

*35. Skulde man faae isinde at kalde dette Digt — saaslebes som det her staer — mit, saa kan jeg virkelig ikke modtage denne Ware. — Vil man selv kaste ester hos Forsatteren, da vil man finde, at Ideen er heel og holden hans, — og at tillige hver eneste Linie næsten uforandret er hans. Hvad jeg har gjort, indstørker sig kun til, at et noget udtrættet Digt at sammendrage en, som det synes mig, smuk Trechiedeel.

*36. Ogsaa dette Digt har jeg forkortet noget, og et enkelt Sted tilladt mig en næppe mærkelig Forandring.

*37. Benskabelig Berevillighed laante mig en Uffskrift af samtlige denne Forsatters ældre Digte, i hvilken den ældre Form var foradlet ved senere Filing. Ærfør fremtræder dette Digt her med en heel Deel Forandringer fra de tidligere Astryk. Denne Anmærkning gjælder tillige om samtlige øvrige Digte fra samme Haand.

*38. Et Par Brudstykker af det værre — Digterens jævnaldbrende, i saamange Henseender beslagtede Ven, nuværende Professor Sibbern, tillegnede — Digt »Uddy-Have«, som her med Forsatterens Tilladelse ere samlede til et særskilt Digt.

*39. Da jeg engang traadte ind i St. Ibs Kirke paa Hveen, sang man der just det Vers af den 465de Salme, med hvis Oversættelse jeg har begyndt denne Ven. Det syntes mig saa smukt, og det greb mig saa dybt, at jeg ved min Hjemkomst moatte give min Følelse Eust.

*40. Et Brudstykke af Forsatterens dejlige »Hjemve«.

*41. Tidligere har dette Digt været 5 Vers; men paa min Anmodning sammenmelde Forfatteren selv det 3de og 4de til eet, og med hans Tilladelse udelod jeg det 5te.

*42. I dette Vers ville vel de Fleste gjenkende det ene af den saa smukke og almejlynede Sang: „Hvor saare Lidet hør der til“, — som jeg dog ikke her kunde optage heel.

*43. Det er af et Sørgedigt over en af den herlige Digters saa Venner, den tro og Kærlige Arnebach, at dette Brudstykke er taget. Mig synes det smukt, maaſkee fordi hin Mandes Minde er mig saa helligt; — thi man har f. Gr. sagt mig, at den trediesidste Linie var haard; mig er den hartad den Kæreſte, — som den synes mig den betydningsfuldeste.

*44. At jeg ogsaa i dette Digits Optryk har taget Hensyn til de smaa grundtvigiske Forbedringer, er af det Foranførte i *23 naturligt. At jeg selv har tilladt mig en lille Forandring, maa jeg tilstaae. „Gat“ en Wy og „Sokotop“ et Bjerg i Jødeſland; — „Hell“ istedenfor Helt. Og nu det hele Digt, er det et godt Digt? — Det har vel ikke nogen egentlig Overslødighed af Poesi og Kan paa flere Steder synes vor Lid smagløſt; imidlertid har det dog et saadant Liv, som jeg vilbe ønske, ethvert historisk Digt havde.

*45. I flere Visesøger har denne Sang en anden Ende; her er den i sin oprindelige Form, som Forfatteren selv har givet mig den.

*46. Det første Vers i dette Digt har Forfatteren paa min Anmodning selv forandret.

*47. Af denne Salme har jeg udeladt det sidste Vers.

*48. Af denne Fabel har jeg udeladt de 2 sidste Vers.

*49. Ogsaa dette Stykke er et Brudstykke, og for at det kunde danne et afrundet Heelt, har jeg maſket foretage mig et Par Smaaforandringer i det.

*50, *51 og *52. Utter tre Brudstykker; — det mellemste af Tullins „Grafarten“. Tævnor om det *33.

*52. Er derimod ikke noget Brudstykke. Forfatteren har nemlig erklaeret mig, at det Vers, der i Almindelighed

gaaer som dette Digits næftfølle, er en Tilsetning af Rahbek. Der stod rigtignok der engang et Grundbillede til den råhblekſte Tegning; men det Vers har aldrig været trykt, og Forfatteren ønsker ej heller, at det nu skeer. Førvoigt er dette herlige Digt, — et levende Udtryk af enhver ædel Danske helligste Kæler, — skrevet paa Sydhavet, imedens Forfatter var Skibsprest.

*54. Naar jeg ret kunde sige, hvor inderlig denne Salme af en af vore herligste Salmedigtere er mig Kær, — vilde man maſkee undskylde de Friheder, jeg ved dens Optryk har taget mig. Nagtet jeg har forkortet den ikke ubetydeligt, vil den dog mulig endnu synes Mange for lang. Ved Forkortningen blev ogsaa enkelte Omsætninger nødvendige; — men det er jeg mig bevidst, at jeg i begge Henseender er gaaet saa omhyggeligt og ørefrygtſuldtilverks, som min Erbædighed for Gangeren og min Kærlighed til Salmen nødvendigvis maatte paalægge mig. Goer jeg desvagtet vild, da var det ikke Williens men Conens Skylb.

*55. Ogsaa af dette Digt har jeg udeladt det sidste Vers.

*56. I dette Digt har jeg tilladt mig enkelte Forkortninger og Forandringer. Boreas var hos Graekerne Nordenvinden og Gobos Solguben. Saturns Son, det er Zeys, der nærmest soarer til vort Nordens Thor.

*57 og *58. Ogsaa disse 2 Digte ere Brudstykker; — i det sidste er dog Kun et enkelt Vers udeladt.

*59 og *60. Gre ligeledes fortørrede; — dog er af det sidste Kun eet, det første, Vers udeladt.

*61 og *62. Gre ogsaa Brudstykker; i det sidstes 2den Strofe, 6te Linie, staarer det norske „sin“ istedenfor det danske „deres“, som vi maſkee gjorde vel i at ombytte med „sin“.

*63. Dette Digt er et Brudstykke af Evalds „til G. og E.“ Det hele Digt kunde jeg ikke optage, men disse 3 Vers syntes mig saa smukke. Dog tillod jeg mig i det, som her er blevet det andet, en lille Forandring, for at undgaae det „Jordguden“, der vel nu vilde ſtøde vore fleſte Kædere.

*64. Og er dette Digt nu et Digt, som passer sig for Samlingen! ? Jeg skulle mene det! At paapege dets mange Skønheder, dets dristige og maleriske Billeder, vil være uden Rykke for Enhver, der ej selv henvirres af dem. Men Sproget da? — Ja, ej det et glat og siebet Sprog, der gjør Digteren, saa er det tilvisse nu, efter at EWALDS, Baggesens, DEHLENSCHLÄGERS, Grundtvigs og Fleres magtige Genier i det have tolket deres herligste Højelser og Ideer, — blevet meget let at være. Digtet! Men — jeg kan ikke her undlade at tilføje de eneste 8 øldre Linier, som jeg tjender i den danske Poesi, i hvilke en beslagtet Lyrik aander, hine 8 af et Brev fra Reenberg til Biskop Gerner (Juni 1694):

Hælt nu det smukke Sommervær
Til Eystighed indbyder,
Og Kreaturerne enhver
Sig i Naturen fryder;
Den grønne Kjortel Skoven bær,
Og Engen staar i Grøde,
Ja Marken udstasret er
Med gule Baand og røde.

Saa meget var der gjort før Stub. Og dette det første Digt, i hvilket den danske lyre herlig udtonede sig — saa herlig, at det varede længe, inden det blev overgaet, — det skulle ikke passe sig i en Samling af danske lyriske Digte! — Sad den udskatte paa Sproget, som vil det, — og saa selv dokumentere, hvor højt han efter 100 henvundne Kar har hævet sig over ham, den mere end halv Forglemte, som brød Ilen for os. „Kans“ o: Lejlighed.

*65. Af dette Digt har jeg bortstaaren de 2 sidste Vers.

*66 *67 og 68. Brudstykker; det mellemste af „Børnstorffs Bile“:

*69. Ogsaa disse 28 Småstykker ere for en stor Deel Brudstykker, som, jeg maa tilstaae det, næsten mere tilfælde end Plan, her have bragt sammen. Jeg selv anseer dem omrent for versificerede Tankeprog, men de fleste af dem vilde jeg dog nødig undvære i denne min Samling, og den bedste Maade at faae dem anbragt paa syntes mig da at være

den, at samle dem under en Tittel, der visseleg ikke berettiget til store Fordringer. Og kunde jeg saa ingen bedre have funden end de valgte? — Meget muligt! Men, som sagt, Tilfælde og et sjæblæsigt Indsæb have maafsee her haft vel megen Indflydelse.

*70. Af dette herlige Sagn, der er behandlet med en saa original Eethed og Kraft, har jeg af flere end een Grund bortstaaren Slutningen. „Møde“ o: Moje, — „møgle“ o: meget, — „synes“ o: fees, — „runde“ o: randt.

*71. Det her optagne Digt er egentlig kun det første af en heel Række af Digte, der vel kunde fortjene at være mere bekjendte, end de hidtil ere. Af flere Grunde har jeg dog troet, her at burde udelade 6 Linier af det optagne, hvilket Forfatteren maafsee ogsaa selv vil billige.

*72. Af dette dejlige Digt har jeg ogsaa troet at burde udelade et Vers.

*73. Denne Salme fortæller sig egentlig fra Katolicismens Tid — et Beviis paa at ogsaa den havde Salmer! — men da for 9 Kar siden — 1826 — det her i Landet var Kristendommens Jubelfest, omstrev Grundtvig den saaledes, at den nu vel idetmindste har ligesaamogen Grund til at gaae under hans Navn, som under den ubekjendte Forfatters.

*74. Men ere Ordfyrog o. s. v., da nu ogsaa Poesi!? Jeg skulle mene jo, — ja at de ere en, ifølge den nyere Tids-aand, — der i det Hele vender sig mere og mere fra det Poetiske til det Praktiske i Livet, — vel altsormeget forsomt, men derfor ikke mindre dejlig Poesi. Tilvisse ere de et Gjemme saavel for de mest opslærende Ideer, som for det mest spil-lende Lune; — men deres trofylbige, naive og barnlige Tone maatte naturligvis snarere, end næsten enhver anden Deel af poesien, vække vor Tids Aftmag. Men saa er det jo uklogt, at jeg kommer med dem her? — Saamænd, det kan gjerne være! men ondt er det derfor dog ikke, — og maafsee end-ogsaa godt, med Hensyn til, at Bogen dog nærmest er bestemt for den næste Tidsalder, om hvilken det jo slet ikke er vist, at den vil være et Stereotyp-Ufstryk — et usorbedret, kun noget

mere opslidt Uftryk — af vor. Om jeg foresten har været helbig i dette lille Valg af Ordsprog o. s. v., — ja det er en ganske anden Sag, — og Folgen deraf kan aldrig være anden, end at Ordsprogene i det Hele og de, jeg har valgt, vel kunne staae sammen, men ikke behøve at falde sammen. „Blygheden“ o: Blygheden og „Dygheden“ o: Dygtigheden, Dyben; — „Gilsbeen“ o: Elsenbeen; — „Gne“ o: Gne; — „Sæt“ o: Sæd, Sædvane, Skil; — „Kore“ o: see sig for, lave sig til; — „Væring“ o: Verksj, Haandtering.

*75. Disse faa Linier, der ved et Tilfalde ere blevne de eneste af denne Forfatter i nærværende Samling, ere tagne af hans „den anden April“.

*76. Disse 4 Digte ere alle Brudstykker af Nordens Guider, — denne Digtning, som vel enhver Danske burde eje — idetmindste i sit Hjerte. Da de saa yndigt, saa kraftigt og saa hertigt, saa ægte-genialt give os et Indblik i nogle af vore Forfædres helligste Ideer, og da de her ere komne til at staae sammen, ligesom de ere udsprungne fra samme Kilde, har jeg ogsaa forenet dem under een Anmærkning, der skulde udhylde, hvad der maaske ellers kunde være enkelte Læsere utholdt; naturligvis vil dog den bedste Fortolkning af Brudstykkerne steds være det hele Digt selv, men ogsaa da Kun, naar det læses med den fromme, livlige, fædrelandske Følelse, den dybe Gjælfuldhed, der gav det sin Silvær.

Den øverste af alle vore Forfædres Guider var Alsfader, Odin, der fra sit Lidkjælf overstuede Ult, saa at Intet i Fortiden og Nutiden var ham hemmeligt, og kunde det end et Djæblik sejules for ham, saa havde han dog 2 Ravn, der flog vist omkring i de fjernehste Lande og bragte ham Kundskaben tilbage. Man erindre her Sagnet om Høvdingen Odins Kjendskab til Skriftekunsten, der forekom vore Forfædre som en Trolddom. — En af hans Sonner var Thor, hvis Borg kaldtes Trubvang, og han var Krigens Gud. Han var ikke sonderlig rolig af sig, men gad gjerne age; og naar da hans tunge Kjærre, trukken af de to fortæsselige Bulke, rullede hen over Himlen, da bulrede det svart, og denne Bulder

kaldtes Thors Den o: Korden; — men som den bestoede Hestehov stundum af den haarde Flint lokker lysende Tidglint, faa stod der en evig Lue om den rask hencullende Kjærre, og den kalde vi Lyndil. Med Mjølner, sin Hammer, knuste han Bjergene, naarsomhæft han lystede, at de blev som dybe Dale; — men dog var det naturligvis ej egentlig mod den livløse Natur, at han brugte dette hellige Vaaben. Guders og alt det Godes Fjender, de mørke, skumle Jetter var hans Hjæller gram, og forsløb han sig end tit i sin arslige men vel raskte Fremfærd, og kunde deres Koglerier end stundum blinde hans Gyn og døve hans Kraft, — det var dog aldrig for Intet, at de stedsstre strede for ham, eller at han nævntes med Navnet „Totunbane“ o: Jetternes Ødelægger.

Ved Siden af den stærke Thor staer næppe en yndigere, fuldere og renere Modsatning end den dejlige, den livsalsige Freja, al reen Kjærligheds rette og himmelfæste Moder. Hendes Sal hed Folkvang, og dens og hendes Skjønhed har tilvisse Digteren tegnet saa fuldt, som mulig. Til denne himmelfæste Bolig kalder hun engang hver den, der trofast elskede her paa Jordens, enten de saa have følt Kjærlighedens hele Salighed, eller kun dens Langsel har blomstret for dem; medens den kalde Ms, hvis Hjerte aldrig har flaauet varmt, ogsaa hisset i den ranke, sjælle, men alvorsfulde Gefions, den evige Ungmøes, høje Sale for evig bliver urort af de blideste Gøleffser. Frejas twende Dotre, Gjofna og Hnos, varer sjælle som deres Mødre; og Gjofna var de salige, smilende Drømmes huldsalige Genius, men af Hnos kaldtes alt det, som paa Jordens sjænt var, myhælt! — Diderne svandt, og Hjertets friske, varme Banken for det Skjønne svandt, og vor Nutid leger med det Nysselige!

Men ikke Ult i Valhal var hertigt; — en Inbhygger havde det, som man vel kunde tvivle om, enten man skulle henregne ham bedst til Aserne eller Jetterne; — det var den unefulde, den ustädige, stedsse vakkende, men steds rænkefulde Eole. Hvad Bryderier, hvilke Sorger han voldte Guderne, er ubeskrevligt, og det var set ikke det bedste for Thor, at han saa-

tit lod Loke age med sig paa sine Eventyr. Med en Tettekvinde havde Loke 3 Børn, som vel baade Guder og Mennesker maatte ønske usøgte, og som kun Jætterne kunde gledes ved. Den ene af dem var „Fenrisulven“. Som Lokes Barn blev ogsaa den opfødt i Valhal, men den aabenbarede snart sin Natur. Den gjorde saa meget Ondt og vorte til saa stor og stærk, at vel Guderne maatte øngstes for den. De vilde derfor binde den; men to Baand, det ene en Ternlenke, brød den som Halmstraa. Da sik de de Høje Øverge under Gejst og Trolddom til at smedde et tynt Baand, som den ikke kunde sonderrive. Men den var for klog, og vilde ikke bindes, for den sik en Gissel for, at den efter skulde vorde løft. Da stak Wrens bolde Guddom, den stolte, kraftige Tyr, med roff Beslutning sin Arm indtil Albuen ind i den mordlystne Strube. Han maatte miste sin Arm, det vidste han, men til Høje Beregninger var hans Selvopofrelse for ødel — og naar regnede vel den Edle fra David indtil Luther, fra Leonidas indtil Hvitfeld, fra Skævola indtil Wilberforce! — Valhal vilde han redde, trods Formaninger og Frygt, og han hengav uben Hjænblink sin Høje! — Ja tilvisse, han var Wrens Guddom!

„Frygefuge“ o: frygefuge; — „Afa“ o: Gud; — „Dys“ o: Disa, Gudinde; — „Auka“ o: den agende; — „Hejmdal“ o: Himmelens Bogter. Han boede ved Enden af Bifrost, Gudebroen, den syostribede Regnbue; men efter Farverne vare Tomfruerne syv, som tænktes boe derhos. „Valhal“ o: Guderne Hjem. — „Volund“ o: den kunsstige Smed, der lavede Guderne og Heltene saa mangt et kostligt Vaaben, og som kan betragtes som Kunstsædighedens Repræsentant.

*77. Det er en af de meest indgribende Ideer i det store Hele af vores Fortædres Forestillinger, som er behandlet i dette herlige Digt. Tapperhed var den største Dyd, som Fejghed den største Last. Men skulde et tappert Liv vinde sin Løn hisset, skulde Valhal aabnes for Kampens Kjekkest Son, maatte hans Liv endes, som det var ført, og Straadet maatte han mindst dse. Derfor lod Odin, da han mærkede

Dodens Komme, sine Sønner og Venner stikke sig 9 Huller i Hovedet, at ikke Gottesengen skulde see ham henvisne. Men hver den, som dsde paa Bænkhalm, paa ham luredre Hela i sin skumle Braa, hvor kun Gul og Sult og Smitsot sad til Huse med hende. Hun var ogsaa en af Lokes Døtre, blaableg, gusten og grusom, og Heltene maatte vel reddes for hende, saatid de mindebedes Valhals Forlystelser, som den herlige Modseeting til det kvalopfyldte Helheim. Naar man mindes dette, ligger Digtets Idee visstnok tilstrækkelig klar.

„Balbur“ var den gode, flønne, eiselige Gubdom, alle Gudernes Hyt, der kun eengang, ved sin bratte Øsd, bragte dem Sorg, hvilis hele Gjæl var Blidhed, og hvilis Aasyn var saa smukt, at den fløneste blandt Blomster, Balbersbraaen nævntes efter hans Bryn. — „Frej“ o: Freja. — Som Odin her skildres, lod han sig ofte tilsynne for Heltene og kaldtes da tit med Navnet Nornegjæst. — Odin selv frelser her altsaa Heltten fra Hela og giengiver Valhal ham.

*78. Som en Modseeting til det forrige Digt staer nu her dette dejlige af Dehlenschläger, af hvilket dog et Vers er udeladt. Man seer let, at Scenen her er langt nyere, ligesom Romanen er yngre end Epos'et; og for den, som har Hjne derfor, vil det visstnok være interessant at kunne sammenligne Tonen i disse to saa forskellige, og dog saa beslagte, Digte.

*79. Et Brudstykke af den herlige Nolf Krage. Jeg optog det for den lible og kraftige Skildring af et saa sjælden henrivende Skue som Nolfs Hjelteslo. Skulde Nogen her savne Biggo, Bodvar Bjørke osv., da erindre han, at Scenen er lagt, inden disse endnu havde sluttet dem til Flokken. — „Gaffelbenken“ o: Højsædet; — „Ejneriar“ o: de meest ubemærkede af de afdede Kjæmper. — „Frejr“ o: Harstidernes Gud, udgjorde i Forening med Odin og Thor, Usernes stolteste og herligste Kloverblad.

*80. Historien her er saa olmeenbekjendt; — jeg har kun det at anmærke, at jeg har tilladt mig enkelte Friheder og Forandringer i Digtet, hvilket jeg, ihvor ubetydelige de end

ere, dog viselig ikke havde voeret, hvilket det endnu, som for 30 Aar siden, som Sang havde levet paa Alles Leber.

*81. Det kunde synes dumdristigt af mig, at jeg her har gjen-
givet dette Digt efter min egen Behandling, sjældent baade Grundtvig og Petersen tidligere have behandlet det. Men med al min dybe Erbødighed for begge disse herlige Mænd, savnede jeg dog ved dette Digt Noget hos dem begge, og jeg vovede at vende mig fra dem til selve Originalene, og gjenieve denne paa min egen Maade. Hvad jeg vovede, indseer jeg vel, men hvad jeg sollte, for jeg vovede det, veed heller Ingen bedre end jeg selv. Hverken Overilelse eller Selvtillid har jeg Grund til at bebrejde mig.

„Mejlsfarsund“ o: det lille Bælt ved Middelfart; — „Gjed-
for“ o: den sydligste Pynt af Falster; — „Dannebod“ o: de
Danskes Ørst; — „Konning Harald“ o: Harald Blaaatand;
— „Kattegat“ — ogsaa skulde Østersøen, — thi det er den,
der menes, — ogsaa have været henregnet under Benævnelsen
Kattegat? — „ravest“ o: rankest, højest; — „Bure“ o: Væ-
relse, Borg; — „kare“ o: Omsorg.

*82. Sigurd Cyrl, Oluf den helliges Stedsfader; — „Ha-
raldb“ o: den senere saa berømte Harald Haarderaade; —
„Brog“ o: Klædning, her Kandens jordiske Hylster, Legemet.

*83. Ogsaa dette tilvisse dejlige Digt har jeg tilladt
mig at forkorte. „Hirdmand“ o: Hofmænd.

*84. Dette Dights Bestemmelse var næppe at staae i en
Samling af historiske Digte, og dog troer jeg, at det gaaer
fortræffeligt an, saaledes som jeg her har forkortet det.

*85. Ogsaa dette Digt er forkortet. — „Kastale“ o: de
græske Digtieres hellige Kilde. — „Sagerne“ o: Sagaerne,
vore gamle historiske Digte; — „Gvitiod“ o: Sverrig; —
„Danrien“ o: Danmark.

*86. Ogsaa af dette Digt har jeg troet at burde ude-
lade et Vers, — „Anders-Skov“ o: det nuværende Antvor-
skov. — Og nu, hvem hænder ikke hellig Anders, der ved sin
Fromhed skal have formaet Saameget, at man endog tils-

strev ham Mirakler, og hvem nok idet mindste Slagelse endnu
skal have at takke for den megen Jord, han sit lagt til Byen?

*87. Denne gamle Kjæmpevisse har jeg tilladt mig at
forkorte betydelig og at andre enkelte Ting i den ovenkje-
bet. „Hure“ o: Hvorlebes; — „Huen“ o: Hu, Sindelag; —
„da er det vel tilmaade“ o: da er det temmelig faa; — „op-
sætte Livet“ o: vove Livet, sætte det paa Spil; — „førre“ o: før,
forhen; — „Leve“ o: Brod. S. 336, 5 og 6 E., forstaarer jeg ikke.

*88. „Kong Bolmer“ o: den bekjendte, lige snebige og
sjæmtesfulde, Baldemar den 3de med tilnavnet Utterdag. —
Bro, Ræv, Ulv, Gaas, Due, Galt, Høg og Kalv ere
Navnene paa en heel Deel af de dengang blomstrende adelige
Slægter. — Krogen er det nuværende Kronborg.

*89. Ogsaa denne Wise har jeg betydelig forkortet; —
„forlove vor Klædesæd“ o: love aldrig at bære Mandsklæder
tiere; — „fømm“ o: forsømme sig; — „Fromme“ o: Gavn;
— „stunge“ o: stak.

Dette Digt vil nu vel Ingen nægte er historisk; men det
næste derimod, som jeg har forbundet dermed, er det ogsaa
historisk? — Erlig talt, saa sagde Dronning Margrete vir-
kelig ikke et eneste af de Ord, som staae i det herlige Digt;
men om hun nu sollte høre den Tanke, der er udtalt deri,
soulme i sit Bryst? — Ja det er en anden Sag! og isaaafalb
bliver dog vistnok Digtet netop saa historisk, som det er mu-
ligt, noget Digt kan være det.

*90. At dette Digt ingen Kjæmpevisse er, viser Forsat-
terens Navn, sjældent Kjæmpevisetonen er vel vedligeholdt. —
Man erindre, at dengang, i Kristian den 1stes Tid, hørte
Skaane endnu til Danmark, og at det var først en langt se-
nere Tid, Freden til Roskilde 1658, der gjorde det svenske,
medens en endnu langt senere Tid, Krigen fra 1709 til 1720,
først gjorde det svenskeindet. Over Axelsen er den berømte,
rigt og mægtige Thott af dette Navn.

*91. Denne er en af vore Kjæmpeviser, som jeg tem-
melig frit har bearbejdet, idet jeg har bortskaaren en heel Deel
Vers, sammensmeltet andre og sat et Par til; dog skulde jeg

iffe troe, at Visens Idee og dens Tone har lidt nogen Forandrings. Kristian den anden er paa saamange Maader omtalt og besungen, at man vel hartad skulde troe ham tilstrækkelig bekjendt; dog veab jeg, at denne Kjæmpevisse hidtil har været temmelig ubekjendt af Folket, og jeg troebe derfor, at den nødvendigvis maatte interessere. Om den virkelig er ubgaact fra en Almuesmands Pen, vil det vel være vanskeligt at bewise, og det er vel næppe rimeligt, men saameget er dog ogsaa vist, at skulde den hele danske og norske Almue have stævnen, hver sin Visse, om den saa hædede Kristian den 2den, saa vilde i ingen af Viserne Tonen, Aanden, havde været anderes, end den er i denne. Kristian den 2den var ret egentlig Folkets Mand, og var han ikke Abelens, saa var det, fordi ingen retskaffen og kraftig Konge funde være det, som Sagerne da stod. Frederik den 1ste blev det; — men hvis Regering monstro har vel i Grundene de mest optrænende Uføreligheder at opvoise, enten Frederik den 1stes eller Kristian den 2dens? Det er virkelig ingen Paradox jeg her fremfører; — men Kristian den 2den gik paa den smalle Sti langs Klippefiden, — et lykkeligt Skribt, og han havde staet paa Fjeldbinden ved Siden af Edgar Peter, — et ulykkeligt, og han maatte nødvendigvis en Tidlang travle om i Afgrunden mellem allehaande Dionysier og Karl den 10der, indtil, — og det er da allerede for en Tid siden skeet, — en venlig Haand trak ham igjen ud af Øglereden. „sagt med Sandingen“ ☐: sandt sagt; — „syntes“ ☐: saaes, viste sig.

*92. En Sang om Morten Luther mellem lutter danske historiske Digte! — Der er visse Karakterer i Storhed og Wickning saa verdensbetydningsfulde, at de tilhøre ethvert Folk. — Saavidt som Lutherdommen har adspredt Bilbfarelsens Taager, knust Overtroen og oplyst Vand og Hjerte, — saavidt strækker sig ogsaa Luthers Nationalitet, og saavidt er han en nationalhistorisk Helt af den allermærkeligste Betydning; thi alle hans Disciple ere jo hans aandelige Børn, og han deres Stamfader; — saa ham have de deres Adelsbrev.

*93. For dem, der maatte være ubekjendte med Grækenlands Historie, fortelles det her, at Spartanerne, et Folk i Grækenland, varer bekjendte for deres overordentlige Tapperhed, og at en lille Blok af dem, under deres Konge Leonidas, engang i et Bjergpas forsvarte sig mod flere hundrede tusinde Perser, indtil de, ogsaa anafalde bagfra, laa Alle paa deres Haders Balplads. De Svenskes Overmagt over Daniel Ranzau var nu vistnok forholdsvis meget mindre; — der var en 24 til 25,000 Svenske mod en 4 til 5,000 Danske — men hist var et Bjergpas og her en aaben Hede, — hist faldt enhver Spartaner paa sit Ekjold, men her stod enhver Danske sejrig bag sit Svaerd, og ikke mindre end 6,000 Svenske toges til Fange.

*94. Det var i Kristian den 4des Barndom, Kar 1589, at Magnus Hejnesen blev henrettet; men nogle Kar derefter blev Dommens Uretfærbighed erkjendt, hans Navn blev gjort ærligt, og han fik en hæderlig Begravelse. Skulde Nogen troe, at jeg har gjort Magnus Hejnesen for bersmt paa Færerne, da kan jeg forsikre ham om det Modsatte, og legge det til, at den Begeistring, med hvilken en ung og valker først Fissegut, med hvem jeg i Efteraaret gjorde et sædeles intressant Besjendtskab, talte om Helten, har ingen lidet Deel i, at dette Digt blev til, og at det blev saaledes, som det er.

*95. Det er historisk, at det kostede ingen ringe Umage for nogle Kar siden, at gjensinde det Sted, hvor Skjerneborgen havde staet. Et Dige af Kampsteen omkring det, ved Eftergravningen tilblevne, vandopfyldte Hul er saagobtsom det Enestre, der nufortiden udmarker hin engang verdensberømte Plet.

*96. Det var 1612, at de kjelke Guldbandsbøler, under Fogden Lars Gram, nedhuggede den sløske Oberst Zinklar, med hele hans, til svenske Djenerste hyrede, Folge, paa den her ansorte Fjeldsti Kringlen. — „Grande“ ☐: Nabo; — „Nokken“ ☐: Globguben.

*97. Det Sagn, at den underkjonne Gusion, som forhen er bleven omtalt, fortynede Kong Gyldes Sønner saaledes,

at de lode sig spende for hendes Plov, og hun paa den Maade plejede Sjælland ud af Sværrig midt i Østerøen, er saa almindelig bekjendt og et Par Gange saa hærlig besjunget af Døhleñschäger. — Øsste, der nu efter vilde ploje det til sig, er den svenske Kong Kårl den 10te Gustav, og det Tre, i hvilket Kongefuglen Frederik den 3die havde bygget sin Røde, som han ej etter vil flygte fra, er naturligvis Kjøbenhavn, der saa heltemodig forsvaredes, ej blot af Garnisonen, men også af dens Borgere og Studenterne.

*98. Jeg blev først saa sille opmærksom paa dette smukke Digt, at det var mig umulig at anmode dets Forfatter om en ubetydelig Forandrings i Begyndelsen af det. Jeg foretog mig den da paa egen Haand og maa derfor her gjøre Afbigt og anmode om Tilgivelse. Digtet staar egentlig i en noje Forbindelse med det senere om Bernstorff, som man derfor gør godt i at henføre til det. Som bekjendt maatte den store, men noget uforståelige, Griffensfeld paa sin lille, af nedrige Misundere besørte, Konges Dom tilbringe 19 af sine sidste leveaar paa Fæstningen Munkholm ved Trondhjem.

*99. Denne hærlige Karakterstildring af det stolte Brødrep, Jens og Niels Juul, er aldeles historisk. Det er ligesledes bekjendt, at Kristian den 5te fra Kjøge Kirke saae til, hvorledes Slaget gik.

*100. Jeg vil her kun anmærke, fordi jeg veed, at Bildfarelsen er saa almindelig, at denne Hvitfeld ikke hed Peder men Jvar. Peder Hvitfeld hed derimod den Kommandant, der en anden Gang saa tappert forsvarede sit Halmstad mod de Svenske.

*101. I dette Digt har jeg ubeladt et Vers. Som Forvar for den stakkels Hr. Namus, Præsten, Anne Kolbjørnsens Mand — forresten ikke ubekjendt som Historiker — maa jeg dog anføre, at han dengang var gammel og svagelig — han døde 2 Aar derefter — og at han just paa samme Død laa syg, og det virkelig ikke af Kanonfeber.

*102. Saa simpel som denne Kantate er, saa ædel og saa verdig er den vistnok. Den tredie Slægt lever nu efter Ste Frederiks Død; de to forrige elskede hans Minde, uben at være blinde for hans Svagheder, dem naturligvis den dybt-rørte Digter i sine Følelsers Fylde ikke kunde doale ved; — den tredie, den nulevene, Slægt synes hortad at glemme alt det Elskelige og Ædle ved ham, medens de med en sonderlig Bellyst doale ved det mindre Gode, seet igjennem et hæsligt-fordrende Fortsættelsesglas. Lad os ikke glemme, at en Konge er et Mennekle og som Mennekle maa have Svagheder; men tale vi om ham, hvem ikke Smiger, men dybtgrundet Følelse, kalte den Ejegode, lad os da idet mindste først gribe i vor egen Barm og veje vores egne Svagheder, inden vi dømme. Om jeg maaske forresten havde gjort bedre i, med Digtet ogsaa at optage de bibelske Kor, er en Sag, som jeg endnu ikke ret er enig med mig selv om.

*103. Dette Digt har jeg forkortet en Døel, men dog ikke saaledes, troer jeg, at den originale Fremstilling af Henrik Gerner's udsødelige Fortjenester af Dokken har lidt derved.

*104. Til Historien i dette Digt kan jeg ikke føje Andet, end at den, saavidt jeg veed, virkelig skal være sand, — endog til den Merkelighed, at Kaptejnens Navn hidtil er forblevet ubekjendt. Vist nok er det, at dette hele Rosvertog var saa langt som mulig fra at være i det engelske Folks Land, at det kun kan betragtes som en Akt af en afstydig Regjerings almeinforsagnede Politik.

*105. Den ørlige Psingsten er allerede i flere Aar døb, men hans Navn er endnu en Belsignelse. Den Kraft, den Kjærlighed, den Opoffrelse, med hvilken den ædle Gubbe, hortad til sine Dages Maal, virkede for sit besværlige, men sjonne, store og ædle Djæmeh, at være den Døves Øren og den Stummes Tunge, var visseelig mageløs, og derfor være Birkningerne af hans utrættelige Fild saa velsignelsesrige! — Fred med hans Støv, en fæd og salig Glæde ved hans Minde!

*106. Dette det sidste Digt, i Samlingen, er et Brudsstykke af Forfatterens „Roskilde-Ruum“. — Isandhed! idet jeg

ender Samlingen, og idet jeg snarlig tænker mig den i de Unge's Hænder, har jeg ingen bedre Udtalelse af alle de Tænker og Følelser, der gennemstrømme mig, end disse simple og herlige Linier. Jeg vil derfor gjøre dem til mine. O maatte dog den Hand, der tæser i dem, finde livlige, letanstaaelige Strenge i de Unge's Gjæle! og maatte den hvile over dem indtil Dagenes Ende! —

De enkelte Forfattere, — alfabetisk ordnede,
— af hvilke Digte ere optagne i denne
Samling, tilligemed biografiske Smaating
om de Afdode af disse.

☞ Tallene angive Stykkernes Nummere.

1. Andersen (Hans Kristian). Student, født
i Odense den 2den April 1805.

15, 136 og 137 (af „Samlede Digte“, Kbhvn. 1833,
359 S. 8vo., 2 Rbd.).
88 (forh. uttrykt).

(Niels). Kanselliraad Hempel forteller i sin ~~Årgang~~ 57 for 1835 om ham, at han forsæt-
tede dette Digt paa sin Sygeseng og døde i en Alder af 14
Aar. Han havde allerede ved flere Lejligheder røbet poetiske
Anlæg. Hans Plejefader var Huusmand Lars Pedersen i
Præsteb.

20 (taget af den ovennævnte Wois).

2. Bagger (Karl Kristian). Student, født i
København den 10de Maj 1807.

225 (af „Smaadigte“ Kbhvn. 1834, 123 S. 8vo.,
5 M.).

4. Baggesen (Jens Immanuel). Isandhed,
jeg elster Enhver; som byggede paa gamle Danmarks Hæder,
— og jo stærkere, fjsnner og fjærere det kommer var, som

han medbragte, jo renere, ædlere, jo mere sevoprefrende den Billie var, med hvilken han bragte det, — des højere elsker jeg ham. Ej blot i mit eget Hjerte ønskede jeg med Flammekrift at skrive alle de Elstekes Navne, men var det end kun i et eneste Hjerte til, at et Par Penselskrøg, der skildrede en elsket Gjenstand, opvakte eller befæste tilsvarende Følelser, — isandhed, den Dag vilde være mig en Festdag, da jeg erfarede dette. Og dog har jeg hartad med Angstelse bøvet ved Tanken om, ogsaa her at maatte omtale den Baggesen, hvem en Sid det hele Danmark tilhublede, hvem senere det halve forfulgte med et Had, en Haan, som har været uden Eige i vore Aarbsager, og hvem endnu Saamange ikke uden Bitterhed kunne lade slumre. Jeg elsker vor Dohlenschäger saa tro og saa inderlig som Nogen, — maa skee langt varmere end de, der bitrest forfulgte og endnu forfulgte hans fordoms Fjende, — men jeg elsker ogsaa Baggesen! Mangt et Skribt af ham kan jeg vel ikke glæde mig ved, saalidt som jeg kan glæde mig ved den viine Green paa det frodiggrænende Begetræ, ved en sveden Binge paa den yndiategne Sommerfugl, — dog, Manden og hans Mangler aldrig blive mig Et! — Men jeg var jo Barn, da Baggesen døde, og hjænte ham altsaa aldrig. Jeg [redacted] og hans Færd og hans Verker, — og jeg hjænder ham fra een Side til, som ikke Alle hjende. Min fromme, livfulde, kraftige og aandrige Skedmoder, som endnu nogle Maaneder tidligere end Baggesen vendte hjem til Herren, havde haft ham til sin Lærer, og hun elskede ham endnu, da Saamange havede ham, — hun elskede ham, ej blot som Digter, men som Lærer og Menneske; — men en Lærlings Kjærlighed efter Kartiers Forløb er intet ringe Vidnesbyrd! — Denne Indledning var mig nødvendig. Og nu den Elstekes og Hadebes Levnetstræk saa korte som mulig.

Det var i Korsør, den lille, skumle By ved Væltet, at Jens Baggesen (Navnet Immanuel tiltog han sig siden, formodentlig som en Ytring af hans Kjærlighed og Beundring for den store Immanuel Kant) — fødtes den 15de Februar 1764 af Forældrene Kornmaaler Bagge Baggesen og Hustru

Anna Møller. I en simpel Skole i den lille By modtog han sin første, tarvelige Undervisning, da hans Forældres Fattigdom ikke tilbød dem at anvende noget Sonderligt paa denne. Imidlertid udvikledes alt der hans Fæslyst, og med Begierelighed kastede han sig over enhver Bog, der faldt ham ihænde. 12 Aar gammel kom han saa paa Amtsforvalterens Kontor sammesteds, men at han ikke længe kunde udholde det lidet tiltrækkende Arbejde, hvormed man her besjæftigede ham, laa vel ligemeget i hans egen og Gagens Natur. Til Lykke for ham blev han dengang, som til sin Dødsdag, en sjælden stiftig Haab, og han kom derfor i Rhens Borgersskole paa den Be tingelse at han skulle undervise sine Medelever i Skønskrivning. Man blev opmærksom paa hans Glid og Evner, og den stakkels fjerntaarige, fattige Pog noede da endelig sit inderlige Ønske, at komme i Slagelse Latinsskole, hvor hans Kost, efter Datids Skik, gratis gaves ham i forskellige Familier.

Skolens Rektor var dengang P. Wistbøke. Han var en stræng men værdig Mand, og Baggesen var en vild og uordentlig Dreng, der ved mangehaande Smaaoptøjer forskaffede sig ind i Rektoren. Vers skrev han ogsaa dengang, og man har i hans samlede Verker opbevaret et, der not omrent forskriver sig fra hans 16de Aar. Skjønt ikke ung da han kom i Skolen, forlod han den dog allerede i Oktober 1782 og blev med bedst Karakter Student ved Kjøbenhavns Universitet. Men gigtvag og nervesvag, som han fra Barnaaben havde været, kunde han først i Januar 1784 tage anden Examens. Digterne have Skyld for at være pirrelige, kommer nu Sygelighed og især Nervesvaghed til, saa maa det dog være een Grund til — og altsaa een Undskyldning mere — for Baggesens Pirrelighed.

De første Prøver paa sit digteriske Pund gav han i de iversenske Nytaarsgaver for 1783 og 84, og det Bifald, de vandt, var saa almindeligt, at han 1784 fik over 1000 Subskribenter paa sine Komiske Fortællinger; — ja maa skee var Kommunitetsstipendiet, som han ved samme Sid fik, en ikke fjern Virkning deraf. Ogsaa til de schulziske Poemssamlinger

og til Minerva leverede han Bidrag, og Præm indførte ham ved denne Bid til den ogsaa som Mæcenas saa højtfortjente Grev Schimmelmann. Hans fleersidige Talenter, hans lette og behagelige Selskabstønne støttebe ham nu en hurtig og aaben Adgang til Hovedstadens første og mest dannede Familier. Universitetet understøttede ham, og Publikum hjalp rigelig til; — han havde desuden flere godt betalte Informationer, — og kunde vel saaledes leve et ret behagligt Liv. Men hans Sygelighed tiltog, og den Pennekrig, han maatte føre om sin Holger Danske, forsøgte den vel; — en Rejse blev ham da nødvendig, og ved den ødle Hertug af Augustenborgs, Frederik Kristians, Understøttelse blev den ham ogsaa mulig.

Den Rejse, han da i Aarene 1789 og 90 foretog sig i Tyskland, Svejts og Frankrig, har han for en stor Deel gjengivet os i sin Labyrint, der vel er den interessanteste Rejsebeskrivelse, vi have paa Dansk. Men endnu ved een Ting blev denne Rejse ham af afgjørende Vigtighed; — ikke at tale om de herlige Naturer og interessante Lande, som han stiftede et saa nære Bekjendtskab med — han fandt sig i Bern sin første Kone, den store Albrekt Hallers aandrigke Datter, Sophie Haller. Som Professor kom han efter hjem 1790, men kun for et Par Aar. Hans Kones Sygelighed og Hjemve og hans egen Rejselyst bragte ham efter til Svejts. 1796 kom han paam hjem og blev Vicepræst paa Regensen, men allerede det næste Foraar drog ham igjen bort, og han begavos i Kiel sin Sophie. Hun havde sjælent ham 2 Sønner, der begge leve endnu. Han havde ejset hende inderlig, og dog — giftede han sig endnu samme Aar i Paris med Frøken Neybaz. Lad dem forklare det, som ville forklare og dømme hans hele Færd; — eller lad dem blindthen bewulde Bissheden af hans Kjærlighed til sin første Kone! — Under et kort Ophold i København 1798 blev han Theaterdirektør, og under det næste, i 1799, begyndte han Udgivelsen af sine samlede Skrifter. Provsteforretningerne paa Regensen tjedede ham imidlertid, med Theaterbestyrelsen havde han Bryderier, og hans Kone led ikke København; han fik da i Sommeren 1800

Tilladelse til et toaarigt Ophold i Paris, hvor han nu formelig bosatte sig. Ved et Besøg heri København 1802 entlediges han derpaa fuldkommen fra sine Embeder, idet han dog beholdt sin fulde Gage. — Det var nu først i 1806, at man igjen saae ham hejemme; men her havde imidlertid Alt forandret sig. — Dehenschläger var fremtraadt! — Virkningen af denne ægte-danske, dybe, kraftige og livlige Genius's Fremtræden var forbavsende og magelss. — Alt var henrebet og det gik nu som i Wessels Bid: »To Store i en Sæk umuligen kan rømmes.“ — Baggesens Kone var hartad forældet, var glemt. — Den Maade, paa hvilken han nu fremtraadte, fandt man desuden støtende, og hans „Gjenganger“ valte Manges Harme. Han forlod derfor efter København og opholdt sig paam i Paris, indtil han 1811 ansattes som Professor i det danske Sprog i Kiel. Han holdt imidlertid kun nogle saa Forelæsninger, blev 1812 Justitsråd og entlediges paam fra sit Professorembete 1813. Hans sidste og, efter at han første Gang havde rejst, tillige det længste Ophold i København, men af dem alle det sorgeligste, begyndte nu. Det vedvarede indtil Efter-aaret 1820. At give en Skildring af alle de Uffskeligheder, som i det Tidsrum prentedes, hverken kan eller vil jeg. — Baggesen var tilsvende pirrelig, — yderst pirrelig, hvor kunde han ellers være den lethedvægelige, den lethentrivelige, der i sine lugsfulde Digte og i sin Labyrint, Tora fra Havsgaard osv. morer, henvirer og begejstrar os, — men man gav ogsaa denne Pirrelighed Stof. — At man beundrede Dehenschläger, var Ret; — men at man ikke vildt indrømme Baggesen nogen Plads ved Siden af ham, var Uret; — og naar Mødpartiets Uffindighed kunde gaae saa vidt, at en af dets Organer f. Ex. kunde nedstrie sine 12 Paragraffer, — (ikke at tale om at debutere med saabanne Historier, som at Baggesen skulde sjæle Etyle-harper fra Amtsforvaltere) — og en Anden optage dem i sit Maanedsskrift, vel med nogle indledende Bemærkninger; — saa hører der dog virkelig ogsaa Uffindighed til, ikke at kunne indsee, at i hin oprorte Bid var Baggesen vel langt fra at staae reen, men at der var dem, der stode endnu urenere, og

at det kun er Blindhed, Uffindighed eller Hab, med en skarp Forladning af egoistisk Fanatisme, der endnu, som man stundom seer og oftere hører, kan besidue den Baggesen, hvem selve Oehlenschæger i sit Mindekvad rækede Haanden.

Ulfssaa, Baggesen forlod 1820 for stedse sit Fædreland. Smiles og Lunets spøgende Genius, der engang kun behøvede at svinge sin Dryllefav for at fortrylle Alle, flygtede haanet, krænket og mislædt bort, og havde ej engang den Trost, at være selv uden Skyld. Dgsaa i Paris ventede ham ny Sorger. En kort Gjældsarrest var den mindste af dem. Edelmodighed udloste ham snart, og han var atter en af Prydelserne i Sel-skaber, der glimrede med en Lafayette, en Benjamin Constant og Flere. Men 1823 børsoede ham hans Kone, og endnu samme Aars Efteraar børsoede ham den eneste Son, han med hende havde, en sjælden haabefuld, af sin Fader inderlig elsket Yngling. Snart blev han atter selv betenklig syg. Forstellige Baderejser havde kun lidet Virkning. Den sidste var til Karlshad. Her følte han selv Dødens Nærheds, kaldte den yngste af sine to ældre Sønner til sig og hastede hjem, for endnu engang at seue sit Fædreland og der ubevante. Han kom kun til Hamborg; at rejse længere var ham en Umulighed. I Frimurerhospitalet sammedes døde han den 3de Oktober 1826. Hans Lig blev dog bragt til Kiel og der bisat. Efter hans Død udgave hans Sønner, i Forening med Digteren R. J. Boye, hans samlede Digte.

13, 63, 157 og 159, 1, 2, og 23. (af hans „danske Verker“ udgivne efter hans Død, Kbhvn. 1828-33; 12 Bind 8vo. 18 Bindr.)

5. Bang (Oluf Lundt), Doktor og Professor i Medicinen ved Københavns Universitet, Ridder af Dannebrog, født i København den 27de Juli 1788,

98 (etter et førstilt Uftryk).

G. Birch (Frederik Sneedorff), Abjunction ved Københavns Skole, født i Maribo den 1ste Marts 1805.

105 og 202 (af „Digte“ 1ste Hæfte, Odense 1834, 116 S. 8vo, 5 mfl.).

132 („af Tro, Haab og Kjærlighed“, Gulegave for 1829, København 1829, 52 S. 12mo.)

160 og 169 (forhen utrykte, men ville komme i „Digte“ 2det Hæfte.)

7. Birchedahl (Scholler Parelius Vilhelm). Teologisk Kandidat, født paa Valekkesgaard paa Møn den 7de December 1809.

109 (af „Digte“ Kbhvn. 1835, 168 S. 8vo., 1 Bindr.).

118 (forhen utrykt).

8. Blache (Hans Henrik), Overlærer ved Københavns Skole, født 1788.

176 (stgaer i forskjellige Bisebøger).

9. Blicher (Steen Steensen). Præst til Spen-trup ved Randers, født i Vibum den 11te Oktober 1782.

52, 86, 94, 96, 110, 111, 196, 213, 215, 219, 222 og 227 (af „Samlede Digte“ Kbhvn. 1835, 284 S. 12mo. 1 Bindr.)

72 af hans „Sneklokke“, Nytaarsgave for 1826
192 S. 16mo.)

10. Boye (Birgitte Katrine). Præsten Birch lovede 1790 i sit Billedgalleri denne Digterinde „en ubodelig Agtesse i den danske Kirke“ for de Salmer, hun havde leveret til den guldberg-harboeske Salmebog, og af hvilke flere ere optagne i vor nuværende. Imidlertid er det ikke 45 Aar, siden han udstedte denne Forskrivning, og kun 11 Aar, siden Digterinden døde, og Ubodeligheden baade i Kirken og i Læsesalen er dog saagodtsom allerede forbi. Hvad det sidste Sted angaaer, gjør Nyhebshagen og Ligegeydheden for alt „Gammelt“ Sagen ganske forklarlig; — med Hensyn til Kirken derimod, om hvilken Estet jo egentlig kun gjælder, har man vel

ogsaa en meget god Regel til Gaarden i den præstelige Regel, der saa trolig er blevet fulgt, aldeles at udelade enhver Forsfatters Navn af vor Salmebog. Imidlertid lærer man dog heraf, aldrig at trække Bentebrev paa Udsdeligheden, i hvem der saa har underskrevet det; — den ene Bølge afslører saa dog raslistet den anden. Nagtet jeg nu aldeles intet Nyt kan give om vor Digterinde og kun meget lidt over det, som Birch langst har leveret, vil jeg dog her gjøre Mit til en Smule at opfriske hendes Navn; — saameget mere, som jeg virkelig anseer hende for en af de meest begavede og geniale — jeg kunde næsten fristes til at sige den meest begavede og geniale — af alle vores danskskrivende Digerinder lige fra Dorte Engelbretsdatter til den Dag ibag. Den tyfserivende Frederikke Brun hjælper jeg saagodt som Intet til, og hun kan da naturligtvis hellerej komme i Betragtning, hvor der kun tales om danskskrivende Digerinder.

Altfaa — Birgitte Katrine Johansen, som hun hed som Pige, blev født i Gjentofte, tæt ved Kjøbenhavn, den 7de Marts 1742. Begge hendes Forældre varre ligelædes født her i Sjælland, og Faderen, der var ansat ved den Kongelige Jagt paa Frederiksborg, hed Jens Johansen, men Moderen Dorte Henriksdatter. Af syv Born var hun den ældste og den eneste, som overlevede Forældrene. Disse opnåede hende, efter deres indskrænklede Stilling, med megen Omhu og opdroge hende i den Guldsmygt, der senere udgjorde et af de meest fremtrædende, saa elstvoerlige Træk i hendes Karakter.

Formodentlig har hun meget tidlig været udviklet; thi hun skal allerede have haft flere Eilbud, da en ung kongelig Jæger, Herman Herz, der allerede havde gjort et lykkeligt Træk i Lotteriet, og tillige havde et sikker Haab om Befordring som Kongelig Skovrider, — vandt hendes Hjerte; — og hun var dog den gang først i sit 13de År. Rigtsignok kan det paa den anden Side jo ogsaa tankes muligt, at Forældrene, som dengang ikke var saa sjælden — og er endnu maaskee vel tit — Eilfældet, have afgjort Partiet paa hendes Begne. Saasnart Herz var blevet Skovrider i Vordingborg Amt gistede han sig. 1763 medhende, og i de første 5 År af deres Egteskab blev hun

Moder til 4 Børn, 2 Døtre(?) og 2 Sønner, af hvilke den ældste, Kristian, (født i Østeregitborg og død som Klokker i Roskilde 1810) i sin Tid gjorde sig bekjendt ved sit komiske Helteidigt „Rejsen til Helikon,” og den yngre, Jens Mikael, født i Prælev den 2de Juli 1776, død som Bisshop i København den 2den Juni 1825, var helsig som Xaler, virksom som Embedsmand og ej ganske uheldig som Digter.

De saa timer, hun her, med en stor Landsbyhusholdning og 4 smaa Born, kunde face tilovers, anvendte hun med utrettelig Glid til Læsning. Det var især Tysk, Fransk og Engelsk, hun ønskede at lære, og det var især de berømteste Digttere i disse forskellige Sprog, hendes Hu stod til. Men langt fra Hovedstaden, uden Biblioteker, Læseforeninger og undervisende Hjælp, var det visstelig ikke noget let Maal for hendes Selbststudium; — og dog naaede hun det. Hun kom Aaret 1773 og med det en Indbydelse i Viserne fra de skjonne Videnskabers Sel-skab til Enhver, der fandt Kald og Lyst til den hellige Poesi hos sig. Tarkagen var ikke angivet, men Madam Herz indsendte imidlertid 20 Salmer til Sel-skabet, og af disse saae hun 5 År senere de 18 optagne i den Salmebog, som Guldborg og Harboe i Forening havde samlet. Imidlertid havde Sygdom langt truet meh, at de Kongelige Domener i Vordingborg Amt skulle sælges til Private. Tiden nærmede sig dertil, og Folgen deraf vilde uopholdelig blive hendes Mandes Brødslosshed. Hun ilede da til Kjøbenhavn, henvendte sig til Guldborg, hvem hun vel ikke kendte personlig, men hun flagede dog sin Mans Nød for ham og overrakte ham nogle af sine Smådigte. Nu var jo visstnok Guldborg ikke den, der havde sonderlig Smag for saabanne Ting, men det Meste af det var gudeligt, og han talte da hendes Sag for Arveprins Frederik, der paa sin Bekostning lod begge Sønnerne komme i Helsingør Skole. Om hendes Reise havde andre Folger, veed jeg ikke; hendes Mand blev desuden syg, og efter 1 År at have lidt af Brystvattersot døde han 1775, efterladende sine Gjældnere sit Bo og sin Enke Intet.

Hun var altsaa Enke, og i den følgende Tid understoltede Kr.

veprisen hende bestandig, medens Guldborg ligeledes bestandig opmunstrede hende til at forfatte ny Salmer. Dørværre kunne vi ikke ret vurdere disse hendes Arbejder; thi den døvarende Salmekommisjon havde den samme præsige Stil, som den senere, at omkafatre paa egen Haand, havd de ikke synes om. Den smukke Salme „Uvidende, dit Øje mig ransager!“ som foruden flere af hende er optagen i vor nu brugelige Salmebog, er af den ligeledes forbredret eller — forvarret? — Imidlertid forfattede hun virkelig i denne Periode et uhype Antal Salmer, af hvilke vistnok flere høre til de bedre saavel af hendes egne som af hele hin Eids Frembringelser i denne Netning.

1778 giftede hun sig paany med døvarende Kontrollør ved Malmøllen, senere Toldskriver og til sidst Justitsraab, Hans Boye, og flyttede saa herind til København, hvor ogsaa hendes Sønner blevet satte i Metropolitanstolen. 2 Aar efter skrev hun Elytspillet „Mescicerte“, og 1781 leverede hun det heroiske Skuespil „Gorm den gamle“, som Selbstabet for de sjælle Videnklaber paany lod trykke 1784, og som samme Aar blev opført til Kongens Fodstædag. Denne er udentvist den fortroligste af alle hendes Frembringelser, og at den baade tidligere — af Ewald — og senere af flere Forskjellige er blevet højt overtrusffen, er vistnok intet Bewiis for dens Ikkeverd. Den er i ubunden Stil, men har flere gode Sange, næsten overalt et værdigt, kraftigt og fuldstændende Sprog, smukke Situationer og rafte og vakre Billeder.

Foruden flere forskellige Sange osv. har man endnu af hende en fri Oversættelse af nogle af Davids Salmer, ialt 89. Flere Ting af hende var der derimod, som ikke ere blevne trykte.

Endnu engang blev hun Enke, men oplevede ellers en sorgfri Ålderdom, da hendes sidste Mand efterlod hende i langt bedre tilstand end den første. At hun saa sin yngste Søn som Bisshop i Ribe, har jeg forhen antydet. Hf Karakter var hun raf, men dog blid, forstandig og gudhengiven; hun var en kjærlig Eggfælle, en god Opdrægerske for sine Børn og en fornustig Husholderke. Mat af Døge døde hun den 17de Oktober 1824 i sit 83de Aar. Ærørigt bemærke man,

at hun aldeles ikke var i Familie med den nufølgende Digter af samme Navn.

190 (af hendes „Gorm den gamle“, Kbvhv. 1781,
108 S. 8vo.)

11. Boye (Caspar Johannes). Præst i Hel-singer, født paa Kongsgård den 27de December 1791.

67 og 104 (af „Aandelige Digte, 1ste Deel, Kbvhv.
1833. 136 S. 5 mfl.)

70, 85, 115, 121 og 147 (af sammes 2den Deel,
Kbvhv. 1834. 156 S. 8vo. 5 mfl.)

128 og 129 (af sammes 3de Deel, Kbvhv. 1835, 144
S. 8vo. 5 mfl.)

103 (af „Svend Grate“, Kbvhv. 1825.)

117 (af „Tutta“, Kbvhv. 1824, 141 S. 8vo.)

12. Brinck - Sejdelin (Hans Diderik de).

Dette skulde nu vistnok ogsaa være et Slags Biografi; men jeg maa isforvejen bede hver den, der maatte vente noget Sigt, om Undskyldning; thi hvor ny en Forsatter han end er, er der dog saa af vores Forsattere, om hvem jeg er saa uvidende, som netop om ham. Jeg har dog ogsaa henvendt mig til Forskjellige, der ellers pleje at være ret godt hjemme i Personalhistorien, men er her bleven lige Kloge. Saameget veed jeg kun, at han var ældste Barn* af Etatsraad og Landsdommer i Sjælland, senere Konferenstraad, Hans de Brinck-Sejdelin, Ejer af Stamhuset Eriksholm og Holbecks Ladegaard, og dennes første Kone, Mariane Magdalene Bartholin, — og at han saaledes paa Mødrenesiden nedstammede fra en af Danmarks, i Videnklabernes Rige, mest velsortede Familier. Han var født den 18de Januar 1780 og blev — pårat demitteret — i April 1796 udmærket til Artium, ligesom i April 1797 til 2den Examens;

* Om han havde flere end 2 Heelbrodre og 1 Heelsøster, veed jeg ikke; men han havde idetmindste ogsaa 1 Halvbroder og 1 Halvsøster, der dog vare betydelig yngre end han selv.

hvorpaa han, kun 20 Åar gammel, allerede den 17de Januar 1800, tog juridisk Embedseramen med bedste Karakter. Senere forpagtede han Holbæk Søegaard af sin Fader, men maatte gaae fra den igjen, ligesom ogsaa fra Nibgaarden, (?) som han noget senere kjøbte. Han opholdt sig derpaa nogen Tid i Kjøbenhavn, men tog siden ud til Slagelse, hvor han tilbragte sine sidste År, til dels nok temmelig svækket, hvortil hans U forsigtighed i Nydeler vel kan have bidraget en Deel. Eftersom han, den tilkommende Stamherre, havde givet sit Mindre til, at Faderen folgte Stamhuset, havde han af denne 1600 Aablsr. aarlig, saalænge han levede; — men som en daarslig Økonom vare hans Omstændigheder dog bestandig højst knappe. Kun 51 Åar gammel, altsaa i den ellers kraftige Manddomsalder, døde han den 9de Maj 1831. Med sin Kone, en Frøken von Westen, der overlevede ham, havde han ingen Born. Som Digter er han visseleg ikke af nogen stor Betydenhed, men man vil dog ikke læse en stor Deel af hvad han har skrevet, uden en vis blik dg behagelig Følelse, paa Grund af den vistnok ufrømtebe Fromhed og Gjælscreenhed, hvørav det gjennemaanades. Alt Guddommeligt, Skjont og Menneskeligt har han vist følt varmt og inderligt for, og herfør der end tit en vis dyb Tunglindighed i hans Digte, saa finder man dog ogsaa alleregne i dem den varme, hjertelige Deeltagen i fremmed Fryd, som i fremmed Sorg. At man forgives vil føge hos ham om ret store og gjennemgribende Ideer, om høje og kraftige Billeder, er derimod ganske sandt, som og, at vi vel tit maa beklage, at hans Sprog ej altid er det reneste og edlest. Hans Heng til at være Lejlighedsdigter har nu vistnok heller ikke i samtlige disse Henseender været uden sin, i Almindelighed saa forbærvelige, Virkning.

66 og 159. 5. (af hans „Digte,” Kbhvn. 1815,
175 S. 8vo. 5 mfl.)
112 og 155 (af hans „Digtninger”, Slagelse 1829,
230 S. 8vo. 8 mfl.)

13. Brorson (Hans Adolf) var den yngste af 3, alle som gejstlige Talere berømte, Brodre, af hvilke de 2 blev Bisshopper, og den tredie — den ældste — kunde være blevet det, hvis han ikke havde afslaaet Kalvelsen. Det var i Randrup Præstegård i Ribe Stift, at disse 3de Brodre fødtes, vor, Hans Adolf, den 20de Juni 1694. Deres Far var Præsten Broder Brorson og Moderen Katrine Margrethe Clausen, Datter af Forvalter Niels Clausen paa Trojborg. 1704 døde imidlertid deres Fader, og Moderen giftede sig næste År med hans Estermand i Embedet, Oluf Jonassen Holbel, der selv med Troskab underviste sine Stedsønner, indtil han 1709 satte dem i Ribe Skole. Nikolaj, den ældste, gik allerede 1710 til Universitetet, men de to yngre, Broder og Hans Adolf, først 1712. Nikolaj blev allerede 1714 Hs-rer ved den Skole, fra hvilken han var udgaet, Broder tog samme År sin Attestats og vendte ogsaa hjem; Hans Adolf var da ene her tilbage. 1715 fik han derpaa Plads paa Works Kollegium; men som hans Helbrede aldrig var stærkt, og hans anstrengte Læsning betydelig forværrede det, maatte han, efter i 2 År at have boet der, ligeledes drage hjem. Imidlertid var han heller ikke her ledig; han studerede selv og havde desuden en Deel Born at informere. Da faldte Bisshop Thura ham 1721 til Rektor ved Holstebro Skole; men uagtet han modtog denne Post, kom han dog aldrig til at overtage den; thi i det Samme døde hans Stedsøster, hvorpaa han, — efter i en Kart at have taget sin theologiske Attestats, i Oktober 1721, med bedste Karakter, — af Kirkepatronen, Buchwald, blev kaldet til Præsteelebet i sin Fødeby. Ved Vaaskefest 1722 indviede Bisshop Thura paa en Dag de twende Brodre, Broder til Præst i Melbolden og Hans Adolf i Randrup, hvorpaa deres Farbroder, Proost Peder Brorson, ligeledes paa en Dag insatte dem. 1729 blev Hans Adolf tredie Præst i Tondern, og Broder blev 1736 Stiftsproost i Ribe; men da denne allerede det næste År blev kaldet til Bisshop i Aalborg, fulgte Hans Adolf ham i Embedet som Stiftsproost. Da Kristian den 6te saa engang i disse Xaringer spurgte

Provsten, om det var sandt, at han var Forfatter til den herlige Salme: „Op al den Ting, som Gud har gjort!“ og han bejaede dette, lovede Kongen ham Ribe Bispestol saasnart den blev ledig. Ved Bislop Anchersens Død blev altsaa vor Brorson Bislop i Ribe 1741. Samme Aar døde hans første Kone, Katrine Steenbeck Clausen, efter at have født ham 13 Born, 10 Sønner og 3 Døtre, af hvilke dog kun 2 Sønner og 1 Datter blev vorne; men næste Aar gifteede han sig med Johanne Kristine Riese, der blev Moder til 3 Born, 2 Sønner og 1 Datter, og i 31 Aar overlevede sin Mand. Mærkeligt nok, at hun var Søster til den Antonette Margrete Riese, der var Broder Brorsons Kone, og ved ham blev Moder til 12 Born. Ved Gverenitetens Jubelfest 1760 blevde begge disse Brødre — efter paa eengang — freerede til Doktorer i Theologien. Efter at have været Præst paa det 43de Aar, og Bislop i 23 Aar, døde Hans Adolf Brorson den 3de Juni 1764.

Teg har forhen høret, at både han og hans 3 Brødre var udmarkede som Talere; hans utrættelige Glæd har jeg ligeledes omtalt, og da han dog idetmindste var et ret godt Hoved, var han visstnok en Mand af ikke ganske almindelige Kundskaber, om ej just af den allergrundigste Kærdom. Der staer nu kun tilbage, at give en ganske kort Skildring af ham som Menneske og Digter.

Den større Deel af hans kraftige Alder faldt just ind i hin Tid, da under Gte Kristian et pietistisk Hovedhængeri kvalte næsten enhver fri, kraftig og livlig Uttring af Hoved og Hjerte. At ogsaa han — og dertil har foruden hin Tidsalbers senere, visstnok ogsaa Opdragelsens tidlige, Indbirkning, og ovenikjøbet hans steds svagelige Hjelbred, bidraget særdeles meget, — at ogsaa han, siger jeg, hældte en heel Deel til sine Strængere, der, misforstaende Kristendommens kærlige Mand, satte en vis betydelig Fortjeneste i Selvspregelse og i Afhold fra Livets de opmunkrende Glæder, — kan visstnok ikke

nægtes; men paa den anden Side var dog enhver Forfælgelse for afvigende Meningers Skyld, ethvert aandeligt Hornmod, svært i en kunstig Ham af øjneforblindende Ødmughed, langt fra hans rene og fromme Hjerte. Hans Tro var ham en Salighebdesag og intet Mundsvær; den var afpræget i hans hele bramlese Vandet, da naar Lovsangen midt under de legemlige Smarter svang sig frø til alt det Godes Giver, naar han i sin Families Skjød med samme Andagt, som hvor Orglet bruste, tilbragte sin Aften med hellig Sang og Musik, naar han med ustravigeligt Retfind og utrættelig Arbejdsmæd udørte de mange forskellige Pligter, som hans vigtige Embede paalagde ham, og da, naat han, med uegenyttig Døpfrelse og stille, kristelig Velgjørenhed, bragte Hufvaledse i Trængstend Boliger. Sine Fritimer tilbragte han ved det Arbejde, hvor til hans Lyk var saa naturlig og hans Kalb vel-heller ej twivsamt, om vi end maa tilstaae, at vi have enkelte Salmedigtere, større end han. Genial var han egentlig ikke, og den højere, geniale Begejstring findes derfor sjældnere i hans Digte, uagter vi dog visstelig, — f. Ex. i den dejlige Salme „Op al den Ting, som Gud har gjort,“ der vel ogsaa er en af hans smukkeste, — finde lykkelige Ideer og yndige Billeder; — men derimod savne vi aldrig den fromme, hjertelige, gudhengivne Reenhed, og træffe vel ejheller saa sjælden — f. Ex. i det her optagne bibelhistoriske Digt „David og Goliat“ — en vis lunesfuld Livilighed. Hans Mangel paa kritisk Skarphed finde vi derimod altfor hyppig Bevis på i Valget af den Manglende Salmer han har oversat os, og som visstnok i Almindelighed

* Den, saavært jeg veed, albede enestaaende Sag med Præsten Kristen i Werst kan, især naar man tager den altformaaende, forfængelige og despotiskmændige Kansler Pontoppidans Indflydelse paa hele Saargens Gang i tilbørlig Betragtning, og husker, hvilke Mand, der bengang udgjorde Generalkirkleinsekptionen, — idetmindste efter min Anskuelse, albede ingen Foranbring gjøre i den her udtalte Dom; — den giver os kun et Bevis mere paa Brorsens Svaghed, som vi visstelig maa beklage, uden dog i Det og Alt at kunne billige den herlige, men her visstnok ikke ganske upartiske, Bislop Herslebs vel haarde Uttring om den „ensoldige“ Bispe i Ribe.

er det mindst fortjentlig, han har leveret. En Tid var han i overordentlig Anseelse som Salmedigter; en senere Tid glemte ham, og til sidst dansede den eensidige, og dorför altfor tit ubilige, Niegels under Skoggerlatter sin Haandans paa hans Gravhøj. Uagtet man dorför næppe kan ansee det for noget ret fortjentligt Arbejde, at bringe Alt, hvad han har skrevet, frem for vor Tid, — en Ting, han vist selv meget vilde frabede sig, hvis han paamly levede op, — saa skyde vi dog vistnok en af hans Broders Elslinger, Professor Brorson, megen Tak for det Udvælg, han for en havd Snees Kar siden gav os, — men endnu langt mere Tak skyde vi tilbøsse ham, den højt begavede Mestersanger, den geniale, begejstrede Grundtvig, for hver egte Edelsteen, han hos vore gamle Digttere, ogsaa hos Brorson, sandt og gjengav os, usorandret, men dog forædet og affleben.

62 og 95 (af hans „Salmer og aandelige Sange“ udgivne ved Cie. Holm, Kbhvn. 1830, 822 S. Svo. 1 Rbdtr.)

14. Ewald (Johannes). — Praest ved Bajsenhuset var i Kærene fra 1728 til 1754 en Mand, der er ikke uforstået i en vis Green af vor Litteratur, og hans Navn var Enevold Ewald. Han vor vistnok langt fra at være, hvad man kalder et lyft og opvakt Hoved, men han var umaodelig flittig og nojagtig. Gammel var han heller ikke, sjælt en heel Dæl ældre end hans unge Kone, Marie Wolff, men han var aldeles hentreven af sin Tids, øste Kristians Regjeringsperiodes, tungindbige, mørke Pietisme. Rebelig i sin Gudsfrugt som han var, saa syede han dog med en Sky Strenghægt Verden og dens Glæder, og da hans hulslige Forhold ogsaa var langt fra at være lykkeligt, syede han næsten sit Huus med og indesluttede sig i sit Studererkammer. Hans 3 Sønner vare saaledes ganske overladte til Moderen, og hun var næppe den bedste Opdragterke for dem. Den ældste Søn var temmelig svag og indskrænket, den yngste var vist heller ikke af store Evner; — desto mærkeligere skulde derimod den

mellemste, Johannes, vorbe, og hans Liv er det, ved hvilket vi her et Øjeblik ville døve.

Johannes Ewald blev født i Kjøbenhavn den 18de November 1743 af de færnevnte Forældre. Han blev tidlig bestemt til Studeringerne og havde hjemme i sine Forældres Huus flere forskellige Lærere. Hans Hoved var ogsaa lyft, hans Lærelyst stor, og hans Hukommelse udmarket. Han gik endnu Kun i sit 11te Kar, da en af hans Lærere erklærede, at han ikke kunde lære ham mere. Ifar vor dog hans Indbildungskraft levende og forbunden med en varm, en eviggrænde Følelse. Alt Stort og Ædelt opflossede ham til Begejstring, og alt det Udmarkede, endog det Kun Besonderlige henrev ham. „Bar jeg ikke Alexander, vilde jeg være Diogenes!“ ubraabte Makedoniens stolte Bevært; — „Kan jeg ikke blive en Alexander, sag hellere end alt Andet en Diogenes!“ — vor ogsaa den Tanke, der gjennembøvede saa mange af hans barnsligsværmeriske Drømme. Den lige, brede, rolige Landevej, som den Kolde Forust med saa megen Selvvelbehagelighed gaaer, var alt i hans tidligste Barndom uden al Tilløkelse for ham. Havde endda hans Forældre eller Lærere med Rolighed kunnet lede denne fuldmænde, oppige Kraft! — Men det kunde Ingen af dem. — Og dog stedte et Spørgsmål, om det saa virkelig havde været bedre saaledes, om ikke den vilde arabiske Ganger havde faaet en heel Deel af Stanghestens Natur, i det Øjeblik Grimen var bleven lagt paa den! — Et af de frapante Karaktertræk fra denne ganske barnlige Periode er det isvrigt, at han, ved at gjøre Bekjendtskab med en Deel Martyrs Historier, sik Lyft til at lære Abysminst, for med Tiden i det indre Afrika at kunne komme til at omvende Hedsninger og — vinde Martyrkronen!

Da Fabrem mærkede sin tiltagende Svagelighed, sendte han sin Søn til Rektor Eicht i Slesvig, for at han kunde være fjernet fra Hovedstadens Forsælser, og døde nogle Timer derefter, den 17 Novbr. 1754, i vor Ewalds 11te Kar. Hos Eicht havde han det meget godt og blev behandlet som en Søn. I hans Bogsamling sic han sat paa de islandiske Sagaer, men tillige paa

Robinson Crusoe. Planen til at vorde en anden Robinson var hurtig lagt og — udført. Han viste til Holland, der havde ham at komme ombord paa en Bataviafarer, og ingen Ding var jo saa lettere end — at strande undervejs! Han begav sig træstig paa Rejsen; men — 4 Mile udenfor Slesvig indhenteede hans Rector ham. Dengang var han 13 Aar. Til samme Tid maatte han ogsaa begynde at skrive tyske Mytaarsvers og Lærlighedsrum efter en af sine Læreres Besaling; ja han skrev endog ganske fortæslige latinske Vers, som han Ord for andet — stjal af de bedste latinse Digttere, som han alt lenger var temmelig bekjent med, uagtet han dog hertelig afhædte Horats for hans Smiger og kjedede sig ved Virgil.

Skjønt i hans hele Skolegang Soldaterlivet igrunden meget mere havde interesseret ham end Studenterlivet, var han dog endnu kun 15 Aar, da han overstod den første Examens ved Københavns Universitet, og det med gode Kunskaber. Her var hans Moder imidlertid blevet gift med en Høfremmer, Hulegaard, og formodentlig var det i deres Huus (paa Kultørvet), at han boede sammen med sin ølde Broder, der ogsaa var Student, og endnu et Par andre Studenter. Sin Moder har han næppe nogensinde staet paa nogen god God med, uagtet han endnu lenger efter „indberlig elskede“ hende, og man tager næppe fejl, naar man formoder, at hans Stedfader ingenstinde har vundet eller villet vinde hans Kærlighed. Imidlertid var det vistnok dennes Broderdatter, der blev Digerens Arfene, hans „fine, edle, majestatiske Arfene, den fortællende Brunette“. Denne omrent ligealbrende Pige havde en Indsydelse paa Gwalt, som intet andet Bæsen. Han markede vel, at hun ogsaa leb ham ret vel, og vilde nu fortjene hende. Han begyndte derfor virkeligt at løse flittig, men — saa mindebædes han, at han hørte endnu havde 10 lange Aar tilbage, inden han blev 25 Aar, inden han altsaa kunde blive Preest og komme i Besiddelse af hende. Han kastede da etter Bogen og vendte i bets Sted sine Øjne mod Syvaarskrigen, hvor det absolut maatte gaae langt raffere for ham. Sin ældre, af ham ganske afhængige, Broder indgav han de samme Ideer,

og de rejste hemmelig til Hamborg. Saolængt havde Johannes puffet den Elde frem, men nu var det umuligt at faae ham længere. Han forraadte ved et Brev, Johannes uafvindende, Alt for Forældrene og vilde etter hjem. Johannes mærkede Urad; — han var allerede hoarvet til preussisk Kommerhusar, aftalte det Fornødne med en Skipper, sprang ombord efter at have omfavnet sin Broder, og lod ham staae gæbende paa Elbbredden, — Han blev imidlertid ikke Husar men Infanterist, fandt sig fornærmet og tilhøret og deserterede til Østerrierne. Her blev han først Tambur og siden Underofficer og deltog baade i Slag og Belejringer. Officer kunde han være bleven, naar han havde villet antage den katolske Religion; — men det vilde han ikke. Forurettet af sin Oberst, der ikke vilde lade ham vende hjem, uagtet han havde modtaget Lossepengene, deserterede han nu paam. I Magdeburg blev han bragt op, men undgik ved sit karakteristiske Mod at gaae i preussisk Ejendom. — „Hvad Straf er der for at ramme?“ spurgte han Kommandanten. — „At hænges,“ var Svaret. — „Saa hæng mig strax; thi paa Maere jeg løber igjen, inden 3 Dage ere omme!“ — Kommandantanten forbaistes og lod ham — uden videre gaae.

Det var i Oktober 1760 at han efter 1½ Aars Fraværelse atter kom hjem. Han havde deltaget i 2 Felttoge og i Alt, hvad de gave af dem, og sad nu, ikun 17 Aar gammel, efter hjemme ved sin Brog. — Vi ville ikke undersøge Alt, hvad der kunde siges om dette hans Krigstogt; — Kun Saameget er klart, at som Gwalt var, kunde det ikke være uden de allervigtigste Virkninger paa hans Fantasi, Følelse og Erfaring. At det heller ikke havde nogen skadelig Indsydelse paa hans Moralitet, er ogsaa vist; thi hvormange Bedershyggeligheder han end saae, saa tankte han kun paa sin Arfene og holdt sig langt fra dem. At det samme var Ulfældet med hans Kraft til at studere, visste han derved, at han kun i 5 Maaneders havde været hjemme, da han den 9de Marts 1761 tog sin anden Examens her ved Universitetet, og det næste Aar, den 21de Juuli 1762, tog han theologisk Embedsexamen med

Udmærkelse, endnu altsaa kun 8 Maaneder over 18 Aar gammel. Samme Aars Efteraar sic han Plads paa Walkendorffs Kollegium og boede i de næste 5 Aar der, intil 1767, og udgav i den Eid, 1765, en dogmatiske Afhandling om en guddommelig Frelsers Nødvendighed, hvilken Materie han dog senere tilstod, han ikke havde været mægtig. Men omtrent paa samme Eid, dog maaskee noget tidligere, end Afhandlings Trykning, var det, at den Skjæbne trof ham, som var saa afgjørende for hans hele Liv.

Arsene giftede sig med en Anden, — med hvem vide vi, mærkværdigt nok, ikke; men der skal mere end et nok saa bestemt Udsagn til at bevise, at den Pige, hvem Ewald kalder edel, foretrak en aandlös Mand med rigeligt Udkomme for Ewald uden Udkomme. Ingen kan være blind for, hvor sorgelig en Virkning dette Skribt i saa mange Henseender havde paa Ewald, men Ingen af al Verdens Professorer har endnu derfor Ret til at kaste den mindste Bebrejelse paa hende. Var Ewald da forlovet med hende? — Er der noget tænkeligt Beviis for, at hun ved Ord eller Afsærd havde berettiget ham til Haab? — Hun led. ham godt, og hun var den, der meest tog sig hans Vorstreje nær, da han drog paa sine frigjærende Eventyr; — men sej vi ret, saa hørte der nok ikke meget dertil, og det kunde en simpel løsterlig Kjærlighed have gjort, hvor Moder og Stedsader var saa fremmede for de Goleiser, man ellers hos dem havde kunnnet formode. Imidlertid, som sagt, dette Arsenes Skribt afgjorde hele Ewalds fremtidige Skjæbne. Hans Haab var glippet, og med det var hans Maal tabt af Hje. Fra nu af havde han intet andet Maal, ingen anden Streben, end et Liv i Rigighed med farveligt Udkomme, der i en behagelig Egn kunde henriinde saa gavnrigt som muligt. Men med Smerte maa vi tilstaae det, ej blot hans Maal som Statsborger var tabt af Hje; — hans Liv havde hidtil været reent og ubesmittet, hans Sjæl vedblev vistnok at være det, men hans Liv vedblev det ikke. I den byde Gorg, den inderlige Smerte over denne

Erfjendelse er det derfor, at han senere bekjender, at Tabet af hans første Kjærlighed kostede ham meer end Livet.

I en anden Retning maatte ogsaa hans Kraft nu ytre sig, og „Lykkens Tempel,” den første Digting, vi have af ham, blev til. Den gjorde ham bekjende med den øble Gæstens, og han vandt i ham en Ven og Beskytter. Kort derafter, i Januar 1766, døde Kong Frederik den 5te, og al Danmarks Sorg var ubeskrivelig. „Ewalds Moder oversatte” ham til ogsaa at forsøge sit Held, da der var udgaet Opsordring til alle dem, der troede at kunne levere en Kantate til den forestaende Sørgefest. Han gjorde det, og hans Kantate vandt almindelig Anerkjendelse, medens Folket med Tænkelighed henvendte sin Opmærksomhed paa ham, der havde tolket dets Goleiser. Af denne Lykke blev han fuldkommen beruust, og han troede sig allerede Danmarks første Digter, og var dog maaskee aldrig blevet det, hvis Videnskaberne Gelsfab ikke havde forkastet hans „Adam og Eva.” Da den første Uwillie herover havde lagt sig, gav han sig til med Ivret at studere de gamle og nyere Digttere og afholdt sig i 2 Aar ganske fra at skrive. Det var især Corneille og Klopstock, han studerede. Da fremkom han paan 1769 med sin albeles omarbejdede Adam og Eva, et Digterverk, til hvilket Danmark endnu aldrig havde set Mage. Han blev nu ogsaa betjent med Shakespeare og Ossian gjennem tykke Oversættelser og lærte sig Engelsk, for at kunne læse disse Mesterverker i Originalen. Et uudtømmeligt Væld af Digterhylde aabnede sig her for ham, og han gjorde paa samme Eid den store og ædle Klopstocks personlige Bekjentskab. Under hans Hjne udarbejdede han sin Nolf Krage, der vandt Digterens Bisbal og i et Aar to Gange blev oversat paa Thys, medens Videnskaberne Gelsfab ikke vilde opfage den i sine Skrifter. Medens han arbejdede paa Nolf Krage, blev han syg og laa paa Hospitalet. En Aften, han var gaaet ud herfra, kom han forsøske hjem og tilbragte Natten udenfor Porten. Han paabdrog sig der den Gigt, som senere et Fal med Hesten imod en Dræsler betydelig forværrede, og som i over 10 Aar uafslader.

sig priste ham, indtil den til sidst bragte det svækkede Legeme i Graven. Fremdeles at opregne hans Digte saaledes som de fremkom, indtil han sluttede de større med det herlige „Fiskerne,” et her unsdvsndigt. Vi have allerede fulgt ham til den Punkt, da han stod uden Sammenligning saa uenbelig højt over enhver øldre danske alvorlig Digter; — hans sidste 10, Sorgens Kvalfulde, var staae endnu tilbage, men vi ville ikke længe dvæle ved de ubekræftelige Pinstter, der sammenknugede hans Legeme, uden at de vare i stand til at bøje hans Kand. Ej heller var hans Moders Strenghed, flere af hans Venners Ukjærlighed, Manglen af en tilstrækkelig Understøttelse og den deraf skyldende bitre Træng, som hans egen Mangel paa Økonomi endnu forsegdede, i stand til at knække hans Mod. Den Digter, hvem Staten gav 100 Daler aarlig, hvem man fandt det upassende at tillægge den Professortittel, som han ønskede sig, og som nødtes til at gjøre Lejlighedsdigte til et stoltigt Erhverv, han var midt i al sin Ulykke endnu ligesaas ødel, stolt, fri og kraftig som i sine blide Dage, og beholdt derhos den samme muntræ- og livlige Kand i venstabelig Underholdning.

Da hans Sundhed gjorde et Øphold paa Landet nødvendigt, flyttede han nu ud til Fiskermester Jakobsen i det Rungsted, hvis Skjønhed han i „Rungsteds Lyshedsdigte,” saa dejlig har skildret. Her immellem de simple, trohjertige, Kraftfulde Fisstere levede han dog endnu saa blide Dage, som det var muligt med hans nedbrudte Helsbred. Thi een venlig Engel mødte ham ogsaa her og mildnede ved Hjærlig Deeltagelse hans Pinstter. Hun var blid og from og huldslig og yndig nok til at hentykke den endnu stedse varmt følsende Digter. Hun delte gjerne hans sværmeriske, hans dybe og hellige Begejstringer, og han ønskede hende som engang Arsene. Han skal endogsaa have tænkt paa at ægte hende, uden at man dog veed, om der fra hendes Side var indtraadt noget andet Forhold end Venstabet, Medlidens hebens og Højagtelsens. Da reves han pludselig ved sin Families Foranstaltning fra det Hjem, han nu havde vunden Hjært, til det uvenlige Gøbekhus ved Kronborg, hvor han mangede al Bekvemmelighed, al Pleje og Deeltagelse. Om

det virkelig havde været klogt, hvis han havde giftet sig med den ønskede Anne Hedevig, Fiskermesterens Datter, — thi hende var det, han ønskede, — og om overhovedet den hele Plan havde været udførlig, — ville vi ikke bedømme. Han var nu fiernt fra hende, og hun blev senere gift med den Boldike, som oftere omtales i hans Brevevechsel med Schonhejder, og som endnu lever som en 84aarrig Gubbe, som Preest i Storehedsdinge, hvor et veltruffet Portræt af den bejlige, længstafodede Anne Hedevig endnu smykker hans Stue. Men haardt var det tilvisse, at etter den samme Skjæbne skulle ramme den ølksom Sorgnedbyggede.

I Gøbekhus blev han dog ikke længe, og i Efteråret 1777 kom han efter herind til København. Hans Moder, der endnu levede og endogsaa overlebte ham, tog vel ikke imod ham; men i sin ny Verbinde, Madam Schou i Skinnsbergaden, fandt han dog en om og moderlig Veninde. De sidste 3½ Åar af hans Liv blidnede den Edle, saavidt det stod til hende. Hans Venners og Beundrerers Antal steg ogsaa bestandig og med dem hans Understøtteres, og han fik en temmelig rigelig Subskription, da han 1780 begyndte den Udgave af sine Verker, som han dog ikke levede at see fuldsat. Men hans Sygdom tog bestandig til og med den hans Fiskermesters Boldsomhed. Han kunde ikke flytte sig uden Hjælp; Krumbøjet mætte han sidde i Sengen eller Lenestolen, med Brystet hvilende paa en Pude. Natten maatte han tilbringe under Læsning, og først mod Morgenstunden lukkede Sovnen hans Øje. Tilsidst kunde han ej engang vende sig i Sengen uden Hjælp og kun under de voldsomste Pinstter. Da ophørte hans Levelyst, og velkommen hjemhenteede Dødens Engel hjem den 17de Maarts 1781. Den 23de begravedes han paa Kristianitatis Kirkegaard, tæt op ved Kirken, og en Skare fulgte ham til Graven, saa stor som København end albrig havde set den. — Saadant var en af Danmarks bedste Sønners Liv, — og saadagn hans Død!

Og nu nogle af hans nærmeste Venners Navne som en Kjærmindebomst paa hans Grav. Carstens er allerede tildis-

gtere nævnet, ligesom Stiftsprost, senere Bislop Schönhejder, der med al sin vistnok tit utidige Strenghed jo dog mente ham det saa ørligt. Hellere Broderen, lægen Schönhejder, der stedse besøgte ham i hans sidste Sygdomsaar, maa her forbrigaes. Aarsbach og Spentrup ere vel mindre bekendte, men stod ham dog ikke mindre nær. Nærheden af alle stod ham maaske dog den endnu levende Maartige Olding, den edle Frederik Moltke, først hans Lærling, siden hans Ven.

34, 80, 92, 142, 171 og 220 (af hans „Gamle
Skrifter,” Kbhvn. 1780-1791, 4 Bind 800.
5 Abb.).

15. **Foersom** (Peder Thun) er født i Landsbyen Østerlinde i Ribe Stift den 20de Februar 1777. „Hans Føde-
eign er Jyllands Hedeegn, hvor den brune Lyng uddreder sit
mørke Tappe over Jorden, enkelte Landsbyer med deres Lgre
og Enge ligge adspredte i Heden, og stovløse Bakker højt og
her afsyrede den eensformige Glade.“ Fra Østerlinde blev Faderen,
der var Præst, imidlertid alt i Sonnens tidligste Barn-
dom forflyttet til Hjortlund ved den saakalte Kongeaa, og
her henrandt da vor Foersoms lykkelige Barnealber. Dog var
han endnu meget ung, da han, sine Forebreds eneste Søn,
fattes i Ribe Latinsskole, hvor han vandt ej blot sine Kammer-
raters Kærlighed, som en lydig, overgiven men kærlig Dreng,
for hvis lyse Hoved de høved mere end sædvanlig Agtelse, men
tillige sin elskede Konrektors, senere Professor Hejbergs, af hvem
lyst til Læsning og Erbodighed for Lærdom tidlig bibrag-
tes ham.

I April 1793 tog han med bedste Karakter sin Examen
og blev Student; men Hovedstadens Hvirvel og dens Adspres-
besser henreve ham snart. Vel sik han i Oktober 1793 første
Deel af anden Examen, men først i April 1795 2den Deel,
og Attestatsen kom aldrig. Med sine Penge hjemme fra holdt han
ogsaa lun daarsligt Huus; heraf fulgte Faderens Misfornøjelse;
og — til sidst ophørte enhver Pengeforsendelse aldeles. Den
første naturlige Folge heraf var Pengeforlegenhed, den næste
Trang; — og nu maatte Noget fortjenes ved Informationer:

Men at passe dem var nu engang ikke Foersoms Sag; — de
gik overstyr, og med dem Fortjenesten. At det gik ligesaaban-
med den paabegyndte Attestats, er alt ovenfor antydet.

Underledes forholte det sig imidlertid med Studiet af det
engelske Sprog. Det var i 1795, han tog fat paa Øssian,
og i 22 Åar, uafbrudt indtil sin Død, ofrede han paa det
Samvittighedsfuldeste Studiet af det engelske Sprog sin Lid
og Flid. Opsøgningen af de hertil nødvendige Hjælpemidler
var det ubentovl, som bragte ham i Bekjendtskab med Hof-
boghandler Poulsen i Antonistrædet. For at leve gik han nu
i dennes Tjeneste, stod fra Morgen til Aften uden Knut i
hans Boglade, og ikke destominstre tilhørte den hele Aften dog
hans Øssian og Engelseren. Kun Lørdag og Søndag Aften
tilbragte han i Studenterselskab, uden Kartspil, som han
hade, stundom ved Billiard og Kegler, men oftest dog med
hjemlig Spøg. I disse Kredse forsatte han ogsaa sin at i
Skolen begyndte Nølse i at skrive Vers, — men endnu
egenligt kun som en Lidkort.

Dog ejheller denne hans Stilling varede længe. I For-
aaret 1796 blev han Lærer for Oberst Falkenskjolds Søn paa
Sæbygaard ved Gørs. Den hertige Egn her henrykkede ham; —
han overlod sig ganste til sine Elevers Livlighed; og — her
gjorde han forstegang Bekjendtskab med Peder Gyos hertige
Kjæmpeviser, der siden stedse blev ham saa kjære. Udentovl
har dette landlige Sommerophold i en af Sjællands yndigste
Egne haft en megtig Indsyndelse paa ham. Men den tilstun-
dende Vinter drog hans Gleb ind til Kjøbenhavn, og Foersom
maatte følge med. Henreven af det da saa almindelige Thea-
tersvoermø fulgte han nu en Deel af sine Venners Exempel
og Lidskyndelse, og traadte ind i et, vistnok maadeligt, privat
Theaterselskab; — og hans Skjæbnes End var for bestandig
kastet. Med sine Informationer havde han saa dog aldrig
haft noget Held; han blev nu ogsaa uenig med Oberst Fal-
kenskjold og — opdagde Obersten. Dette ivrigere spillede han
Komodie, skrev Pro- og Epiloger, og var med hele sit Sind
og hele sin Sjæl Skuespiller. Dog atter nu skulde det For-

nobne til at leve af fortjenes, og han blev — Sprogmeester. At det var Engelsk, han lærte fra sig, formoder Læseren vel iforvejen, ligesom Udfaldet af den hele Speculation. Man blev snart tild af hans evige Forsommelser, og Fortjenesten blev naturligvis efter lun sin.

Var det da Trang og Engstlighed for sit Udkomme, der nu drev Goersom til hans næste Beslutning? Vi ville troe hans fortroligste Ven og Biograf, (nuværende Bisshop Olgaard?) og udraabe: Nej visselgien! Berstil var hans And til stor og hans Sjæl for begejstret. Trangen havde fortil og forlænge været hans ublids Edsager, til at han skulde ræddes for den, eller den skulde bøje hans Kraftige Willie berhen, hvor han ikke selv vilde. Eyst og intet Andet end reen og varm Eyst, end hellig Begeistring, kalte ham fra det private til det Kongelige Theater, og han fulgte Kalbet. Mislykkede Subjekter ere saa ofte gangne den samme Vej, og det har hos koldt og langsomt folende, men strængt og hastigt dommende, til at domme just derfor uberettigede, Væsner fremsigget den For-dom, at Alle, som gik den Vej, ogsaa varre mislykkede Sub-jekter; — idet de ikke have vist, at saafremt Skuespiller-kunsten er en Kunst, maa den ogsaa have noget hos sig, som er ifand til at titale, ja begejstre endog de kraftige, til et Maal fast fremadstræbende Karakterer.

Det var den 19de Januar 1799, at han blev ansat som lgl. Skuespiller, efterat de almindelige Prøver og Debutter vare overstaaedes; og endnu samme Aar, Kun 22 Aar gammel, giftede han sig med Skuespillerinden, Fr. Ebbeisen, der alt næste Aar skjenkede ham en Datter, senere endnu 5 Børn, og som efter et næppe 18aarigt Hægteskab saae sig som hans Enke. Dog var det langtfra, at hans første Theaterbane var behagelig. Tild af Mistillib til sine egne Kræfter kom det endnu til, at han iforfæningen ingen lykke gjorde, et Tilsfelde, der ogsaa paa den Vej har knækket mangt et kraftigt Talent. „Den gode Hr. Goersom er slet ikke morsom“, skal engang en Direktør have sagt, og denne Wittighed løb naturligvis snart på i Publikum. 1800 sagde han da Gudsrembedet, men fil-

bet ikke. 1801 begyndte han atter sine Sproginformationer, men nu med Stadighed og Orden, — udkastede desuden planer til flere Erhverv og — sagte for ramme Aavor om sin Uffred fra Theatret. Men hellerej den fil han, ligefaa lidt som senere et Par andre Gange, han skal have sagt om samme. Lidt efter lidt forbedredes ogsaa hans Stilling ved Theatret, saavel i publ. Henseende, som med Hensyn til hans An-seelse i Publikum. Denne sidste steg især ved hans elsede „Læwers og Mesters“, den store Rosings, uhyrkelse Sygdom, da han nu blev mere brugt og fil en heel Deel af dennes Rolsler. Og da nu noget senere hans Ven Gehlenschlägers mægtige Genius paa eengang fremstod og henrev, fandt han ogsaa i dennes Mestersverker saadanne Nøller, der anderledes, end de „idelige Sekretærroller“ kunde begejstre ham til en heldig Udsørelse. Han steg derfor bestandig i Publikums Undest, uden nogensinde at legge an paa at fjæle denne ved nogensomheds Bestikkelse istedenfor gentlig Værd; fjænt vi jo vel ikke kunne nægte, at havde Rosing endnu staet ved Siden af ham, vilde Muligheden af denne Grobring vel have været temmelig tvivslom. Men — det er jo hellerikke Skuespilleren Goersom, at disse Linier egentlig gjælde, — det er jo Digreren og Mennesket.

Som Skuespiller maatte hans Liv naturligvis være temmelig eensformigt. De 3 Hjørbedele af Laret maatte hængaae i Byen med Rollesstudium, Prøver og Forestillinger samt enkelte Informationer og litterære Sybler, især Oversættelsen af Shakespeare, der saa mægtig havde henreven ham, og som han med egte Genialitet fordaniske. I Familiier kom han sjælden, i offentlige Selvskaber aldrig, men hans Aften henrandt i hans egen Familiokreds, hvor næsten daglig et Par gode Benner — isærbedleshed Olgaard, R. T. Bruun, Lindgreen og Liebe — kom til ham. Sommermaanederne derimod tilbragte han paa Landet, paa sit „Sorgenfri“, Egegaardten, hvor et Par lejede Smaaværelser udgjorde hele hans Hellighed, men hvor han med sin Kone og sine Børn tumlede sig lykkelig om i Mark og Skov og Eng. I de fire sidste Som-

mere af hans Eio overlod hans Ven Schimmelmann ham nogle Vareler paa Bredegaard.

Hvad man egentlig kalder lard var Foersom ikke; men i det engelske Sprog var han dog sørdeles hjemme; han talede og skrev det med Letthed og har i sine Oversættelser tilstrækkelig godtgjort sin Fortrolighed med især Shakespeare og Thomson. Med lykkelige Vandgaver forbant han ogsaa i sin Maabdom en stædig Flid, saa at han heller aldrig over sine andre Besjæstigelser glemte de gamle Klassikere. Sin Kunst elskede han som Kunst og ej blot som Leverbred; og saavel hans Levnet i det Hele, som hans Videnskabelighed, tilwandt ham mange Edles Agtelse og Rijerlighed. Hos Stormænd gjorde han ingen Opvartering, og deraf stod han blandt dem kun Schimmelmann nærmere. Han havde jo vistnok ogsaa sine Fejl, men i sin Færd var han aaben og ærlig, og hans hele Æszen var livligt og kraftigt, undertiden vel hastigt og heftigt; men saalidt som han betalte Døbt for Døbt, glemte han nogensinde, hvad Belgjerning der var vilst ham. Sine Venner varmt hengiven, var han uegennytlig og opofrende endog mod Fremmede. Al Usædelighed afflyede han og var ikke paa Skromt religiøs, men vendte sig ofte og med Glede til sin Bibel. Hans Ægemshygning var egentlig ikke smuk og hans Udtale noget uthydelig; men hans Hje ibfuldt og hans Hoved og Ansigt smukt. Af Naturen var hans Konstitution sterk, men han faaede sig aldrig og gjorde vel endog i visse Henseender Bold paa den, og fra 1811 led han beständig af en sterk Gigt. Dog meente hverken han eller hans Familie, at hans Oplossning var saa nær, da en Revuefeber pludselig bortren ham den 24de Januar 1817. Sidste Gang havde han betrædt Scenen den 8de i samme Maaned.

Foersoms originale Digte ere vistnok af mindre Ærd, men det er især hans Oversættelser af Thomson og Shakespeare, fortinlig af denne sidste, der have vunden ham forstjent Digterhæber. Som mindeværdigt om ham kan det vel ogsaa ansøres, at han var den første, der, 1808, gav Deklamatorier her paa Ætheatret; og hans kraftige og lykkelige Be-

strebselser for Oprettelsen af Ætheatrets Enke- og Børne-Forsorgelseskasse vore visstelig ikke hans mindste eller mindst hæderlige Fortjeneste. Merkeligt var det, at hans egen Kone netop skulle blive den første, der ind Godt af denne hellige, velsignelsesrige Indretning.

1, 2, 32, 101 og 159 18, 19, 20 og 22 (af hans „Samlede Digte“, udgivne efter hans Død ved Rahbek, Kbhvn. 1818, 2 Dele 1 Abbdr.)

16. Forfatteren til Frode Fredegod. Da denne Forfatter ikke selv har navngivet sig, tor det naturligvis heller ikke skee her, men man maa nøjes med at ansøre ham under det Marke, han selv har valgt, efter et, — næppe det heldigste, — af hans Arbejder.

42 og 58 (af hans „Jule- og Nytaarsgabe,” Kbhvn. 1835, 92 S. 8vo. 1 Abbdr.)

17. Friis (Peter Frederik), Bogbinder i Kjøbenhavn og født samme steds den 11te Oktober 1791.

36 (af hans „Samlede Smådigte,” Kbhvn. 1827, 103 S. 8vo. 1 Abb. 2 mfl.)

47 (af Borchorsts „25 Sange for 3 lige Stemmer,” Kbhvn. 1832, 44 S. 4to. 3 mfl 8 β.)

18. Grimann (Klavs). I Nordfjords Fogderi i Bergens Stift, ligeover for Bjørget Tarval paa det faste Land, og 3 norske Mile norden for Den Bremanger, hvilc østligste Pynt er det ved Brodreparrrets Digte saa berømte Hornelen, ligger Den Sells med sine vilde Klipperister og med sine Ruiner af den hellige Synnevæs Kloster. Her boede for henved et hundrede Aar siden Præsten Peter Harboe Grimann med sin, for sin ægte Kvindelighed og stille, rastløse Flid lige udmarkede, hustru Sara Colb. (Om hende se Birchs Billedgalleri for Fruentimmer, 1ste Deel S. 335-42). I Preystegaarden stod en gammel Aft med sine „tolv, favnethylle, tunge Arme,” og som Egern paa Knist travlede i den hjære.

Afstop fire ræsse, klogige Drenges. Klavs hed den ene, Peter Harboe en anden; — og disse toende ere os de merkeligste. Dog kunne vi endnu for dennesinde ejheller dvæle længere ved den yngre, den nu hæderkronede Gubbe, — den ældste af alle hvore endnu levende Skjelde, med hvem alt den tredie Menneskealder blev Mand, medens den villsig og med hellig Kreflygt fletter Kransen om hans snehvide Tinding. — For denneinde er det ved Klavs, at vi skulle dyale. O maatte dog Ubqiveren for sine Læseres Blit. kunne fremstille et blot no-genlunde livligt Billedet af den højt Verværdige!

Kun 13 Aar gammel, — han var født den 15de Maj 1746, — mistede Klavs Frimann 1759 sin Fader. Enkens Omstændigheder varer kun maadelige, men hendes Vindskifelighed og Virksomhed var utrættelig. Hun var dertil usædvanlig færdig i alle den kvindelige Dygtigheds finere og vanskeligere Frembringelser og havde et lyft og livligt og opvakt Hoved. Hun holdt dersor med sjælen Døpfrelse og hjærlig Kraftanstængelse alle sine 4 Sønner til Studeringer; og da Herren velsignede hende med et sjælen langt Liv, havde hun ogsaa den Glæde at se dem alle som dygtige Mænd i deres forskellige Stillinger. Klavs blev allerede 1762, 16 Aar gammel, fra Bergens Skole demitteret til Universitetet, ved hvilket dog hans Fattigdom kun tilslod ham at epholde sig saa længe, indtil han havde taget 2ben Examen. Han tog da til Fans ved Bergen, som Huslærer for Præsten Melbals Børn, og stiftede her det Bekjendtskab med dennes ene Datter, Anne Margrete, af hvilket snart den Kjærlighed udfoldede sig, som lykkeliggjorde saa lang en Narrække af Begges Liv. I Aaret 1768 tog han sin theologiske Embedsexamen og vendte efter tilbage til Norge som Huslærer. 3 Aar senere blev han personel Kapellan hos Professor Strom i Bolden, med hvem han 1779 flyttede til Eger, indtil han selv 1780 blev besorbet til Præst for Davigens Sognekald i Bergens Stift. Professor Strom, der er saa almeinersomt for sin udmarkede Naturkundighed og som Forfatter til flere herlige Skrifter, havde en stor og udvalgt Bogsamling. Denne benyttede Gris-

mann med Ivær, fundt i den rig Ræring for sin Aand og vandt sikkert ikke mindre ved sin fortrolige Omgang med den sandrige Gamle, med hvem Ulfeldet havde sat ham i saa nært et Forhold. Her var det ogsaa, at han gjorde sine første digteriske Fortsog, og at han 1786 vandt den utsatte Præisbelønning for sit indsendte Digt „Hornelen,” til samme Eid, som hans visstelig langt mere begavede yngre Broder, Peter Harboe, kun fik et lidet opmuntrende Bisald for sit dog langt sjællere, renere og originalere Digt over samme Emne. I det vi saa ubetinget træde denne Dom over begge Digtene, som nu snart i 60 Aar Alle, uden netop Præisdommerne, have været enige i at følge, — kunde det maa ske ikke være upassende, noget nærmere at karakterisere Klavs Frimann som Digter: Læser man hans „Almuens Sanger,” da er det visstelig ikke i Tendensen alene: — at give Almuen en bedre Sangsamling end dens slette „Drikke- og Eiskevs-Biser,” — at vi finde et Udtryk af Forfatterens fædrelandsfinde og rene Følelser, men mangt et Digt vil paa mange Steber være tilkett til at velke de samme Følelser, og til tale dem behageligt, hvor de alt ere. Den jævne Munterhed i hans Sømandssange vil visstelig heller ikke savne sin Virkning, saalidet som den dybe og hjertelige Religiositet i hans Sange over Evangelierne og hans originale Salmer. Og kun med Glæde kunne vi i den højealige Oldings „Phonix” finde hans fædrelandske Eid og hans poesitiske Kraft lige reen, hellig, vorm og usvækket. Dog var han visstnok albrig nogen af de meget begavede, geniale Manders; hans Begejstring stiger sjælen ret højt, hans Smagfuldhed træder vel tit tilbage, eller egentlig, han forsommer vel hyppig det Største og Korrelæste i sine Udtryk. Men Intet ville vi læse af ham, uden at elske det rene, for alt Godt, Skjønt og Wedelt varme og leibevægelige Hjerte. Jeg idetmindst skuede albrig uden reen og dyb Glæde hans overalt utalte Kjærlige Sind og hans inderlige Bedhængen ved sit Fædreland, hans Bon til Gud og hans Haab for det. Og som han er i sine Digte, saa var han i sit Liv. Undet og ellslet af alle dem, der kjendte ham, selv dem, der ved Skjæbnen varer lan-

gtere fjerner fra ham og egentlig aldrig havde staet paap nogen nær God med ham, — blandt dem vor ubødelige Suhm, — var han lige elsket i sin hele engere Krebs. I denne Krebs forundtes ham ogsaa en saare lang og kraftfuld Virken. I 49 Aar var han Præst i Davigen og i de sidste 29 tilsige Præst i Nordfjords Provsti. Hvor besværligt end dette hans Embætte var, hvor kraftkævende de idelige og vanfælige Se- rejsen paa hans Visitatser, saa var han dog over de 70, inden han tog sig nogen Medbhjælp. Langt og roligt og fredeligt, men virkligt, var hans Liv; hans Kone, hans tidlige Ungdoms Kærlighed, delte det med ham indtil en høj Alderdom. Elsket, hædret og velsignet døde han i Davigen den 16de Oktober 1829, efterladende sig en eneste Søn.

74 (af Almuens Sanger, Kbhvn. 1790, 230 S.)

19. Frimann (Peter Harboe). Allerede i halvandet Aar den ældste af alle vores nulevende Digtere. Konferensraad, Kommandør af Dannebrog, Ridder af den russiske Annobdens 2den Klæfe og den preussiske røde Drns 2den Klasse, født paa Sells den 19de (ikke den 1ste) November 1752.

131. (af Videnskabernes Selskabs Skrifter.)

20. Garbrecht (Johan Gerhard Frederik), Grosserer i København, Premierlieutenant, Ridder af Dannebrog, født i København den 26de Maj 1799.

181 (af hans „Dannebrog,” Kbhvn. 1826, 116 S. 12mo.)

21. Grundtvig (Nikolaj Frederik Severin), resigneret Præst, født i Udby ved Vordingborg den 8de September 1783.

49, 55 og 226 (af hans „Kvædninger”, Kbhvn. 1815, 479 S. 8vo.)

56 og 108 (af hans „Optrin af Kjæmpelivets U-bergang i Norden,” Kbhvn. 1809-11, 2 Dede.)

82 og 212 (af „Saga,” Nytaarsgave for 1812, Kbhvn. 1812, 180 S. 12mo.)

87 (af „Dannevirke,” Kbhvn. 1816-19, 4 Bb. 8vo.)

97 (af „Jægens historiske Salmer og Niim til Børnelærbøm,” Kbhvn. 1832, 203 S. 12mo.)

174 (af „Danske Højtidsalmer til Yusindaarsfesten,” Kbhvn. 1826, 15 S. 8vo. 8 β.)

178 (staar i forskellige Bøsebøger, saavel som i Brossings Læsebog.)

194 og 228 (af hans Roskilde-Niim”, Kbhvn. 1814, 282 S. 8vo.)

22. Hansen (Frans Johannes), juridisk Kan- didat, født i København den 4de September 1810.

48 og 123 (forhen utrykte.)

99 og 150 (af hans „Digte,” Kbhvn. 1832, 129 S. 8vo. 1 Nbd.)

23. Haste (Peder Horrebow). Det er næppe nogen af de meget geniale Kæder, af de stærkt og kraftigt fremtrædende Karakterer, til hvis Minde disse saa Linier nedskrives; — men der var dog en Lid, da han var meget elsket som Digter, da Tidskrifterne kappedes om at tilsvende sig hans Frembringelser, da den venligvemodige Land i hans alvorlige Digte greb, og den blide, jævne Munterhed i hans Selskabs- sange oplivede vores Fædre og Mødre; — der var en Lid, da Frederikke Brun og Abrahamson, Jacobi og Sander, Baden og Tode kraftig beskyttede og opmuntrede ham; — saa lader da os, skjnt Tonerne fra hans Harpe hæfted alle længst ere glemte, endnu engang velvillig doele ved ham.

Det var i Fars Præstegaard, at Peder Horrebow Haste fødtes den 12 Januar 1765. Hans Fader var Doktor i Filosofien og Magister Espen Haste og hans Møder Sofie Magdalene Horrebow. Hans egen Fader var hans første Lærer, indtil han i Sommeren 1781 kom til København, for at vejledes af Magister Estrup, som 1782 dimitterede ham til Universitetet. Næste Aar allerede maatte han imidlertid atter tage hjem for at hjælpe sin svagelige Fader. Denne onskede, at han skulle studere Theologi, hvilket han derfor ogsaa

gjorde, ja han predikede endog temmelig jævnlig til almindelig Tilsfærdshed. Men 1785 døde Faber, og Haste opgav nu igjen Teologien og blev næste Foraar Huslærer hos Stuttmester Nielsen i Frederiksborg, hvor han forblev indtil Sommeren 1791, da han efter drog ind til København.

Allerede som Dreng havde Poesien interesseret ham overordentlig. Hvad Fritid han havde, anvendte han til Læsningen af Digtterverker, og det var især Gualb, Klopstock, Young og Milton, der gjorde et dybt Indtryk paa ham. I sin Begejstring forsøgte han sig da selv i Versskrivning og fik denne Syssel saa kjær, at han siden aldrig opgav den ganske. Ogsaa medens han var sin Faders Medhjælper, skrev han en Deel Digte, men det var dog egentlig først i Xaret 1790, at han henviede Mængdens Æmberksamhed paa sig. Han udgav da en Poessiamling, som Selfslabet for de flønne Videnskabers Fremme tilkendte ham 60 Abb. for. Da han fra Frederiksborg efter var kommen ind til København, maatte han især leve af Oversætteser og Korrekturlæsning. Men nu saae man tillige hyppigere Frembringelser af ham. Disse vandt saavel den øde Hertug Frederik Kristian af Augustenborg, som begge Greverne Bernstorff og mange flere for ham, og uagtet han ingen Embedsberøringer havde, lovede disse ham dog 1795 bestemt Ansættelse i et Kongeligt Embete. 1798 blev han virkelig Konsulinspektør i Middelfart, og 5 Xar derefter forflyttet til samme Embete i Ålbæks, indtil han 1809 kom derfra til Svendborg. Samme Xar udnævntes han til Kammeraad og 1813 til virkelig Justitsraad.

Som Embedsmænd var Haste meget elset haade af sine Foresatte og af dem, med hvilke Omgangen havde sat ham i nærmere Forbindelse. Hans Rettsind, Redelighed og Billighed var almeen anerkendt, og naar hertil kom hans godmodige, jævne Munterhed og hans fordringsfri Selvfabelighed, var det visselig ikke Smiger, der efter hans Bortgang med anderlig Glæde mindebaa ham og med Nemob ønskede ham igjen tilbage. Et apoplektisk Tilselde overspræ, efter 2 Dages Gygeleje, hans Livstraad den 28de Januar 1831, fort efter at

han havde fyldt sit 66 Xar. Hans efterlevende Enke, Birgitte Melby, med hvem han havde levet i 31 Xar, er en Datter af den som Forfatter ikke ubekjendte Thor Melby, Præst i Middelfart.

Da han — endnu længe før Thorvaldsen naaede det understore Nayn, til hvilket han nu har opsvungen sig, — stod paa en meget fortrolig og venstabelig God med denne, har Haste ogsaa udarbejdet et Bidrag til hans Levnet og Karakteristik. Den undtagen have vi Intet fra hans Haand uden Smaadigte og de profaistiske Smaastrykker, som tidligere stode omsprekede i de forskjelligste Blade og Tidskrifter, men af hvilke dog næppe noget er yngre end hans første Kaldelse 1798, og som efter hans Død tildeles samledes af hans Ven, Professor Smith paa Falster. Dog indeholder denne Samling kun de poetiske Stykker, og selv af dem kun et Udbalg.

39 og 68 (af hans „Samlede udvalgte Digte“ udgivne af Smith, Kbhvn. 1835, 194 S. 8vo., 1 Abbdr.)

24. Hauch (Johan Karsten von) Professor ved Görs Akademi, født i Frederikshald den 12te Marts 1791.

125 (af Molbechs „Athene“, Kbhvn 1814-17, 9 Bind).

25. Hejberg (Johan Ludvig). Professor og Theaterdigter, født i København den 14de December 1791.

23 og 33 (af hans „Samlede Skrifter“ [Udgaven er endnu ikke færdig] Kbhvn. 1833, — 10 Bind, 20 Abbdr.).

26. Hjort (Viktor Kristian). Hellerej denne Forfatter er en af de meget begavedeander, hvis tanker som Lyn slæae ned i de studsende Maaser og vække de Flammer, der aldrig skulle dø, saalænge der endnu er een kraftig Hørelse tilbage i Hjertet. Ikke uden dyb- og inderlig Højagtelse kan man imidlertid betragte den fromme, virksomme, hærlige Mand, der saa trolig aagrede med det Mund, som Gud havde givet ham, og hvis hele Id og Daad det var, i

Færd som i Tænke, i Skrift som i Tale, at være de Mange til en Velsignelse, hvis Blitk varer hæftede paa ham, at vække dem til Fædrelandsind, til Selvburdering og til gavnlig Daab, at nære Helligtøstetens, — Fromhedens og Kjærighedens, Livets og Kraftens Hand hos dem og derved gjøre dem til bedre, gladere og lykkeligere Bøssner.

Det var paa Herregaarden Gunderslevholm i Sjælland, at denne Hædersmand fædtes den 13de Oktober 1765. Hans Fader, Peders Hjort, var Forpagter der, og hans Møber, Else Holm, var en Præstedatter fra Svanninge i Fyen. Tilfældende Uheld tilintetgjorde aldeles hans engang velhavende Faders Formue; han kom dervor i Huset hos en Slegtnings, Præsten i Kal i Ribe Stift, og forblev i 2 År hos ham, til han 1776 i sit 11te År kom i Odense Skole. Her udmarkede han sig ikke blot ved sit hurtige Nemme men tillige ved sine mange godmødige Spillopper. Forresten var Odense Skole bengang i en temmelig maabelig Orden, indtil den lige lærde og dygtige Mæster Lauber kom dertil og fulgt Sagerne igjen bragt på Fode. Hjort var bengang i Mesterlektion og var en af hans flittigste og mest hyndede Disciple. 1783 tog han første Examen her ved Universitetet med bedste Karakter, og næste År den anden med næstbedste. Uden Understøttelse hjemmefra maatte den største Deel af hans Tid gaae hen med Informationer, men hans afgjorte Tilbøjelighed for Theologien tillod ham desvagt ikke med mindre Anstrengelse at forberede sig til sit Maal. Dervor tog han endnu 1788 sin Embedsexamen med Udmarkelse. Han havde allerede tidligere prædiket under Besledning af Professor Treschow, Præst ved Garnisonskirken, og nu deltog han i det af Balle oprettede homiletiske-katekistiske Selskab. Det Bekjædtskab, han her gjorde med denne verdige og sjælben udmarkede Biskop, foranledigede denne sidste til at anmode ham om at udgive sin første Samling af „aandelige Sange“, som ogsaa udkom 1790, og af de i den indeholdte Sange blev senere en stor Deel optagne i den ny Salmebog. 1791 blev han residerende Kapellan i Taarnby paa Amager, og da dette Embede gav ham mangen ledig

Tid, anvendte han alle disse deels til at skrive Recensioner i „Lærde Efterretninger“, deels til at forfatte Folkefange og til at udvide og udølle sin Færdighed som offentlig Taler. Kun 5 År tilbragte han imidlertid i Taarnby. 1796 talbedtes han til anden residerende Kapellan ved Holmens Kirke i Kjøbenhavn og begyndte saaledes her en femtæraarig, velsignelsesrig Virken, da han 1797 blev første Kapellan og 1804 Sogneprest ved samme Kirke samt Provst i Holmens Provsti. Han var ej blot en hyndt Taler, men erhvervede sig ogsaa den største Fortjenest saavel af Fattig- som Skole-Væsnet. Understøttet af sine Medarbejdere udkastede og fuldførte han en heel ny og bedre Plan for Holmens Skolevesen. Børnene inddeeltes i ordentlige Klasser, de egentlige Læretimer vedblev uafbrudte, men Børnene fyldesattes tillige til Afsærling med passende og nyttige Arbejder. Over hundrede Børn, som hidtil havde savnet Undervisning, fik den nu, og de Flittige blandt dem fik endog Bejlighed til en ikke ubetydelig Fortjeneste. Hans Embede foranledigede ham desuden til at skrive sin „Amdagsbog for Sefarende“ foruden de mange Bidrag, som han leverede til forskellige Tidskrifter. Dog var hans Kjæreste Beskjæftigelse endnu stedse den at skrive Folkesange; og er det vel end muligt, at disse altfor meget ere beregnete paa, i en nedstremt Tone, at give moraliske eller blot nyttige Anskuelser en versificeret Klædning og derved åbne selve Anskuelerne en lettere Indgang i Folket, — en Ting, som vel netop var mindre mulig, da man i Væs heller føger Underholning end Belæring, — er det dernæst ogsaa vist, at en meget betydelig Deel af disse Sange næsten aldeles mangler den kraftigere Begejstring, — saa bliver dog Mandens Djemed os ikke mindre afgjærdigt, men vi maa ligesindt ere hans Villie og hans ærlige Bestræbelser. Skaale at dog de to, som det synes, saa let forenelige Djemed, — Nyffen og Fornøjelsen, — saa sjælden i det menneskelige Liv virkelig ere forenede! — Nagtet altsaa Hjort ristnot med en langt heldigere Virkning kunde være blevne Folkesanger, naar han havde taget tilbørligt Hensyn til Folkets Forbringer, saa kunne vi dog ogsaa med Glæde

paa staae, at Noget udrettede ogsaa i denne Retning hans usvækkede og kærlig Iver bestandig, og det tilviise noget ikke saa ganske ubetydeligt.

Den 28de Januar 1811 blev Hjort udnevnt til Ridder af Dannebrog, og samme Aar, den 3de Maj, til Bisshop i Ribe. Ogsaa i denne større Virkekreds fortsatte han med usorandret Iver sin gavnriige Virksomhed. — Ogsaa her vandt hans retsfafne Vandel og aabenkærtige Afkærd ham Alles Agtelse og Kærlighed. Men en kort Sygdom gjorde den 26 Juli 1818 Ende paa det Liv, som med kærlig Varme kun havde været Opnaaelsen af de bedste Hensigter helliget. Almindelig var Sorgen, — fjernt og nær, — ved Budskabet om hans Død. Han efterlod en Enke, Marie Povline, født Schjørring, med 6 Sønner og 2 Østre.

4 og 5, (af „Sangbog for Haandværksstanden“, Kbhvn. 1809, 204 S. 8vo. 5 mfl.)

27. Hægh-Guldberg (Frederik), Professor, født i København den 26de Marts 1771:

40, (af „Samlede Smaating“, Kbhvn. 1815—16, 3 Bind, 8vo. 2 Rbdlt.)

114, (af „Samlede Digte“, Kbhvn. 1803, 2 Bind, 8vo.)

122, (af „Psalmodia“, Kbhvn. 1835, 255 S. 8vo. 1 Rbdlt.)

28. Ingemann (Bernhard Severin), Professor ved Gors Akademi, født i Torkildstrup paa Falster den 28de Maj 1789.

133, (af „Prokne“, Kbhvn. 1813, 450 S. 8vo. 1 Rbdlt. 3 mfl.)

154 og 168, (af A. P. Elinges „Harpen“ for 1823),
163, 173 og 214 (af „Julegave for 1816“, Kbhvn. 1816, 197 S. 8vo. 1 Rbdlt. 2 mfl.)

167, (jeg erindrer kun, at den staer i Krossings Læsebog.)

218, (af Blichers „Bartastene“, Odense 1823, 108 S. 4to. 1 Rbdlt. 2 mfl.)

29. Tekmark (Jens), Redaktør af Adressavisen, født i Køfsted i Jylland den 28de April 1781.
177, (efter et særskilt Uftale.)

30. Kingo (Thomas Hansen). Det er en særgeleg Sandhed, at selv den største Mand aldrig er uden Fejl, og at der, hvor Dybden og Dygtigheden have naaet en sjælden Kraft, har i Almindelighed ogsaa Fejlen udviklet sig i det samme Forhold. Men endnu sorgeligttere er den Sandhed, at selv den, der næppe med Briller engang kan opdage noget som helst Forfejl hos sig selv, strax ved at see en Fejl hos en udmerket Mand bliver som flagen med Star paa det Dje, med hvilket han skulle stue hans ophejede Sider, mens en uhyre Tubus vorer frem for det andet Dje, som med uafsligelig Nydelse stirrer paa Fejlen. Man kunde til Overslod bevise denne Sætning ved at nævne Baggesens Navn — og dertil Navnene paa en 4—5 og maaskee flere af vores endnu levende meest udmerkede Mænd; — og det kunde derfor maaskee ikke synes albeles urigtigt, om en Forfatter af en biografisk Skitse lod saadanne Svagheder ubersørte, som længst ere gangne Folket af Minde; — det kunde maaskee endog være ret klogt; — dog, daarligt maatte den elſſe Ewald, der ej med Sorg kunde erkende hans Fejl og dog ligefuldѣ elſſe ham; — jeg tager dette Exempel, fordi Ewalds Fejl ere temmelig bekjendte, og det er ligesaa bekjendt, at man alligevel med inderlig Kærlighed hænger ved denne Nationens Hæder og Stolthed; — og jeg vil sige det Samme med Hensyn til Kingo. Saavært det er mig muligt, vil jeg derfor skilbre Kingo, albeles som han gjennem Historien staer for mig, — hans Svagheder ikke undtagne; — lad ham saa miste hver den Beundrer, som han ikke kan beholde! — Med Gen, der kun elſſer en Kyskugge og altsaa et utro Willebe af ham, er han selv kun maadelig tjent. Men mindes bør det dog ogsaa stedse, med og under hvem han levede.

Thomas Kingo fødtes i Slangerup den 16de December 1634. Hans Farfader, Thomas Kingo, var en Skotlænder, men blev Kristian den 4des Kapelmager og nedsatte sig i Helsa

singør. Hans egen Fader, hanis Thomaesen Kingo, var Borger og Linnehøvæver i Slangerup og gift med Karen Sørensdatter, der endnu levede at see sin Son som Biskop, og døde i Huset hos ham i Odense, i Maj 1627, i en meget høj Alder. Han gifte først i Slangerups Borgereskole, men da man blev opmærksom paa hans Evner og Fremgang, kom han i dens Latinsskole, og fra denne sendtes han siden, 1650, til Frederiksborg Latinsskole, hvorfra han den 6te Maj 1654 med et særliges anbefalende Vidnesbyrd afgik til Universitetet. Den 8de April 1658 tog han sin theologiske Embedsexamen og blev derpaa Huslærer hos Forvalteren, Jørgen Sørensen, paa Frederiksborg Slot. Næste År blev han Huslærer hos Fru Ene Rub paa Sæbygaard og var hos hende i 3 År, indtil han 1662 blev Kapellan hos Præsten i Kirkehellinge og Drysselsberg, Proost Peder Jakobsen Worm, der, efter Professor Worms Forsikring i sit Lexikon, skal være den berømte Familie Worms aldeles uvedkommen. Da denne døde, fulgte han ham i Embedet og giftede sig (1669?) med hans Enke, Gille Lambertsdatter Blankenberg, hvorved han blev Stedsfader til en heel Mengde Børn, blandt hvilke den som Satiriker, eller rettere som Pastillant, berygtede Jakob Pedersen Worm, der dog kun var en 7—8 År yngre end han selv. Tørvigt skal han have sorget meget godt for disse Stedsbørn, uagtet han kun et halvt År var gift med deres Moder. At hans Forbørn hjalp meget til, at den fornøvnte Stedsen J. P. Worm undgik at henrettes, hvortil han 1681 blev domt, er vist nok, ligesom han udentovsl også udvirkebde hans my Unsettelse i Ostindien; — thi under Kristian den 5te kunde jo Kingo udrette Alt. Da hans første Kone var død, giftede han sig anden Gang med Johanne Lavritsdatter Lund, Enke efter en Forvalter Pedersen paa Frydendal.

Midlertid var han 1668 blevet Sognepræst i sin Fødeby Slangerup, blev senere Viceprovst der i Herredet og tog 1669 Magistergraden. I dette Embede var det egentlig, at han begyndte sin Berømmelses Esbebane. Thi vel havde han allerede tidligere gjort sig bekjendt ved enkelte Digte især

i det Kunefulde og Komiske — (han lader til at have været en god Sejfsabsbroder, en jovial og munter Mand) — tildeles endog i det Burleskomiske; — men hans egentlige Digterperiode kan man dog regne at være begyndt her. Hans „Aandelige Sjungkor, 1ste Part“ udkom 1674, — (den anden Part udkom først 1681) — og blev inden føje Tid oversat paa Tyk, Svensk, Islandsk og Latin. Det henrev Alt til Beundring, og tage vi Hensyn til den danske Poesies datidige Standpunkt, var det vistnok en Rosvendighed, at det maatte gjøre saa. Arrebo var langst død, den geniale Bording bestjærtigede sig jo mest med sin rimedede Avis, og ville vi end ikke nægte Dorte Engelbrechtsbatter og endnu mindre Peder Dass deres store Fortjeneste, saa kan dog Ingen af dem, mindst den første, — Kingos eget Galanteri uagtet, — fjernt nævntilles denne begejstrede, kraftige, geniale Sanger, naar de fulde, friske og klare Toner klinge fra hans dybe og hellige Harpe.

Men Kingo var ej alene Salmedigter; — han var ogsaa politisk Digter; og staar end ingen af alle de lange Digte, i hvilke han besynger Kristian den 5tes — (retters dog Hans Admiralers) — Sejervindinger, hans Salmer nær, saa seer man dog vist ikke meget fejl, naar man tilskriver disse en betydelig, maaßke den allerbetydeligste, Andel i den uindskrænke Gunst, som denne Konge lige til det Sidste udviste imod ham; — og derfor kunne de ej her lades aldeles unævnte. Kingo havde ogsaa lovtalt Griffenfeld i sin „Samsoes Førte Beskrivelse“ (Rbhvn. 1675), men han var dog langt heldigere som Kristian den 5tes Hndling end hin. Medens Kristian den 5te med en foragtelig Standhaftighed lod den store, men ikke lovtalende, Griffenfeld vanskægte paa Munkholmen, kunde Jøns Bislop næppe pege paa en Ting, som han jo opnaaede.

Kingo blev nemlig den 25de Februar 1677 besikket til Biskop i Havn, og da denne var den første store, men velfortjente Maadesbevisning, den nævnte Konge ydbe ham, er det vel ikke upassende, her at tilføje i al Korthed nogle af dem, han senere nob. Den 8de April 1682 blev han ved en Kon-

gelig Buller gjort til Doktor i Theologien. 1683 blev han opnøjet i Adelstanden og fik i sit Vaaben en Pegasus med 3 Stjerner. Pegasus, vil man erindre, var de græske Digeres bevingede Hest. 1690 fik han Rang med virkelige Justitsraader, (Rangforordningen var dengang anderledes end nu) og da der blev nogle Foranbringer i den samme Rangforordning foretagne, blev 1699 hans titligere Plads ham forbeholdt. Intet var vistnok mere fortjent end de hidtil nævnte Hædersbevisninger, men idet vi nu gaae over til en anden Del af vor Kingos Historie, og hvor der er større Spørgsmål om de mynde Begunstigelser Rætsfærdighed, kan jeg ikke undlade at gjøre opmærksom paa et af de sjældigste, desværre ikke aldeles exempellose, Magtmisbrug, nogen uindskrænket Konge vel kan gjøre sig skyldig i, — og som Kristian den 5te brugte som endnu en Raadesbevisning mod Digteren. Hon udstedte den hemmelige Befaling, at naar Embedsmanden Kingo, den til hvem, som Bisshop, saamange vigtige Dokumenter og Regnskaber vare betroede, — engang dsde, da skulde hans Eftermand „annamme alle Ting, ligesom de forefandtes.“ — Vi ville haabe, at han ikke har misbrugt den ham derved ihændgivne Lejlighed; men imidlertid vidste hans Eftermand, Bisshop K. R. Müller, Intet af en saadan Ordre, da han modtog Embedet, og da den af Kingos Arvinger forevistes ham, maatte han tage til Kjøbenhavn for at forebringe Sagen for den daværende Konge, Frederik den 4te, — efterdi „Stifteskisten“ fandtes bervret, og mange vigtige Dokumenter savnedes.“ — En Kommission nedsatte nu, men Udsalget af denne Undersøgelse kan jeg desværre ikke give nogen Underretning om. At anse Kingo for en Forbryder er mig umuligt, og jeg vil desfor haabe, at Kommissionen har funden bedre Nede i Saarerne, end den nok noget indskrænkede og let forvirrede Bisshop Müller.

Jeg talte før om et nyt Afsnit i Kingos Liv; — jeg mente hans Embedsførelse som Bisshop. Det begyndte med Stridigheder og endte med Stridigheder; thi det er ingen Trod underkastet, at Kingo var ligesaa dygtig en Embedsmand,

som hellig Digter, og at han har som Bisshop udrettet sørdeles meget Godt; — men paa den anden Side er det lige saa vist, at hans Myndighed, hans Ere og hans Fordeel laa ham vel meget paa Hjertet; — og at det Vyndende, det Paaskaaende og det Vaaholdende — for ikke at sige det Gjerrige — ere de mindst behagelige Hvislepunkter i hans Karakter. Hans Eftermand i Slangerup vilde nok intet Raadsensaar give ham, fordi han syntes, at han ikke behøvede det, og det var den første Proces, men den vandt naturligvis Kingo. Senere havde han mangfoldige Stridigheder med Stiftamtmanden, Winterfeldt, om Gymnasiet, Hospitalet osv., da han aldeles ikke vilde taale, at denne blandede sig i disse Usserer. Ogsaa her gif han steds sejtrig ud af Kampen. Den sidste Stridighed var med hans forrige Ven og Svoger, Stiftsprovsten Tørgen Carstens, der ogsaa skulde have gjort Indgreb i hans Myndighed. Denne Sag kostede ham en Rejse til Kjøbenhavn, og paa den var det, 1702, at hans Steensmerter toge saadan Overhaand, at de senere bragte ham i Graven. Paa sit Dødsleje vilde han have forligt sig med Stiftsprovsten, men det affendte Bud traf ikke denne, og han døde uden Førlig, dog med den Forsikring, at han dsde som hans Ven af Hjertet.

Hans Fortjenester af det omvistede Gymnasie og Hospitale ere unatelige. Eigeledes fik han en Deel overslodige residerende Kapellanier offskaffede, skaffede Provsterne Ret til at forestaae Volktionerne i de Gejstiges Stervboer, fik gejstlige Enkekasser oprettede paa Laaland og Falster — imedens Østen hindrede ham i at udføre det Samme i Fyn, — og vaagede med Iver over Religionens Reenhed og dens Lærvi.

At han skaffede sig og sine Eftersølgere i Embedet Katebratium, i Tævnfor med hvad de andre Bisper allerede havde, var vistnok ganske i sin Orben, hvorimod næppe Nogen kan billige, at han ogsaa fik lagt Sanden Sognekalb paa Laaland som et Sinekure til sit Embede, imod at holde og lønne en Biceprest sammested, som han selv maatte kalde.

Kingo var ogsaa med at indrette Kirkeritualet, og da en ny Salmebog skulde udarbejdes, blev han foreslaget til deels at skrive,

beels at samle det dertil fornødne Antal Salmer. Uagtet det nu ikke egentlig var ham overdraget, paatog han sig ikke des mindre paa sin egen Haand Samlingen, oprettede et Bogtrykkeri i sit Huus og foranstaltede 1689 og 90 to meget betydelige Oplag, som han endog lød indbinde, at Alt kunde være paa rede Haand. Men, — da den nu blev indsendt til det theologiske Fakultet i Kjøbenhavn, fandt man sig, ikke uden Grund, ej saa albedes fornojet med den. Den havde ingen Censur passeret, den var for dyr, og den indeholdt allfor mange Salmer, og nogle af disse, vel ej Kingos egne, men dog nogle af hans gode Benvens, fandtes upassende. Det theologiske Fakultet foranstaltede da — ifølge Ordre af 17de Marts 1697 — Samlingen af en ny Salmebog, for hvilken Kingos bog blev lagt til Grund. Men Digteren, som Økonom betrægtet, fik da ogsaa sin Oprejning. Ved Kongeligt Privilegium af 1ste Maj 1697 fik han Eneret paa 10 Aar til at trykke og sælge denne ny autoriserede Salmebog; det overdroges ham at forsørge Gradualer, med tilhørende Noder, paa hver Salmes Melodi; og det paalagdes enhver Kjøbstedskirke tilligemed enhver Hovedkirke paa Landet, saarel i Danmark som i Norge, at høje et Exemplar af denne Gradual. 1699 var det hele færdigtrykt fra Kingos Trykkeri, og 1ste Juli samme Aar ansette Regjeringen Tækten paa hver Gradual til 2 Rbd., hver Salmebog i Octav til 1 Rbd., og i Duodes til 2½ mfl. Men desværre for Kingo døde Kristian den 5te strax efter, den 25de August, og da man fandt Prisen altfor høj, nedsatte Frederik den 4de den endnu samme Aar, den 21de November, fra Rbdt. til Slettedalere, altsaa en heel Trediedeel. Den Salmebog, hvis Historie her er fortalt, var det, som i 100 Aar holdt sig i den danske Statskirke, og endnu enkelte Gieber bruges.

Hans anden Kone var død i Juni 1694. I December samme Aar giftede han sig 3de Gang med Birgitte Balslev, en Datter af Kønsfør Balslev til Gravsgæaard, af hvilken han ved dette Gistermaal blev Ejer. Men heller ikke med hende havde han Børn, saalidet som med nogen af hans 2

første Koner. En eneske Søster havde han, Elisabet Kingo, som dog næppe var gift, men døde i Odense 1690.

Som forhen omtalt, led Kingo allerede i Foraaret 1702 af Steensmerter. Døse toge mere og meer overhaand, og efter svære og langvarige Lidelser døde han den 13de Oktober 1703. Uden dyb Følelse høre vi viselig ikke den Aftenen forhen af en Glum opvagnende Digter, der tilsig var meget musikalsk, ubraabe: „Morgen saaer jeg en dejlig Musik at høre.“ Med en saadan Rolighed seer ikke den blot store, men kun den gode Mand sin Opsløsning imøde.

Der lever endnu en Kingo, Ejær af en Mølle ved Hor-senskonten, men han nedstammer ikke paa Mandssiden fra den Kingoske Familie, da hans Farer, der hed Petersen, var en Son af en Oberstleutenant Lindov,* som for en Duels Skyld maatte flygte til Preussen. Møller Kingos Moder derimod var en Kingo, men om og hvornår beslægtet med Digteren, veed jeg ikke.

120 (af hans „Salmer og aandelige Sange“ udgivne ved Praetzen Fenger, Kbhvn. 1827. 532 S. 8vo. 2 Rbblr.)

31. Kok (Lavrits Olsen). Visen om Thyre Dan-nebod, — hvilken Danst Ejender ikke den? — og Kok, dens Forfatter, — hartad kunde jeg fristes til at spørge: Hvo i Alverden Ejender Noget til ham? — Peter Syv figer om ham, at han var en „di gamle danske Sager flittig og velfor-faren Mand“, og med dette hans Skudsmaal af en velberettiget Paategnér maa vi lade os noje. Som forhenværende Rektor ved Latinsskolen i Ringsted, efterlod han sig ogsaa en Beskrivelse af denne By påa Vers, og en Provæ heraf findes i „den danske Digtelundts Histories 3de Deel.“ Dette „halv satiriske og lyftige Digt“ er den dygtige, men temmelig strænge Prost Sorterup sørligt meget stem ved; — Kherup finder dog Slutningen af det ret lunefuld og løselig. — 1673 blev han Praest til Resnæs i Arts Herred, og her er det formodentlig,

* Da jeg selv nedstammer fra denne Lindov, har jeg dette igjennem en Familietradition.

at han har forsattet sin Visse om Kong Valdemar den 2dens ældste Sons Død. Endnu en -tredie af de saakalde Kjæmperviser har man af ham. Som Præst i Næsnaes og Provost i Aars Herrerd døde han 1631. Dette er Alt, hvad jeg ved om denne Mand, og det har jeg fra „Udvalgte danske Viser fra Middelalderen“ og fra „den danske Digtekunstes Historie“ — Kan Nogen ellers imod Forventning fortælle mig og Almeneheden Mere om ham, skal det visseligen være os Alle sammen hjert, og hjørere, jo snarere det kunde komme.

191 (af Abrahamsons, Rahbeks og Nyerups „Udvalgte danske Viser fra Middelalderen,“ Kbhvn. 1812—14, 5 Bind 8vo.)

32. Krossing (Nikolaj Ulrik), Kantor ved Kirken i Kastellet, født i København den 13de Juni 1798.

7 (staer i D. Thomsons „Balkyrie.“)

27 (af hans „Poetisk Lærebog til Brug for Skoler,“ Kbhvn. 1834, 160 S. 8vo, 4 mfl 12 β.)

33. Lund (Kristen Andersen). Denne elskelige Mand og elskelige Digter, denne alt det Renes, Skjønnes og Helliges begejstrede, men bestedne og forbringelsøse, trofaste Ven, fædtes i København den 28de December 1763 (Iff., som Nyerup har, den 24de).^{*} Hans Fader var hørkammer og Brygger samt en af Stabens 32 Mænd, Anders Kristen Lund, og hans Moder Johanne Bors. — I Daaben fik han Navnet Kristen, men da en anden, ham vildfremmed, Student fra samme Aar som han selv, begik en heel Deel gale Streger, indtil han til sidst lod sig hværve til Ryttier, og ligesledes hed Kristen Lund, antog han, paa Grund af en Deel allerede høste Ubehageligheder, endnu i sit Rusaar tillige sin Faders Navn og strev sig stedsiden Kristen Andersen Lund, forat ikke endnu flere Spilopper og Dumheder, end alt flest var, skulle forstyrrende virke ind paa hans brødefri, rolige opsigtsløse Liv, ved i den snakkesløse Almeneheds at gaae — hvor de dog vel netop varre allermest fremmede — under hans

* Men sin Fødselsdag plejede han stedsise at højtideligholde sine Rulebaa, for deri at ligne sine Søskende, en Broder og 2 Søstre, hvilke alle varre fødte paa en Tredje-Helligdag.

Kappe. Hans Forældre havde længe været gifte, da han blev født, og han var deres første Barn; — at faae ham til Bogen, og engang faae en Præst af ham, var da deres første Ønske; og med denne Plan begyndtes altsaa, saasnart han kunde nemme, hans Undervisning. Hans Elyst til Læsning var ogsaa, allerede i hans tidligste Barndom, overordentlig. Han skrev alt dengang Vers; men Ingen, end ej hans Forældre, maatte se dem. En medfødt Undseelse, en Frygt for at gjøre Opsigt, var allerede da et af de meest fremtrædende Træk i hans Karakter; — derfor fjulte han med angstelig Omhyggelighed alle sine Frembringelser, — derfor græd han, ndar han maatte tage ud i en ny Klædning, som forekom ham for prælende til ikke at tiltække sig Dommerhøjhed. Hans Modtagelighed for Indtryk var ogsaa dengang ganske overordentlig. Saaledes var en Ven af hans Fader blevet vanvittig og kommen paa Hospitalet. Han var dengang i sit tiende Aar. Han saa denne Ulykkelige i et Anfall af Raseri og henslædt derover selv i en saadan Grublen, at han i flere Dage sad tørs og stillle, stirrende stift ned for sig, uden at han næsten var i stand til at vækkes af sine Drømme. Hans Forældre blev naturligvis overordentlig angstelige for ham; men han kom sig efter. Dog endnu i hans Alderdom var dette Syn og dets Indtryk paa ham levende og uudslætteligt i hans Minde. Efterat have modtaget privat Undervisning hjemme af flere forskellige Lærere, kom han i Klincks Institut, og fra dette dimitteredes han 1780 til Akademiet.

Han paatog sig strax en Mængde Informationer, men lagde sig tillige med Iver efter saavel de døde som de levende Sprog. I Sædeleshed tiltaltes han af de engelske Digtere, og af dem havde fortrinligvis Gray og Thomson en vigtig Indflydelse paa ham. Det filologiske Selskab blev just dengang stiftet; han deltog deri og stiftede her det inderlige Venstaben med Rahbek, Pram, Baggesen, Wad, Thaarup, Bloch, Namus og Flere, som hverken Skulsmissen eller Alderen soækkede. Med de fleste havede først Osden den fortrolige Brevveksling. I sine første Studenteraar var han syge-

lig og, maaske paa Grund deraf, tillige tungfindig. Han blev ligeledes for sin fremtidige Stilling, vilde ingen Examens tage og blev først i Aaret 1784 af sine Venner formaaet til at tage Den Examens filologiske Deel, uagtet han allerede 1781 havde taget den filosofiske. Sommeren 1783 tilbragte han, for sin Hælbreds Skyld, paa Tægerspriis, og denne Omstændighed, forbunden med den fra de skjonne Videnskabers-Selskab utsatte Præmie, fremkalde hans „Kunden ved Tægerspriis,” der dog først blev trykt 1788. Det første trykte fra hans Haand findes i Fversens Nytaarsgaver for 1784 og 85 under Mærket L. 1785 blev han Eerer for den sidstaføde Grev Danneskjold-Samsø, og det varede ikke længe, før disse tvende hellige Ejale, Aldersforstjernen uagtet, sammensmeltede i det inderligste Veneskab, der endnu vedvarede; da den alderstegne Præst fulgte sin for tidlig afsøde Eerling, den almeenhedrede Stormand til Graven, og hvilket Digteren selv ved flere vakte Digte har foreviget.

Dog kun 3 Aar tilbragte Lund paa det dejlige Gisselbjerg. Han langtes efter en større Virkekrebs; og en fortrolig Ven lovede ham at ville hos en Kalbsberettiget udvirke hans Kaldbesse til Præst, naar han fik Uttestats. 1788 forlod han da Gisselbjerg; samme Aar tog han sin theologiske Embedsexamen, og endnu samme Aar kaldte Kammerjunker Krogen ham til Præst for Holeby og Burss Menigheder paa Saaland, endnuinden han havde fyldt sit 25de Aar. Da den høje, slanke, smukke Mand ankom i sin Præstegaard, modtoges han af sin Formands, Thørkes, 3 Smaabørn med det Ubraab: „Se der kommer Fader igjen!“ Omstønt af dem træder han ind for den 10 Aar albre, vakte Enke, Marie Sofie, født la Cour, og — næste Sommer førte han hende for Brudeksamlen. Kun i 12 Aar varede dette Samliv; hun døde den 9de August 1801 uden at have fåjet ham Børn.

Allerede 1790 blev han forflyttet til Kjeldby paa Møen, hvor hans 43 sidste virksomme Aar henglede i Fred og Hjerlighed og Agtelse. Han var endnu dengang svagelig, og da han første Gang rejste til Kjeldby, led han af en heftig Feber.

Han saae fuldkommen ud som den, hvem alt Døden havde mørket til sit Offer. Paa Møen forlod imidlertid Feberen ham, og den vendte kun regelmæssig tilbage, hvergang han i Maadensaaret efter steg land paa Saaland. — Bisælig var her hans Grav blev ven kastet længe før Diden, hvis Arveprinsen ej havde forøgt for hans Forskyttelse, og tidobbett maa da vel hver Lunds Ven velsigne hans „Kunden ved Tægerspriis,” der havde vægt Arveprinsens Oprækonomi og Interesse, og som nu besordrede ham. —

Stræng og nøjagtig i sine Embedspligters Opfyldelse, men strængest stedse imod sig selv, vandt den blive og kjærlige Mand, den tro og aarvaagne Præst, den muntre og spøgende Omgångsven let og hurtig Alle, og den Edle vandt han for Evigheden. Ej lettelig kunde Weltalenheden frembringe en hjerteligere Lovtale over sin Helt, end den inderlige Glæde, med hvilken hans trofaste Sognebønder modtog hans værdige Eftermand, fordi det tyktes déin, at han i Ubortes, i Omgang og Manerer, havde en heel Dec tilfælles med den elskede Afbede. Lad Dødssevs leve paa Homers Eaber! — hvo vil vel misunde ham og ej hellere den dannis Præst, der nok saa varmt lever i de simple, usminckede Hjertet og end skal leve hos deres Børnebørns Børnebørn! —

I denne hans fri og lykkelige Stilling vendte mere og mere hans Sundhed og med den hans Livslyst og Munterhed tilbage, og med Rette kalde hans Rahbek ham „den ædle lykkelige Præst,

Der lever i sin stille Bolig,

Fuldkommen fri og tryg og rolig

Og rig ved gylne Ræsjomhed.“ —

Hans Huus var den uskyldige Glædes og med den Gjæstfriheden Hjem. En Oversættelse af Theokrits Idyller, som han dog var færdig med allerede 1814, og dennes Forbedring samt en overordentlig omhyggelig Filigran eller Omarbejdelse af hans tidligere Arbejder og Frembringelsen af my oplivede hans Fritimer. Jo ældre han blev, desmindre tog han selv ud, men tog glad imod enhver Fremmed; og Mange vare de, som, naar de besøgte hans usigelig dejlige H, ogsaa toge ind til ham. Desværre saae Udgiveren heraf ham kun eengang, Kun en knap Time. Han var just kommen hjem fra Kirken og var endnu i sin Denat. Med hvilken hellig Gre-

syngt saae jeg ikke den 69aartige høje, store, kraftige og ærværdige Mand, lænende sig mod Skatollet, i den landligsimple, men lyse og smukke Storstue, hvor de faa Prydelsers Balg og Ordning saa tro afbildede den edle Digters hele Sjæl! Hvilet Liv i hans Tale! Hvilkens Vand i de levende blaa Øjne! Hvilkens Sjælefred og Sjæleadel i hans hele Udtryk! — Og 10 Maaneder senere var denne Kraft, der syntes bygget for et Sejtel, ikke mere! — Hans rene, barnlige, livlige Vand havde svunget sig dib, hvor hans Hjem var, og Taaren maatte paa hans Gravhøj sige ham sit Farvel, sit

„Gov, gode Digter! fødelig
Til Dommedag i No!“

I hans landlige Rørighed var det isærbeleshed i Universitetets Sommerferier, at hans akademiske Venner besøgte ham. Mangt litterært Arbejde underkastedes da hans Bedsmmelse, og Planer udkastedes til andre. Man læsste hans Bibrag, og han aabnede med Vereboldighed sine Kundskabers rige Hylde, — men at være egentlig Deeltager, at legge sit Navn til, tillod hans Beskedenhed ham aldrig. Ej heller til at udgive sine samlede Digte og forsegue dem med hidtil utrykte, var han at formaae. Kamma Rahbek samlede selv Alt, hvad der af ham stod afsprettet paa forskellige Steder, aafstrev det med sin siirlige Haand, løb det smukt indbinde og satte det under Titel af „Kunds samlede Digte, 1ste Deel“ ind i hans Bogreol. Foran var en færfrenget Lyra, hvis Kod var prydet med Ovids, Horats's, Grays og Thomsons Navne, og i et Digt anraakte Rahbek ham med al sin Venneveltalenhed om at ablyde Opfordringen; — men Alt forgjæves; og endnu idag have vi ingen Samling af denne elskværdige, forbringingsløse Digters saa almenevurderede Frembringelser. Ved sin Død efterlod han dog et Haandskrift af Alt, hvad han ønskede udgivet, og saaledes, som han ønskede det; — turde kun en navnløs Ængling, der med Begejstring har dvejet ved ham, ret underlig opfordre hans Efterladte til at opfylde en stor Deel af Almeneheden Ønske, — og opfordre Almeneheden til kraftig at være behjælpelig til et sadant Foretagendes Udførelse!

Efter sin første Kones Død giftede han sig anden Gang med Charlotte Johanne Jürgensen, Datter af Byfogden, Justitsråd Jürgensen i Stege, og i dette ægteskab fødtes ham en eneste Datter. Hans Konge hædrede ham 1829 med Kazrakker af Konstistorialraad. Lykkelig i sit Huus og hædret af Alle, var Olbingens sidste, kraftige Binterasten saaledes meget blid; — men lidt efter lidt døde alle hans Hjæreste og ældste Venner fra ham. Kamma døde og Rahbek — den eneste, med hvem han nogensinde var Tus — efter hende; Wab, den fortroligste og næest elskede af alle hans Venner, var ogsaa henlumret, foruden alle de Wedlinger, ved hvis Baare Danmarks Sorg i hine faa Nar hartad daglig fornuedes; — og ved hvert Dødsfalb blødte den trofaste Gamles Hjerte. Son-dagen den 4de August 1833 opbyggede han sidste Gang, med al sin Galvelses Kraft, sin Menighed i en herlig Tale om Doden og et Liv efter dette. Ingen, — vel ej han selv, anede Betydningen, — men Lørbdagen den 10de var han sagte henlumret. Et Liv som hans, — en Død som hans, — et Minde som hans! — Salige, tifold salige Lanke! —

38, 81, 134 og 158 (efter et Haandskrift.)

34. Laale (Vedet). Alt hvad Historisk vi vide om denne Forsatter indskrænker sig i grunden til den simple Kjendsgjerning, at vi aldeles Intet vide, — uden det, at han er Samler (og maaske Forsatter) af en heel Mængde Ordsprog, — saavel af grec og latin som islandsk og olddansk Oprindelse — een af vor Fortids markeligste Frembringelser. Jeg vil derfor i Korthed anføre, hvad den gamle, ærværdige Nyerup, i sin Fortale til hans Ordsprog, har samlet om ham.

Han har formodentlig levet i det 14de Jahrhundre, eller i Begyndelsen af det 15de, og allerede 1506 lobe Profesjorerne i Kjøbenhavn hans Samling trykke, mebvens 1508 et nyt Op-lag udkom og 1515 endnu et, udgivet i Paris af den lærde Kristen Pebersen. Hvor forbistret, og i Bund og Grund ulæs-tinse, hans Latin (i Oversættelserne af Ordsprogene) end er, saa var det dog egentlig den alene, der trak yore Forsædres

Opmærksomhed til sig, og de stakkels Skolepoge maatte høje hvert Ord og hver Sammensjning deri, om det saa var aldrig saa galt, — eller ogsaa saae Dovenstaben betalt efter det aller-trigeligste Menmaal. Hans for sin Tid rene, kraftige og højre Dansk synes ikke engang Kristen Pedersen ret at have taget noget Hensyn til. — Medens dersoer vistnok mangen En nu med Interesse, Glæde og Werbighed dvæler ved Navnet Peder Laale, var han tilvisse dengang en teen Forbandelse for alle de latinske Peblinger, indtil en Skotte, Wolter, paatog sig at gjøre en heel Deel Wolter i det lærde Undervisningsvæsen og maaskee derved forberedede Ideen hos Kristian den 2den, der i sin Skoleordinans befalede at brænde saavel Peder Laales Bog, som mange af de andre slet ikke klogere Skolebsger. Vel udførtes denne Anordning aldrig, og under Frederik den 1ste fik jo alt det Gale stedse Lov at skyde frit, medens enhver nyttig Foranstaltung hemmedes; — men for de senere Tiders Oplysning maatte vor Forfatter dog alligevel vige, sjældent der længe efter til forskellige Tider endnu ere besørgeude flere forskellige Udgaver af ham.

Sovrigt sige de Professorer, der 1506 besørgeude hans Ordsprog ubgivne, at han var en legifer, der bethyder Lagmand, Landsdommer eller noget Slicht. Kristen Pedersen kalder ham en Lovknydig og siger, at han var fra Saaland, uagtet han en anden Gang, ved Betragtningen af de mange franske Ord, der prunkte i hans Latin, udraaber, at han kunde fristes til at ansee ham for en Frankmand: eller idet mindste formode, at han har en Tid lang opholdt sig i Frankrig. — (Da han sagtens har studeret, og det den Tid var almindeligt at rejse til Paris at studere, er vistnok denne Formodning velgrundet.) Arild Hvitselb siger, at han hed Lalle og var af en hallandsk adelig Familie, samt Landsdommer i Halland og begravet i Halmstad. Den tilstrekkeligt uutsforladelige Eyschander fortæller, at han har gaact i Roskilde Skole og ligget begravet i Halmstad. Genere fortæller Resen, at han skulde ligge begravet i Roskilde Skoles nederste Klasse, og Peder Syv gør ham til Landsdommer i Sjælland. Gram betvidler,

at han er begravet i Roskilde, og Langebek formoder, at han var Landsdommer i Saaland, — som da er den tredie ham tillagte Landsdommerstol. —

Man seer altsaa, hvor uenige alle de Lærde have været, og at det Eneste man saaer ud af deres Undersøgelser kun er et Bidnesbyrd om deres vistnok heel velfortjente Interesse for den sikkert efter sin Tid lærde, den flittige og fædrelandskindede Forfatter; ligesom de sammenstemmende Bidnesbyrd, og indre Bidnesbyrd i selve Ordsprogene, synes at kunne give den Mening et Slags Bispedeb, at han var Lovknydig, om han saa var Landsdommer eller ej.

Maatte jeg imidlertid ogsaa have en Mening, saa kunde jeg, i hvor nødig jeg vilde, fristes til at lægge mere Vægt paa K. Pedersens Uttring om fransk Herkomst, end Nyerup har gjort, da Udelsnavnet Lalle, som Nyerup selv siger ogsaa skrives Laly (Sjælt ogsaa Lale og Laale) tilvisse hellerej er fri for at klinge noget fransk.

Mangfoldige af de under Nr. 180 samlede Ordsprog.

35. Monrad (Ditlev Gothard). Theologiske Student, født i Kjøbenhavn den 24de November 1811.

11 (forhen utrykt.)

36. Möller (Poul Martin.) Professor ved Kjøbenhavns Universitet, født i Ulbum i Ribe Stift den 21de Marts 1794.)

59, (af Thieles „Rosenblade“, Kbhvn. 1818, 155 S. 8vo.)

116 (af Krossings „Læsebog til Brug for de højere Klasser“, Kbhvn. 1830, 174 S. 8vo, 5 mfl. 4 β.)

162, (af Hauchs „Tuis“ Kbhvn. 1822, 198 S. 8vo.)
205, (staar i forskellige Bisebsger.)

37. Oehlenschläger (Adam Gottlob.) Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Ridder af Dannebroggen og Nordstjernen, født paa Vesterbro den 14de November 1779.

- 16, 28, 31, 64 og 195 (af hans „Et. Hansastens-spil“, Kbhvn. 1835, 91 S. 8vo.)
 148, 164, 179, 197 og 224, (af hans „Samlede Digte 1ste Deel“, Kbhvn. 1823, 366 S. 8vo, 1 Rbdtr.)
 24 og 107, (af sammes 2den Deel, Kbhvn. 1823, 393 S. 8vo, 1 Rbdtr.)
 170 og 206, (af sammes 3die Deel, Kbhvn. 1823, 393 S. 8vo, 1 Rbdtr.)
 83, (af hans „Aladdin“, Kbhvn. 1820, 329 S. 8vo, 1 Rbdtr.)
 124, (af hans „Digterverker, 2den Deel“, Kbhvn. 1835, 327 S. 8vo, 2 Rbdtr. 20 β.)
 130, (af hans „Promethevs“, Kbhvn. 1832—34, 6 Bind 8vo, 12 Rdlr.)
 143, (af hans „Tordenstjolb“, Kbhvn. 1833, 180 S. 8vo, 1 Rbdtr. 1 mfl.)
 144, (af hans „Giferne.“)
 159, 4, 182, 183, 184 og 185, (af hans „Nordens Guder“, Kbhvn. 1819, 388 S. 8vo, 1 Rbdtr. 3 mfl.)
 187, (af hans „Hagbart og Signe.“)
 189, (af hans „Rolf Krage“, Kbh. 1828, 258 S. 8vo.)
 201, (af hans „Dronning Margrete“, Kbhvn. 1834, 168 S. 8vo, 1 Rbdtr. 1 mfl.)
 211, (af hans „Den anden April“ Kbhvn. 1802, 84 S. 8vo.)
 217, (af hans „Norgestreffen“ Kbhvn. 1834, 142 S. 8vo; 1 Rbdtr.)

38. Overstou (Thomas). Kongelig Skuespiller, født i København den 11te Oktober 1798.

166, (af H. P. Holsts „Nytaarsgave for 1835“, Kbhvn. 244 S. 16mo, 2 Rdlr.)

39. Paludan-Müller (Frederik). Juridisk Kandidat, født i Kjerteminde den 7de Februar 1809.

19 og 152, (af hans „Amor og Psyche“, Kbhvn. 1834, 178 S. 8vo, 1 Rdlr.)

100 (forhen utrykt.)

- 102, (af hans „Kjærlighed ved Hoffet“, Kbhvn. 1832, 151 S. 8vo, 5 y.)

40. Pram (Kristen Henriksen)* blev født i Læsøs Præstegaard i Guldbbrandsbælen den 4de September 1756. Hans Møder, Olava Maria Stockfleth, var af en gammel norsk adelig Familie; Faderen, Henrik Frederik Pram (Praem), som dengang var Kapellan på Læsø, var født i Nummedalen, men dennes Fader derimod, Foged Kristen Pram, var født i Elsfjør. På Faderens Side nedstammer altsaa vor Digter fra Danmark, men tværtig var han vistnok saa norsk som mulig.

Hans tidlige Barndom vide vi ikke Stort om; — han selv hører i et Brev til Rahbek, at den henrandt imellem ... Fanatikere, saa at han alt fra sine spædeste Aar, til senere hen i sin Manddom, var plaget af de saakaldte aandelige Anfægtelser. Hans Fader var tidligere taget hermed til København, at søge om Besordring, og 1764 fulgte hans Møder og han med; saa han fra sit 8de Aar af indtil sit 48de flet ikke saae Norge. 1765 blev Faderen kaldet til Præst i Slagelunde og døde først der 1800 i en Alder af 76 Aar. Han var selv sin Sons første Lærer, men 1769 fik han den senere saa berømte, dygtige og værdige Henrik Kampmann til Lærer, dog kun for et Aar. Uden at han havde gaaet i Frederiksborg Skole, dimitteredes han af Rektor Poul Bendtsen samme steds til Universitetet, hvor han 1772 og 73 tog første og anden Examen med bedste Karakter. Han lagde sig nu med Iver efter sagelov de ældre som nyere Sprog, og studerede som Brodstudium tillige Lovhndigheden, uden dog nogensinde at faae Embeds-examen. 1776 blev han Huslærer i Generaladvokat Bornevemanns Huus, og forblev i 3 Aar i denne Stilling.

* Det jeg nedskriver disse Linier, erindrer jeg, at jeg ved et Ulfelde dog ikke (se Fortalen) har faaet gjennemgaet alle denne Forsfatters Digte, da jeg ellers dog mulig havde optaget Mere af ham end det ene lille Brudstykke (Nr. 156).

Imidlertid vare disse Xaringer just den nyere danske Poetis kraftige Morgenröde, det var Ewalds og Wessels Periode; ogsaa Nordahl Brun var optraadt og noget senere Storm, begge Frimannerne o. fl.; — den tidligmodne Rahbek blev Student, og ligesom Pram var traadt i nærmere eller fjerne Forbindelse med de fleste af de fornævnte skjønne Xander, saa indgik han især med Rahbek og Storm et noje Venstak. Ogsaa til Absalons Lovtaler, Jacobi, havde han erholdt en opmuntrende Adgang, ligesom Faberens Forbindelser tidligere havde aabnet ham denne hos Lüdorph, Kosod Ancher, Guhm og Flere af den Tids ypperste Videnskabsmænd, hvis Velz-ringer, saavel som deres selvskabelige Kredse, naturligvis maatte have en saare dannende Virkning paa ham. Hvad Under da, at den livlige, digteriske stemte, af Naturen velbegavede og der-til ved egen Flid temmelig uddannede Ingling ogsaa forsøgte sine Kræfter, og forsøgte dem paa Digtelundens saa henri-vende Vej? — Dog var det vistnok ikke et daarligt Vidnes-byd for, at han ej saa aldeles var kalbet til den — kalbet tages her i den stængere Betydning, i hvilken man nødvendigvis ogsaa maa nægte Nordahl Bruns, N. K. Bredahls, Ribers og mange Fleres Kalb, — det var ikke et ringe Vidnesbyrd, siger jeg, at han de første 3 til 4 Gange fremtraadte i litter Overfættelser (fra det Franske). — 1782 var det egentlig, at han som Digter først vakte Opmærksomheden for sig. — Vi have forhen seet, at Baggesen og Lund begge debuterede i de iversenske Nytaarsgaver; det Samme var tidligere, 1782, til-sældet med Pram, og samme Xar udkom tillige hans „Filippa til Erik,” en Heroide, og „Emilius Kilde,” et lyriskt Digt. Heroiden vandt ham den af de skjønne Videnskabers Selstab ub-satte Præmie og tillige den store Carstens’s Undest; og Emilius Kilde indhynde ham naturligvis saameget mere hos Emilie’s Mand, den af sin Interesse for Kunst og Videnskab saa højfortjente Grev Schimmelmann, som allerede Xaret forud havde slæfft ham en Fuldmægtigpost under Økonomi- og Kommerse-Kollegiet. Men begge disse Digte slæffede ham til-lige en udbredt Undest hos hele det læsende Folk, udgivet det

dog er vist, at Heroiden var en Eftersigning af Ovids Heroi-der, og det lyriske Digt, der vist staar ikke lidt over hin, en Eftersigning af P. H. Frimann og ellers de engelske Digtene. 1785 fremtraadte han dernæst med sin „Stærkodder,” som egentlig er et halv alvorligt, halv komisk, romantisk Ridder-epos, der, jeg veed det, henret mig uhyre som Barn, men som næppe elhvert Barn vil finde samme Smag i, og som den dannede Vorne kun ifølge en fast Beslutning læser heelt igjenem. Da den udkom, henret den imidlertid almindelig, og „Stærkodders Digter” blev hans staende Hederstittel.

Langt større vare viselig Prams Fortjenester af Mi-nerva, som han og Rahbek samme Xar, Sommeren 1785, be-gyndte at udgive. — Det var vel Datidens mest læstte Tide-skift og virkede sørdeles meget Godt, fordi det indeholdt meget Godt, og derimellem en heel Del komiske Fortællinger af Pram selv. Disse Fortællinger i Prosa tilligemed hans fri Eftersigninger af græske og latinske Forfattere ere maafree det bedste Digteriske, Pram har leveret; — men han var ogsaa Dramatiker. — Han skrev baade alvorlige Skuespil og Lykkespil, dog uden sonderligt Held, og hans „Lagerta,” et Forseg paa at sammensmelte det dramatiske, musikaliske og mimiske Skuespil til et Heelt, havde egentlig Schall og Ga-leotti, de to ubmarkede, geniale Kunstnere at takke for den overordentlige Lykke, det gjorde.

Dette var Pram som Digter, — og sin digteriske Virk-somhed fortsatte han, dog med Ufsrydelser, lige indtil 1817. Men vi ville nu betragte ham som Embedsmand og som præ-tisk Skribent. 1781 blev han, som sagt, Fuldmægtig i Øko-nomi- og Kommerse-Kollegiet, 1786 tillige Arkivar der og Se-kretær ved Direktionen for Postspeditionskassen, hvor den der-under hørende Sopasexpedition i Aarene 1793-1804 var me-get indbringende. 1797 blev han Kommitteret og 1812 De-puteret i det fornævnte Kollegium; men da det 1816 blev forenet med det vestindisk-guineiske Rente- og General-Told-ammer, gik han af med Bartpenge, ligesom han tidligere havde erholdt sin Uffsed fra de øvrige Embeder. Alle sine

Embedsforretninger varetog han med 'en utrættelig Virksomhed og Udholdenhed. De foranledigede ham til de mangfoldige Undersøgelser, og i det Økonomiske, Kameralistiske, Statistiske osv. har man endnu en uhyre Mængde Skrifter, Tabeller og Beregninger af ham. Han, der 1782 havde vundet en Præmie af de sjælne Videnskabers' Selskab, vandt 1787 Landhusholdningselskabets Guldmedallie for en Kære bog for Husmodre, 1792 en Præmie for et Skrift om Nationaldragten og 1796 en lignende for en Afskrift om et Universitet i Norge; — skrev om Bajsenhuse, Klædemanufakturer, Uldproduktion, Tobak, Arbejdsmønster, Flittighed, Nøjsomhed, — kort om al Verdens Ting. 1798 og 99 maatte han desuden foretage 2 Rejser til Bornholm, for at undersøge Steenkulsbrudene, og i Narene 1804-6 berejste han Norge, for at undersøge Tøngetfebrændingens Virkninger paa Fiskerierné og Landvoesenet, samt for at indhente Efterretninger om alle Naringsbrugenes Grene. Denne Rejse alene kostede ham 10 tykke Kvartbind (utrykte), foruden Tabeller, Planer og Tegninger. Og dog vedblev denne hertige gamle Mand's Lyft til at lære lige usvækket, og næsten lige indtil det sidste vedblev han f. Ex. — vel hartad den Eneste af Alle, — at høre de forskelligste Kollegier af de forskelligste Professorer, som tildeels var en Snees År og derover yngre end han.

1802 var Pram blevet Justitsraad, 1810 blev han Ridder af Dannebrog og 1811 virkelig Etatsraad.

Allerede 1783 havde han giftet sig med Marie Magdalene Eriksen, en Datter af en Doktor Eriksen i Bergen, som, uden at have sjænket ham Born — derimod havde de antaget sig flere Plejebørn — døde i September 1819 efter flere års Sygdom. Allerede i lang Tid havde hans Finanser været i en mædelig Tilstand. Hverken han eller hans Kone, var gode Husholdbere; han gav bort, som han selv besklager, hvad han ikke selv kunde undvære, var desuden altfor godtroende og indlod sig i gale Speculationer, f. Ex. Antleget af et Mølleverk i Roskildegenn. Det krenkede ham dybt, "at hans Haar nu allerede var hvidt," og han dog ingen Uds-

veje saae til at hetales sin Gjeld. En Bestyret besøgte han en Gang og talte om hans Bibliotek; — "Det er ikke mit, udbrød han med smertelig Bitterhed, — det er Isbernes!" — Da hans Kone var død*, holdt Intet ham længer tilbage, og han søgte om det indbringende Boldforvalterembede paa St. Thomas. I Oktober 1819 fik han det, og i April 1820 afrejste han til inderlig Sorg for sine mange Venner. Med ungt dommelig Rækkehed tilvandede han sig hurtigt alle den vestnordiske Levemaades former og syntes uafvælt af Klimaet. Dog Forsigtighed var en Ting, som Pram aldrig kunde lære; han paasdrog sig snart en Sygdom, af hvilken han bortreves allerede den 25de November 1821, savnet og elsket. Dog havde han forinden haft den Glæde, at betale det Mestke af sin Gjeld, og det Øvrige opgjordes af hans Stervbo.

"Pram var vel en af de forunderligste og originaleste Karakterer i Verden. Man har sagt om ham, at han tilbragte den ene Halvdel af sit Liv med at forærme sine Venner og den anden med at bede dem om Forladelse. Fremfusende og opfazrende i en frygtelig Grad, var han dog etter hornlig og godmødig. Ej naar Sagen angik ham selv men en eller anden almindelig Sandhed, var han heftig og intolerant indtil det Ønske at kunne forfolge den Meningsforskjellige, og — et Par Dage efter var han villig at dele Brødet med ham. — Men hans Hjerte var godt og redeligt, og hans Grundkarat-

* Baggesens Biografi anmerkede jeg ikke, at "Palmine" var hans første Kone. Sofie Haller, fordi man ligefrem kan se det af hans Digte, — ligesaalidt, som at "Nanna" i Fortningen aldeles ingen bestemt Person var, men senere, da man endelig vilde have en Person, blev — (tilsædels) — først til Frederikke Balle, Bislopens Datter, senere til Frederikke Lückow, Datter af Kommandanten i Korsør. At "Seline" var, f. Ex. Pram, er nok heller ikke almindelig bekjendt — (iowrigt har jeg fra flere Sider hørt dette anspe fra en Anomali i den baggesene Smag). — "Honorette" var et Skoleelkjentsteds fra selve Korsør. — Alt dette havde staet bedre paa et andet Sted, — bedst havde det set ikke staet, hvis Hensyn kunde tages til hele den Mængde, for hvem en poetisk-reuen, ideal Kjærlighed er en Ubegribelighed.

ter elskværdig med hele hans Lidenkabelighed, Besonderlighed og, endnu som Olbing, ungdommelige Fyriged.

156 (af hans „udvalgte digteriske Arbejder,” udgivne ved Rahbek, Kbhvn. 1824—29, 6 Bind Boo, 9 Bindr.)

41. Rahbek (Knud Lyne). — Og nu gamle Ga-
der Rahbek! — han den ægte, friske, livlige, evigungdommelige
Student med de tynde, rødlighvide lokker, — han den glas-
deste, overgyndede, aabneste, hvor det gjaldt Gammel og Eure,
Vid og Skjers, og den mangefigst-dannede, den uudtsmme-
ligste, den erfarende, hvor det gjaldt Kunst og Vidkab og
Boglighed! — til hans Hæder kunne disse Linier ikke nedstri-
ves, de skulle kun være en Afskrift af noget af den Kjær-
lighed, med hvilken han handt ogsaa mit Hjerte tæt til sig
som hele den utallige Skares. Og hvor Skulde vel disse faa
Linier kunne tegne hele hans Fredelandssind, hans rige
og dog begejstrede og smme Venneselselser, hans kraftigæble
Varme for al Øyd og sædelig Keenhed! — At opfriske hans
Minde behøve de heller ikke, — han er saa dog stedse usor-
gommelig for hver den, som han kun eengang rakte sin Højre
til Haandtruk, skedens han lagde Skjamt og Hjertelighed der-
til. Keent og helligt staer endnu hans Navn i hans celbre
og yngre Venners Hjerter, og paa den store Tavle i Fred-
landets Tempel har den Griffel skrevet det, hvis Skrift Eiden
ikke ublætter. Der skulle vore Born lese det, og Bor-
nenes Born efter hverandre! — Naar efter Aarhundredet
det stolte og glade Fredeland endnu nævner Holberg og Evald,
Baggesen og Dohlehschläger, Bernstorff og Ørsteiderne, Thorvald-
sen og Juul, Grundtvig og Weisse som eet Sekels lysende Stjerner,
— da mindes det med dem ogsaa Rahbek, den mindre geniale
end hine, men den utrættelige, den ædle, den fordringsløse og
kjærtige og derfor saa velsignelsesrige. „De ædlest og ypper-
ste Mennesker i Danmark have været mine Vänner,” — sagde
den døende Gjede med hellig Stolthed, — og Al, hvad ædelt
og ypperligt er, alt Godt og Sandt skal vorde det indtil Da-
genes Ende!

Og nu i saa Træk hans Liv. Den, der ret vil Hjende
de første fire Aartier af det, læse hans egne „Erindringer af
mit Liv”; — og vil man anskueligen betragte, hvad han har vir-
ket, da ligger det opblæbet i hans Skrifter, der vel hartad
udgjøre flere Bind, end Aaret har Dage.

Den 18de December 1760 fødtes Knud Lyne Rahbek i
Kristianbernitskovstrædet i Kjøbenhavn. Hans Fader, Tolbin-
spelster og Justitsraad Jacob Rahbek, var en Bonde fra
Ribe Stift, hans Moder, Johanne Rüis, havde tidligere været
Kammerjomfru hos den rige Grevinde Levezau. Sin Moder
mistede han, da han var eet Aar gammel, men hans Faders
Moder, en ærlig jydsk Bondekone, der var kommen herover
til sin Son, blev hans trofaste Plejemoder. Sin Fader deri-
mod mistede han først i sit 35te Aar. Da han var 3 Aar
gammel, begyndte allerede hans Undervisning, og i sit 5te Aar
begyndte han paa Latin. Den stille og alvorlige Zone i Hjem-
met bidrog visstnok betydelig til hans Læselflyst. Imidlertid
var han ikke længe hjemme, men efter privat Undervisning
af en særdeles duelig Lærer, Adzer, kom han 1772 i Herlufsholm-
ske Skoles Mesterlektie, hvorfra den ikke mindre duelige
Rector Berndt bimitterede ham til Universitetet 1775. Endnu
ej 15 Aar blev han altsaa Student og udmarket til sin Exa-
men. Næste Aar tog han 2den Examens, og 18de Februar
1777, 16 Aar og 2 Maaneder gammel, var han med P. C.
Heiberg, Translatoren og Digteren, den første der tog den
saakalde Stoatsfilologikum, uden dog nogenfinde at have til
Hensigt at gaae den Skoleembedsvej, til hvilken den aabnede
Udgang. Derpaa gik han først paa theologiske, siden paa ju-
ridiske Forelæsninger, men tog albrig nogen af disse Em-
bedsexamener.

Han havde endnu tidligere, 1776, gjort Bekjendtskab med
Macines Tragedier og oversatte endog hennes Bajazet i riim-
fri Tamer. Hertil kom, at han ved samme Tid indgik bet
fortrolige Venstskab med Pram, hvis første Forsøg ligeledes
vare i den dramatiske Digtekunst, med den geniale Rosing,
der, sjælt ogsaa Student, gik til det Kongelige Theater, og med

Skuespillerinden, Somfro J. R. Olsen, senere Rosings ligesaar
ubmærkede Kone, — og endnu, paa det ne^ggaardiske Kaffehuus,
blev Datidens dygtigste Dramaturgs, Rosenstand-Gojs-
sches Omgangssven og kom til at staae paa samme Fod med
nesten det hele Theaterpersonale. Theateret blev nu hans Et
og Alt, og i hvor lidt Naturen end havde dannet ham for
Scenen, folte han dog stor Lyst til at gaae i Rosings God-
spor. Vel kom han ikke til Theateret, men han droges dog
mere og mere bort saavel fra sine Examenstudier som fra
Studiet af de gamle Klassikere, og tykke Romaner og Skues-
spil, „naesten alle af det følsomme Slags,” blev hans daglige
Læsning, medens et mere og mere udbredt Bekjendtskab med
naesten alle Datidens Digttere og digtende Mennesker bragte
ham selv til at skrive Vers. En Oversættelse af Diderots
Skuespil „den naturlige Son“ var et af hans første Arbejder,
medens det første originale Stykke fra hans Haand var „den
unge Darby,” første Gang opført den 6te April 1780. Imid-
lertid havde han ogsaa 1778 i „Almindelig dansk Bibliotek“
skrevet „over de danske Skuespillere.“ Men dette Stykke var
naturligvis umoden, hvorimod hans „Breve fra en gammel
Skuespiller til sin Son,” 1782, optoges med levende Bisald
og oversattes paa Tysk. Dog bragte de den dygtige og for-
domsfuldt Rosenstand i en ivrig Opposition imod ham, og det
havde etter den heldige Birkning, at han mere maatte studere
sin Estetik og Dramaturgi og lægge sig forrigere ester baade
de dode og levende Sprøg, især Engelsk.

Men endnu i en anden Henseende er Xaret 1782 mærk-
verdigt saavel for ham som for os. De østere i denne Sam-
ling omtalte „versenske Nytaarsgaver,” i hvilke flere af vores
senere Digttere, som vi forhen have set, først fremtraadte, og
som tillige var de første danske poetiske Nytaarsgaver,
begyndte han nemlig i dette Xar at udgive i Forening med
Præm. De var ham visino^t et meget vigtigt Middel til
at træde Forbindelse med de mange jævnaldbrende Digttere, og
derhos til uafladelig at animere disse paa sin egte Rahbekst.

Imidlertid var det visino^t ikke uden Grund, at hans Fa-
milie frygtede, at dette hans Liv, i Forbindelse med hans ly-
stige og ej altid altfor ædvelige Omgang, skulle drage ham
bort fra al stædig videnkabelig og borgerlig Beskæftigelse, og
de sandt det derfor nødvendigt at lade ham rejse udenlands
og derved give ham Lejlighed til Fortsættelsen af alvorligere
Studier ved fremmede Universiteter. Haa Ynglinger paa 22
Aar havde vel ladet Slight tilbyde sig to Gange, og dog var
det vor Rahbek inderlig imod. Han skulle rive sig ud af sin
Bennekreds og af Alt, hvad der ret egentlig faldte hans Land
og Hjerte. Han vilde ikke rejse. Dog, hans Fader stod der-
paa, og Statssekretær Guldborg, en Velynder af saavel Fader
som Son, synede bestandig til, gav endog Udsigt til et kon-
ciliigt Stipendium, som dog ubevleb, og den unge, „sidenfa-
belige danske Theaterenthusiast“ maatte i Efteraaret 1782 for-
lade København, eller rettere sagt dets Theater, sin Bennen-
kreds og sine Sværmerier.

Det første Aar tilbragte han i Kiel, tilhælles i Selskab
med sin gamle Ven Gamsøe. Derfra gik han til Leipzig og
blev her kendt og yndet af den øde, senere for den danske
Kunst og Videnskabelighed saa ørlig og kraftig virkende, Her-
tug Frederik Kristian af Augustenborg, ligesom han ogsaa stift-
tede et fortroligt Veneskab med den vakte tykke Bystspilbiger
Jünger. Derpaa rejste han, tilligemed Gamsøe, i April 1784
over Prag, Wien og München til Manheim. Veneskabsfor-
bindelser her med Beck og Tysland og endnu flere berømte
Skuespillere og Skuespildttere, — vel ogsaa det, at han fik
et af sig paa Tysk skrevet Estersspil opført paa det manheim-
ske Theater, — indgav ham nu den Idee, som ogsaa senere,
paa hans næste Reise 1789, spøgte hos ham, at nedsatte sig i
Tyskland som tysk Theaterdiger; — og Danmark skulle saa-
ledes have mistet en af sine hæreste Sønner, endnu før han
ret havde begyndt at blive det Ejer!

Dog fortsatte han Rejsen med Gamsøe til Paris; men
sandt sig her saalidt hjemme, at han igrunden rejste fra Pa-
ris igjen, uden at have været der. Hele Dagen var han hjemme

paa sit Værelse, om Middagen spiste han i Palais-Royal og om Aftenen var han i Theatre. De mellemliggende Gader passerede han, men saae ellers Intet, — ligesaalidt Bastillen som Versailles, — uden Madam la Valiere, malet i Karmelitterkirken som Magdalene! — Og dette var virkelig slet ikke Surpris! Det staer tilvisse meget nær i Forbindelse med et andet Træk af hans Karakter, — det, at han, som tilbragte hele sit Liv i København og en stor Del af det i Theatre, — aldrig var at formaae til at besøge Gasortis Forestillinger. Naar vi hertil legge, at han forkastede Dohenschlägers „Frejas Altar“, og at han betragtede selv de bedre af den yngre Hejbergs Baubeviller med Modbydelsighed og Bæmmelse, saa see vi tilfulde, at ej engang Alstidigheden kan undgaae Gensidighed. Og naar vi saa efter erindre, at det dog var ham, der 1786 oversatte Beaumarchais indtil Forbavelses Slirige „Figaroos Bryllup“ (Sluespillet), saa see vi, at ejheller Gensidigheden, hvormeget den end har fæstnet sig, kan stedsse fejerrig beherfe nogen menneskelig Hand.

Dog vi ville etter rejse hjem med Rahbek. I September 1784 kom han over Manheim etter til København med sin Samse. Her var Guldborg imidlertid traadt fra Statskoret, og den Bistand, som en venstabelig Bevaagning ellers kunde have ydet ham, var der nu intet Haab om. Det kom ham dersor saare vel tilpas, at hans Ven Pram tilbed ham at være Medudgiver af den med Juli 1785 begyndende Minerva, som tillige blev den egentlige Begyndelse baade til hans Verømmelse og til hans ubselige Fortjeneste af vor Litteratur.

Naar vi nu mindes, med hvilken Begeistring Minerva modtages, at den var det eneste Tidskrift, som havde nogen Stemme for sig i Publikum, og at dette med Begjierighed rev enhver Linie til sig, som sendtes det gennem Minerva; — naar man dertil erindrer, at Rahbek samme Aar, under Titel af „Prosaiske Forsøg“, udgav det første Bind af sine almøgnvurderede Fortællinger, saa kan man vel i en tredobbelts Betydning, med Hensyn til Forfatteren og hans Publikum, kalde dette Aar, Aaret 1785, hans Myndighedsaar. — Og traadte end senere hans Myn-

dighed, — hans Autoritet — betydeligt i Skyggen, saa er det dog vist, at den endnu den Dag ibag, efter et halvt Se- kels Forløb, skjønt uformært, er den samme. Thi som Holzberg skabte den danske Prosa, og Snedorff ørlig byggede paa den lagte Grund, saa blev Rahbek den tredie store Byg- mester, den danske Prozas tredie Fader.

Ikke dog at Minerva var Rahbeks største og ubseligste Fortjeneste, eller at han i den havde kulmineret; — ikke alle- tider understriber man vistnok saa gjerne Professor Jens Mol- iers Dom, som naar han siger, at de første 10-12 Aargange af „Tilskueren“ ere og ville blive vor Forfatters rette Monu- ment, det, hvorved han trostig kan hyde Kobber- og Mar- mortavler Brods. Herti villa vist alle Meninger og Anskuelser være forenebe, og vi maa da nu — idet vi ikke saaledes kunne dvæle ved de vundne Palmers Dage, som ved Udviklingsperioden — gaae over til Rahbeks andet store, hans største Werk, den alt nævnte Tilskuer. Det var i Aaret 1791, at Rahbek, med den engelske „Spectator“ som forbillede, begyndte Udgivelsen af dette Tidskrift, og Anledningen var vel nærmest følgende. Hans Bedstemoders Broder, Knud Lyne, havde testamenteret ham 12,000 Rdlr., som skulle tilfalte ham, naar hins Enke var død. Dette skete 1789, og Rahbek afbrød sine begyndte Forelæsninger over Estetik og Rettorik, for at gjøre en ny Reise til Sydsjælland. Da han næste Aar kom hjem, fratraadte han Medudgivelsen af Minerva. Men han fandt nu tillige, at den største Deel af Arven allerede var medgaact. Vel blev han paa Hertugen af Augustenborgs Unbesaling ansat som extraordiner Professor i Estetik, men fik kun 200 Rdlr. i Åren, der først 1793 forsgedes med andre 200. Han var saale- des uden tilstrækkeligt at leve af, havde heller ikke of sit Embete til- strækkeligt arbejde, og fremfor Alt havde intet Tidskrift at levere. Da begyndte han sin Tilskuer. Det var isærdeleshed ved sine humo- ristiske Skildringer, ved komiske og satiriske Legninger af alle de meest fremtrædende Svagheder, Daarligheder og Latterligheder hos Nation og Tidsalder, i Moder og Indbildunger, som gjorde denne til Folnets Yndlingslæsning. Ingen Person

var udpeget og ingen enkelt handling, men med Wittighedens Vaaben tugtede den enhver Stand, enhver Klasse af Folket. Et ogsaa tilskueren tilfulde levede sit liv ub, ligesom Minerva, hvilken han etter fra 1793 overtog, — at igrunden begge overlevede sig, saa baade deres Hær og deres Undest havde tabt sig meget, inden de gik til Hvile, — er vist nok, og ligesaa vist er det desværre, at denne Rjendsgjerning havde megen Indflydelse paa Rahbeks Burdering, hvortil endnu kom de flere mindre lykkelige Forseg paa at lade enten dem igjen oplive, eller anstre dem lignende Tidskrifter.

Hvad der dog maaſkee egentlig mest interesserede Rahbek ved Udgivelsen af alle de forskellige Tidskrifter, var den maaſledige historiske Artikkel, som han leverede. Han erhvervede sig nu vistnok aldrig nogen stor Fortjeneste som Historiker og Politisker, mindst af Dagens Redaktion, som han forestod i Aarene 1811-14; men dog vil man vistnok heller ej nu læse hine Artikler i Minerva osv. uden Interesse; og hvor fri han end var i sine Anſuelser, — han undgik derfor heller ikke Kristian Colbjørnsens Mistanke, — saa var han dog langt fra at lade sig henvise af hin urolige Tids, Kraftmænd til de Fraktheder og Udsævelser, som tilvisse hverken kunde eller burde gaae ustraffede hen; — fjønt han dog vistnok af sit Vennerind undertiden lod sig forlede til at bevirke de Handlende vel skaansomt, ja endog f. Ex. til at fjenke den ældre Hejberg sin begejstrede Kjærlighed og Beundring. Og da netop hans politiske Anſuelser havde saa stor Indflydelse paa hans borgerlige Stilling, er det vel ikke upassende atter her at gaae over til denne.

Vi have seet, at han var blevet Professor. 1794 blev han tillige Sekretær ved Kommissionen for en bedre Indretning af Universitetet og de lærde Skoler. Imidlertid paadrog en historisk Artikkel i Minerva for 1799 ham en Frettesættelse. Han stod saa dog eengang paa Kristian Colbjørnsens sorte Tavle som et uroligt Hoved; — og fjønt Hertugen af Augustenborg, Reventlov, Schimmelmann og flere beskyttede ham, troede han dog ikke at kunne forene sit Embete med sine

Anſuelser, sandt sig desuden skræket og tog sin Aſſed som Professor. Han paatog sig da at informere i Historie i Høfpræst Christianis berømte Institut. Derpaa valgtes han 1804 paa daværende Theaterchef Hauchs Forſlag til at undervise i den under Rosings Bestyrrelse oprettede dramatiske Skole; 1807 blev han Inspektør i det pædagogiske Seminaries danske Klasse og 1809 Theaterdirektør. 1817 nad han desuden den Udmærkelse at blive udnævnt til ordinær Professor i Aſſetitten (den første af dette Slags her ved Universitetet) med Adgang til Gæde i Konſistorium og Aciennitet fra 1814.

Som egentlig Digter er det nu vistnok, at Rahbek aldrig naaede nogen betydelig Rang. Som Dramatiker var han ikke meget heldig, som Lyriker var han heller ej sonderlig original. Hans elegiske Digte vare engang meget yndede, men hans Selskabsfange og Driftsviser er det dog egentlig, som nu for Tiden ene nyde en usorandret Beundring. I denne Art af Digtning har hidtil ingen dansk Digter overgaat ham, og meget faa staar ham sideordnede. Ingen har imidlertid leveret et saa uhyre Antal som han, og Ingen saa betydelig en Mængde fortrinlige; ja det er maaſkee ene i et Par af Stubbs, Trojels og Baggesens, at vi finde den samme originale Lovialitet, Lune, Lyſtighed og Bid, og det uden at det Overgivne støder os ved kaad og vildt Raseri. Derimod er der næppe Nogen, der, saaledes som han, har staet i Forbindelse med næsten alle Danmarks og Norges ældre og yngre Digttere. Hans tilbjselighed som Aſſetiker, til at fremhæve det Gode hos enhver af dem, og hans Svaghed, altfor let at overse det Maabelige, har nu vistnok bidraget meget dertil, — og han er vist her ej albedes uden Brøde, men en Brøde, som, idet den blotter os en vis Svaghed i hans Karakter, tillige forraader os saameget Elſværdigt. Og elſværdig var vistnok ogsaa den Kjærlighed, hvormed han sogte at fremfæste og værne om ethvert fremspirende Talent, ligesom den Troſlab, med hvilken han værnede om sine Venners Minde, ved efter deres Død at samle og udgiſe deres Digte. Manges udgav han saaledes, og var han

end etter her formeget Ven og vel tit altfor lidt Kritiker, saa tilgive vi ham vistnok ogsaa lettelig dette.

Denne Skildring er alt bleven længere, end den her skulde være, — men endnu er der dog et Forhold uomtalt, som vi ikke kunne lade blive saa. Rahbek var alt saavel de 35 Aar, da han i Januar 1796 forlovede sig med Karen Margrete Heger, den aandriga, elskoerlige, herlige „Kamma,” — saa kaldte han hende, — og med dette Navn nævner nu den anden Slægt hende med hellig Grefrygt, og de seneste Aaré stulle gjøre som den. 1798 giftede han sig med hende. — Næppe har nogensinde den rene, stille, fordringsfri, den ægte, hellige Kvindelighed vunden en sjællønne Krans, end den, Rahbecks Kamma vandt. Hendes hilde og venlige Munterhed, hendes smøme, rene og følelsestilude Hjerte vandt Alle; hendes livlige, rigtbegavede og mangfoldigdannebe Hånd henrevo dem, og hendes trofaste Hengivenhed fængslede dem. Hun skjenkede Rahbek ingen Born, men ingen Kvinde kunde visstelig saaledes have tilfredsstillet ham, som hun, — ingen saaledes have opfyldt alle hans Eengsler, enhver hans Trang. Bakkehuset, som i 50 Aar var Rahbecks Hjem og ved ham blev Samlingspladsen for Land og Vid og Videnskab, blev ved hende til Undighedens, Kjærlighedens og Tækkelighedens Bolig. Did flokkedes de Mange, som elskede og beundrede de hæderverdige to, og „Zit Lemon og Baucis“ varer lykkelige i deres stille, rolige Hjem. Men Kamma blev syg og var i de sidste Aar svagelig. Da hjemkalde efter langtids dræbende Bidelser en stille, rolig og hurtig Øsd den 21de Januar 1829 den able, herlige Kvinde. Dette Slag kom vel ikke uventet, men sjænt den stærke Gamle vilde sin Smerte, tilintetgjorde det dog hans Livskraft. Nogle faa Maaneder senere, den 28de Juni 1829, døde ogsaa hans mangeaarige, ørverdige, maaferne nu hans Kjæreste tilbageblevne Ven, hans tro Medarbejder, den gamle, herlige Nyerup. Selv blev han syg det næste Foraar. Han kom sig vel igjen tilsyneladende, men hans Livs Lampe var udbrændt, og allerede den 22de April 1830 svang hans frigjorte Hånd sig glad til Herren,

hvor Saamange — de Gleste — af hans jævnalsbrende Venner alt vare hengangne.

Det Sidste fra hans Haand var det 5te Bind af hans „Grindbringer af mit Liv.“ Det gik til 1801, og selv har han i disse 5 Bind leveret en tro og livlig Skildring af sine første 40 Aar.

„Tabet af en af de navnkundigste Forfattere, Danmark og Norden har ejet, — siger Justitsraad Molbech — efterlod et besonderligt, alvorligt og vidt følt Savn; thi det var, som om en heel Tidsalder, et halvt Aarhundredes Grindringeliv, med ham sank i Graven. Enhver albre eller yngre Dans, der ikke var fremmed i sit Fædreland og i dets Skriftrige, maatte føle, at med Rahbek dsde den sidste aandeligt og litterarisk vickende Repræsentant for det 18de Aarhundrede.“

26 (staar i Krossings Læsebog.)

216 (af hans „Samlede Digte 1ste Deel,” Kbhvn.
1803, 200 S. 8vo.)

42. Neenberg (Egger Klavsen.) Om denne Forfatter siger Magister Thorsten (i Maanedsskrift for Litteratur 1831, Side 369): „Den navnkundigste af Holbergs Samtidige og tillige hans nærmeste Forgjænger, Eger Neenberg, var unægtelig ogsaa et opvakt Hoved, og hans jævre Munterhed i flydende Vers vilde tilfredsstille os endnu, dersom han mindre deelte alle de ølbre Poeters Skjødesynd med en velbehagelig Snak-somhed“. Naar han dernest siger, at han var den smagfuldeste og korrekteste Digter af alle intil sin Tid, men at han derved endnu ikke faaer nogen uindskrænket Udkomst til at more vores Dages Læsere; — maa Udgiveren vistnok i Et og Alt hifalde hin saglyndige-Forsatters saa rigtige Dom, sjænt jeg dog maa mene, at Glede med mig ville læse Neenberg med Interesse og ikke angre de verpaas opofrede Timer. Jeg maa dersor ligefrem tilstaae, at det smertebe mig, efter gjen-tagen Læsning Kun at finde saa lidet et Udbytte hos ham for denne min Samling; ja jeg vil tale ganske ørligt, — at jeg endog har snappet Lejligheden ved Haaret, for at komme til

at tale et Var Døb om ham, og saaledes gjøre Mit til at gjen-
velle hans Minde.

Det var Viborg, at Esger Reenberg, den 12te af 16 Se-
skende, — 7 Sønner og 9 Østre, — fædtes den 10de Oktober
1656. Hans Fader, Klavs Kristensen, ejede Lyndrupgaard,
og blev 1659 Borgermester i Viborg. Hans Moder, Mette
Pedersdatter, nedstamme fra Løvenbalkernes berømte Familiie,
om hvem efter Sagnet gaar, at den skal nedstamme fra en
uegæt Son af Kong Kristoffer den 2den. I sit 15de År
misfælles Esger sin Fader, og i sit 19de dimitteredes han fra
Viborg Skole til Universitetet. I sit 23de År tog han theo-
logisk Attestats, og Året efter, 1680, tiltraadte han sin Uden-
landsrejse. Over Hamborg og Holland gik han til England,
opholdt sig der et Halvaarsstid og senere ligesaalænge i Paris,
berejste saa Italien og Tyskland og kom om Efteraaret
1682 over Holland tilbage til sit Hjem. At denne Rejse har
bidraget meget til hans for den Død hjælne Språkundskab
og Språkfærdighed, er vel ubenso al Twivl. —

Ejmont den paa den anden Side vistnok tillige har optaget
en heel Deel af hans, som man maa formode, ikke sonderlig bety-
delige År, og Ejmont han efter sin Hjemkomst aldeles ingen
Ansættelse fik, giftede han sig dog allerede den 29de December 1685
med Magdalene Broberg, som i de næste paafølgende 16 År
skjenkede ham ikke saerre end 4 Sønner og 8 Østre, af hvilke
dog kun 3 Sønner og 3 Østre blev vorne, og kun 1 Søn
og 1 Datter overlevede Faderen. Men hvorpaas giftede han
sig da? — Hans Broder, Magister Jens, ejede nu Lyndrup-
gaard, som deres Fader forhen havde ejet; og denne forpag-
tebe han. Den forglæsste theologiske Kandidat blev til Land-
mand, blev endog en ivrig Landmand. Men sin Vibenskabe-
lighed glemte han dog ikke derfor; han stuperede med vedholden
Flid Alt, hvad han kunde faae fat paa, og var ovenlykkeset
selv sine Brøders Lærer. Eigesaalidt glemte han sit lyftige
Lune, tog gjerne Deel i alle Selvskaber, og midt i sine trange
Omkændigheder, som han hellere lo end sullede over, svarer
han sig selv paa det Spørgsmaal: „Men hvem er det, som

skriver disse Vers? — med et: „det er jo den gale Forpag-
ter.“ Sin ugifte Svoger spørger han ganske lunefuld, hvor-
dan han fordrer Eiden i sin Egemohed, „du som ingen Kone
har, der knurrer, og ingen Børn, der græde.“

Hvordan han imidlertid er kommen ud af det med sine Penge-
sager, derom giver hans Biograf os ingen anden Oplysning, end
den, som vi selv kunne hente os af hans Digte. Vel var han 1688
bleven Sekretær i det danske Ranselli, men uden Løn og uden
at gjøre Ejendele; og 1703 blev han fjerde Landsdommer i
Jylland, men fik først 1714, da han blev 2den Landsdommer,
300 Rdtr. i aarlig Løn. Og dog havde han allerede 1703
tilkjøbt sig Ristrupgaard, saa man virkelig kunde fristes til
at troe, at hans Omstændigheder dog ikke have været saa
forstærklig farvelige, hvis hans Forskrifter berom ikke vare
altfor joviiale til ikke at troes. Som Landsdommer var han
vel anset og blev ofte brugt som Kommissær i de forskjelligste
vigtige Anliggender, blev ogsaa 1730 udnævnt til virkelig Ju-
stitsraad, en Tittel, der, som alle andre, dengang betydede mere
end nu, fordi den var sjældnere. Men ogsaa i sin Embeds-
kreds var han vel likt, af sine Omgangsvenner som af Bon-
derne, for sin Tævhed, Erklighed og Omgjængelighed. I
sin hele Færd var han aaben og ligefrem; han var redelig og
ugegenyttig som Borger og tjenstfærdig og opofrende som
Ven. Hverken som Vært eller Gæst forlod han medfødte
lunefulde Livslighed ham, næppe engang i hans høje Alderdom,
uguet han i de 3—4 sidste År af sit Liv trak sig noget mere
tilbage fra Verden. Og dog var denne Reenberg med al sin
sorglose Lyftighed, med al sin Livsfrohed og sin Lyft og Træng
til let og usortlykkeset Selfstabelighed, — Danmarks første Satiri-
ker af noget Navn! — Isandhed! vi behøve knap at erindre,
at Holberg og Falster og Fasting og Trojlerne og Wivet
vare de næste, for at forstaae og føle, at den bidende, den
habiske og menneskefjendstte Satire hverken er eller kan være
begrundet i den dansk-norske Folkekarakter. End — — —
da? — Lad ham være dansk eller norsk, hvad han helst vil!
Som Satiriker og Skumler er han ingen af Detene!

En Mærkelighed er det visseleg ogsaa, at medens Neen-
berg dog tidligere havde udgivet et Par Oversættelser fra
Engelske, har han næppe labet noget Vers af sig trykke før
1694, da han altsaa var 38 Aar gammel.

Tøger Neenbergs døde i sit 86de Aar, den 24 Juni 1742; hans Kone var allerede død den 27de December 1729.

Af hans Born ere ingen mærkelige med Undtagelse af den yngste, Charlotte Amalia, født den 9de Januar 1702 og gift den 4de September 1744 med Kristian Fischer til Allinggaard. Hun var endnu ikke 6 Aar, da hendes Broder, Frederik, kom til at skyde hendes højre Arm af med en Flint. Og denne Charlotte var — ja gjæt engang — forlovet med Danmarks udødelige Tordenkjold! — Ingen af alle Tordenskjolds Biografer, saa lidt som Neenbergs, have hidtil fortalt os dette, og næsten hele Danmark er vel endnu saa uvivende derom, som den store Skjald var det, da han digtede Miss Harriet; — og dog lever det endnu i Mindet hos den fra Neenberg nedstammende tejlmannske Familie, gjennem hvilken det ved en Ven er blevet mig overgivet. Hele Danmark føler endnu saa begejstret for sin Tordenkjold, at man vel maa undres over, at et saa mærkeligt Bidrag til Heltens alleregentligste Historie endnu hidtil laa uopdaget; og jeg kunde hartad selv fristes til at undres derover, hvis der ej ogsaa i min egen, — og altsaa maafree endnu i flere Familier, — levede livlig opbevarede, hidtil ubenyttede Frasag om hin vidunderlige Skjæmpe, Danmarks anden Peder Volvehals!

159, 12, 16, 23, (jævnfor *64), (af hans „Poetiske Skrifter“ udgivne efter hans Død, Kbhvn. 1769, 2 Bind Evo. 1 Nbbdr.)

43. Neju (Jonas). Jeg veed ikke selv, hvor Gejlen stikker, men jeg har aldrig ret kunnet finde Behag i den Digter, hvem Zetlitz kalder „den sande Gorgs usignelige Sanger“, og Rahbek „Eibullus Nejn“, og som af saamange flere af sine Favnabrende blev saa højt vurderet. Mig er det bestandig forekommet, at hans Kraft vel tit er blevet slappet og

hans Warme kislet under en altfor ængstelig, hartad sygelig, Eeden efter det rigtigste, det reneste og det pynteligste Udryk. Ikke at jeg misbilliger — og endnu mindre fordommer — den Omhyggelighed for Gyrogets Reenhed og Særlighed, som gjør Formen Stof og Tanke værdig og er et saa smukt Bewiis paa den sande Digters Agtelse for sit Publikum; — et sjældent og vist ikke noksom vurderet Exempel paa en saadan Takt er i vore Dage Kristian Winther; — Kun mener jeg, at skal Stosset tage Noget af sin Syde, Ideen af sin Lid, og det hele Digt af sin Evighed og Friskhed, sin Originalitet, — da er selv den særligste og glatteste Form kloest for dyrt. — Og dette forekommer mig at være ikke saa sjælden Tilfældet med Nejn, hvis bestandige Klagen og Klynen desuden i Længden nødvendigvis mag trætte, om vi end igjennem den gjøre Beskjæftskab med et reent og frømt og ødelt Hjerte. — Denne min Anskuelse kunde jeg ikke tilbageholde; thi nu den er ytret, vil Enhver lettelig kunne vide, hvad Billid han vel maa kunne have til mine øvrige Domme om Digteren, om hvis Levnetslob jeg desværre kun kan give meget libet.

Nejns Fader var Præst i Sureldalen paa Nordmør, og der fødtes han den 30te Januar (18de Februar?) 1760. — Privat dimitteret blev han 1777 Student her ved Universitetet, altsaa ved samme Lid omtrent som hans Favnabrende, Rahbek, Riber, Zetlitz og Flere, der, mere eller mindre kraftigt, hver paa sin Maade repræsenterede hin Lids poetiske Anskuelser, ja man kan vel sige, hvis Digte, som umiddelbart udstrømmede fra dem, der varer de bedre blandt Folket, uden at de dog i Anskuelser og Spejl hævede sig saa saare betydelig over det, ere det troeste Spejl paa hele den Tone og Stemning, som dengang gik igjennem dette, — paa Folkeånden og Folkelivet. — Mærkeligt nok er det dog tilvisse, at vi først langt senere end de Andre ses Nejn fremtræde som Digter, uagtet han næsten stedse opholdt sig her i København, hvor der dog var saamegen Bejlighed for ham til Omgang med ligestemte Sjæle, og hvor han virkelig ogsaa fikst de Venstabsforhold med flere der med Iver og Begejstring dyrkebe de Muset, hvem han

visselig ogsaa i Stilheb har bragt mangt et Offer, og som det senere kostede ham saameget at losrive sig fra. Hans Venner Pram, Rahbek og Zetliz varer alt langst, lidt efter lidt, fremtraadte og havde mere eller mindre draget Almeneheds Hjne til sig, da Nejn 1786 bragte sit første, tilvisse ikke meget lovende Digt for den store Domstol. Det var et Sørgespat i Alexandriner, — "Jagen og Axel," — der ved sin Fattigdom paa Handling og sin Mangel paa Karaktertegninger og Situationer vistnok hev vel fortjente den Eigegyldighed og Kulde, det maa, og hvorved endnu til Overflod den uheldige Omstændighed stodte til, at Skoffet var det samme, som i P. H. Grimanns herlige Romanse, Axel og Valborg, — hvilket Stof senere er blevet endnu langt mere bekjendt ved Dehlschlägers mesterlige Behandling.

Saa uheldig denne Debut var, saa heldig — isærdeleshed med Hensyn til Forsatterens Navn — var derimod den næste, ej meget senere. I Aarene 1786 og 87 leverede Nejn nemlig adskillige Digte saavel til Minerva som til flere andre Tidskrifter. De vare alle lyriske, eller vel rettere elegiske, og satte ham lidt ester lidt temmelig fast i Publikums Ændest, der hørtaa ligesaa gjerne græd med Nejn, som det lo med Zetliz. Nejns hjelpe, frisindede Ærlighed, der var den samme, enten han talede til Første eller til Folk, enten han sang om Frihed (hans „Døe til Friheden" er bekjendt nok og visselig i Almindelighed ikke for lavt vurderet) og om Frederlands Tårn, eller han blotede Tomheden og Forsengeligheden i al Verdens ydre Glans og Lant og Glimmer, — denne fribaarne, rolige, sig selv stedse lige Ærlighed maatte naturligvis ogsaa vinde mangt et Hjerte for ham, selv om det med mindre Alvor, med mindre mørk Strenghed betraktede Forholdene.

Før en Mand med hans sorgelige Blit paa Elvet, var hans første Besordring nu vistnok ogsaa mindre heldig valgt. Han blev nemlig 1791 kaldet til Præst for Klostokejno i Finmarken. Bel blev han allerede det næste Aar forsyttet til det residerende Kapellani i Aggershus Stift, hvorfra han efter 1800 kaldtes til Præst i Ejdanger i samme Stift; men begge

disse Kald vare meget smaa, og et trængt Udkomme, der vistnok ikke holdt ham fri for trykende Næringsforger, var ej heller skikket til at stemme hans Harpe til blidere Toner. — Som Præst i Ejdanger var det, at han 1802 udgav det første Bind Digte, der modtoges med megen Velwillie, og som den vel ej altfor kompetente Kunstdommer, senere Bisshop Pa-wels, — som forresten ogsaa selv skrev Vers, — kalber „en af vores ypperste Poesisomlinger.“ Bel var der dengang farre fortinlige Samlinger end nu, men mindes man, at baade Gwab, Wessel, Waggesen og Flere dog allerede dengang længst varer fremtraadte, saa vil det vel holde haardt, at faae denne Dom understrenzen af ret mange. Desuden beskjæftiger Digteren i denne Samling Publikum altfor meget med sig selv, og maa det end være ethvert Hjerte at see en smuk Skildring af mejsmellelige Kaar og ulykkelig Kjærlighed, saa er det dog paa den anden Side vist, at det varer sjælden længe, før selv den mesterligste Behandling heraf træffer.

I Ejdanger vart det ogsaa, at han 1806 skrev Fortalen til sine „Ny Digte," der dog først udkom 1811, efterat han 1808 var kaldet til Præst ved Nykirken i Bergen. I sin Erkljendelse af det Vanstelige „for Digteren at tage fat paa Embedeshåller, og for Embedsmanden værdigen at dyre Musserne," saameget mere, som han, „adskilt fra al videnstabelig Ængang og overgroet med Overdagelivets Mos" ej kunde følge Skridt med Tidens Smag og ved en fjærpet kritisk Lækt oplyste Tidens Fordringer, — tager han i denne Samling Afsked med Muserne, uagtet Lysten til at dyre dem, som han selv siger, var bleven idensstabelig hos ham. — Denne er ogsaa den sidste Samling, vi have fra ham, og Tonen i den er baade blidere og mindre utilsteds, end den var i den forrige. — Dog saae man af og til endnu et og andet Digt af ham i enkelte Tidskrifter, og 1817 begyndte han med R. M. Falset og H. Goss Udgivelsen af „den norske Ellskuer," som vedvarede indtil Sommeren 1821, og hvori fra Nejns Haand endnu findes adskillige Poesier og Hyndsprog. —

Hans sidste Stilling, som Præst ved Nykirken, var vistnok

blidere end hans forrige, men stjønt han dog egentlig ikke var gammel, henrandt hans sidste Åar under en betydelig legemlig Uffeldighed og Svækkelse. „Et Øsbens Budskab rørte ham alledele länge for hans Død,” og velskommen brazte denne ham derfor den evige Hvile. — Han henlrumrebed den 21de November 1821, 4 Dage før hans Ven Prams Oplesning i den fjerne Himmelzone, og samme Åar som Zetlitz og Thaarup. — Et hædret, et uplettet Navn, som Menneske og Børger, som Fædrelands tegte og trofaste Son, overlever endnu og vil længe overlive den elstværdige Mand, den agtvedige Embedsmand og den ødele, den kraftig- og blusfærdig-rene Digter. — Ubetinget Agtelse skyber selv den ham, her mindre tiltaltes af hans Musas Frembringelser.

141 (af „Rødeste Digte,” Kbhvn. 1810, 207 S. 8vo.)

44. Riber (Hans Vilhelm): Det kunde naturligvis aldrig være min Hensigt, her at leve en egentlig Biografi af „den fromme Riber, alle Godes Ven,” selv om jeg ansaae ham for en mindre ubetydelig Digter, end jeg virkelig gjør; — dertil har jeg allensfalds deels optaget for lidt i min Samling — kun 4 Linier —, og deels lukket mig udgangen ved at dvæle maaßke vel länge ved nogle af de forregaaende Forsatere; — men ganske at forbigaae ham, denne elskelige, kjærlige, rene og fromme Sjæl, tillader min egen Høelse mig ikke, og ville vel heller ikke de Mange tillade mig, der have lart, om end ej at beundre, saa dog at este ham.

Det var i Kjøbenhavn, at Riber fødtes den 7de Januar 1760. Hans Fader var Hørkrammer Hans Kristian Riber, Kasserer ved Byens Brandkasse, og Moderen Johanne Kristine Buch, en Datter af Kommereraad Buch. De var temmelig formuende, men Moderen døde, endnu inden han havde naaet sit 3de Åar, og Faderen, inden han var fem. Hans Farbroder, Assistent ved bemæltede Kasse, Xage Kristian Riber, tog ham da i sit Huus, og i denne sin ødele Slægtingning fandt han den kjærligste, omhyggeligste og troeste Fader, der, selv da han giftede sig, i sin Hustru fandt den ødeleste, sig i

inderlig Kjærlighed opofrende Mober for den lille Wilhelm og hans Broder og Søster. Aldrig savnebe de smaa 3 hos deres Plejeforældre, hvad selv blandt virkelige Forældre kun de sjældnestre syde.

Plejeforældrenes Huus var meget roligt og stod kun i en sjælden Forbindelse med meget faa Familier. Vor Riber maatte derfor i sine Børnearaar savne næsten al Omgang med Tævnadsbrende, ligesom alle de Forlystelser og Adspredelser, som de større Familieforenelse tilbyde. At denne Omstændighed har haft en stor Indflydelse paa hans Karakter og især paa hans medføde Blidhed, Fromhed og Undselighed er vistnok temmelig sandsynligt; ligesom den utilfredsstillede Langsel efter Barnets og Drengens Lykstigheder, som han dog nødvendig maatte føle, vistnok ogsaa tidlig ybvirkede den Selvbeherskelse og Selvopfrelse, der saa smukt betegnede hans senere Bane.

Før at han kunde undgaae Skolelivets for saamange Karrakter fortige og slibrige Vej, skæde Plejeforældrene ikke de større Omkostninger, der var forbundne med en privat Undervisning; og vi behøve visselig intet andet Beviis for saavel hans Læreres Duelighed som hans egen usortrede Blid, der naturligvis lettedes betydelig ved en let Opfatten og tro Opbevaren af det Give, end det, at han allerede den 4de Juli 1774, næppe 14½ Åar gammel, med Berømmelse underkastede sig den rigtignok da meget lettere første Examen ved Universitetet; — ligesom vi ej heller behøve noget sjønnere Beviis paa hans taknømfigrene, barnsligstjønne Sjæl, end det, at han i sin Dagbog indtil den allerubetydeligste Udgift nedtegnede Alt, hvad der var gaaet til ved denne hans første Examen, »og saaledes kostede den mine gode Plejeforædre 38 Rdlr. 1 mfl 12 β.“ — End Ribers Geni have været nok saa lidet og almindeligt, — og stort var det visselig ikke; — hans Sjæl, hans taknømlige Kjærlighed, var sandelig ikke almindelig, ikke hverdagelig; — den var langt ophøjet over de mange store og genialeander, der i Kjærligheden stundum ere saa smaa.

Rødeste Åar tog han ogsaa med Hæder sin anden Examen og tog nu med Iver sat paa Theologien. Faa Professorer

og saa Mennesker have vel rejst sig et saa haderligt Minde ved ubestikkelig Netfard, som den alvorlige og strenge, stundom folke og gnovne, men altid lige edle theologiske Professor Peder Holm;^{*} og et sjønnere Bevis paa den Opmærksomhed og Igtelse, vor Riber tidlig maa have vunden sig, kan desfor næppe fremføres, end at denne Professor Holm den 21de April 1777 selv tilbød vor syttenaarige Yingling baade Komunitet og Regens. Men sjælt og herligt og edelt var det tilvise ogsaa, at hans Plejeforvaltre efter hør saae bort fra enhver Forbeel, og ej ville stille sig af med deres elskelige Yndling, at han ej i Evidenskabernes begyndende farligste Periode, skulde, fjernet fra deres Hjelpe, overlades til blotte Fævnaldrendes ej altid den bedste eller onstigste Paavirkning. — Han blev hjemme i deres Huus. —

I disse Aar var det ogsaa, at vor Riber stiftede det siden aldrig opførte Venstak med Rahbek, Storm og Flere af sine aandrigte Samtidige, ligesom at den hæderværdige Professor, senere Bisshop, Balle fattede det Venstak og den Yndest for ham, som ej Dødens Kolde Haand isnebe. Men det var ogsaa i Aaret 1777, at hans edle Ven, den flittige og fortjente Pastor H. J. Birch, sik ham til at deeltage i sit historiske Magasin. Det var med Oversættelsen af nogle Fortællinger og Breve, at han begyndte sin litterære Bane, og hostede han endej paa den nogen udmarket Berømmelse, maa man desuden nu tilstaae, at hans Venner endogfoa overurderede den, som han hostede, — saa see vi ham dog ingensteds uden som den gode, elskelige Riber, og kunne eisheller fratjende ham, at virkede han end kun lidet i Ideernes Rige, saa vor hans Virken for Gydroget ej ubetydelig.

Mere og mere droges han imidlertid nu bort fra Embedsstudiet — tidligere havde han allerede enkelte Gange prædiket — til boglig Syslen og Virken. Forskjellige, deels poetiske, deels prosaiske, Oversættelser udkom fra hans Haand, og i nogle

* Jeg hjælper endnu et Træk af denne Hadermand, som maa være Alle uden mig og min Familie uekjendt. Det hører ikke herhul, men ved en anden Kjærlighed skal jeg visstelig ikke glemme det.

Nar redigerede han de berlingske lærde Efterretninger, ligesom han og redigerede de i Xarene 1781-84 udkommende, i vor Litteratur ikke umærkværdige schulziske Poemssamlinger. Med utrættelig Beredvillighed og Godmodighed hjalp han desuden Enhver, der henvendte sig til ham, og gjennemgik og gjennemsaæ — for Venner og Ubekjendte — en hartad utallig Mængde af de forskelligste, saavel originale som oversatte Arbejder, — opofrende sin Tid og — nægtende sig selv den tilhørlige Hoile og Bebedøegelse — opofrende sin Helbred.

Men i Xaret 1786 sik han endnu en Biwirkelreds, der snart angav Netningen for hans senere kraftigste Virken. — Tode — (se ham) havde indbuht Riber og flere af sine litterære Modstandere til at deelte i Stiftelsen af Selskabet for Efterslægten. De adlode den edle Opsøching, og vor Riber arbejdede med Trostak ved den saaledes oprettede Skole. Man blev opmærksom paa ham, og hans sjældne Kæregaver, hans Blidhed og Taalmodighed, Edeligheden i hans Foredrag og Rigtigheden i hans Fremstilling udmarkede og anbefalede ham saa fortrinlig, at man udsaae ham til Lærer ved det til Landsbyhøjskolerernes Danne: se under Oprætning værende Seminarium. I denne Hensigt maatte han foretage sig en Rejse til Tyskland, for der at gjøre sig bekjendt med de fortrinligste lignende Instalter, og da han kom hjem, blev han Lærer ved Seminariet. Denne Stilling var vistnok ganske overensstemmende med hans Elbsjælighed, og med hele sin Kraft opofrede han sig for den. Ogsaa hans hussige Liv var meget lykkelig. Han var nemlig blevet gift med Tomfru von Haven, der vel ingen Børn skjenkede ham, men som var hans Ungdoms Kjærlighed og forsødede nu med Blidhed, Trostak og Elskelighed hans Manddomsaaer. Hvad og hvor ganske han virkede for sit Seminarium, bevisste vistnok tilfulde det ved hans Baare af den højær værdige Balle rejste Minde, ligesom de tvende Rinder, hans Eftermand, den kjærlige, trofaste Guldborg — Digteren og Profesoren, af hvem der ogsaa er optaget nogle Digte i denne Samling, — senere rejste ham; men fremfor Alt den Kjærlighed, med hvilken hans Disciple endnu efter hans

Død hang ved ham. Man har vel senere villet paaftaae, at hans blide Menneskejærlighed saaer for meget igennem fingre med dem og indgav dem for høje Ideer om deres Stilling og Kremlts Bestemmelse, — jeg veed ogsaa nok, at man tit med fornem — foragtende og foragtelig — Mine seer ned paa Skolelærerstanden; — men fejlede Riber her, da var det af Kærlighed, og de Fejl, den føder, ere ikke de værste.

Dog var det langtfra, at han for Seminariets Skyld afgjord enhver anden Birken. I Salmekommisjonen tog han ivrig og ufortrøden Deel. Var den hele Kommissionens Birken ikke den helbigste, — nu saa var det den hele Kommissionens Eoner og Anbefalser, som vare Skyld deri, og ingen Enkeltmands, — mindst dens ærlige For — og ogsaa her viste vistnok Riber, at hans Hjerte var langt større end hans Geni.

Hans Liv havde været Venstebog og Kærlighed, og med en Akt af Venstebog endte det. En kold Efteraarsdag bragte han sin Rahbek nogle Bidrag til en poetisk Samling. Da han kom hjem, var han syg, og den 26de November 1796 døde han.

Kan man være stor uden en højstbegavet Hand men ved et øgte Kærligt Hjerte, — saa Fred og Velsignelse over den store, den Kærlige, »den gode Ribers« Minde!

159, 13 (af „Samlede Digte,” Kbhvn. 1803, 2 Dede. 1 Rbdle.)

45. Rosenhoff (Klavdius). Redaktør af forskellige Blad, født i København den 18de November 1804.

53 og 159 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 21 og 27 (af „Nyeste Skilderi af København,” 1834 og 35.)

46. Sagen (Lyder Kristian). Overlærer ved Skolen i Bergen, født i Bergen 1777.

10 og 159 3 og 4 (af „Polychorda, Nytaarsgave for 1805.”)

47. Sander (Levin Kristian) fødtes i Tøghoe den 13de November 1756. Hans Fader, en kraftfuld og munter Skredder, lært ham selv at læse og fortalte ham i

Tusmørket Historier. En Aften spændte et saabant Eventyr Barnets Interesse paa det Højest, da Faderen midt under Historiens Bøb holdt op og sagde: „Wil du vide Meer, Kristian! saa staar det i den tykke Bog der.” — Det hjalp, og uagtet han sit Mæsslinger, læste allerede denhaarige Dreng med Farbighed sine Ridderromancer højt for de lyttende Skreddersvende. Imidlertid var han 14 Aar, inden han sit nogen ordnet Undervisning. Da tog en Gorr sig af ham med farlig Interesse, og han læste i 3 Aar flittig under dennes Bejlebning, indtil en ved Anstrengelsen paadragen Brystsygdom i 1½ Aar bandt ham til Sygelejet. Trapp var nu blevet Rektor i Tøghoe, og Gorr anbefalede Sander til ham, der selv ved Oversatelsen af et engelsk Digt, som Trapp lød trykte, befæstede sig i hans Undest. — Chlers i Altona lært ham nu at kjende og tog ham 1774 i sit Huus. Det hamburgske Theaters Nærhed bragte ham her til at skrive sit første Sørgespil, som dog først blev trykt, efterat han med Chlers var fulgt til Kiel. En Indbydelse fra Trapp kaldte ham 1778 til Filantropinet i Dessau, og efter et Halvaars Prøvetid antoges han som Lærer og Opdrager. Arbejdet her tilligemed en heel Deel litterære Beskæftigelser angreb imidlertid hans Sundhed, og Stridigheder imellem Lærerne indbyrdes forværrede den, og 1783 forlod han uden nogen anden Udsigt Instituttet. En kort Tid opholdt han sig da hos „gamle Fader Gleim“ i Halberstadt, men droges atter af Hjemve, som han siger, til Holsteen.

Arkater Hensler tilbød ham nu en Huslærerpost hos Greb Reventlow i København. Han modtog den, og saaledes begyndte 1784 hans Københavnske Liv. I fem Aar var han Huslærer og stiftede imidlertid Bekjendtskab med Rahbek, Riber, Samse og Flere af vores Digttere; men anstrengt Arbejde, — is blandt Andet forskellige Oversateller fra Danst til Tysk, f. Ex. af Wessel, Gualb, Storm, Thaarup, Pram, Rahbek og Baggesen, — forværrede atter hans Helsbred, og 1789 opgav han sin Huslærerplads.

Neventslow anbefalede ham, og han blev endnu samme År Guldmægtig ved Kreditkassen med 200 Rdlr. i Løn. — Denne Post omhytte ham 1791. med en Sekretærpost ved Bejkommisionen, hvor han først fik 400 Rdlr., indtil denne lønning lidt efter lidt forøgedes, og han 1798 fik 800 Rdlr.

Allerede tidligere havde han med en for en Dyster sjælden Flid og Over lagt sig efter at lære Danske. Som hans Stilling forbedredes, og hans pecuniære Uafhængighed forøgedes, studerede han steds ivrigere Sproget og fremtraadte hyppigere som Forfatter i det. Fra et af disse Vartinger er det, at det Digt, „Dødens Buggevisse,” som af ham er opiagter her i Samlingen, forskriver sig. — Fra 1796 daterer sig Niels Ebbesen. — Man har sagt, at den var af Samsøe, der samme År var død, og hvis Dyveke gjør denne Paastand ikke usandsynlig. Sander skulle da have stjaalen den — heel eller hals — ud af hans Papirer. Men seer jeg ret, var Samsøe vist ikke nogen af de meget Produktive, og jeg skulle tage mærkelig fejl, om han ikke arbejdede temmelig langsomt; — saa, ørlig talt, kan jeg endnu aldrig begribe, naar han skulle have faaet Tid til at skrive hele Niels Ebbesen. — Man har etter fådt denne Historie Bagtalelse og paafaaet, at Sander var Niels Ebbezens rette aandelige Fader, for hvilket han havde udlagt sig. Imidlertid har den Sag endnu bestandig været mig ubegraveligere, og kan man med Grund spørge, hvor Samsøe fik Tid til at skrive den, saa spørger man nok ikke med mindre Grund, hvor Sander fik Mand dertil. Ikke at jeg er nogen stor Beundrer af Sørgespillet Niels Ebbesen, — men dertil er det dog alle tider meget for godt, at det skulle have Fader sammen med Eropolis, Hospitalen, Knud Lavard og hvad al den Stads hedder, — og ikke med et eneste ørligt bestægtet Håndsbarn. At Sander virkelig skulle have stjaalen det, kan da heller aldrig blive uden en moralisk Umulighed; men der skeer saameget Underligt, hartab Umuligt i Verden, at det Beviis taber meget i sin Kraft. Hvad kunde vel et Menneske ikke falde paa at gjøre for at faae Navn af Diger, naar f. Ex. en endnulevende Mand — der endog skal

leve i geistlig Hæder og Verdighed — kunde som beffjendt faae det Indsald at skjæle en forhen trykt Doktordisputats for at faae Navn af Doktor? — Den moraliske Umulighed er da heller intet Beviis, uden hvis det kunde bevises at have været en moralisk Umulighed netop for Saader. — Og her må vi rigtignok aldrig glemme, at Sander var en Ven af Rahbek, Riber, Samsøe, Baggesen, Haste og flere Edlinger, der alle vildt have gyft tilbage for en faadan Reberdrægtighed. — Dersor — at hitte Rede i, hvad der er Sandt og Usandt her, vil nok blive en evig Umulighed, — men mærkeligt nok er det, at da Kaadhed bestyldte Baggesen for at have stjaalen sin Trylleharpe, saldt Skammen kun tilbage paa den Beskyldende, og Ingen troede Beskyldningen, — her troe Saar mange den.

Da det pædagogiske Seminarium blev oprettet, blev Sander Lærer ved det i Pædagogik og Dyss med 1000 Rdlr. Løn, og han neblagde da sin Sekretærpost. En Virking af denne hans ny Stilling vor en heel Deel videnskabelige Arbejder, Pædagogikken og dens Historie betraffende, som han deels udgav ene, deels i Geissbæk med Andre. Hans Sang om 2ben April lønner det sig næppe at omtale, og at den pædagogiske Professor heller, sine andre Arbejder uagter, svev de dramatiske Muser, — om de endog bestandig sveve ham, — beviste han ved de fornævnte aldeles uheldige Arbejder, I Bombardebementet 1807 brændte baade hans hele Bo og hans Bibliotek, og desuden skulle en stor Mengde litterære Arbejder være brændte for ham. Dette i Forbindelse med alle hans forskellige dramatiske Uheld, gjorde denellers godmodige men ørebejjerlige og pirrelige Mand forstekt, mistenkdom og mørk. Hans Stemning slappede hans Kraft til at virke, og den hidrog vel ogsaa til, at han med meget liden Hæder blandede sig i den store oehlenschläger-baggesenske Krig. Engang havde han dog domt ret sundt om Poesi, men nu syntes ogsaa denne Enone at være forgaat ham. Hertil kom, at hans Tilværelse, især i hans senere År, var meget langt fra at være lykkelig.

1802 havde han giftet sig med en Frøken Grube, men hun var i flere år meget svagelig og døde fra ham 1817. Ogsaa han var dengang meget svagelig. Plaget af de frygteligtste Steensmerter søgte han at dæmne sine Elsler ved en stedse hyppigere Hentyen til hin ulyksalige. Bevidstheben bøvende Kilde, der naturligvis kun for et øjeblik kunde linde, medens den gav Elslerne en stedse rigeligere Mæring. I denne sorgelige Forfatning giftede han sig paany 1819 med en Frøken Clozel. Han var allerede dengang i sit 63de År og døde kort derefter den 29de Juli samme År.

Hør han virkelig ikke freven Niels Ebbesen, da ere, uagtet enkelte vakte Smagbigte, hans digteriske Fortjenester vistnok højt ubetydelige. Langt mere virkede han som Bidenskabsmand, og uagtet her i denne Skitse endnu Intet er nævnt om Deklamatorikken, er det dog nok udenfor al Divil, at han især af den har gjort sig ikke lidet fortjent. Hans Odeum (1808), hans Polihymnia, Euterpe og Theone (1813) og hans Svada (samme År) berettig ham vistnok til et taknemmeligt Minde, ligesom ogsaa hans Beskræbelser for, ved Oversættelser at gisre vore Digttere mere bekjendte ogsaa for et fremmed Publikum, ikke kunne kaldes uden meget afgørdige, ere de end langt fra alle at være lige heldige.

138 (staaer i Crossings Læsebog.)

48. Schaldemoose (Frederik Julius). Premier-lieutenant og Material-Forralter paa Kronborg, født paa Vestsborg i Fyn 1783.

6, 30, 75, 77 og 186 (af „Digtninger,” Kbhvn. 1819, 201 S. 12mo.)

71 og 151 (af „Nytaarsgave for 1823,” Kbhvn. 1823, 210 S. 12mo.)

49. Schmidt (Frederik). Præst og Provst i Himmelev ved Roskilde, Doktor i Theoologi og Ridder af Dannebrog, født i Leminderød ved Fredensborg den 27de Maj 1771.

- 93 og 119 (af „Ny samlede Digte,” Roskilde 1835,
304 S. 8vo. 1 Bind. 3 mfl.).
146 og 223 (af „Samlede Digte,” Kbhvn. 1811,
224 S. 8vo.)

50. S. (S.). Da denne unge vakre Digter endnu ikke har navngivet sig, og jeg heller ej har faaet Tilladelse til at nævne ham, maa han her ansøres med det Mærke, under hvilket han allerede har leveret et par herlige Stykker.

165 (af Liunges „Søndagsbladet,” Kbhvn. 1835.)

51. Sneedorff (Hans Kristian). Denne Forfatters Levnetsbeskrivelse er endnu ingensteds leveret, og hvad jeg for denneinde kan give, bliver ogsaa meget flint, uagtet saamange af hans nærmeste Familie endnu leve, til hvilke jeg dog ikke har haft Tid og Lejlighed at henvende mig. Den, hvem han interesserer, vil derfor med mig satte sit Haab til Fremtiden. En Admiral, som er Digter tillige, vil saa dog støbse, saavel i vor som i enhver Litteratur, være et af de sjældnere Skuer.

Sneedorff blev født i Gørs den 22de Marts (Maj?) 1759. Hans Fader var den i saamange Henseender udmerkede Professor Jens Skjelderup Sneedorff, og hans Moder Ollegaard Vilhelmine Thestrup. Hans Broder var den saa haabefulde, men kun altfor tidlig afdøde, Frederik Sneedorff, den store Suhms Yndling. 1761 blev hans Fader fra Professor i Gørs Lærer for Arveprins Frederik, men ogsaa hans Dage skulde kun vorde faa, og han bortkaldtes i sin fejreste Manddomskraft, den 5te Juni 1764. Imidlertid var hans Familie kommen med ham til København, hvor Enken forblev med begge sine Sønner, saameget mere, som hun der havde saamange Slægtninger. Ogsaa hun var nemlig deels beslægtet, deels besvogret med flere af de berømteste Familier i vor videnkabelige Verden.

Frederik, den yngste Son, blev anbragt til Studeringerne, men den ældste, Hans Kristian, blev Sekretariet. Om hans

Barndom veed jeg Intet, men rimeligt er det vel, at hans lyse Hoved, hans karakteristiske, kraftfulde Raskhed, og hans Interesse, ej blot for boglig Syssel, men for alt det Ejendomme, Højere og Betydningsfuldere i Livet allerede meget tidlig have hederlig udmarket ham blandt hans Kvænninger, ligesom vi og alt dengang ses hans Hjerte aabnet for en af Menneskets helligste Følelser, for Venstebet's. Ziege hed en af hans Kanimerater, som han alt tidslig bandt sig tæt til, og for hvem han senere endnu øste udgjord alle sine Følelsers Hylde i Sang. — Thi aarle sprudlede Sangens Kilde for ham, aarle end det almindeligvis er Tilsfældet. — Han var endnu kun 16 Aar gammel, da han skrev „Tanker ved en Moders Grav,” saavel som „Stormen til Søes,” hvilket sidste Digt den 30te December 1775 blev indleveret til det danske Litteraturselskab. Fra det næste Aar, 1776, skriver sig vistnok hans „Ode i Anledning af Indsøbsretten,” og fra samme og følgende Aar have vi endnu et Par Smaadigte af ham. Hans Muse blev ogsaa i endnu et Par Aar steds mere frugtbart, som den blev mere uddannet, og i Aaret 1778 oplæstes i det danske Litteraturselskab hans „En dansk Øriegsmands Sang i Fred” og „Sofron;” i Aaret 1779 indleverede han til samme Selskab „El Selinde fra hendes Ven, som soer ud paa Havet,” og i Aaret 1780 forelastes samme steds hans „Stærkobbers Spaakvad” og „Sigrid,” et Digt i 2 Sange. Desuden have vi fra de samme Aaringer flere Smaadigte af ham, mehens han efter 1780 intet større, det vil sige intet længere, Digt har leveret.

I alle disse Digte er nu vistnok Ewalds Indvirkning umiskjendelig, ligesom man med Grund kan formode, at det virkede ikke lidet paa ham, at han var Medlem af hint ofte omtalte Selskab og ved det kom i Forbindelse med saamange af Datidens lyse og aandrigt Hoveber. Ved Siden af et aldrig sonderligt uddannet Sprøg og en Higen efter Kolossal, meget til uskjonne Billeder, kunne vi heller ikke nægte, at han virkelig besad et Talent, der ved en rigtigere Takt, en fuldendtere Dannelse og deraf følgende smagsfuldere Omhu tilvisse vilde have leveret noget meget Godt, ligesom noget vist

Genialt i Fremstillingen og en ikke almindelig Kraft og Fantasi ejheller kan frakjendes ham. Hans høje og hellige Begejstring for sit Fædreland og sin Stand, for Venstebet og Mennekjærværd, for det Ejendomme og det Store vil ogsaa velgjorende tiltale enhver beslagtet Følelse, og — vi gisre rigtignok her et Spring ind i Tiden af et Dusin Aar — hans „Uthysket” og flere beslagtede Digte skulle ogsaa da lære os, at midt i al den franke Revolutionsvimmel dansede han dog ikke Daaredansen med, hvor under tumlende Fagter et fantastisk Uthyske, som kalte sig Friheden, vilde jage al Fred og Samdrægtighed og Orben i Landshytghed,

Uagtet vi altsaa maa yde ham vor Ugteilse som Menneske og Diger, uagtet vi mindst kunne betragte ham som et ligegyldigt Led i Udviklingens store Kjæde, og uagtet vi visse ligen glæde os over al den sande Knerkjendelse, som kan blive ham til Deel, saavist som det glæder os at see ham selv viltig anerkjende enhver god og kraftig Virken, — fra Ewald og Frimann til Bull og Colbjørnsen; — saa kunne vi dog vistnok ej Undet end smile, naar en vis Paludan, senere Præst i Fanefjord paa Møn, raskvæ i pubsig Vers ved Ewalds Død opfordrer den 22aarige Yngling til at gribe hans Strenge, som den, hvem „Barden vellystfuld havde bestemt sin gylbne Arv.” En Overvurdering er en Misvurdering, og der er tilvisse et meget stort Spring fra en Sneedorff til en Ewald. Jeg er desfor ogsaa overbevist om, at det Digt over Ewald, som man har troet frembragt ved denne Opsorbring, ej skylder en saadan egoistiske Misfjendelse af egen Kraft sin Tilblivelse, men at det er fremkaldt af den reneste Begejstring, hvil Glæde over at see den hellige Gjenstand for sin Beundring udslest af de kvalfulde Pinsler, blev til en højttonende Jubelsang. Sneedorffs vistnok at vurdere sig selv, og hine Linier ere næppe hverken Dieblifikets eller Forstillesens, i hvilke han siger om sig selv

— underlig og vild som Savet,
Udsvoxende, som Solens Gang,

Har du, o Braga, mig begavet
Til Sang.

Dg alt for mistlet er min Finger
Til thynne Strenges Lyd;
Haardt ed mit Dre, — Kobberfinger
Dets Fryd.

Han har virkelig heri antydet en Deel af sine Mangler temmelig rigtig; thi det var netop Kraftens store, volige og blide Harmoni, som han maaßke især savnede, tilligemed Sprogets kunstigtige Færdighed.

Sneedorffs Frugtbarthed havde egentlig aldrig været stor. Endnu i nogle Aar see vi dog jævnlig Digte af ham, men — vistnok har Oplossningen af det danske Litteraturselskab bidraget en heel Deel dertil, — hans Frembringelser blev snart stedse sjældnere og sjældnere. Det berømteste af alle hans Digte, „Bise om Hr. Henrik,” som i Brudstykke er optaget i denne Samling, forskriver sig dog først fra 1784, og endnu nogle Aar yngre er den bekjente Klubsang: „I Axelstad der stander en Gaarb.” Maaßke have ogsaa forsøgede Forretninger inhibiteret hans Bid for Muserne, men mærkeligt synes mig endda det bliver, at end ikke hans lykkelige Kjærlighed til sin første Kone, Marie Elisabet Lønder, ostere, end det synes at være skeet, udtonede sig i Sangens Jubler. Et Par Digte have vi vel fra ham til hende, saavel for som efter Forlovelsen, men han synes dog næsten ligesaa gjerne at have dwælt ved og fungen sine Bimmers Lykke som sin egen; medens han dog endnu egentlig følte det sit Kalb, »at mane Gorgen frem om Dannebrogés Mænd,” hvorfor vi ogsaa have en heel Deel Digte af ham ved de Elskedes Baare. Dette Kalb var vistnok ogsaa det sidste, som fra Muserne lod til ham, og jeg skulde seje meget, om ikke Digtet ved den ædle Admiral Winterfeldts og den ikke mindre ædle Thomas Thaarups Død, 1821, er det sidste, som vi have fra hans Haand. — Den sidste Klang fra hans Harpe var da Venstak helliget, den næst-

sidste (efter 1807) hans Konge, og den tredie sidste (1801) hans Kæbatter, — lad det have været Hændelse, men det var dog allenaflåd en smuk Hændelse, saa smuk hartab, som naar den døende Elsfer først fremstammer en Bon for sin Konge, Bon og Me, inden han ubaander.

Jeg har maaßke opholdt mig længere ved denne Forsatfers Digte, end man kunde synes passende med Hensyn til deres Mengde og Betydenhed; men Grunden var ligefrem, at jeg for det Første ikke havde sonderligt Andet at fortælle om ham, at det bernest, som forhen sagt, er en Sjældenhed at see en Admiral som Digter, og at jeg desuden dog virkelig hellere læser ham med alle hans Mangler, end den allerstørstligste Digter, der kun mangler Kraft og Originalitet. — Af hans øvrige Levnetsomstændigheder ved jeg kun det, at han 1789 blev Lærer i Sømandsskabet ved Søkabekademiet og 1797 Chef for Søkabetterne, hvorfor han i Aarene 1797 til 1801 krydsede med Fregatten Frederiksværn i Nord- og Øster-søen for at øve disse, og i Aarene 1802 og 3 ligeledes med Fregatten Havfruen og Orlogsskibene Lovise Augusta og Sejren. I alle hine Aar var han Kaptein, men i Aarene 1804 til 7 forte han etter i samme Hensigt som Kommandør-Kaptein Orlogsskibene Lovise Augusta, Sejren og Prins Christian Frederik. Ved sin Kraft og Iver bidrog han vistnok meget til Kadetternes Udbannelse, ligesom ogsaa Søkaartene have hans mange erhvervede Kunstsakaber ikke lidet at takke. 1809 blev han Ridder af Dannebrog og 1816 Kontreadmiral, desuden var han ogsaa Kammerherre (1813) og Dannebrogsmand (1812). Ogsaa fremmede Neginger hædrede ham, og han var saaledes Ridder af Ereslegionen og af Ternkroneordenens 2den Klasse. I sit 66de Aar døde han som Kontreadmiral den 13de Oktober 1824, efterladende sig Enke og Børn og et højt hædret Navn. Rahbek samlede hans efterladte Digte, der blevne udgivne som Manuscript for Binner.

221 (af hans „efterladte Digte,” samlede af K. E.
Rahbek 228 S. 8vo.)

52. Staffeldt (Adolf Wilhelm Schack von)
 fødtes i København den 31te Mars 1770. Hans Fader var Major, og da han selv var bestemt til den militære Ejendomme, gik han paa Landkabekademiet, hvor han altsaa modtog sin første Dannelsse. — Han blev ogsaa Lieutenant efter vel overstaet Examen, men forlod siden Militærtjenesten og gik 1791 til Gottingen, hvor han i 2½ Åar med Over lagde sig efter Lovkundigheden. — I Aarene 1795 til 1800 foretog han sig derpaa en Rejse gjennem Tyskland, Italien, Sveits, Frankrig og Holland; og hvad Indvirkning denne har haft paa hans livlige, saavel for stærke og kraftige Indtryk som for en dyb og omfattende Dannelse modtagelige Mand, vil ikke være skjult for den, der med Optørskomhed gjennemgaaer især det første Bind af hans Digte, af hvilke de fleste ogsaa ere fremstalde ved og tilblevne under denne Rejse; ligesom ogsaa hans mangfoldige Verdenskundstab og hans omfattende Sproglundstab naturligvis har vunden overordentlig ved den.

1800 vendte han efter hjem og blev i det følgende Åar ansat som Assessor i Økonomi- og Kommercio-Kollegiet. Hans Forretninger her tillodde ham dog en omhyggelig Fjiling af hans øldre Digte saavelsom Frembringelsen af ny, og i Aaret 1803 fremtraadte han med sin første Samling under Titlen „Digte, 1ste Deel“ (Den Deel udkom aldrig). Han havde tidligere leveret adskillige i forskellige Tidsstifter osv. adspredte Digte. Af dem forefindes imidlertid kun et Par optagne i denne Samling, hvis øvrige Digte næsten alle, efter hans egen Forskring, ere øldre end Aaret 1800.

Som han selv henved en Snees Åar senere klager over, blevde disse Digte modtagne af Publikum med temmelig Kulde, og da det vel er afgjort, at vor Litteratur intil den Tid kun ejede saa Digtssamlinger, som i indre Værd overgik denne, kunde man vel undres over en slig Kjendsgjerning, hvis man ikke erindrede, at ogsaa Dehenschlägers første Digte, der omstrent høre til samme Periode, ej ret kunde vurderes af det til en saa kraftig poetisk Fode ej endnu vante og dersor ikke tilstrækkelig forberedte og dannede Publikum. Man vil dersor

ej saa ganske misbillige en yngre Forfatters Dom, at „Størstebelen“ af denne staffeldtske Digtssamling „ved sin Dybde og høje poetiske Flugt vil kunne siges at være kommen flere Decennier for tidlig;“ — ikke ganske, siger jeg; thi det vil paa den anden Side næppe heller lade sig gjøre, ganske at billige den. — Havde Staffeldt virkelig haft samme fulmende Kraftsfylde, samme magelske Genialitet som Dehenschläger, saa havde ogsaa han bragt Eiv i de døbe Masser, og han var ikke kommen for tidlig. En for ham uheldig Tid kom han vist nok; thi Stjernen kan ikke komme til at skinne, saalange Solen staer paa himlen, og ingen sjældsig Dæmon lader Formørkelse ruge over Jorden; men Historiens Øje vil dog dersor ikke være blindt for, hvad han virkelig var, og det synes alt nu at blive mindre ualmindeligt at bedømme ham retsædigt. Intet kunde da heller være mere uretsædigt, end at høje hele den Masse af Digtere, som det 18de Aarhundrede sidste Halvdel frembragte, fulstop af Misbhed i Besommelse, og nægte ham den albede, fordi han kom et Karti for sidde eller to for tidlig, — kom paa samme Tid som Dehenschläger. —

Wil man forresten læse en Dom af Forfatteren selv, saa har man den i en Anmerkning til et af Digitene i Samlingen fra 1803. „En af vore Digtere,“ siger han, „der allerede har viist og fremdeles vil vise, hvor fortrolig han er med den skandinaviske Oldtid, har ved et Par Pennestræg, saa at sige, forældet denne Bjæmpeviser“ (Agnar og Helvag). — En saadan Erflyghed, en saadan Willighed til paa egen Bestrostning uden al Nødvendighed at fremhæve anden Mands Fortjeneste, er isandhed sjælben i Israel og fortjener vel en Hjønnere Krans end det herligste Digt! —

Imidlertid seer man af hans „Digterbekjendelse,“ som slutter denne Samling, at han vel har indset, hvad man vilde og kunde fremføre imod hans Digte; men saae vi nys et Exempel paa hans ærlige, forbringssri Beskedenhed, saa see vi ogsaa her den sande Digters Selvfoelsese — man kalder

bet i daglig Tale til Skolthed, — og jeg idet mindste seer ej blot i hine Linier:

„Jeg kan, jeg vil, jeg tor mig ikke lempe,

O' Venner! efter Tidens usle Bud —“

ved Sidén af Følelsen af egen Kraft ogsaa Lydigheden mod den guddommelige Stemme, som taler i ethvert Bryst, og højest i det begejstrede.

I den Digtamsling, som han 1808 udgav under Titlen „My Digte,” møder han i Fortalen ogsaa den Bebrejdsesse, som var gjort hans ældre, at de nemlig vare mystiske. „Jeg er,” siger han saa omtrent, „paa denne Side forsvarslos. Jeg kan ikke udtale det Uudtalelige, ikke maale det Umaalelige, ikke begribe det Ubegribelige; jeg skuer, fsler, aner og stammer, ikke findende nogen anden Form til Anskuelse og Tillegnelse af det Hellige, end Mysticisme.” — Imod dette Forsvar kan der nu visstnok være Adskilligt at indvende; — bedre derimod morder han den anden Beskildring, der ogsaa var gjort imod ham, den for Katolicisme. — Jeg har ikke hans egne Ord for mig, men jeg maa ørlig tilstaae, at skjent jeg selv holder mere af Odin og Thor end St. Sebastian og St. Anton osv., kan jeg dog ikke begribe, at der skulde være noget mere Farligt og Forbryderisk i at bruge disse end hine Personer i sine Digte: — Det er ikke det, som støder mig i hans Digte, men ihvor meget jeg end holder af dem, og især af mange af dem, maa jeg dog tilstaae, at der er meget, som forstyrrer mig den fuldkomne Rydelse. — Det er ikke blot Sproget, skjent dette stundum er temmelig ubanlig og har især baade tyske Ord og Bendinger, ligesom ogsaa en Deel selvgorste og ej altid heldige; — men i Mysticismens Dunkelhed bliver saamangen Idee os uklar, og hans Gang til at danne Poesi af spekulatieve filosofiske Systemer har næppe heller altid været heldig, medens det maatte paalægge hans varme, fromme og begejstrede Følelse et Baand, som aldrig kunde være naturligt. — Overhovedet er der meget, som ikke kunde gjøre Staffeldts Poesi folkeyndet, men vil man læse en sharp Modsetning til det fast- og kraftløse Rimeri, som baade den ham nærmest fore-

gaaende Periode, og ogsaa vor egen, tilbyder en saa tilstrækkelig Overflodighed af, da kan man visstnok foruden hos Flere ogsaa finde den hos Staffeldt.

Imidlertid var han 1807 bleven Kammerjunker hos Dronningen, og 1810 blev han Amtmand i Eismar Amt og samme Åar Kammerherre. 1813 forflyttedes han som Amtmand til Gottorf og var i Aarene 1814 til 24 tillige Overdirektør for Staden Slesvig, i hvilket sidste Åar han ogsaa udvæntes til Ridder af Dannibrog. Havde det vundne Bisfald nu juist ikke indeholdt særdeleslig Opmuntring for ham til at forlæsse sin digteriske Virken, saa forbød ogsaa nu hans mangfoldige Embedsbeskæftigelser ham det. Han var nemlig en særdeles nidkjær, virksom og samvittighedsfuld Embedsmand, der ikke forsøgte nogen af sine omfattende og besværlige Kalbspligter, for selv at hvile. Hans Embede krævede al hans Kraft og Tid, og det var derfor kun sjælden, at han i forskellige danske og tyske Tidskrifter, Nytaarsgaver osv. lod indtrykke danske eller tyske Digte af sig. „Saaledes sys-felsat,” som han selv siger, „med Verdens reale Side, kan jeg Kun saare sjælben vende mig til dens ideale, og da er det dog Kun stum indre Poesi, der bevæger sig i min Barm: et Kle-nodie, mit forrige digteriske Liv har lævnet mig, og som jeg haaber at frelse selv fra Alberens Vinterkulde.” — Dog ved man, at han efterlod sig flere Ting, som endnu ikke ere blevne Almeehedens Gjendom, og som det dog maaſſee kunde være mere end et blot fromt Høſſe, engang at see frembragte.

Efter et Sygeleje af kun nogle faa Dage døde han den 16de December 1826. Om hans Familie, og om han overhovedet havde nogen, kan jeg aldeles ingen Underretning give, men det ved jeg, at han baade som Digter og Borger efterlod sig et Navn, der langt bedre vil sikre ham for Foreglemmeſſe, end den talrigste Aſkom.

54 og 128 (af „Digte 1ſte Bind.“ Kbhvn. 1803,

434 S. 8vo.)

139 (af „My Digte.“ Kiel 1808, 408 S. 8vo.)

53. Storm (Edvard). Kun saa ere de ædle Sjæle,
der ligge saa klart for det beskuelende Øje, som Kilden i Mor-
gensolen. Man seer til dens Bund, man seer, hvor de guld-
skjællede Fiske bøltre sig i den, — men intet urent stoder
Øjet. Det er et helligt Syn, det er det fromme Hjertes Ju-
belfest! — Men fuer Mennesket et Menneske, hvis Sjæl,
slabt i Guddommens Billede, i en reen øg dyb og hellig Har-
moni holder fast ved det Gudommelige i sig, som omfatter
Alt i en inderlig Kjærlighed og Kun som Hvilepunkter tilbyp-
per Vertræter Kandens Elkærlighed, Hjertets Varme og Wil-
liens Kraft, da forsoner det sig for hans Skyld med den hele
Menneskelægt, og medens Hjertet banker, føler det sig ved
ham Guddommen saameget nærmere og tilbeder glad og styr-
ket det store Amts Døphav.

Det var Normanden Edvard Storm, som i et stæbeligt,
i mange Aar halv nedbrudt legeme gjemte en saadan Hylde
af gudhengiven Kraft, af stille, virksom, velsignelsesrig Kjæ-
rlighed, at hans Beskuelse endnu vil forlyste Menneskevennen,
som Kun de ædleste Faaes. — Han vil dersor være os Alle
hellig og være det dobbest for den, som ret varmt elsker vor
Digtekunst, sjælt vi dog fuldelig føle, at han ej selv var
nogen særdeles udmærket Digter.

Edvard Storm fødtes den 21de August 1749 i Vaage
Præstegjæld i Guldbranndalen, hvor hans Fader J. Storm
var Sørenskriver (Molsbech) siger, han var Præst). Hans
Moder hed J. B. Nørring. Først nød han hjemme en privat
Undervisning, men fættes derpaa, i sit 12te Aar, i Kristiania
Skole, hvorfra han 1765 dimitteredes til Universitetet. Efter
at have taget 2den Examen opofrede han sig for Theologien,
men en heftig Brystsvaghed afsrød hans Studier, og da han
inhsaae, at den dog aldrig vilde tillude ham at vorde Taler,
gav han Afskald paa sin Embedsexamen og lagde sig med Iver
efter Wetstikken. Nogle Aar synes han nu at have tilbragt
i sit Fabrehjem, men fra (vel omtrent) 1770 har han dog
formodentlig levet i Kjøbenhavn og ved Undervisninger er-
hvervet sig sit Livsophold. — Jeg sagde før, at han især

lagde sig efter Wetstikken, og opfordrede nogen Tid en lykke-
lig begavet Mand — som da ellers stedse finder sin bedste Opfor-
dring dybt hos sig selv — hertil, saa var det vistnok den, i
hvilken hans kraftigste Ungdom indtraf. — Det norske og
det danske Selskab ere oftere omtalte i denne Samlings bio-
grafiske Skitser, og den egentlige Stridens Tid begyndte jo
omtrent med Aaret 1772. Det danske Parti havde alt i nogle
Aar i Ewald haft sin Stolthed, medens det norske pukkede
paa Brun og Bredal; men 1772 sikret jo Wessel, og var
Partiet endba ikke lige — enhver fornustig Normand føler
dog vel nu, hvor højt Ewald staer over Wessel — saa havde
det dog ved ham vundne betydelig i indre Kraft, og desuden
— man føler vel ikke, naar man paastaaer det — havde det
ogsaa i Mengden af lyse og især af vittige Hoveder en over-
vejende Fordeel paa sin Side. — Men nu Normanden Storm,
hvor Parti greb han? — Som Normand det norske? — Ogsaa
det er en Mærkelighed ved Storm, at han, sjælt Normand,
var en af Ewalds ivrigste Beundrere, og aldrig blev
Medlem af det norske Selskab. Skal man føge Nøgle her-
til i Udtrykket i hans Fortale til „Afskilligt paa Vers osv.“ (1775) „Den gudommelige Apollos Børn nægtede mig en-
gang Adgang til deres Faders Helligdom?“ — Jeg veed det
ikke, men det veed jeg, at man visselig ikke behøver nogen
anden Nøgle, end den, hans egen Karakter og Tilbøjelighed
giver os, — uden at jeg dog herved vil have forstaet noget
Unbefalende for ham og Misanbefalende for det norske Sel-
skab; — det kunde kun falde en latterlig Ensimbigehed ind.

Vi have forhen set, at Ringo først fremtraadte som
burleskomisk Digter og senere greb Davidsharpen; — Noget
Lignende var ogsaa Elsfeldet med Storm. — Ogsaa han be-
gyndte (1774) med den burleskomiske Poesi. Hans Helt hed-
der Bræger og giver Stykket Navn. — Det er en Degen,
der vandrer ud at samle Liendeæg. — Dette Digt staer vel
ikke sonderlig højt, uagtet det har mange meget komiske Si-
tuationer, og det er maaske ikke for dristigt at mene, at
benne Digtart var temmelig fremmed for vor Forfatters Tæ-

lent, — imidlertid giver ogsaa dette Digt senere Skjæbne os Anledning til et herligt Indblik i Forfatterens Karakter. Han udelod det nemlig af sine „Samlede Digte“ (1785), som Suhm siger: „Forbi han gjorde sig en Samvittighed af, at han deri havde sigtet til en ubekjendt, ubetydelig Mand, som imidlertid aldrig fik det at vide.“ — Sammenholde vi dette med hans egen Fortale til samme Samling —: „At angribe Personer rober et slet Hjerte. For vilde jeg aldrig have sat Pen til Papir, end taale denne Bebrejdelse,“ — vinder viistnok Suhms Fortelling en høj Grad af Sandhylighed; og jeg paastaaer derfor seit, uden historisk at kunne bevise det, at det er moralisk umuligt, at han i hine bekjendte Linier i „Ewald eller den gode Digter,“ et Digt til den store Afsødes Forherligelse:

„Hans Muse overlod en lavere Forfatter

Med misbrugt Parodi at vække Daarens Latter,“

Kan have sigtet til Wessel eller nogensomhelstanden bestemt Person. Ej alene kan jeg ikke begribe, hvad der skulle bave ham til at forsøve Brun og Bredal mod Wessels Parodi, men jeg begriber endnu mindre, at den „øde“ Storm skulle kunne gjøre noget Sligt, i samme Øjeblik, som han erklærer, at det rober et slet Hjerte.

Nagtet „Bræger“ var det første, som han udgav, er det dog rimeligt, at flere af Digtene i „Afskilligt paa Vers af Erlund Siversen“ (som han her kalder sig), ere skrevne tidligere end hint. Heller ikke i denne Samling (1775) finder man Meget, som kunde berettige til sonderlig store Forventninger — sjælt „Erlands Øde til Jutulsbjerget“ var baade dengang og langt senere ej uden Grund et meget yndet og rost Digt — og Forfatterens Dom om den hele Samling er tilviise en ikke forskilt besleben Anerkendelse af dens ikke store Betydenhed; men hvad der ikke desmindre maa interessere os, er den Selvstændighed, hvormed han her flaaer en Bej ind og hylder en østeftist Troesbekjendelse, som ikke dengang var almindelig. — Hans fri Esterligninger af de horatisske Øder — heri lignede

han Pram — vare dog maafsee noget af det Bedste i Samlingen.

Det næste, hvormed han (1778) fremkom, var en Samling „Fabler og Fortællinger i den gellertske Smag.“ Denne Samling vandt overordentligt Bisbal, et saadant, at paa den forsgede Udgave af den 1782 var der over 1000 Subskribenter, og dog maatte den paanly oplegges allerede det næste Aar, 1783. Viistnok havde Storm ogsaa meget tilfælles med den elskværdige, godmodige Gellert, og naaede han end ikke denne i Sprogets Reehed, saa overzirk han ham viistnok i Vittighed, ligesom ogsaa et vist lunefuld Komiske i Fablerne tit gjør en meget god Virkning. — Enkelte af disse Fabler vil man viistnok endnu læse med Behag, sjælt, ørlig talt, skal jeg vælge mellem Storms og Gellerts, foretrækker jeg dog nok den sidstes. — Men endnu et andet Digt høye vi af Storm fra samme Aar (1778). Det er Digtet „Indfødsretten“ i fire Sange, hvorved han vandt den i det danske Litteraturfæst for den bedste Behandling af dette Emne utsatte Priis. Den øde Djærvhed, det uhlidende Frihedsind og det dannis-glødende Borgersind, den hele øde, fribaarne og begejstrede Gølelse, som aander i dette Digt, fordrer tilviise ogsaa endnu en høj Interesse af os, og naar vi 10 Aar senere, 1788, gjenkjende samme Mand og Hjerte i hans „Skrivesfræshed,“ en „Filippika,“ — som Molbeck udtrykker sig — „mod Censur og Pressetvang,“ da beunder man viistnok atter med Glæde den Forfatter, hvem Lidenfæligheden aldrig forlede til noget Uædelt, noget urent, men hvem ligesaaledt Frygten skrammede, hvor det gjaldt Haandhævelsen af Menneskets helligste Rettigheder, — og unbrer sig næppe ved atter at see dette Digt — efter Boyes Udtryk — fremtræde som „et Slags Holger Danse, der, efter det bekjendte Sagn, holder sig skjult og sover, for at komme frem, ikun naar Nøden er forhaanden.“ — Det optryktes nemlig atter 1798 og 1805, begge Gange i Minerva. — Mon det skulle være nødvendigt, atter nu at drage det frem?! —

1785 udgav Storm, med en Subskription af 700, sine „Samlede Digte,” dog med Udeladelse af Fablerne og desuden af Alt, hvad han af forskjellige Grunde ej længere ønskede at vedkende sig. Uagtet et enkelt heri optaget Digt vel er mindre heldigt, kunne vi dog i Almindelighed ej Andet end være veltilsførsel med den kritiske Strænghed, hvormed han heri behandler sine tidligere Arbejder, og den renere Smag, som han lægger for Dagen. Man kan vel falde den en af de bedste Digtsamlinger, som indtil da var skenket vor Litteratur. — Senere udgav han ingen Samling, men kun nu og da enkelte Digte, og uagtet Nahbel to Gange bebudede en fuldstændig Samling af alle hans Digte, den ene strax efter hans Død, udkom den dog aldrig, mærkelig nok, af Mangl paa en tilstrekkelig Subskription. — Det var A. E. Voje forbeholdt ogsaa at vinde denne Fortjeneste af vor Litteratur, idet han 1832 med sin sædvanlige Flid og Omhyggelighed gav os en saadan, hvori endog 9 i den norske Bondebialekt blevne Digte ere optagne. — Disse Digte skulle efter Ejenderes Dom være noget af det Bedste, Storm har leveret, og ere i mange af Norges Egne blevne til virkelige Folkesange, som den glade Bonde opmuntrer sit Arbejde med, uden at kjende sin Velgjerrers Navn. — Blandt hans danske Digte er det vel derimod vist, at intet andet naer den berømte „Hr. Jinklars Visse,” hvis „næsten homeriske Raivetet” ogsaa har gjort den folkeyndet. Efterat den 1785 var astrykt i hans „Samlede Digte,” lod Selbstabet for Esterlægten 2000 Exemplarer særskilt astrykke*) for at spredes blandt Almuen, men den bortreves saaledes af

*) Dette Selbstabet havde nemlig dengang, for at virke paa Almuen's beide Smag og Dannelse, faaet den Idee, at lade gode Digte trykke som Gadeviser og sælge paa samme Maade. 17 af disse har man endnu se fleste af Storm, men af flere forskjellige Grunde lykkedes Gørehavendet ikke efter Visse, og det var kun et Par af disse, som fandt betydelig Aftækning. Æven var saa smut, og det kunde maastee snart være belejligt at bringe den til Udførelse, men man gjorde da Klogt i at giøre sig bekjent med de Anstedsstene, paa hvilke Selbstabet strandede, og derved unbgaae dem.

denne, at inden kort Tid et nyt Oplag maatte gjøres. — Men ogsaa i hans aandelige Digte, af hvilke en Deel Omkalfninger ere optagne i vor Salmebog, vil ethvert ufordervet Hjerte velgjørende titales af den Fromhed, Underlighed og Varme, den Werbsdighed for det Høje og Hellige og den Gudhengivshed, som er aspræget i dem. — Her som stedse maa Enhver elsker Storm, selv den, der troer sig fritaget for at beundre ham.

Hid il have vi kun seet Storm som Digter, men — „man vil ej kunne læse de her omtalte Arbejder af ham, uden at donne sig et Billede af hans Menneskeværd, eller uden at vinde den Agtelse for hans Karakter, som den retskasne, godmodige, arbejdsmølle og besejrede Mand i levende Elve nos overalt i sin Kreds,” uden at gjenfinde i dem „den samme Keenhed og stille Beskedenhed, den samme Naturlighed og Hjertelighed, som laa i hans Karakter.” — Vi ville da nu gace over til at besejre ham som Borger, som virkende i det Kald, hvori ej blot Skjæbnen men Viljseligheden havde sat ham.

1786 stiftedes „Selbstabet for Esterlægten,” (se Tode) og Storm blev antaget til Lærer og Opfynsmand ved dette Borgersskole, som var den første her i Danmark, der anludtes efter en ny og bedre Plan. Han fik herfor 200 Rdlr. aarlig og to smaa Bagverrelser i Skolegaarden, og dermed var han vel fornøjet; „thi mere farvelig nojsom end han var, vidne Alle, som have kjendt ham, kunde ikke let Stogen findes.” Desuden var han meget husholderif, og kunde han end under tiden i et Par vellykkede Satirer med en uskyldig ironist Ensfuldhed give den Følelse Lust, at han vel kunde have fortjent noget Bedre, saa see vi ham dog endnu halvfjette Uge før sin Død midt under de tunge, langvarige Kidelser med en saa glad og forbringelses Nojsomhed og i en saa roligmunter Sindstemning, i et Digt til sin egen Fødselsdag, at glede sig over al sin nyde Lykke, og finde sin „Stilling blid og faver.” — „Mine Ønsker gaae ej meget vidt,” siger han med sandtru Selbstslesse, „min Esterlægt og min Sofa gjøre mig til den Hejser, som jeg er.” — Hvor gjerne astrykte jeg ikke her det hele

Digt, hvis Plakten tillod det, tilligemed et „Til min Ven (Plejessen) P. K. Rasmussen,” men begge findes desuden allede i Boyes Udgave Side 89 og 92.

Sine 8 sidsteaar tilbragte han da ved Efterstægten. Her henrandt hans Dag stille og rolig, men Aftenen tilbragte han tit i Dreyers Klub, ved et offides Bord i Kakkelovnstrogen, i en ubudagt Krebs af Venner, der i Førstningen bestod af 10, og hvis Antal aldrig maatte stige over 12. Riber og Frydensberg (Kommissioneren), vare de to af dem, Sneedorff har uidentvist været den 3die, dog veed jeg det ikke vist. De Øvriges Starne ere ubekjendte (dog kunde jeg af flere Grunde have høst til at gjette paa Sander og Frederik Sneedorff og maaßke den ældre Troel?). — Hans Tilbøjelighed var imidlertid langt fra den temmelig vilde og hækantiske Zone, som en stor Deel af hin Tids gode Hoveber havde antaget. „Ervene for Fosfatsdrelaget” har han selv givet os, og hans eenlige Liv kunde vel kræve en saadan Hvide i Vennesamfund ovenpaa det anstrengende Dagsarbeide. Dette var nu visnok ej ganske uden Godtgjørelse, men see vi hen til hans ringe Lønning, og hvad en Anden i hans Sted nu rimeligvis vilde have haft, var det dog nok saa godt som gratis. Vi have dog seet, hvor højt han elskede denne Kirken, og vi behøve kun at erindre os om den Befsigelserne, han udbredte. Og uagtet han vel kunde synes at have alt det Arbejde, som hans svagelige Helsbred kunde tillade, paatog han sig ikke destomindre uden nogensomhest Godtgjørelse ogsaa at vejlede sine Elever til at skrive deres Modersmaal. Indtil den Tid ansaas en saadan Bejlebung for temmelig overslodig; han indsaae imidlertid dens Bigtighed, og at han kunde give den, har han tilstrækkelig godtgjort.

I hans sidste Leveaar syntes det endelig, som om en heldigere udvortes Stilling skulle vorde ham til Deel. Han blev nemlig udnævnt til Medlem af den Kongelige Theaterdirektion. Men kun i saa Maaneder belædte han denne Post, og forhindret af Sygdom kom han aldrig til at virke i den.

Hans Død var nu ogsaa nær. Han havde lidt saare meget og harket i 20 Aar haaren paa et mere og mere udtørret Le-
geme. Hans materielle Jeg vare kun faa Nydelser vorbne til Deel, men desto flere og ædlere havde hans ædleste Jeg høstet, hans rene Ejendom og for alt. Godt og Skjont begej-
strede Hjerte. Venstab, Kjærlighed og Agtelse ydede Enhver villig Mennesket, — men Guddommen forundte ham ogsaa at fåue det, som han vel næppe selv tidligere ret havde turbet haabe. Det var ej blot Indsædretten, som valte Borgeren til Glæde; — den varme Bondevene Ruebe ogsaa Bondens Lanter løste, — og den fordomsfrí Menneskeven jublede etter, da den djeævelske Slavehandel ved Kongebud ophævedes. — Hans Profetier vare gangne i Opfyldelse, før han selv anede det, og de tvende lede Blodpletter paa det ædle danske Skjold vare astvætte.

Hans Sygdom forværredes og han blev bragt paa Frederikshospital. Hans Taalmod i Lidelserne forlod ham dog ikke, og „hans Rahm visste, at han var hærdet i Lidelsernes Skole.“ Astma og Svindsot og tilslidst Vattersot gjorde Ende paa hans Dage, og han døde den 29de September 1794 (ikke som Molbeck lojerlig nok hår, den 29de August, hvilket efter han forlede ham til en Formodning, der isaaftal kunde have været ret fornuftig). — Han havde kun opnaaet en Alder af lidt over 45 Aar, men „Alle, som kjendte ham, takkede Øden, som satte Grændser for hans Vaande.“ — Han begroves paa Københavnskirkegaarden, „Fruentimmerne lassette Blomster i hans Grav,” — saa hvile han i den! —

Storm havde aldrig været gift, men han efterløb sig, som forhen antydet, en Plejessen, P. K. Rasmussen, der endnu lever som Auditor. Det Lidet, han havde, maatte han endnu — saa bød hans Hjerte — dele med Andre, medens Saamange Intet have ot undvære af deres Overflod. Befsig-
net være den Wedles Sparsommelighed og Nojsomhed, der ogsaa i trange Kaar tillod ham at gjøre Godt og høste God-
gjørenhedens Glæder.

Hvorledes Døhenschläger paa saamange Steder har ihukommet sin „Lærer og Plejefader,” „sin anden Fader,” „den edle Edvard Storm,” med dyb og inderlig sørnlig Taknemlighed og Kjærlighed, er vel endnu i frist Minde. Mindre bekjendt er viisnok en anden af hans Kjærlingers, Professor L. Kruses Mindebog i Maanedskriften „For Sandhed,” og hertil kunde endnu Rahbek og mangfoldige Andres saatit ytrebe Agtelse og Kjærlighed legges. — Ogsaa disse Linier, der vel ere blevne længere, end man her havde ventet det, skulle vere et varmt Hjertes Udtalelse af sine uskromtede Føleller; thi jeg tilstaaer det frit, at der er kun faa af vore Digttere, hvis hele Personlighed jeg saa ubeelt elsker som Edvard Storms.

127' 153 og 209 (af „Samlede Digte,” udgivne ved Sekretær A. C. Boye, Åbhn. 1832, 440 S. Svo. 15 mfl.)

54. Stub (Ambrosius). Det er kun en fåje Stund siden, at en højt agtet Stemme gjorde os opmærksomme paa, hvorledes en af vor Eids Digttere (Kristian Winther), der er saa varmt og inderligt elsket af Almeenheten, som kun Gaa, — endnu hidtil synes Regjeringen aldeles ubekjendt og hans Fortjenester uansede, — idetmindst ere de blevne ubelsnede. — Og dette Gærsyn opbleve vi under gte Frederiks fabermilde, al Kunst og Videnskab fremstende Septer. Omtrent hundredeår ældre var en anden Diger, hvis 12 sidste leveaar henrandt under hin 5te Frederiks Regjering, der, medens al Tyskland forsøgte sin store og hellige Barne, her gav Messiasdens Forsatter En og Løn. — End den danske Diger da? — Ikke at vi ville sammenligne Klopstock og Stub; — men han, som hidtil var hartad den eneste, — som han var den første, — der fremlokkede rené og begejstrede Toner af den fædrelandske Lyre, — hvilken blev vel hans Løn? — At spise kummerfuldt Raadsensbrød ved nogle Stormænds Tasler! — at betale dette med Viser, som Ingen af dem ret vidste at poæfjonne! — at leve ubekjendt som ubelsnnet, og dese ubekjendt og — usavnet! — Man sang dog hans Viser trindt i

Landet, man synger dem stundum endnu; — men ligesaa farlig som hans egen Samtid var imod ham, saa farlig har, paa anden Maade, ogsaa hans Eftertid været. Hans Samtid lod ham savne Alt, — hans Eftertid har ladt ham savne endog den Hader og det Navn, som man dog mindre skulde synes det muligt at børse hem. Kristianieren Tullin og Guldbraabødslen Stenersen have, især den første, hostet det Alt for sig. De kaldtes og kalbes endnu de første, som her fremkalde den nyere lyriske Poesi, som stakte hen og derved dannede Overgangen fra de Ældre og forberedede Banen for Gwalf, Grimann og Baggesen og alle de Yngre. Og dog var Ribebyden Stub omtrent 2 Aartier ældre end begge hine! — Vi ville altsaa vove at række Stub sin egen Lovre og paastaae den ubeelt for ham, uden dog derved at ville nedsette nogen af de andre Ebendes, dog kun tildeels deraf afhængige, Fortjeneste! — Retfærdighed i Alt, og dog idetmindste historiske Retfærdighed mod de Øude!

At Stub blev født i Ribe, har jeg forhen antydet. Året er ikke ganzte vist, dog har det omtrent været 1707. År 1710 var der i Ribe en By- og Raadstuskriver Jørgen Karritsen Stub, — maa ske hans Fader? — Hvis Rahbek og Myrrup have haft en tilstrækkelig Hemmel for deres Efterretning, at han har gaet i Ribe Skole, saa kan han maa ske have haft den berømte Filolog og satiriske Diger Kristian Falster til Lærer, og Rahbek's Bemærkning om dennes mulige Indflydelse paa Stub som Diger er derfor ikke blotet for al Grund. Saameget er vist, at den Kjærlighed til Horats, som ikke utydelig spores i flere af Stubs Digte, var Falster vel sikket til at indgive ham, og den Sprogreenhed, der næsten overalt saa heldigt udmærker ham fra hele hans Samtid og nærmeste Eftertid, — end ikke Tullin og Stenersen, Nordahl Brun og Klavs Grimann og mange Flere undtagne — kunde vel være en Virkning af Falsters Underviisning. Saamæget er imidlertid ogsaa vist, at han kun som meget ung kan have nydt Falsters Underviisning, og at han ikke er dimitteret fra Ribe Skole. Det er ligeledes vist, — omendjført Ingen

har vist det for nu herfra, — at der den 20de Juli 1725 fra Odense Gymnasium indstreves en Ambrosius Stub til Kjøbenhavns Universitet, og da denne er den eneste af dette Navn, som i hine Xaringer er blevet Student ved dette Universitet, sejler man vel næppe, naar man paastaaer, at han var vor Digter. Dengang var isvrigt Elias Naur (bekjendt som et Widunder af en elendig Klæmsmed) Professor i Theologien ved hinst Gymnasium, og den berømte T. B. Bircheroed Rektor ved Skolen, men i sin Engelighed understøttet af Provoktoren, den ikke mindre berømte Søren Anchersen.

Han var altsaa blevet Student, men tog næppe nogensinde 2den Examen. At han hverken tog Embedsexamen eller blev Bakkalavr eller noget Slicht, er nu vist nok, og næppe har han heller nogensinde givet sig af med noget Embedsstudium, — (sejont han hos Bonderne ved Åsens-Kanten endnu for nogle Aar siden gif under Ettel af theologisk Kandidat; maa skee har han undertiden prædiket?) — som overhovedet næppe Læsning har været hans Sag. Hvad Indsydelse denne hans Mangel paa Kild nødvendigvis maa have haft paa hans rige Kirke Pund, kunne vi ikke noksom besklage. Hans trenende Kaar og ulykkelige Stilling har naturligvis ogsaa haft megen Indsydelse paa hans Arbejder, og en vis Sørgrindighed er saaledes i flere af dem blevet Grundtonen (se f. Ex. det sidste Vers af hans Sommervisse). Ogsaa skal man tit have hørt ham klage over Utlidsfættelse, over krenkende Chikaner, osv., men hans Folefers Barne og hans godmodige, forglæ, inderlige Hjertelighed ville vi dog næsten stedsse gjensinde sejrig kjæmpende mod Klagen.

Hans „gubelige Uter“ staar visselig uhyre højt over hin Tids pietistiske prosaiske Rimerier, (dog gjer Brorson herfra en Undtogelse) og i mange af dem ere hellige Billeder og Ejekke og kraftige Penselstrøg. At et jovialt, men øgte fædrelandsk, Lune dog var hans egentligste Tag, ville vistnok hans Drifkeviser, og af dem især et Par, let overbevise hans Læser om. Det var jo ogsaa dette Lune, der gjorde ham til den gode Selkfæbsbroder, og vel dersor hørtsorte ham fra Studeringerne, — og det var tillige

det, som løb Stormænbene ikke tillade, at han arbejdes forgik i sin Kummerlighed. Hans Drifkeviser, uagtet vi ikke kunne give dem Plads i denne Samling, ligesom hans musikaliske Talent, — han informerede nemlig ogsaa i Musik paa forskjellige Herregårde i Fyn og paa Thorseng — maa da tilvisse enhver Elsker af den danske kirke Poesi, som kun indseer, hvormeget vi skyde Stub, højlingen velsigne, foruden det, at hines eget Verdi gjøre flere af dem fuldkommen værdige til at staae ved Siden af Rahbecks.

Uden at vi vide, hvad der fra Fyn af efter har bragt ham dit, døde han den 15de Juli 1758 i sin Fødeby Ribe „i yderste Armod, saa at hans Børn“ gif fra Arv og Gjeld; og var hans hele Efterladenskab 14 Rdlr. til hans Begravelse og Gjeld.“ „Han blev begravet den 18de Juli 1758, 51 Aar gammel“ og „fire Skilling bleve betalte til Skolen som Eigpenge for ham.“ Først 13 Aar senere udkom en lille Samling af hans Digte — saavidt havde han aldrig selv funnet bringe det — udgiven af Provst T. C. Hejberg. En noget større Samling udgav 1780 hans egen Søn, Kristian, der var Degr i Fuglsbølle paa Langeland, og 1782 leverede samme Son endnu 25 Stykker af sin Fader, ballastede med nogle af sine egne Rimerier. Det hele, vi altsaa have af Stub, er ialt 156 Sider, indeholdende 90 Smaadigte; — men Hvormeget have vi vel af den langt berømtere Steensen? — Hvormeget der desuden er gaact tabt, vil det være vanskeligt at angive; næppe er det del den mindste Deel.

Hensigten af disse Linier har vel tydelig nok udtalt sig som den at gjenvælle Interessen for en af vores vel fortjente Afdsøde. Skulde den være vakt hos en Enkelt, — nu vel, saa vil vel ogsaa det Sagn interessere ham, at det især har i den tidlige Morgenstund at vor Stub sværmebe om i Skov og Mark og stemte sin Eyres Streng. Mod Aften, — ja desværre! saa skal Evan vel tit have slappet dem. — Og nu

* Han har altsaa haft flere, uagtet vi kun kende Kristian, — og han har været gift, — med hvem, vides ikke.

hans saa Mæcenater: de varer Rangau til Bræhesborg, Tuel til Thorseng og Stockfleth til Stholm; men om anden Virkning af Mæcenatskabet end Almissær, Informatorlen og Gilder tier rigtignok Historien.

Teg var i Sommer, dog kun saa Dage, paa Langeland, men Ingen kunde give mig den ringeste Efterretning, hverken om Farer eller Son. Fra Langeland, Thurs, Thorseng og Stryns, det Sydostlige af Fyn og det Nordostlige af Fers fial Navnet Stub endog være aldeles forsvundet, — omtrent som han selv af hele vor Nutids Minde.

3, 90 og 145 (af „Poetiske Tanker,” udgivne ved Sonnen Kristian Stub, Odense 1780, 128 S. 8vo.)

55. Syv (Peder Pedersen), eller, som han ifølge den Tids Latinraseri kaldtes og selv kaldte sig, Petrus Petri Septimi, fødtes 1631 i Landsbyen Syv ved Roskilde og tog sit Tilnavn efter denne sin Fødeby. Besonderligt er det, hvor aldeles forsømt Behandlingen af denne mærkelige Mandes Levnetsomstændigheder er, saa at vor Litteratur endnu ikke har, hvad man kunde kalde et Skelet af hans Levnetsbeskrivelse. Om enkelte Ting vilde man dog maa skee endnu kunne inhente den forsomte Underretning, men Udgiveren heraf maa beklage, at Bejligigheden for dennesindse ej ret har tilladt ham at efterspore de enkelte, dog nok endnu tiloversblevne, ubenyttede Kilber; — en anden Gang vil vel enten en Anden eller jeg selv kunne gjøre det.

Hvilke hans Forældre vare, om han, som rimeligt er, har gaaet i Roskilde Skole, naar han er blevet Student og naar han har taget sin theologiske Embedsxamen, — derom ere vi nok endnu aldeles uvidende; — det første Bekjendtskab, vi gjøre med ham, er som Femte-Lekties Hører ved den latinske Skole i Kjøbenhavn, hvorfra han (1663?)^{*} forflyttedes

som Rektor til Nestved Latin-skole. Allerede samme Kar vare hans fardeles interessante „Berkenkninger over det cimbriiske Sprog,” — det Webster, vi have fra hans Haand, — ukonne, og det grundige Bekjendtskab, han heri viser til Sprags Prosa og Poetik, maatte vistnok hævde den unge, kraftfulde, fremtrædende Forfatter en betydelig Anseelse, ligesom vi ej heller endnu uden Interesse kunne doøle ved hans mange sine og sindrige Bemærkninger, helst naar vi erindre, hvorledet Forfatteren skyldte sin Fortid, — hvorledes han skynde sig selv næsten Alt.

I midlertid har han kun fort været Rektor ved Nestved Skole; thi allerede Palmesøndag 1664 blev han af den berømte Jens Tuel, Niels's Broder, kaldet til Præst for Helsted Menighed i Stevns Herred, hvor han senere af sine Embedsbødre valges til Herredets Provst. Her henrandt da hans 38 sidste, hans Kirkens betydningsfuldeste Kar, der dog maa skee i økonomisk Henseende have været mindre blive, end man ellers kunde formode, — Helstet er nemlig et meget godt Kalb, — da han efter sit eget Ubsagn ikke stod paa nogen god God med sin Bislop, den myndige og pietistiske Hans Bagger, — hvis Karakter jo næsten i Alt ogsaa maa have været en fuldkommen Modsatning til Syvs, — og da han klager over, efter dennes Indsættelse at være bleven altfor højt og usorholdsmaessig beskattet, saa at hans Afgifter, uagtet Helsted Kalb i hans Lid var det mindste i Stevns, dog stede var højere end nogen af de andre Præsters. —

Men — saa ubekjendte som vi end ere med vor Forfatters hele indre Liv, kunne vi dog vist ikke andet end undres over, at han, hvis første Fremtræden havde været saa moden, saa berettigende til de helligste Forventninger, — i de næste 14 Kar tav saa stille, som den Fugl, der aldrig slet Ræb. — Vistnok var det dengang langt almindeligere end nu, at Manden

* Da baade Terpager og Thur, hvis Begges Anseelse er noksom bemmelig bekjent, forsiere, at han allerede 1660 var Rektor i Nestved og i dette Kar dimitterede Kristoffer Vallekilde fra hin Skole til

Universitetet, har man dog maa skee god Grund nok til at forkose det hidtil almindelig antagne Kar 1663, som det, i hvilket han skulde vare blevet Rektor.

beredede sig grundig og vel, før han indtraadte paa den litterære Turneringsplads, — og Forberedelsen var dengang saa ulige vanfæliger end nu, — men naar vi saa see, at hvad efter 14 Aars Hvide den 46aarige Mand bringer inden Skrifterne, kun er et „Lovskrift“ over det stolte Ordsrepars, Jens's og Niels's, rygisse Setog, kan dog vel hartad Zaalmodigheden forgaae os, saa vi med Undren spørge: Og det er Alt, hvad han endnu kan lægge frem for os, han, hvem Tilnæbet den Flittige saa almindelig gires, han, hvem Kongen gav Hæderstitlen: *Philologus (regius) lingvæ danicæ* : det danske Sprogs ivrige Øyrer* — ?

Endnu 5 Aar maa vi vente, inden den flittige Granster efter bevisliggjør sin Flid og sin Xand. Det var i Xaret 1682, — Peder Syv var dengang 51 Aar gammel, — at han paa eengang fremtraadte med „danske Ords Etymologi“ og „Almindelige danske Ordsprogs 1ste Deel“ — (Den Deel udkom først 1688) — og fra nu af og til sin Død — i 20 Aar — beviste han os klarlig, at vi ingen Xarsag havde haft til at klage. Da det imidlertid er Ordsprogene, som især gjøre ham mærkelig for os, — der er i denne Samling ellers Intet optaget af ham, uben for saa vidt som der er optaget nogle af de Kjempeviser, som han ogsaa samlede, — er det vel rigtigt, her at dvæle noget ved begge hans Ordsprogsamlinger. —

Skulde jeg af dem danne mig et Begreb om hans Karakter, — og dertil er jeg vel ikke saa uberettiget, — da bevisse de mig for det første hans utrattelige Flid og begejstrede Udholdenhed; thi uden dem vilde det være umuligt at iflændbringe en saadan Samling, helst paa den Tid, da de boglige Kilder var langt færre, og da han maatte øse Saameget af den idelige Omgang med Folket, der tilviste i hans Stilling

* Jeg maa dog her tilføje, at jeg ikke bestemt veed, om han allerede dengang var hædret med denne Titel; — jeg veed kun, at den var givet ham, inden han 1688 udgav sin „danske Sprogkunst.“ — Enten maa dog vel „Beknækningerne over det cimbriske Sprog“ eller de „danske Ords Etymologi“ have erhvervet ham den, og jeg kan ikke qnsee det for urimeligt, at det første Werk har gjort det.

stod ham frit aaben, men som han ogsaa har benyttet, som Kun Gaa i samme Stilling. — Læser man dernæst Fortalerne til disse og flere af hans Skrifter, — ja vel, saa klinge de heel pudsig for vor Tid, mindre for hans egen, — uagtet de jo vel ogsaa for den have haft noget Originalt. — Men Ordsprogene selv? — Ja læser man dem, — at læse dem paa eengang er rigtignok drøjt at gaae paa — og saa tillige Kjempeviserne, som han ligeledes samlede os, — da er man vist ikke langt fra, at have just det troestte Billede af den danske Folkelighed, som nogen Maler vil kunne give os.* Det fromme Trohjertigsimple, det natvunedefulde Evidige, det kraftigbegejstrede Øybe, det Hengivne og det Veligharme, kort alt det Reentsdanske gjenkender man vistnok overalt i disse to saa forskellige og dog saa beslægtede hellige Overlevelser fra Hædere. Og denne Karakter, den var deres Samlers, den var Syvs egen, — det kan vistnok umulig fejse! — Men der er jo saameget Plumpt, saameget — Usædeligt i Ordsprogene? — Nej om Forladelse! Usædelige Ting findes der rigtig ikke i Ordsprogene, — der findes ikke et eneste imellem dem, som kan eller skal forberve Sæderne, og den Usædelige er vistnok mangen Gang gaet forbedret fra dem, medens aldrig nogen Usordervet har suget Gift af dem. — Plumpt? — Nu ja vel! — Bore Forsædre havde dengang endnu ikke gaaet nok i Skole hos Grammændene til, at de kunde hænge et Silkeslor over allelags Uteerligheder og saa kalde dem Skjenheder og Finheder, — til at de — — dog nok herom! — det var en Tid forbeholdt, som er langt yngre end baade Syv og Holberg, og den, for hvem den Sidste er plump, for ham er den Forste det med; — men gis det var det Værste, — og roshærdigt er det just ikke, — som nogensinde skulde siges om en dansk Forsatter! —

* For at fuldkommengiere Maleriet behøvede man maaske endnu Kun at tilføje de bedste af Kings' Salmer. — At Farverne imidlertid bleve fristere ved Holberg, Gwalt, Dehleßläger og Grundtvig o. a. fl. er ligefrem. —

Teg kom her — saa halvvejs uden at tænke derpaa — igjen til at nævne ogsaa Gyvs Udgave af de hertige Kjæmpeviser (Kjøbenhavn 1695). — Ligefrem han ved Ordsprogene havde haft kaale til nærmeste Forgjanger, — hvis Samling dog er ubetydelig i Sammenligning med Gyvs — saaledes var ved Kjæmpeviserne den herlige og højstfortjente Anders Sørensen Bejle (Bebel) hans Forarbejder. Bejle havde samlet 100 saadanne Viser, Gyv lagde andre 100 til, og de 3 gjæve Dannemænd, Abrahamson, Ørnerup og Rahbek, dette i saa mange Henseender udmarkede Klæverblad, have efter betydelig forsøgt Gyvs Samling, skjont de have bortkastet ikke saa af ham optagne Viser. — Isandhed, havde saa ogsaa denne Samling været det Eneste, som Gyv havde givet os, han vilde dog alt ved den have vunden sig Udsadelighedens skjønneste Blomster; thi paa egte Dannesind skjønnede dog Danse bestandig, selv naar de mindst kunde vurdere det.

Blandt det Meget, som vi desuden have fra hans Haand er af det Trykte, dog hans „danske Sprogkunst“ (Akkv. 1685) vel uden Sammenligning det Vigtigste, skjont ogsaa det er interessant, at han var den første hos os, som skrev danske Epigrammer og fuldstændige danske Hyrdedigte. Men som Digter naaede dog Gyv aldrig nogen egentlig Rang. At han ligeledes var den første hos os, som udklaede en Plan — (idetmindst var han den første, der arbeidede paa at udføre den, om ogsaa, hvad dog næppe er tilfældet, Nogen tildigere kunde have haft en lignende Plan) — til at samle et Repertorium over den hele danske Litteratur — under Navnet „den danske Boglade“ — er tilvoisse endnu et hærligt Bewiis paa hans utrættelige Glid og hans Begejstring for at virke til sit Lands Åre. At Øden asbrød ham, og at Intet af denne Samling udkom i Trykken, kunne vi derfor ikke nockom beklagze; men med overordentlig Interesse ville vi dog stedse doøle saavel ved disse som ved flere af hans skrevne Samlinger og beundre saavel den Uihdethed i Domme, som vi atter der skue, og den Iver, med hvilken han kjæmpede ogsaa her for Dannersprogets Reenhed.

Men for at vende tilbage til hans „danske Sprogkunst,“ i hvilken han ligeledes var den første, som behandlede det danske Sprog grammatikalisk, saa kan det vel ikke undgaaes, hvorledes enkelte Vibfarelser have omtaaget ham, men vi finde ved Siden deraf dog saamegen Klarhed, Modenhed og Selvstændighed, at dette Werk vistnok til enhver Tid vil blive betragtet ej blot som et af de bedste Bidnesbryd om Forsatsterens Land og Glid, men og som en af hin Tids allermærkeste Frembringelser. — Han var virkelig „det danske Sprogs og den danske Litteraturs ivrige Øryker,“ og som vi med Interesse maa betragte den dygtige F. Nostgaards hedrende Tillid til sin Forarbejder, ville vi pifinoe ogsaa med Glæde se den hærlige Dom, som efter næsten halvandet Aarhundrede vel den dygtigste og genialeste af alle den danske Sprogs kunsts Bearbejdere, den bundleslæerde Rask, fælde over ham.

Gyv døde 1702, som Præst i Helsingør og Provst i Stevns Høred, i sit 71de Åar. Hans Kone var Karen Hof, en Datter af Anders Simonsen Hof, Præst for Rynkeby og Revninge i Havn (og Anne Kristoffersdatter Guldsmed?); men om hun overlevede ham, og om han havde Børn med hende, veer jeg ikke. — Man havde bidfil intet Billede haft af denne hærlige Mand, og endnu har man intet hverken stukket eller trykt; — men for saa Åar siden fandt man ganse uventet hans Portret ved en tilfældig Gravning i Helsingør Præstegaard. — Tilfældet bringer dog ogsaa stundum noget Godt tilveje og giver Eftertidens Midlerne ihende til at oprette, hvad Samtiden forsømte! —

Mange af de under 180 samlede Ordsprog.

56. Thiele (Just Mathias), Professor ved Kunstabdiemiet og Ridder af Dannebrog, født i Kjøbenhavn 13de December 1796.

66 (af Kroßings „Fylla,“ poetisk Nytaarsgave for 1821, Akkv. 1821, 167 S. 8vo.)

57. Thaarup (Thomas). — Boede der en Træf i min Havestofte, og havde den engang ret greben mine Fælzers Strenge, havde dens simple Toner vugget sig i min

Sjæls det inderste Indre, og havde jeg kun en enestie Gang følt dens og min Sjæl ret egentlig sammensmelte i Lonestrømmen, — saa hyltede jeg den bort for ingen Mættagal. — Den blev mig en umistelig Helligdom, og mit Hjerte hang ved den, som Blomsten ved Noden, medens selv dens prægtlose Ydre tegnede sig for mit Blås med en usforklarlig Purpurlans. —

Thomas Thaarup var Griften. — En holdtberegnyende Læser, der undfangesdes, fødtes og fostredes i vor Nutid og kun bevægede sig i og med den — en ægte Son af „Fædrelandet“ der med „Kjøbenhavnsposten“ har vistlet sig ret kraftigt ud af „vor forrige Uskyldighedstilstand“ — vil næppe kunne begribe, hvordan da egentlig denne Thaarup sik sit Navn, og hvor det var muligt, at han kunde henriue og beherske Sjælene. Selskaaer den herlige Schulzes usigelig dejlige, ægte folkelige Musik lagges med i Wagtsalen, vil Gaaden endba blive ham uløst, og den Tid vil vel snart komme, da den historiske Kjendsgjerning Kun støtter sig paa Samtidiges samstemmende Vidnesbyrd, at Hostgåbets Forsatter rei alle Hjertet til sig; — det kunde dersor maaskee være det Klogeste, ej at cæsse Nutiden ved at minde om Fortiden og hartad holde med den, — men det faaer allenfalbs være det Samme, og mit Hjerte skal aligevel her takke Thaarup, at han ej skammede sig ved sin egen og sin Samtids Uskyldighedstilstand, — at han glædede sig ved den, og at han sang den, om end ej med Geniets magtige Kraft, saa dog med Hjertets varme Fylde, som ej heller er uden sin Kraft. —

Samme Thomas Thaarup fødtes i Kjøbenhavn den 21de August 1749, netop samme Dag og Åar som hans Ven Storm. — Hans Fader, Niels Thaarup, var Isenkrammer, men siden blev han Tolder paa Læssø. — Sønnen gik i Hel-singsørs Skole og dimitteredes 1768 deraf til Kjøbenhavns Universitet, hvor han 1769 ogsaa tog anden Examen med nastbedste Karakter. Uagtet han en Tidlang havde Kommunitet, maatte han dog ved Undervisninger erhverve sig sit Ophold og sik aldrig nogen Embedsexamen, ligesom jeg ej

engang veed, om han egentlig har givet sig af med noget Embedsstudium, da nok Beskjæftigelsen med de sjønne Videnskaber optog det meste af den ham lævnedé Tid. —

Dog var det egentlig først silde, at han selv fremtraaede som Digter, og Kun med Langsomme Fjed naaede han sin Kulminationspunkt. Og den Punkt, som han naaede til, blev heller albrig nogen meget ophøjet, ligesom han overhovedet vistnok langt mere følte som Digter, end han igrunden var Digter, eller af Naturen afgjort bestemt til at være det. — Det gik med ham som med saamange Mennesker, af hvilke nogle skrive og andre ikke, at hans Barm gjente en Gangbund, betrukket med Strenge, men Plekten var ei aldeles i hans Haand; den ydre Anledning havde tilbeels lagt Beslag paa den, og først naar den overleverede ham den, tonebe Strengene. Han var derfor i Ordets egentligste Forstand Lejlighedsdigter, og hans rolige Besindighed, der næsten stede afholdt ham fra Vibstier, hans Takt for Kun at fremkomme med hvad der passede sig til Unlebningen, og hans som oftest korrekte, velklingende og flærtige Sprog, i hvilket et ørligt Hjerte spejlede sig, maatte nødvenligvis vinde Almeenhebden for sig, isærdeleshed til en Tid, da man dog igrunden — thi Ewald forstod man Kun lidt af — var meget farvelig vant. Hvorvidt imidlertid hans allerførste Forsøg, der vistnok ikke ere sonderlig Andet end Niim, have vækt nogen Opmærksomhed, veed jeg ikke. Rahbek antager, at det ældste af dem er et Digt „ved en ung Piges Grav“ (1774), og fra det næste Åar har man idetmindste en Klub sang. Forskjellige Dhyller og Elegier saavel som fædrelandske Øber, Hymner og Sange, Klubviser og Viser for Familiekrebsie blev nu ogsaa til fra hans Haand, og det er vel ikke urimeligt, at de kunne have bidraget Sit til, at han 1781 blev ansat som Lærer ved Søkatedakademiet i Historie, Geografi, Filosofi og de sjønne Videnskaber, sjæll jo vel denne Ansættelse egentlig ikke var no-gen sonderlig Lykke for en Mand paa 32 Åar, der vel ingen Examen havde, men dog maaskee andre Kundskaber og Evner, som fuldkommen opvejede denne Mangel.

Fra det næste Aar, 1782, daterer sig dog nok det første Digt af ham, som endnu har retmæssigt Krav paa vor særdeles Æpmærksomhed, — den lyriske Sang, som er optagen her i Samlingen: „Du Plet af Jord, hvor Livets Stemme osv.“ — Den blev fremkaldt ved en Præmie, som Kommissioneren Frydensberg (se Storm) havde udsat i Drejers Klub, og vandt denne Præmie. — Ogsaa Thaarup var nemlig Medlem af denne Klub, (dog var han nok albrig i „Forsbrædelaget“) og har til den strenge forstjellige Viser. — Den her nævnte Sang blev optagen i Almeneheden med overordentligt Bisbalz, og det var vistnok den, som især erhvervede Forsatteren sit Navn, om endogaa Datiden maaßke var nojsom nok til at være mere end velfornøjet med de tidslige Frembringelser; og satte vi os ret ind i Tiden og i dens Aarb, hvad den havde, og hvad den fordrade, vil det næppe undre os — om endogaa Mange nu troe sig istrand til at skrive ligesaa god en Wise — at høre Sneedorff et Par Aar senere sige om Hr. Thomas, at han er „En Skjald heel stiv udi Sinde“, ligesaa lidt som vi kunne finde den sidste linie upassende af de to bekjendte næstfølgende:

„Hans Tale er hvas som Biens Braad,
Hans Viser er som dens Honning!“

Hvad derimod den første af dem angaaer, trænger den nok til nogen nærmere Forklaring, og det vil da maaßke for flere være paafaldende at høre, at den Thaarup, der næppe har strenget en enest satirisk Linie og knap nok een med vittig Kunfesthed, var i sin daglige Umgang bekjent for sit Hang til Sarkasmer og sit Held netop i den spydige Wittighed. —

Dog vi ville atter vende tilbage til Thaarup som Digter. Vi ville springe alle de mellemliggende Småtinger over og et Djæblik døale ved den Frembringelse, i hvilken han i sit 41de Aar kulminerede. — Det er Høstgildet, jeg mener. — Den Anledning, som fremkaldte det, er vel endnu i saa frisk og i Almindelighed i saa Kær en Grindring, at den ej nærmere behøver at omtales. Kronprinsen, vor nuværende Konge, havde valgt sin Brud efter sit Hjertes Tilskynelse og førte

hende nu hjem under Folgets Jubel. Thaarup elskede denne sin Hørste med al den Varme, som fra Hebenold har været en Trang for hver ægte Danse, og skulde nogensinde hans Varm fyldes med Sang, saa maatte det vel være da. — Fantasi kunde Lejligheden naturligvis ikke give ham, — Dve Malling sagde meget træffende om ham, og det juft paa den Død, da han var allermeest anset: „Det er mærkværdigt, at en saa stor Digter, som Thaarup, har saa lidt Fantasi,“ — og hans Besindighed henleget sjælen til Begejstring, men Eiv havde dog virkelig her hans Følelse, og det prægede sig i Digtningen tilligemed al hans kjærlige oz dog frimodige og ærlige Hjertelighed. Desuden maatte Stykkets „Nationalinteresse“ og den nædte Danshed, der udmærker det fremfor alle vores (engang næsten kun oversatte) Syngespil“ give det et indvortes Værd, der vel forklarer, hvorledes Digteren med saa „simple Måbler,“ som hans temmelig indstrenke Talent havde givet ham til Raadighed, „kunde frembringe denne store og vedvarende Virkning.“ — Desuden tiltalte foruden Digteren den store Schulz gjennem Tonernes Tryllemagt Hjerterne med sin uimodstaelige Unde, og havd opnært 4 Kartier senere Elverhøj tildeels blev ved Kuhlau, — en Folkehelligdom, — blev Høstgildet dengang ved Schulz. — Det synes ingen stor Nos, som jeg her yder Digteren, — og for den, som hellere vil have sit Talent sagt Komplimenter, end sit Hjerte, er den vistnok ogsaa meget betinget, — men at Høstgildet dog i og for sig selv er et „mydeligt lille Lejlighedsstykke,“ vil vistnok kun Gensidigheden nægte; og at det stedse med alle sine Mangler — af hvilke en „vis poetisk“ U-„Sandhed“ ikke er den mindste — vil blive et kjært Mindepunkt fra Hjerte til Hjerts, tor vel ej længe hedde nogen Paaskand, — har vel alt havsfente Harti hærtab bevist. —

3 Aar yngre end Høstgildet er „Peters Bryllup,“ der er et Slags Fortsættelse af hint, og om hvilket vel omrent det Samme gjælder, som er sagt om hint, Rosen saavel som Dahlen. — Dette er derimod ej saa ganske tilfældet med det 3de Stykke, som atter er 9 Aar yngre end Peters Bryllup (fra

1802), — „Hjemkomsten,” der meget mere, som Molbech siger, og hvori da Alle forresten ere enige, „er en mattre Efterklang af de foregaende.” — I Høstgildet og i Peters Bryllup havde Thaarup virkelig kulmineret, og han næede aldrig siden, hvad han kun der havde haaret. — Han efterlod vel ved sin Død nogle Skisser og Brudstykker til endnu et Par Syngestykker, af hvilke Rahbek især beklager, at det ene ikke blev fuldført; — mig forekommer det dog at være et stort Spørgssmaal, om Vennen ikke heller burde have glædet sig derved, — og det ej alene fordi det stedse synes mig et voveligt Arbejde for en gammel Digter, at høje efter ny Lærbær, naar han allerede for lange siden har vunden. idetmindste al den tilbørlige Berømmelse og Paaskjønnelse, som han fortjente. Thi saaledes er stedse Mennefestsgætten, at den sjælden yder en gammel Digter ny Lærbær, — at den heller vender sig aldeles fra ham til enhver ny opgaaende Stjerne og hartad med Misundelsens Forbitrelse ihukommer, at den engang kalte ham en Sol. Det er saa langt fra at denne Sandhed mangler førgelige Exempler til sin Bekræftelse, at det snarere underer mig, at ikke mangen Digter alt meget tidlig besluttede: — Jeg vil dø, for at jeg kan leve. —

Efter de alt nævnte 3 Digte leverede Thaarup oftaa intet større Digt. — Han vedblev vel lige indtil sin Død at skrive Hymner, Kor, Sange, Pro- og Epiloger osv. ved flere forskellige Lejligheder, og vilde det end være uretfærdigt at negte mange af disse et ikke ubetydeligt Værd, saa er det dog vist nok, at der er faa af dem, — maa ske ingen, — der komme de dejlige Romanser i Høstgildet og Peters Bryllup nær; ja der er vel endog ingen af dem, der kunne staae ved Siden af: „Du Plej af Jord” osv. — Et af dem, der hører sig fortrinlig frem blandt Massen, er vel „Afskedssang til Aaret 1807,” og vi see da etter her, hvorledes det egentlig var i slige Djæblikke, hvor det Fædrelandske rørte ham, — thi det var Thaarup — stemte sin Harpe med meer end vanlig Begeistring og greb Hjertene med en lyrisk Kraft, som vi ellers

saaledes finde hos ham. I saadan Djæblikke var det, at han vandt Folket, at han nødvendigvis maatte vinde det, og at han virkede paa det, hvad maa ske mangen genialere Djæbler saaledes virker, fordi hans Følelse er mindre ørlig sand.

For alle saadan Djæblikke, i hvilke Fædrelandet virkelig begejstrede ham — lige fra „Du Plej af Jord” osv. og „Høstgildet” og lige indtil den sidst omtalte Afskedssang og til den sidste Sang, han skrev af sit Hjertes Hylde — maa enhver Dansk nødvendigvis endnu takke ham, — hvis han ej vil være uretfærdig, — ja esste ham, vel endog indberligere end mangen langt højere Begavet. —

Dog, vi have vel allerede opholdt os længe nok ved Thaarup som Digter. Et andet Kalb var maa ske langt egentligere hans, — Talerens, — og som Taler udmarkede han sig flere Gange heldig som Lærer ved Skabekakademiet. Hans første Tale her var over den drufnede Gossfiser Baron Wedel (1781), og den udgav han siden i Trykken. Den var et Reminde ligemeget for hans Hjerte og Talent, og saaledes ogsaa alle hans senere Taler, og det var derfor, at man gjerne ved Akademiets Festligheder saae ham fremtræde som Festens Folk. Flere af disse Taler findes optagne i Minerva og i „dansk Museum,” og overalt maa den rene, ædle og kraftige Stil endnu vinde os, og den aabne, varme og frimodige Gjæsfuldhed, som i den aabenbarer sig, glæde os.

I midlertid tog han 1794 sin Afsked som Lærer ved Akademiet, samme Åar som han ansattes som Medlem af Theaterdirektionen. — Hans Birken i denne æstetiske Stilling var idetmindste ikke af indgribende Wigkighed; men deels naer den hele Indretning vistnok meget vanskelig sit Djæmeh, saa lange Theater vedbliver at være Kongeligt, og desuden er vort Theater jo vant til at see sig saaledes dirigert, at det hartad maa kalbes en Fortjeneste af det, ikke at være en maa-belig Direktør. — Den 2den April 1800 entledigedes han ogsaa fra denne sin Virksomhed med Pension og tilbragte nu Resten af sine Dage som Landmand paa Gaarden Smidstrup ved Hirschholm, som Molbech siger: „ikke saameget fjernet

fra Litteraturens Middelpunkt, som fra Deeltagelse i de Fenomener, der omtrent med Xarhundredets Begyndelse medførte en ny Periode i vor Poesies Historie." —

Dog endnu engang vaagnede han til et litterært Liv, som jeg ønskede ikke at burde omtale, og den albrende Mand, som hidtil stedse havde set sit Navn tegnet med Ugtselse, oversatte 1813 den tyske Buchholzes borgtede Skrift „Moses og Jesus" — et Skrift, der allerede ved sin Magdelighed havde fortjent den haanligste Clemsel, men som desuden ved sine hadelige og legnagtige Angreb paa Søderne havde gjort sig langtmere fortjent til en Nagling paa Skampælen end til en Behandling af Thomas Thaarup og hans Ven. — Men, som sagt, Thaarup oversatte det, til Skam for sig og næppe til Skade for Søderne; og dette ubegribelige og sorgelige Skridt fremkalde en af de ølleste og ofskydelige Krigs, vi i mange Aar havde haft i vor litterære Verden. En Masse af meer og mindre fortjente og aldeles ufortjente, foragtelige Forfattere blandede sig i den, og kun saa med den Værdighed, som den øde Bårens. — Dog jeg har nu antydet denne sorgelige Begivenhed og giber ikke længere dvæle ved den. — Saaledes som her og siden i sine Angreb paa Shakespeare (1816) viste Thaarup sig jo ellers aldrig, og vi ville derfor med staansom Overbærelse betrachte disse Skridt som en ikke ualmindelig Anomali i den svage menneskelige Natur. — Thaarup oplevede saa vistnok ogsaa at see sig straffet; — thi han oplevede jo det Kjøshavniske Nøbeludsuds ridderlige Gadekorstog mod Sødernes Binduer og saae den ualeste Dreng kaste meget bedre med Steen end Buchholz med Snavs! — vi ville derfor ikke domme men kun beklage ham. —

Thaarup havde ingen Børn med sin Kone — en Domfru Lund, med hvem han i mange Aar havde været forlovet, men som han først giftede sig med i Smidstrup, og som daa fort for han selv, — og han døde i Smidstrup den 11te Juli 1821, næsten 72 Aar gammel. — 1784 havde han idetmindste ifinden udgivne en Samling af sine Digte, men denne udkom aldrig, enten han saa har fættet en anden Beslutning, eller ubekendte

Omnstændigheder have forhindret ham i at iværksætte den. — Xaret efter hans Død udgav Rahbek da hans samlede Digte — dog med Undtagelse af alle hans (for største Delen dramatiske) Oversættelser — i et Bind; men havde dette været betydelig mindre, vilde det have været til betydelig Gavn for Forfatterens Navn og til ikke mindre Glæde for Læseren. — Rahbek var etter her, som saatit, formeget Ven — kun besejret Ven — og forlabet Kritiker.

Slutteligen vil jeg kun her tilføje, fordi jeg veed, at Vildfarelsen er temmelig almindelig, at Digteren Thomas Thaarup aldeles ikke var i Familiæ med den nulevende, ogsaa videnstabeligt fortjente, Statsraad Frederik Thaarup.

14, 28, 175 og 192 (af hans „esterladte poetiske Skrifter, udgivne af R. E. Rahbek, Kbhvn. 1822, 544 S. 8vo.)

58. Tyde (Johan Clemens) fødtes den 24de Juni 1736, sør Småmøle sydost for Hamborg i det saakaldte Dollenspieler i Vierlandene, en lille Landstrækning, der, som bekjendt, i Galleskab tilhører Hamborg og Elbeck. — Han var altsaa født udenfor Danmark men kom dog, som han selv siger, „ikke saa ganske vildfremmed og vildtysk" herind, da der baade løb dansk og norsk Blod i hans Aarer. Hans Oldefader^{*} var nemlig Bondesædder og Musikanter i Restorf ved Storfloeden, Stendsborg Amt, altsaa dansk Undersaat, og hans Bedstefader, Hans, født sammesteds, men siden et Slags Hosekræmmer i Hamborg, var gift med en Kjøbmandsdatter fra Bergen, Sofie Schulz. — Tydes egen Fader, Johan Diderik, var født i Hamborg og blev siden Toldskriver i Lauenborg, hvor han gifte sig med Sogneprestens Datter, Agnese Marie Schlopke.

* Snurrigt nok er det, hvorledes man har haaren sig ab med at læse Todes egen Levnetsbeskrivelse, hvor dette staar aldeles tydeligt; og doginder man flere Steder, — senest, saavidt jeg veed, i noget Faß, der er sammenstrevet af en vis Lange foran det 38te Haftte af „Galateri for danske Klassikere," — at det var Todes Bedstefader, hvem man saa, ved en ligesaa ubegribelig Fortoplumring, lader være gift med sin egen Sonnekone.

Senere blev han Solber i hint ovennævnte Tøllenspiller og døde den 18de Februar 1744. — Med sin Kone havde han 9 Børn, af hvilke vor Tode var det yngste, men de øvrige vare 4 Sønner og 4 Østre. Han var en jovial, livlig og kraftig Mand, spillede paa Harpe og sang dertil "med Djnene henvendte paa den majestætiske Elbstrom," læste Aviserne højt og forklarede dem for en Krebs af de fornemmere Bonder, der gjerne flokkede sig om ham, og underholdt endogsaa tit de hyppig gjennemrejsende Hærskaber, selv maskerede Durchlauchtigheder, med sin Spøg og sit Lune. — Paa sine Børns Opdragelse sparedes han Intet, især paa de Webster, da han den gang havde bedst Raad; men idrig var han som Yolker og nægtede vel ikke, at Taalmodighed var en Dyb, men den var ham „den sletteste af alle Dyrer.“ — Saadan var Todes Fader, og jeg kunde ikke undlade her at give et lille omtrentligt Udkast af ham, helst da det ingen Umage kostede mig, og da Sonnen selv siger, at Faderen forplantede sit Billede, sine Vilbøjeligheder, sine gode Egenskaber og Skriveligheder og fornemmelig sin Fovialitet mere eller mindre paa alle sine Sønner og dog nok mest paa ham, der angaaer os nærmest.

Men jeg maa nu ogsaa vende mig til denne. — Sin første Lærdom fik han af en stor Almanak, og den indgav hans næstældste Søster ham, Johanne Sofie Vilhelmine, senere gift Drejer, ligesom ogsaa de fem Mosebsger, som han snart læste færdig, selv Navnene ikke undtagne, og han udstod, i flere Fremmedes Nærværelse, endnu i Slojkjole sin første Examen med megen Hæder. Da Faderen var død, flyttede imidlertid Moderen til Hamborg, og han kom der i den latinse Johannesskole; — men 1752 skrev hans Svoger, Lægen Schröder i Tønder, gift med hans ældste Søster, Agnese Leonore, efter ham, og han kom da dit og tilbragte der den første Del af sin lykkelige Unglingsalder og sluttede der det første fortrolige Venstaf med nogle ligealdrende Knæse. —

Hans Svoger holdt ham mest til den egentligevidenskabelige Kirurgi, men lod ham dog indstrive som Amtskirurg, for ingen Hindringer at legge vejen for hans senere Indtræden

paa Forfremmelsernesbane (!!), og med denne sin trofaste Værer gik han siden til Haderslev og derfra til Rendsborg, hvor han 1756 var Eskadronskirurg i den da dervedeende Lejr. Herfra kom han 1757, kort før Pinse, til København og kom paa Svogerens Anbefaling ind paa Frederiks Hospital under den uforglemelige Wohlert, og denne herlige Mand er det, hvem vi for saa stor en Deel have at takke for den Tode, ved hvis Minde endnu det hele Fædreland glæder sig — eller idetmindste burde glæde sig. — Under Wohlerts Besiddning behandlede han de ham anviste Syge, og dennes Bogsamling, som han maatte holde i Orden, stod stedse aaben for ham. Han maatte læse for ham om Aftenen, drog Undervisning af hans Bemærkninger og maatte selv fremkomme med Indvendinger, der albrig lobes ubesvarede, ligesom han ogsaa maatte gjøre ham Regnskab for Behandlingsmaaden af sine Syge og Bevægggrundene til den. Af Wohlert var det, han lærte at forsøgte de uværbige Kunster, ved hvilke især Davids Bøger tit søgte at vinde sig Praxis, og af ham var det, han lærte, at der er noget langt Højere end det Brøb, som under idel Ydmygelse kjøbes paa Frihedens Bekostning, — at der er et Noget, der gør selv den trykkelige Armod, som siden blev vor Todes Lov, til Stolthedens og Glædens Hjem, til en Helligdom, ved Siden af hvilken det bræmmede Purpur saatit staar som en Banere.

Wohlert mærkede vel, at saatit Eejligheden var der, var Tode paa Komediens; men han oversaa det. Han mærkede ogsaa, at han meget gjerne dvælte ved den æstetiske Deel af sin Lærers Bogsamling; men enten lod han, som han ikke mærkede det, eller han hjalp ham endog med Valget, og gav ham især Anvisning paa Fieldings Romaner, hvis Tom Jones han selv fortrinlig elskede. — Ogsaa den fortjente Klevenfeldt, „en af vores vittigste og lunefuldeste Lærde,“ har visinoek været blandt dem, hos hvem han „i Byen“ laante slige Bøger, idetmindste yndede han den unge Tode; — og det var desuden blevet en Skik, at hvorsomhilst han vaagede hos en Syg af Stand, ledte han frist ud, hvad Godt der var at læse,

og han hadde saaledes Gavn af Manges Biblioteker, især af den vakte russiske Ministers, Baron Korfs, der endog selv gav ham Anvisning paa forskellige Boger.

1763 kom Tode til Høfset som Rejssekirurg. Allerede i nogle Somre havde han afsløst sin Formand, naar denne fulgte Kongen, Frederik den femte, paa hans Rejser til Bregentved og Teglerspris, og han havde saaledes østere været den eneste Læge paa det yndige Fredensborg. Ogsaa dette maatte naturligvis bidrage overordentlig til at berige ham med Kundskaber, og her til kom endnu, at han etter her vant Alle for sig ved sit Lune og sit lyse Hoved, og at baade Kongens egen Livmedikus, den dygtige von Berger, og ligeledes Piper, den anden Livmedikus, samt Livkirurgen Braun og Höfmevikus Clausen, — fort Alle, — bleve hans Venner og gjorde sig en Glæde af at virke til hans videre Uddannelse. —

Dem var det, der gjorde Frederik den 5te opmærksom paa øden altid ubekymrede, Alting fra en glad Side kunde Tode, "saa han gjerne lod sig fortælle om ham, sendte de syge Soldater til ham, at han kunde helbrede dem, og lovede, at han nok skulde bælste ham dertil, og valgte ham til sin Kommissionær, der blandt de fattige Arbejdere, som ved Tid og god Opførelse havde vundet den edelmodige Konges Velwillie, skulde uddele de rige og Kjærlige Gaver. Dem var det ogsaa, der formaede Frederik den 5te til at give ham et Rejsestipendium, og dem, især von Berger, som endelig formaede Tode selv til at sige om det. — Dog han fortæller selv saa smukt og vakkert om sit Ophold paa Fredensborg og om denne hele Historie, saa jeg her vil tillade mig næsten Ord for andet at afskrive ham:

"Jeg var heller bleven, hvor jeg var og hvad jeg var; jeg førte jo et lyksaligt Liv. Jeg sviste hos Mundkøkkene, jeg kunde drukken af Kongens Kjælder, og jeg fandt Krokosten hos andre gode Venner. Endog Skrivematerialier stod til min Ejendele, og til at besøge de Syge i Bønderbyerne havde jeg fri Hest af Kongens Stalb, og den, jeg hvergang sik, og som dertil kaldtes Doktorhesten, var den troeste og sindigste og

bedst tilkede, jeg kunde ønske mig. Alle gjorde sig en Forøjelse af at tjene sin subalterne, daglige Ekspulap. — Endog Bønderne lo og førte mig fri og frank igjen ud paa Landevejen, naar jeg læsende var eden ind i en Kornager. Min Hest blev overalt for min Skild bewærtet med god Havre, og jeg selv havde den Forøjelse hver Morgen at drikke en kraftig Kaffe, snart paa et og snart paa et andet Sted, høst hvor jeg havde En at aarelade eller forbinde, — derpaa at læse allestage Aviser, som min Patron havde taget med fra Kongen, og som jeg fandt hos ham, naar jeg kom for at gaae ham tilhaande. Om Eftermiddagen, naar jeg ikke havde Noget at forrette, gjorde jeg Eystrejer paa Esrum Sø, og om Aftenen bivaaned jeg Gerenader i Skoven eller hørte my Tidender fra Kjøbenhavn af de Ankommede paa Kroen. Ved Rustvognen havde jeg fri Brevverling med gode Venner i Hovedstaden. Kroner fortjente jeg hos Præsterne, Dukater paa Slottet. Kavallererne laante mig my franske Boger, og en af dem hørte paa mine Vers. Ministrene selv gave mig opmunrende Formaninger. — Ja den ejegode Frederik den 5te havde selv den Raade for mig at undskyde min saa ofte indtræffende Graværelse. Engang da der ved Taflet blev talk om, at man næsten hver Dag saae mig tilhæft i den ene eller anden Landsby omkring Fredensborg, forsikrede Kongen, at jeg deri efterlevede hans udtrykkelige Besaling. — De Opvartende, som havde hørt det, vare ikke senet til at berette mig, hvad Kongen havde sagt. — Jeg havde Udsigt til engang at blive Kirurg i Esbønderup, Frederiksborg eller Hirschholm, og højere stræbte min Ergjerrighed ikke. — Jeg er langt fra at kalde det Beskedehed; — det var langt mere Sorgloshed og Ligegyldighed eller Utilbøjelighed til at paalagge mig nogen Evang. — Altfaa frabød jeg mig denne Udenlandstrese. — Men den øble von Berger raadte mig at overlægge det nojere, og jeg var ikke Daare nok til at miskjende hans Godhed, der aabnede mig en sikker Vej til Lykken." —

Altfaa, Tode sagte sit Rejsestipendium og sik det. — Det var ikke stort, kun 300 Rdlr. aarlig, men med dem naaede man

allenfalsk bengang er godt Stykke længere end nu, og i Juli 1765 begav han sig i Selskab med Schønhejder, som ogsaa siden blev Professor (se Ewald), paa Rejsen. Først tog han til Lejden, hvor han opholdt sig et Aar, og da imidlertid here hjemme Kristian den 7de havde tiltraadt Regeringen, og Dodes Velhendre vedblev at virke for ham, begav han sig nu 1767(?), med Stipendiet forsøgt til 500 Rdlr., til Edinburgh. Herfra rejste han 1767 til London, hvor han kun opholdt sig i 8 Uger, og tog saa til Paris og Rouen. I Sommeren 1768 kom han over Nederlandene attor hjem til Kjøbenhavn. At han ørlig nyttede dette treårige, saa rigt Liv til under de berømteste Lærdes Vejledning at udbanne sin videnstælige saavelsom sin praktiske Øgtnighed, har han vistnok senere tilstrækkelig godt gjort, og af de mangfoldigste interessante Bekendtskaber, de stedse ny Naturer og Karakterer indsamlede baade hans Aand og Hjerte en rig Skat af Erfaring, saavelsom af Kundskabsyde og Ideestof. — Hvad der isærdeleshed overalt lettede ham Udgangen hertil saa betydelig, var den Lethed, med hvilken han tilegnede sig alle de forskellige Sprog. Foruden Tysk, Dansk og Latin, var han nemlig ogsaa meget færdig i Fransk, Engelsk og Italiensk, og han siger derfor om sig selv: „Overalt hvor jeg har været, iblandt andet i Holland, talede jeg stedse Landets Sprog,” men for den, der gør det, viser Folket sig ogsaa først som det er, og ej, som for de Fremmede, i Stadsklæder.“ —

Da han kom hjem, havde han endnu ingen Examen, og han vilde derfor være Kirurg, hvortil han desuden havde storst Lust, men Wohlert havde sagt, at Hovedet var bedre paa ham end Haanden, og man vilde derfor absolut drive ham ind paa den medicinske Bane, saameget mere, som han var i Besiddelse af saa mange flere Kundskaber, end Datidens Kirurger plejede at have. — Da han derfor, hvidtloss, søgte om at blive Kirurg ved Slaverne i Stokhuset, det mindste kirurgiske Embete der gaves, blev en Anden ham foretrukken. Men Berger havde alligevel ikke glemt ham, og han fik udvirket Understøttelse for ham først til at tage sin Examen og siden Doktorgraden. —

Examen gik det hurtigt med, og han begyndte nu at praktisere og i sine Fritimer at oversætte fra Engelsk til Tysk. — Medens han vaagede paa Slottet hos Konferensraad Schumacher, skrev han sin Doktordisputats. og forsvarede den den 12de April 1769. Samme Aar begyndte han at holde Kollegier, og von Berger støtte ham nu littel af Hofmedikus, hvorpaa han reenkrev den danske Farmakopi, som dengang skulde udgives, og hvis Aflosser han blev den fornemste Udarbejder af.

Endelig — 34 Aar gammel — fik han sit første Embete. — Han blev Læge ved Bartov og ved Bornehuset med salt 100 Rdlr. — og i Bornehuset alene fandt han 150 Syge og „en heftigst forraadnesfeber!“ — Det var den ældre Bernstorff, der havde støttet ham dette Embete, og den sidste saa ulykkelige Grev Brandt fik ham derpaa ansat som Læge ved det franske Skuespil med endnu 100 Rdlr., hvorpaa han ogsaa blev Læge ved den ny Plejeanstalt, og han kunde nu, den 6te Maj 1771, gifte sig med Johanne Sofie Schonfeldt, „en dansk Pige,“ ved hvem han blev Far til en Son og en Datter. —

Da Hofmedicus Clausen samme Aar døde, blev han virkelig Hofmedicus og skulde nu, 1772, i denne Egenskab have fulgt den saa ulykkelige, den saa grændsesløs ulykkelige Karoline Matilde, Dronningen, til Belle; men da han kom til Helsingør, havde Commodore Macbride ingen Plads til ham paa Skibet, og han måtte vendte hjem igen, hvor han endnu i samme Aar — en tifold Markværdighed, en født Tysker, der fornyss var blevet befordret ved Brandt! — gjennem Kræverprisen af Guldborg blev designeret til Professor i Medicinen ved Kjøbenhavns Universitet. — Utsaa, der var dog een ørlig Mand i Landet — og det som sagt endba en født Tysker — som baade det bernstorffske, det struenseiske og det guldbergske Ministerium kunde være enige i at virke for, — der var een Tysker, som det guldbergske ikke forfulgte, uagtet Brandt, Struensees Brandt, havde trukken ham frem! — der maa have blinket en underlig Stjerne over Tode!

Som Professor virkede Tode med sin vanlige Trofiskab og Fver, og holdt, som han selv siger, Kollegier Xar ud og Xar ind, mere end nogen Ander i hans Fag; — og det var ikke saadanne Kollegier som Sommes, der i Roskæld kunde bruges med Valmuens Virkning, men Alt var Eiv og Eune i dem, og med sin joviale Skjent og sin geniale Originalitet fuldte Tode Salene med Tilhørere og Tilhørerne paa engang med Frisched og Vidstab. — Saaledes virkede han i nogle og tredive Xar, og der er vel endnu truindt i Landet en Kreds af dygtige Mænd, der, langtfra at gyse tilbage fra det Kateder, fra hvilket den alt dengang graanende Todes spøgelselude Biisdom led til dem, endnu mindes det med levende Glæde. —

Og vi ville herpaa vende os til en af de ædleste Sider af Todes Virken som Borger. — Han var ej alene en af Stifterne af det kongelige medicinske Selskab (1773), samt Stifteren af det kirurgiske Disputerselskab (1772-76) og Medstifter af endnu et medicinsk Selskab (1774-78); — disse Selskaber laa ham jo saa nær som Videnskabsmand; — men ogsaa Østre Sølen i Kjøbenhavn var han med at stiftre, saavæl som Borgerbydsølen og den Drenge-skole i Pilestrædet, af hvilken senere det schouboe'ske Institut fremblomstede, hvortil endnu kommer Selskabet for Esterlægten og dets Skole (4de Marts 1786). Hvad det sidste herlige Selskab og dets Skole angaaer, kan jeg her ikke undlade endnu at gjøre opmærksom paa et ligesaa smukt som isandhed sjælvent Karaktertræk. — Tode var en af Skolens vigtigste Stiftere, men han laa dengang i litterære Fejder med en stor Deel af vore unge og dygtige Mænd, med Storm, Riber og Flere. — Han indbød disse sine litterære Fjender til at deeltake i Stiftelsen, — man raadslag og blev snart enig om ikke at afflaae en saa ødel Opsordring, — man imodtog Inddyrselen. — Fejderne vare endte, og i deres Sted begyndte den øde, kraftige Samvirk'en, og en Plante skjød frem, der snart bar hellige Frugter. — Og hvor kunde den andet under slige Gartneres Hænder! Gud lagde sin Besignelse til den, den er nu et rankt Træ, der alt har blomstret sine halvhundrede Somre,

— saa lad dette Minde om dens Stifteres Ejælebel — i alt var der 13 — være en Blomst med i Kransen paa dens Halvhundredaarsfest! —

Todes Munterhed og Lune forlod ham egentlig aldrig, hun traadte de noget tilbage i de senere Xar, og det var Nærringsforger, som forbød dem saa frisk og jævnlig som hidtil at spille paa hans Læber, det var Nærringsorg, som ganske vilde rive dem ud af hans Hånd og Hjerte, men dog ikke kunde det. — Sin legemlige Helbred blev han ogsaa i Besiddelse af indtil Oldingsalderen, da, en halvnes Xar før hans Død, et apoplektisk Tilfælde ramte ham, som efterlod en Lamhed i den højre Hånd og en Vanskelighed i Udtalen. — Den øde Hertug af Augustenborg udvirke ham nu et Tillæg i sin Eon, indtil han blev virkelig Professor, hvilket fæste samme Xar. Men hverken han eller hans Kone var god Ekonomer, og uagtet kort før hans Død et Par Medborgere ødelodig kom ham til Hjælp, døde han dog i meget trange Omstændigheder. — Det var den 16de Marts 1806, at han hensov, hædret og elset.

Hidtil har jeg endnu Intet talt om ham som Skribent, og dog har han udgivet saadan en Mængde Skrifter, som kun Gaa. Han kalder sig selv, som han virkelig ogsaa var, "Allskens Skribent og Alles Skribent," og fra 1769 næsten lige til hans Død udkom fra hans Hånd en Række af de meest forskelligartede Præstationer, især af medicinsk, æstetisk, satirisk, lingvistisk og kritisk Indhold. Blandt de medicinske Skrifter skulle isærdeleshed et Par af de tykke udmaaße sig, ligesom hans tykke Kritik ogsaa sædvanligvis var langt grundigere end den danske. Hans mangfollige danske medicins-humoristiske Tids-skrifter, f. Ex. Sundhedstidenderne, ere dog ogsaa tit fordeles underholdende, som de i sin Tid skulle have været meget læserende. — Men baade hans Kritikker og hans Tidender osv. bragte ham i en Mængde litterære Fejder, der dog egentlig aldrig fødte Fjendskaber, fordi han steds Kun holdt sig til Ting'en og aldrig rørte Personen. Der var ogsaa, siger han selv, en Tid da han som Videnskabsmand var meget stridbar,

men denne Stridbarhed afgz med Karene uden dog at gaae over til fejg Svaghed. Forresten, siger han, har jeg „kun haft een Proces og det i en litterær Anledning, og jeg har boet 5, 14 og 10 Aar paa et Sted og i Embedsager ikke voldet mine Foretak mindeste Tidspilbe med at stille nogen Trette.“ —

Men det var her især hans danske Digtervirkomhed, vi skulle opholde os ved, og denne deler sig da fornemmelig i Romaner, Satirer, Breve, Fabler, Viser og Lytspil. Han var i sin Tid særdeles yndet som Digter — det meget ubanke uagtet, som man overalt finder i hans Danse — og Rahbek siger endog (1806), at det var Holberg, Heiberg og Tode, der gave os en dansk Skueplads. At det nu naturligvis er den hære begejstrede Rahbeks velbekendte Vennerpartisjed, der anviser de to sidste en saadan Plads, er ligefrem, og det Samme gjelder naturligvis endnu mere om Udtryk som „Digterlundens brammende Soder,“ — „denne stolt opstræbende Palme,“ hvilke han bruger om Tode i Almældelsen af hans Død. Men naar man gjennemgaer Litteraturtidenden, Skilderiet og alle hin Tids Blade, vil man dog ligefuld forhavses over den Overfladished og den Belbilliens og Kjærlighedens Gensis-dighed, med hvilken det var Sit at have næsten alle den ørlige Todes digteriske Frembringelser til Skjærne. — Skilderiet siger vel, at hans Megetskriven gjorde, at han overlevede Meget af det, han krev, men saa siger det ogsaa, at med Holberg, Guhm og Tode begyndte tre forskellige Epoker i vor Litteratur, og at der især imellem Holberg og Tode var en saa overordentlig Eighed. — Kort „Lægen og Menneske-vennen“ havde vunden dem Alle saaledes, syntes dem Alle saa stor, at „Digteren“ nødvendigvis maatte være ligesaa stor, og det holdt dog nok ikke Sit, sjont man endnu vil læse flere af hans Poesier, Satirer og Smaaromaner med Belbehag, og sjont Soffiserverne, der i Aaret 1782 oplevede 3 Oplag og vistnok er det bedste af ham i denne Retning, ligesom det er det første, endnu gjerne sees paa Scenen.

Det var altsaa Mennesket Tode, der havde begejstret dem Alle saaledes, at de nødvendigvis maatte være partiske for

Digteren, og det gjelder vel ogsaa med Hensyn til Oehlen-schlägers herlige Sang i det første Bind af hans samlede Digte; — og naar vi erindre dette, kunne vi vel gjerne lade en mægtig Deel Blade faaide af hans Digterkrans, uden det i mindste Maade skader ham. — Et ret menneskeligt Menneske er saa dog bestandig langt større end den „guddommeligste Digter,“ som er Intet uden Digter! — Jeg maa dersor ørlig tilstaae, at jeg er ikke meget langt fra at holde med den yngre Hejbærg, naar han for et Par Aar siden — det var i en Højsfejde troer jeg, og det har det da vel sagtens været — regner Tode blandt vore „Kvæstdigtere.“ Megten mere var han virkelig næppe. —

Men endnu et Par Ord. — For et Par Aar siden skulde Todes Gravsted tilintetgjøres paa Assistenstirklegaarden, fordi Tiden, paa hvilken det var ligg, var udsloben! — Ham kunde det nu vistnok være det samme, om hans smuldrede Been endnu engang skulde besøges af den ligealbige, hertad kun politiserende Nutid, — men det kunde ikke være Fædrelandets Øre det samme, at den spørgende Fremmede om faa Aar skulde høre, at man havde reven en af Danmarks ædleste Sonner ud af sin Hvile for et Par Skillingers Skyld, og ørlig Tak fortjene da vel de Mænd, der ved Sammenkud reddede Fædrelandet fra Vandere og Todes Been fra Forstyrrelse. — De kjochte paany hans Gravsted, og „Lægen, Digteren og Menneskevennen“ skal hvile uforstyrret i sin Grav til Dagenes Ende, som hans Minde i ethvert erkendtligt, ædelt dansk Hjerte. —

46 og 61 (af hans „samlede danske Skrifter,“ Kbh.
1793-1805, 8 Bind 8vo.)

59. Trojel (Peder Røfod). — Thomas Trojel, der er Forfatter af „en evangelisk Sang til Jubelfesten 1717“ — (han var født 1700 og døde den 22de December 1769 og var først Prest til St. Povls Kirke paa Bornholm, senere til Bisserup i Fyn) — var en Son af den temmelig berygtede Prest, Hans Trojel, til Grelsersens Kirke paa Krø-

stianshavn, og gift med den berømte Peder Rosd Anchers Søster Elisabet. Ved hende blev han Far til 6 Sønner, der alle studerede, og af hvilke de 5 ere mere eller mindre bekjendte i litteraturen, — og Stamfadet til en vidtudbreddt Slægt, der, foruden de 5 Brodre, har talt flere ej saa ganske ubetydelige Forfattere. For os idetmindste ere imidlertid to af hans egne Sønner, Brødreparret Peter Magnus og Peder Rosd Trojel uden Sammenligning de mærkeligste, og ved dem skulle vi her doale, — først, ifølge den valgte alfabetiske Ord, ved den yngste, og maaskee i poetisk Henseende den mindst begavede, Peder Rosd.

Peder Rosd Trojel altsaa fædtes i Fuglevig Præstegaard i Bissenberg Sogn i Kyn af de alt nævnte Forældre den 5te Maj 1754. Undervist hjemme af forskellige af sine Brødre, blev han 1768, kun 14 Aar gammel, dimitteret til Universitetet af Professor Anchersen i Odense. Efterat have taget 2den Examens lagde han sig efter Lovkundigheden og tog, efter sin Faders Død understøttet af sin store Morbroder, 1773. sin Attestats med Berommelse. Hans Lærere, de døvende Professorer, Obelix og den berømte E. Golbørn, havde allerede dengang satset en særlig Ugiftelse og Kjærlighed for ham, og saasnart han var blevet Kandidat, skaffede de ham indbrinrende juridiske Manuduktioner. Men endnu inden Xarets Slutning forlod han disse, for under meget fordeleagtige Vilkaar at rejse en vis Baron Holsteen til Holsteenhus under hans juridiske Studium. Da denne 1775 havde taget sin Examen, og han saaledes befandt sig saavel uden Arbejde, som uden Fortjeneste, tog han Bestilling som Hof- og Stadsrets Prokurator for ob denne Vej at bane sig Udgang til Højesteret. Men da 1777 den ny Indretning af Kommunitetet kom ifstand, og man foreslog ham til første Dekanus, — en Post, han iovrigt havde megen Ulyst til, — lob han sig endelig af den dengang næsten Alt og maaskee Altformegnet formændende Statssekretær Guldberg ved glimrende Løfter — (jævnfor iovrigt Rahbek og de ham givne Løfter) — hvortil endnu kom

Morbroderens vægtigere Forestillinger, — overtale til at ombytte sin Prokuratur med det tilbudne Dekanat.

Han blev da altsaa, lidt over 23 Aar gammel, Kommunitets første juridiske Dekanus og lagde sig, hvad han ogsaa ved Skrifter beviste, med samme Glid efter den theoretiske, som forhen efter den praktiske Lovkundighed, uden dog derfor at glæmme de flønne Videnskaber, som han alt tidligere med held havde begyndt at dykke. Og det er herfor vel ikke upåsænde, nu at omtale hans Fortjenester af disse.

Hans første, af Rahbek os opbevarede, Forsøg i denne Retning — det forsøger sig fra den 16de August 1771 — er nu vistnok et saa aands- og smagløst Adressearvis=Produkt, som man kun kan tænke sig, og som selv den maa forbavses over, der erindrer, at Forfatteren dengang kun var $17\frac{1}{4}$ Aar gammel. Det er ustridigt, sammenligtet med de senere Føstre af hans Muse — som Rahbek udtrykker sig — „et interessant Eksempel paa den menneskelige Nands Perfektibilitet“ — og kan vel til Overslod bevise, at ikke alle Digttere fødes. Et af hans næste Digte, „Alsines Grindring,“ som kun er et Par Aar yngre og tilstrækkelig rigt paa de „ha-stemte Soner,“ lader vistnok meget tilbage at ønske, men staar dog som et Bidunder ved Siden af det første og berettigede vistnok til Haab om den vorbende Digter. Ewalds Paavirkning er vel umisfærdelig i det, og det vil vistnok after her glæde enhver Dans- og EwaldsfænDET at gjøre Bekjendtskab med en af de faa, som alt dengang skjekede Danmarks første store lyriske Diger en Kjærlighed og Hengivenhed, som vebblev udeelt intil Doden. Dog var det vel hans Indtrædelse i det 1775 stiftede, og 1781 hensøde, danske Litteraturselskab, det i Sædeleshed paavirkede og uddannede ham. Til dets Skrifter, saavel som til „Utmindelig dansk Bibliotek“ og til „Dansk Museum“ leverede han forskellige Digte, ligesom han tog virksom Deel i disse Tidskrifters Udgivelser.

Hvad der dog vistnok for hans Sid var og maatte være en Særegenhed, var hans Tilbøjelighed til at behandle den nordiske Fabellære, der ikke lidet vanskeliggjorde Fortsætelsen

af hans Digte, og hertil kommer endnu, hvad ogsaa Rahbek beklager, at saamange af hans Digte ere riimfrie. Ingen af Delene var man ret vant til, og man seer næppe fejl, naar man alter her seuer Wirkningerne af Begejstringen for Gwabld. — Hvad han imidlertid som Diger udentvist var mindst heldig i, var hans fromme — for ikke at sige religiose — Digte, uagtet de dog virkelig udsprang af en Træng, og ej blot en Higen. Bedre lykkesed ham et fædrelandsf Emne, eller og det Eystige og det Komiske, og udentvist er den herlige Øde til Skredderen det Bedste, han har leveret. — Særdeles stor som Diger var han vistnok ikke, men seer man hen til hans Tib, vil man dog aldrig nægte ham en betydelig Fortjeneste, og meget af ham vil man vel endnu læse med Behag.

Dog, for atter at vende tilbage til ham som Borger, saa tog han 1779 Doktorgraden i Lovkynigheden. Samme Aar blev Professor Obelik saa svagelig, at en Adjunkt ved det juridiske Fakultet blev nødvendig. — Ingen var nu vel nærmere berettiget til denne Post end Trojel, hoertil baade hans nærværende Embede og de givne Løfter syntes at kalde ham. — Og dog forbigikkes han. — Medens han var paa en Rejse i Fyn valgtes den 9 Aar ældre og, hvad man ikke kan nægte, ligeledes meget dygtige Højestrætssekretær Nørregaard i hans Sted. Forbitrelsen over at see sig skuffet i sin Hjæreste og saa billige Forhaabning paadrog ham en hidsig Galdefeber, hvis Folger han aldrig forvandt, og som vel bidrog til hans tidlige Ød.

Da han modtog Dekanatet, var der ligeledes givet ham Haab om Besordring som Dommer, og da han nu saae den anden Vej spærrer for sig, gav han sig da til at sige Dommerembeder. — Ogsaa dette var imidlertid længe forgjæves, og først 1782 blev han kaldet til Bysfoged i Bragnæs og Strømsø, hvilket Embede han dog, endnu inden han tiltraadte det, sik ombyttet med den ledigblevne Herredsfogedtjeneste i Galling-Herred i Fyn. Strax efterat han havde tiltraadt dette Embede, giftede han sig med Wilhelmine Schmals, en Datter af Regimentskirurg Schmals i Odense, og som han

allerede i en Tib havde været forlovet med. Som Embedsmand blev han modtaget med en Velwillie, som hans reskafne og uegensygtige Karakter og hans Embedsuelighed vedligeholdt og forsegde, og han levede i Faaborg et meget lykkeligt Liv; men en tidlig Ød endte dette først i November (eller maaske sidst i Oktober) 1784.

Et sjælent Bewiis paa den Kjærlighed og Agtelse, han havde vundet sig, var det tilviise, at hans Herreds mange rige Fordrotter frivillig pensionerede hans Enke. — Han efterlod sig ingen Børn.

25 (af „Udvalgte Digte af Brødrene Trojel,” udgivne af Rahbek, Kbhvn. 1801, 2 Bind 12mo, CXXVI — 190 og 126 Sider.)

60. Trojel (Peter Magnus) fødtes den 3de Juni 1743 paa samme Sted og af samme Forældre, som hans nyomtalte Broder. — Privat undervist hjemme, — for største Delen af sin ældre Broder, Jakob Kosob, — blev han 1759 Student. Den vedholdende Tib og ualmindelige Stadighed, han allerede som Dreng havde viist, ubmærkede ham endnu som Student ikke mindre haderligt end de fortrinlige Anlæg, med hvilke Naturen havde begavet ham. Han tog derfor allerede 1762 theologisk Attestats med bedste Karakter, og uagtet han havde en Deel Informationer, studrede han nu med Iver Matematik og Naturhistorie og isærbeleshed Sprogene, saa han endog bragte det til at skrive og tale baade Thys, Frank, Engelsk og Italiensk med temmelig Farhdighed, foruden at han havde gjort sig bekendt med endnu flere af de levende Sprog. — En saadan Sproghyndighed er vel nu ikke saa ualmindelig, og den er endog blevet temmelig let at erholde, — men for en 70 Aar siden vare Forholdene heel anderledes, og da maatte Trojel vistnok ogsaa i denne Henseende være et Særlyn. — Desuagtet gik han ind som Fuldmægtig i Lovkommissionen under sin store Modbroder, den forhen omtalte Kosob Anch, og da han tillige havde faaet Kommunitetet, Friisernes Slipendium og 1764 Works Kollegium, var hans Stilling vistnok meget behagelig og hans Udsigter lovende. — Hans

skille og stedige Liv, hans fri Abgang til og flittige Brug af Morbroderen udmarkede juridiske Bibliotek og den daglige Omgang med samme, samt Arbejdet under ham og de Anvisninger, han derved fæstes i stand til at erholde, — alt dette i Forening med hans heldige Naturgaver berettigede vistnok og saa baade ham selv og Andre til de største Forventninger.

Men det var ogsaa 1764, at han lod sig overtale til det Skridt, der gav hele hans Liv en ganske anden Retning, der fastede et fremsiglet Rosenkjær over et Par Dage af hans Liv, for at frøse det øvrige med saamegen mere Bitterhed — der, — jeg troer, jeg tør sige det, — 9 Åar senere gav os Digteren, efter for bestandig at have beroet os Bidsenklabsmanden. — Kong Frederik den 5te var inderlig god, men i mangen en Retning yderst svag, og ved hans vellystige Hof var Grev Wedel til Wedelsborg Høfmeester hos Prinsesserne. Høfmeesteren skulde nu etter have en Hovmester til sine egne Børn, og dertil foresløge adskillige Professoren enstemmig den unge Trojel. Lenge vægredre han sig, men ved store Esster og prægtige Udsigter overtaltes han dog til sidst af den saameget formaaende Greve.

Hans rolige, stedige, Arbejdsmødhet helligede, Liv reves saaledes ind i de tomme, glimrende, larmende Sirkler, og — han selv reves med. — Ej at han aldeles glemt sin Kands Uddannelse, meget mere vedblev han at bestjæltige sig med de levende Sprog og især med deres poetiske Frembringelser, saa han endog var almindelig bekjendt for sin uhyre Læsning, men den almindelige Letfindighed smittede dog ogsaa ham, og Elysten til Afspredelser og Forlystelser vaagnebe i hans Sjæl. Dog kun kort varede dette Blændværk. — Frederik den 5te døde den 13de Januar 1766, kort efter døde ogsaa Greven pludselig, og Trojels Lykkes Sol var dalet. Grevens Finanser vare i en Norden, der krævede Hovmesterens Afskaffelse, og den tilhudte Befordring som Prest vilde han ikke modtage; — han havde længst glemt sin tidligere Elyst til den gejstlige Virksomhed. — Hans egne Finanser vare i Norden, og han maatte nu søge sit Ophold ved lidet glimrende Huslærerposter. —

• 2 Åar informerede han saaledes i København; men 1768 tog han hjem som Lærer for sine yngre Brødre og var der, indtil Faderen den 22de December 1769 døde. Fra 1770 til 73 var han Huslærer hos en Kaptein Lemming i Nyborg, og her var det, at hans egentlige litterære Virksomhed, den poetiske, begyndte. Vi ville da nu gaae over til den.

Bed Høfset havde han tilvisse haft Lejlighed nok til at være Hjemvidne til, og vel ogsaa Deeltager i, forskellige Daarligheder og Tilbagetanken paa dem — vistnok med en heel Del Bitterhed, som efter saamange flusfede Forventninger var saa naturlig — gjorde ham til Satiriker. — Man har vel allerede et Digt af ham fra i det Seneste den 20de August 1772 — „til Kloet;“ det er en lykkelig Elskers snaksomme, men fantasi- og følelsesfulde, Skildring af sin Kjærlighed; (maafke staae „ensomme tanker ved Filindes Grav“ i en nær Forbindelse med det (thi begge hørte til hans Hjertes hemmeligste Historie); — men Saameget er vist, at ogsaa Trojel var en af de mange Digtere, som „vor Literatur har ulykkelig Kjærlighed at takke for.“ — Trojel fremtraadte altsaa først som Satiriker for det store Publikum. Det var i Xaret 1773, at han i Odense lod sine 9 Satirer trykke, uden at navngive sig, da det ellers ville være „let for Nysgjerrige at opdagde de Personer, han havde sigtet til;“ thi uagtet „han aldrig nævnte Nogen“ og ejheller „gjorde Nogen Kendelig af Andet end hans Fejl,“ havde han dog fundet det nødvendigt, for at tegne Karaktererne naturligere, livligere og troere, „altid at mene en vis.“ — Hans Satirer ere derfor vistnok mere bitre og mindre lunefulde, mere sarkastiske og mindre komiske, end f. Ex. Falsters og Holbergs; men erindrer man hans egen Troesbekjendelse: „En Skelm er Afslør verb, en Daare verdig Lætter,“ og at det var Daarerne, der „vrimled“ rundt omkring ham, tykt som Sand, — naar han derhos tilraaber sig selv „vor dig ej foroldt! truu ubi Rabners Spor!“ og visselig temmelig tro følger dette Spor, — saa vilde man vistnok være uretfærdig, hvis man var strængere i at dømme Trojel, end han i at dømme Essten og Daarskaben, som han lo ad. — Rabener skal et Sted

have frebet, at Dyrhtigheden til at skrive Satirer kunde være en god Anbefaling nok for Hoevedet, men vor det sjælben for Hjertet; — saavist imidlertid som den var en Anbefaling for Nabeners Hjerte, saa vist troer jeg ogsaa at turde paastaae, at den var det for Trojels. — „Den rolige Daare,

Uroket som Klippen, dybsindig som Aben,

Han ytrer kun Sjælen i undrende Gaben,”
og kunde dersor vel trænge til en Opvækelse af Trojel, der, om han endog, som vel er vist, ved sine Satirer spørrede sig den Adgang til Besordring, som hans Kundskaber og Dyrhtighed gave ham saamugen Ret til at fordre, dog glad kunde give sig selv det Vidnesbyrd:

„Et har jeg, som er mit, som Ingen kan betage,

Som altid lønne Ufkyldighed og Tro,

Som Skjelmer aldrig nød, — og det er Sindets Ro!“

Af alle hans øvrige Digte er der vistnok en Deel gode, men dog ingen, der havde ham saa høj en Digtarrang som Satirerne, undtagen hans berømte „Ode til Dumhed“ og den hellige, almeenbekjendte Drilkevisse „Jeg er en Mand, som har saa vidt omvandret.“ — „Oden til min Skrædder,“ der forhen er nævnet som P. K. Trojels fortrinligste Digt, er nemlig ikke, som Justitsraad Molbech fejlagtig har ansett i sin „Poetisk Antologi“ af denne vor Diger; men Justitsraadens Fejltagelse grunder sig formodentlig paa en tidligere Fejltagelse, den nemlig, at i begge Brødrenes samlede Digte staar P. M. Trojels Navn under begge Øerne, en Fejl, der dog er rettet baade i Indholdslisten og i Rahbeks Forsøg til Brødrenes Digtes Karakteristik.

Iovrigt maatte Trojel, for sit Udkommes Skyld, mere, end ønskeligt var, bejsjæltige sig med Oversætninger, sjænt vi dog ogsaa have enkelte selvstændige juridiske Arbejder af ham. — Som sin yngre Broder tog han imidlertid ogsaa Deel i det danske Litteraturselskab, og i „Almindelig dansk Bibliotek.“ Hertil, som til Minerva, dansk Museum, Iris og flere Tidskrifter vedblev han af og til at levere Bidrag, sjænt det dog i Sædeleshed var i Xarene 1778-83, at den senere Periode

af hans litterære Virksomhed indtraf. — Og da hans borgerlige Stilling havde saa megen Indflydelse paa, og for saa stor en Deel betingede, den Kraft eller Mangel af Kraft, som ytrede sig i hans litterære Liv, ville vi nu ganske korteligen dykle ved de to sidste Xartier af hans borgerlige Liv.

Det var som Hushåller hos Kaptein Lemming, at vi forlode ham. Et fortroligt Bekjendtskab, som han her havde indgaaet med Kammerherre Ficks, Kommandanten i Nyborg, gjorde, at han 1773 af denne overtaltes til at lade sig ansætte som Auditor ved det daværende Falsterøske Regiment. For at erholde denne Ansættelse var det nu, at han tog ogsaa juridiske Attestats med Berommelse. Regimentet garnisonerede først i Helsingør og senere i Københavns Citadel. Men der kom her Splid imellem Officerne indbyrdes, og Regimentet skulle desuden forskydes til Kalbørg. Han søgte da om sin Uffred og fik den i Maade den 29de Septbr. 1778, Gemaaersdagen efter at han havde faaet sin Bestalling. Næste Aar, 1779, blev han Sekretær hos Grev Knuth, der som Envoyé skulle gaae til det sachsiske Hof, og rejste 1780 med ham til Holsteen og Mecklenborg. Endnu ved Mikkelsdag samme Aar forlod han imidlertid Greven og drog hjem til København, imedens hin git til Dresden.

Her maatte han nu etter ernære sig af at manuducere. — Det var til juridisk Attestats, og flere Kandidater befandt sig vel ved hans Hjælp. De fik Embeder — fik endog Embeder, som deres almeenagtede, dygtige Manubuktør forgjæves søgte. — Han tog Ingen i Betragtning. — Han indsaae da tilført, at der vel maatte være vægtige Grunde, som talte imod hans Forfremmelse, og man leder vel næppe fejl, naar man søger om dem i hans Satirer. — Han havde jo vel ikke navngivet Nogen, men et gammelt Ordsprog siger dog, at den piber, som Stenen rammer, og her gjorde vel Vedkommende mere end blot at pibe. Skuffet, misfornøj og med svækket Helsbred forlod han da 1783 Øyen og tog ud til sin Broder, den ædle og dygtige Frans Wilhelm Trojel, Inspektør paa Anneberggaard i Odsherred. — At hans Eune dog ej endnu var

aldeles hændt, viser foruden flere andre Digte maaſſee ifær „Døſtingernes Rejſe til Frederiksſund,” der dog ej blot har ko- mifſe men ogsaa yndige Tegninger. At han ej heller havde glemt sin Interesse for Tingene fjernt udenom ham, viser den Begejſtring, hvormed han fulgte den franske Revolution, og som omtrent kun kan jævnſtilles med hans og Bro- derens ſværmeriske og faatit ogsaa i hans Gang fremtrædende Begejſtring for Indſøbretten. — Her hentlevede han sine 10 ſidte Aar i en ſildefunden Roltighed og i en Ugtelſe, som ej blot hans fjældne Kunſtkaber, men ogsaa hans retſkafne, ærlige ſænkemaade forhørverede ham, og døde, 50 Aar gammel, den 16de December 1793.

60 (af „Abvalgte Digte af Brodrene Trojel,” ud- gitte af Rahbet; Kbhv. 1801, 2 Bind 12mo, CXXVI — 190 og 126 Sider.)

61. Tullin (Kristian Brauman). Mangen En, som har læst det Foregaaende om Stub kunde maaſſee let falde paa, at jeg var ligegyldig mod Tullin, eller dog allenfalds ikke saa ganske billig imod hans Fortjenester; — og dog troer jeg, at denne Dom vilde være aldeles ubillig. Jeg elſter vir- kelig Tullin, som jeg elſter Møjens blomstersprængte Eng, men øjnede jeg endnu før Maj den rodmende, duftophylde Rosenuuft, saa veed jeg Intet, som kunde forpligte mig til for hin at glemme denne. Deraf — jeg elſter virkelig Stub højere end Tullin, iwhor højt jeg ogsaa elſter denne, og jeg anſeer Stub for større, mere begabet Diger. Dette for jeg begynder at tilbre Majdagens Sanger.

I Ringebø Præstegård ligger Tull-Eien, og paa denne Gaard fødtes Guldbrand Hansen. Han nedſatte ſig som Kjøb- mand i Kristiania, og her fødte hans Huftru, Ragnhild Øehli, ham den 6te September 1728 en Son, som i Daaben fik Navnet Kristian Brauman. Drengen havde et godt Næmme og var meget lærvillig, og blev derfor, ſin Faders tidlige Død uagtet, sat i Kristiania Skole, fra hvilken han, 17 Aar gammel, 1745 udgik til Universitetet. Sine Graminer tog han med Berømmelse, og uagtet han i nogen Lid havde opholdt ſig hos

Præften den lærde Dr. Nold i Karrebæk, tog han allerede 1747 — altsaa kun 19 Aar gammel, ſin theologiske Attestats med bedste Karakter, hvilken han ogsaa, endnu samme Aar, erholdt for ſin Dimitsprædiken. Næste Aar forlod han Kjøbenhavn, for at drage hjem, og stod ſaaledes i ſit 20de Aar aldeles fjernet fra hele vor Videnskabeligheds egentlige Sæde. Dog havde han alt dengang lagt ſig ſaavel efter Frank og Thys, ſom efter Musikk og Tegning. Og vi have da her den egentlige Grundforſejl imellem Tullin og Stub, — hvorfor jeg endnu engang maa sammenligne dem. Den forige, uſtadige, rigtbegavede Stub var viſtnok intet mindre end flittig, ſom vi ſorgeligt maa ſande af hans Liv og hans Arbejder; — den i mange Henseender langt mindre begavede og derhos noget hygelige Tullin kunne vi derimod ikke noſſom høde vor Ugtelſe for den Flid, hvormed han ſaa ærlig arbejdede ſig fremad. Var ſaa ogsaa Valget af hans boglige Under- holdning maaſſee ikke altid det bedfte, eller det helbigſte, og maa vi etter her ſavne den Smag, ſom vi faait havne i hans Digte — dog maa etter her hans Tidsalber komme i Betragtning — ſaa har han alligevel viſt ikke læst alene, men ogsaa ſtuberet, og boglig Syſlen var Manden med de mange borgerlige Beſtjæſtelſer en Træng, mebend en forſtri Ro, ſom han dog aldrig ſkulde finde, i Forbindelſe med et larmende Selſkabs Lyſtighed, ſom han nok vel tit faant, ſynes at have været Maaleſt for alle Stub's Onſtter. ſaa forſkellige vare hine Evende, og dog i hvor mange Ding ſaa lige! — Begge opſolde af den inderligſte Erefrygt for den guddommelige Al- hjerlighed, ſom hver paa ſin Viis ſang Hymner, — Begge tilviſſe Dannemænd, glødende af Kjærlighed til Fædreland og Konge, — Me og Ven og Belgjører! — ſaa lad da nu de- res Navne flynge ſig broderlig sammen, og Stenersens* ſom det træbie, og vi have Davidsens — tilviſſe for ſin Lid — herlige Kløverblad!

Da Tullin var kommen hjem, faant han, at hans Bryst

* Af denne Forfatter har jeg Intet kunnen finde, ſom jeg kunde optage i denne min Læſebog. Desuden fjender man ſaaſidt til hans, for en stor Del ſlet ikke trykke, Digte.

ikke tillod ham at gaae den gejstlige Vej, og han lagde sig deraf med Iver efter Lovkynigheden. I Forening med denne studerede han dog tillige Engelsk og Italiensk, og Young og Pope blev hans Yndlingsforfattere, der sik en afgjort Indflydelse paa ham som Digter, og hvem han ansaae for saa udmaerkede, at den, „der kunde holde den rette Middelvej mellem Young og Haller,” forekom ham som det hartad uopnaaelige Ideal af en Digter. Førstig forskriver sig fra 1749, Xaret efter hans Hjemkomst, det første Digt, man har af ham, — en Sang til Jubelfesten, — et rigtignok over al Maade simpelt Produkt.

Imidlertid havde hans Grigerfader overlædt ham en Spisger-, Stivelse- og Puddersfabrik, og 1759 blev han endnu dertil af et Selskab Toldforpagtere i Uggershusstift udnavnt til Tolbinspektør, hvorpaa hans Konge 1760 gjorde ham til Viceraadmand i Kristiania. At han saaledes tilvisse havde praktiske Forretninger nok, vil vel Ingen nægte, og dog var det langfra, at han deraf forsøgte Muserne. Det var endog først i en Alder af henimod 30 Aar, at han synes ret at have begyndt at behage disse. Naar hans „Majdag” er skrevet, og naar forstegang trykt, vide vi vel ikke, men medens Stub 1758 omkom i sin dybeste Armod, blev den estertrykt her i København. Med den var hans Digterhæder grundfæstet, og det ej blot herhjemme, men endog udenlands. J. A. Gramer oversatte enkelte Dele af den paa Tysk, og dem roste Tyslands store Lessing. Tyge Rothe oversatte den paa Frans. Dog havde saavel Gramer som Rothe Noget at udsætte paa Digtet, og — saadanne vare og saadanne ere Digerne, — ikke engang den gode, hjærlige Tullin kunde ret glæde sig ved en Ros, der ikke var blind for hans virkelige Mangler. At erkjende disse faldt ham vel ogsaa haardt, — idetmindste viser hans Svar, at han ikke tilstod dem.

De to andre større Digte, vi have af Tullin, ere to Ezedigte, — de ældste af det Slags i den danske Poesi, — som nærmest fremkaltes ved Præmier af det 1759 stiftede Selskab for de Fjonne Videnskaber. Deres Overskrifter ere „Søfarten” og „Skabningens Upperalighed;” ogsaa i dem ere mang-

follige Skønheder og dybe Tanker, forbundne med en rig Fantasi; — dog er det vist ikke saa ganske urigtigt, om man sætter Majdagen over dem begge. At intet af dem vakte den almindelige Interesse som Majdagen, er vistnok, men det vilde de maaske ikke engang have gjort, om de saa havde været meget bedre; — thi det er nu eengang Menneskehedens Natur, at dens første Vaavirkning næsten albrig naaes i Styrke af den næste. Af hans Smaabigte ere ogsaa flere, uagtet jeg ikke har troet at burde optage dem her, for sin Tid meget heldige, og enkelte af dem udmarkede sig endogsaa ved en Lyrik, der tilvoisse da var sjælden og vel til enhver Tid sjældnere, end Mange ville mene. Sa i nogle af dem finde vi en Smag, en Finhed og en Korrekthed, som vi ellers altsor tit savne hos deres Forfatter.

1764 gjorde Tullin efter 16 Aars Graværelse atter en Rejse til København. Det var Forretninger, som førte ham hermed; — men saa agtet og effekt han end i sit Hjem var som Borger og Embedemand, saa var det dog ikke denne, men Toldringets „første” Digter, der i København modtoges med en Begejstring og Udmærkelse, der vel omtrent kan jævnstilles med den, som Nordens første Digter isjor (1834) nød ved sin Ankommst til Kristiania. At Selskabet for de Fjonne Videnskaber optog ham til Medlem, var vel ganske i sin Orden, uden forsaavidt som det kunde have gjort det for længe siden; men, som Baden fortæller, var der ingen Mand af Stand eller Herdom, der vilde gjælde for at vurdere og paafjonne Talenter, som jo gjorde ham sin Opvartning i hans Herberg.

Kun fort nst han imidlertid Glæden af de vundne Lærbør. Som Raadmand og Told direktør i sin Fædeby døde han allerede det næste Aar samme steds, den 21de Januar 1765, i sit 37te Aar.

En Unavngiven udgav nogle Aar derefter (1770-73) hans samlede Skrifter, til Fordeel for hans Enke, i 3 Bind, men det havde maaske været til Fordeel for Digteren, om det var blevet ved det ene. Genere, 1799, udgav Rahbek hans udvalgte Digte i 1 Bind. Hans Enke sik, ikke som Enke efter Raadmanden og Told direktøren, men som Enke

esther vor „første“ Digter, en aarlig Pension tillagt af Regjeringen. Gid aldrig nogen Pension havde været mindre fortjent end den! og — med stadtigt Hensyn til Stub kunde jeg have hyst til at tilføje — i Opposition til det afsjorte, dog selv gjerne Pension modtagende, Pensionshad: — Gid den aldrig var udebleven, hvor den var ligesaa vel fortjent som her! — 76 og 113 (af hans „samlede efterladte Skrifter,“ Kbhvn. 1770—73, 3 Bind 8vo.)

62. Wessel (Johan Herman). Det var interessant nok at undersøge, om det virkelig er en puur Hændelse — hvis der overhovedet gives noget Såligt under Solen — eller om det maaske som en Nædvendighed er dybt begrundet i begge de beslægtede Folks forskellige Karakterer, at medens det paa den ene Side er Danmark, som har givet den følles Litteratur saagodtsom alle sine fortrinligste Heroer i den høje og alvorlige Poesi, — Kingo, Ewald, Dehlschläger, Grundtvig og Flers, — er det Norge, som gav os begge vores første og hartad eneste udmærkede Komikere, — Holberg og Wessel; — men denne Undersøgelse ligger naturligvis altfor langt udenfor disse Liniers Hensigt. Her kun i faa Trekk Wessels Levnet, hvis faktiske Omstændigheder, underligt nok, ere saa lidet oplyste, uagtet det just i disse Dage kun er et halvt Aarhundrede, siden han døde, — medens derimod dets hele Karakter er saa aldeles bleven til hele Folkets Ejendom; — end eet merkeligt Bewiis paa, hvad Folket anser for Historie og — jeg kunde fristes til at tilføje det, — paa dets sunde historiske Sans.

Wessels Familie nedstammer egentlig fra Holland, men ved de hyppige Handelsforbindelser blev den bragt til Bergen og nedsatte sig der. En af den, Johan Wessel, var Kjøbmand og Raabmand i Trondhjem, og af hans 12 Sønner var den Peder den ene, der, et Bidunder af snarraabig Ræskhed og Uversaghet, af æventyrligt Mob, blandet med lykkelig Dumdriftighed, — blev Danmarks Stolthed og Sverrigs Skræk og, adlet under Navnet Tordenskjold, endnu lever i faa utsalige Sange og Sagn, ej mindre end i det store Tempel, som

Historien viede sine udmærkede. — Johan Wessels andre 11 Sønner ere derimod alle enten mindre bekjente eller aldeles ubekjente; men den ene af dem blev etter Fader til Jonas Wessel, der, som Præst for Vestby og Proost i Øvreborgeshøjsel, i Aggershus Stift, opnæede en meget høj Alter, maaske endog overlevede sin Søn, Digteren; — thi denne Jonas Wessel var det, som blev Fader til vor Johan Herman Wessel, der saaledes var Tordenskjolds Brodersons Søn. — Hans Moder hed Helene Schumacher, og han blev født paa ovennevnte Sted den 6te Oktober 1742. —

Sin første Undervisning nød han hjemme, men 1756 flettes han, 14 Aar gammel, i Kristiania Latincole, fra hvilken han 1761 med gode Kunstdækker dimitteredes til Universitetet. Næste Aar tog han 2den Examen med bedste Karakter. — Jeg veed ikke, hvorvidt det maa paafalde Andre, som mig, at han til begge sine Examiner især stod sig godt i de matematiske Videnskaber. — Hans Fader, der foruden ham endnu havde 3 Sønner, havde ikke Raad til at vedblive sin Understøttelse, da Sønnen havde taget 2den Examen, men denne havde heller ikke hyst til at forlade Byen, og han maatte derfor ved Undervisning søge at fortjene sig sit Dophold. Om han imidlertid strax eller først senere blev Huslærer i Generaladvokat, Konferensraad B. Bornemanns Huis, derom mangler os enhver Underretning. Kun det vide vi, at han var det, da 1772 hans „Kjærlighed uden Strømper“ udkom.

(Pram, som blev det 1776, har maaske været hans Eftermand). — I sine Fritimer studerede han Estetik og gjorde sig noje bekjent med baade de øldre og nyere Manstre, hvorved hans Sprigtalent kom ham betydelig til Hjælp. Frans og Engelsk baade talte og skrev han. Ogsaa med Dansk var han fortrolig, og disse Sprogs fljenne Litteratur studerede han med Flid. Senere lagde han sig efter Italienist og i sine sidste Aar efter Spaniel.

Det var i det Seneste i April Maaneb 1772, at Wessel, dengang i sit 30te Aar, fuldendte det øldste og tillige det fortrinligste af sine Digte, det mysomtalte „Kjærlighed uden

Strømper." — Gætmindeste fortæller Rahbek os saa; og det bliver da af historiske Grunde nødvendigt, at dets Forfattelse kun har medtaget meget kort Tid for ham. — Rahbek formoder og, at den selv videnkabelige Bornemann ikke har været uden heldig Indsydelse paa Digter. — Til Opsætelse havde Wessel egentlig ikke bestemt det, og han synes knap selv tilstrækkelig at have vurderet det. — Men hvorom Alting er, saa gættebe snart den hele Wy sig til den unavngivne Forfatter, hans Navn var paa Alles Læber, og Bladene istemte med Begejstring hans Pris. "Siden Holbergs Dage havde intet Digt gjort saamegen Opsigt, som dette Wessels. Det gik med det, som med Peder Paars: man lærte det udenad og anvendte det allevegne, ved alvorlige saavelsom ved lyftige Lejligheder, i Tide og i Utide, ved SpilleborDET og for Skansen, i lærde Stridigheder og i spøgefulde Samtaler." — Ut man nødig savnede et saadant Stykke paa Theatret, er naturligt; — Scalabrini satte da Musik til det, og det blev givet første Gang den 26de Marts 1773. — Madam Knudsen, Musted og Hortulan gave Grete, Mads og Jesper serdeles godt; selv Rech skal have udmarket sig som Johan; medens Tomfru Halle (senere Madam Walther) skal have skilt sig heel mædelig ved Mettes Rolle. — Dog modtoges ogsaa her det hele Stykke med en saa levende Begejstring, at det maatte spilles fem Gange umiddelbart efter hinanden og kort efter atter 2 Gange. — Siden den Eid ere nu snart 63 Åar hundrede, og hvor utallige Gange har det ikke i dette Tidrum — paa Stenen som i Hjemmet — fremkaldt samme Begejstring! — medens det saae talløse Skarer af yngre Frembringelser, den ene efter den anden, saa aldeles forsvinde, at endej den Bedste kan hitte deres Navne.

"Denne Forfatter," siger den strænge Baden, "har i det Naïve og Komiske næppe haft sin Eige siden Holberg; — Alt hvad han berører, bliver under hans Haand pudseerligt." — Hertil føjet hele hans Samtids og Eftertids eenstemmige Dom, bliver vistnok den herlige, men desværre her altfor selvstændige, Todes mærkelige Paafstand en Ubegribelighed for os Alle:

— „een Tragedie som Ejnar Tambesfælver er af større Nutte, end al den Kjærlighed uden Stromper, som kan være eller blive til." — Men dristig ville vi dog paafaae — ikke at Tide her har uret; thi der vilde vel alligevel Ingen falde paa at holde med ham — men at „Kjærlighed uden Stromper" er i den ironiske-komiske Poesi et Mesterwerk, som ej blot i den danske, men som i enhver som helst litteratur sjælden er og vil blive naaet og endnu langt sjældnere overgaet, — maakse saa tit netop, som Genix paany rejser sig af sin Aſte. —

Af Berommelse havde nu Wessel vistnok ved sin første Fremtræden vundet al den, som nogen ung Digter kunde haave, — langt mere, end hans naturlige Beskedenhed og Undselighed havde gjort Fordring paa; — og dog vandt maakse igrunden „hans elskværdige Bæsen og hans Gjæls Godmobigbed" ham i samme Anledning en langt flønnere Palme. — Scenien i „Kjærlighed uden Stromper" gaar jo nemlig især ud over de franske Tragedier og de italienske Operaer, hvilke begge netop til den Tide arbejdede paa at forpeste Smagen hos os. To af dem, som især brugte deres Vankraft til i Eftersigninger at fremfæste dette Ukrud, vare begge Normændene J. Nordahl Brun og N. Krog Bredahl. Den Førstes „Zarine" og den Sidstes „Tromsøgen i Sidon," begge nys udkomne, havde da især laant Wessels ironiske kune Grundtrækene til nogle af Parodiens fortrinligste Begninger. Journalerne udpegede mange af dem, og de vare desuden altfor tydelige til, at de kunde undgaae noget opmærksomt Øje. — Men ligefaa lidet her som nogenfindes siden havde han dog haæsset „sin komiske Piil til personlig Satires Braab," og Enhver maakte klarlig indse og med Glæde fornemme, at det kun havde været ham om Ideen at gjøre, og at kun det havde været ham helligt magtpaaliggende, med Geniets Eyn at affsætte al den upoetiske Styghed og trætende Kjedsmommelighed i den fransk-italienske Bansmags væmmelige Svust og larmende Bombast, — at selv hine Begninger derfor mindst havde til Hensigt at krenke nogen Personlighed, men kun paa en haandgrubelig, en sanselig Maade at

loste Baagen fra deres Hjne, over hvilke den endnu rugede. — Man finder dersor heller ikke, at det frembragte nogen Brede hverken hos Brun eller Bredahl, men langt mere, at de begge strax efter tilligemed Wessel toge Del i¹ Stiftelsen af det i over 40 Aar først kraftig blomstrende, senere farvelig nok vegeterende, mærkværdige „norske Selskab.“ —

Striden imellem de to æstetiske Partier — det danske og det norske — er vel hartad en af de bekjendteste Scener i vor Litteraturhistorie. — Medens de Danske dog mere og mere vurderede Gwolds ubmærkede Fortjenester, vilde de Norske aldeles ingen Anerkjendelse yde dem; — for dette Parti, idemindst for de Fleste af dem, ubmærkede Gwald sig kun ved Sovløs og Uforståelighed. — Dog maa dette ikke tages juist saa strengt, som om det norske Parti kun talte Nørmaend, og det danske kun Danske imellem sig, — Partierne bencæntes kun saa efter den store Fleerhed af sine Medlemmer. — Det danske havde sin Samlingsplads i det neergaardiske Kaf- fehuus i Badstufsstrædet, det norske sin i det jueliske i Sværte- gaden. — Her var det, at Ove Gjerlev Meyer, en dygtig Student, der haade var theologisk og juridisk Kandidat, og som har gjort sig ikke usortjent ved Skrifter, — efter Rahbek i April 1772 — stiftede det „norske Selskab.“ — At sildbre dettes gode og svage Sider kan naturligvis ikke her være Hensigten. Særdeles meget Gott virkede, helst i Førsteningen, dets æstetiske Tendens nødvendigvis, om end Mængden af Medlemernes evige Vittighedsjageri nok saa tit drev dem ud i Glovhedens Vandpøse efter Wagatellersnes Bindøg, og Gensidigheden altsor tit lukkede' deres Hjne; — Kun maa det her være nok at tilføje, at en Mængde lyse og vittige Hoveder talte Selskabet virkelig bestandig, men at vor Wessel dog alligevel var, som Dehenschläger saa smukt og sandt udtrykker sig, „Blomsten og Kronen af dets Munterhed og Lune,“ ligesom det ogsaa til Hæder for hans And og Smag maa bemær-

* Dette Udtryk er maaske mindre rigtigt; — men vist er det dog, at de alle tre meget tidlig var Medlemmer af Selskabet.

kes, at han vistnok ikke delte de Andres hele Ubillighed i Gwolds Bedsmimmelse, og at han kun et Par Gange paa en ikke sonderlig bidende Maade har gjort sig lystig over denne sin store saa højst forskjellige Fævnalbrende.

Dette Selskab var nu vistnok vel stillet til at nære Wessels Høg til en ørkessels Selskabelighed, ligesom hans Ulyst til alt Arbejde og til et ordnet Liv. Den uafsladelig rygende Punsebolle gav endnu en anden Tilhøjelighed den rigeligtte Mæring. — Hans Liv var nu vistnok ogsaa meget langt fra at være lykkeligt. — Han var en gammel Student, der aldeles havde bortkastet Tanken om Embedsexamen, der ingen-sinde kunde haave noget Embede og hellerikke duebe til noget, fordi han havde Ulyst til ethvert faadant. — Sit trænge Ud-komme maatte han forsøsse sig ved bestandige, trættende Li-meundervisninger. — Hvad Under da, at han tilbragte den øvrige Tid i sine ligestemte lystige Kammeraters Midte, og der sagte at forjage den Tungsindighed, der mere og mere blev et Hovedtræk i hans Karakter. — Imidlertid fremkalde dog ogsaa dette Selskabs udfatte Smaaprise de to eneste alvorlige Digte, vi have fra hans Haand, „Sønnen“ og „Nojsomhed,“ der begge indrykkedes i det første Stykke af det norske Selskabs poetiske Samlinger, som udkom 1775. Ut han i den Tid, som ligger imellem Kjærlighed uden Stromper og disse to Smaadigte, Intet havde leveret, er tilviise en Mærelighed, som kun hans Ulyst til Arbejde og Virksomhed og hans absolute Mangel paa Ergerrighed kan forklare os, ligesom vi ogsaa det maa sige Grunden til den anden Mærelighed, at han ej blot havde kulmineret strax i sit første Digt, men ej engang fjernt naaede dette i nogetomhøst af alle sine senere. —

Det næste Aar, 1776, udkom hans „Lykken bedre end Forstanden“ og opførtes paa Theatret, men hverken der eller hos det læsende Publikum vandt denne Komedie Bisald. Den stod ogsaa i enhver henseende saa dybt under „Kjærlighed uden Stromper,“ sjønt vel endnu højere over mangt et andet Stykke, som Publikum til de forskjelligste Eider har modtaget

med meget mindre Kulpe. Bist nok er det, at Stykkets Idee laa udenfor Digerens Natur — (har maaſſee det norske Selſkabs Fransheds virkelig smittet ham, siden han valgte sig et saadant Emne?) — men mulig har ogsaa hans Sygdom haft en uheldig Indflydelse paa Udsætſen. I Aarene 1776* til 78 led han nemlig »of en yderst pinefuld Kiftelſkab«, der i over et Aar holdt ham i Sengen. Hans Helbred havde aldrig været stærk, efter denne langvarige Sygdom gjenvandt han den aldrig, og hertil virkede hans uordentlige Liv ikke lidet. Men ogsaa hans gode Lune veg mere og mere ved Sygdommens Indflydelse og gav joenlig Plads for det Mismod, som hans Stilling indgav ham.

Imidlertid syntes med Aaret 1778 en lykkeligere Skæbne at tilsmile ham. I dette Aar blev han Theateroversætter med nok omtrent 300 Rdlt. aarlig. Rimeligvis er det Bornemann, der har hjulpen ham til denne Ansættelse. 7 franske Syngespil oversatte Wessel saaledes i de følgende Aar til Brug for Theateret, og hertil indskrænkte sig hele hans poetiske Virksomhed. — 2 Aar efter, 1780, giftede han sig med Anne Katrine Buker, en Datter af Krigsbogholder, Justitsraad Buker i Kristiania, med hvem han skal have faaet noget Formue, som dog den totale Mangel paa Husholderisched ikke tod blive af lang Varighed. Ved hende blev han 1781 Fader til en Søn, Jonas, deres eneste Barn. Vistnok har denne Forbindelse i Forstningingen ikke været uden heldig Indflydelse paa hans Stemning og Lebemaade, men næppe har denne Virkning været af lang Varighed. — Jeg fejler vist heller ikke meget, naar jeg antager, at dette Kifteskab ikke længe har været lykkeligt. Hertil laa nu vistnok en stor Skuld hos Wessel selv, hvem ved gammel Vané Klubomgang var bleven til en Nødvendighed; men paa den anden Side er det ogsaa

* Skulde min Gjætning være rigtig, at Pram fulgte ham som Barer i Bornemanns Huus, saa kunde det netop slaae til, at denne hans Sygdom har gjort det umuligt for ham at bestride sine Forretninger der, og at Pram da har overtaget dem. Men, som sagt, det Hele er kun en Gjætning, da man ligesaa lidt veed, naar han kom fra, som naar han kom i hint Huus. —

vist, at hans Kone desværre var en temmelig raa, en arrig og fjsjende Santippe. — Vistnok var han endog ligesaalidt hjemme, som før han sat sig et fast Hjem, uagter han dog holdt meget af det og især elſebede sin Son inderlig, med hvem han tit og gjerne spøgdede underholdt sig. — Om Formiddagen tog han paa Hemmets Biinstue, Hjørnet af Østergade og St. Jørgensgade, sin røde Vin og om Aftenen i norske Selſkab sin Puns, paa det første som paa det sidste Sted elſet af Vart og Gjæster for sin elſebedige, hjertelige Godmodighed, som for sin giftfri, lunefulde Wittighed.

Først 1783 leverede han atter noget Originalt. Det var den herlige Komiske Fortælling »Gaffelen« og det ikke mindre herlige Digt »Brodne Kar (eller som det ogsaa hedder: Ondt og Godt) i alle Bande.« 1784 (ikke, som Molbech har, 1783) begyndte han bernest et Ugeblad med den pudſige Titel: *Votre serviteur. Otiosis.* — At det var Trang til Indtægt, der bragte ham dertil, er nok udenfor al Twivl, og tydeligt er det, med hvor lidt Lyst han arbejdede paa det. Imidlertid blev det dog vistnok undervurderet, da det udkom; thi mange af dets komiske Fortællinger ere tilviss fortæffelige, og læses endnu med maaſſee større Interesse end da de udkom. Det vedvarede kun igjennem 54 Nummere og holdt op i Aaret 1785. I samme Aar udgav han ogsaa, uden at naøvige sig, det originale Sluespil »Anno 7603,« men Alt, hvad man kan sige om dette, er vistnok, at der »hjst og her findes Glimt af hans Geni.«

Wessels sidste Sygdom var af kort Varighed. Den tørse og uwirksomme Melankoli, hvori hans fordums gode Lune havde tabt sig, syntes i disse Dage at ville forsvinde, og han var joenlig saa munter og opsymt, som han ikke i lang Tid havde været. Rimeligvis ventede man derfor ikke hans Dages Ende, da han den 29de December 1785 hensov, ikun lidt over 43 Aar gammel. Kort i Forvejen havde han spøgt med usædvanlig Munterhed og livfuld Wittighed. — I de første Dage af Aaret 1786 begraves han. Hans Bordefærd (bekostet af nogle af det norske Selſkabs Medlemmer; thi hans

allernærmeste Efterladte formaaebe det ikke), var udstryret farveligt, men verdigt, og havde et hæderligt, sjønt ikke nær saa talrigt Folge som Gualds. Det norske Selskab fulgte ham. Han jorbedes paa Trinitatis Kirkegaard, i Nærheden af den Grab, hvori Guald fem Aar tidligere var nedlagt." —

Wessel var af Middelstørrelse. Hans Ansigt var Preget af en livfuld Aand. Han havde brune, livfulde Øjne og, saavidt af hans Portræt kan sluttet, sterke, fremstaende Øjenbryn. Et isjnefaldende Ur paa højre Sider af Hagen var maaskee en Folge af den forhen omtalte Fistelstøde i Kindbenet. Hans Gang var sjædesløs, ligesom hans Paaklaedning. I sine sidste Aar skal han have baaret Paruk, som gik langt ned i Panden, men ved de andre Sider kom undertiden hans egne Haar til syne. — Hans Munterhed havde aldrig været vild Eystighed. Den tavse Melankoli, den indre Misfornøjelse, der hvilede over ham, gjorde ham i tilsigtere Aar stille og tilbageholden. Uvenlig var han dog aldrig. Han var forsønlig og tilgaaer gjerne Fornærmedser. Hans gudfrygtige Sindelag og Denkmaade have Samtidige bekræftet." —

Efter hans Død gav Theatret en Forestilling af Kjærlighed uden Stromper til Forbeil for hans efterladte Son, og Pram, Rejn, Zetlitz, Wibe og Fasting skrewe Digte til hans Minde; — Ingen gjorde det dog saa smukt som Baggesen:

"Graad smeltes hen i Smiil, naar Wessels Lune bød,
"Og Glædens Smiil forsvant i Daarer ved hans Død."

Af hans Digte er der mangfoldige Udgaver. Den af A. E. Boye, som her er brugt, er vistnok fortrinlig. —

22 og 50 (af hans „Samlede Digte," udgivne ved Sekretær A. E. Boye, Kbhvn. 1832, 312 S. 8vo.)

63. Wilster (Kristian Frederik), Professor ved Gors Akademi, født i København 1797.

37, 56, 126 og 135 (af hans „Digtninger," Kbhvn. 1831, 128 S. 8vo. 1 Rbdrr.)

43 og 210 (af hans „Digtninger," Kbhvn. 1827, 180 S. 8vo. 1 Rbdrr.)

64. Winther (Mathias). Jeg skulde nu her, hvis jeg kunde, leve et kort Omrids af en Mand, der endnu for et Par Aar siden havde draget næsten Alles Uwillie, Manages Had og endnu Gieres Forbitrelse over sit Hoved; — jeg skulde skildre ham uden Videnskabelighed, og det haaber jeg at kunne; — jeg skulde skildre ham med Sandhed, — det er vanskeligt; — thi sjønt jeg aldrig har staet i nogetsomhest Forhold til ham, saa ligger dog hans eget bevegelige Liv vor bevoegelige Tid for nær til, at man med historiske Kasjagtighed kan kjælle imellem, hvad der tilhørte ham selv ene, og hvad der tilhørte Tiden. — Dog et Ord saa godt som mange; — Jeg kan ikke skildre en Karakter saaledes som Menneskehjender, Hjertets og Nyrernes ubedragelige Fortrolige, den herlige Bulver, — men den, der hjænder hans Gregory Gilpin med alle de slette og dog enkelte meget gode Sider, jeg skulde mene, at han ogsaa kjendte den ulykkelige Mathias Winther saa omrent, — ja maaskee igrunden bedre, end om han havde hentet sin Kundskab af Dokument paa Dokument. Til ham vil jeg derfor henvise enhver Leser, der ønsker at domme, hærligt.

Mathias Winther fødtes 1795 paa Kalemosegaard i Bispenberg Sogn i Havn. Hans Farer ejede denne Gaard, hans Bedstefader derimod havde været Præst i Orbek og Provst i Binding Herred. — Da hans Farer døde 1811, stod han som en oplosben Dreng med et hurtigt Hoved men uden al Dannelse. Han vilde studere, men Moderen satte ham paa et Kontor i Odense, at han senere kunde tage dansk juridisk Examen. Her blev han bort, til Regimentskirurg Jacobsen tog sig af ham og satte ham til at tage fat paa Kirurgien, uden at han dog havde nogen egentlig Eyst til den. Bisshop Plum lært ham Latin, og han gik desuden paa et Felchospital, indtil han 1813 tog til København at høre Forelaesninger. Dem besøgte han ogsaa, sjønt uden sonderligt Uddytte, og da han snart kom i Pengesorlegenhed, udvirkede Jacobsen ved sin Unbefaling, at han blev Kompaniiskirurg i Middelfart. Men Freden sluttedes, og han blev uden Levebrød, indtil

Jacobsen efter sig ham ansat som Kirurg ved Felthospitaerne i Odense.

Som saadan vilde han 1814 med nogle Flere gjøre sig en glad Aften; — den endte med, at han forelskede sig i en Skredder Thornings Datter, og ejent Felthospitaerne nu opstod, og han efter blev brobłss, gistede han sig strax efter, tog til sin Svigerfar og ernæredes ved sin Kones Skreddersyning. — 1816 tog han etter til København for at tage Examen og opmuntredes af et Par Venner, der vilde læse med ham uden Beløning, til at tage Artium, til hvilken nuværende Professor Rafn ville dimittere ham. — Penge-mangel drev ham imidlertid efter til Odense, hvor hans Kone, der var blevet Moder, næppe selv var i stand til at fortjene sig sit Ophold, og hvor han tilbragte et halvt År i Nør og Træng, paa hvilken den farvelige Indtagt af hans første Digsamling (1817) kun kummerlig pådebede. — Men Jacobsen fik ham efter ansat som Ekstradronskirurg i Randers, og da han, uagtet han nu var i stand til at underholde haade sig og sin Familie, her plagedes af Hjemme, fik Rafn, der dengang var blevet Øffiser ved det høynste Dragonregiment i Odense, ham 1818 forsæt til dette. Her blev han også Bibliotekar ved Militærbiblioteket, og uagtet en Uenighed med Oberst Guldborg gjorde, at han igjen måtte fratræde denne Post, tilbragte han dog nu her saa lang en Tid i Ros, som ellers hverken før eller siden, efterat han først var fastet ind paa Verdens store Skueplads.

Men her var det også, at han (1818) lod sig overtale til at udgive sin første Pamflet. Hvilkens var vel den egentlige Grund til dette Skridt som til alle de andre langt senere? — Uden at jeg noje kender Sammenhængen, skulde jeg næsten troe, at Gulver har Ret, naar han siger: Penge! — Vor Tid er nu eengang saaledes, at den ksjøber Ingenting saa gjerne som Skandskrifter, og den tvinger jo dersor næsten hver den ulykkelige, der hverken har Samvittighed eller Penge nok, til at slappe sig de sidste paa den førstes Bekostning; — og saa fordommer Verden ham bagefter, istedensfor at domme sig

selv. — Imidlertid udgav Winther ogsaa i disse År en Deel Folkesagn, en ny Digsamling, et Skuespil, samt nogle Små-skripter, hvori blandt paa Tyft en Dagbog om Magnetismen, og leverede desuden en stor Mengde Bibrag saavel til Maanedsskrifter som til forskellige Blad.

Sandt nok er det nu tilsvisse, at det vilde være uretsværdigt, om man brød Staven over alle Matthias Winthers poetiske Frem-bringelser, helst saalange som man iflæng uddeler Digternavnet til en Mengde Personer, af hvilke Saamange kun nu og da ved en Slumpetræs traf en enkelt Muse i en affides Løvhytte og tryggle hende saalange, til hun afstod dem et Par Vers for selv at faae Ro til at hvile, — men endnu langt latterligere vilde det dog være, hvis man etter her vilde vurdere det Alt-sammen for øgte Guld, hvad dog kun stundum er gyldent, eller i det Højeste holder et Par Karat, — og var det dersor et Smagsvalg af Geheimraad Bülow til Sanderumgaard, at han (1823) lod Winther besynde sin Have og i dyre Domme bekostede Kobberstik til disse Sangbilleder, saa kunne vi vist-nok ikke her sonderlig ophøje hans Excellences Smagfuldhed. — Imidlertid adlod Winther Opsordringen, besang Haven, sit sine Vers godt betalte og Forærlinger ovenikøbet og tog nu 1825, efter erholdt Permission, 3de Gang over til København for at tage sin Examens.

Før sin Kollegiegang fik han her anbefalende Atester, men Skribelystens Hand først efter i ham, saa han nu udgav en Samling originale Eventyr samt et Maanedsskrift og var etter en af de flittigste Leverandører til Dagbladene. Eigeledes udgav han en Oversigt over den naturhistoriske Litteratur, som man idetmindste har sagt mig, skal ikke være uden Værd, og det trak saaledes ud med Examens. — Desuden forlede hans Sanselighed ham ved denne Tid til et Skridt, som man forgjører vilde forsøge at besmykke. Hans Kone var i Odense; en Ejendomspige i København gjorde Indtryk paa ham, — og han blev sin Kone utro. — Dette Egteskabsbrud gjorde, at han søgte om Skilsmissé fra sin Egtefølle, hvem han dog selv endnu kaldte en brav Kone og en brav Moder for deres

2 Børn, men hvem han ikke desmindre pligtforglemmende overgav, for saameget friere at kunne see igjennem Fingre med sin forbryderiske Tilbøjelighed. Det er den første egentlige Skjænsel, som Røber ved hans Navn, og den skal hedde en Skjænsel for al Verden, om saa den ryggesløse „gode Zone“ er nok saa mild i dens Bedommelse! —

Endelig gik han 1828 op til Examen, men faldt misforsojet fra. 1829 gik han etter op, men blev syg og maatte etter faldt fra. Han søgte endnu engang om sin Permissions Fortængelse, men fik Uafslag og maatte hjem til sit Regiment i Odense. En Uforsigtighed, og maa ske en blot Uforsigtighed, gjorde nu, at man den 2den Oktober 1830 gav ham sin Afsted, og en Klage i den Undretning blev forgyedes. Hans Stilling var fortvilet. Odense Fattigvæsen sendte hans Kjæreste med sine 2 Børn til Kjøbenhavns Fattigvæsen, og han tog bagefter, da han først havde udgivet sin „Forpostfægtning,“ — et Skandiskrift mod Oberst Guldberg og Stabskirurg Sonder, — og fandt hende ansat som Opvartningskone ved Søhospitalet og i stand til at ernære baade sig selv og Børnene. Men hun døde pludselig, og han tog Børnene til sig.

Dette var just ved samme Tid, som han i September 1831 begyndte Udgivelsen af sin berygtede „Raket.“ — Den betalte sig — til Skam for Lidsalderen — meget godt, uagtet alle de mange Boder, han paadrog sig, og saaledes ogsaa alle hans andre smaa Stridskrifter; medens derimod hans Haandbog i den medicinske litteratur, der ikke skal være uden videnstabbeligt Værd, skal have betalt sig langt daarrligere. — Hvad har altsaa, kunde jeg næsten spørge Lidsalderen, et Menneske at gjøre, hvis Samvittighed desværre foruroliger ham altfor lidt, naar han ser, at han Intet fortjener ved det Fortjenstlige, men Deslomere ved sin Skam? — Mathias Winther blev frit, — (frækt) liberalt hedder et nu, — blev sig Udkomme og Skjænsel til og den ene Proces efter den anden. Ved en af disse domte Hof- og Stads-Retten ham i Septbr. 1832 som Eremarksmand, og jeg har desværre her endnu en Historie at fortælle, som heller ikke er glædelig. — Han indankede nemlig

Sagen for Højesteret, og medens den der svævede uafgjort, anlaaede han selv en Wressag mod En, der havde injurieret ham. — Hof- og Stads-Retten afviste denne Sag, fordi Winther som Eremarksmand havde mistet sin Kjæ og altsaa ikke kunde fornermes paa den. — Denne markelige Dom blev affagt i April 1833, — gid den sidste af sit Slags, som nok en af de første, om ikke den allersørste! — Højesteretsdommen faldt imidlertid først efter Winthers Død, og ved den blev han ikke domt som Eremarksmand; men som sagt, han var nu død og kunde nu ikke længer forsvara sig hverken imod Wreskrænkelser eller imod retslige Uretfærdigheder. —

Han havde selv beregt sig idetmindste de allerfleste af sine mangfoldige Sorger ved sin tilvisse ubesindige og altsortit højt dadelværdige Fremfærd. Sorgernes og Smerternes Bitterhed forkortebe udentvidt hans Liv. Han faldt i en langvarig Sygdom, hvis Lidelsler visstnok paa den for ham onskelligste Maade endte sig ved en rolig Død, den 26de Februar 1834. —

Vi have set nok af hans Fejl, og see vi hen til hans Poesier, sinde vi i dem, foruden Manglen af det egentlige Digterkalb og Manglen saavel af Landens videnkabelige, som Hjertets edlere Dannelse, ogsaa den samme Regelløshed og vilde Udslejen, som vi have fundet i hans virkelige Liv og derhos en temmelig Smagløshed, Bidtskæftighed og Hang til at prude sig med fremmede Fjere. — Hvad derimod hans bedre Sider angaaer, da ere Alle enige om, at han ej blot var sparsomelig, tarvelig og ødruelig, men tillige tjenstfærdig, ej uden en vis Godmodighed, godgjørende imod Fattige, stedse færdig til at forsvara den Forurettede, og en Hærlig Fader mod sine uegte Børn. At besmykke hans Fejl vilde være at gjentage dem, men for vor Lidsalder dommer ham for strængt, var det vel kløgest, at den først prøvede sig selv noje, og før den albeles fordommer hans Raket, var der heller ikke af Vejen, om den prøvede et eller andet Blad noje, som den er langt fra at være saa stræng imod, — joenførte det f. Ex. ret omhyggelig, ret fordomsfrist med den saa fordomte og visstnok stedse højt dadelværdige Raket. —

78 og 149 (af hans „Digte, gamle og ny,” Kbhvn.
1833, 162 S. 8vo.)

65. *Winther (Nasmus Villads Kristian Ferdinand), theologisk Kandidat, født i Fensmark den 29de Juli 1796.*

- 8, 9, 17, 29, 35 og 41 (af „Fabler for Børn,”
Kbhvn. 1834, 50 Bladé med ligesaa mange Fa-
bler og Træsnit, 1 Nbdtr. 3 my.)
44, 159, 26, 172 og 199 (af hans „Digte, gamle
og ny,” Kbhvn. 1832, 280 S. 8vo.)
161 (af hans „Nogle Digte,” Kbhvn. 1835,

66. *Zahle (Ernst Sofus Vilhelm), Præst i Hvedstrup og Flyng ved Roskilde, født paa Vemmetofte den 19de Marts 1797.*

204 (efter et særskilt Aftryk.)

67. *Betlix (Jens).* — „Jeg leør af mit fulde Hjer-
te, naar en Digter troer sig den hele Verden værd; — jeg
leør ligesaa højt, naar man ubregner hans Fortjenester efter
de Summer, han kan indbringe Staten. — Der gives Dig-
tere, som ere deres Nations Ere, og som Staten burde lønne
derfor; og der gives Digtere, som underholde deres Bidsalder
paa en behagelig Maade. — Disse have i mine Tanker ingen
Fordring paa Statens udmarkede Belønning.” — Til denne
sidste Klasse henregnede den glæde, forbringstii, leende Betlix
sig selv, og det er vistnok ogsaa sandt, at han ej var nogen af de
meget store Digtere; men til at dse med sin egen Bidsalder
var han dog for god, og jeg tager vist ikke fejl, naar jeg troer,
at han endnu tit underholder ogsaa denne „paa en behagelig
Maade.”

Den muntre, hærlige, trofaste Betlix fædtes i Stavanger
den 26de Januar 1761. Hans Fader var Regimentsfælffjær
Sigismund Betlix, og to af hans Brødre, den ene efter den
anden Apoteker i Stavanger, have begge efterladt Småaafskrif-
ter. — Han selv gif i Bergens Skole, og derfra dimitteredes

han 1780 til Kjøbenhavns Universitet. — „Jeg kan paa min
Ere ikke begræbe,” sagde den gamle hærlige P. H. Grimann
engang til Udgiveren heraf, hvorfra Nutidens Studenter faae
Penge til at leve saaledes, som de leve, og ovenikøbet fil
Uniformer med; for det veed jeg nok, at jeg og mine Tævn-
albrende, idetmindste Normændene, knap havde 4 Skilling til
et Brev, ‘naar de første 4 Dage af Maanedene vare forbi.’” —
Uden at ville anstille Undersøgelser angaaende dette Spørgsmål,
maa jeg her kun tilføje, at det gik Betlix som saa mange af hans
Kammerater — skont desverre ogsaa mangfoldige af Nutidens
Studenter, — at han, efter at have taget anden Examen,
maatte afbrænde sine Studier og tilbringe adskillige År
som Huslærer i sit Fædreland. — Vel havde han allerede, in-
den han tog dort, 1780 debuteret som Digter i — Adresse-
kontorets Esterretninger med sin Ode til Dumhed og
endnu samme År i „Almindeligt danske Bibliotek“ med flere
Digte unberstegnede 3, men han var jo dengang endnu saame-
get ung, og det var først i sin Huslærperiode, at han ud-
dannede sin hele fordomsfri, klartskuende, livlige og frimodige
Ånd, uden at dog hans Smag enten her eller nogensinde
naaede nogen særmerdig Grad af Uddannelse. Desuden var
han her saa fjernt fra den egentlige Videnskabelighed, hvis
dybere Indtrængen jo ogsaa saa aldeles laa uden for hans
hele Bilsjøelighed og Altraa. — Videnskabsmand blev han
aldrig; — som Borger vilde han kun være en ørlig Fædre-
landsven og en velsom Præst, og begge Dese opnaaede han at
være — idetmindste det Første — indtil sin Død. — Hvad
han som Digter vilde være, have vi seet; — og som Mennes-
ke stræbte han kun at vorbe den gode Husfader, den begej-
strede og trofaste Ven, den hærlige Menneskeven, og ogsaa det
naaede han. — At hans Livslyst og Selvskabelighed i hans sid-
ste Åar gik over — og bertil hjalp Sorgen saameget — til
en sorgelig Bilsjøelighed, som slappede hans Kraft, indskren-
kede hans Virksomhed og — maaske — forfortede hans Liv,
— maa vel hver den med Smerte tilstaae, der med Glede
tænker tilbage paa hans tidligere Liv.

Dog, idet vi saae ind i Digterens Indre, glemte vi hans borsgerlige Historie. — Utsaa, 1788 kom han igjen her til København for at fulbende sine Studier, og tog 1789 theologisk Uttestats. Samme Aar var det, at han udgav sin Samling Poesier; * af hvis Fortale de Ord ere tagne, med hvilke denne Skitse begynder. Denne Digtssamling modtages med almindeligt Bisfalb, og Resensenten erklærede, at „naar man undtagt Ewalds og Storms, have vi nok albrig (?) (1790) haft en Samling, der indeholdt saa faa Fejl, saa saare meget Gode og saameget Uppertil.“ — Men den samme Resensent vilde ogsaa sætte den alvorlige Zetlig over den naivomuntre, — og skjønt denne Resensent er ingen anden end den dygtige og herlige Abrahamson, er dette dog nok en Ting, som albrig gaaer an. — Sandt derimod er det at vil han blot spøge eller blot være komisif, bliver han tit enten vidstødig eller lavkomisif, og mishager i begge Kælfælde ligemeget.

Det næste Aar, 1790, blev Zetlig Kapellan hos Præsten i Dy paa Jæderen i Kristiansands Stift, og her var det, at han blev bekjendt og 1791 gift med sin saa tit besungne Elisa, — Præstens Datter, Elisabet Bull. — Hun var Digterens første Kone og gjorde ham, som han selv siger, meget lykkelig. — At hun kunde have gjort ham endnu lykkeligere, hvis hun havde været hærligere og mindre heftig, vil man rigtignok paastaae. — Her var det ogsaa, at han 1795 udgav sine Salmer og sine „Sange for den norske Bondestand,“ hvilke sidste 1812 paany blevc oplagte. At det var saadonne Sange, der i deres Fejnhed og lette Munterhed bedst egnede sig for hans Musa, er vistnok udenfor al Ævnl, og hans Fædrelandsfærd, hans rene, naive Hjertelighed, forbunden med det Sande

* At opregne alle de Smaating som han tidligere og sildigere har levet, kan naturligvis ikke ske her, og undtagelsesvis vil jeg kun nævne, at han 1782 skrev i „Kristiania Intelligenſedler“ og 1786 leverede flere Poesier til Minerva; — at han desuden har leveret Bisdrag til mangfoldige Lidskrifter og 1788 udgav, skrylt for sig selv, et Digt „Karenlyst,“ der slet ikke er saa uheldigt.

og Naturlige, skjønt vistnok undertiden altfor Kunstsæsse — (Zetlig var som Digter i enhver Henseende netop den stærkeste Modstætning til Nejn) — i Fremstillingen, kan vistnok ikke Andet end tiltale og tiltrække enhver Læser. — Og som vi finde ham her, saaledes er han ogsaa saavel i sine Sange for den norske Armee (1808), som i sin biografiske Skildring af sin elskede og inderlig agtede Ven og Belgjører, Biskop Nordahl Brun. — En herlig Mand har han været, en elskværdig Digter er han tit; — kun Glæde, at hans Letbevægelighed — maakke Lidenskabelighed — formeget løb af med ham, og at han i sit Liv som i sin Digtning for „hjælden brugte Smaagens Vægt og Kritikkens Fjil.“

1800 var han blevet Sognepræst til Vigedal i Ryfylke, og 1811 blev han forslyttet til Hvides i Øvre Tellemarken. — Her døde han den 14de Januar 1821, næppe 60 Aar gammel; men det var dog godt, at han døde, thi her ventede ham saa dog kun lidet Glæde. Verden havde, især i hans sidste Aar, skjenket ham mangen bitter Sorg. — 1825 udgav hans Landsmand, den ikke uheldige Digter K. N. Schwach, en ej aldeles fuldstændig og nok ej heller saa aldeles heldig Samling af hans poetiske Arbejder og tilføjede et kort Omrids af hans Levnetsleb.

21, 79 og 89 (af hans „Poesier, 1ste Samling,“ Åbhn. 1789.)

Desuden er der af ubekjendte Forfattere optaget følgende Digte i Samlingen:

45, 159, 25, 198, 200 og 203, af hvilke det første er aftrykt efter Herr Skuespiller Holst's „Majgilbet,“ og de andre ere tagne af „Udvalgte danske Viser fra Middelalderen,“ samlede i 5 Bind ved Abrahamson, Øhlerup og Rahbek. — (se Nok). —

Ei blot Forfatterne til disse Viser ere ubekjendte, men ogsaa Tiden, i hvilken de ere skrevne, skjønt denne vel omtent har

været det 16de eller 17de Aarhundrede. — Som forhen fortalt har Kok foren 3 af de saakaldte „Kjæmpeviser,” og uagtet han var Sorterups og Gyvs Samtidige, veed man dog saa saare Libet om ham. — Maaskee ere de øvrige endnu ældre, — men et markeligt historisk Træk bliver det dog stedse med Hensyn til disse Sange, der vare Folket saa kjære Gaver, at medens de alle levede livligt haade paa hets Unger og i dets Hjerter, døde deres Givere aldeles i en evig, en uopklærtig Forglemmelse. — Folk lyste nok at modtage Gaver, men at takke er dem en mindre lystelig Sag. — Saa var det, og saa er det endnu. —

Af Samlingens Udgiver ere:

- 140 (som forhen har staet astrykt i „Promethevs”) og
12, 51, 69, 73, 84, 91, 106, 193, 207 og 208
(der alle hidtil have været utrykte.)

Tidsordningen af de navngivne Forfattere, af hvem Digte ere optagne i Samlingen.

	født	— død.
1. P. Eaae, levede maaskee i det 14de eller i Begyndelsen af det 15de Aar- hundrede.		
2. E. O. Kok	1691.	
3. P. P. Gyv	1631 —	1702.
4. E. H. Kingo	$\frac{1}{2}$ 1634	$\frac{1}{2}$ 1703.
5. E. K. Reenberg	$\frac{1}{2}$ 1656	$\frac{2}{3}$ 1742.
6. H. A. Borson	$\frac{2}{3}$ 1694	$\frac{8}{5}$ 1764.
7. A. Stub	1707	$\frac{1}{2}$ 1758.
8. R. B. Tullin	$\frac{5}{3}$ 1728	$\frac{2}{3}$ 1765.
9. J. K. Lode	$\frac{2}{3}$ 1736	$\frac{1}{2}$ 1806.
10. B. K. Boye	$\frac{7}{4}$ 1742	$\frac{1}{2}$ 1824.
11. J. H. Wessel	$\frac{7}{6}$ 1742	$\frac{2}{3}$ 1785.
12. P. M. Trojel	$\frac{8}{3}$ 1743	$\frac{1}{2}$ 1793.
13. J. Groah	$\frac{1}{2}$ 1743	$\frac{1}{2}$ 1781.
14. R. Grimann	$\frac{1}{2}$ 1746	$\frac{1}{2}$ 1829.
15. C. Storm	$\frac{2}{3}$ 1749	$\frac{2}{3}$ 1794.
16. E. Thaarup	$\frac{2}{3}$ 1749	$\frac{1}{2}$ 1821.
17. P. H. Grimann	$\frac{1}{2}$ 1752.	
18. P. K. Trojel	$\frac{5}{3}$ 1754	$\frac{1}{2}$ 1784.
19. R. H. Pram	$\frac{5}{3}$ 1756	$\frac{2}{3}$ 1821.
20. E. K. Sander	$\frac{1}{2}$ 1756	$\frac{2}{3}$ 1819.
21. H. K. Sneedorff	$\frac{2}{3}$ 1759	$\frac{1}{2}$ 1824.
22. H. B. Riber	$\frac{7}{4}$ 1760	$\frac{2}{3}$ 1796.
23. J. Rejn	$\frac{2}{3}$ 1760	$\frac{1}{2}$ 1821.
24. R. E. Rahbek	$\frac{1}{2}$ 1760	$\frac{2}{3}$ 1830.
25. J. Beflik	$\frac{2}{3}$ 1761	$\frac{1}{2}$ 1821.
26. R. A. Lund	$\frac{2}{3}$ 1763	$\frac{1}{2}$ 1833.
27. J. J. Baggesen	$\frac{1}{2}$ 1764	$\frac{1}{2}$ 1826.
28. P. H. Haste	$\frac{1}{2}$ 1765	$\frac{2}{3}$ 1831.
29. B. K. Hjort	$\frac{1}{2}$ 1765	$\frac{2}{3}$ 1818.
30. A. B. G. von Staffeldt	$\frac{2}{3}$ 1770	$\frac{1}{2}$ 1826.

	født — død.
31. F. Høegh-Guldberg	² / ₃ 1771.
32. F. Schmidt	² / ₃ 1771.
33. P. L. Foersom	² / ₃ 1777 — ² / ₁ 1817.
34. E. R. Sagen	1777.
35. K. G. Dohleßläger	¹ / ₂ 1779.
36. H. D. de Brinck-Sejdelin	¹ / ₂ 1780 — ² / ₃ 1831.
37. J. Fejmark	² / ₃ 1781.
38. G. C. Blücher	¹ / ₂ 1782.
39. N. F. C. Grundtvig	² / ₃ 1783.
40. F. J. Schalbemose	1783.
41. H. H. Blache	1787.
42. D. L. Bang	² / ₃ 1788.
43. B. G. Ingemann	² / ₃ 1789.
44. J. K. von Hauch	¹ / ₂ 1791.
45. P. F. Friis	¹ / ₂ 1791.
46. J. L. Heiberg	¹ / ₂ 1791.
47. K. J. Boye	² / ₃ 1791.
48. P. M. Möller	² / ₃ 1794.
49. M. Winther	1795 — ² / ₃ 1834.
50. N. B. K. F. Winther	² / ₃ 1796.
51. J. M. Thiele	¹ / ₂ 1796.
52. G. C. B. Zahle	¹ / ₂ 1797.
53. K. F. Wilster	1797.
54. N. U. Krossing	¹ / ₂ 1798.
55. E. Overskou	¹ / ₂ 1798.
56. J. G. F. Garbrecht	² / ₃ 1799.
57. K. Rosenhoff	¹ / ₂ 1804.
58. F. C. Birch	¹ / ₂ 1805.
59. H. K. Andersen	² / ₃ 1805.
60. K. K. Bagger	¹ / ₂ 1807.
61. F. Valudan-Müller	¹ / ₂ 1809.
62. G. P. B. Birchedahl	¹ / ₂ 1809.
63. F. J. Hansen	² / ₃ 1810.
64. D. G. Monrad	² / ₃ 1811.
65. K. Andersen	1821 — 1835.

Tilæg og Nettelser.

- Side 34. Diget „Pigen og Svalen“ er et Brudstykke, hvilket jeg har forglemt at anføre i Anmærkningerne.
- 66. Det samme gælder med hensyn til Diget „Efteraarssang.“
- 314. Linie 2. Ved en mig nu selv ubegribelig Skjødesløshed har jeg her skrevet Kattegat istedenfor Kaledat — (som ligger inde i Landet) — og det ligesom næsten alle de Andre, der før mig have ladet denne Bise afstrykke. — Spørgsmålet Side 436, linie 16, 17 og 18, der i sig selv var en Urimelighed, bliver da nu ifslige denne Rettselse ligesom noget Snak. —
- 455. Linie 14. Det burde her have været tilføjet, — som et Bewiis paa de Kundskaber, Brorson allerede tidlig maa have erhvervet sig, — at han samme Aar, han blev Student, var Respondens ved Kristofor Pebersens (Balgumensis) Disputats paa Works Kollegie om en af Virgilis Ekloger. —
- 460. Linie 17. Ewalds Moder blev først 1759 gift med Hulegaard, og den var altsaa afdskilligt at rette i hele denne Sætning; — hun døde isvrigt 179*. Derimod var det allerede 1763, at Ewald tabte sin Arcene, og her er jeg endnu langt fra at være overbevist om min følgende Paastands Urigtighed, selv efter hvad Ewalds ærlige og højtfortjente Ven, Hr. Abjunkt Olsen i Helsingør, har anført i Maanedsskriftet for Litteratur, Januar 1836, Side 15. Vel at mærke, — min Paastand er ikke den, at Ewald ikke var forlovet med Arcene, men Kun, at vi ikke have noget Bewiis for, at han var det, og altsaa heller ingen tilstrækkelig Grund til at bes-

brejde Ursene nogen Utroskab. — Den Godhed og Kjærlighed, som hun endnu 1773 havfie Ewald, da hun besøgte ham i Rungsted, burde jeg tilvisse ogsaa have omtalt. — Førstigt hed Ewalds sidste Vertinde ikke Schov, men Schouwo, og som et Beviis paa Digerens Taknemmelighed mod denne edte Dannekvinde burde jeg visseleg hellerikke have glemt at anføre, at han for sin Øsd testamenterebbe hende alle sine Esterladensfaber. — Overhovedet er jeg nu, da denne Skitse har været trykt omtrent 3—4 Maaneder, meget langt fra at være fornøjet med den, og indseer tilfuldē, at ligesom jeg overalt trænger til mine Kæsters Overbærelse, faaledes gjør jeg det maaskee mest, hvor jeg netop mindst vilde gjøre det, — med Hensyn til Ewald (og Baggesen). — Dog troer jeg nu, at der efter disse Rettelser intet faktisk Ufandt og intet Whistorisk vil findes i Skildringen. —

- Side 468. Linie 8. Her kunde § nok ellers godt gaae ud.
- 493. — 1. Med sin anden Kone havde Lund Bryllup den 9de April 1802 og hendes Navn var Karen Charlotte Johanne Jørgensen (ikke Jürgensen). Sin første Kone ægtede han den 5te Juni 1789. — Foruden den almindelige filologiske Examen havde han desuden ogsaa i sin Tid taget den saakalde store Filologikum. —
- 509. Linie 10. Her burde være tilføjet, at Rahbek 1810 blev Ridder af Dannebrog og 1829 Statsraad. — Forresten burde jeg hellerikke have udeladt, at Rahbek som Lieutenant ved Studenterkorpset 1807 viste meget personligt Mod, og at han havde Vagt ved Biblioteket paa Kunstabæarn, samt at han virkelig var begejstret for dette Korps, som for Alt, hvad han fik Kjærlighed til, og at han, ved at faae sin Uffsked fra det, blev meget ilde tilmoden, saa han søgte om sin Ansættelse paamh, hvil-

ken han naturligvis ogsaa fik, og det som Kaptejn. Dette hans Kaptejnstab bidrog desuden særliges meget til at forsøge det Højtidelige ved hans Bigbegjængelse, — som ogsaa nok kunde have været næonet, — uagtet den dog alligevel stedse vilde være blevet en af de allerhøjtideligste, da den vel næsten omfattede Alt, hvad Kjøbenhavn og dens Omegn ejede af Videnskabeligt og Gemyligt. — Eigledes burde jeg have sagt, at Rahbek var en yderst ivrig Frimurer. Det samme var jo nu vel ogsaa Tilselbet med Thaarup, og mange flere af vores Digerter fra det Tidsrum vare ligeledes Frimurer; men det bliver dog langt mindre vigtigt for os at vide det om alle de Andre, end netop om Rahbek, fordi det at være Frimurer, havde for ingen af de Andre den Grad af Vigtighed og Interesse, som for ham. — Baggesen havde f. Ex. i de sidste 20—30 Aar af sit Liv nok aldrig besøgt nogen Frimarerloge, idetmindste ingen inbenlandst, for han hændelsesvisss døde i et Frimurerhospital. —

- Side 514. Slutningen af Neenbergs Biografi. — Uagtet jeg en 8—9 Gange i de sidste 3—4 Maaneder har forsøgt at henvende mig til Tordenkjolds nærmeste nulevende Slægting, den højt ærverdige Olding, Ekjærtorsdagshelten, Admiral Wessel-Brown, har hans Sygdom bestandig hindret mig i at faae ham i Tale, og altsaa i af ham at høre, hvorvidt ogsaa Tordenkjolds Familie har gjemt paa den her givne Esterretning, og om den maaskee endogsaa har nojere Kundskab om Forholdene, end det har været muligt for mig at erholde. —
-

Træfsejl.

Skjont jeg troede at være gaaet saa meget forsiktig tilberøks, — idet jeg nemlig selv bestandig har læst to Korrekturer, som jeg ansaae for omhyggelige, og en god Ven af mig har gjort det samme, — har der dog indneget sig ikke saa Trykfejl, som jeg tillader mig at anmelder læseren om, godhedsfuldt at undskylde. — De albeles ubetydelige Bogstav- og Interpunktionsfejl, som næppe ville vildlebe eller forstyrre Nogen, vil jeg frilagte mig for at ansøre; følgende ere udentvidl de værste i Samlingen:

- Side 74 Linie 1 f. n. paa, læs: saa.
- 78 efter Digtets Titel er glemt *26.
- 144 Linie 7 f. n. Den, læs: Det.
- 149. efter Digtets Titel er glemt *53.
- 199 Linie 4 f. n. Vove, læs: Vove.
- 200 — 8 f. n. Kands, læs: Kans.
- 222 efter Digtets Titel er glemt *66.
- 228 efter Digtets Titel er glemt *67.
- 248 Linie 13 f. o. sin, læs: fine.
- 263, 269 og 285. efter Digt Matrosen skalde staae *72, efter Galzinen paa Kristendommens Jubindaarbejst *73 og efter Drøvstryg, Tankesprogs osv. *74. Saaledes staaer det ogsaa i flere Erempler, men i de fleste er der trykt fejl.
- 288 Linie 9 f. n. lide og lyde, læs: lyde og lide.
- 383 — 8 f. o. Bogen, læs: Bøgen.
- 390 — 6 f. o. Andebrag, læs: Mandedrag.
- 428 — 2 f. n. *62, læs: *63.
- 449 — 13 f. o. 1788, læs: 1787.
- 450 — 1 f. o. Gaarden, læs: Gaaden.
- 451 — 5 f. o. 1776, læs: 1766.
- 453 — 5 f. n. demitteret, læs: dimitteret.
- 472 — 15 f. n. ligledeøs.
- 478 — 16 f. n. Gifteøs, læs: Elftøvs.
- 496 — 18 f. o. 4, læs: 24.
- 504 — 2 f. n. traede, læs: træde i.